BAJAI SZC TÜRR ISTVÁN TECHNIKUM
OM azonosító: 203028/015
6500 Baja, Bácska tér 1.
Tel.: +36 79 524 670
Honlap: www.turr.hu
E-mail: turr@turr.hu

SZAKMAI PROGRAM

Érvényes: 2026. szeptember 1-től

BAJAI SZC TÜRR ISTVÁN TECHNIKUM
OM azonosító: 203028/015
6500 Baja, Bácska tér 1.
Tel.: +36 79 524 670
Honlap: www.turr.hu
E-mail: turr@turr.hu

I. Nevelési program 4

1. A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 4
2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 9
3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 10
4. A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 12
5. Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 13
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 14
7. A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje 16
8. A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 17
9. A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei 19
10. A 12. évfolyam végén előrehozott érettségi vizsga szabályai (technikumi osztályok esetében) 22
11. A felvétel és az átvétel helyi szabályai 24
12. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv 26
13. Ökoiskola 226
14. Inkluzív iskola 26

II. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM 32

1. Elméleti háttér 32
2. A program célcsoportja 32
3. A program célkitűzése 33
4. A program megvalósításának feltételei 34
5. A program megvalósításának színterei 34
6. Az egészségfejlesztés módszerei 35
7. Az egészségfejlesztés iskolai területei 35
8. A TIE várt eredményei 36
9. Összehasonlító értékelés 37
10. Az iskolában tanuló krónikus megbetegedésben szenvedők ellátásával kapcsolatos feladatok 37

III. Oktatási program 38

1. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok 38
2. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv 45
   a) Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020. szeptember 1. után kezdők esetén 45
   b) Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, technikumi rendszerben 2022. szeptember 1. után kezdők esetén 47
   c) Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, Okleveles Óvodai nevelő szakmában, technikumi rendszerben 2024. szeptember 1. után kezdők esetén kezdők esetén 50
3. Pedagógia ágazat – Programkövetelmény szerinti oktatás ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
4. Az egyes kötelező és nem kötelező foglalkozások tanterve 54
   4.1. Magyar nyelv és irodalom 54
   4.2. Matematika 100
   4.3. Történelem 145
   4.4. Állampolgári ismeretek 194
   4.5. Élő idegen nyelv: Angol 210
   4.6. Német, mint első idegen nyelv tantárgy 323
   4.7. Digitális kultúra 393
   4.8. Mesterséges intelligencia alapjai 393
   4.9. Komplex természettudomány 435
   4.10. Fizika 446
   4.11. Földrajz 475
   4.12. b) Biológia (technikum) 501
   4.13. Pénzügyi és vállalkozási ismeretek 504
   4.14. Testnevelés 512
   4.15. Osztályfőnöki 512
   4.16. Portfólió készítés tantárgy 512
5. Tehetség kibontakoztatása, tehetséggondozás 583
6. Felzárkóztatás, mentorálás 584
7. A mindennapos testnevelés, testmozgás 585

8. A választható tantárgyak, foglalkozások, az oktatóválasztás szabályai ... 586
9. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja formái ... 591
10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elve ... 595
11. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagok ... 595
12. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek ... 596
13. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések ... 598
14. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok ... 600
15. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek ... 601

IV. Képzési program ... 603

1. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző ... 603
2. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma ... 617
3. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus, Logisztika és szállítmányozás szakmairánnyal ... 632
4. Informatika és távközlés ágazat – Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma ... 653
5. Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus szakma ... 674
6. Oktatás ágazat – Oktatási szakasszisztens szakma illetve Okleveles Oktatási szakasszisztens szakma ... 691
Mozgáskultúra tantárgy ... 707
7. Oktatás ágazat – Okleveles Óvodai nevelő szakma ... 713
Okleveles Technikus képzés a Bajai SZC Türr István Technikumban ... 729
8. Pedagógia ágazat – Pedagógiai munkatárs szakképesítés (Pedagógiai asszisztens) (2020. szeptember 1-től) ... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

v. Képzési program - Felnőttoktatás ... 735

1. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakma ... 736
2. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma ... 737
3. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus, Logisztika és szállítmányozás szakmairánnyal ... 738
4. Informatika és távközlés ágazat – Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma ... 739
5. Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus szakma ... 740

V. PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK ... 741

I. NEVELÉSI PROGRAM

1. A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az intézmény küldetése

Bajai SZC Türr István Technikum küldetése, hogy a gyorsan változó munkaerő-piaci igényeknek megfelelni tudó, magasan képzett, biztos szakmai tudással rendelkező szakembereket képezzen gazdasági, informatikai, közlekedés-szállítmányozás és oktatási területen, kiszolgálva Baja és vonzáskörzetének szakemberigényét. A nappali rendszerű oktatás tekintetében az intézmény küldetése továbbá olyan alapok teremtése, amely hozzásegíti a tanulókat, hogy kiegyensúlyozott, harmonikus életet éljenek és a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.

Az intézmény jövőképe

Fontos a térség munkaerő-piaci igényeinek még inkább megfelelő, a változásokra rugalmasan reagáló, magas szintű szakmai tudást közvetítő képzés folytatása gazdasági, informatikai, közlekedés-szállítmányozás és oktatási területen nappali rendszerű oktatás és a felnőttoktatás kereteiben is.[1] Ehhez szükséges az innovációra nyitott és motivált, a közös célok érdekében hatékonyan együttműködő oktatói testület kialakítása, és kor követelményeinek és az innovatív szakmák oktatásának megfelelő infrastruktúra biztosítása. Törekszünk az iskola vonzáskörzetében működő vállalkozásokkal, intézményekkel minél szorosabb munkakapcsolat kiépítésére, ezáltal is növelve az oktatás hatékonyságát.

Intézményi célrendszer

Stratégiai célok[2]:

1. Intézményünk a térség egyik meghatározó iskolája maradjon.
2. A lemorzsolódás csökkentése, tanulólétszám megtartása.
3. A munkaerőpiac elvárásainak megfelelő oktatás biztosítása.
4. Az intézmény partnereivel való együttműködés fejlesztése.
5. Az oktatás, képzés színvonalának, minőségének emelése.
6. Az egész életen át tartó tanulás és a mobilitás biztosítása

Iskolánk célja továbbá, hogy olyan értékeket és ismereteket közvetítsen, olyan viselkedésbeli jellemzőket alakítson ki, melyek birtokában tanulóink a demokratikus jogállam, a piacgazdaság tevékeny és hasznos résztvevőivé válnak.

Fentiek okán a Bajai SZC Türr István Technikum a fenntartó által biztosított lehetőségekkel alkalmazkodik környezetének munkaerő-igényeihez, felkészíti tanulóit a különböző munkakö közvetít. A rendelkezésre álló humán erőforrás és a korszerű infrastruktúra lehetőségeit felhasználva magas színvonalon, a munkaerőpiac igényeihez és elvárásaihoz igazodva képezzük, illetve a felnőttek oktatásában továbbképezzük a jelen és a jövő szakembereit.

Pedagógiai munka alapelvei, értékei

Alapelveink, melyek normatív irányelvként a nevelés-oktatás minden területére és formájára érvényesek, és biztosítják a nevelési célok érvényesülését a következők:

- demokratikus és humánus értékrend közvetítése,
- tanítványaink erkölcsi, érzelmi és testi fejlődésének elősegítése,
- az oktatásban résztvevők vallási, világnézeti meggyőződésének tiszteletben tartása,
- a nemzeti értékek előtérbe állítása mellett az egyetemes emberi kultúra tiszteletére nevelés,
- az emberi méltóság és az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása és tartatása,
- esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés, integráció biztosítása,
- bizalmon, megértésen, egymás kölcsönös tiszteletén alapuló tanár-diák kapcsolat kialakítása,
- a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek megszervezésekor a tanulói képességek és életkori sajátosságok figyelembevétele,
- a befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása,
- tanulói saját tapasztalatok megszerzésére, megértésére és általánosítására lehetőség teremtése,
- a tanulók önállóságának, kezdeményező-képességének, kreativitásának kibontakoztatása,
- egységes, differenciált, egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása,
- önfegyelem és a másokra figyelés képességének kialakítása

Nevelési munkánk vezérelve: megtartani és kialakítani mindazon értékeket, amelyek birtokában tanítványaink szociális helyzetükre, világnézetükre, családi hátterükre való tekintet nélkül képesek művelt, kulturált emberként helytállni, későbbi tanulmányaikat folytatni, szakemberként érvényesülni felnőtt életükben.

Az általános műveltség, az intelligencia, a kreativitás, az ízlés mind-mind szoros kölcsönhatásban van, együtt határozzák meg az ember személyiségét. Ezért nevelő-oktató munkánk során a személyiségfejlesztést kiemelt feladatként kezeljük.

Iskolánk belső világa – erkölcsi értékrendünknek megfelelően – tanuló- és emberközpontú.

A humánus gyakorlat kialakítása és megőrzése, valamint a harmonikus diák-tanár kapcsolat nagy hangsúlyt kap. Az egészséges körülményeket és az életkorhoz illeszkedő terhelés feltételeit az iskola folyamatosan megvalósítja.

Minden pedagógiai cél a törvényes képviselő, a környezet, a oktató kölcsönhatásában, együttmunkálkodásával valósulhat meg. Az iskola tiszteletben tartja a törvényes képviselők gyermekeik nevelése iránti felelősségét és jogait. Nagy hangsúlyt helyez a törvényes képviselőkkel

való együttműködésre, törekszik a törvényes képviselők által is helyesnek ítélt normák közvetítésére és erősítésére. Figyelembe veszi a törvényes képviselők és a diákok ez irányú jelzéseit, kész a jelentkező problémák megoldására.

A nevelő-oktató munka céljai

A Nemzeti Alaptantervvel összhangban az iskolai nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. Egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század által elvárt új társadalmi igényeket.

Nevelési céljaink:

- az erkölcsi nevelés,
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés,
- állampolgárságra, demokráciára nevelés,
- az önismeret és a társas kultúra fejlesztése,
- a családi életre nevelés,
- a testi és lelki egészségre nevelés,
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség,
- fenntarthatóság, környezettudatosság,
- pályaorientáció,
- gazdasági és pénzügyi nevelés,
- médiatudatosságra nevelés,
- a tanulás tanítása,
- elfogadásra, együttműködésre nevelés

Intézményünk alaptevékenysége alapító okiratunk értelmében a szakmai középfokú oktatás, így alapvető célunk az érettségire, a szakmai végzettség megszerzésére, a továbbtanulásra és a munkavállalásra való sikeres felkészítés.

Ezekkel összhangban oktatási céljaink:

- korszerű általános és szakmai műveltség átadása,
- a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák együttes fejlesztése,
- alkalmazható tudás átadása,
- tehetséggondozás és felzárkóztatás,
- önművelés és az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása

A nevelő-oktató munka feladatai

A nevelési-oktatási célok megvalósítása érdekében feladatunk:

- a nemzeti identitás kialakítása, a nemzet múltjának, jelenének bemutatása,
- a nemzetben való gondolkodásra, a világra való nyitottságra, a szerepvállalásra való felkészítés,

- a nemzeti értékek tudatosítása,
- a közjóra való törekvés megalapozása,
- az egészség, a környezet, a természet megóvására irányuló felelősségérzet kialakítása,
- magatartási, viselkedési normák közvetítése, amelyeknek birtokában a fiatalok képesek a felelősségteljes döntésre, megalapozott véleményalkotásra, az együttműködésre, az egyéni és közösségi érdekek összehangolására,
- környezetkímélő, értékvédő magatartás erősítése,
- a helyes táplálkozásra, a mozgásra nevelés,
- a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő embereket segítő magatartás fejlesztése,
- a média működésének és a vele szemben támasztott jogi és etikai követelmények megismertetése,
- az általános műveltséget megalapozó ismeretek elsajátíttatása,
- a Nemzeti alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése,
- a hatékony tanulás módszereinek és technikáinak elsajátíttatása, a tanulók egyéni képességeinek, eltérő haladási sebességének megfelelő, többszintű oktatási forma biztosítása
- helyes tanulási módszerek kialakítása,
- egyéni tanulási utak tervezése,
- szakképzett munkavállalásra és elsősorban szakirányú továbbtanulásra felkészítés,
- versenyképes és folyamatosan megújuló szakmai tudás átadása,
- gyakorlatorientált szakmai oktatás, szakmaspecifikus eszközök megismertetése,
- korszerű informatikai ismeretek elsajátíttatása,
- szakmához szükséges infokommunikációs eszközök megismerése és használata,
- problémamegoldó, alkalmazkodó, kapcsolatteremtő és kommunikációs képesség fejlesztése,
- a tehetséges tanulók segítése tehetségük kibontakoztatásában,
- a tanulási zavarral, nehézségekkel küzdő diákok alapképességeinek integrált nevelés keretei között megvalósuló fejlesztése,
- a tanulmányok területén jelentkező lemaradás csökkentése, felzárkóztatás, az eredmények javítása,
- reális önértékelés kialakítása, segítése,
- önálló feladatmegoldás és problémamegoldás ösztönzése,
- az alkotó- és befogadóképesség, kreativitás, kritikai gondolkodás fejlesztése,
- a folyamatos szakmai önképzés igényének kialakítása, felkészítés az élethosszig tartó tanulásra
- idegen nyelvi kompetenciák kialakítása.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

A sikeres munkaerőpiaci alkalmazkodáshoz szükséges az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése. Fontosnak tartjuk az oktatók módszertani kultúrájának korszerűsítését, a tanulók képességeinek és kulcskompetenciájának egyénre szabott fejlesztését, megerősítését, a szelektív hatások mérséklését.

Céljaink és feladataink megvalósításához változatos módszertani eljárásokat, eszközöket használnak oktatóink.

A hatékonyság és eredményesség érdekében a tanulócsoportok képességeihez igazodó munkaformák, módszerek alkalmazása és kiválasztása a szaktanárok feladata.

A tanulásszervezés alapmódszerei:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés,
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): házi feladat,
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

A tanulásszervezés további módszerei:

- páros munka, csoportmunka,
- játék, vita, kutatómunka,
- felfedező módszer,
- kooperatív technikák, projekt módszer, drámapedagógia,
- projektpedagógia.

Vitathatatlan tény, hogy a digitális taneszközök alkalmazása tanórákon és tanórán kívüli tevékenységek során pozitívan hat az oktatás hatékonyságára. Oktatóink napi rendszerességgel használják a digitális pedagógia eszközeit.

Az IKT-eszközök, a digitális pedagógiai módszertan alkalmazásának köre:

- tantárgyi ismeretek bővítése, rendszerezése, szemléltetése,
- differenciálás megvalósításának eszköze (mennyiségi, minőségi, ill. követelmény szint szerinti differenciálás),
- páros munka, csoportmunka megszervezése,
- feladatok, tesztek, számonkérések, tudásszintmérés megvalósítása.

A kitűzött célok elérését szolgálják a tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, módszerek.

2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az oktatási célkitűzések mellett nagy figyelmet fordítunk a közösség számára értékes és egyénileg is eredményes ember formálására. Az oktatás magas színvonalának biztosítása mellett egyenrangú követelménynek tekintjük tanulóink személyiségének fejlesztését.

Feladatok:

- a tanulók önismeretének fejlesztése,
- a tanulók együttműködési készségének fejlesztése,
- felelősségérzet kialakítása,
- egészséges életmód igényeinek a kialakítása,
- tanulási képességek kialakítása, fejlesztése,
- a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése,
- a tanulók személyiségének fejlesztése, énképének kialakítása,
- egészséges, együttműködésre is képes versenyszellem kialakítása,
- kommunikációs készség fejlesztése magyar és idegen nyelven,
- toleranciára, az emberi méltóság tiszteletére való nevelés.

A fenti célok elérése érdekében az oktató-nevelő munka folyamatában kialakítandó készségek és képességek értékhierarchiájában a következőket állítjuk előtérbe:

- az önálló tanulás képességének és az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása, melyhez a jó munkaerkölcsön alapuló önálló munkavégzés képessége kapcsolódik,
- a kommunikációs képességek továbbfejlesztése, mert az anyanyelvi és idegen nyelvi biztonság és műveltség alapfeltétele minden oktatási cél elérésének éppúgy, mint az egyén szocializációjának,
- a társadalomban élő ember számára nélkülözhetetlenek az integrálódási képességek, melyek lehetővé teszik számára a családi, nemzeti, emberi környezetbe való harmonikus beilleszkedést.

A személyiségfejlesztésben, az önkép kialakításában, a kreativitás, a problémamegoldó képesség fejlesztésében, a csoportba való beilleszkedésben az osztálynak, mint közösségnek elsődleges szerepe van. A személyiségfejlesztő tevékenység akkor lehet eredményes, ha színtere a teljes nevelési-oktatási folyamat.

A felsorolt nevelési feladatok megoldásához a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően a közvetlen tanórai keretekben alkalmazott pedagógiai módszereken túl egyre nagyobb arányban közvetett eszközöket alkalmazunk iskolánkban. Alkalmasak erre a projektnapok, az iskolai ünnepségek, a különböző kirándulások, sporttevékenységek is.

3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy a tanuló képes legyen objektíven felmérni saját egészségi állapotát, ismerje az egészségkárosító tényezőket, azok veszélyeit. Tegyen az egészségéért valamit, alkalmazza a megtanultakat.

Az egészségfejlesztés egyéni és társadalmi stratégiájának sikere négy alapfeltételre épül:

- az egyén örökletes, nemi, életkori sajátosságaira,
- az egyén egészségvédő képességeire, készségeire,
- a közösség támogató rendszerére,
- a gazdasági-szociális környezet feltételeire, továbbá az egészséget támogató társadalmi és politikai gyakorlatra.

Az egészségfejlesztés célja az egyén oldaláról az egészséges magatartás kialakítása, fenntartása, fokozása, illetve az egészség biztosítására irányuló tudatos döntésre való felkészültség (készség, képesség), valamint a döntéshez szükséges feltételek megteremtése.
A társadalmi oldaláról jelentkező cél: olyan életfeltételek, szociális, kulturális és egészségügyi gondoskodás megteremtése, amelyek az egyén egészségfejlesztő tevékenységének nélkülözhetetlen alapját képezik.

Fontos, hogy a család mellett az iskola, mint másodlagos szocializációs tér váljék az egészségfejlesztés kiemelkedő színterévé.

Egészségnevelési elveink:

Az elsődleges megelőzésben a következő területek hangsúlyosak:

- a testi-lelki egészség (mint érték) jelentőségének felismerése és megőrzése,
- a lelkileg egészséges személyiség kialakítása,
- alkohol- és drogprevenció,
- a nem dohányosok egészségének megóvása, a dohányzás visszaszorítása,
- az egészséges táplálkozásra nevelés (az egészséges táplálkozás alapelveinek ismerete, alkalmazása),
- az aktív testmozgás elterjesztése,
- a lelki egészségvédelem megerősítése,
- a szexuális úton terjedő betegségek megelőzése,
- a szexuális életre nevelés, szexuális viselkedési formák elsajátítása,
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, környezettudatos magatartás és életvitel támogatása.

Az iskolai egészségfejlesztés területén az oktatók, az iskolaorvos és iskolavédőnő hatékony együttműködése elengedhetetlen. Az elsődleges prevencióban valamennyi oktatónak részt kell vennie oktató-nevelő munkája során.

- Az oktató figyeli a tanuló életmód-, magatartásbeli változásait, az iskolai teljesítménycsökkenést, a hiányzások számát.
- Az empátia, a pozitív elfogadás, a megértés, a problémaérzékenység, a bizalmi légkör kialakítása lehetőséget biztosít a problémák feltárására, a probléma hátterében rejlő okok megismerésére.
- A valós gond (pszichés, szociális) megismerése után az oktató dönt a segítő beszélgetés elégséges megoldásként való alkalmazásáról vagy segítséget kér más szakembertől (orvos, pszichiáter, pszichológus). Fontos a kompetenciahatárok betartása.

Az iskolaorvos, az iskola védőnője és fogorvosa a mindenkor hatályos jogszabályok és az egyeztetett védőnői munkaterv alapján végzik feladataikat. Az iskola-egészségügyi feladatokat az iskolaorvos és a védőnő közösen látja el.

- A 10. és a 12. évfolyamok tanulói, valamint 9. évfolyamon az adott tanévben 16. életévüket betöltő tanulók egészségügyi állapotfelmérő szűrővizsgálatát szervezik és végzik.
- Drogfogyasztásra utaló tünetek észlelése esetén jelzést tesznek az osztályfőnök és a törvényes képviselő felé.
- Az iskolavédőnő osztályfőnöki órákon egészségfejlesztést végez. Hangsúlyos a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése, emellett csecsemőgondozási és elsősegélynyújtó tanfolyamot szervez az érdeklődő tanulók részére.
- Az iskolaorvos és iskolavédőnő heti rendszerességgel fogadóórát tart a tanulók és a oktatók részére.

Az osztályfőnöki órákon nagy hangsúlyt kap az egészségfejlesztés. A 9-12. évfolyamokon interaktív módszerekkel, közös megbeszéléssel dolgozzák fel a tanulók a különböző témákat. Alkalmanként egy-egy témához külső előadót hívnak (orvos, védőnő, dietetikus, rendőr, a gyermekjóléti szolgálat munkatársa).

A törvényes képviselő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A törvényes képviselők a megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait. Az osztályfőnökök feladata a törvényes képviselőkkel való kapcsolattartás a szülői közösségen keresztül, a törvényes képviselők véleményének megismerése szülői értekezleten, fogadóórán.

A tanulók fizikai állapotának mérése (NETFIT) a testnevelés óra keretein belül évente egyszer valósul meg.

Az iskola szaktanárai minden lehetőséget megragadnak, hogy tanóráikon a helyi tantervhez igazodva, egészségfejlesztési szempontokat is figyelembe véve oktassanak.

A mindennapos testmozgás az egészségfejlesztés fontos területe. A cél az, hogy a diákok életelemévé váljon a mozgás, mert ez az egészséges fejlődés elengedhetetlen feltétele.

A rendszeres testedzés lehetőségei iskolai keretek között és iskolán kívül:

- testnevelés órák,
- edzés (labdajátékok és konditerem),
- sportvetélkedők,
- gyalogos és kerékpáros túrák,
- korcsolyázás,
- vízi sportok.

A Türrös Diáksport Egyesület lehetőségei szerint anyagilag is támogatja sportrendezvények megtartását, szervezését.

4. A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az iskolai munkánk során kiemelt cél a közösségépítés segítése, miközben az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását támogatjuk.

A közösségfejlesztés színtere elsősorban az osztályközösség és a diákönkormányzat (DÖK).

Iskolánk nagy hangsúlyt helyez a jól működő osztályközösségek kialakítására, amelynek színterei:

- tanítási órák, osztályfőnöki órák,
- tanórán kívüli tevékenységek – diáknap, osztálykirándulás, egyéb osztályprogramok, vetélkedőkön, versenyeken való részvétel, sportprogramok, kiállítás-, múzeumlátogatás.

A Szakképzési törvény értelmében a diákoknak joguk van a véleményük szabad kifejtésére, és arra, hogy részt vegyenek az érdekeiket képviselő szervezetekben. A 12/2020. évi Kormányrendelet pedig részletesen szabályozza a diákönkormányzatok jogait, ezek alapján a tanulók érdekképviseleti szerve iskolánkban is a Diákönkormányzat, amely önállóan határozza meg saját szervezeti és működési szabályzatát, éves munkarendjét. A DÖK tagságból eredő jogaikat a tanulók osztályonként választott képviselőik útján gyakorolják. Az iskola diákönkormányzatának automatikusan tagja minden beiratkozott nappali munkarendben tanuló diák. A tisztségviselők az osztályok küldötteiből kerülnek ki. Az osztályok képviselőit (2 fő) a tanév első osztályfőnöki óráin választják meg. Ők hozzák a különböző javaslatokat. Ezeket összegyűjtve, rendszerezve és az éves programtervet elkészítve a diákönkormányzat elnöke az iskola igazgatójával egyeztet a különböző ötletek megvalósítási lehetőségeiről.

Az osztályfőnökök együttműködnek az osztály DÖK képviselőjével, segítik a tanulóközösségek kialakulását.

A diákönkormányzat vezetője a DÖK elnök, kézjegyével hitelesíti a DÖK dokumentumait, irányítja, összefogja a DÖK munkáját. Törekszik a kapcsolattartásra más diákönkormányzatokkal és évente egyszer beszámol munkájáról.

A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógiai szakképzettségű személy segíti, akit az igazgató bíz meg ötéves időtartamra. A DÖK munkáját segítő oktatót megilleti az a jog, hogy megfelelő tájékoztatást kapjon az iskolai rendezvényekről, dokumentumokról. Joga és kötelessége a tanácsadás, véleménynyilvánítás, megfelelő informálás.

A Diákközgyűlés a DÖK kezdeményezésére évente összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet.

5. Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az oktatók feladatai

Az oktatók feladatait a hatályos jogszabályok alapján (Szakképzési törvény, illetve a 12/2020. évi Kormányrendelet) határozzuk meg iskolánkban.

Ezek alapján az oktató köteles

- a tanulók személyiségét fejleszteni,
- a tanulók tehetségét kibontakoztatni, a hátrányos helyzetű tanulókat felzárkóztatni, a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal egyénileg foglalkozni,
- a tanulók közösségi életét fejleszteni, az erkölcsi fejlődésüket elősegíteni,
- a tanulókat egymás szeretetére, tiszteletére, a családi élet megbecsülésére, egészséges életmódra, környezettudatosságra, hazaszeretetre nevelni,
- sokoldalúan értékelni a tanulókat,
- elősegíteni a tanulók pályaválasztását, szakmai felkészülését,
- rendszeresen tájékoztatni a törvényes képviselőket a tanuló eredményeiről, a vele kapcsolatos problémákról,
- megóvni a tanulók testi-lelki egészségét,
- változatos módszerekkel, a csoport adottságaihoz igazítva, tárgyilagosan ismereteket közvetíteni,
- tiszteletben tartani a tanulók, a törvényes képviselők és az intézmény alkalmazottainak emberi méltóságát,
- részt venni a számára előírt továbbképzéseken,
- maradéktalanul teljesíteni a szakmai program és az SZMSZ által előírt feladatokat,
- pontosan és aktívan részt venni az oktatói testület értekezletein, a fogadóórákon, ünnepségeken, rendezvényeken,
- megőrizni a hivatali titkokat,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítani,
- a tanulók érdekében együttműködni más alkalmazottakkal és intézményekkel.

Az oktatók feladatainak ezen túlmutató, részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Az osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök

- az iskola szakmai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire,
- együttműködik az osztály DÖK képviselőjével, segíti a tanulóközösség kialakulását,
- segíti és koordinálja az osztályban tanító oktatók munkáját, kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát az oktatói testület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló, tanügyi dokumentumok vezetése, ellenőrzése, hiányzások kezelése,
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát,
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi és pályaorientációs feladatokra,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére,
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

Az osztályfőnököket feladatuk ellátásában segíti az ún. helyettes osztályfőnök, aki az osztályfőnök távolléte esetén gyakorolja annak jogait. A helyettes osztályfőnök személyének kiválasztása az osztályfőnök kompetenciája.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Az iskola magas szintű követelményrendszere miatt a jó-jeles általános iskolai eredményt hozó tanulóknál is előforduló jelenség, hogy nehezen állnak át az új tanulási módszereket, nagyobb önállóságot igénylő középiskolai munkára. Az első kudarcélmények miatt meghátrálnak, és a későbbiekben elfogadják a gyengébb teljesítményt is. A középiskola felsőbb évfolyamain pedig előfordul, hogy — főleg a hiányos önbizalom miatt — képességeiknél alacsonyabb szinten teljesítenek.

E jelenségek megelőzése és kezelése érdekében fontos feladataink:

- A 9. évfolyamra bekerülő tanulók számára a tanulás módszertani ismeretek és tréningek tartása nemcsak osztályfőnöki, de oktatói feladat is. A tanulásmódszertani foglalkozásokat az osztályfőnöki órák, valamint a tanórák keretében kell megtartani, ahol a tantárgy sajátosságait kiemelve az oktatók iránymutatást adnak a helyes, célszerű módszerekről.
- Mivel az általános iskolákból hozott eredmények nem tükrözik pontosan a tanulók tudásszintjét, ezért azt a tanév elején fel kell mérni. A felméréseket matematikából, magyar nyelv és irodalomból, illetve az idegen nyelvekből kötelezően el kell végezni, a többi tantárgy esetében ez oktatói kompetencia.
- Problémás, az osztályátlagot erősen alulmúló teljesítmény esetén az adott tantárgyból legalább egy félévre terjedő felzárkóztató foglalkozást kell szervezni, alacsony tanulói létszámú csoportban.
- Ha a felzárkóztatás sikertelen, akkor elemezni kell a sikertelenség okát.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, sajátos nevelési igénnyel összefüggő pedagógiai tevékenység helyi rendje

Azok a diákok, akik a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. (Nkt.) szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- életkorukhoz képest alul teljesítenek,
- társas kapcsolati problémákkal küzdenek,
- tanulási, magatartási gondokkal küzdenek,
- nem tudnak beilleszkedni a közösségbe,
- nehezített személyiségfejlődés jeleit mutatják.

A szakértői vélemény megismerése után az osztályfőnök és az osztályban tanító oktatók közös, összehangolt munkájára van szükség. Mindenképpen fontos a törvényes képviselővel való kapcsolatfelvétel, és tanulóval való beszélgetés, esetenként az iskolapszichológus bevonása is. A probléma feltárása után, amikor felszínre került a deviáns magatartás oka (családi probléma, iskolai konfliktus, egészségügyi gond, tudatmódosító szer rendszeres fogyasztása, életkori sajátosság szélsőséges megnyilvánulása), annak megfelelően elkezdődik a probléma kezelése. Ez minden tanuló esetében egyedi, ezért erre protokoll kidolgozása nem szükséges.

Az osztályfőnök a törvényes képviselővel, az osztályban tanító oktatókkal közösen keresi azt a módszert, amivel vélhetően az adott helyzet megszüntethető vagy negatív hatása csökkenthető. Súlyosabb esetben a törvényes képviselőt, tanulót nevelési tanácsadóba, illetve pszichológushoz irányítja.

A beilleszkedési, magatartási problémák csökkentésére, megelőzésére az osztályfőnök segítségül hívhat külső előadókat: orvos, védőnő, pszichológus, rendőr.

Tanulási nehézségek, tanulmányi kudarc esetén az osztályfőnök és az érintett oktató feltárják a kudarc okát:

- rossz tanulási módszer,
- rossz az alkalmazott tanítási módszer,
- képességek hiánya,
- szorgalom hiánya,
- motiváció hiánya,
- önbizalom hiánya.

Ezen okok ismeretében az oktató próbálja a tanulót motiválni, egyszerűbb feladatokkal sikerélményhez juttatni. A sikerélménnyel és beszélgetésekkel elő kell segíteni a tanulóban a pozitív „én-kép” kialakulását, amivel a tanuló önbizalma növelhető.

Az iskola tanulói között találhatunk sajátos nevelési igényű tanulókat is, akik az Nkt. szerinti szakértői bizottsági szakvéleménnyel rendelkeznek. A Szakképzési törvény, illetve a 12/2020. számú Kormányrendelet szól a fentebb említett tanulók felkészítéséről és szakmai vizsgájáról. Az intézmény követi a törvényi szabályozást.

A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulót a szakértői és rehabilitációs bizottság, vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, vagy tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Az igazgató a mentesítés tényéről tájékoztatja az osztályfőnököt és az illetékes oktatót.

A tehetséggondozást, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Az iskolai oktatás feladata a kiemelkedő képességek feltérképezése, további fejlesztése, az eddig rejtve maradt képességek feltárása és továbbfejlesztése, a reális önértékelés kialakítása. Az iskolában folyó nevelő és oktató munka során a tanulók személyiségfejlesztésének, az értelmi, érzelmi, erkölcsi és testi nevelésének hatékonyabbá, eredményesebbé tételét szolgálják a tanórán kívüli tevékenységek. Ezek a foglalkozások az iskola életét színesebbé, mozgalmasabbá teszik, erősítik a diákok iskolához, a városhoz tartozásának érzését. Ugyanakkor lehetőséget adnak a differenciált foglalkozásokra, a tehetség még hatékonyabb kibontakoztatására.

7. A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje

A 12/2020. évi Kormányrendelet részletesen szabályozza a diákönkormányzatok jogait, az intézmény a jogszabályban előírt esetekben kikéri a DÖK véleményét. A DÖK elnöke és a DÖK munkáját segítő oktató ilyenkor minimum 15 nappal korábban megkapja a szükséges dokumentumokat, hogy a véleményformáláshoz elegendő idejük legyen. A DÖK elnöke, vagy az általa megbízott személy szóban vagy írásban kifejti álláspontját, amennyiben ez jogszabályi előírás vagy intézményi elvárás.

A DÖK évente kétszer közgyűlést tart, ezen az osztályok képviselőin túl részt vesz az igazgató vagy helyettese, a DÖK munkáját segítő tanár, illetve azon oktatók, akik a diákközösség munkáját jobban meg akarják ismerni. Az éves közgyűlést február és május hónap folyamán tartják, amelynek a napirendi pontjait a diákok igényei (felmérés után), a jogszabályi előírások, és az intézmény vezetőségének és oktatóinak esetleges kérései határozzák meg. A napirendi pontok nyilvánosságra hozatalában és egyéb esetekben a jogszabályi előírások a mérvadók.

A tanulók egyénileg is véleményt nyilváníthatnak, kérelmeket terjeszthetnek be. Lehetőség szerint ezek az igények az osztályfőnökök tudtával történjenek meg (rendkívüli távolmaradás, felmentési igény stb.) és írásos formában az igazgatónak címezve. Ha a probléma jellege úgy kívánja, a tanuló közvetlenül is beterjesztheti kérelmét, véleményét az igazgatónak, írásos formában, amit a szokásos módon iktatnak.

Rendkívüli esetben a tanuló – előre egyeztetett időpontban – jogosult az igazgatóval való konzultációra, ahol a probléma jellegétől függően részt vehet az osztályfőnök, egyes oktatók, törvényes képviselők, segítő szakemberek, osztálytársak is.

8. A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az intézmény életében fontos szerepet töltenek be a diákokon kívül a törvényes képviselők, törvényes képviselők, segítő szakemberek (iskolaorvos, védőnő, pszichológus, rendőrség), kollégiumi nevelők, duális partnerek, munkáltatók, a város iskolái. A velük való kapcsolattartás nagyon fontos az iskola számára.

A képzési tanáccsal való kapcsolattartás formái

Új elem a Szakképzési törvény értelmében a képzési tanács.

Az intézményben képzési tanácsot hozunk létre, amely figyelemmel kíséri a tanulói jogok érvényesülését, a nevelő és oktató munka eredményességét. A képzési tanács jogait a 12/2020. évi Kormányrendelet részletesen szabályozza, éppúgy, mint a tanács létrehozásának kötelezettségét (ha a törvényes képviselők, oktatói testület, tanulók közül legalább kettőnek a képviselői kezdeményezik).

A kezdeményezéstől számított harminc napon belül az igazgató bizottságot hoz létre a jogszabályban előírt módon. Az intézmény vezetőségének, illetve a bizottságnak biztosítania kell, hogy a törvényes képviselők értesüljenek a képzési tanács megalakításának előkészületeiről, és szülői értekezlet keretében kijelölhessenek osztályonként 2-2 főt, akik a következő lépcsőben megválaszthatják a képzési tanácsba a képviselőiket.

A tanulók képviselőit a DÖK tagságból kell megválasztani a bizottság útmutatása alapján.

Az oktatói testület képviselőit az oktatói testület tagjai választják meg.

A fentebb felsoroltak: törvényes képviselők, tanulók és az oktatói testület tagjai is azonos számú képviselőt választhatnak (3-4.)

A képzési tanácsba delegálhat egy képviselőt a fenntartó, és összesen egy képviselőt a települési önkormányzat és más gazdálkodó szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, egyházi jogi személyek, gazdasági kamarák és civil szervezetek.

A képzési tanács megalakulása után, tagjai közül elnököt választ, aki képviseli azt. A képzési tanács működési rendjét, lehetőségeit és feladatait szintén az Szkt. és a hatályos kormányrendelet szabályozza.

A diákokkal való kapcsolattartás formái

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely oktatójukat és az iskola vezetőit megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és az oktatók foglalkoznak. A diákokat, mint közösséget érintő problémák megtárgyalásának fontos színtere a Diákközgyűlés.

A tanulók a rájuk vonatkozó érdemjegyeket, dicséreteket és elmarasztalásokat, valamint hiányzásuk alakulását az eKRÉTA digitális naplón keresztül kísérhetik figyelemmel.

Az iskola honlapjáról fontos, őket érintő információkat szerezhetnek, űrlapokat tölthetnek le, információkhoz juthatnak a vizsgákról és más fontos eseményekről.

Esetleges tantermen kívüli oktatás során és a hagyományos tanítás esetében is igénybe vehetők más internetes csatornák is, ahol a tanulók az oktatókkal és az iskola vezetőségével kommunikálhatnak, feladatokat oldhatnak meg és támogatást kaphatnak tanulmányi munkájukban.

A törvényes képviselőkkel való kapcsolattartás formái

Szülői értekezlet

Az éves munkatervben ütemezett szülői értekezletek feladata, hogy tájékoztassa a törvényes képviselőket gyermekük előmeneteléről, az osztály aktuális problémáiról, az osztályban és az iskolában jelentkező feladatokról. A szülői értekezleten minden alkalommal nevelési kérdések is előkerülnek, valamint áttekintő képet ad az osztályfőnök osztálya neveltségi szintjének alakulásáról. Szülői értekezletet évente legalább két alkalommal tartunk. Ha az osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok azt indokolják, az iskola igazgatója rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a törvényes képviselők tájékoztatására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Fogadóóra

Fogadóórát az iskola évente két alkalommal tart a szülői értekezletek után. A fogadóóra célja, hogy a törvényes képviselők egyénileg információt kapjanak gyermekük előmeneteléről, magatartásáról, az oktató róla alkotott véleményéről, valamint az oktató tanácsokat adhasson a tanuló nevelésével kapcsolatosan. Az iskola biztosítja, hogy a fogadóórán a törvényes képviselő négyszemközt beszélhessen gyermeke oktatójával személyes problémáiról.

A törvényes képviselők írásos tájékoztatása

A törvényes képviselőket folyamatosan értesítjük tanítványunk előrehaladásáról, hiányzásáról, késéseiről, valamint a személyét érintő dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről a digitális napló (elérhetősége: bszc-turr.e-kreta.hu) révén. A tanuló félévi és év végi eredményeiről a törvényes képviselő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány formájában. Az iskola minden jelentős intézkedését írásban közli a törvényes képviselőkkel a digitális napló segítségével, vagy egyéb szokásos írásos formában.

Az osztályfőnök folyamatosan figyelemmel kíséri a diákoknak beírt osztályzatokat, a tanulói hiányzásokat és késéseket.

A törvényes képviselők képviselői részt vehetnek a képzési tanács munkájában, amelynek létrehozását, működési feltételeit, jogait a Szkt., illetve a 12/2020. évi Kormányrendelet szabályozza.

A törvényes képviselői kapcsolattartás egyéb formái

- a digitális naplón keresztül üzeneteket, felhívásokat, kéréseket és értesítéseket küld az iskola, ugyanitt a törvényes képviselő és a tanuló nyomon követheti a tanuló tanulmányi előmenetelét, hiányzásait, dicséreteit és az esetleges fegyelmező intézkedéseket,
- személyes kapcsolattartást biztosít egyéni esetekben

Együttműködés a kollégiumi pedagógusokkal

A kollégiumi nevelők rendszeresen tájékozódnak neveltjeik előmeneteléről az iskolában. Az iskola és a kollégiumok közötti hivatalos kapcsolatot az iskolavezetés és az osztályfőnökök tartják. Iskolai rendezvény esetén az osztályfőnök tanulóit a kollégiumtól szóban (ha kell, akkor írásban) kikéri.
Kapcsolattartás az iskola külső partnereivel

A külső partnerekkel történő kapcsolattartás szabályozása jelentős részben a szervezeti és működési szabályzat jogkörébe tartozik, így az iskolaegészségügyi ellátást biztosító szervezettel, a családsegítő szolgálattal, a pedagógiai-szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás további szabályozása ott történik meg.

9. A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanulmányok alatti vizsgák fajtái

Osztályozó vizsgák

Osztályozó vizsgát tehet a tanuló, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

– a tanulónak, az ideiglenes vendégtanulói jogviszony időtartamának kivételével, egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen
  a) az érettségire felkészítő szakaszban a kétszázötven tanítási órát,
  b) egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető és az oktatói testület az osztályozóvizsga engedélyezése mellett dönt,
– a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgák

Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak, ha iskola-, osztály- vagy csoportváltás miatt az adott tantárgyat korábban alacsonyabb óraszámban vagy más tanterv szerint tanulta. A különbözeti vizsga letételéről az igazgató határozatban dönt.

Pótló vizsgák

A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha

– a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad,
– a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgák

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

– a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
– az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban lehet tenni. Szakmai gyakorlatból akkor lehet javítóvizsgát tenni, ha a gyakorlati képzés szervezője, tanórai keretben oktatott szakmai gyakorlati tárgy esetén az oktatói testület azt engedélyezte. A javítóvizsga időpontjáról az iskola értesítést küld, és az értesítéshez mellékelve elküldi a szükséges tantárgyi tematikákat.

A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot jelölünk ki, az elsőt április hónapban, a másodikat a javítóvizsgákkal azonos időszakban. Az osztályozó vizsgára való jelentkezést írásban kell beadni az áprilisi vizsgára február 15-ig, az augusztus végi vizsgára május 31-ig az iskola vezetőjének címezve. Időpontját az igazgató állapítja meg, erről a tanulót a vizsga előtt legalább 1 hónappal írásban értesíti.

A teljes osztályozóvizsga anyaga a tantervben szereplő valamennyi tantárgyra kiterjed. Az osztályozó vizsga követelményeit az iskola nevelőtestülete határozza meg és a vizsga részletes követelményeiről a tanuló minimum a vizsga előtt 1 hónappal írásbeli tájékoztatást kap.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni, melynek elnökét és tagjait az igazgató bízza meg. Ha erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan oktatót jelöl ki az igazgató, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja. A vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért.

Az érettségit megelőző tanulmányok alatti vizsgán minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum hatvanperces, az adott tantárgy legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése. Azon tantárgyaknál, amelyeknél az érettségi, illetve a szakmai vizsga gyakorlati vizsgát ír elő, a tanulmányok alatti vizsga módja lehet gyakorlati.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélyezheti, hogy az írásbeli helyett szóban, szóbeli vizsga helyett írásban tegyen vizsgát, írásbeli és a szóbeli vizsga esetén is engedélyezhet időhosszabbítást, illetve segédeszközök használatát.

Ha a tanuló, mulasztása miatt az oktatói testület engedélye alapján osztályozó vizsgát tesz, a tanuló – kiskorú tanuló esetén a törvényes képviselője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig bejelentheti, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a törvényes képviselője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A sikertelen javítóvizsga nem ismételhető meg.

A tanulmányok alatti vizsgák során a közismereti, illetve a szakmai tantárgyak esetében is a jelen oktatási, illetve a képzési programban meghatározott tananyag kerül számonkérésre. A tanulmányok alatti vizsgákon a vizsgabizottság határozza meg az érdemjegyet.

A tanulmányok alatti vizsga értékelése a következőképp alakul:

	Teljesítményszázalék	**Érdemjegy**
Közismereti tantárgyak	0—24	elégtelen
	25—39	elégséges
	40—59	közepes
	60—79	jó
	80—100	jeles
Szakmai tantárgyak technikumi képzésben	0—39	elégtelen
	40—59	elégséges
	60—79	közepes
	80—89	jó
	90—100	jeles
Ágazati alapvizsga értékelése	0—39	elégtelen
	40-49	elégséges
	50-59	közepes
	60-79	jó
	80-100	jeles

Alkalmassági vizsga (követelmények teljesítése)

Alkalmassági vizsgát csak azokra az ágazatokra és szakmára írunk elő, ahol azt az adott szakmára kiadott és érvényben lévő Képzési és kimeneti követelmény megköveteli. Az alkalmatlanság a felvétel kizáró oka!

Alkalmassági vizsga szükségességét a Beiskolázási tájékoztatónk tartalmazza.
Iskolánkban szóbeli felvételi vizsgát nem tartunk.

10. A 12. évfolyam végén előrehozott érettségi vizsga szabályai (technikumi osztályok esetében)

Az érettségi vizsga megszervezésére és lebonyolítására a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II.7.) kormányrendeletben meghatározott eltérésekkel – az érettségi

vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: érettségi vizsgaszabályzat) kell alkalmazni.

A tanuló előrehozott érettségi vizsgát – a szakmai vizsga kivételével –

a) az Nkt.-ban meghatározott bármely kötelező érettségi vizsgatárgyból – az idegen nyelv érettségi vizsgatárgy kivételével – legkorábban a tizenkettedik évfolyam május–júniusi vizsgaidőszakában,

b) bármely más érettségi vizsgatárgyból és idegen nyelv érettségi vizsgatárgyból legkorábban a tizenegyedik évfolyam október–novemberi vizsgaidőszakában tehet a tanulói jogviszony fennállása alatt, amennyiben teljesítette a számára az adott vizsgatárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeket.

Az előrehozott érettségi vizsga a közösségi szolgálat teljesítésére tekintet nélkül megkezdhető.

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, azzal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette.

A 12. évfolyamon az érettségi vizsgák megkezdésével a közismereti oktatás befejeződik, a továbbhaladás a szóbeli érettségi vizsgára történő felkészülést biztosítva a szakmai tanórák tömbösítésével kerül megszervezésre a tanév.

Az idegen nyelvből letett előrehozott érettségi vizsga a szakmai nyelvi foglalkozáson való további részvétel alól nem mentesít.

11. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Belépés az iskola 9. évfolyamára

Az iskolánkba jelentkező 8. osztályos tanulók felvételi pontszámait a 7. és 8. osztályos osztályzatok alapján számítjuk. Iskolánkban írásbeli és szóbeli felvételi vizsga nincs. A felvételi eljárást a tanév rendjéről szóló rendelet szabályainak megfelelően folytatjuk le. A részletes szabályokat iskolánk felvételi tájékoztatója tartalmazza.

A felvételi eljárás eredményéről a diákokat a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott határidő szerint értesítjük.

A felvételi döntés ellen felülvizsgálati kérelem adható be az iskola fenntartójához a hatályos jogszabályoknak megfelelően. A kérelmet az iskola fenntartója bírálja el.

A beiratkozás az általános iskolai bizonyítvány birtokában, június hónapban történik.

Belépés az iskola szakképző évfolyamaira

Az iskolába való felvétel feltételei:

- nem töltötte be a jogszabály által előírt életkort,
- rendelkezik érettségi bizonyítvánnyal.

A tanuló szakképesítésre történő felkészítésbe bekapcsolódhat a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével, azzal, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget. Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha az érettségi végzettség megszerzésére az e bekezdésben meghatározott határidőig az érettségi végzettséget nem szerzi meg.

Szakképzési évfolyamokra való beiskolázás az adott szakképesítés Képzési és kimeneti követelményeiben előírt iskolai végzettséghez és alkalmassági feltételekhez kötötten történik.

A szakképesítés ágazata szerinti szakmai érettségi vizsgával rendelkező tanulók előzetes tanulmányai a vonatkozó jogszabályok alapján beszámításra kerülnek a komplex szakmai vizsgára való felkészítésbe.

Szakképző évfolyamokra jelentkezhetnek, amennyiben a Képzési és kimeneti követelményekben meghatározott alkalmassági feltételeknek megfelelnek — érettségi végzettséget szerzett, de szakmai érettségivel nem rendelkező tanulók is. Az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítés számukra két tanév.

A jelentkezők számára az induló szakokat és a felvétel egyéb követelményeit az iskola felvételi tájékoztatóban hirdeti meg.

A felvételi döntés ellen felülvizsgálati kérelem adható be a hatályos jogszabályoknak megfelelően. A kérelmet az iskola fenntartója bírálja el.

A beiratkozás rendje

Az iskola 9. osztályába felvett tanulónak személyesen vagy elektronikusan, a törvényes képviselő útján kell beiratkozni.
A beiratkozás idejét az iskola a felvételi értesítőben közli.
A beiratkozáskor a tanuló (törvényes képviselő) figyelmét fel kell hívni az iskola hatályos Házirendjére, illetve annak az iskolai honlapon való megtalálhatóságára.
Átvétel más iskolából

Más iskolából való belépési kérés minden esetben egyedi elbírálás alá esik.
A fontos szempontok:

- az előző iskolában tanult ágazat, szakma,
- tanulmányi eredmény,
- lakóhely.

Az átvételkor különbözeti vizsgák (megfelelő türelmi idővel) írhatók elő. Feltételül szabható az évfolyamismétlés is. Az átvételi döntést az iskolavezetés véleményének kikérése mellett az iskola igazgatója hozza.

12. A szakmaválasztás besorolásának általános elvei túljelentkezés esetén

A tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során 10. évfolyam második félévében illetve a 13. évfolyam első félévében az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia.

Az intézmény a tanuló szakmaválasztását veszi alapul a szakirányú oktatási szakasz szakmabesorolásánál.

Adott szakmára történő túljelentkezés esetén a fenntartó által engedélyezett létszámkeret betartása érdekében az intézmény igazgatója a következő elvek szerint sorolja be a tanulókat:

Gazdálkodás és menedzsment ágazat esetén

Gazdálkodás menedzsment ágazaton az alapozó képzést követő szakmabesorolás szempontjait túljelentkezés esetén a következőek:

- A tanulók tantárgyanként a 10. félévi eredményük alapján - a Matematika, az Idegen nyelv, a Digitális alkalmazások, a Gazdasági és jogi alapismeretek, a Vállalkozások működtetésének alapismeretei tantárgyak figyelembevételével – tantárgyanként max. 5 pontot kapnak. Ezt az értéket megszorozva néggyel, összesen 100 pont szerezhető.
- Ehhez adódik az ágazati alapvizsgán elérhető összesen 100 pont.
- Mindösszesen maximum 200 pontot kaphatnak a tanulók.
- Az mindösszesen szerzett pontok szerint kialakított rangsor alapján történik a szakmabesorolás.

Közlekedés és szállítmányozás ágazat esetén

Ebben az ágazatban intézményünk egyetlen szakmát kínál, ezért a szakmaválasztás nem releváns.

Informatika ágazat esetén

Az Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakmára történő túljelentkezés esetén az informatikai és távközlési alapok II. tantárgy érdemjegye és az ágazati alapvizsga hálózatos feladatrészének eredménye átlaga szerint kialakított rangsor alapján történik a besorolás.

Szoftverfejlesztő és –tesztelő szakmára történő túljelentkezés esetén a programozási alapok tantárgy érdemjegye és az ágazati alapvizsga programozás feladatrésze érdemjegyének átlaga alapján kialakított rangsor szerint történik a besorolás.

Oktatás ágazat esetén

A tanulók tantárgyanként a 10. félévi eredményük alapján - értékteremtő gyermeknevelés, pedagógiai gyakorlat, pszichológia, magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv tantárgyak figyelembevételével – tantárgyanként max. 5 pontot kapnak. Ezt az értéket megszorozva néggyel, összesen 100 pont szerezhető.

Ehhez adódik az ágazati alapvizsgán elérhető összesen 100 pont. – Mindösszesen maximum 200 pontot kaphatnak a tanulók

Az mindösszesen szerzett pontok szerint kialakított rangsor alapján történik a szakmabesorolás.

12. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás, amelyet a sérült kap valamely sérülése vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, az orvos megérkezése előtt. A laikus elsősegélynyújtás hazánkban elképzelhetetlenül rossz helyzetben van. Ezért a sérültek szakszerű ellátása megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás.

Célok:

- az ismeretátadás célcsoportjának bővítése,
- a diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék fel az alapvető vészhelyzeteket,
- tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat,
- segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése,
- képességfejlesztés: problémafelismerés, gyors és szakszerű cselekvés, embertársaink iránti érzékenység, bajbajutottakkal szembeni együttérzés,
- a tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe,
- készség szinten sajátítsák el, hogy mikor, és hogyan kell mentőt hívni,
- alakuljon ki együttműködés a középiskola és a mentőszolgálat között.

Tanórai keretek:

- biológia-egészségtan órák: anatómiai és élettani ismeretek, sérülések felismerése,
- kémia órák: mérgezések, vegyszer okozta sérülések, égési sérülések,
- fizika órák: égési sérülések, áramütés, érintésvédelem,
- testnevelés: veszélyhelyzetek, balesetmegelőzés,
- osztályfőnöki órák: alapfogalmak, elsődleges feladatok, kommunikáció, megközelítő magatartás.

Tanórán kívüli lehetőségek:

- sportfoglalkozások,
- túrázás,
- DÖK napok,
- szakkör,
- versenyek,
- egyéb rendezvények, előadások.

Iskolánkban jelen van az elsősegélynyújtási ismeretek átadása, elsősorban osztályfőnöki órákon a védőnő közreműködésével. Igazán hatékony akkor lenne, ha minden tanuló részesülne az oktatásban és az elsősegélynyújtás, mint új tananyagrész beemelésre kerülne a kerettantervbe. Idő hiányában az oktatók fő célja a motiváció megteremtése lehet, ezt követően érdemes a diákokat valamilyen célszervezethez irányítani (Ifjúsági Elsősegélynyújtók, Magyar Vöröskereszt).

Ökoiskola

A Bajai SZC Türr István Technikum kiemelt feladatának tekinti a környezettudatos magatartás, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség és a természeti környezet iránt érzett felelősség kialakítását és erősítését. Az Ökoiskola szemléletének megfelelően a fenntarthatóságra nevelés az iskola szakmai munkájának egészét átható, valamennyi nevelési és oktatási területhez kapcsolódó feladat.

Célunk, hogy a technikum tanulói megfelelően megismerjék a környezet- és természetvédelem alapvető összefüggéseit, felismerjék a mindennapi döntéseik környezetre gyakorolt hatását, valamint képessé váljanak a felelős, takarékos és környezettudatos életvitel kialakítására.

Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók ne csupán ismereteket szerezzenek a fenntarthatóságról, hanem saját tapasztalataikon keresztül váljanak aktív és felelősen gondolkodó közösségi szereplőkké. Az Ökoiskola program megvalósítása során törekszünk az energiatakarékos és víztakarékos működésre, a hulladék mennyiségének csökkentésére, a szelektív hulladékgyűjtésre, az újrahasznosítás és az újrahasználat lehetőségeinek megismertetésére, valamint a természetes környezet megóvására.

Kiemelt figyelmet fordítunk a zöldfelületek gondozására, a helyi természeti értékek megismerésére, a biodiverzitás védelmére és az egészséges életmódra nevelésre. A fenntarthatóság pedagógiai céljait tanórai és tanórán kívüli tevékenységek, projektek, témanapok, jeles zöld napokhoz kapcsolódó programok, környezetvédelmi akciók, kirándulások és közösségi kezdeményezések keretében valósítjuk meg.

A tanulókat lehetőség szerint aktívan bevonjuk az intézmény környezeti értékeinek megóvásába és az Ökoiskola-programok megtervezésébe, megszervezésébe és értékelésébe. Az intézmény együttműködik a szülőkkel, a helyi közösséggel, valamint a környezeti nevelésben érintett szervezetekkel annak érdekében, hogy a fenntarthatóságra nevelés az iskola falain kívül is érvényesüljön. A közös tevékenységek hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók a megszerzett ismereteket és tapasztalatokat saját mindennapi életükben is alkalmazzák.

Az Ökoiskola szemléletének érvényesülését a Bajai SZC Türr István Technikum oktatói az „Ökoiskola munkacsoport” tagjainak együttműködésével folyamatosan figyelemmel kísérik, a megvalósult programokat értékelik, és a tapasztalatok alapján törekszenek a környezeti nevelés és a fenntarthatóság pedagógiájának folyamatos fejlesztésére.

Inkluzív iskola

Dimenziók, értékek, irányelvek

Az inkluzív iskola olyan oktatási intézmény, amelynek célja, hogy minden tanuló számára egyenlő esélyeket és befogadó környezetet biztosítson, függetlenül azok képességeitől, származásától, szociális helyzetétől, nyelvétől vagy bármilyen más különbségtől.

Az inkluzív iskola fő jellemzői:

- Minden gyermek együtt tanulhat – az inkluzív iskola nem különíti el a tanulókat (pl. fogyatékkal élőket, sajátos nevelési igényűeket, bevándorlókat stb.), hanem közös térben, együttműködve biztosít oktatást számukra.
- Egyéni szükségletekhez igazított oktatás – az inkluzív iskola figyelembe veszi a tanulók egyéni tanulási tempóját, képességeit, és szükség esetén speciális pedagógiai módszereket, eszközöket alkalmaz.
- Elfogadó, támogató környezet – az inkluzív szemlélet fontos része a tolerancia, empátia és az egymás iránti tisztelet tanítása, erősítése.
- Szakemberek együttműködése – gyakori a pedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok és más szakemberek közös munkája, hogy minden diák megfelelő támogatást kapjon.
- Közösségépítés – az inkluzív iskola célja, hogy minden diák úgy érezze: értékes tagja a közösségnek, és helye van az iskolában.

Kiemelt cél, hogy a diákok

- Könnyen tudjanak beilleszkedni az iskolai környezetbe,
- Sikereket érjenek el a tanulás terén,
- Tanulmányaik befejeztével tovább tudjanak tanulni, vagy megtalálják helyüket a munka világában.

A Bajai SZC intézményei az inkluzív szakmai terv kialakításánál az alábbi dimenziókra és értékekre fókuszálnak:

A dimenzió: Inkluzív kultúrák kialakítása
A1: Közösségépítés

- A 1.1 Mindenkit szívesen látunk
- A 1.2 Munkatársaink együttműködnek
- A1.4 Munkatársaink és a gyermekek tisztelik egymást
- A1.6 Iskolánk a demokratikus állampolgárság modellje
- A1.10 Munkatársaink összekapcsolják az iskolában történteket a gyermekek otthoni tapasztalatival.

A2: Inkluzív értékrend megteremtése

- A2.1 Iskolánk közös inkluzív értékeket teremt
- A2.6 Minden gyermeket egyformán értékesnek tartunk
- A2.8. Iskolánk az erőszakmentes kommunikációt és problémamegoldást támogatja.

Inkluzív értékek: bizalom, együttműködés, szabad hibázni.

A Bajai SZC Türr István Technikum, mint inkluzív iskola jellemzői

A Bajai Türr István Technikumban nappali munkarendben évfolyamonként négy illetve öt osztályban, szakmánként szervezett csoportokban folyik az oktatás. Az esti munkarendben zajló felnőttoktatás szervezése a csoport igényeinek és érdekeinek figyelembevételével történik.

A tanulók nagyon eltérő képességekkel, illetve családi háttérrel érkeznek iskolánkba. A diákok egyre nagyobb része érkezik az általános iskolákból súlyos kompetencia-hiányokkal. Így egyre több különböző tanulási és magatartási problémákkal küzdő diákot kell tanítanunk. Az ő felkészítésük integrált módon történik, ami komoly feladat elé állítja az oktatókat.

Tanulóink többsége Baján és Baja közvetlen környékén él, a kollégisták aránya 10% alatti.

Az intézmény számára nagyon fontos a hátrányos helyzetű, illetve kompetenciahátránnyal érkező tanulók felzárkóztatása. Az érintett diákok fejlődését kislétszámú csoportokban felzárkóztató, korrepetáló foglalkozásokkal, egyénre szabott mentorálással támogatjuk. A hátránykompenzációt segíti továbbá az Apáczai Ösztöndíjprogramban, illetve az Esélyteremtő programban való aktív részvétel is.

Az intézmény kiemelt stratégiai céljai között szerepel a korai iskolaelhagyók számának csökkentése, a tanulólétszám megtartása.

A Bajai SZC Türr István Technikumban az iskolaelhagyók aránya kicsi. A 9-10. évfolyamról kiiratkozó tanulók jellemzően lakhelyváltozás vagy rossz tanulmányi eredmények következtében iskolatípus-váltás miatt hagyják el az intézményt. A gyenge tanulmányi eredmény oka lehet kilencedik évfolyamon az iskolába való beilleszkedés nehézsége, a szabályok betartása, közösségbe való beilleszkedés.

11-13. évfolyamon a kiiratkozó tanulók száma elhanyagolható, az esti rendszerű felnőttek oktatását jellemzően családi okok, illetve a sikertelen tanulmányok miatt szakítják meg a tanulók.

Problémát jelentenek iskolánkban és a lemorzsolódás veszélyét is növelik a következők:

- egyre szaporodó tanulói késések és hiányzások;
- bullying, internetes zaklatás és a személyiségi jogok megsértése a tanulók körében;
- egyre több tanuló küzd pszichés betegséggel. Szinte heti rendszerességgel kell mentőt hívnunk pánikroham, szorongásból eredő rosszullét, eszméletvesztés miatt a tanulóinkhoz. Oktatóink sajnos nem rendelkeznek kellő szakértelemmel az esetek kezelésére vonatkozóan, iskolapszichológus pedig nem áll az intézmény rendelkezésére.

<u>Összegezve tehát az intézményben felmerült problémák:</u>

- magas a mulasztások száma
- beilleszkedés nehézsége
- internetes zaklatás
- egyre több a pszichés beteg
- alulmotiváltság.

<u>Néhány probléma kiválasztása, melyre megoldást keresünk:</u>

- magas a mulasztások száma
- beilleszkedés nehézsége
- alulmotiváltság.

A probléma megoldásához rendelt dimenziók, indikátorok:

- A1: Közösségépítés
  - A1.2 Munkatársaink együttműködnek.
- A2: Inkluzív értékrend megteremtése
  - A2.8. Iskolánk az erőszakmentes kommunikációt és problémamegoldást támogatja.

A kilencedik évfolyamos tanulók beilleszkedés nehézségének segítése, közösségfejlesztése

Fejlesztési cél	Elérendő eredmény	Tevékenység, feladat	Szükséges erőforrás	Határidő, felelős
Beilleszkedés segítése a 9. évfolyamon: Jó osztályközösség kialakítása	Élményszerű kapcsolódás a nulladik lépésben	Gólyanap,	osztálypénz, szülői befizetés, munkaidő	osztályfőnök, osztályban tanító oktatók, szülő augusztus
Együttműködés fejlesztése oktatók, diákok, külső partnerek bevonásával	Zavartalan lebonyolítás, a tanulók minél nagyobb létszámú részvétele, partnerek bevonása	Előző tanév májusában osztályfőnökökkel, külső partnerekkel való egyeztetés.	munkaidő	osztályfőnökök minden tanév május-június
Kapcsolódások segítése	kapcsolódás, együttműködés fejlesztése (diákok)	kalandpedagógiai módszerek áttanulmányozása	munkaidő, kalandpedagógiai feltételrendszer megteremtése, továbbképzésen való részvétel, laptop	igazgató, munkaközösség-vezető, folyamatos
Élménypedagógiai feldolgozás, pozitív pletyka	Élményfeldolgozás, pozitív kapcsolódások segítése	Csapat-tevékenységek. Esti csoportmeg-beszélések (mi tetszett a legjobban, egy pozitív dolog, hála….)	Munkaidő	Oktatók folyamatos
Erőszakmentesség	Pozitív osztálylégkör kialakítása	Mediálás, csoport-tevékenységek	ENABLE képzés	igazgató, oktatók, folyamatos
Iskolai/osztály közösségbe való beilleszkedés segítése.	Kapcsolatépítés erősítése	Gólyaavató a felsőbb évfolyamos tanulók részvételével	Munkaidő, eszközigény	9. és 12. diákok és osztályfőnökök szeptember-október

II. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. Elméleti háttér

Az egészség megőrzése és védelme társadalmi felelősség, melynek egyik alapfeltétele a teljes körű iskolai egészségfejlesztés.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az oktatók a szakképző intézményben végzett tevékenységét és a tanuló, kiskorú törvényes képviselője részvételét a szakképző intézmény életében úgy befolyásolja, hogy az a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az iskolai egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljeskörű, tehát nem szűkül le egyik-másik beavatkozási területre, hanem:

- mindegyik fő egészség-kockázati tényezőt (egészségtelen táplálkozás, mozgásszegénység, a lelki egészség hiányosságai, egészségműveltség hiányosságai) befolyásolja,
- az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van,
- az iskola minden tanulója, a teljes oktatói testület és alkalmazotti közösség részt vesz benne,
- valamint, ha sikerül bevonni a törvényes képviselőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét is.

Az iskola egészségfejlesztési programjában kiemelet szerepet szánunk a TIE (teljeskörű iskolai egészségfejlesztés) koncepcióban megfogalmazott négy fő alaptevékenységnek:

- egészséges táplálkozás megvalósításának,
- mindennapos testnevelés és egyéb testmozgási alkalmaknak,
- a gyermekek érett személyiséggé válásának, azaz lelki egészségének elősegítésének,
- egészség-ismeretek, készségek átadásának.

A TIE négy alaptevékenységének rendszeres, az iskola mindennapjaiba beépülő megvalósításában az oktatóké a fő szerep, hiszen ők foglalkoznak a tanulókkal nap mint nap.

Az iskola-egészségügy szerepe elsődleges, hiszen rendszeresen jelen van az intézményben, jogszabály szerinti feladatokat végez, szakértelmével a tanulóknak és az oktatóknak is segíteni tud az egyes egészség-ismereti témák feldolgozásában, miközben a tanulókkal is személyes kapcsolatban áll.

Az iskola többi nem-oktató dolgozójának is részt kell vennie az egészségfejlesztésben, hiszen ők is találkoznak a tanulókkal, és minden találkozás lehetőséget jelent.

2. A program célcsoportja

A program elsődlegesen az intézményünkbe járó diákokat célozza meg, így a program tervezésekor figyelembe kell venni tanulóink korcsoporti jellemzőit, egészségügyi, társadalmi és szociokulturális hátterét is. Az iskola profiljából adódóan diákjaink jellemzően 14-23 éves korcso-

portból kerülnek ki, többségük rendezett családi háttérrel rendelkezik. Alacsony számban vannak ugyan, de kiemelt figyelemmel kell kezelni a nehéz anyagi helyzetben, rendezetlen családi viszonyok között élő diákjainkat és külön figyelmet kell szentelni az esetleges SNI-s és BTMN-es diákokra is. Egészségfejlesztési szempontból célcsoportnak kell tekinteni az intézmény minden dolgozóját, illetve programunkkal el kell érnünk a törvényes képviselőket is.

3. A program célkitűzése

A fiatalok számára az iskola nem csak a tudás megszerzésének helyszíne, hanem személyiségfejlődésük, szociális fejlődésük helyszíne is egyben. Az itt kialakuló személyes kapcsolatok gazdagsága teszi az iskolát valódi életteli színtérré. Ezért is fontos az egészséges iskola megteremtése, mely nemcsak külső körülményeiben, hanem szocializációs szerepében is olyan hely, ahol a diák otthon és biztonságban érezheti magát, ahol gondjait, örömeit megoszthatja, problémái megoldásához tanácsot és segítséget kérhet. Mivel a fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában, ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, viselkedési formákat, attitűdöket.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden diák részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az iskolánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a tanuló egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az iskolánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy:

- elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást,
- felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket,
- továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

Arra törekszünk, hogy a teljes körű egészségfejlesztési program koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon valósuljon meg.

4. A program megvalósításának feltételei

A program megvalósításának iskolán belüli személyi feltételei:

- iskola igazgatója – vagy megbízottja,
- osztályfőnöki munkaközösség vezetője,
- osztályfőnökök,
- testnevelők,
- iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos – védőnő),
- iskolapszichológus,
- drogprevenciós koordinátor,
- diákönkormányzatot segítő oktató,
- kortárs segítők.

A legjobb program sem lehet eredményes a kollégák segítsége nélkül. A szakszerű és az iskola konkrét helyzetét figyelembe vevő iskolai egészségstratégia megvalósítása elképzelhetetlen az oktatói testület együttműködése nélkül.
Iskolán kívüli személyi feltételek, kapcsolatok:

- városi önkormányzat,
- szülői közösség,
- gyermekjóléti szolgálatok (nevelési tanácsadók, családsegítők),
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatalának egészségfejlesztési szakemberei,
- rendvédelmi szervek,
- kábítószerügyi egyeztető fórumok
- Magyar Vöröskereszt

A program megvalósításának tárgyi feltételei:

- jól felszerelt tornaterem és sportpálya,
- kulturált étkezde,
- iskolaorvosi rendelő,
- jól felszerelt, világos osztálytermek, szaktantermek,
- audiovizuális eszközök,
- könyvtár,
- iskola-büfé

5. A program megvalósításának színterei

Az iskolai élet minden pontján meg kell jelennie az egészségnevelési elveknek, de kiemelten fontosak a következő színterek:

- osztályfőnöki órák,
- szaktantárgyi órák (biológia, fizika, kémia),
- testnevelési órák,
- szabadidős sporttevékenységek, sportkörök,

- osztálykirándulások,
- iskolai sportrendezvények – tanár-diák meccsek, sítábor, nyári vízitúrák,
- kiemelt rendezvények – Szakmák napja, Egészségnap, véradás,
- iskolai egyéb rendezvények - szalagavató bál, iskolanapi programok, vetélkedők, versenyek, játékos programok,
- délutáni, hétvégi szabadidős foglakozások, szakkörök, múzeumlátogatások,
- DÖK szervezésű rendezvények,
- iskolaorvosi rendelő – szűrővizsgálatok, fogadó órák.

6. Az egészségfejlesztés módszerei

A hagyományos egészségnevelő felvilágosítást fontosnak tartjuk és elsősorban az osztályfőnöki és szaktantárgyi órák keretében valósítjuk meg, de teret kap rendezvényeink során is. A hagyományos egészségnevelő felvilágosítást azért alkalmazzuk, mert több és helyes tudás, helyes döntésekhez és az életvezetés helyes alakításához vezet. A hagyományos felvilágosítás azonban nem elegendő a tanulók viselkedésének a befolyásolására.

Rizikócsoportok felismerése – az iskolavédőnői és -orvosi vizsgálatok során sor kerül a tanulók életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatára. Az iskola-egészségügyi szolgálat munkáját a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet alapján végzi. Fő feladata:

- kiszűrni az esetleges elváltozásokat, időben felismerni a betegségeket megelőző állapotokat,
- gyanú esetén szakorvoshoz irányítani a tanulókat kivizsgálás céljából,
- a már diagnosztizált betegséggel rendelkező tanulók gondozása, állapotuk folyamatos nyomon követése,
- rendszeres konzultáció osztályfőnökkel, törvényes képviselővel, testnevelővel,
- meghívottként részvétel az egészségnevelést érintő nevelőtestületi értekezleteken, illetve osztályfőnöki órákon.

A testnevelők szintén végeznek felméréseket, fittségi vizsgálatokat.

A túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küszködő diákok számára speciális kezelést, pl. gyógytornát biztosítunk – közösségi mozgásélmény megtapasztalása.

Serdülőkori készségfejlesztő vagy önismereti foglalkozások – jól alkalmazhatók osztályfőnöki órák keretein belül, egészségnapokon.

Kortárssegítés – a kortárshatás hatékonysága a prevenciós tevékenységek és az érzékenyítés kapcsán kiemelkedő fontosságú. A saját tapasztalatok szerzését és megosztást segíti az iskolai közösségi szolgálat is.

Aktív részvétel az egészséges iskolai környezet megteremtésében – osztályterem dekoráció.

7. Az egészségfejlesztés iskolai területei

A teljeskörű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy alapfeladat köré szerveződik, ezeken belül pedig több területen kell egészségnevelési tevékenységet folytatni.

Egészséges táplálkozás megvalósítása:

- az étkezés, táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a táplálkozás és egyes betegségek kapcsolata,
- diéták, táplálékérzékenységek, táplálékallergiák,
- lelki eredetű táplálkozási zavarok megelőzése, felismerése,
- fogyasztóvédelem, a helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása,
- divatok, reklámok, média hatása táplálkozásunkra.

Mindennapi testnevelés megvalósítása:

- a mozgás fontosságának tudatosítása,
- egészséges testtarás fontossága,
- egészséges testkép kialakítása,
- sport egészségügyi kockázatok, függőségek ismerete,
- a testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata,
- a szervezet fejlődése és működése testmozgással és annak hiányában,
- gerincvédelem, gerinckímélet.

A gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése:

- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben, SzTB prevenció,
- a lelki egyensúly megteremtése,
- személyes krízishelyzetek felismerése és stratégiák ismerete,
- függőségek elkerülése,
- személyes biztonság (közlekedés, önvédelmi technikák),
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége, a környezeti ártalmak elkerülése,
- az aktív szabadidő eltöltésének módjai,
- a harmonikus párkapcsolat ideáljának kialakítása,
- a családi életre való nevelés.

Egészség-ismeretek hatékony, azaz készséggé válást eredményező oktatása:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás,
- elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat,
- a testi higiénia,
- a szenvedélybetegségek elkerülése (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer használatának megelőzése),
- nem szerhez köthető függőségek elkerülése,
- a családtervezési módszerek ismertetése,
- az egészséges és biztonságos környezet kialakításának igénye.
-

8. A TIE várt eredményei

A TIE várhatóan az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyságot:

- a tanulási eredményesség javulása,
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése,
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése,
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése, ill. a leszokási motiváció támogatása,
- bűnmegelőzés,
- a társas kapcsolatok javulása a kortársakkal, törvényes képviselőkkel, oktatókkal,
- az önismeret és önbizalom javulása,
- az alkalmazkodó-készség, a stressz-kezelés, a problémamegoldás javulása,
- érett, autonóm személyiség kialakulása,
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések elsődleges megelőzése,
- a közösségi kapcsolati háló, társadalmi tőke növelése.

9. Összehasonlító értékelés

Folyamatértékelés:

A végrehajtás szakaszában hogyan fogadják a diákok, törvényes képviselők, oktatók ezt a programot (pl. hányan vesznek részt a rendezvényeken).
Átfogó éves értékelés:

Az éves munka értékelésekor.
Újabb célkitűzések meghatározása:

Középtávú teljesülés tükrében 5-6 évente felülvizsgálat.

10. Az iskolában tanuló krónikus megbetegedésben szenvedők ellátásával kapcsolatos feladatok

Az intézménybe beiratkozó tanulók törvényes képviselője kitölt egy iskolaegészségügyi kérdőívet, melynek alapján az iskolaorvos és védőnő gondozásba veszi (soron kívüli szűrővizsgálat, testnevelés besorolás, szakorvosi kontrollok megbeszélése) a krónikus betegségben szenvedőket.

A diabéteszes tanulók betegséggel kapcsolatos egyéni igénye biztosított az intézményben. Az ezzel kapcsolatos szabályozásokat: mint a tanuló feladatai, testnevelés órák előtti és alatti teendők, diabéteszes étkezéssel kapcsolatos lehetőségeket, a vércukorszint mérés lehetőségeit a házirend tartalmazza.

Készült eljárásrend is a diabéteszes tanulók rosszulléte esetén alkalmazandó teendőkről. Ezzel növelni tudjuk a tanulók biztonságérzetét az intézményben, illetve az oktatók is magabiztosabban láthatják el a panaszokat, tüneteket mutató tanulókat.

III. OKTATÁSI PROGRAM

1. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok

Az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet által módosított 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról előírásai szerint.

Célok, feladatok

A középiskola általános célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a középiskola azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazható tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez nélkülözhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

A középiskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására. A nevelő-oktató munka megtervezésekor figyelembe veszi a kulturális intézményrendszer által kínált nem formális, informális tanulási lehetőségeket.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a szakmája fejlődésével kapcsolatos fontosabb magyar találmányokat, a szakmájában ismert kiemelkedő magyar személyiségeket. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben.

Ismeri a népi hagyományokon alapuló és vallási gyökerű éves ünnepkört, van tapasztalata az ezekhez kötődő szokásokról. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét, tisztában van a helytörténeti események főbb állomásaival. Ismer az UNESCO kulturális örökség kincséhez és a magyar örökséghez tartozó kiemelkedő jelentőségű hazai természeti és kulturális értékeket. Tájegységekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, amelyben az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához szükséges ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

Családi életre nevelés

A tanuló tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékosság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok

megosztásának módjait, jelentőségét. Értelmezi a törvényes képviselői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

Testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stresszoldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, ezektől tudatosan tartózkodik. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselevések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik

tervezett szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Felkészült az álláskeresésre, tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euróövezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexekről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életére. Törekszik rá, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitellel elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes eligazodni pénzügyi és közgazdasági fogalmak között. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejező-eszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nemkívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megtanul jegyzetelni, képes kiemelni a lényeget a hallott vagy az olvasott szövegből. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz azt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló alkalmazza hétköznapi kommunikációs helyzetekben a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására és értelmezésére. Szabatosan használja a választott szakmacsoport tanult szakszókincsét. Kritikus és kreatív módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Törekszik a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyvhasználatra. Képes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló képes tudatos nyelvtanulóként tanulni a nyelvet. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni. Képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, az érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Matematikai kompetencia

A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezeket alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.

Természettudományos és technikai kompetencia

Az a tanuló, aki az ágazathoz kapcsolódó tantárgyként tanul valamilyen természettudományos tantárgyat, képes leírni és magyarázni a természet jelenségeit és folyamatait. Képes meghatározott szempontoknak megfelelően kísérleteket végrehajtani és azok eredményeiből következtetéseket levonni. Képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét a választott szakma elsajátítása során, és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát. Egyre jobban megérti a lokális folyamatok és döntések regionális és globális következményeit.

Digitális kompetencia

A tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Gyakorlottan kapcsolódik be az információmegosztásba, képes részt venni az érdeklődési körének, választott szakterületének megfelelő együttműködő hálózatokban. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában saját szakterületéhez kapcsolódóan. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magtartatás, elfogadja a kommunikáció és az információfelhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, amelyeket a digitális tartalmak felhasználása során figyelembe vesz.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott a személyek és kultúrák közötti párbeszédre. Él a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösségét, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, mások véleményét meghallgatni és elfogadni. Figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük. Képes helyes döntéseket hozni, illetve konfliktushelyzetekben segítséget elfogadni. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő közügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt, képes a különböző szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzésére. Pozitív attitűdje alakul ki az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása iránt, törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve Európához való kötődése.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására, és ezt igényli is. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Érdeklődik a választott szakterületéhez kapcsolódó gazdasági kérdések iránt, és képes ezzel kapcsolatos elképzeléseket megfogalmazni. A pénz, a gazdaság, a vállalkozások világához kapcsolódó témákról szóló vitákban képes ismereteit felhasználva érvelni. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét és választott szakterületét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt. Mind reálisabban méri fel tevékenysége kockázatait, adott esetben képes ezek vállalására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képző-művészeti események életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes makettek, modellek konstruálására. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

Hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz eszköz-használat szintjén tud írni, olvasni, számolni, továbbá a tanulási folyamatban sokoldalúan tudja használni az IKT-eszközöket. Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, képes saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információ-val való hatékony gazdálkodást is. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív, ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit, készségeinek erős és gyenge pontjait, valamint képes megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket**,** útmutatásokat, támogatásokat. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egy-séges oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek fel-adata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képes-ségeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el, és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a oktatók megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, meg-szüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőttélet sikerességét meg-alapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékossági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő oktató megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. Az oktató a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékossági területre vonatkozóan A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

2. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

a) Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020. szeptember 1. után kezdők esetén

Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020.09.01 után kezdők esetén az Szkt. 73. §-nak közismereti oktatásra vonatkozó rendelkezései szerint a közismereti oktatás a közismereti kerettanterv szerint folyik.

A Bajai SZC Türr István Technikum a 2020. évi Nemzeti Alaptanterv Gimnáziumok 9-12. évfolyamára érvényes közismereti kerettanterv alkalmazása során, az ágazati alapvizsga követelményeire tekintettel, a közismereti tantárgyak témaköreit, tartalmát és óraszámait – az Nkt. 6. mellékletében meghatározott heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával a következőképpen határozza meg:

Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020. szeptember 1 után kezdők esetén

Tantárgyak		**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**	**13. évfolyam**	**9-13. óraszám összesen**
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4 + 1	5	3	3 + 1	0	*525*
	Idegen nyelv	4	4	3	3	3 + 1	*597*
	Matematika	4 + 1	4	3	3	0	*489*
	Történelem	3	3	2	2 + 1	0	*350*
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	*31*
	Digitális kultúra	1 + 0,67	0 + 1	0	0	0 + 2	*36*
	Mesterséges intelligencia alapjai (szakmai tárgy) (szabadon tervezhető óra-keret terhére)	0+0,33	0	0	0	0	*0 (12)*
	Testnevelés	4	4	3	3	0	*504*
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	*175*
	Kötelező komplex természet-tudományos tantárgy	3	0	0	0	0	*108*
	Ágazathoz kapcsolódó tan-tárgy: pl. fizika, kémia, biológia, idegen nyelv	0	2	2 + 1	0	0	*144*
	Érettségire felkészítő tan-tárgy	0	0	2	2	0 + 2	*144*
	Portfólió készítés tantárgy	0	0	0	0	0 + 1	-
	Pénzügyi és vállalkozási ismeretek	0	1	0	0	0	*36*
	Összes közismereti óraszám	24	24	19	18	4	*3139*
Ágazati alapoktatás		7	9	0	0	0	*576*
Szakirányú oktatás		0	0	14	14	24	*1752*
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret vagy szakmai tárgy)		3	1	1	2	6	*438*
Tanítási hetek száma		36	36	36	31/36	31	
Éves összes óraszám		**1224**	**1224**	**1224**	**1179**	**1054**	**5905**
Rendelkezésre álló órakeret/hét		**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	

A táblázatban + jel mellett lévő óraszám a szabadon tervezhető órakeret (közismeret vagy szakmai tantárgy) meghatározását jelenti.

2020. szeptember 1 után kötelezően választható tantárgy: Érettségi tantárgy

- 11. évfolyamon: Magyar nyelv és irodalom heti 1 óra Történelem heti 1 óra
- 12. évfolyamon Matematika heti 1 óra, Idegen nyelv heti 1 óra

Az oktatóválasztás lehetőségét a Bajai SZC Türr István Technikum nem tudja biztosítani.

Tantárgyak	13. évf.	14. évf.	13-14. óraszám összesen
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			*0*
Szakmai órakeret	35	35	*2345*
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	**1260**	**1085**	***2345***

Az egyes ágazatokhoz kapcsolódó tantárgyak:

Ágazatok	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy
Informatika és távközlés	Fizika
Közlekedés és szállítmányozás	Fizika, 2022.09.01-től felmenő rendszerben Földrajz
Gazdálkodás és menedzsment	Földrajz
Pedagógia	Biológia

Szabadon választható szakköri tehetséggondozó foglalkozások megnevezése, óraszáma(a vonatkozó kerettantervi óraszámon felüli időkeretben)

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
szakköri tehetséggondozó tantárgyak				
Magyar nyelv és irodalom			2	2
Idegen nyelvek			2	2
Matematika			2	2
Történelem			2	2

b) Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, technikumi rendszerben 2022. szeptember 1. után kezdők esetén

Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, technikumi rendszerben 2022.09.01 után kezdők esetén az Szkt. 73. §-nak közismereti oktatásra vonatkozó rendelkezései szerint a közismereti oktatás a közismereti kerettanterv szerint folyik.

A Bajai SZC Türr István Technikum a 2020. évi Nemzeti Alaptanterv Gimnáziumok 9-12. évfolyamára érvényes közismereti kerettanterv alkalmazása során, az ágazati alapvizsga követelményeire tekintettel, a közismereti tantárgyak témaköreit, tartalmát és óraszámait – az Nkt. 6. mellékletében meghatározott heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával a következőképpen határozza meg az Oktatás ágazaton, **Oktatási szakasszisztens illetve Okleveles Oktatási szakasszisztens szakmában** tanulói jogviszonnyal rendelkezők számára. A táblázat tartalmazza a szakmai oktatás (ágazati és szakirányú) tanulási területekhez rendelt tantárgyainak óraszámait is.

Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, Pedagógiai szakasszistens illetve Okleveles Oktatási szakasszisztens szakmában, technikumi rendszerben 2022. szeptember 1 után kezdők esetén

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	9-13. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4 + 1	5	3	3 + 1	0	*525*
	Idegen nyelv	4	4	3	3	3 + 1	*597*
	Matematika	4 + 1	4	3	3	0	*489*
	Történelem	3	3	2	2 + 1	0	*350*
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	*31*
	Digitális kultúra	1 + 0,67	0 + 1	0	0	0 ~~+ 2~~	*36*
	Mesterséges intelligencia alapjai (szakmai tárgy) (szabadon tervezhető órakeret terhére)	0+0,33	0	0	0	0	*0 (12)*
	Testnevelés (megjegyzés: a vonatkozó Programtanterv a testnevelés tantárgy órakeretében valósítja meg a Mozgáskultúra tantárgyat)	3 (4)	3 (4)	2 (3)	2 (3)	0	*504-144=360*
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	*175*
	Kötelező komplex természet-tudományos tantárgy	3	0	0	0	0	*108*
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, **biológia**, idegen nyelv	0	2	2 ~~+ 1~~	0	0	*144*
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0 + 2	*144*
	Portfólió készítés tantárgy	0	0	0	0	0 + 1	-
	Pénzügyi és -vállalkozási ismeretek	0	1	0	0	0	*36*
Összes közismereti óraszám szabad sáv nélkül		24 -1 =23	24 - 1 = 23	19 – 1 = 18	18 – 1 = 17	4	*3139 - 144 = 2995*
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret) (megjegyzés: a vonatkozó Programtanterv a szabadon tervezhető közismereti órakerethez szakmai tantárgyakat rendel kötelező jelleggel)		3 - 0 = **3**	1 – 0 = **1**	1 – 1 = **0**	**2**	6 – 2 = **4**	*438 - 98 = 340*

Összes közismereti óraszám szabad sávval	**23 +3 = 26**	**23 +1 =24**	**18 +0 =18**	**17 +2 = 19**	**4 +4 = 8**	**3577 - 144 - 98 = 3335**
Ágazati alapoktatás	7 + 1 = 8	9 + 1 =10	0	0	0	*576 + 72 = 648*
Szakirányú oktatás	0	0	14 + 2= 16	14 + 1 =15	24+ 2 = 26	*1752 + 170 = 1922*
Programtanterv szerinti szakmai tantárgyak						
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	0	0	*18*
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	*62*
Élménypedagógia	2	2	0	0	0	*144*
Játékos személyiségfejlesztés	2	0	0	0	0	*72*
A tanulás tanulása	1	0	0	0	0	*36*
Értékteremtő gyermeknevelés	0	3	2	0,5	3	*291*
A gyógypedagógia alapjai	0	0	1	1	1	*103*
Pszichológia	0	1	2,5	3	2	*296*
Pedagógiai gyakorlat	1,5	2	5	5	7	*703*
Gondozás és egészségnevelés	0	1	1	0	0	*72*
Pedagógiai szociológia	0	0	0	0	2	*62*
Mentálhigiéné	0	0	0	1	2	*98*
Szabadidő-szervezés	0	0	0	1	2	*98*
Kommunikáció	0	0	0,5	0,5	1	*67*
Gyermek- és kamaszirodalom	0	0	1	1	0	*72*
IKT a pedagógiában	0	0	0	0	2	*62*
Zenei nevelés	0	0	2	1	2	*170*
Mozgáskultúra	1	1	1	1	0	*144*
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31	
Összes ágazati/szak-irányú éves óraszám	**288**	**360**	**576**	**540**	**806**	**2570**
Éves összes óraszám	**1224**	**1224**	**1224**	**1179**	**1054**	**3335 + 2570 = 5905**
Rendelkezésre álló órakeret/hét	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	

A táblázatban + jel mellett lévő óraszám a szabadon tervezhető órakeret (közismereti vagy szakmai) meghatározását jelenti.

A táblázatban zárójelbe tett óraszám a közismereti kerettanterv szerinti (eredeti) óraszámot jelenti.

A táblázatban áthúzottként feltüntetett óraszám az intézmény többi technikumi ágazatán általánosan alkalmazott, szabadon tervezhető közismereti óraketeret jelenti, melyet az Oktatás ágazaton a vonatkozó Programtanerv miatt az intézmény nem tud érvényesíteni.

Tantárgyak	13. évf.	14. évf.	13-14. óraszám összesen
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			*0*
Szakmai órakeret	35	35	*2345*
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	**1260**	**1085**	***2345***

Az Oktatás ágazatokhoz kapcsolódó tantárgy:

Ágazatok	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy
Oktatás ágazat	Biológia

Szabadon választható szakköri tehetséggondozó foglalkozások megnevezése, óraszáma (a vonatkozó kerettantervi óraszámon felüli időkeretben)

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
szakköri tehetséggondozó tantárgyak				
Magyar nyelv és irodalom			2	2
Idegen nyelvek			2	2
Matematika			2	2
Történelem			2	2

2026. szeptember 1-től a Bajai SZC Türr István Technikum, Oktatás ágazathoz tartozó, Oktatási szakasszisztens, 13. évfolyamos tanulói, a tanév november hónapjának kezdetétől, rövid idejű szakképzési munkaszerződéssel, évközi szakmai gyakorlaton vesznek részt duális képzőhelyen. Az évközi szakmai gyakorlat időtartama 162 óra, szakmai tartalma megegyezik a Pedagógiai gyakorlat tantárgy 13. évfolyamra tervezett szakmai tartalmával. A szakmai gyakorlat ideje, a rövis idejű szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a tanulók iskolai keretek között, tanórákon, egyéb foglakozásokon nem vesznek részt. A 13. évfolyam tanórái a duális keretek között, szakképzési munkaszerződés keretében teljesített szakmai gyakorlat miatt a következőképpen alakul:

Tantárgy	13. évf. Tantárgyfelosztás szerint			13. évf. órarend szerint		
	1.fé heti óraszám (18 hét)	2.fé heti óraszám (13 hét)	összesen	1.fé heti óraszám (13 hét)	2.fé heti óraszám (13 hét)	összesen
Idegen nyelv	6	6	186	7	7	182
Osztályfőnöki	1	1	31	1,5	1	32,5
Portfólió készítés	1	1	31	1	1,5	32,5
			0			0
Munkavállalói idegen nyelv	2	2	62	2,5	2,5	65

Értékteremtő gyermeknevelés	3	3	93	3,5	3,5	91
A gyógypedagógia alapjai	1	1	31	1	1,5	32,5
Pszichológia	2	2	62	2,5	2,5	65
Pedagógiai gyakorlat	1,5	2	53	2	2	52
Pedagógiai gyakorlat (duális)	9	0	162			160
Pedagógiai szociológia	2	2	62	2,5	2,5	65
Mentálhigiéné	2	2	62	2,5	2	58,5
Szabadidő-szervezés	2	2	62	2	2,5	58,5
Kommunikáció	1	1	31	1,5	1	32,5
IKT a pedagógiában	2	2	62	2,5	2,5	65
Zenei nevelés	2	2	62	2,5	2,5	65
Összesen	37,5	29	1052	34,5	34,5	1057

c) Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, Okleveles Óvodai nevelő szakmában, technikumi rendszerben 2024. szeptember 1. után kezdők esetén

Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, technikumi rendszerben 2024.09.01. után kezdők esetén az Szkt. 73. §-nak közismereti oktatásra vonatkozó rendelkezései szerint a közismereti oktatás a közismereti kerettanterv szerint folyik.

A Bajai SZC Türr István Technikum a 2020. évi Nemzeti Alaptanterv Gimnáziumok 9-12. évfolyamára érvényes közismereti kerettanterv alkalmazása során, az ágazati alapvizsga követelményeire tekintettel, a közismereti tantárgyak témaköreit, tartalmát és óraszámait – az Nkt. 6. mellékletében meghatározott heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával a következőképpen határozza meg az Oktatás ágazaton, (Okleveles Óvodai nevelő szakmában) tanulói jogviszonnyal rendelkezők számára.

A táblázat tartalmazza a szakmai oktatás (ágazati és szakirányú) tanulási területekhez rendelt tantárgyainak óraszámait is.

BAJAI SZC TÜRR ISTVÁN TECHNIKUM
OM azonosító: 203028/015
6500 Baja, Bácska tér 1.
Tel.: +36 79 524 670
Honlap: www.turr.hu
E-mail: turr@turr.hu

Tanulmányaikat Oktatás ágazaton, Okleveles Óvodai nevelő szakmában technikumi rendszerben 2024. szeptember 1. után kezdők óraterve

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	9-13. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4 + 1	5	3	3 + 1	0	*525*
	Idegen nyelv	4	4	3	3	3 + 1	*597*
	Matematika	4 + 1	4	3	3	0	*489*
	Történelem	3	3	2	2 + 1	0	*350*
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	*31*
	Digitális kultúra	1 + 0,67	0 + 1	0	0	0 ~~+ 2~~	*36*
	Mesterséges intelligencia alapjai (szakmai tárgy) (szabadon tervezhető órakeret terhére)	0+0,33	0	0	0	0	*0 (12)*
	Testnevelés (megjegyzés: a vonatkozó Programtanterv a testnevelés tantárgy órakeretében valósítja meg a Mozgáskultúra tantárgyat)	3 (4)	3 (4)	2 (3)	2 (3)	0	*504-144=360*
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	*175*
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0	*108*
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, **biológia**, idegen nyelv	0	2	2 ~~+ 1~~	0	0	*144*
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0 + 2	*144*
	Portfólió készítés tantárgy	0	0	0	0	0 + 1	-
	Pénzügyi és vállalkozási ismeretek	0	1	0	0	0	*36*
Összes közismereti óraszám szabad sáv nélkül		24 -1 = 23	24 - 1 = 23	19 – 1 = 18	18 – 1 = 17	4	*3139 - 144 = 2995*
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret) (megjegyzés: a vonatkozó Programtanterv a szabadon tervezhető közismereti órakerethez szakmai tantárgyakat rendel kötelező jelleggel)		3 - 0 = **3**	1 – 0 = **1**	1 – 1 = **0**	**2**	6 – 2 = **4**	*438 - 98 = 340*

Összes közismereti óraszám szabad sávval	**23 +3 = 26**	**23 +1 =24**	**18 +0 =18**	**17 +2 = 19**	**4 +4 = 8**	**3577 - 144 - 98 = 3335**
Ágazati alapoktatás	7 + 1 = 8	9 + 1 =10	0	0	0	*576 + 72 = 648*
Szakirányú oktatás	0	0	14 + 2= 16	14 + 1 =15	24+ 2 = 26	*1752 + 170 = 1922*
Szakmai tantárgyak						
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	0	0	*18*
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	*62*
Élménypedagógia	2	2	0	0	0	*144*
Játékos személyiségfejlesztés	2	0	0	0	0	*72*
A tanulás tanulása	1	0	0	0	0	*36*
Értékteremtő gyermeknevelés	0	3	2	0	0	*180*
A gyógypedagógia alapjai	0	0	0,5	1	1	*85*
Pszichológia	0	1	2	3	2	*278*
Pedagógiai gyakorlat	1,5	2	0	0	0	*126*
Óvodai nevelés	0	0	0,5	1	3	*147*
Óvodai gyakorlat	0	0	5	5	7	*577*
Gondozás és egészségnevelés	0	1	1,5	0	0	*90*
Gyermek, család, társadalom	0	0	0	0	2	*62*
Mentálhigiéné	0	0	0	0	2	*62*
Játékpedagógia	0	0	0	0,5	2	*80*
Hatékony pedagógiai kommunikáció	0	0	0,5	1,5	1	*103*
Gyermek irodalom	0	0	1	1	0	*72*
IKT a pedagógiában	0	0	0	0	2	*62*
Zenei nevelés	0	0	2	1	2	*170*
Mozgáskultúra	1	1	1	1	0	*144*
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31	
Összes ágazati/szakirányú éves óraszám	288	360	576	540	806	2570
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1179	1054	3335 + 2570 = 5905
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34	

A táblázatban + jel mellett lévő óraszám a szabadon tervezhető órakeret (közismereti vagy szakmai) meghatározását jelenti.
A táblázatban zárójelbe tett óraszám a közismereti kerettanterv szerinti (eredeti) óraszámot jelenti.

A táblázatban áthúzottként feltüntetett óraszám az intézmény többi technikumi ágazatán általánosan alkalmazott, szabadon tervezhető közismereti óraketeret jelenti, melyet az Oktatás ágazaton az intézmény nem tud érvényesíteni.

Tantárgyak	13. évf.	14. évf.	13-14. óraszám összesen
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)			*0*
Szakmai órakeret	35	35	*2345*
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	**1260**	**1085**	***2345***

Az Oktatás ágazatokhoz kapcsolódó tantárgy:

Ágazatok	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy
Oktatás ágazat	Biológia

Szabadon választható szakköri tehetséggondozó foglalkozások megnevezése, óraszáma (a vonatkozó kerettantervi óraszámon felüli időkeretben)

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
szakköri tehetséggondozó tantárgyak				
Magyar nyelv és irodalom			2	2
Idegen nyelvek			2	2
Matematika			2	2
Történelem			2	2

4. Az egyes kötelező és nem kötelező foglalkozások tanterve

4.1. Magyar nyelv és irodalom

9. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: 180 ÓRA (36X5 (2+3))

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	Óraszám technikum
Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	24
A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	48
Összes óraszám	**72**

A 9. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Kommunikáció: fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói A személyközi kommunikáció A nem nyelvi jelek A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre Médiaműfajok A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai finkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.	A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése A kommunikáció tényezői A kommunikációs célok és funkciók A kommunikáció jelei A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai

			A kommunikációs kapcsolat illemszabályai A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés
A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	A nyelv mint jelrendszer A nyelvi szintek A magyar nyelv hangrendszere Hangkapcsolódási szabályszerűségek A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag) A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyszók A szószerkezetek (szintagmák) A mondat fogalma és csoportosítási Szempontjai Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők Az összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A mellérendelő összetett mondatok	nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása A nyelvi elemzőkészség fejlesztése Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása Kreatív nyelvi fejlesztés A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei A szavak és osztályozásuk A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban A szószerkezetek A mondatrészek A mondatok csoportosítása Szórend és jelentés

	A többszörösen összetett mondatok		Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

Témakör	**Óraszám technikum**
Bevezetés az irodalomba	8
Az irodalom ősi formái. Mágia mítosz, mitológia	10
A görög irodalom	22
A római irodalom	8
A Biblia, mint kulturális kód	20
A középkor irodalma	15
A reneszánsz irodalma	25
Összes óraszám	**108**

A 9. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom			
A) Az irodalom hatása	Karinthy Frigyes: A cirkusz		Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv,
B) Szerzők, művek párbeszéde	Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal		
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)		

D) Műnemi-műfaji rendszer		művészet, szép-irodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ	szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban
Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia			
A) Az ősi magyar hitvilág	Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus	A mítoszok kulturális jelentőségének megértése Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése
	Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)		
B) A görög mitológia	A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek		

	A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótaurosz)		Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs.
C) Egyéb teremtésmítosz	Babiloni teremtésmítosz (részlet)		
A görög irodalom			
A) Az epika születése	Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)	eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis	Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaiosz, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból).
B) A görög líra, az időmértékes verselés	Alkaiosz: Az állam hajója		
	Alkaiosz: Bordal		
	Szapphó: Aphroditéhez		
	Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka		
	Anakreón: Töredék a halálról		
	Anakreón: Gyűlölöm		
C) A görög dráma	***Színház- és drámatörténet***:		

	Szophoklész: Antigoné		A szerzőkhöz, illetve hősökhöz kapcsolódó toposzok megismerése Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen, Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, maga-tartásuk, konfliktusaik megértése Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs

			színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása Különféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése.
A római irodalom			
A) A polgárháborúk kora	Catullus: Gyűlölök és szeretek	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica	Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek. A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata; Irodalmi műfajok, versformák megismerése; A görög és római kultúra viszonyának értelmezése;
B) Augustus kora	Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)		
	Vergilius: IX. ecloga		
	Horatius: Thaliarchushoz		
	Ovidius: Átváltozások		
	Pygmalio		

			A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);
A Biblia mint kulturális kód			
A) Az Ószövetség (részletek)		***Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis***	A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok
a) Történeti könyvek	Mózes első könyvéből részletek: Teremtéstörténet, József		
	Mózes második könyvéből részletek: Kivonulás Egyiptomból (**részletek**), a Tízparancsolat,		
B)Tanító könyvek	Zsoltárok könyve (23., 42.)		
B) Újszövetség (részletek)			
a) Az „örömhír”	Máté evangéliumából részletek: Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió-történet Jézus feltámadása		
	Lukács evangéliumából (részletek): Az irgalmas szamaritánus, A tékozló fiú		
	Pál apostol Szeretethimnusza		

<table>
<tr><th colspan="4">A középkor irodalma</th></tr>
<tr><td colspan="2">A) Egyházi irodalom</td><td rowspan="10">középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron</td><td rowspan="10">Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése

A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása

A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata

A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz
A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban
A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése
Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése
A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése
Az antikvitás középkorra tett hatásának</td></tr>
<tr><td>a) Epika:</td><td>Szent Ágoston: Vallomások (részlet)</td></tr>
<tr><td></td><td>Halotti beszéd és könyörgés</td></tr>
<tr><td>b) Líra</td><td>Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról</td></tr>
<tr><td></td><td>Ómagyar Mária-siralom</td></tr>
<tr><td colspan="2">B) Lovagi és udvari irodalom</td></tr>
<tr><td>a) Epika</td><td>Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)</td></tr>
<tr><td>b) Líra</td><td>Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán</td></tr>
<tr><td>C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</td><td>Isteni színjáték</td></tr>
<tr><td rowspan="2">D) A középkor világi irodalma</td><td>vágánsköltészet-Carmina Burana (részlet)</td></tr>
<tr><td>François Villon: A nagy testamentum (részletek)</td></tr>
</table>

			felismerése (pl. Vergilius-Dante) Dante és Villon életműve jelentőségének megértése
A reneszánsz irodalma			
A) A humanista irodalom			
a) Líra	Petrarca: Pó, földi kérgem	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése Petrarca-szonett megismerése a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével
	Portré: Janus Pannonius		
	Janus Pannonius: Pannónia dicsérete		
	Janus Pannonius: Pannónia dicsérete		
b) Epika	Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella		

10. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: 180 ÓRA (36X5 (1+4))

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	Óraszám technikum
A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	18
Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	18
Összes óraszám	**36**

A 10. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet	szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé	A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban A szövegelemző képességek fejlesztése A szöveg fogalma, jellemzői A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
	A szöveg típusai, a szöveg szerkezete		
	A szövegkohézió (lineáris és globális)		
	A szöveg kifejtettsége		
	Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)		
	Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint		
	A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták		
	Az esszé		
	A munka világához tartozó szövegek (a		

	hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél) Az intertextualitás A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében		Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése A helyesírási készség fejlesztése Helyesírási szótárak használatának tudatosítása A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb. Az esszé
Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	A stílus fogalma és hírértéke A stílus kifejező ereje Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)	stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban,	A stílus szerepének tudatosítása A stiláris különbségek felfedeztetése Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor A stílus, a stilisztika, a stílustípusok A stílusérték A stílushatás Stílusgyakorlatok

	A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)	jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés	A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése Szótárhasználat fejlesztése A jel és a nyelvi jel fogalma A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező Motivált és motiválatlan jelentés A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk A mondat- és szövegjelentés összetevői A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek
	Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés		
	Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/), költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben		

Témakör	**Óraszám**
	technikum
A reformáció irodalma	28
A barokk és a rokokó irodalma	15

A felvilágosodás irodalma	30
Romantika irodalma	27
A magyar romantika irodalma I.	44
Összes óraszám	**144**

10. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALOM**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése			
Bibliafordítások:	Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	bibliafordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat	A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése
Zsoltárfordítások	Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár	zsoltárfordítás	A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése
	Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia	A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése
A reformáció világi irodalma			
Históriás énekek	Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)		Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
	Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)		

Líra a reformáció korában			
Portré: Balassi Bálint	***Balassi Bálint***	Balassa-kódex	Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai
	Balassi Bálint: Egy katonaének	Balassi-strófa, hárompilléres versszerkezet, katonaének	Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban
	Balassi Bálint: Borivóknak való		
	Balassi Bálint: Adj már csendességet…		
	Balassi Bálint: Hogy Júliára talála		
	William Shakespeare: LXXV. szonett	szonett	A szonett formai változása Shakespeare-nél A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével.
Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában	William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia	Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése. Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesí-

			tése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása
A barokk és a rokokó irodalma			
Epika	Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek) Levél Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) Tudományos élet Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése.A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása

A kuruc kor lírája: művek, műfajok	Rákóczi-nóta Őszi harmat után		A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével
Az európai felvilágosodás epikája	Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából
Színház- és drámatörténet	A francia klasszicista dráma Irodalom és színház Molière: A fösvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)		
Líra	Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú		

			A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat
A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus			
Epika	Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya, vagyis a dámák diadala a fársángon (részlet)	vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével
Líra	Kazinczy Ferenc: Tövisek és virágok (részletek)		
	Portré: Csokonai Vitéz Mihály		
	Csokonai Vitéz Mihály: Az estve		

	Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság		
	Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem		
	Csokonai Vitéz Mihály: Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz		
	Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez		
	Csokonai Vitéz Mihály: Magánossághoz		
Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban			
Líra	Portré: Berzsenyi Dániel	nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
	Berzsenyi Dániel: Osztályrészem		
	Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz		
	Berzsenyi Dániel: A közelítő tél		
	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)		
	Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)		
	Portré: Kölcsey Ferenc		
	Kölcsey Ferenc: Himnusz		
	Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas		
	Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala		
	Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke		
Epika	Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)		
	Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)		
Színház és dráma	Katona József: Bánk bán		

			Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével
A romantika irodalma			
Angolszász romantika	Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli
	Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság		
A francia romantika	Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)		
A német romantika	Heinrich Heine: Loreley		
Az orosz romantika	Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)		

A lengyel romantika	Adam Mickiewicz: A lengyel anyához		és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből
A magyar romantika irodalma			
Életművek a magyar romantika irodalmából *Vörösmarty Mihály*	Vörösmarty Mihály portréja	rapszódia, drámai költemény	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelí-

			tése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
	Szózat	népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz irányregény, utópia, sziget-utópia nemzeti szemlélet, korszerű népiesség	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése A költő epikájának (*Az apostol*, *A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése
	Gondolatok a könyvtárban		
	A merengőhöz		
	Az emberek		
	Előszó		
	A vén cigány		
	Csongor és Tünde		
Petőfi Sándor	Petőfi Sándor portréja		
	A négyökrös szekér		
	A bánat? egy nagy oceán		
	A természet vadvirága		
	Fa leszek, ha…		
	Reszket a bokor, mert…		
	Minek nevezzelek?		
	Egy gondolat bánt engemet		
	A puszta, télen vagy Kis-Kunság		
	A XIX. század költői		
	Fekete-piros dal		
	A helység kalapácsa (részlet)		
	Az apostol (részlet)		
Jókai Mór	Jókai Mór portréja		
	A tengerszem tündére		
	A huszti beteglátogatók		
	Az arany ember		
Tudományos élet a romantika korában	Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)		

	Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)		A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása Legalább egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével

11. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: 144 ÓRA (36X4 (1+3))

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	**Óraszám technikum**
Retorika, a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	15
Pragmatika, a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	10
Általános nyelvi ismeretek, a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	9
Szótárhasználat	2
Összes óraszám	**36**

A 11. ÉVFOLYAM ISMERETANYAGA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma	retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszédfajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése	A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése A szónok tulajdonságai, feladatai A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig Az érv, érvelés, cáfolat megértése Az érvelési hibák felfedeztetése A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása
	A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései		
	A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik		
	Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok		
	Az érvelés módszere		
	A retorikai szövegek kifejezőeszközei		
	A kulturált vita szabályai		
	A befolyásolás módszerei		
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma,	A nyelv működése a beszélgetés, társalgás		

társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	során A társalgás udvariassági formái A beszédaktus Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv	A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés A beszéd mint cselekvés A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv	a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmai; a nyelv és a kultúra viszonya nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása
Szótárhasználat	**Szótárak**	értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár	a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értel-

			mező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár

Témakör	**Óraszám**
	technikum
A klasszikus modernség irodalma	53
A magyar irodalom a XX. században	55
Összes óraszám	**108**

11. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMA	**ALTÉMA**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A klasszikus modernség irodalma			

A nyugat-európai irodalom	Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma	Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján

Színház- és drámatörténet	Henrik Ibsen: A vadkacsa **vagy** Nóra (Babaotthon)		
Az orosz irodalom	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg		
	Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála		
Színház- és drámatörténet:	Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi		
A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai *Charles Baudelaire*	A Romlás virágai – Előszó	szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő	***A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése*** A XIX. századi líra új kifejezésmódbeli jellemzőinek azonosítása A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)
	Az albatrosz		
Paul Verlaine	Őszi chanson		
	Költészettan		
Arthur Rimbaud	A magánhangzók szonettje		
Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában			
	Arany János portréja	ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus	Az életmű főbb sajátosságainak megis-
	Toldi estéje		
	Ágnes asszony		

Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából *Arany János*	V. László Vörös Rébék Fiamnak Letészem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig		merése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és választehetőségek) Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése A költő epikájának (*Toldi estéje, Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykőrösi évek, Őszikék) Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja

			legfontosabb események megismerése Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése
Mikszáth Kálmán	**Mikszáth Kálmán portréja** Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma	különc, donquijoteizmus	Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben

Színház- és drámatörténet	**Az ember tragédiája**	emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter	Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös órai feldolgozása A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben
Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából *Tompa Mihály*	A gólyához A madár, fiaihoz	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal	Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
Gárdonyi Géza	Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet)		
Vajda János	Húsz év múlva		

			A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
A magyar irodalom a XX. században			
Életművek a XX. század magyar irodalmából *Herczeg Ferenc*	Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Bizánc	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

Ady Endre	Góg és Magóg fia vagyok én… Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár-éjszakára Őrizem a szemed	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés	Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében A szimbólumok újszerű használata az életműben A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása A Nyugat születése, jelentőségének felismerése Ady Endre költészete körüli viták (saját

			kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása
Babits Mihály	In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó… Jónás könyve; Jónás imája	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékőrzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége
Kosztolányi Dezső	A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett…,	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus,	Az életmű főbb sajátosságainak megis-

	Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	novellaciklus, alakmás	merése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)
	Boldog, szomorú dal		
	Őszi reggeli		
	Halotti beszéd		
	Hajnali részegség		
	Édes Anna		
	Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól		
Portrék a XX. század magyar irodalmából *Móricz Zsigmond*	Tragédia	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom	Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a
	Úri muri		
Wass Albert	Adjátok vissza a hegyeimet!		
	Üzenet haza		

			film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti hátterének feltárása A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben

			Atranszilvánirodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása
Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói *Juhász Gyula*	Tiszai csönd Anna örök	A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia	Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. Az **Így írtok ti** irodalmi jelentőségének megértése A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
Tóth Árpád	Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése		
Karinthy Frigyes	Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel		

12. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM (2012. NAT) 125 ÓRA (31X4 (3+1))

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	**Óraszám technikum**
Nyelvtörténet, a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	10
Nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	13
Összes óraszám	**31**

A 12. ÉVFOLYAM ISMERETANYAGA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	A magyar nyelv rokonságának hipotézisei A magyar nyelvtörténet korszakai Nyelvemlékek A szókészlet változása a magyar nyelv történetében Nyelvújítás	nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finn-ugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet	A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése A magyar nyelv rokonságának megismerése Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása

			A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása
A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma Nyelvünk helyzete a határon túl Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek	A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata
Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés		Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése	A rendszerező képesség fejlesztése Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek

			megfelelő tételvázlatok összeállítása A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

Témakör	**Óraszám technikum**
A modernizmus irodalma	17
A magyar irodalom a XX. Században II.	53
A XX. Századi történelem az irodalomban	8
Kortárs magyar irodalom	5
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	10
Összes óraszám	**93**

12. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A modernizmus irodalma			
Avantgárd mozgalmak	Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern	Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra
	Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)		
A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)		

A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	Franz Kafka: Az átváltozás		gyakorolt hatásuk feltérképezése A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése Valóság és fikció, a bűntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai
	Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló		
Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázsi mama		
	Samuel Barclay Beckett: Godot- ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus		
A posztmodern világirodalom	Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)		
	Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)		
A magyar irodalom a XX. században II.			
	Nem én kiáltok		

Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila	Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél…)	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása

Portrék a XX. század magyar irodalmából Örkény István	Egyperces novellák (részletek)	groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
Szabó Magda	Az ajtó		
Kányádi Sándor	Fekete- piros		
	Halottak napja Bécsben		
	Sörény és koponya (részlet)		
	Valaki jár a fák hegyén		
Metszetek a XX. század magyar irodalmából Metszetek: egyéni utakon	Krúdy Gyula: Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	***életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom***	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások
	Szabó Dezső Feltámadás Makucskán		
	Weöres Sándor Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)		
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói Szabó Lőrinc	Semmiért Egészen		
	Mozart hallgatása közben		
Radnóti Miklós	Járkálj csak, halálraítélt!		
	Hetedik ecloga		
	Erőltetett menet		

	Razglednicák		lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban A lírai beszédmódváltozatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból *Dsida Jenő*	Nagycsütörtök		
	Arany és kék szavakkal		
Reményik Sándor	Halotti beszéd a hulló leveleknek		
	Eredj, ha tudsz (részlet)		
Áprily Lajos	Tavasz a házsongárdi temetőben		
	Március		
Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából *Nagy László*	Ki viszi át a Szerelmet		
	Adjon az Isten		
Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói *Pilinszky János*	Halak a hálóban		
	Apokrif		
	Négysoros		
Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	**Illyés Gyula** Puszták népe (részlet)		
Színház- és drámatörténet	**Örkény István**: Tóték	totalitárius, történelmi dráma	***életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom***
	Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)		
A XX. századi történelem az irodalomban			
Trianon	Juhász Gyula: Trianon		

	Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)		A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése
	Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)		
Világháborúk	Gyóni Géza: Csak egy éjszakára…		
Holokauszt	Szép Ernő: Emberszag (részlet)		
	Tadeusz Borowski: Kővilág		
Kommunista diktatúra	Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)		
1956	Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából		
	Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd		
Metszetek a kortárs magyar irodalomból			
A szaktanár által szabadon választott írók, művek			

4.2. Matematika

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 9. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).

Az 1–4. és 5–8. évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 9–12. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Tanári irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztethetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a matematika logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok, problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulásának-tanításának egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alaphalmazának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források)

használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Nat-ban leírt tananyagtartalmaknak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőkészség, másokkal való együttműködés készsége).

TANULÓI ESZKÖZÖK:

- ***Juhász István - Orosz Gyula – Paróczay József – Szászné dr. Simon Judit: Matematika 9. Az érthető matematika,***
- ***Juhász István - Orosz Gyula – Paróczay József – Szászné dr. Simon Judit: Matematika 10. Az érthető matematika,***
- Juhász István, Orosz Gyula, Paróczay József, Szászné Dr Simon Judit, Matematika 11. Az érthető matematika,
- Juhász István, Orosz Gyula, Paróczay József, Szászné Dr Simon Judit, Matematika 12. Az érthető matematika,
- ***Dr. Gerőcs László –Orosz Gyula – Paróczay József – Szászné dr. Simon Judit: Matematika Gyakorló és érettségire felkészítő feladatgyűjtemény I., II.,***
- ***Czapáry Endre - Czapáry Endréné – Csete Lajos – Hegyi Györgyné – Iványiné Harró Ágota – Morvai Éva –Reiman István: Matematika Gyakorló és érettségire felkészítő feladatgyűjtemény III.***
- Négyjegyű függvénytáblázatok
- Számológép

TOVÁBBI TANÁRI FELSZERELÉSEK ÉS ESZKÖZÖK

- ***Árki Tamás, Konfárné Nagy Klára, Kovács István, Trembeczki Csaba, Urbán János: Sokszínű Matematika feladatgyűjtemény 9-10***
- ***Árki Tamás, Konfárné Nagy Klára, Kovács István, Trembeczki Csaba, Urbán János: Sokszínű Matematika feladatgyűjtemény 11-12***
- ***Körző, egyenes és derékszögű vonalzó, szögmérő***
- ***Szemléltető testek***
- ***Számítógép***
- ***Számítógépes szoftverek***
- ***Digitális tananyagok***
- ***Interaktív tábla***

AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁBA LÉPÉSÉNEK A FELTÉTELE

Minimális szint: az évfolyamonkénti témakörök végén található kulcsfogalmak ismerete és alkalmazása

MATEMATIKA TANTÁRGY ÓRASZÁMAI:

	A tantárgy heti óraszáma technikumi osztályban	**A tantárgy éves óraszáma technikumi osztályban**
9. évfolyam	**5**	180
10. évfolyam	**4**	144
11. évfolyam	**3**	108
12. évfolyam	**4**	124

9–10. ÉVFOLYAM

A 9–10. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – a tanár által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 9–10. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Vannak olyan témakörök, amelyek megjelennek más területek tanítása során is, ezért a tananyag egyes részeihez javasolt óraszámok nem feltétlenül jelentenek időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

9. ÉVFOLYAM

Az egyes témakörökhöz írt óraszámok javaslatok. Az új ismeretek a teljes óraszám négyötöd része alatt a legtöbb tanuló számára elsajátíthatók, így a fennmaradó órák felhasználhatók ismétlésre, gyakorlásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és számonkérésre.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám technikumi osztályban
Halmazok	10 óra
Kombinatorika, gráfok	3 óra
Számhalmazok, műveletek	5 óra
Hatvány, gyök	9 óra
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	21 óra
Arányosság, százalékszámítás	6 óra
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	24 óra

A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	15 óra
Geometriai alapismeretek	8 óra
Háromszögek	10 óra
Négyszögek, sokszögek	6 óra
A kör és részei	6 óra
Transzformációk, szerkesztések	11 óra
Leíró statisztika	10 óra
Összefoglalás, gyakorlás, ismétlés	**21 óra**
Ellenőrzés, számonkérés	**15 óra**
Összes óraszám:	**180 óra**

***TÉMAKÖR**: Halmazok*
***ÓRASZÁM**:* 10 ÓRA (TECHNIKUM)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- véges halmazok elemszámát meghatározza;
- alkalmazza a logikai szita elvét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- halmazokat különböző módokon megad;
- halmazokkal műveleteket végez, azokat ábrázolja és értelmezi.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Halmaz megadása utasítással, elemek felsorolásával
- Halmazok közötti viszonyok ábrázolása, értelmezése
- Halmazok metszetének, uniójának, különbségének, komplementerének képzése, ábrázolása és értelmezése
- Két-három halmaz elemszámával kapcsolatos feladatok megoldása logikai szita segítségével
- Szemléletes kép végtelen halmazokról

FOGALMAK

alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram; halmazműveletek: unió, metszet, különbség, komplementer halmaz, halmaz elemszáma, logikai szita

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Hétköznapi életből, más tantárgyakból vagy a matematikából vett, konkrétan vagy digitálisan megjelenített alaphalmazból megadott tulajdonságokkal rendelkező elemek válogatása
- Konkrét részhalmaz esetén a részhalmaz képzési szempontjainak megállapítása
- Megszámlálhatóan végtelen számosságú halmazok elemei között egyértelmű hozzárendelés felfedeztetése, például a pozitív természetes számok halmazának számossága megegyezik a pozitív páros számok halmazának számosságával

TÉMAKÖR: *Kombinatorika, gráfok*
ÓRASZÁM: 3 ÓRA (TECHNIKUM),

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével;
- véges halmazok elemszámát meghatározza;
- alkalmazza a logikai szita elvét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása
- Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban

FOGALMAK

logikai szita, gráf

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Téves megoldású kombinatorikafeladatokban a hiba megtalálása és a tévedés kijavítása
- Sorba rendezési feladatok megoldásának szemléltetése gráffal
- Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása
- Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban
- Összeszámlálási modellek alkalmazása feladatok megoldásában

TÉMAKÖR: *Számhalmazok, műveletek*
ÓRASZÁM: 5 ÓRA (TECHNIKUM)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás műveleti azonosságokat helyesen alkalmazza különböző számolási helyzetekben;
- racionális számokat tizedes tört és közönséges tört alakban is felír;
- ismeri a valós számok és a számegyenes kapcsolatát;
- ismeri és alkalmazza az abszolút érték, az ellentett és a reciprok fogalmát;
- a számolással kapott eredményeket nagyságrendileg megbecsüli, és így ellenőrzi az eredményt;
- valós számok közelítő alakjaival számol, és megfelelően kerekít.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Műveleti azonosságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás), zárójelek helyes használata
- Tizedes törtek átírása közönséges tört alakba és viszont
- Racionális számok elhelyezkedése számegyenesen
- Nyílt és zárt intervallumok fogalmának ismerete és alkalmazása
- Számok abszolút értékének, ellentettjének és reciprokának meghatározása
- Számológéppel elvégzett számítások eredményének előzetes becslése és nagyságrendi ellenőrzése
- Valós számok adott jegyre kerekítése
- Valós számok gyakorlati helyzetekben történő észszerű kerekítése

FOGALMAK

racionális szám, irracionális szám, valós szám, nyílt intervallum, zárt intervallum, abszolút érték, ellentett, reciprok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A számológép helyes használatának elsajátítása, például műveleti sorrend, zárójelek
- Írásban elvégzett műveletek ellenőrzése számológéppel
- Célszám megközelítése adott számjegyekkel, műveleti jelek és zárójelek használatával
- Tanulói kiselőadás a helyi értékes számírás kialakulásáról, a számjegyek kialakulásának történetéről

– A tanteremben vagy a tanterem környezetében végzett mérések esetén a megfelelő kerekítés alkalmazása
– Adott mérés elvégzése esetén a mérési hiba következményeinek vizsgálata

TÉMAKÖR: *Hatvány, gyök*
ÓRASZÁM: 9 ÓRA (TECHNIKUM)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– ismeri és alkalmazza az egész kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait;
– ismeri és alkalmazza a normálalak fogalmát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Valós számok hatványozása pozitív egész kitevőre
– Hatványozás 0 és negatív egész kitevőre
– A hatványozás azonosságainak megfigyelése, felfedezése
– A hatványozás azonosságainak bizonyítása konkrét alapszám és tetszőleges pozitív egész kitevő esetén
– Számok normálalakja
– Számolás normálalak segítségével

FOGALMAK

hatványalap, hatványkitevő, normálalak

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Projektmunka: hányszor lehet félbehajtani egy nagyméretű papírt? Keresés az interneten, kísérlet végzése például egy teljes guriga vécépapírral
– Internetes forrásból származó, nagyon kicsi vagy nagyon nagy számokat tartalmazó cikkek valóságtartalmának megállapítása páros vagy csoportmunkában

TÉMAKÖR: *Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során*
ÓRASZÁM: 21 ÓRA (TECHNIKUM)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- műveleteket végez algebrai kifejezésekkel;
- ismer és alkalmaz egyszerű algebrai azonosságokat;
- átalakít algebrai kifejezéseket összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, egytagú kifejezések hatványa
- Műveleti azonosságok ismerete és alkalmazása egyenletek megoldása során
- Az (a + b)2, az (a – b)2 és az (a + b)(a – b) kifejezésekre vonatkozó nevezetes azonosságok ismerete és alkalmazása (például oszthatósági feladatokban, egyenletek megoldásában, függvények ábrázolásában)
- Egyszerű másodfokú polinom átalakítása teljes négyzetté kiegészítéssel
- Algebrai kifejezések átalakítása összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával

FOGALMAK

összeg, tag, szorzat, tényező, egynemű kifejezés, együttható, teljes négyzet, polinom

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- „Gondolj egy számra, és én kitalálom” játék, matematikai bűvésztrükkök algebrai magyarázata
- Algebrai kifejezésekkel végzett műveletek geometriai modellezése
- A nevezetes azonosságok geometriai megjelenítése
- Számolási „trükkök” a nevezetes azonosságok segítségével, például kétjegyű számok négyzetének, 99 · 101 típusú szorzat eredményének kiszámolása fejben

TÉMAKÖR: *Arányosság, százalékszámítás*
ÓRASZÁM: 6 ÓRA (TECHNIKUM)

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;
- ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza az egyenes és a fordított arányosságot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az egyenes és a fordított arányosság fogalmának ismerete és alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során
- Az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának felismerése és elkészítése
- Példák az egyenes és a fordított arányosságtól különböző arányosságokra (négyzetes, gyökös)
- Példák egy irányban vagy ellentétes irányban változó mennyiségpárokra a mindennapi életből
- Százalékszámítással kapcsolatos hétköznapi helyzetekhez (például háztartási bevételekhez, kiadásokhoz, pénzügyi fogalmakhoz, gazdasági folyamatokhoz) és más tantárgyakhoz köthető feladatok megoldása

FOGALMAK

egyenes arányosság, fordított arányosság, százalékalap, százalékérték, százalékláb

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Összetett, valódi élethelyzetekkel kapcsolatos feladatok megoldása csoportmunkában, szükség esetén grafikon segítségével
- Háztartási számlák elemzése az azokon megjelenő egységárak és fizetendő összegek figyelembevételével

TÉMAKÖR: *Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszer**ek***
ÓRASZÁM: *24 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
- adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít;
- a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
- a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
- a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát;
- felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot;
- egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza a következő egyenletmegoldási módszereket: mérlegelv, grafikus megoldás, szorzattá alakítás;
- megold elsőfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket, elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszereket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elsőfokú egyenletre, egyenlőtlenségre, egyenletrendszerre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése
- Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése
- A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása
- A kiválasztott modellben a probléma megoldása
- A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve
- Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalmának ismerete
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldása mérlegelvvel és grafikusan
- Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása behelyettesítéssel, közös együtthatók módszerével, grafikusan
- Elsőfokú egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok megoldása (például út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok)

FOGALMAK
alaphalmaz, megoldáshalmaz, mérlegelv

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szöveges feladatok megoldása több különböző úton, a különböző megoldások összehasonlítása előnyök és hátrányok szempontjából
- Hiányos, túlhatározott, illetve ellentmondó adatokat tartalmazó problémák vizsgálata
- Nyílt végű problémák megoldása
- Adott egyenlethez szöveges feladat alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában
- Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek és egyenletrendszerek grafikus megoldása során; a digitális eszközzel történő ábrázolás előnyeinek és hátrányainak megbeszélése

TÉMAKÖR: *A függvény fogalma, függvénytulajdonságok*
ÓRASZÁM: *15 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol;
- adott értékkészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket;
- adott képlet alapján helyettesítési értékeket számol, és azokat táblázatba rendezi;
- táblázattal megadott függvény összetartozó értékeit ábrázolja koordináta-rendszerben;
- a grafikonról megállapítja függvények alapvető tulajdonságait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű
- Függvény megadása, alapvető függvénytani fogalmak ismerete
- Függvényértékek meghatározása és táblázatba rendezése
- Függvények ábrázolása táblázat alapján
- Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására
- A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása
- Lineáris függvény, másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény, fordított arányosságot leíró függvény (elemi függvények) grafikonja, tulajdonságai
- Elemi függvényekkel egyszerű függvénytranszformációs lépések végrehajtása: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $|f(x)|$
- Lineáris függvények hozzárendelési utasításának leolvasása grafikon alapján

- Egyszerű függvények esetén az f(x) = c alapján x meghatározása és ennek alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során
- Kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés megfordítása és a megfordított hozzárendelés ábrázolása

FOGALMAK

egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Összetett, valódi helyzetekkel, például demográfiai kérdésekkel, pénzügyi feladatokkal kapcsolatos grafikonok elemzése csoportmunkában
- Hétköznapi helyzetekben időben változó folyamatokkal kapcsolatos mérések végzése és a mért adatok ábrázolása koordináta-rendszerben (például hőmérséklet)
- A tanulók mindennapi életéhez kapcsolódó grafikonok ábrázolása és elemzése (például út-idő grafikon az iskolába való eljutásról)
- Egyszerű, másodfokú függvénnyel jellemezhető, gyakorlati helyzethez köthető szélsőérték-feladatok megoldása csoportmunkában, például adott hosszúságú spárgával bekeríthető maximális területű téglalap adatainak mérése, megfigyelése
- Függvények ábrázolása digitális eszköz segítségével
- Barkochba játék a függvényekkel kapcsolatos fogalmak használatával
- Szöveges feladatok megoldása grafikus úton
- Algebrai úton nem vagy nehezen megoldható egyenletek közelítő megoldása grafikus úton digitális eszköz segítségével

TÉMAKÖR: *Geometriai alapismeretek*
ÓRASZÁM: *8 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét;
- felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és használja a pont, egyenes, sík (térelemek) és szög fogalmát;
- ismeri és alkalmazza a nevezetes szögpárok tulajdonságait;
- ismeri az alapszerkesztéseket, és ezeket végre tudja hajtani hagyományos vagy digitális eszközzel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolságának alkalmazása a síkban
- Egyenesek kölcsönös helyzetének ismerete és alkalmazása
- Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek
- A szakaszfelező merőleges és a szögfelező, mint ponthalmazok tulajdonságainak ismerete
- Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata
- Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel euklideszi módon: szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése, szög másolása

FOGALMAK

pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek, szakaszfelező merőleges, szögfelező

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az osztályteremben vagy a terem környezetében „egyenesek” kölcsönös helyzetének megadása, ezek távolságának megmérése
- Számszerű adatként csak a méretarányt tartalmazó térkép alapján valódi távolságok meghatározása, becslése
- Számszerű adatként csak méretarányt tartalmazó térképen adott helységektől (közelítőleg) egyenlő távolságra levő helységek megkeresése

TÉMAKÖR: *Háromszögek*
ÓRASZÁM*: 10 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;
- ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;
- sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát;
- kiszámítja háromszögek területét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza a háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei közötti kapcsolatokat; a speciális háromszögek tulajdonságait;

– ismeri és alkalmazza a háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmakat és tételeket;
– ismeri és alkalmazza a Pitagorasz-tételt és megfordítását.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint
– Az alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között
– Speciális háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: szabályos, egyenlő szárú, derékszögű háromszög
– A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmak, tételek ismerete és alkalmazása: oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt, illetve beírt kör
– Az oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel bizonyítása
– A Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása
– A Pitagorasz-tétel bizonyítása
– Háromszög területének kiszámítása

FOGALMAK

szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt kör, beírt kör

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó tételek felfedeztetése szerkesztéssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával, páros vagy csoportmunkában
– Konkrét alakzatok átdarabolása más alakzattá páros vagy csoportmunkában
– A derékszögű háromszög oldalaira szerkesztett négyzetek átdarabolása a Pitagorasz-tételnek megfelelő módon, pitagoraszi tangramok vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával

TÉMAKÖR: *Négyszögek, sokszögek*
ÓRASZÁM: *6 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;
– ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;

– sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát;
– ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja;
– átdarabolással kiszámítja sokszögek területét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– ismeri és alkalmazza a szabályos sokszög fogalmát; kiszámítja a konvex sokszög belső és külső szögeinek összegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságainak ismerete, területének kiszámítása
– Konvex sokszögeknél az átlók számára, a belső és külső szögösszegre vonatkozó tételek ismerete, bizonyítása és alkalmazása
– Szabályos sokszög fogalmának ismerete
– Szabályos sokszög területe átdarabolással

FOGALMAK

trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Különböző típusú speciális négyszögek területének meghatározására vonatkozó formula felfedeztetése átdarabolással
– A belső és a külső szögösszegre vonatkozó tételek felfedeztetése, illusztrálása átdarabolással, hajtogatással vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével
– Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan

TÉMAKÖR: *A kör és részei*
ÓRASZÁM: *6 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;
– ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;
– sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ki tudja számolni a kör és részeinek kerületét, területét;
- ismeri a kör érintőjének fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral;
- ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával
- Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével
- Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása
- Annak ismerete és alkalmazása, hogy a kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, és hogy külső pontból húzott érintőszakaszok egyenlő hosszúak
- A Thalész-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása
- A Thalész-tétel bizonyítása

FOGALMAK

középponti szög, körív, körcikk, körgyűrű, körszelet, érintőszakaszok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Annak felfedeztetése méréssel, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával; különböző méretű körök esetén a kapott adatok táblázatba foglalása
- A Thalész-tétel felfedeztetése szerkesztéssel, szögméréssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával

TÉMAKÖR: *Transzformációk, Szerkesztések*
ÓRASZÁM: *11 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a vektorokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat;
- ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket;
- alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer példákat geometriai transzformációkra;
- ismeri és alkalmazza a síkbeli egybevágósági transzformációkat és tulajdonságaikat; alakzatok egybevágóságát;

- ismeri és alkalmazza a középpontos hasonlósági transzformációt, a hasonlósági transzformációt és az alakzatok hasonlóságát;
- megszerkeszti egy alakzat tengelyes, illetve középpontos tükörképét, pont körüli elforgatottját, párhuzamos eltoltját hagyományosan és digitális eszközzel;
- geometriai szerkesztési feladatoknál vizsgálja és megállapítja a szerkeszthetőség feltételeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés)
- A tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pont körüli forgatás és a párhuzamos eltolás ismerete, tulajdonságaik
- A vektor fogalmának kialakítása a párhuzamos eltolás segítségével
- Egybevágósági transzformációk egymás utáni végrehajtása
- Egybevágósági transzformációk végrehajtása szerkesztéssel vagy digitális eszközzel
- Egybevágó alakzatok, szimmetriák megfigyelése a környezetben, művészeti alkotásokban
- Az egybevágósági transzformációk alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában
- Háromszögek egybevágóságának alapesetei és ezek alkalmazása
- Négyszögek egybevágósága
- Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel; diszkusszió
- Gyakorlati feladatok megoldása egybevágóságok segítségével (például a sík parkettázása különféle síkidomokkal; szabásminta készítése, használata)

FOGALMAK

tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli forgatás, párhuzamos eltolás, egybevágóság, forgásszög, vektor, vektorok összege

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Gyakorlati példák keresése geometriai hozzárendelésekre, például fényképezés, filmvetítés
- A középpontos tükrözés, a pont körüli forgatás és a párhuzamos eltolás bemutatása, mint két tengelyes tükrözés egymásutánja
- M. C. Escher és Victor Vasarely néhány interneten is elérhető alkotásának elemzése a szimmetriák szempontjából; hasonló módszerrel képek alkotása
- A sík parkettázása egybevágó háromszögekkel, négyszögekkel papírsablonok vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével
- A tengelyes vagy középpontos szimmetriára alapozó stratégiai játékok (például pénzforgatós, színezős) páros munkában

TÉMAKÖR: *Leíró statisztika*
ÓRASZÁM: *10 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez;
- hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli;
- felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adatsokaságból adott szempont szerint oszlop- és kördiagramot készít hagyományos és digitális eszközzel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Statisztikai adatok gyűjtésének tervezése
- Statisztikai adatok gyűjtése hagyományos és internetes forrásból
- Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése középértékekkel hagyományos és digitális eszközzel
- A kapott adatok értelmezése, értékelése, egyszerű statisztikai következtetések
- Oszlop- és kördiagram értelmezése, valamint készítése hagyományos és digitális eszközzel
- Konkrét adatsokaság ábrázolásához, statisztikai kérdés megválaszolásához a megfelelő diagramtípus kiválasztása
- Kördiagramból oszlopdiagram készítése és viszont
- Grafikus manipulációk felismerése és javítása diagramok esetén

FOGALMAK

oszlopdiagram, kördiagram, átlag, medián, módusz

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtés megtervezése, például forgalomszámlálás vagy iskolai felmérés előkészítése
- A megtervezett statisztikai adatgyűjtés lebonyolítása, az eredmények szemléltetése grafikonok segítségével, a kapott eredmények értékelő bemutatása tanulói kiselőadás formájában
- Különböző adatsokaságok esetében annak vizsgálata, hogy ezek jellemezhetők-e az ismert középértékekkel
- Érvelés a tanuló saját érdemjegyei alapján különböző statisztikai jellemzők segítségével a kedvezőbb év végi jegyért

– Különböző sportágak értékelési rendszerének és statisztikáinak bemutatása tanulói kiselőadás keretében
– Osztályok/tantárgyak eredményeinek összehasonlítása érdemjegyek és ezek középértékei alapján
– Csoportmunka keretében adott céllal készülő, megtévesztő oszlop- és kördiagramok készítése, ezek szóbeli értékelése, javítása

10. ÉVFOLYAM

Az egyes témakörökhöz írt óraszámok javaslatok. Az új ismeretek a teljes óraszám négyötöd része alatt a legtöbb tanuló számára elsajátíthatók, így a fennmaradó órák felhasználhatók ismétlésre, gyakorlásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és számonkérésre.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám technikumi osztályban
Matematikai logika	10 óra
Kombinatorika, gráfok	15 óra
Számhalmazok, műveletek	7 óra
Hatvány, gyök	10 óra
Arányosság, százalékszámítás	8 óra
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	24 óra
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	8 óra
Transzformációk, szerkesztések	15 óra
Valószínűség-számítás	15 óra
Összefoglalás, gyakorlás, ismétlés	**19 óra**
Ellenőrzés, számonkérés	**13 óra**
Összes óraszám:	**144 óra**

TÉMAKÖR: *Matematikai Logika*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat;
– megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét;
– tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– adott állításról eldönti, hogy igaz vagy hamis;
– alkalmazza a tagadás műveletét egyszerű feladatokban;
– ismeri és alkalmazza az „és”, a (megengedő és kizáró) „vagy” logikai jelentését;
– megfogalmazza adott állítás megfordítását;
– helyesen használja a „minden” és „van olyan” kifejezéseket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A matematikai bizonyítás fogalma
- Állítás logikai értékének megállapítása (igaz vagy hamis)
- Állítás tagadásának alkalmazása egyszerű feladatokban
- A „nem”, az „és”, a megengedő „vagy” és a kizáró „vagy” logikai jelentésének ismerete és alkalmazása matematikai és matematikán kívüli feladatokban
- A „minden” és a „van olyan” típusú állítások logikai értékének megállapítása és ennek indoklása egyszerű esetekben
- Adott állítás megfordításának megfogalmazása
- „Ha…, akkor…” és „akkor és csak akkor” típusú egyszerű állítások logikai értékének megállapítása
- Stratégiai és logikai játékok

FOGALMAK

tétel, bizonyítás, igaz-hamis; „nem”, „és”, „vagy”, „vagy…, vagy…”, „ha…, akkor…”, „akkor és csak akkor”

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- „Bírósági tárgyalás”, ahol az osztály tanulói a védők és a vádlók egy állítás indoklására, cáfolására
- „Mit állít a szigetlakó?”, „Ki volt a tettes, ha...?” típusú feladatok eljátszása, megoldása csoportmunkában
- Logikai készséget fejlesztő játékok, például „Einstein-fejtörő”
- Stratégiai játékok, például egyszerű NIM játékok, táblás játékok
- Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok

TÉMAKÖR: *Kombinatorika, Gráfok*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *15 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
- a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
- a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
- megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat;
- konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével;
- véges halmazok elemszámát meghatározza;
- alkalmazza a logikai szita elvét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása rendszerezéssel
- Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban
- Esetszétválasztás és szorzási elv alkalmazása feladatok megoldásában
- Összeszámlálási modellek alkalmazása feladatok megoldásában
- Gráfok alkalmazása konkrét hétköznapi és matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására

FOGALMAK

gráf, gráf csúcsa, gráf éle

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása rendszerezett leszámlálással és a szorzási és/vagy esetszétválasztási elv alkalmazásával
- Geometriai eszközök használata kombinatorikai problémák megoldására
- Néhány feltételt tartalmazó tanulói órarend készítése kis elemszámmal
- Azonos modellen alapuló, de különböző megfogalmazású feladatok megoldása
- Szorzat vagy összeg alakban megadott eredményű kombinatorikafeladatokhoz saját szöveg írása
- Téves megoldású kombinatorikafeladatokban a hiba megtalálása és a tévedés kijavítása
- Sorba rendezési feladatok megoldásának szemléltetése gráffal
- Adott gráfhoz hozzáillő feladatszöveg alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában

TÉMAKÖR: *Számhalmazok, Műveletek*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *5 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;
- ismer példákat irracionális számokra.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás műveleti azonosságokat helyesen alkalmazza különböző számolási helyzetekben;
- racionális számokat tizedes tört és közönséges tört alakban is felír;
- ismeri a valós számok és a számegyenes kapcsolatát;
- ismeri és alkalmazza az abszolút érték, az ellentett és a reciprok fogalmát;
- a számolással kapott eredményeket nagyságrendileg megbecsüli, és így ellenőrzi az eredményt;
- valós számok közelítő alakjaival számol, és megfelelően kerekít.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Műveleti azonosságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás), zárójelek helyes használata
- Irracionális számok szemléltetése
- Számológéppel elvégzett számítások eredményének előzetes becslése és nagyságrendi ellenőrzése
- Valós számok adott jegyre kerekítése
- Valós számok gyakorlati helyzetekben történő észszerű kerekítése

FOGALMAK

racionális szám, irracionális szám, valós szám, nyílt intervallum, zárt intervallum, abszolút érték, ellentett, reciprok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A számológép helyes használatának elsajátítása, például műveleti sorrend, zárójelek
- Írásban elvégzett műveletek ellenőrzése számológéppel
- Célszám megközelítése adott számjegyekkel, műveleti jelek és zárójelek használatával
- Tanulói kiselőadás a helyi értékes számírás kialakulásáról, a számjegyek kialakulásának történetéről
- A tanteremben vagy a tanterem környezetében végzett mérések esetén a megfelelő kerekítés alkalmazása
- Adott mérés elvégzése esetén a mérési hiba következményeinek vizsgálata

TÉMAKÖR: *Hatvány, Gyök*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát;
- ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza a négyzetgyök fogalmát és azonosságait;
- ismeri és alkalmazza az egész kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait;
- ismeri és alkalmazza a normálalak fogalmát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Valós számok hatványozása pozitív egész kitevőre
- Hatványozás 0 és negatív egész kitevőre
- A hatványozás azonosságainak megfigyelése, felfedezése
- Hatványozás racionális kitevőre
- A négyzetgyök definíciója
- Nemnegatív számok négyzetgyökének megadása számológép segítségével
- A négyzetgyökvonás azonosságai

FOGALMAK

hatványalap, hatványkitevő, normálalak, négyzetgyök, n-edik gyök

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka: hányszor lehet félbehajtani egy nagyméretű papírt? Keresés az interneten, kísérlet végzése például egy teljes guriga vécépapírral
- Internetes forrásból származó, nagyon kicsi vagy nagyon nagy számokat tartalmazó cikkek valóságtartalmának megállapítása páros, vagy csoportmunkában

TÉMAKÖR: *Arányosság, Százalékszámítás*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *8 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;
- ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza az egyenes és a fordított arányosságot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az egyenes és a fordított arányosság fogalmának ismerete és alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során
- Példák az egyenes és a fordított arányosságtól különböző arányosságokra (négyzetes, gyökös)
- Példák egy irányban vagy ellentétes irányban változó mennyiségpárokra a mindennapi életből
- Százalékszámítással kapcsolatos hétköznapi helyzetekhez (például háztartási bevételekhez, kiadásokhoz, pénzügyi fogalmakhoz, gazdasági folyamatokhoz) és más tantárgyakhoz köthető feladatok megoldása

FOGALMAK

egyenes arányosság, fordított arányosság, százalékalap, százalékérték, százalékláb

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Összetett, valódi élethelyzetekkel kapcsolatos feladatok megoldása csoportmunkában, szükség esetén grafikon segítségével
- Háztartási számlák elemzése az azokon megjelenő egységárak és fizetendő összegek figyelembevételével

TÉMAKÖR: *Másodfokú Egyenletek, Egyenlőtlenségek*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *24 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
- adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít;
- a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
- a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
- a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát;
- felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot;
- egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megold másodfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket; ismeri és alkalmazza a diszkriminánst, a megoldóképletet és a gyöktényezős alakot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Másodfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése
- Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése
- A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása
- A kiválasztott modellben a probléma megoldása
- A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve
- Egyenletek megoldása ekvivalens átalakításokkal
- Másodfokú egyenlet megoldása szorzattá alakítással, teljes négyzetté kiegészítéssel, megoldóképlettel és grafikusan
- Egyszerű másodfokúra visszavezethető egyenletek megoldása
- Másodfokú egyenlőtlenség megoldása grafikusan
- Másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok megoldása
- $\sqrt{x+c} = ax + b$ alakú egyenletek megoldása.

FOGALMAK

másodfokú egyenlet megoldóképlete, diszkrimináns, gyöktényezős alak, ekvivalens átalakítás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Másodfokú egyenlet megoldása konkrét együtthatókkal és paraméterekkel, a lépéseket párhuzamosan végezve
– Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása során

Tanulói kiselőadás tartása magasabb fokú egyenletek megoldásának történetéről, érdekességeiről

TÉMAKÖR: *A Függvény Fogalma, Függvénytulajdonságok*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *8 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol;
– adott értékkészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket;
– adott képlet alapján helyettesítési értékeket számol, és azokat táblázatba rendezi;
– táblázattal megadott függvény összetartozó értékeit ábrázolja koordináta-rendszerben;
– a grafikonról megállapítja függvények alapvető tulajdonságait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Függvény megadása, alapvető függvénytani fogalmak ismerete
– Függvényértékek meghatározása és táblázatba rendezése
– Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására
– A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása
– Másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény grafikonja, tulajdonságai
– Egyszerű függvénytranszformációs lépések végrehajtása: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $|f(x)|$

FOGALMAK

értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Összetett, valódi helyzetekkel, például demográfiai kérdésekkel, pénzügyi feladatokkal kapcsolatos grafikonok elemzése csoportmunkában

- Egyszerű, másodfokú függvénnyel jellemezhető, gyakorlati helyzethez köthető szélsőérték-feladatok megoldása csoportmunkában, például adott hosszúságú spárgával bekeríthető maximális területű téglalap adatainak mérése, megfigyelése
- Függvények ábrázolása digitális eszköz segítségével
- Barkochba játék a függvényekkel kapcsolatos fogalmak használatával
- Szöveges feladatok megoldása grafikus úton
- Algebrai úton nem vagy nehezen megoldható egyenletek közelítő megoldása grafikus úton digitális eszköz segítségével

TÉMAKÖR: *Transzformációk, Szerkesztések*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *15 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer példákat geometriai transzformációkra;
- ismeri és alkalmazza a középpontos hasonlósági transzformációt, a hasonlósági transzformációt és az alakzatok hasonlóságát;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés)
- A középpontos hasonlósági transzformáció és a hasonlósági transzformáció ismerete, tulajdonságai
- A hasonlóság fogalmának ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában
- Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés)

FOGALMAK

középpontos hasonlósági transzformáció, hasonlósági transzformáció, hasonlóság, a hasonlóság aránya

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Gyakorlati példák keresése geometriai hozzárendelésekre, például fényképezés, filmvetítés

– Az iskola közelében lévő magas épület (például templomtorony) magasságának meghatározása egy egyenes bot segítségével a bot és az épület árnyékának méréséből („Thalész-módszer”) csoportmunkában
– Valódi távolságok, valódi útvonalak hosszának meghatározása papíralapú térkép alapján

TÉMAKÖR: *Valószínűség-számítás*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *15 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– tapasztalatai alapján véletlen jelenségek jövőbeni kimenetelére észszerűen tippel;
– véletlen kísérletek adatait rendszerezi, relatív gyakoriságokat számol, nagy elemszám esetén számítógépet alkalmaz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Valószínűségi kísérletek elvégzése, gyakorisági, relatív gyakorisági táblázatok készítése
– A valószínűség fogalmának bevezetése statisztikai alapon
– A klasszikus valószínűségi modell fogalma és alkalmazása
– Diszkrét valószínűség-eloszlások ábrázolása hagyományos és digitális eszközzel

FOGALMAK

valószínűségi kísérlet, esemény, elemi esemény, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség, diszkrét valószínűség-eloszlás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (például dobások szabályos dobókockákkal, pénzérmékkel); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; tippelés az egyes kimenetelekre és becslés a bekövetkezésük valószínűségére
– Játékokban a szerencsefaktor vizsgálata, például „Ki nevet a végén” játék esetében az első hatos dobás eloszlása
– Különböző társasjátékokban stratégia meghatározása, döntéshozatal esélylatolgatás alapján
– Különböző szerencsejátékok (lottó, totó, póker, black jack, internetes sportfogadások) esetében a nyerési esély összehasonlítása

11–12. ÉVFOLYAM

A 11–12. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához. Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló a tanár által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készülés során egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismétlésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.

A 11–12. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordinátageometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordinátageometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazni tudják matematikai tudásukat.

11. ÉVFOLYAM

Az egyes témakörökhöz írt óraszámok javaslatok. Az új ismeretek a teljes óraszám négyötöd része alatt a legtöbb tanuló számára elsajátíthatók, így a fennmaradó órák felhasználhatók ismétlésre, gyakorlásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és számonkérésre.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám technikumi osztályban	Javasolt óraszám technikumi osztályban
Kombinatorika, gráfok	10 óra	13 óra
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	14 óra	19 óra
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	12 óra	16 óra
Exponenciális folyamatok vizsgálata	6 óra	8 óra
Trigonometria	14 óra	19 óra
Koordinátageometria	14 óra	19 óra
Leíró statisztika	4 óra	5 óra
Valószínűség-számítás	12 óra	16 óra
Összefoglalás, gyakorlás, ismétlés	**10 óra**	**13 óra**
Ellenőrzés, számonkérés	**12 óra**	**16 óra**
Összes óraszám:	**108 óra**	**144 óra**

TÉMAKÖR: *Kombinatorika, gráfok*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
- a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
- a kiválasztott modellben megoldja a problémát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat;
- konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Matematikai és hétköznapi helyzetekhez kötődő sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása
- A binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása
- Mintavétel visszatevéssel és visszatevés nélkül
- A gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában

FOGALMAK
faktoriális, binomiális együttható; csúcs fokszáma gráfban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Anagramma készítése a tanulók neveiből
- A pókerben előforduló lehetséges nyerő lapkombinációk számának meghatározása
- A Pascal-háromszög és tulajdonságai felfedeztetése például kéttagú összeg hatványaiban szereplő együtthatók segítségével
- Különböző szituációk kétféle módon történő összeszámlálása és ebből következő egyszerű kombinatorikus összefüggések felfedezése
- Visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel konkrét lejátszása, a tapasztalatok összegyűjtése

TÉMAKÖR: *Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *14 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza az oszthatóság alapvető fogalmait;
- összetett számokat felbont prímszámok szorzatára;
- meghatározza két természetes szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét, és alkalmazza ezeket egyszerű gyakorlati feladatokban;
- ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat;
- érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben;
- ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;
- ismer példákat irracionális számokra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása a prímtényezős felbontásból
- Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása
- Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka)
- Számok felírása 10-estől különböző alapú számrendszerben
- Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata
- A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete
- Példák irracionális számokra
- Számhalmazok műveleti zártsága

FOGALMAK

természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám, relatív prímek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Oszthatósággal kapcsolatos „bűvésztrükkök” bemutatása
- Számrendszerek segítségével megoldható rejtvények
- Tanulói kiselőadás a 10-estől különböző alapú számrendszerek használatáról a múltban és ennek mai napig tartó hatásairól
- Tanulói kiselőadás számelméleti érdekességekről, például tökéletes számok és barátságos számpárok, prímszámok, jelenleg ismert legnagyobb prím, titkosítás
- Halmazábra elkészítése a számhalmazokról

TÉMAKÖR: *Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát;
- ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait;
- képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol;
- adott értékkészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az n-edik gyök fogalmának ismerete és alkalmazása
- Hatványozás pozitív alap és racionális kitevő esetén
- Hatványozás azonosságainak alkalmazása racionális kitevő esetén
- A hatványozás szemléletes értelmezése irracionális kitevő esetén
- Az exponenciális függvények ábrázolása hagyományosan és számítógéppel, a függvények tulajdonságai
- A logaritmus értelmezése
- Áttérés más alapú logaritmusra
- Számológép használata logaritmus értékének meghatározásához

FOGALMAK
n-edik gyök, exponenciális függvény, logaritmus

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A permanencia-elv gyakorlati „kipróbálása” a definíció megadása előtt
- Matematikatörténeti érdekességek (például déloszi probléma) feldolgozása projektmunkában
- Különböző alapú exponenciális függvények ábrázolása milliméterpapíron, és a kapott grafikonok összehasonlítása csoportmunkában
- Nagy számok számjegyei számának meghatározása logaritmus segítségével
- 10-estől eltérő alapú logaritmus kiszámolása csak 10-es alapú logaritmus kiszámolására alkalmas számológéppel

TÉMAKÖR: *Exponenciális folyamatok vizsgálata*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *6 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi;
- ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít;
- a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot;
- a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
- a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát;
- egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi;
- megold egyszerű, a megfelelő definíció alkalmazását igénylő exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban
- Exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése
- Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése
- A gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása
- A kiválasztott modellben a probléma megoldása

– A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti probléma szövegébe visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve

FOGALMAK

Nincsenek új fogalmak.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Tanulói kiselőadás az exponenciálisan változó folyamatokról a természetben és a társadalomban
– Adatgyűjtés különböző forrásokból származó, exponenciális vagy közelítőleg annak tekinthető változókra csoportmunkában
– Gyakorlati, időben exponenciálisnak tekinthető változást mutató grafikonokra exponenciális függvény illesztése digitális eszköz segítségével, és az illesztett függvény paramétereinek értelmezése

TÉMAKÖR: *Trigonometria*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *14 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri és alkalmazza a szinusz- és a koszinusztételt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben;
– ismeri tompaszögek szögfüggvényeinek származtatását a hegyesszögek szögfüggvényei alapján;
– ismeri a hegyes- és tompaszögek szögfüggvényeinek összefüggéseit;
– alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban;
– a szögfüggvény értékének ismeretében meghatározza a szöget;
– kiszámítja háromszögek területét;
– ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja;
– átdarabolással kiszámítja sokszögek területét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Hegyesszög szinusza, koszinusza, tangense
– Számítások derékszögű háromszögekben szögfüggvények segítségével gyakorlati helyzetekben
– Tompaszög szinusza, koszinusza, tangense
– Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszi összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei

- Szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározása számológép segítségével
- Háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében
- Szinusz- és koszinusztétel ismerete és alkalmazása
- A szinusztétel bizonyítása
- Számítások négyszögekben, sokszögekben szögfüggvények segítségével
- A környezetben található tárgyak magasságának, pontok távolságának meghatározása mért adatokból számítva
- Négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása

FOGALMAK

szinusz, koszinusz, tangens, szinusztétel, koszinusztétel

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulói kiselőadás a trigonometrikus ismeretek hétköznapi életben, munkában való felhasználhatóságáról, például: lakberendezés, ácsmunka, GPS működése
- Az iskolában vagy annak környezetében kijelölt, tetszőleges háromszög, illetve négyszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján
- Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában

TÉMAKÖR: *Koordinátageometria*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *14 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a vektorokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat;
- ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket;
- alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában;
- megad pontot és vektort koordinátáival a derékszögű koordináta-rendszerben;
- koordináta-rendszerben ábrázol adott feltételeknek megfelelő ponthalmazokat;
- koordináták alapján számításokat végez szakaszokkal, vektorokkal;
- ismeri és alkalmazza az egyenes egyenletét;
- egyenesek egyenletéből következtet az egyenesek kölcsönös helyzetére;
- kiszámítja egyenesek metszéspontjainak koordinátáit az egyenesek egyenletének ismeretében;
- megadja és alkalmazza a kör egyenletét a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében;
- felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása
- A vektorok összeadása, kivonása, szorzása valós számmal, műveletek ismerete és alkalmazása
- Vektorok alkalmazása feladatok megoldásában
- Pont és vektor megadása koordinátákkal a derékszögű koordináta-rendszerben
- Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok ábrázolása koordináta-rendszerben
- Két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján
- Vektorok összegének, különbségének, számszorosának koordinátái
- Szakaszfelezőpont koordinátáinak meghatározása a végpontok koordinátái alapján
- Egyenes egyenlete $y = mx + b$ vagy $x = c$ alakban
- Egyenes meredekségének fogalma; egyenesek merőlegességének és párhuzamosságának megállapítása a meredekségek alapján
- Az egyenesek egyenletének ismeretében egyenesek metszéspontjának koordinátái
- A kör egyenletének megadása és alkalmazása a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében

FOGALMAK

vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor, vektorok összege, vektorok különbsége, vektor számszorosa, vektor koordinátái, alakzat egyenlete, egyenes egyenlete, kör egyenlete

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- „Torpedójáték” koordináta-rendszerben
- Helymeghatározás térképen a szélességi és hosszúsági adatok segítségével
- Ház/lakás alaprajzának elkészítése koordináta-rendszerben, az eredeti adatok alapján
- Játék helyvektorokkal dinamikus geometriai szoftver használatával
- Gondolattérkép készítése a koordinátageometria kapcsolatainak bemutatására csoportos vagy egyéni munkaformában
- „Oroszlánfogás”: lineáris egyenlőtlenségrendszer megoldása grafikusan, digitális eszköz segítségével
- „Célba lövés”: játék körökkel a koordináta-rendszerben

TÉMAKÖR: *LEÍRÓ STATISZTIKA*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *4 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez;

– hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli;
– ismeri és alkalmazza a sodrófa (box-plot) diagramot adathalmazok jellemzésére, összehasonlítására;
– felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete
– Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése
– Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal
– Sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása
– A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések

FOGALMAK

reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Példák reprezentatív és nem reprezentatív mintavételre
– Szavazások szimulálása és különböző szavazatértékelő rendszerek vizsgálata iskolai körülmények között
– Az interneten található, megbízható forrásból (pl. KSH honlapja) származó statisztikák értelmezése, elemzése, lehetséges következtetések megfogalmazása

TÉMAKÖR: *Valószínűség-számítás*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA (TECHNIKUM)*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza;
– ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet;
– ismeri és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét;
– meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre
- Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására
- Példák ismerete független és nem független eseményekre
- A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása
- Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén
- A várható érték ismerete és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban
- Pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)

FOGALMAK

események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (pl. szabályos dobókockákkal, pénzérmékkel dobálás); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; becslés az egyes kimenetelek, illetve összetett események valószínűségére csoportmunkában
- Példák keresése független és nem független, illetve egymást kizáró eseményekre csoportmunkában
- Orvosi tesztek eredményének esélyelemzése fagráf segítségével
- Egyszerű valószínűségi játékokhoz kapcsolódóan a várható nyeremény és az igazságosság fogalmának kialakítása
- Konkrét bank konkrét befektetési portfóliójának értelmezése, elemzése
- Néhány konkrét biztosítási ajánlat értelmezése, elemzése

12. ÉVFOLYAM

Az egyes témakörökhöz írt óraszámok javaslatok. Az új ismeretek a teljes óraszám négyötöd része alatt a legtöbb tanuló számára elsajátíthatók, így a fennmaradó órák felhasználhatók ismétlésre, gyakorlásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és számonkérésre.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám technikumban
Halmazok, matematikai logika	6 óra
Sorozatok	18 óra
Térgeometria	20 óra
Leíró statisztika	8 óra
Valószínűség-számítás	10 óra
Rendszerező összefoglalás	38 óra

Összefoglalás, gyakorlás, ismétlés	**12 óra**
Ellenőrzés, számonkérés	**12 óra**
Összes óraszám:	**124 óra**

TÉMAKÖR: Halmazok, Matematikai Logika
JAVASOLT ÓRASZÁM: *6 ÓRA TECHNIKUM*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat;
- megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét;
- tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatok bemutatása példákon keresztül
- Logikai kifejezések megfelelő használata
- Egyszerű állítások indoklása, tételek bizonyítása
- Stratégiai és logikai játékok

FOGALMAK

logikai műveletek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanulók mindennapi tapasztalataihoz köthető, összetett állítások logikai értékének meghatározása igazságtáblázat segítségével
- Rejtvényújságokban szereplő feladványok megfejtése következtetések láncolatán keresztül
- Logikai készséget fejlesztő játékok, például „Einstein-fejtörő”
- Stratégiai játékok, például NIM játékok, táblás játékok
- Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok

TÉMAKÖR: *Sorozatok*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *18 ÓRA TECHNIKUM*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- számtani és mértani sorozatokat adott szabály alapján felír, folytat;
- a számtani/mértani sorozat n-edik tagját felírja az első tag és a különbség (differencia)/hányados (kvóciens) ismeretében;
- a számtani/mértani sorozatok első n tagjának összegét kiszámolja;
- ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát;
- mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A számsorozat fogalmának ismerete
- Számsorozat megadása képlettel, rekurzióval
- Számtani és mértani sorozatok felírása, folytatása adott szabály szerint
- Számtani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege
- Mértani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege
- A számtani és a mértani sorozat első n tagjának összegére vonatkozó képlet bizonyítása
- Számtani és mértani sorozatokra vonatkozó ismeretek alkalmazása gazdasági, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában
- Megtakarítási és kamatozási formák, ezek összehasonlítása
- Egyszerű kamat, kamatos kamat, gyűjtőjáradék és törlesztőrészlet számítása
- Megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása

FOGALMAK

számsorozat, tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulói kiselőadás tartása nevezetes sorozatokról, például Fibonacci-sorozat
- Az első 100 pozitív természetes szám összegének meghatározása a „kis” Gauss módszerével
- A sakktáblára elhelyezett, mezőről mezőre kétszeres számú búzaszemek kérdésének bemutatása

– Valódi pénzügyi termékek kamatozási és egyéb feltételeinek összehasonlítása csoportmunkában internetes adatgyűjtés segítségével

TÉMAKÖR: *Térgeometria*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *20 ÓRA TECHNIKUM*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri és alkalmazza a szinusz- és a koszinusztételt.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét;
– ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén;
– ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált;
– sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát;
– ismeri és alkalmazza a hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságait;
– lerajzolja a kocka, téglatest, egyenes hasáb, egyenes körhenger, egyenes gúla, forgáskúp hálóját;
– kiszámítja a speciális testek felszínét és térfogatát egyszerű esetekben;
– ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket;
– ismeri és alkalmazza a hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Térelemek kölcsönös helyzetének, távolságának és hajlásszögének ismerete, alkalmazása feladatmegoldásban
– A terület, térfogat, űrtartalom mértékegységeinek és ezek átváltási szabályainak ismerete
– Sűrűség mértékegységei közötti átváltás ismerete
– Sík- és térgeometriai feladatoknál a válasz megadása a problémának megfelelő mértékegységben
– A hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a hétköznapi életben előforduló testekkel kapcsolatban
– A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb, az egyenes körhenger, az egyenes gúla és a forgáskúp hálójának lerajzolása konkrét esetekben

– A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számítással
– Síkidomok forgatásával keletkező egyszerű, a mindennapi életben is előforduló testek felszínének és térfogatának kiszámítása
– A hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása
– A hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása

FOGALMAK

kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n-oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Hétköznapi tárgyak (üdítősdoboz, vizesflakon, tejfölösdoboz stb.) térfogatának megállapítása méréssel, a kapott eredmény összehasonlítása a tárgyon szereplő értékkel
– A Louvre bejáratként épített üvegpiramis földfelszín feletti térfogatának és az üvegfelület felszínének meghatározása (szükséges adatok gyűjtése az internetről)
– Annak becslése csoportmunkában, hogy a teret milyen arányban tudjuk kitölteni egybevágó érintkező gömbökkel különböző elrendezések esetén
– Különböző méretű, megközelítőleg gömb alakú gyümölcsök térfogatának és felszínének becslése, a becslés ellenőrzése méréssel
– A Föld felszínének és térfogatának közelítése földgömbmodellen méréssel és számolással, majd a kapott értékek összevetése a hivatalos adatokkal
– Projektmunka a gömbről: hogyan jelenik meg a gömb a mindennapi életben, a többi tantárgyban és a matematikában; a gömbi geometria alapjai

TÉMAKÖR: *Leíró Statisztika*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *8 ÓRA TECHNIKUM*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez;
– hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete
– Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése

- Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal
- A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések
- Nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
- Grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése

FOGALMAK
reprezentatív minta, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Példák reprezentatív és nem reprezentatív mintavételre
- Szavazások szimulálása és különböző szavazatértékelő rendszerek vizsgálata iskolai körülmények között
- A Simpson-paradoxon bemutatása példákon
- Az interneten található, megbízható forrásból (pl. KSH honlapja) származó statisztikák értelmezése, elemzése, lehetséges következtetések megfogalmazása
- Különböző forrásokból származó adathalmazok statisztikai elemzése, értékelése, ezekből valamilyen adott szempont alapján manipulatív és nem manipulatív diagram készítése

TÉMAKÖR: *Valószínűség-Számítás*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA TECHNIKUM*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza;
- ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet;
- ismeri és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét;
- meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre
- Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására
- Példák ismerete független és nem független eseményekre
- A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása
- A geometriai valószínűség fogalmának ismerete és alkalmazása
- Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén
- A várható érték ismerete és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban

– Pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)

FOGALMAK

események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események, geometriai valószínűség, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (pl. szabályos dobókockákkal, pénzérmékkel dobálás); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; becslés az egyes kimenetelek, illetve összetett események valószínűségére csoportmunkában
– Példák keresése független és nem független, illetve egymást kizáró eseményekre csoportmunkában
– Orvosi tesztek eredményének esélyelemzése fagráf segítségével
– Egyszerű valószínűségi játékokhoz kapcsolódóan a várható nyeremény és az igazságosság fogalmának kialakítása
– Konkrét bank konkrét befektetési portfóliójának értelmezése, elemzése
– Néhány konkrét biztosítási ajánlat értelmezése, elemzése

4.3. Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a

forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényeget, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, élet-

utakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámnak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető**.** Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Téma*kat, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altéma*kat, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

9-12. ÉVFOLYAM

A középiskolai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világkép és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltról, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A középiskolai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a középiskolai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történeti jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.

A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskolainál nagyobb tér jut Magyarország, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A középiskolai történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A 9–12. évfolyamok tanterve spirális módon épül az 5–8. évfolyamokéra, és nem ismétli automatikusan azokat. Természetesen a magyar és az egyetemes történelemnek meghatározó folya-

matai, jelenségei vagy eseményei az általános iskola után a középiskolában is előkerülnek, mivel a hozzájuk kapcsolódó mélyebb ismeretek, illetve a témák forrás- és problémaközpontú tárgyalásmódja a középiskolai korosztály számára válik részletesebben hozzáférhetővé.

A kerettanterv évenként 6–9 témakör feldolgozását írja elő; az egyes témakörök 2–6 témát foglalnak magukba. A kerettanterv pontos témaleírásai tartalmazzák azokat az ismereteket, amelyeknek a tanítása minden iskolában kötelező, ugyanakkor lehetőséget adnak esetleges új témák és tartalmak bevezetésére a helyi tantervben.

Egy-egy téma feldolgozásához minimálisan 2–6 tanóra szükséges. Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb lexikai egységek száma a korábbiakhoz képest csökkent. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenységalapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a kompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, továbbá a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák tantervbe való beépítésére. Így marad idő speciális foglalkozások (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés) szervezésére, illetve tantárgyközi projektek megvalósítására is.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó Fogalmak és adatok/Lexikák címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntettünk itt is, ami az adott középiskolai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A TANULÓ A 9-12. ÉVFOLYAMON A KÖVETKEZŐ KULCSFOGALMAKAT HASZNÁLJA

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.
TARTALMI KULCSFOGALMAK:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

(a történelmi ismeretek az egyes évfolyampároknál kerülnek bemutatásra.)

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történeti folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlít különböző, egymáshoz hasonló történeti helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;

– képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
– összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
– feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
– felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

9–10. ÉVFOLYAM

A középiskola első két évfolyamának témakörei az ókortól a 19. század közepéig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége 5–6. évfolyamon a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténeti és portré témakörökbe rendeződtek, a középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténeti megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világképére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történeti témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbára tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténeti jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

– ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
– felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
– bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
– képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;

- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítás, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;
- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

9. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: 108 ÓRA (36X3)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	Óraszám technikum
Civilizáció és államszervezet az ókorban	23
Vallások az ókorban	10
Hódító birodalmak	7
A középkori Európa	20
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	22
A középkori Magyar Királyság fénykora	23
Két mélységelvű téma	3
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: *CIVILIZÁCIÓ ÉS ÁLLAMSZERVEZET AZ ÓKORBAN*
ÓRASZÁM*: 23 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A Közel-Kelet civilizációi	– Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján. – Tudomány. – A pénz megjelenése.	*Fogalmak:* öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jósda, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légió, limes, polgárjog. *Személyek:* Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus. *Kronológia:* Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr.	Az állam szerepének bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása. – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása.
Az athéni demokrácia	– Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése.		
A római civilizáció	– Római városépítészet, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). – A latin nyelv és írás elterjedése.		

A római köztársaság	– A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus.	u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása. *Topográfia:* Mezopotámia, Babilon, Egyiptom, Nílus, Olümpia, Athén, Alexandria, Itália, Róma, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Savaria, Jeruzsálem.	– A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

***TÉMAKÖR**: VALLÁSOK AZ ÓKORBAN*
***ÓRASZÁM**: 10 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Politeizmus és monoteizmus	– A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus.	*Fogalmak:* politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora, apostol, misszió, Biblia, Újszövetség, evangélium, püspök, zsinat.	– A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történetek, személyek felidézése.
A kereszténység kezdete	– Jézus tanításai. – A páli fordulat. – Keresztény-üldözések, a kereszténység el-		

	terjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromság-tan.	*Személyek:* Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Ábrahám, Mózes, Jézus, Szent Péter és Szent Pál apostolok, Constantinus *Kronológia:* a keresztény időszámítás kezdete (Kr. e. és Kr. u.), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat. *Topográfia:* Jeruzsálem, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, Betlehem.	– A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

TÉMAKÖR: *HÓDÍTÓ BIRODALMAK*
ÓRASZÁM: *7 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Egy eurázsiai birodalom: a hunok	– A nomád életmód, harcmodor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása.	*Fogalmak:* népvándorlás, hunok, ortodox, iszlám, Korán, kalifa. *Személyek:* Attila, Justinianus, Mohamed, Nagy Károly, I. Ottó.	– A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában.

	– Róma örökösei Európa térképén.	*Kronológia:* 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata. *Topográfia:* Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.	– A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.
Az Arab Birodalom és az iszlám	– Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

TÉMAKÖR: *A KÖZÉPKORI EURÓPA*
ÓRASZÁM*: 20 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A parasztság világa	– A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyok kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések.	*Fogalmak:* uradalom, földesúr, majorság, jobbágy, robot, kiváltság, rend, pápa, érsek, cölibátus, szerzetes, bencés rend, ferences rend, eretnek, inkvizíció, kolostor, katolikus, szent, kódex, román stílus, gótikus stílus, reneszánsz, lovag, nemes, feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, polgár, céh.	– A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a
Az egyházi rend	– Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer. – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség.		

	– Az eretnekség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák.	*Személyek:* Szent Benedek, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, Gutenberg, Dózsa György. *Kronológia:* 476–1492 a középkor, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. *Topográfia:* Egyházi Állam, Anglia, Franciaország, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, Szentföld.	rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.
A nemesi rend	– Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. – A keresztes hadjáratok eszméje.		
A polgárok világa	– A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák).		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

TÉMAKÖR: *A MAGYAR NÉP EREDETE ÉS AZ ÁRPÁD-KOR*
ÓRASZÁM: *22 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Magyar őstörténet és honfoglalás	– Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor.	*Fogalmak:* finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, vármegye, egyházmegye, érsekség, tized, nádor, ispán, kancellária, kettős kereszt, szászok, kunok, tatárok/mongolok *Személyek*: Álmos, Árpád, az Árpád-ház, Géza, I. (Szent) István, Koppány, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit. *Kronológia:* 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása, 1222 az Aranybulla, 1241–1242 a tatárjárás. *Topográfia:* Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Buda,	– A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása. – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
Az államalapítás	– Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszervezés.		
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	– Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai.		

		Muhi, Erdély, Horvátország.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

***TÉMAKÖR**: A KÖZÉPKORI MAGYAR KIRÁLYSÁG FÉNYKORA*
***ÓRASZÁM**: 23 ÓRA (TECHNIKUM)*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Az Anjouk	– A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai.	*Fogalmak:* aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó, szekérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona, Szent Korona-tan, Képes krónika. *Személyek:* I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Lu-	– A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom
A török fenyegetés árnyékában	– Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély.		

	– Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai.	xemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás. *Kronológia:* 1301 az Árpád-ház kihalása,1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása. *Topográfia:* Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.	főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalom-gyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
Hunyadi Mátyás	– Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen.		
A magyar középkor kulturális hagyatéka	– Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

10. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: *108 ÓRA (36X3)*

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	**Óraszám**
	technikum
A kora újkor	18
A török hódoltság kora Magyarországon	16
A felvilágosodás kora	13
Magyarország a 18. században	16
Új eszmék és az iparosodás kora	11
A reformkor	16
A forradalom és szabadságharc	14
Két mélységelvű téma	3
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR*: A KORA ÚJKOR*
ÓRASZÁM*: 18 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A földrajzi felfedezések	– A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedelem kialakulása. – Az abszolutizmus.	*Fogalmak:* gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, manufaktúra, tőke, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, örökös jobbágyság, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, unitárius, vallási türelem, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk. *Személyek:* Kolumbusz Kristóf, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár,	– A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése.
A korai kapitalizmus	– Az árforradalom. – A manufaktúrák. – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei		
Reformáció Európában és Magyarországon	– A reformáció előzményei (humanizmus és az		

	egyházi reform igénye). - Luther és Kálvin fellépése. - A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. - A reformáció eredményei Magyarországon	Pázmány Péter, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos. *Kronológia:* 1492-től az újkor, 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék. *Topográfia:* Spanyolország, India, London, Párizs/Versailles, Sárospatak.	- A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. - A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszervezet összehasonlítása. - A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen. - Vallás és politika összefonódásának felismerése. - Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. - A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.
„Hitviták tüzében”	- Vallási konfliktusok Európában. - Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. - A magyar protestáns és katolikus iskolák. - A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

***TÉMAKÖR**: A TÖRÖK HÓDOLTSÁG KORA MAGYARORSZÁG*
***ÓRASZÁM**: 17 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Az ország három részre szakadása	– A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer.	*Fogalmak:* rendi országgyűlés, hajdúszabadság. *Személyek:* I. Szulejmán, II. Lajos, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Dobó István, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő. *Kronológia:* 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, 1686 Buda visszafoglalása, 1699 karlócai béke. *Topográfia:* Mohács, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs.	– A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
A két magyar állam	– A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora.		
A török kiűzése és a török kor mérlege	– Magyarország az európai munkamegosztásban. – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. – A török kiűzése.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).

- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

***TÉMAKÖR**: A FELVILÁGOSODÁS KORA*
***ÓRASZÁM**: 13 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A felvilágosodás	– Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete.	*Fogalmak:* felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, cenzus, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség. *Személyek:* Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, George Washington, Maximilien Robespierre, Bonaparte Napóleon. *Kronológia:* 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a Függetlenségi nyilatkozat, 1789 a francia forradalom, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, 1815 a waterlooi csata. *Topográfia:* Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Párizs, Oroszország, Waterloo.	– A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.
A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	– A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. – Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök.		
A francia forradalom és hatása	– A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. – A jakobinus diktatúra. – Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

***TÉMAKÖR**: MAGYARORSZÁG A 18. SZÁZADBAN*
***ÓRASZÁM**: 16 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A Rákóczi-szabadságharc	– Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszuma.	*Fogalmak:* kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet. *Személyek:* II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József. *Kronológia:* 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása. *Topográfia:* Temesvár, Határőrvidék, Poroszország.	– A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. – Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével. – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása. – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
Magyarország újranépesülése és újranépesítése	– A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód.		
A felvilágosult abszolutizmus reformjai	– A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolutizmus céljai. – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József rendpolitikája és kudarca.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.
- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

***TÉMAKÖR**: AZ ÚJ ESZMÉK ÉS AZ IPAROSODÁS KORA*
***ÓRASZÁM**: 11 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus	– Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása.	*Fogalmak:* liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció. *Személyek:* James Watt, Thomas Edison, Henry Ford. *Topográfia:* Manchester, New York.	– A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari nagyváros életkörülményeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai következmé-nyeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.
Az ipari forradalom hullámai	– Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

***TÉMAKÖR**: A REFORMKOR*
***ÓRASZÁM**: 16 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A politikai élet színterei	– A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a megyerendszer. – A reformkori Pest-Buda. – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra.	*Fogalmak:* alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, örökváltság. *Személyek:* József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Ganz Ábrahám. *Kronológia:* 1830–1848 a reformkor, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről. *Topográfia*: Pest-Buda.	– A jobbágykérdés és megoldási javaslatainak értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelvváltása, Lőv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi hátterének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
A reformkor fő kérdései	– A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. – A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás. – A polgári alkotmányosság kérdése. – Széchenyi és Kossuth programja és vitája.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

***TÉMAKÖR**: A FORRADALOM ÉS A SZABADSÁGHARC*
***ÓRASZÁM**: 14 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A forradalom céljai és eredményei	– Az európai forradalmi hullám és március 15. – Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. – A Batthyány-kormány tevékenysége.	*Fogalmak:* márciusi ifjak, sajtószabadság, cenzúra, áprilisi törvények, népképviseleti országgyűlés, politikai nemzet, nemzetiség, honvédség, Függetlenségi nyilatkozat. *Személyek:* Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau. *Kronológia:* 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése.	– A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során.
A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői	– Harc a dinasztiával és a vele szövetkező nemzetiségekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. – A szabadságharc leverése és a megtorlás.		

		Topográfia: Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.	– A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11–12. ÉVFOLYAM

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerzési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a középiskola utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.

Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.

Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.

A középiskolai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közelkeleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

11. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM:108 ÓRA (36X3)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	Óraszám technikum
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	10
A dualizmus kori Magyarország	19
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	12
A Horthy-korszak	16
A második világháború	18
Két mélységelvű téma	6
Összes óraszám:	108

***TÉMAKÖR**: A NEMZETÁLLAMOK SZÜLETÉSE ÉS A SZOCIALISTA ESZMÉK MEGJELENÉSE*
***ÓRASZÁM**: 10 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A szocializmus és a munkásmozgalom	– Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány. – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus.	*Fogalmak:* polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció. *Személyek:* Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx. *Kronológia:* 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció,	– A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. – A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszociális eszmék azonosítása és összehasonlítása.
A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)	– A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog.		

	– Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése.	1871 Németország egyesítése. *Topográfia:* Németország, Japán.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszmékről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

***TÉMAKÖR**: A DUALIZMUS KORA*
***ÓRASZÁM**: 19 ÓRA 19 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A kiegyezés és a dualizmus rendszere	– A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták.	*Fogalmak:* emigráció, passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentri, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia. Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza	– A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok
A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete	– A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a		

	modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon.	Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd. *Kronológia:* 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium. *Topográfia:* Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume.	és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban. – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.
Az ipari forradalom Magyarországon	– A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar.		
Társadalom és életmód a dualizmus korában	– Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék. – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. – Életmód és szórakozás.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

***TÉMAKÖR**: A NAGY HÁBORÚ*
***ÓRASZÁM**: 14 ÓRA 14 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Az első világháború előzményei	– A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő tőke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok.	*Fogalmak:* villámháború, front, állóháború, hátország, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság. *Személyek:* II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly. *Kronológia:* 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború. *Topográfia:* Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország.	– A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. – A front és a hátország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján. – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.
Az első világháború	– A világháború kitörése. – A hadviselő felek és a frontok. – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása.		
Az első világháború jellemzői és hatása	– Az állóháború és az anyagcsata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása. – A nők helyzetének megváltozása.		
Magyarország a világháborúban	– Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A hátország. – A magyar hadifoglyok sorsa.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, "Új világ született" c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

***TÉMAKÖR**: AZ ÁTALAKULÁS ÉVEI*
***ÓRASZÁM**: 13 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása	– A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). – Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz fasizmus.	*Fogalmak:* bolsevik, szovjet, örmény népirtás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösterror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda. *Személyek:* Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, Károlyi Mihály, Kun Béla,	– Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati
Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése	– A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése.		
A tanácsköztársaság és az ellenforradalom	– A kommunista hatalomátvétel.		

	– A proletárdiktatúra és a vörösterror. – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. – Az ellenforradalom győzelme.	Horthy Miklós, Apponyi Albert. *Kronológia:* 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. *Topográfia:* Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország.	tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.
A Párizs környéki békék	– A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió.		
A trianoni békediktátum	– A magyar ügy a békekonferencián. – A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.

- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösterror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

***TÉMAKÖR**: A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT*
***ÓRASZÁM**: 12 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A kommunista Szovjetunió	– A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. – A tervgazdaság és a kollektivizálás. – A terror eszközei és áldozatai.	*Fogalmak:* totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciós per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss. *Személyek:* Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler. *Kronológia:* 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia. *Topográfia:* Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.	– A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. – A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. – A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
A Nyugat és a gazdasági világválság	– A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelem összeomlása. – A munkanélküliség. – Állami beavatkozás a gazdaságba.		
A nemzetiszocialista Németország	– A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. – A totális állam kiépítése. – A terror eszközei. – Terjeszkedés a háború előtt.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

***TÉMAKÖR**: A HORTHY-KORSZAK*
***ÓRASZÁM**: 16 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Talpra állás Trianon után	– A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei.	*Fogalmak:* kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, nyilasok. *Személyek:* Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert. *Kronológia:* 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Beth-	– A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása
A 1930-as évek Magyarországa	– A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között.		

	– A külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei.	len miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.	szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

***TÉMAKÖR**: A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ*
***ÓRASZÁM**: 18 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A tengelyhatalmak sikerei	– Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás.	*Fogalmak:* Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet,	– A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján.

	– Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen. – Japán támadás az Egyesült Államok ellen.	zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, malenkij robot. *Személyek:* Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veesenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon. *Kronológia:* 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótör-	– A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján. – A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. – A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma). – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával.
A szövetségesek győzelme	– A keleti és a nyugati front. – A csendes-óceáni hadszíntér.		
Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya	– A területi revízió lépései. – A fegyveres semlegesség. – A Szovjetunió elleni háború. – A Don-kanyar. – A német megszállás és következményei.		
A holokauszt	– Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés.		
A második világháború jellemzői	– A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror.		

	– Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per.	vény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen. *Topográfia:* Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hirosima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Szolyva.	– A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.
Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra	– A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. – Megszabadulás és szovjet megszállás. – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás).		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.

- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

12. ÉVFOLYAM

TECHNIKUM: 93 ÓRA (31X3)
A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör	**Óraszám technikum**
A két világrendszer szembenállása	6
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	10
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	19
Két mélységelvű téma	6
Összes óraszám:	93

***TÉMAKÖR**: A KÉT VILÁGRENDSZER SZEMBENÁLLÁSA*
***ÓRASZÁM**: 6 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A kétpólusú világ kialakulása	– Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserék a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. – A két világrend jellemzői.	*Fogalmak:* Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), kitelepítés, hidegháború, vasfüggöny, szuperhatalom, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, kétpólusú világ, a berlini fal.	– A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejötte folya-

	– A két Németország.	*Személyek:* Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy, Mahátma Gandhi, Mao Ce-tung. *Kronológia:* 1945 az ENSZ létrejötte, 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása. *Topográfia:* Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Közel-Kelet, Izrael Észak- és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán.	matának és következményeinek bemutatása. – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
A hidegháború	– A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Szuez, Kuba, Vietnam, Afganisztán).		
A gyarmatok felszabadulása	– India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Szuez, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

***TÉMAKÖR**: HÁBORÚTÓL FORRADALOMIG*
***ÓRASZÁM**: 10 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Az átmenet évei Magyarországon	– A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróságok, köztársaság. – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947.	*Fogalmak:* népbíróság, háborús bűnös, földosztás, államosítás, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, Államvédelmi Hatóság (ÁVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat. *Személyek:* Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit. *Kronológia:* 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány. *Topográfia*: Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.	– Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva. – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
A szovjetizálás Magyarországon	– Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Koncepciós perek, egyházüldözés. – A keleti blokk.		
A Rákosi-diktatúra	– Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak vicceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepciós per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

***TÉMAKÖR**: AZ 1956-OS FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC*
***ÓRASZÁM**: 7 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A forradalom	– A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás).	*Fogalmak:* MEFESZ, pesti srácok, Molotov-koktél, munkástanács, sortüzek. *Személyek:* Gerő Ernő, Maléter Pál, Nagy Imre, Iván Kovács László, Pongrátz Gergely, Kádár János. *Kronológia:* 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, 1956.	– Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjai-nak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása. – A forradalom és szabadságharc értékelése.
A nemzet szabadságharca	– Szabadságharc a fővárosban és vidéken. – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai.		

	– A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése.	november 4. a szovjet támadás. *Topográfia:* Kossuth tér és Corvin köz (Budapest), Mosonmagyaróvár, Salgótarján.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

***TÉMAKÖR**: A KÁDÁRI DIKTATÚRA*
***ÓRASZÁM**: 7 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK**
A pártállami diktatúra és működése	– A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téeszesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái.	*Fogalmak*: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásőrség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”. *Kronológia*: 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy	– A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téeszesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején.
Gazdaság, társadalom, életmód	– A tervgazdaság és a KGST. – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”.		

	– Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság.	Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.	– A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
– Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
– Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

***TÉMAKÖR**: A KÉTPÓLUSÚ VILÁG ÉS FELBOMLÁSA*
***ÓRASZÁM**: 8 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A Nyugat a 20. század második felében	– A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra.	*Fogalmak:* jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás. *Személyek:* Nicolae Ceauşescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmuth Kohl. *Kronológia:* 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.	– A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása.
A szocializmus válsága és megrendülése	– Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban.		
A kétpólusú világ megszűnése	– Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás.		

	– A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború.	*Topográfia:* Szlovákia, Ukrajna.	– A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
– Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

***TÉMAKÖR**: A RENDSZERVÁLTOZTATÁS FOLYAMATA*
***ÓRASZÁM**: 8 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A Kádár-rendszer végnapjai	– Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás. – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása.	*Fogalmak:* adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, rendszerváltoztatás, visegrádi együttműködés, privatizáció, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.	– A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján.
A rendszerváltoztatás	– Az új pártok – különböző ideológiák. – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás.		

	– Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás).	*Személyek:* Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád, Orbán Viktor. *Kronológia:* 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.	– A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
A piacgazdaság kiépülése	– A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem átalakulása. – Gazdasági szerkezetváltás.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

***TÉMAKÖR**: A VILÁG A 21. SZÁZADBAN*
***ÓRASZÁM**: 6 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
Az átalakuló világ	– A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai:	*Fogalmak:* modern kori migráció, multikulturalizmus, párhuzamos társadalom, népességrobbanás, iszlamizmus , terrorizmus, globalizáció.	– A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése.

	Oroszország, Kína. – Óriásvállalatok a globális térben.		– A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
A globális világ	– Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. – Válsággócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
– A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

***TÉMAKÖR**: MAGYARORSZÁG A 21. SZÁZADBAN*
***ÓRASZÁM**: 10 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A demokrácia működése Magyarországon	– Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer.	*Fogalmak:* közvetett és közvetlen demokrácia, integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény. *Személyek:* Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők). *Kronológia:* 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése. *Topográfia*: Brüsszel.	– Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése. – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői	– A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek.		
Magyarország és az Európai Unió	– Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. – Magyarország csatlakozásának folyamata. – Az együttműködés eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa?		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomon követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

***TÉMAKÖR**: A MAGYARSÁG ÉS A MAGYARORSZÁGI NEMZETISÉGEK A 20-21. SZÁZADBAN*
***ÓRASZÁM**: 6 ÓRA TECHNIKUM*

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
TÉMÁK	**ALTÉMÁK**	**FOGALMAK ÉS ADATOK/LEXIKÁK**	**FEJLESZTÉSI FELADATOK**
A határon túli magyarok	– A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. – Autonómia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. – Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság.	*Fogalmak:* kitelepítés, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,. *Személyek:* Esterházy János, Márton Áron, Tőkés László. *Kronológia:* 1944–1945 magyarellenes atrocitások, 1990 fekete március. *Topográfia*: Csúrog, Jarek, Duna-delta, Marosvásárhely, Székelyföld.	– A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság	– A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. – Anyanyelvű oktatás és kultúra.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.

– Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

4. 4. Állampolgári ismeretek

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása hozzájárul a tanuló egyéni és családi szocializációjának pozitív alakulásához, az aktív és felelős állampolgári magatartás megalapozásához, a szabadságértékek és a társadalmi normák belsővé válásához, nemzeti azonosságtudat és a hazaszeretet erősödéséhez, a haza iránti kötelezettségek megismeréséhez, a fenntartható fejlődés feltételeinek megértéséhez és a felnőtt szerepekre való eredményes felkészüléséhez.

A fenntarthatóság és a pénzügyi tudatosság szemléletének és gyakorlatának továbbfejlesztése nemcsak a tanuló előzetes tudására épít, hanem a társak értékes gondolatainak megértésére, a vélemények, javaslatok megbeszélésére, megvitatására, tervek közös kidolgozására is lehetőség nyílik: például a család pénzügyi tervezése, a környezettudatos életvitelt befolyásoló tényezők értelmezése, a pénzügyi döntések megfelelő előkészítése, a kockázatvállalás mérlegelése, a tudatos fogyasztóvá válás lehetőségei és a vállalkozások mikro- és makrokörnyezetének vizsgálata. A rendszerszemlélet és az értelmező gondolkodás érvényesítése, az egyéni, közösségi és társadalmi felelősségvállalás tudatosítása kiemelt fejlesztési feladat.

A tanulás folyamatában – az önálló ismeretszerzés mellett – a tanuló megtapasztalhatja a csoportos tanulási módszerek alkalmazásának hatékonyságát, a társas együttműködés személyiségfejlesztő és közösségi élményét.

A tanuló reális jövőképének alakításához, az életpálya-tervezéshez szükséges ismeretek, jártasságok és készségek elsajátítása a szocializációs folyamat részévé válik.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámolói elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos hátterű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat

készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az oktató vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbírálhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, terveztetet készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

12. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés záró szakaszában az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a tanuló – építve az általános iskolában a tantárgy keretében már kialakított attitűdre, megszerzett tudásra, képességekre és készségekre – elsajátítja az alapvető állampolgári ismereteket, valamint azokat a kompetenciákat és eljárásokat, amelyek a társadalmi részvételéhez, a haza iránti kötelességeinek teljesítéséhez és mindennapi boldogulásához szükségesek.

A 12. évfolyamon a kiemelt – mindegyik témakörben szereplő – fejlesztési feladatok a tanuló képességeinek, készségeinek és személyiségének továbbfejlesztését szolgálják: a kommunikációs kultúra részeként a véleménynyilvánítás lehetőségeinek biztosításával, az érvelési technikák gyakorlásával, a vitakultúra fejlesztésével, a digitális lehetőségek használatával, a rendszerszemlélet és a mérlegelő gondolkodás kialakításával, erősítésével.

A tanuló felismeri a család mint a társadalom alapvető intézményének jelentőségét és szerepét, megfogalmazza a párválasztás és a felelős családtervezés szempontjait, a gyermekvállalás fontosságát és demográfiai jelentőségét, valamint kiemeli a családi szocializációnak az életutat befolyásoló funkcióját.

A tanuló értelmezi a nemzeti identitás alkotóelemeit, megfogalmazza a hazafiság kifejezésének lehetőségeit, személyiségébe beépülnek a hazaszeretet és a patriotizmus emocionális összetevői. Kiemeli a világ magyarsága mint nemzeti közösség kohéziós szerepét. Tájékozódik a határon túl és a diaszpórában élő magyarság életviszonyairól: információkat gyűjt és rendszerez közösségeikről, fontosabb szervezeteikről, felismeri törekvéseiket, átérzi örömeiket és gondjaikat. Véleményt alkot a nemzetek, nemzetállamok fontosságáról, a globalizáció hatásairól.

Megismeri Magyarország fontosabb állami intézményeit, értelmezi a demokratikus jogállam felépítését és működését, az országgyűlési és a helyhatósági választások alapelveit. Tudatosul benne, hogy a haza védelme nemcsak a fegyveres erők, hanem a nemzet minden tagjának közös feladata, amely a magyar állampolgárok hazafias elkötelezettségén és kötelességtudatán kell, hogy alapuljon.

A tanuló alapvető jogi ismereteket szerez, ezek révén elsajátítja a mindennapi élethez szükséges jártasságokat is: elsajátítja a hivatali ügyintézéshez, a munkavállaláshoz, a szerződések kötéséhez kapcsolódó alapvető ismereteket, készségeket. Egyértelművé válik számára a társadalmi normák követése és az egyén felelősségvállalása közötti összefüggés, erősödik benne a normatudat.

A tanuló tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére, életpályájára, ezért megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást, illetve tájékozódik a munkaerőpiac helyzetéről, a sikeres munkaerőpiaci részvétel feltételeiről. A munkavállalásra vonatkozó ismeretek megszerzése elősegíti a felnőttkori szerepekre történő felkészülését.

Támpontokat kap saját pénzügyei racionális, gyakorlatorientált intézéséhez, a család költségvetésének megtervezéséhez, megismeri a körültekintő és megalapozott hitelfelvétel feltételeit. Életvitelébe beépül a fogyasztóvédelem, a környezeti, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság szemlélete és gyakorlata. Ismereteket szerez az állam gazdasági szerepvállalásának formáiról, szerepéről, a monetáris politika lényegéről és a vállalkozások működésének sajátosságairól. Mindez hozzájárul felelős állampolgári létének és a változásokhoz alkalmazkodó, a problémahelyzetekre eredményes válaszokat kereső innovatív, vállalkozói szemléletének megalapozásához.

A demokratikus attitűd megalapozását, illetve fejlődését szolgálja, hogy a tanuló bekapcsolódik a tematikus vitákba, ezáltal fejlődik az értelmező, mérlegelő gondolkodási készsége, erősödik a problémamegoldó szemlélete. A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben történő megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A vitakultúra fejlesztésének alapját mások álláspontjának, véleményének azonosítása, megértése és az érvekre épülő vélemény megfogalmazása képezi, ellenérvek ütköztetésére, továbbá közös gondolkodásra sarkall.

A tanulás változatos módszereinek és formáinak alkalmazása a tanulási folyamat hatékonyabbá válását eredményezi. A tantárgy elősegíti az együttműködés közösségi élményének megélését, a másik ember véleményének megértését, az empátia erősödését, és a társadalmi kérdések közös megbeszélését is. A tanuló az információk gyűjtéséhez, beszámolói elkészítéséhez használja az infokommunikációs eszközöket.

Az állampolgári ismeretek tanulása a 12. évfolyamon is kapcsolódik a *történelem* tantárgyhoz: a közös értelmező és tartalmi kulcsfogalmak révén, a személyes és közösségi döntések okainak és következményeinek vizsgálatával, az egyén és közösség viszonyának elemzésével, a morális dilemmák számbavételével. A két tantárgy tanulása szoros – több esetben komplementer – együttműködést is feltételez, például a diktatórikus és a demokratikus rendszerek sajátosságainak elkülönítése, az emberi jogok megfogalmazásának és elfogadásának, a demokráciamodellek történetiségének nyomon követése, a magyarországi rendszerváltozás eredményeként kiépülő jogállami berendezkedés és intézményrendszer vizsgálata terén. Mindkét tantárgy tanulása során erősödik a tanuló nemzeti öntudata, erősödnek az őt a hazájához fűző érzelmi szálak. Az állampolgári ismeretek tanulásakor építhetünk a *földrajz* tantárgy keretében elsajátított környezeti, gazdasági és pénzügyi ismeretekre: a 12. évfolyam fejlesztési feladatainak egy része a pénzügyi tudatosság megalapozását és a fenntarthatóság környezeti, gazdasági-társadalmi fontosságának kiemelését, valamint a környezet védelme iránti felelősségtudat kialakítását szolgálja.

A 12. évfolyamon összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt az ismeretek elsajátításának ellenőrzése, mérése, az ismeretek alkalmazásához kapcsolódó tudás mértékének megítélése során. A szöveges, tanulást támogató, értékelés elsősorban a társakkal végzett tevékenységekkel, a kooperációval, a beszámolók, prezentációk készítésével,

portfólió összeállításával kapcsolatos. Az önértékelés, a társak értékelése és a csoportos megbeszélés biztosítja a segítő, támogató és fejlesztő jelleget.

A 12. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszáma: 31 óra.
A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A család, a családi szocializáció	4
A család gazdálkodása és pénzügyei	2
Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás	5
Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem	4
A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása	4
A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése	3
Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem	3
Bankrendszer, hitelfelvétel	3
Vállalkozás és vállalat	3
Összes óraszám:	31

***TÉMAKÖR**: A Család, A Családi Szocializáció*
***ÓRASZÁM**: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét;
- felismeri, hogy a családtagok milyen szerepet töltenek be a szocializáció folyamatában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- társaival megbeszéli a párválasztás, a családtervezés fontos szakaszait, szempontjait és a gyermekvállalás demográfiai jelentőségét: tájékozódás, minták, orientáló példák, átgondolt tervezés, felelősség.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása
- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- Az érvelés készségének fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése
- A családi szocializáció folyamata és jellemzői

– A családtervezés szempontjai és szakaszai
– A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása
– A házasság intézménye, a hagyományos családmodell, a családi szerepek
– A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói
– Biológiai és társadalmi reprodukció, családi háztartás; Párkapcsolatok, házasság, családtervezés; Szerepek a családban; Családi szocializáció

FOGALMAK
család, családi szocializáció, családi életciklus, családtervezés, gyermekvállalás, házasság, demográfia;

TEVÉKENYSÉGEK

– Vita: a család fogalma és társadalmi funkciói
– Szövegalkotás: a családi szocializáció jellemzői és szakaszai
– Plakátkészítés a családi szerepekről
– Prezentáció készítése a gyermekvállalás fontosságáról, társadalmi és demográfiai jelentőségéről
– Forráselemzés és gyűjtőmunka segítségével grafikai szervező készítése a családmodell átalakulásáról és annak következményeiről a 20-21. században

***TÉMAKÖR**: A Család Gazdálkodása És Pénzügyei*
***ÓRASZÁM**: 2 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– társaival megtervezi egy fiktív család költségvetését;
– arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A kommunikációs készség fejlesztése
– A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
– A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
– A problémamegoldó szemléletmód és gondolkodás fejlesztése
– A döntési képesség fejlesztése
– A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
– Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
– A társas együttműködés fejlesztése

- A családi költségvetés felépítése
- A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások
- A megtakarítás szerepe és jelentősége, lehetőségei
- A fenntarthatóság és a fogyasztási szokások kölcsönhatása
- A családi háztartás pénzügyei; Bevételek, kiadások, megtakarítási lehetőségek; Fogyasztók a családban; A családi költségvetés, pénzügyi tervezés

FOGALMAK

családi háztartás, családi költségvetés, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, megtakarítás, hitel, GYES, GYED;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szakértői mozaik: Családi háztartás, a család pénzügyei
- Kérdések és feltevések megfogalmazása egy téma előzetes áttekintése alapján: a családi háztartás, a család pénzügyei
- Szövegalkotás: a család környezettudatos életvitelét befolyásoló tényezők bemutatása szabadon választott műfajban
- Egy fiktív család költségvetésének megtervezése
- Vita: a fenntarthatóság szerepe a pénzügyi tervezésben
- Önálló kutatás eredményeinek felhasználásával prezentáció készítése a megtakarítás, az előtakarékosság lehetőségeiről

***TÉMAKÖR**: Szabadság És Felelősség, Jogok És Kötelezettségek, A Társadalmi Felelősségvállalás*
***ÓRASZÁM**: 5 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri az alapvető emberi jogok egyetemes és társadalmi jelentőségét;
- érti a társadalmi normák és az egyéni cselekedetek, akaratok, célok egyeztetésének, összehangolásának követelményét;
- felismeri és értelmezi az igazságosság, az esélyegyenlőség biztosításának jelentőségét és követelményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;
- értelmezi a választójog feltételeit és a választások alapelveit;
- kiemeli a közteherviselés nemzetgazdasági, társadalmi és morális jelentőségét;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;

- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg;
- tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A digitális kompetencia fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A demokratikus elköteleződés kialakítása, erősítése
- A társadalmi normák fontosságának megismerése
- A társas együttműködés fejlesztése
- Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok, polgári szabadságjogok
- Magyarország Alaptörvényének fontosabb részei: Alapvetés, Állam, Szabadság és felelősség
- Az állampolgári jogok és kötelességek
- Az országgyűlési, a helyhatósági és az európai parlamenti képviselő választás; a népszavazás intézménye
- A választójog és feltételei
- A jövő nemzedékek jogai
- Az igazságszolgáltatás rendszerének felépítése, a büntetőjog, polgári jog, közjog, magánjog fogalma
- A közteherviselés; a magyarországi adórendszer alapelemei
- Magyarország Alaptörvénye; Az alapvető jogok; Az állampolgári kötelességek; Választójog, választási rendszer; Közjog: büntetőjog; Magánjog: polgári jog

FOGALMAK

állam, államforma, politikai rendszer, alapjog(ok), emberi jog, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, polgári szabadságjog, a jövő nemzedékek jogai, norma, normakövető magatartás, állampolgári felelősség, állampolgári kötelesség, közteherviselés, adómorál, választójog, állampolgári részvétel, választási rendszer, országgyűlési választás, önkormányzati választás, európai parlamenti választás, népszavazás, politikai párt, képviselő, közjog, magánjog, jogforrás, jogforrási hierarchia, jogérvényesülés, bűncselekmény , szankció, büntetőjog, ügyész, bíró, ügyvéd, természetes személy, jogi személy, jogképesség, közokirat, magánokirat, közjegyző; polgári peres eljárás, felperes, alperes;

TEVÉKENYSÉGEK

- Grafikai szervező segítségével a magyar jogrendszer felépítésének bemutatása
- Vita: a közteherviselés szerepe az állam működésében, hogyan javítható az adómorál
- Plakátkészítés az állampolgári jogokról és kötelezettségekről

- Szituációs gyakorlat: az igazságszolgáltatás működésnek bemutatása egy fiktív eljáráson keresztül
- Önálló kutatómunka: az országgyűlési választás rendszerének alakulása 1867 és 2014 között, vagy népszavazások Magyarországon 1990-2018 között
- Tudósítás vagy riport készítése egy fiktív vagy valós országgyűlési vitanapról források, a média-megjelenések segítségével
- Prezentáció vagy digitális médiatartalom készítése a jövő nemzedék jogairól
- Szövegalkotás: Magyarország Alaptörvényének szerepe

***TÉMAKÖR**: Nemzet, Nemzettudat; Lokálpatriotizmus, Hazafiság, Honvédelem*
***ÓRASZÁM**: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felismeri a világ magyarsága mint nemzeti közösség összetartozásának jelentőségét;
- véleményt alkot a nemzetek és a globalizáció összefüggéseiről;
- felismeri és értékeli a helyi, regionális és országos közgyűjtemények nemzeti kulturális örökség megőrzésében betöltött szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- társaival megbeszéli a nemzeti érzület sajátosságait és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formáit;
- társaival megbeszéli a honvédelem, mint nemzeti ügy jelentőségét;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nemzethez tartozás emocionális kötődésének kialakítása, megerősítése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A társas együttműködés fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A nemzettudat alkotóelemeinek értelmezése
- A nemzeti érzés sajátosságai, a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái
- A lokálpatriotizmus és a hazaszeretet közötti kapcsolódás

– A honvédelmi kötelezettség teljesítésének békeidőben és a különleges működési rend idején
– A Magyar Honvédség szerepe, feladatai; a katonai szolgálat lehetőségei
– A nemzetállamok szerepe, feladatai a globális világban és az Európai Unióban
– Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere
– A határon túli magyar közösségek kihívásai, Magyarország feladatai az anyaországon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében
– A nemzettudat alkotóelemei; A nemzeti érzület: a nemzeti szimbólumok, a közös nyelv, a kollektív történeti emlékezet, a közös kultúra releváns elemei; A világ magyarsága és a nemzeti közösség; A honvédelem kérdései a 21. században; A nemzetek, nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban

FOGALMAK

nemzet, nemzettudat, nemzeti identitás, lokálpatriotizmus, hazaszeretet, honvédelem, honvédség, különleges működési rend, nemzetállam;

TEVÉKENYSÉGEK

– Forrásfeldolgozás: 19. és 20. századi szemelvények a hazaszeretetről, a nemzeti identitás fontosságáról
– Szövegalkotás: kapcsolat a szülőföldhöz, a lokálpatriotizmus szerepe a tanulók életében
– Tanulói előadás a nemzetállamok és az Európai Unió kapcsolatrendszeréről
– Vita: a globalizáció hatása a közösségekre, a nemzetekre és a környezetre
– Grafikai szervező segítségével Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének bemutatása
– Lapszemle készítése egy kiválasztott nemzeti ünnep eseményeiről és sajátosságairól
– Prezentáció készítése a határon túli magyar közösségekről, az őket érő kihívásokról
– Szöveges vagy audiovizuális riport készítése a Magyar Honvédségről
– Digitális eszközhasználattal tematikus összeállítások szerkesztése egy határon túli magyar közösségről

***TÉMAKÖR**: A Magyar Állam Intézményei; Az Állam Gazdasági Szerepvállalása*
***ÓRASZÁM**: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;
– értelmezi a törvényalkotás folyamatát;
– azonosítja az állam gazdasági szerepvállalásának elemeit;
– arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
– beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A társas együttműködés fejlesztése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A hatalmi ágak
- A magyar állam intézményrendszere
- A kormány és szervei
- Az Országgyűlés felépítése és működése; az országgyűlési képviselők feladatai, jogállása
- A törvényalkotás folyamata
- Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői és szerepe a demokratikus államrendben
- Az állam gazdasági feladatai
- A központi költségvetés alapvető felépítése és szerepe
- A nagy ellátórendszerek és az állami alapfeladatok
- A magyar állam intézményrendszere; az igazságszolgáltatás rendszere, szervezetei; A gazdaság körforgása; A gazdaságpolitika; Az állam gazdasági feladatai; Az állami költségvetés

FOGALMAK

állam, intézmény, politikai rendszer, hatalmi ágak, jogforrási hierarchia, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvényalkotás, törvény, országgyűlési határozat, képviselő, mentelmi jog, országgyűlési bizottság(ok), házszabály, parlamenti frakciók, interpelláció, Kormány, miniszterelnök, miniszter, államtitkár; miniszterelnöki, kormány- és miniszteri rendelet, Alkotmánybíróság, alkotmánybírósági határozat, Állami Számvevőszék, Kúria, Országos Bírói Hivatal, ügyészség, legfőbb ügyész, főügyészségek, fellebbviteli főügyészségek, járási és járási szintű ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, gazdaságpolitika, államháztartás, költségvetés, költségvetési egyensúly, adórendszer, adók, járulékok, illetékek, közteherviselés, adómorál, korrupció és integritás, hatóság, hatáskör, illetékesség;

TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése az állam felépítéséről, a hatalmi ágak legfontosabb intézményeiről
- Vita: az állami szerepvállalásról a gazdasági életben
- Költségvetés tervezése a főbb állami feladatokhoz, vagy egy-egy kiválasztott feladat költségeinek részletes kidolgozása, bemutatása és megvédése
- Szerepjáték: a törvényalkotói munka, egy képzelt jogszabály megalkotása, érvek és ellenérvek gyűjtése
- Prezentáció készítése egy kiválasztott ellátórendszer működéséről, feladatairól Szövegalkotási feladat: egy-egy minisztérium felépítésének és feladatainak bemutatása források segítségével

- Mozaik, szakértői mozaik: az állam szociális funkciói, oktatási, egészségügyi feladatai vagy a rendvédelmi szervek feladatai
- Képzelt riport egy országgyűlési ülésről vagy kormányülésről
- Önálló kutatás alapján plakát vagy ábra készítése egy kiválasztott államigazgatási szerv vagy hivatal felépítéséről, feladatairól

***TÉMAKÖR**: A Mindennapi Ügyintézés Területei És Megszervezése*
***ÓRASZÁM**: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jártasságot szerez a jog területének mindennapi életben való alkalmazásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit;
- tájékozott a munkavállalás szabályozásáról;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A problémamegoldó szemléletmód fejlesztése
- A döntési képesség fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A társas együttműködés fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A mindennapi ügyintézés alapintézményeinek megismerése
- A hivatalai ügyintézés lehetőségei, az e-ügyintézés
- A munkáltatók és a munkavállalók alapvető jogai és kötelességei
- A munkaszerződés alapvető szabályai, a kollektív szerződés szerepe
- Az önéletrajz és a motivációs levél felépítése, legfontosabb tartalmi és formai elemeinek megismerése
- Az állásinterjúra történő felkészülés szempontjai
- A szerződések néhány fő típusai: adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön- és biztosítási szerződés
- Az állam, a munkaadók és a munkavállalók közötti érdekegyeztetés szintjei, fórumai
- Az automatizáció, digitalizáció hatása a munkaerőpiacra
- Az állampolgár és az intézmények, szervezetek kapcsolatai; Munkajogi alapok, munkavállalás, munkaszerződés; Munkaerőpiaci változások, előrejelzések; Szerződések

FOGALMAK

hivatal, intézmény, szervezet, ügyfélkapu, kormányablak, körjegyzőség, járási hivatal, polgármesteri hivatal, polgármester, jegyző, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, képviselő-testület, munkaerőpiac, munkáltató, munkavállaló, munkavállalás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, kollektív szerződés, adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön-, biztosítási, tartási és életjáradéki szerződés;

TEVÉKENYSÉGEK

- Az e-ügyintézés felületének megismerése, az egyes ügytípusok csoportosítása önálló kutatómunka keretében
- Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról
- Grafikai szervező segítségével az egyes ügytípusok és az azokban hatáskörrel rendelkező hivatalok csoportosítása
- Szakértői mozaik: Munkaszerződés, kollektív szerződés, érdekképviselet, érdekegyeztetés
- Szövegalkotás: önéletrajz, motivációs levél; Állásinterjú
- Szituációs játék vagy helyzetgyakorlat egy fiktív állásinterjún való megjelenésről, szereplésről
- Prezentáció készítése internetes források alapján a munkaerőpiaci előrejelzésekről
- Vita: az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei, a munkaerőpiacra gyakorolt hatásai

***TÉMAKÖR**: Fogyasztóvédelem, Környezet- És Természetvédelem*
***ÓRASZÁM**: 3 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- életvitelébe beépülnek a tudatos fogyasztás elemei, érvényesíti a fogyasztóvédelmi szempontokat;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A döntési képesség fejlesztése
- A társas együttműködés fejlesztése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

- A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei
- A fogyasztóvédelem gazdasági, társadalmi szerepe, feladatai
- A fogyasztói érdekek, a kapcsolódó állampolgári jogok megismerése
- A szavatossággal és a garanciával kapcsolatos jogok és feltételrendszer alapjainak megismerése
- Az internetes vásárlás előnyei és kockázatai
- A tudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó, fogyasztói magatartás szemléletének kialakítása
- A környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseinek megismerése, feltárása
- Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése

FOGALMAK

fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztó, a fogyasztó jogai, a fogyasztói érdekek védelme, békéltető testület, webáruház, garancia, szavatosság, jótállás, természetvédelem, épített környezet, klímavédelem, ökológiai lábnyom;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szövegalkotás: saját tapasztalatok és információgyűjtés alapján tájékoztató/GYIK készítése az internetes vásárlással kapcsolatos tudnivalókról
- Vázlatírás vagy egyéb grafikai szervező készítése a fogyasztóvédelem szerepéről
- Vita: A tudatos fogyasztó jellemzői, a különféle fogyasztói magatartásformák hatása a természeti környezetre, az emberiség ökológiai lábnyomára
- Plakát készítése a szavatosság, a garancia és a jótállás alapvető szabályairól, amelyekre kell odafigyelnie a vásárlónak
- Médiahasználat (könyvtár, internet, sajtó): fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése és esetmegbeszélés keretében történő feldolgozása
- Forráselemzés és forrásfeldolgozás keretében a biológiai diverzitást veszélyeztető tényezők, a legsúlyosabb környezetvédelmi kockázatok összegyűjtése és ábrázolása prezentáció formájában

***TÉMAKÖR**: Bankrendszer, Hitelfelvétel*
***ÓRASZÁM**: 3 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg;
- társaival megbeszéli a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjait, illetve feltételeit;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A döntési képesség fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- A társas együttműködés fejlesztése
- A kommunikációs készség fejlesztése
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A monetáris politika fogalmának és alapvető jellemzőinek megismerése
- A Magyar Nemzeti Bank működése, feladatai
- A kereskedelmi bankok jellemzőinek, tevékenységének megismerése
- A pénzügyi intézetek típusai
- A hitelfelvétel módozatai, feltételei és kockázatai
- A hitelszerződés tartalmi elemei, a körültekintő hitelfelvétel feltételei
- A bank alapvető tevékenysége; Kétszintű bankrendszer: központi bank és kereskedelmi bankok; A Magyar Nemzeti Bank; A pénzügyi intézmények; Hitelfelvétel

FOGALMAK

Bank, kétszintű bankrendszer, jegybank, Magyar Nemzeti Bank, kereskedelmi bank, pénzügyi intézmények, hitel, hitelszerződés, a hitelek típusai, kamat, hitelfedezeti mutató, jövedelemarányos törlesztő részlet, jelzáloghitel, kezesség, hitelbiztosítás, teljes hiteldíjmutató (THM), futamidő, követeléskezelés, hitelközvetítő, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

TEVÉKENYSÉGEK

- Szövegalkotási feladat: a magyar bankrendszer működése, felépítése
- Vita: a tudatos és megalapozott hitel felvétele / miért van szükség a hitelre?
- Plakát készítése a hitel kockázatairól
- Véleményvonal segítségével a hitelkockázatok közös mérlegelése
- Beszélgetőkör a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjairól és feltételeiről
- Lapszemle készítése a Magyar Nemzeti Bank gazdaságélénkítő, pénzügyi szektor működését szabályozó tevékenységéről

***TÉMAKÖR**: VÁLLALKOZÁS ÉS VÁLLALAT*
***ÓRASZÁM**: 3 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a vállalkozás indítását befolyásoló tényezőket;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kommunikációs készség fejlesztése
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése
- A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A problémamegoldó szemlélet fejlesztése
- A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása
- Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése
- A társas együttműködés fejlesztése
- A digitális kompetencia fejlesztése
- A vállalkozás fogalmának értelmezése
- A vállalkozási formák, cégtípusok megismerése
- Az egyes cégtípusok, vállalati formák szerepe a gazdaságban
- Az üzleti terv fogalma, célja
- A vállalkozás mikro- és makrokörnyezeti tényezői
- A vállalkozás működési köre és környezete; A vállalkozások típusai; Vállalkozási terv; A vállalatok fajtái

FOGALMAK

jogi személy, vállalkozás, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, betéti társaság (bt.), korlátolt felelősségű társaság (kft.), részvénytársaság (rt.), zártkörű (zrt.) és nyilvános (nyrt.) részvénytársaság, startup, a vállalkozások mikro- és makrokörnyezete; vállalkozói kompetenciák, üzleti terv, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése a vállalkozások fajtáiról, a vállalatok típusairól
- Információgyűjtést követően egy vállalkozás üzleti tervének vizsgálata
- Vita: a kis- és középvállalkozások szerepe, gazdasági, társadalmi fontossága
- Szövegalkotás: vállalkozási ötletek, egy tetszőleges vállalkozás tervének bemutatása

4.5. Élő idegen nyelv: Angol

Angol, mint első idegen nyelv tantárgy

CÉLOK ÉS FELADATOK

Az idegen nyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőihez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

A 9-12. évfolyamon az idegennyelv-tanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban folytatódik az eddig megszerzett nyelvi ismeretek bővítése, illetve az idegen nyelv felépítésének és szerkezetének még mélyebb és árnyaltabb megismerése.

A diák aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére.

KAPCSOLÓDÁS A KOMPETENCIÁKHOZ

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelvgondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás a középiskolában is tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő helyzeteket teremt, amelyekben a nyelvet eszközként, hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza, és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvórán egyre nagyobb mértékben felkészítsük. Mindezek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás fontos szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében. A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése tehát a felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, valamint általában a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek, (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.), amelyek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást. Ennek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák már képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértsen és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen angol nyelven. Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúrának, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, és ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága erősödik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. E tapasztalatok által a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a középiskolában is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma erősödik, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, és egyre inkább szívesen és tudatosan használja nyelvtudását. Képes saját hibáit észrevenni, javítani, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulónak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. E nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia tudatos fejlesztése egyre elvontabb és összetettebb szövegek révén. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, és az azokból kinyert információkat fel tudja használni saját kommunikációs céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazottan kell, hogy megjelenjenek. A nyelvtanulót arra is képessé kell tenni, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, és szövegkohéziós, valamint figyelemvezető eszközöket használjon.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása továbbra is kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

Amennyiben az idegen nyelv oktatása csoportbontásban történik a tanulókat nyelvtudásuk alapján kell beosztani, az intézmény kötelező nyelvi szintfelmérést tarthat.

9–10. ÉVFOLYAM

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze. A nyelvi alapkészségek, valamint egyre hangsúlyosabban a társadalom és nyelvhasználat, a jel- és szabályrendszerek és az interkulturális kompetenciák együttes fejlesztése a feladat, és mindez továbbra is összhangban áll a NAT-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb, valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa. Egyre inkább kész arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó, valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon, és ezek során használja kreativitását,

problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon keresztül is. Érzékenységéből adódóan különösen fontos az irányító tanár támogató visszajelzése, a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját, és mások hibáit felismerni, és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is.

Az egyéni érdeklődés figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül is szívesen foglalkozik. A 9-10. évfolyamon új témakörként megjelenik a tudomány és technika, a kommunikáció, az utazás és turizmus, és a már ismert témakörök is bővülnek, összetettebbé válnak. Kettéválik a személyes és a környezeti tématartomány, a személyes tématartomány kiegészül a tágabb emberi kapcsolatok, az életmód, valamint az ember és társadalom témakörökkel, a környezeti pedig a környezetvédelemmel. Míg az osztálytermi témakör, valamint a személyes és a környezeti vonatkozások súlya csökken, addig hangsúlyosabbá válnak a kereszttantervi, a kibővített közéleti, aktuális, célnyelvi és nyelvtanulási tématartományok. A hozzájuk rendelt óraszámok továbbra is ajánlások, inkább a tématartományok feldolgozásának javasolt mélységét jelölik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége. A célnyelvi ismeretszerzés és tudásmegosztás az általános iskolához képest hangsúlyosabbá válik.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti B1 nyelvi szintet.

Az egyes témakörökön kívül a kerettantervben megtalálhatók az adott szakasz végére elsajátítandó nyelvi funkciók, valamint nyelvi elemek és struktúrák, célnyelvi példákkal. A 9-10. évfolyamokra vonatkozó listákban nem jelennek meg az általános iskolában elsajátított elemek, de ezek további gyakorlása, tudatosítása elengedhetetlen a KER szerinti B1 szint eléréséhez.

9. ÉVFOLYAM

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- bemutatás (Let me introduce myself. This is Jack, an old friend of mine. Let me introduce Mr Smith to you.)
- telefonálás (XY speaking. Can I speak to XY? I'll call you later. Thanks for calling.)
- elismerés kifejezése (Welldone. It's a good idea. I'm proud of you.)
- ismétléskérés kifejezése nem értés esetén (Sorry, what did you say?)
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?)
- elemek összekapcsolása szóban (First..., then, after that…finally)
- beszélgetés lezárása (Right. OK. It was nice talking to you.)
- segítségkérés és arra reagálás (Will you help me? Sure, no problem. Can you do the washing-up instead of me? Not now, I am afraid, I'm busy.)

– segítség felajánlása és elfogadása (Shall I bring you something from the shop? Yes, please. I'll help you with your homework. Thanks, that sounds great.)
– ok-okozat kifejezése (Why is that? Because…, How come he didn't take part? He's ill, that's why.)
– magyarázat kifejezése (What is it good for? It's used for cooking., How does it work? It works with a battery.)
– érdeklődés, érdektelenség kifejezése (I am interested in... I don't care.)
– bosszúság kifejezése (Oh, no! I am fed up with it.)

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

– cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige; Present Simple; Present Continuous; Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.)
– cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (Past Tense); Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?);
– cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.); Future Simple (When will you be sixteen? I'll help you.)
– modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim.); 'could', 'may' (Can/could/may I join you?) 'should/shouldn't' (You should ask her.); 'mustn't' (You mustn't smoke here.); 'can', 'could', (I could swim when I was 5.); 'must',
– mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám; számok, sorszámok; megszámlálható főnevek; megszámlálhatatlan főnevek; 'all', 'both', 'every', 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)
– minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.); rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse); hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (more intelligent, She is the most intelligent of all.); leírás (What's it like? What colour is it? What does it look/sound/taste/feel like?)
– térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók, képleírás kifejezései (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between, outside, inside, indoors, outdoors, upstairs, downstairs, abroad)
– időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day); időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.); 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it, yet. She has just entered the room.); időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.); időpont meghatározása (soon, afterwards, later, next, then, the day before yesterday, the day after tomorrow, the other day, during the winter)
– logikai viszonyok: célhatározás kifejezése (He went to Rome to study Italian)
– szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those); kötőszavak (and, or, but, because), személyes névmások; 'some/any'; határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody); további kötőszavak (e.g. however)
– birtoklás kifejezése múlt időben (I didn't have many friends at school.); jövő időben (At the age of 25 I will have a car.); genitive 's' (Joe's brother…, Whose…?)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 9. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 144 óra

TANESZKÖZÖK

Latham-Koenig, C. – Oxenden, C.- Seligson, P. (2013): **English File Elementary Student's Book**, Third Edition, OUP , Latham-Koenig, C. – Oxenden, C. – Seligson, P. with Hudson, J. (2012): **English File Elementary Workbook,** Third Edition, OUP, Latham-Koenig, C. – Oxenden, C.- Seligson, P. with Lowy, A. – Hamilton, G. – Storon. L. – Mellersh, K. (2012): **English File Elementary Teacher's Book**, Third Edition, OUP, **English File Elementary iTools**, OUP

Célszerű a nyelvórákat olyan tanteremben tartani, ahol mozgatható asztalok vagy padok, illetve székek állnak rendelkezésre. Ez a kommunikációt elősegítő ülésrend kialakításához szükséges. Legyen lehetőség az órán elkészített tárgyak és szemléltetőeszközök elhelyezésére.

Legyen a teremben lehetőleg tanári és/vagy tanulói számítógép (laptop), interaktív tábla, projektor, hangszórók, biztosított legyen megfelelő internet-hozzáférés.
9. ÉVFOLYAM – A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	22
Environment and nature	12
School and education	12
Holidays, travelling, tourism	12
Public matters, entertainment	10
English and language learning	10
Intercultural topics	12
Cross-curricular topics and activities	12
Current topics	15
Science and technology, Communication	12
Gaining and sharing knowledge	15
Összes óraszám:	144

***TÉMAKÖR**: Personal Topics: Family Relations, Lifestyle, People And Society*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 22 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, places to spend freetime
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, clothes and accessories

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, freetime activities, healthy eating, keeping fit, going to the doctor's, doing chores
- Személyes élethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval
  - Közeli és távoli rokonok
  - kedvenc rokonaim - miért?
  - névadási szokások a családon belül
  - érdekes családi történetek a múltból
  - Jövőképem (plakát, prezentáció)
  - példaképem, ill.egy híres ember élete
- Szerepjáték:
  - pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, , telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
- Közvélemény kutatás:
  - hobbik, érdeklődési körök

***TÉMAKÖR**: Environment And Nature*
***JAVASOLT ÓRASZÁM:** 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

– megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather and climate, seasons
– A környezeti és természeti tématartományhoz tartozó információk átadása
– Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Internetes kutatás:
  - veszélyeztetett állatok
  - eltűnő növények
– Kiselőadás/prezentáció készítése:
  - veszélyben a földünk
  - Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

***TÉMAKÖR**: School And Education*
***JAVASOLT ÓRASZÁM:** 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
– a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
– részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
– kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
– alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
– véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

– visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
– váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions, parts of school buildings
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying in and outside school
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, language learning
– Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Egyéni kutatás és képes beszámoló:
  • régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik
– Csoportmunka / projekt:
  • egy osztályprogram megtervezése
– Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  • érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban
– Vitafórum:
  • Hasznos-e az iskolai egyenruha?
– Íráskészség fejlesztése:
  • beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

***TÉMAKÖR**: Holidays, Travelling, Tourism*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
– véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési Feladatok És Ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad
- Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban.

Javasolt Tevékenységek

- Projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
  - Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
  - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
- Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- Felmérés készítése az osztályban:
  - Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
  - Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)
- Szituációs játék
  - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,

***TÉMAKÖR**: Public Matters, Entertainment*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
- Interakció a közéleti tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kutatómunka
  - külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
  - hazai fesztiválok bemutatása, értékelése
- Vitakészség fejlesztése
  - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
- Íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adalapok kitöltése
  - plakátok, szórólapok hirdetések készítése
- egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

***TÉMAKÖR**: English And Language Learning*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
- a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, languages
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- internetes kutatás és beszámoló
  - a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
  - kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- 'Osztálykönyvtár'
  - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
- Íráskészség fejlesztése
  - cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl.' Teenage Herald') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

***TÉMAKÖR**: Intercultural Topics*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
- Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka:
  - a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában
  - Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
- Internetes kutatómunka
  - Hollywood története és magyar vonatkozásai
- Prezentáció
  - karácsony ünneplése a világ országaiban
- Játék:
  - Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?
  - kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

***TÉMAKÖR**: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projekt munka (egyéni)
  - egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
  - (Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- Vitafórum
  - melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?
  - kell-e a mindennapos testnevelés?
- Játék
  - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

TÉMAKÖR: Current Topics
JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- videók megtekintése
  - aktuális eseményekről szóló tudósítások
  - riportok
- Szerepjáték
  - TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- Internetes kutatómunka
  - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

***TÉMAKÖR**: Science And Technology, Communication*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi a lényeget az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématartományban
- Egyszerű interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatómunka és prezentáció
  - a világ legfontosabb találmányai
  - a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
  - „Én és a telefonom”
- Vitafórum
  - az internet jövője
  - a közösségi média előnyei és hátrányai

***TÉMAKÖR**: Gaining And Sharing Knowledge*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése
- Információ megosztása angol nyelven.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

- Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel késztése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak
- Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

10. ÉVFOLYAM

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- aggódás, félelem kifejezése (I'm worried about it, I fear…, I'm afraid that…)
- üdvözletküldés (Give my best regards to…)
- megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Dear Sir/Madam, Dear Mr. Smith, I look forward to hearing from you. Yours faithfully/sincerely,)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (I've just got an idea. I'll tell you what. Why don't we…?)
- kiemelés, hangsúlyozás (It's cats that are very active at night. The biggest problem is that the weather is horrible.)
- mondandó összefoglalása (All in all… To sum up… In short...)
- együttérzés kifejezése (I'm so sorry to hear that. Oh, no! What a shame!)
- szemrehányás kifejezése (It's your fault. You shouldn't have said that.)
- tanács kérése és adása (What shall I do? I think you should take a rest. Should I see a doctor? You'd better …, That's a good idea. ..., I think you should/ought to do this.)
- reklamálás (This soup is cold. The driver was rude. I'd like to make a complaint.)
- engedélykérés és arra reagálás (May I use your phone? Sure, go ahead. Do you mind if I open the window? Please, don't, I'm cold.)
- feltételezés, kétely kifejezése (I don't think he did it. He might be right. I wonder where he is.)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (I remember seeing her at the party last year. I can 't remember locking the door.)
- elkeseredés kifejezése (I am disappointed/ devastated.)

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige; Present Simple; Present Continuous; Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.) Present Perfect Continuous (I've been learning English for 3 years. Have you been waiting for a long time?);
- cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (Past Tense); Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?); Past Continuous (I was listening to her. Were they crying?) Past Perfect (I had seen her before.);
- cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.); Future Simple (When will you be sixteen? I'll help you.) Future Continuous (This time tomorrow I will be skiing in Austria.)

- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim.); 'could', 'may' (Can/could/may I join you?) 'should/shouldn't' (You should ask her.); 'mustn't' (You mustn't smoke here.); 'can', 'could', 'be able to' (I could swim when I was 5. I was able to pass the exam.); 'must', 'may', 'might', 'can't' (Clara must be at school, she can't be on holiday. She might like you); 'should have /might have' (She should have done it sooner. He might have passed the exam.)
- múltbeli szokások kifejezése: 'used to' / 'would' (I used to cry a lot when I was a child. My mum would always tell us stories.)
- feltételesség kifejezése (We'll stay at home if it rains. We would buy it if we had money.)
- függő beszéd kifejezése jelenidőben (He says he is tired. I don't know where he lives. Tell him to stop it.)
- függő beszéd múlt idejű igével (He said he was tired. She told me not to leave.)
- szenvedő szerkezet: (The school was renovated during the summer. My car will be repaired tomorrow.)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám; számok, sorszámok; megszámlálható főnevek; megszámlálhatatlan főnevek; 'all', 'both', 'none', 'neither', 'every', 'each', 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)
- visszakérdezés: (She's ill, isn't she? She hasn't met you before, has she?.

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 10. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 144 óra

TANESZKÖZÖK

Latham-Koenig, C. – Oxenden, C.- Seligson, P. (2013): **English File Pre-Intermediate Student's Book**, Third Edition, OUP , Latham-Koenig, C. – Oxenden, C. – Seligson, P. with Hudson, J. (2012): **English File Pre-Intermediate Workbook,** Third Edition, OUP, Latham-Koenig, C. – Oxenden, C.- Seligson, P. with Lowy, A. – Godfrey, R. – Martín Garcia, B. – Mellers, K (2012): **English File Pre-Intermediate Teacher's Book**, Third Edition, OUP, **English File Pre-Intermediate iTools**, OUP,

Célszerű a nyelvórákat olyan tanteremben tartani, ahol mozgatható asztalok vagy padok, illetve székek állnak rendelkezésre. Ez a kommunikációt elősegítő ülésrend kialakításához szükséges. Legyen lehetőség az órán elkészített tárgyak és szemléltetőeszközök elhelyezésére.

Legyen a teremben lehetőleg tanári és/vagy tanulói számítógép (laptop), interaktív tábla, projektor, hangszórók, biztosított legyen megfelelő internet-hozzáférés.

10. ÉVFOLYAM – A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	22

Environment and nature	12
School and education	12
Holidays, travelling, tourism	12
Public matters, entertainment	10
English and language learning	10
Intercultural topics	12
Cross-curricular topics and activities	12
Current topics	15
Science and technology, Communication	12
Gaining and sharing knowledge	15
Összes óraszám:	144

***TÉMAKÖR**: Personal Topics: Family Relations, Lifestyle, People And Society*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 22 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, places to spend freetime
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, clothes and accessories
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, freetime activities, healthy eating, keeping fit, going to the doctor's, doing chores
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, social relations, clothes and fashion, relationships, common illnesses, traditional treatments, positive-negative characteristics
- Személyes élethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutató munka és csoportos projekt – családok az angol nyelvű országokban
  - különbségek, hasonlóságok
  - 'close/nuclear families', 'one parent families', 'extended families', 'adopted children'
  - szerepek a családon belül
  - a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
  - a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?
- Vitafórum
  - pl. tinédzserek helyzete a családban: (What is it that teenagers find most irritating in middle aged people? What is it that middle aged people find most irritating in teenagers?)
- prezentáció készítése:
  - Családi ünnepek az angol és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek

***TÉMAKÖR**: Environment And Nature*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources
- A környezeti és természeti tématartományhoz tartozó információk átadása
- Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatás:
  - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
  - a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben
- Kiselőadás/prezentáció készítése:
  - veszélyben a földünk
  - Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- Vitafórum:
  - hasznosak-e az állatkertek?
  - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

***TÉMAKÖR**: School And Education*
***JAVASOLT ÓRASZÁM:** 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language
- A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Educational systems in Hungary and in the UK
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: knowledge, language learning targets, different ways of learning
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:
  - a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása
- Csoportmunka / projekt:
  - 'Az ideális iskola' jellemzői
  - kisfilm készítése: „Our School"
- Vitafórum:
  - Jó dolog-e a bentlakásos iskola?
  - Milyen a jó tanár?
- Íráskészség fejlesztése:
  - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

***TÉMAKÖR**: Holidays, Travelling, Tourism*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy
- Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
  - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban
  - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
  - Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
  - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
  - felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése
- Internetes kutatás
  - Érdekes, szokatlan szállások
  - Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- Vitafórum
  - egyéni vagy társasutazás?
  - üdülés vagy aktív nyaralás?
- Szituációs játék
  - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'
- Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

***TÉMAKÖR**: PUBLIC MATTERS, ENTERTAINMENT*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: presenting sights
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
- Interakció a közéleti tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kutatómunka
  - kiállítások, érdekes múzeumok
- Projekt munka
  - Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
  - Mi szórakoztat minket?
- Vitakészség fejlesztése
  - 'mozik' – kellenek még?
  - az olvasás szerepe a 21. században
  - Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- Íráskészség fejlesztése:
  - film/könyv ajánló brossúra készítése
- egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése
- egy rövid angol novella órai feldolgozása

***TÉMAKÖR**: English And Language Learning*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
- a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

– kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
– nyelvi haladását fel tudja mérni;
– hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language learning strategies, autonomous learning
– A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
– Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– internetes kutatás és beszámoló
  • új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonímáiról
  • a dialektusokról
– Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
– 'Osztálykönyvtár'
  • évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
– Íráskészség fejesztése
  • angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

***TÉMAKÖR**: Intercultural Topics*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
– ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
– felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
– tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
– a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries
– Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions
– A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
– Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
– Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka
  - a falvak szerepe manapság a két országban
  - miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?
- Internetes kutatómunka
  - a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai
- Prezentáció
  - a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye
- kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba
- Vitafórum
  - mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

***TÉMAKÖR**: CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projekt munka (egyéni)
  - szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
- Vitafórum
  - fontos-e a zene és a tánc?
  - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
  - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- Játék
  - történelmi események modellezése szerepjátékkal

***TÉMAKÖR**: Current Topics*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- videók megtekintése
  - hírműsorok
- Szerepjáték
  - 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
- Internetes kutatómunka
  - szókincsfejlesztés a média világához
- Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
  - a szalagcímek nyelvezete
  - az újságcikkek stílusa szerkezete
  - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

***TÉMAKÖR**: Science And Technology, Communication*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
– megérti és értelmezi a lényeget az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work
– Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématartományban
– Egyszerű interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben…
  - a közlekedést
  - a házimunkát
  - az oktatást?
  - a kommunikációt?
  - A világ internet nélkül?
– Internetes kutatómunka és prezentáció
  - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
– Vitafórum
  - mire jó a virtuális valóság?
  - haladás-e minden változás?

***TÉMAKÖR**: Gaining And Sharing Knowledge*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése
- Információ megosztása angol nyelven.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka (egyéni vagy csoportos)
  - Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak
  - Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
  - Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban
  - Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

A 11. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja - nyelvtudása további fejlesztése mellett -, hogy legalább a középszintű, de felsőoktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeresen teljesítse. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

A tanult nyelvi elemek segítségével ismeretlen témákat és szituációkat is felismer mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott köznyelvi társalgásra is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, és ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióiban jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában

többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámai kifejezik a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat. A középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepet játszik. Ezt itt felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és az interkulturális ismeretek vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és elvontabb gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, a különböző és egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I apologise. I feel/am sorry for …)
- érzések kifejezése (I'm satisfied. I'm frightened. I'm embarrassed.)
- szükségesség kifejezése (It is necessary/unnecessary to …)
- dicséret, kritika kifejezése (Congratulations! I congratulate you on doing it.)
- javaslat és arra reagálás (I was wondering if you'd like to ... I recommend…. Yes, that would be excellent. That's a good idea, but…)
- információkérés (Could you please tell me when the next train leaves? You wouldn't know the time, would you?)
- egymást követő események leírása (Firstly, secondly, thirdly, later on, in the end, eventually)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Can I interrupt you for a second? May I say something?)
- segítségkérés és arra reagálás (Could you do me a favour? Could you give/lend me a hand? Sure. No problem.)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: past perfect continuous (I had been learning English for two years before I passed my exam.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- vonatkozó névmások / mellékmondatok: relative pronouns and clauses (She's a girl who can sing really well. I won't eat the banana which was on the floor.)

– közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
– igei vonzatok (gerunds and infinitives)
– szövegkohéziós elemek (in addition, furthermore, in fact, so as, since, although, even though, however…)
– képzők: negative prefixes (uneducated, impolite), adjective suffixes (dangerous, professional, hopeful) noun suffixes (teacher, bakery, difference)
– visszaható névmások: reflexive pronouns (myself, yourself, herself…)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
– létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
– életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszáma: 144 óra.

Javasolt tankönyv: English File Third Edition Intermediate (OUP)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics: family relations, lifestyle	12
Environment and nature	12
Holidays, travelling, tourism	12
Public matters, entertainment	12
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	10
Current topics	10
Science and technology, Communication	12
People and society	12
Financial matters	12
Carreer and employment	10
Gaining and sharing knowledge	10
Összes óraszám:	144

TÉMAKÖR: Personal Topics: Family Relations, Lifestyle
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi az összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, different generations within the family, love and marriage, friends, famous people, role models, healthcare personnel
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, workplace, healthcare facilities, places to spend freetime

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, basic objects used for treating illnesses and keeping fit, clothes and accessories
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations, sports, sport events, illnesses
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: daily routine, habits, healthy eating, eating in different places (home, canteeen, restaurants) keeping fit, going to the doctor's, household duties, doing chores, doing the garden and taking care of everyday responsibilites

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatás:
  - A családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
  - Milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - A nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - Az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- Szerepjáték:
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése

TÉMAKÖR: *Environment And Nature*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;

- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants, environmental protection personnel
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside, geographical places, continents, space, the Earth
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadás angol nyelven IKT eszközök segítségével
    - Természeti kincsek Magyarországon
    - Mindennapi természetvédelem
    - globális felmelegedés
    - a föld belső szerkezete, lemez eltolódások, vulkánok, cunamik

TÉMAKÖR: *Holidays, Travelling, Tourism*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides, public service personnel
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests, public service offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
    - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- Önálló projektmunka
    - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
    - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről

TÉMAKÖR: *Public Matters, Entertainment*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: members of the public sector and civil service
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, public offices, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: administration, services, giving directions, giving information, presenting sights

– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Internetes kutatómunka
  - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
  - egy híres művész, író vagy költő munkásságának bemutatása
– Szerepjáték
  - útbaigazítás kérése és adása

TÉMAKÖR: *English And Language Learning*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
– céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
– használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
– használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
– kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
– törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
– a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
– a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
– a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
– digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
– digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
– alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
– digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
– megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;

– hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
– elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
– egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
– céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
– nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
– hibáit általában önállóan is tudja javítani;
– nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
– A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
– Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Egyéni projekt
  - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
  - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése
– interaktív térképek használata
  - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
  - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal
– csoportmunka
  - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
  - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz

TÉMAKÖR: *Intercultural Topics*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
– ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
– interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
– megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
– alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
– szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;

- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete
- Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása
- Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról információk átadása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka
    - Magyarország rövid történelme
    - Anglia rövid történelme
    - A magyar és angol történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - Mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban
    - Miért vált az angol világnyelvvé?
- internetes kutatómunka
    - egy célnyelvi ország gasztronómiája
    - magyar receptek angol interpretálása
    - Milyen más nyelvek találhatók az Egyesült Királyságban?

***TÉMAKÖR**: Cross-Curricular Topics And Activities*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:* 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projektmunka
    - poszter vagy kiselőadáskészítése bármely más tudásterület témaköreiről

TÉMAKÖR: *Current Topics*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókincs megértése és használata célnyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Pármunka
    - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
    - angol sajtótermékek fajtái
    - angol újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
    - aktuális hírek olvasása
    - az olvasott cikk tartalmának ismertetése, és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban

TÉMAKÖR: *Science And Technology, Communication*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;

– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: scientists, researchers, inventors, engineers, people working for scientific and technological development
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people/scientists/IT professionals, (parts of) IT gadgets
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: exhibitions

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Internetes kutatómunka
    - találmányok
    - a jövő technikái
– Egyéni project
    - Az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
    - A jogosítvány megszerzése, az autó részei
    - Mit fog tudni a következő telefonom?

TÉMAKÖR: *People And Society*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family, friends, acquaintances, members of the society (teenagers, adults, the elderly), the public, authorities, people working in services
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: towns, villages, countryside, home, public places, public offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in everyday life, fashion and clothes items
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, family events and celebrations, national and international events and holidays

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték:
    - szolgáltatások igénybevétele
- Önálló szövegalkotás:
    - Megfigyeléseim a generációk közti különbségekről

TÉMAKÖR: *Financial Matters*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projekt
    - a pénz kialakulása, története
    - az első bankok
- eszmecsere
    - spórolás-költekezés
    - a jövedelem értelmes beosztása

TÉMAKÖR: *Carreer And Employment*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

– véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - angol nyelvű önéletrajz készítése
- Olvasott szövegértés fejlesztése
  - Álláshirdetések böngészése
  - Munkaköri leírás értelmezése

TÉMAKÖR: *Gaining And Sharing Knowledge*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összetettebb információkat ad át és cserél;
– összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
– írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
– írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
– célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
– használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
– használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
– használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Angol nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése

A TÉMAKÖR FELDOLGOZÁSÁHOZ JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Prezentáció, hangfelvétel, video felvételkésztése bármely témában

11. ÉVFOLYAM

A 11. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja - nyelvtudása további fejlesztése mellett -, hogy legalább a középszintű, de felsőoktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeresen teljesítse. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

A tanult nyelvi elemek segítségével ismeretlen témákat és szituációkat is felismer mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott köznyelvi társalgásra is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, és ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióiban jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámai kifejezik a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat. A középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepet játszik. Ezt itt felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz

nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és az interkulturális ismeretek vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és elvontabb gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, a különböző és egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I apologise. I feel/am sorry for …)
- érzések kifejezése (I'm satisfied. I'm frightened. I'm embarrassed.)
- szükségesség kifejezése (It is necessary/unnecessary to …)
- dicséret, kritika kifejezése (Congratulations! I congratulate you on doing it.)
- javaslat és arra reagálás (I was wondering if you'd like to ... I recommend…. Yes, that would be excellent. That's a good idea, but…)
- információkérés (Could you please tell me when the next train leaves? You wouldn't know the time, would you?)
- egymást követő események leírása (Firstly, secondly, thirdly, later on, in the end, eventually)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Can I interrupt you for a second? May I say something?)
- segítségkérés és arra reagálás (Could you do me a favour? Could you give/lend me a hand? Sure. No problem.)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: past perfect continuous (I had been learning English for two years before I passed my exam.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- vonatkozó névmások / mellékmondatok: relative pronouns and clauses (She's a girl who can sing really well. I won't eat the banana which was on the floor.)
- közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
- igei vonzatok (gerunds and infinitives)
- szövegkohéziós elemek (in addition, furthermore, in fact, so as, since, although, even though, however…)
- képzők: negative prefixes (uneducated, impolite), adjective suffixes (dangerous, professional, hopeful) noun suffixes (teacher, bakery, difference)

– visszaható névmások: reflexive pronouns (myself, yourself, herself…)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
– létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
– életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszáma: 108 óra.

Javasolt tankönyv: English File Third Edition (OUP)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle	10
Environment and nature	8
Holidays, travelling, tourism	8
Public matters, entertainment	8
English and language learning	8
Intercultural topics	8
Cross-curricular topics and activities	8
Current topics	8
Science and technology, Communication	10
People and society	10
Financial matters	8
Carreer and employment	7
Gaining and sharing knowledge	7
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: *Personal Topics: Family Relations, Lifestyle*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
– a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi az összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, different generations within the family, love and marriage, friends, famous people, role models, healthcare personnel
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, basic objects used for treating illnesses and keeping fit, clothes and accessories
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: daily routine, habits, healthy eating, eating in different places (home, canteeen, restaurants) keeping fit, going to the doctor’s, household duties, doing chores, doing the garden and taking care of everyday responsibilites
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, welfare, social relations, clothes and fashion, life stages, relationships, future plans, common illnesses/injuries, healthcare (traditional treatments, home remedies), positive and negative characteristics, personal success and failure, future plans

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatás:
  - A családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
  - Milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - A nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - Az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- Szerepjáték:
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése

TÉMAKÖR: *Environment And Nature*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;

- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants, environmental protection personnel
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside, geographical places, continents, space, the Earth
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadás angol nyelven IKT eszközök segítségével
    - Természeti kincsek Magyarországon
    - Mindennapi természetvédelem
    - globális felmelegedés
    - a föld belső szerkezete, lemez eltolódások, vulkánok, cunamik

TÉMAKÖR: *Holidays, Travelling, Tourism*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides, public service personnel
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests, public service offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
    - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- Önálló projektmunka
    - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
    - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről

TÉMAKÖR: *Public Matters, Entertainment*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: members of the public sector and civil service
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, public offices, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, films, books, computer games, sports, applications, media

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatómunka

- kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
- egy híres művész, író vagy költő munkásságának bemutatása

TÉMAKÖR: *English And Language Learning*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projekt
  - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
  - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése
- Interaktív térképek használata
  - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
  - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal

TÉMAKÖR: *Intercultural Topics*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions
- Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról információk átadása
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- internetes kutatómunka
  - egy célnyelvi ország gasztronómiája
  - magyar receptek angol interpretálása
  - Milyen más nyelvek találhatók az Egyesült Királyságban?
- Egy angol történelmi film megtekintése

TÉMAKÖR: *Cross-Curricular Topics And Activities*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projektmunka
  - poszter vagy kiselőadáskészítése bármely más tudásterület témaköreiről

TÉMAKÖR: *CURRENT TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókincs megértése és használata célnyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Pármunka
  - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
  - angol sajtótermékek fajtái
  - angol újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
  - aktuális hírek olvasása
  - az olvasott cikk tartalmának ismertetése, és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban

TÉMAKÖR: *Science And Technology, Communication*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people/scientists/IT professionals, (parts of) IT gadgets
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: exhibitions

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatómunka
  - találmányok
  - a jövő technikái

TÉMAKÖR: *People And Society*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family, friends, acquaintances, members of the society (teenagers, adults, the elderly), the public, authorities, people working in services
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: towns, villages, countryside, home, public places, public offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in everyday life, fashion and clothes items
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, family events and celebrations, national and international events and holidays

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték:
    - szolgáltatások igénybevétele

TÉMAKÖR: *Financial Matters*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projekt
    - a pénz kialakulása, története
    - az első bankok

TÉMAKÖR: *Carreer And Employment*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *7 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Önálló szövegalkotás
    - jelentkezés álláshirdetésre
    - angol nyelvű önéletrajz készítése
- Olvasott szövegértés fejlesztése
    - Álláshirdetések böngészése
    - Munkaköri leírás értelmezése

TÉMAKÖR: *Gaining And Sharing Knowledge*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *7 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetettebb információkat ad át és cserél;
- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
- használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Angol nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
- Akár elvontabb információ megosztása angol nyelven
- Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre.

A TÉMAKÖR FELDOLGOZÁSÁHOZ JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció, hangfelvétel, video felvételkésztése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk/blog írása megadott témában, kutatómunka alapján

A 12. évfolyam végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a 'mentális kontextus' (például a motiváció, a lelkiállapot), vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével. Általános beszédprodukcióját ekkor már változatos, az érdeklődési körén túlmutató témákban is részletes, példákkal kiegészített és jól felépített szöveg jellemzi, szükség esetén megfelelő érveléssel alátámasztva. Képes az előre elgondoltaktól eltérni, mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítani. Írásprodukciója is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve be-

szédprodukciójában érzelmeit, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információátadást és -cserét. Szóbeli beszélgetést hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

Szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását kereszttantervi témákban is fejleszti.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámai kifejezik a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat. A középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepet játszik. Ezt itt felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és az interkulturális ismeretek vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és elvontabb gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, a különböző és egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek. A pályaválasztás előtt álló diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására. Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie az angol nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. Mindezek elérése érdekében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet, és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (In my view …, As I see it …, Personally, I think …)
- érvek felvezetése (I find it extremely important …, When we consider…, Considering …, We should keep it in mind that …, I suppose we all agree that …)
- egyetértés mások érveivel (I completely agree. I couldn't agree more. That's exactly what I think, You've persuaded me.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (I'm not entirely sure, Yes, maybe, but…, I see what you mean, but … I agree to some extent, but…)
- mások érveivel való egyet nem értés (I am afraid I disagree/can't agree with you. I don'see why/how …, Actually, … Surely you don't think that … I partly agree. I agree up to a point. I completely disagree. You must be joking.)
- konklúzió levonása (The point I'm trying to make is …, All in all it shows …)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Judging from the examples …, The diagram proves that …)
- reklamáció, panasz kifejezése (I'd like to make a complaint about …, I'd like to return this …, It doesn't fit. It's not my size. It won't work properly. Can I have a refund?)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése jövő időben: future continuous, future perfect (I'll be cooking then. I'll have finished cooking by then.)
- jövőidejűség kifejezése a múltban: 'was/were going to', 'was/were about to', 'was/were to have' (I was going to help her. I was about to leave.)
- feltételes mód kifejezése: third conditional, 'I wish', 'if only' (I would have done it if I had had the time. I wish you were here. If only he could have helped me.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
- műveltetés kifejezése: causative (I have my hair cut every month.)
- inverzió: inversion (Not only did they listen to me, they also followed my orders. Never have I seen such a beautiful landscape.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
- létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
- életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 12. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszáma: 124 óra.

Javasolt tankönyv: Matura Leader (mmpublications)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics: family relations, lifestyle	10
Environment and nature	10
Holidays, travelling, tourism	10
Public matters, entertainment	10
English and language learning	8
Intercultural topics	8
Cross-curricular topics and activities	8
Current topics	8
Science and technology, Communication	8
People and society	8
Financial matters	8
Carreer and employment	8
Gaining and sharing knowledge	8
Final exam preparation	12
Összes óraszám:	124

TÉMAKÖR: *Personal Topics: Family Relations, Lifestyle*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi az összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;

- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, welfare, social relations, clothes and fashion, life stages, relationships, future plans, common illnesses/injuries, healthcare (traditional treatments, home remedies), positive and negative characteristics, personal success and failure, future plans
- Személyes élethez tartozó összetettebb akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Önálló szövegalkotás
  - életem 15 év múlva
  - híres személyiségek, mint példaképek
- Vitafórum
  - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
  - ’A házasságok az égben köttetnek’
  - Vannak-e még családi példaképek?

TÉMAKÖR: *Environment And Nature*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

– véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources, volunteering
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability, weather and climate, seasons, recycling and reusing
– Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Csoportos projektmunka
  - A hulladékújrahasznosítás lehetőségei
– Kutatómunka az interneten
  - alternatív energiaforrások
  - globális felmelegedés
  - a föld belső szerkezete, lemez eltolódások, vulkánok, cunamik

TÉMAKÖR: *Holidays, Travelling, Tourism*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad, festivals
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning, organizing a trip, sightseeing, guided tours
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, currencies, cultural differences, effect of tourism on people and economy, new areas in tourism: wellness, language learning
– A nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
– Csoportos projektmunka
    - film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
– **kutatómunka (Internet, újságok, statisztikák)**
    - **Az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**
– Vitafórum
    - a turizmus pozitív és negatív hatásai
    - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?

***TÉMAKÖR**: Public Matters, Entertainment*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
– a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;

- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, films, books, computer games, sports, applications, media
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
    - GPS vagy útbaigazítás?
    - Kidobhatjuk már a papír térképeket?
    - Az e-könyvek előnyei és hátrányai

***TÉMAKÖR**: English And Language Learning*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, accents and dialects, autonomous learning

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól
- Vitafórum
    - miért halványulnak el a dialektusok?
    - internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?

TÉMAKÖR: *Intercultural Topics*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions, arts, history, literature
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása
- Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy angol történelmi film megtekintése
- Vitafórum

- Fontos-e a hagyományok életben tartása
- Fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
- Miben hasznos a globalizáció?
- Romantikus idea vagy tényleg fontos az önrendelkezés?

TÉMAKÖR: *Cross-Curricular Topics And Activities*
JAVASOLT ÓRASZÁM*: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projektmunka
  - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
- Vitafórum
  - a humán vagy a reál műveltség a fontos?

TÉMAKÖR: *CURRENT TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Osztálymunka
    - angol nyelvű híradó rendszeres nézése
    - iskolai/osztály hírekből angol nyelvű híradó készítése, filmezése

TÉMAKÖR: *Science And Technology, Communication*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work, major innovations
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, dangers of the internet, social networks, research, inventions
- A tudomány és technika tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
  - az internet pozitív és negatív oldalai
  - Lesz-e az unokámnak telefonja?
  - Lehetséges-e még az egyéni feltalálás?

TÉMAKÖR: *People And Society*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: shopping, using public services, everyday tasks and chores, taking part in the life of a community, volunteering, community service
- A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: drug addict, computer nerd, workaholic
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic gender roles, tolerance, friendships, relationships, appearance and personality, differences between individuals, relationship between generations, crime and punishment
- Az ember és társadalom tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projekt
  - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
  - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
  - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
- Vitafórum/eszmecsere
  - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
  - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
  - megszüntethetőek-e az előítéletek?

TÉMAKÖR: *Financial Matters*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money
- A pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
  - banki ügyintézés
  - számlanyitás
  - reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
  - valutaváltás nyaralás előtt
- kutatómunka (internet, újságcikk)
  - hitelek, állami támogatások
  - a tőzsde története, működése

TÉMAKÖR: *Carreer And Employment*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV
- A karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
  - Állásinterjú
  - beszégetés egy állásbörzén
- Csoportos projektmunka
  - Egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - Közkedvelt szakmákbemutatása

TÉMAKÖR: *Gaining And Sharing Knowledge*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetettebb információkat ad át és cserél;
- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
- használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Akár elvontabb információ megosztása angol nyelven
- Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre.

A TÉMAKÖR FELDOLGOZÁSÁHOZ JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- idegen nyelvű szócikk/blog írása megadott témában, kutatómunka alapján

TÉMAKÖR: *Final Exam Preparation*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
- összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
- megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat meg felelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
- egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
- közép- és emeltszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
- közép- és emeltszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
- az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
- az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Közép- és emeltszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása
- A szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása
- A folyamatos beszéd és gondolatkifejtés gyakorlása
- Az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vizsgafeladatok gyakorlása
- Vizsgaszituációk gyakorlása

- Szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- Vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- Viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- Megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

12. ÉVFOLYAM

A 12. évfolyam végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a 'mentális kontextus' (például a motiváció, a lelkiállapot), vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével. Általános beszédprodukcióját ekkor már változatos, az érdeklődési körén túlmutató témákban is részletes, példákkal kiegészített és jól felépített szöveg jellemzi, szükség esetén megfelelő érveléssel alátámasztva. Képes az előre elgondoltaktól eltérni, mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítani. Írásprodukciója is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve beszédprodukciójában érzelmeit, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információátadást és -cserét. Szóbeli beszélgetést hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

Szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását kereszttantervi témákban is fejleszti.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszámai kifejezik a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat. A középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepet játszik. Ezt itt felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és az interkulturális ismeretek vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és elvontabb gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, a különböző és egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek. A

pályaválasztás előtt álló diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (In my view …, As I see it …, Personally, I think …)
- érvek felvezetése (I find it extremely important …, When we consider…, Considering …, We should keep it in mind that …, I suppose we all agree that …)
- egyetértés mások érveivel (I completely agree. I couldn't agree more. That's exactly what I think, You've persuaded me.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (I'm not entirely sure, Yes, maybe, but…, I see what you mean, but … I agree to some extent, but…)
- mások érveivel való egyet nem értés (I am afraid I disagree/can't agree with you. I don'see why/how …, Actually, … Surely you don't think that … I partly agree. I agree up to a point. I completely disagree. You must be joking.)
- konklúzió levonása (The point I'm trying to make is …, All in all it shows …)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Judging from the examples …, The diagram proves that …)
- reklamáció, panasz kifejezése (I'd like to make a complaint about …, I'd like to return this …, It doesn't fit. It's not my size. It won't work properly. Can I have a refund?)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése jövő időben: future continuous, future perfect (I'll be cooking then. I'll have finished cooking by then.)
- jövőidejűség kifejezése a múltban: 'was/were going to', 'was/were about to', 'was/were to have' (I was going to help her. I was about to leave.)
- feltételes mód kifejezése: third conditional, 'I wish', 'if only' (I would have done it if I had had the time. I wish you were here. If only he could have helped me.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
- műveltetés kifejezése: causative (I have my hair cut every month.)
- inverzió: inversion (Not only did they listen to me, they also followed my orders. Never have I seen such a beautiful landscape.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
– létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
– életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 12. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszáma: 144 óra.

Javasolt tankönyv: English File Third Edition (OUP) + Matura Leader (mmpublications)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle	10
Environment and nature	12
Holidays, travelling, tourism	12
Public matters, entertainment	10
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	10
Current topics	10
Science and technology, Communication	12
People and society	12
Financial matters	12
Carreer and employment	12
Gaining and sharing knowledge	12
Összes óraszám:	144

TÉMAKÖR: *PERSONAL TOPICS: FAMILY RELATIONS, LIFESTYLE*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
– a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
– megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
– értelmezi az összefüggéseket;
– megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, workplace, healthcare facilities, places to spend freetime
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations, sports, sport events, illnesses
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, welfare, social relations, clothes and fashion, life stages, relationships, future plans, common illnesses/injuries, healthcare (traditional treatments, home remedies), positive and negative characteristics, personal success and failure, future plans

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatás:
  - A családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
  - Milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - A nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - Az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- Szerepjáték:
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- Önálló szövegalkotás
  - életem 15 év múlva
  - híres személyiségek, mint példaképek

TÉMAKÖR: *ENVIRONMENT AND NATURE*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

– véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources, volunteering
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability, weather and climate, seasons, recycling and reusing

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Kiselőadás angol nyelven IKT eszközök segítségével
    - Természeti kincsek Magyarországon
    - Mindennapi természetvédelem
– Csoportos projektmunka
    - A hulladékújrahasznosítás lehetőségei

TÉMAKÖR: *HOLIDAYS, TRAVELLING, TOURISM*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad, festivals
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning, organizing a trip, sightseeing, guided tours
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, currencies, cultural differences, effect of tourism on people and economy, new areas in tourism: wellness, language learning

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
- Csoportos projektmunka
    - film készítése lakóhelyem nevezetességeiről

TÉMAKÖR: *PUBLIC MATTERS, ENTERTAINMENT*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
– nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: administration, services, giving directions, giving information, presenting sights
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, services

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Internetes kutatómunka
    - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
    - egy híres művész, író vagy költő munkásságának bemutatása
– Szerepjáték
    - útbaigazítás kérése és adása
    - Az e-könyvek előnyei és hátrányai

TÉMAKÖR: ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
– céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
– használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
– használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
– kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
– törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
– a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, accents and dialects, autonomous learning
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól

TÉMAKÖR: *INTERCULTURAL TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;

- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions, arts, history, literature
- Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka
    - Magyarország rövid történelme
    - Anglia rövid történelme
    - A magyar és angol történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - Mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban
    - Miért vált az angol világnyelvvé?

TÉMAKÖR: *CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni projektmunka
    - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása

TÉMAKÖR: *CURRENT TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Osztálymunka
    - angol nyelvű híradó rendszeres nézése
    - iskolai/osztály hírekből angol nyelvű híradó készítése, filmezése

TÉMAKÖR: *SCIENCE AND TECHNOLOGY, COMMUNICATION*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika témakörhöz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: scientists, researchers, inventors, engineers, people working for scientific and technological development
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work, major innovations
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, dangers of the internet, social networks, research, inventions

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni project
    - Az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
    - A jogosítvány megszerzése, az autó részei
    - Mit fog tudni a következő telefonom?
    - Lehetséges-e még az egyéni feltalálás?

TÉMAKÖR: *PEOPLE AND SOCIETY*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: shopping, using public services, everyday tasks and chores, taking part in the life of a community, volunteering, community service
– A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: drug addict, computer nerd, workaholic
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic gender roles, tolerance, friendships, relationships, appearance and personality, differences between individuals, relationship between generations, crime and punishment

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Egyéni projekt
    - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
    - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
    - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
– Önálló szövegalkotás:
    - Megfigyeléseim a generációk közti különbségekről

***TÉMAKÖR**: FINANCIAL MATTERS*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
    - banki ügyintézés
    - számlanyitás
    - reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
    - valutaváltás nyaralás előtt
- eszmecsere
    - spórolás-költekezés
    - a jövedelem értelmes beosztása

TÉMAKÖR: *CARREER AND EMPLOYMENT*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szerepjáték
    - Állásinterjú
    - beszélgetés egy állásbörzén

TÉMAKÖR: *GAINING AND SHARING KNOWLEDGE*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetettebb információkat ad át és cserél;
- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
- használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Angol nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
- Akár elvontabb információ megosztása angol nyelven
- Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre.

A TÉMAKÖR FELDOLGOZÁSÁHOZ JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció, hangfelvétel, video felvételkésztése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk/blog írása megadott témában, kutatómunka alapján

13. ÉVFOLYAM

A 13. évfolyamon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie az angol nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. Mindezek elérése érdekében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet, és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 13. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (In my view …, As I see it …, Personally, I think …)
- érvek felvezetése (I find it extremely important …, When we consider…, Considering …, We should keep it in mind that …, I suppose we all agree that …)
- egyetértés mások érveivel (I completely agree. I couldn't agree more. That's exactly what I think, You've persuaded me.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (I'm not entirely sure, Yes, maybe, but…, I see what you mean, but … I agree to some extent, but…)
- mások érveivel való egyet nem értés (I am afraid I disagree/can't agree with you. I don'see why/how …, Actually, … Surely you don't think that … I partly agree. I agree up to a point. I completely disagree. You must be joking.)
- konklúzió levonása (The point I'm trying to make is …, All in all it shows …)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Judging from the examples …, The diagram proves that …)
- reklamáció, panasz kifejezése (I'd like to make a complaint about …, I'd like to return this …, It doesn't fit. It's not my size. It won't work properly. Can I have a refund?)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 13. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

– cselekvés, történés kifejezése jövő időben: future continuous, future perfect (I'll be cooking then. I'll have finished cooking by then.)
– jövőidejűség kifejezése a múltban: 'was/were going to', 'was/were about to', 'was/were to have' (I was going to help her. I was about to leave.)
– feltételes mód kifejezése: third conditional, 'I wish', 'if only' (I would have done it if I had had the time. I wish you were here. If only he could have helped me.)
– függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
– közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
– műveltetés kifejezése: causative (I have my hair cut every month.)
– inverzió: inversion (Not only did they listen to me, they also followed my orders. Never have I seen such a beautiful landscape.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
– létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
– életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 13. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszáma: 155 óra.

Javasolt tankönyv: Matura Leader Plus (mmpublications)

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Personal topics: family relations, lifestyle	10
Environment and nature	10
Holidays, travelling, tourism	10
Public matters, entertainment	10
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	10
Current topics	10
Science and technology, Communication	10
People and society	10
Financial matters	10
Carreer and employment	10
Gaining and sharing knowledge	10
Final exam preparation	25
Összes óraszám:	155

TÉMAKÖR: *PERSONAL TOPICS: FAMILY RELATIONS, LIFESTYLE*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi az összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Személyes élethez tartozó összetettebb akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutatás:
  - A családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
  - Milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
  - A nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
  - Az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- Szerepjáték:
  - orvosi ellátás igénybevétele
  - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- Önálló szövegalkotás
  - életem 15 év múlva
  - híres személyiségek, mint példaképek
- Vitafórum
  - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
  - 'A házasságok az égben köttetnek'
  - ***Vannak-e még családi példaképek?***

TÉMAKÖR: *ENVIRONMENT AND NATURE*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és íráskompetenciáját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;

- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Kutatómunka az interneten

- alternatív energiaforrások
- globális felmelegedés
- a föld belső szerkezete, lemez eltolódások, vulkánok, cunamik

TÉMAKÖR: *HOLIDAYS, TRAVELLING, TOURISM*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- kutatómunka (Internet, újságok, statisztikák)
    - Az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra
- Vitafórum
    - a turizmus pozitív és negatív hatásai
    - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?

TÉMAKÖR: *PUBLIC MATTERS, ENTERTAINMENT*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, films, books, computer games, sports, applications, media
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
  - GPS vagy útbaigazítás?
  - Kidobhatjuk már a papír térképeket?
  - Az e-könyvek előnyei és hátrányai

TÉMAKÖR: *ENGLISH AND LANGUAGE LEARNING*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a legfontosabb jelenkori témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket.
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;

- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségek

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- csoportmunka
  - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
  - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz
- Vitafórum
  - miért halványulnak el a dialektusok?
  - internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?

TÉMAKÖR: *INTERCULTURAL TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

- Célnyelvi kultúráról információk átadása
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása
- Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
    - Fontos-e a hagyományok életben tartása
    - Fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
    - Miben hasznos a globalizáció?
    - Romantikus idea vagy tényleg fontos az önrendelkezés?

TÉMAKÖR: *CROSS-CURRICULAR TOPICS AND ACTIVITIES*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
    - a humán vagy a reál műveltség a fontos?

TÉMAKÖR: *CURRENT TOPICS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Osztálymunka
  - angol nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből angol nyelvű híradó készítése, filmezése

TÉMAKÖR: *SCIENCE AND TECHNOLOGY, COMMUNICATION*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tudomány és technika tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum
  - az internet pozitív és negatív oldalai
  - Lesz-e az unokámnak telefonja?
  - Lehetséges-e még az egyéni feltalálás?

TÉMAKÖR: *PEOPLE AND SOCIETY*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az ember és társadalom tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vitafórum/eszmecsere
    - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
    - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
    - megszüntethetőek-e az előítéletek?

TÉMAKÖR*: FINANCIAL MATTERS*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- kutatómunka (internet, újságcikk)
    - hitelek, állami támogatások
    - a tőzsde története, működése

TÉMAKÖR: *CARREER AND EMPLOYMENT*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Csoportos projektmunka
  - Egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - Közkedvelt szakmákbemutatása

***TÉMAKÖR**: GAINING AND SHARING KNOWLEDGE*
***JAVASOLT ÓRASZÁM:** 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összetettebb információkat ad át és cserél;
– összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
– írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
– írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
– célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
– használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
– használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
– használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Angol nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
- Akár elvontabb információ megosztása angol nyelven
- Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre.

A TÉMAKÖR FELDOLGOZÁSÁHOZ JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció, hangfelvétel, video felvételkésztése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk/blog írása megadott témában, kutatómunka alapján

***TÉMAKÖR**: FINAL EXAM PREPARATION*
***JAVASOLT ÓRASZÁM:** 25 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
- összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
- megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
- egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
- közép- és emeltszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
- közép- és emeltszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
- az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
- az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Közép- és emeltszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása
- A szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása
- A folyamatos beszéd és gondolatkifejtés gyakorlása
- Az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vizsgafeladatok gyakorlása
- Vizsgaszituációk gyakorlása
- Szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- Vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- Viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- Megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

Élő idegen nyelv: Német

4.6. Német, mint első idegen nyelv tantárgy

A német nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek a megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

9–10. ÉVFOLYAM

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének lehetőségét, az ismeretek, a tudás átadásának igényét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint fejlessze a digitális kompetenciákat.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa, és egyre inkább kész lesz arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy

az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Érzékenységéből, (ön)kritikusságából adódóan különösen fontos az irányító tanár támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül szívesen foglalkozik, ennek megfelelően az osztálytermi vonatkozások súlya ebben a szakaszban tovább csökken.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. A tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal, személyes élményeihez kapcsolódó szövegekkel – ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a tanuló szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége. A célnyelvi ismeretszerzés és tudásmegosztás az általános iskolához képest hangsúlyosabbá válik. Új témakörként megjelenik a tudomány és technika, a kommunikáció és az utazás és turizmus. A már ismert témakörök is bővülnek, összetettebbé válnak. Kettéválik a személyes és környezeti tématartomány, a személyes tématartomány kiegészül a tágabb emberi kapcsolatok, az életmód, valamint az ember és társadalom témakörökkel, a környezeti pedig a környezetvédelemmel. Míg az osztálytermi témakör, valamint a személyes és a környezeti vonatkozások súlya csökken, addig hangsúlyosabbá válnak a kereszttantervi, a kibővített közéleti, aktuális, célnyelvi és nyelvtanulási tématartományok. A hozzájuk rendelt óraszámok továbbra is ajánlások, inkább a tématartományok feldolgozásának javasolt mélységét jelölik.

Az egyes témakörökön kívül a kerettantervben megtalálhatók az adott szakasz végére elsajátítandó nyelvi funkciók, valamint nyelvi elemek és struktúrák, célnyelvi példákkal. A 9-10. évfolyamokra vonatkozó listákban nem jelennek meg az általános iskolában elsajátított elemek, de ezek további gyakorlása, tudatosítása elengedhetetlen a KER szerinti B1 szint eléréséhez.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

- öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)
- sajnálat kifejezése (Es tut mir leid!)
- elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)
- csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)
- remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)
- bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)

- ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)
- szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)
- elismerés és dicséret kifejezése és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt fantastisch. Danke.)
- ítélet, kritika kifejezése (Blödsinn! Das ist nicht richtig/wahr)
- elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)
- események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)
- felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)
- bemutatás (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)
- gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)
- együttérzés és arra reagálás (Es tut mir Leid für dich. Danke.)
- hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)
- félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen Meinung. Ich bin anderer Meinung.)
- véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstande, dass…
- ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber… / Das stimmt zwar, aber ...)
- szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie…)
- reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)
- tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, …)
- segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)
- beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, …/Darf ich hier hinzufügen, …)
- megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)
- körülírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der ...)
- érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)
- elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt fantastisch. – Danke.)
- közömbösség (Das ist mir egal.)
- indoklás (Ich kann nicht kommen, weil…)
- szóbeli üdvözletküldés (Liebe Grüße an Ihre Frau.)
- megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Sehr geehrter Herr …./Sehr geehrte Frau …, Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)

- elemek összekapcsolása szóban (Zuerst, dann, danach, schließlich)
- mondandó összefoglalása (Insgesamt, zusammenfassend)
- beszélgetés lezárása (Danke für das Gespräch.)
- segítségkérés és arra reagálás (Könntest du mir bitte helfen? Ja, sehr gerne.)
- engedélykérés és arra reagálás (Darf ich … ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.)
- magyarázat kifejezése (Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)

Nyelvi elemek, struktúrák a német, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

- személytelenség (Es ist warm. Es schneit.)
- vonzatos igék (Ich denke viel an den Sommer), névmási határozószók (Woran denkst du viel? Ich denke daran, …)
- főnévként használt melléknév (der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter), melléknévi igenév (der Reisende, der Angestellte)
- modalitás: módbeli segédigék Präteritumban (Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.), brauchen zu + Inf. (Heute brauchst du nicht mitzukommen.)
- műveltetés jelen időben és első múltban: lassen (Wir lassen / ließen unser Auto reparieren.)
- szenvedő szerkezet jelen és múlt időben (Sie werden/wurden vom Flughafen abgeholt. Sie sind eingeladen worden.)
- mellékmondatok: alanyi mellékmondat (Es freut mich, dass du hier bist.)
- névmások szövegben betöltött funkcionális használata: mutató névmás (dieser, diese, dieses, derselbe, dieselbe, dasselbe), vonatkozó névmás (der, die, das)
- feltételesség jelen időben (Wenn wir Zeit haben, putzen wir die Fenster.), wäre, hätte, würde (Was würden Sie tun, wenn sie eine Million hätten?), módbeli segédigék feltételes módban (könnte, müsste stb.)
- kollokációk, Funktionsverbgefüge (eine Reise machen, zur Verfügung stehen
- Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:
- az adott tématartományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott tématartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 9–10. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

9. ÉVFOLYAM: A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft	35
Interkulturelle und landeskundliche Themen	15

Einkaufen, Klamotten, Taschengeld, Technische Geräte	20
Reisen und Urlaub, Tourismus	18
Lebensmittel, Ernährung und Spezialitäten	16
Freizeitaktivitäten, Hobby und Sport	20
Ferien und Urlaubsgeschichte	20
Összes óraszám:	144

***TÉMAKÖR**: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 35 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, berühmte Personen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Freizeitorte, Arbeitsplätze
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, Tagesablauf, Gewohnheiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, persönliche Erfolge
- Személyes élethez tartozó információk átadása

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- csoportos projekt (plakát készítése)
- szerepjáték:
- prezentáció készítése:
  - családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- közvélemény kutatás:
  - hobbik, érdeklődési kör

***TÉMAKÖR**: Interkulturelle und landeskundliche Themen*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten Kunst, Geschichte
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
- Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka
  - a hagyományok ápolása Magyarországon és a DACHL országokban
- prezentáció
- já ték
  - leírás készítése/receptek – magyar vagy német/osztrák/svájci specialitás
  - kvíz különböző országok étkezési szokásairól

***TÉMAKÖR**: Einkaufen, Klamotten, Taschengeld, Technische Geräte*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
- nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einkaufen, Klamotten, Taschengeld und technische Geräte.
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: Einkaufsmöglichkeiten, Hobbys, Computerspiele, Medien, Apps
- A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
- Interakció a közéleti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adatlapok kitöltése,
- csoportos projektmunka
  - a média szerepe a mai korban

***TÉMAKÖR**: Reisen und Urlaub, Tourismus*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Stadtrundfahrt Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
  - híres helyek, épületek bemutatása a DACHL országokban
- internetes kutatás
  - érdekes, szokatlan szállások
  - különleges utazási lehetőségek
  - egzotikus hotelek
- játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- felmérés készítése az osztályban:
  - ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
  - ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart? Balaton? hegyvidék? stb.)

– szituációs játék
  - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
  - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'

***TÉMAKÖR**: Lebensmittel, Ernährung und Spezialitäten*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
– összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
– nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
– információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebensmittel, Ernährung, Spezialitäten
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi tartalmak megismerése: Im Restaurant, Interview zum Thema, Essen international
– A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
– Interakció a közéleti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adatlapok kitöltése,

– csoportos projektmunka
  - a média szerepe a mai korban
  - interjú készítése

***TÉMAKÖR**: Freizeitaktivitäten, Hobby und Sport*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
– összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
– nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
– információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Freizeitspaß, Freizeitaktivitäten von Jugendlichen, Sport ist mein Leben
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi tartalmak megismerése: Tagesablauf, Wohin am Wochenende, Programmangebot, Wie spät ist es?

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adatlapok kitöltése
– csoportos projektmunka

- interjú készítése
- sport az életem
- hétvégi program szervezése

***TÉMAKÖR**: Ferien und Urlaubsgeschichte*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Urlaubszeit, Urlaubsgeschichte, Urlaubsärger, Urlaubs-Umfrage
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: auf dem Bahnhof
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verkehrsmittel
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
  - A berlini főpályaudvar számokban
- internetes kutatás
  - németországi utazás tervezése
- szituációs játék
  - pályaudvaron

10. ÉVFOLYAM: A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA

Témakör neve	Javasolt óraszám
Wohnung, Wohungssuche, Hausarbeiten, Haushalt führen	30
Internet, Computer, Familienmitglieder, Wiedervereinigung DL	18
Sprachen lernen, Sprachschulen, Speisen, Spezialitäten	18
Verkehr, öffentliche Verkehrsmittel, Orientierung, am Flughafen	20
Schultypen, Schulgebäude, Bewertug der Schüler, Lernen im Ausland	18
Berufe, Vorstellungsgespäch, Jobsuche, Studentenjob	20
Gesunde Lebensweise, Körperteile, Krankheiten, Unfälle, beim Arzt	20
Összes óraszám:	**144**

***TÉMAKÖR**: Wohnung, Wohungssuche, Hausarbeiten, Haushalt führen*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 30 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven

- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:
  - családi ház és lakás összehasonlítása
- Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  - lakástípusok a célnyelvi országokban és hazánkban
- Vitafórum:
  - Városban vagy faluban élni?

***TÉMAKÖR**: Internet, Computer, Familienmitglieder, Deutschland nach dem zweiten Weltkrieg*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Személyes élethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Internetes kutató munka és csoportos projekt – internethasználat a fiatalok körében
  - különbségek, hasonlóságok
  - szerepek a családon belül
  - a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
  - a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?
- Vitafórum
  - pl. tinédzserek helyzete a családban
- Prezentáció készítése
  - Németország újraegyesítése

***TÉMAKÖR**: Sprachen lernen, Sprachschulen, Speisen, Spezialitäten*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
- a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére; – hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;

- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ. A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott akár egyszerűbb irodalmi szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- Nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- Internetes kutatás és beszámoló
    - a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
    - kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- ’Osztálykönyvtár’
    - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
- Íráskészség fejlesztése
    - cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály ’hírlaphoz’ felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

***TÉMAKÖR**: Verkehr, Öffentliche Verkehrsmittel, Orientierung, Am Flughafen*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:
  - Tömegközlekedési eszközök bemutatása
- Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  - Repülőtéren

- Vitafórum:
  - Jogosítvány már 17 éves korban?

***TÉMAKÖR**: Schultypen, Schulgebäude, Bewertug der Schüler, Lernen im Ausland*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:

- régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik

– Csoportmunka / projekt:
  - egy osztályprogram megtervezése
– Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  - érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban
– Vitafórum:
  - Hasznos-e az iskolai egyenruha?
– Íráskészség fejlesztése:
  - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

***TÉMAKÖR**: Berufe, Vorstellungsgespäch, Jobsuche, Studentenjob*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb tanári magyarázatokat a nyelvórákon;
– a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
– részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
– kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
– alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
– véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
– visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
– váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:
  - álláskeresés a célnyelvi országban
- Csoportmunka / projekt:
  - Népszerű foglalkozások a célnyelvi országokban és hazánkban
- Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  - hogyan érdemes felkészülni egy állásinterjúra
- Vitafórum:
  - rugalmas munkaidő, otthoni munkavégzés
- Íráskészség fejlesztése:
  - interjú írása diákmunkáról szerzett tapasztalatokról

***TÉMAKÖR**: Gesunde Lebensweise, Körperteile, Krankheiten, Unfälle, beim Arzt*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;

– szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
– a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
– véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
– információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
– Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Csoportmunka / projekt:
  - Egészséges ételeket az iskolákba!
– Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
  - gyógyulás humorral-bohócdoktorok
– Vitafórum:
  - hús elhagyása az étrendből
– Íráskészség fejlesztése:
  - egészséges táplálkozás-interjú egy dietetikussal

11. ÉVFOLYAM

A tanuló tudja és érti, hogy a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott,

köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióiban viszonylag jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

Ebben a szakaszban fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, …)
- érvek felvezetése (Ich halte das für besonders wichtig, weil..., Wenn man bedenkt, dass..., Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...)
- egyetértés mások érveivel (Das finde / glaube / meine ich auch., Da haben Sie Recht.)
- mások érveivel való egyet nem értés (Da bin ich ganz anderer Meinung / Ansicht, weil..., Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...)
- érdeklődés kifejezése (Ich möchte mich danach erkundigen, ..., Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?)
- hogylét iránti érdeklődés (Was kann ich für dich/Sie tun?)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigen Sie bitte…/Verzeihen Sie bitte…, kein Problem)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- feltételes mód (Wenn ich nicht so viel Schokolade äße, wöge ich nicht 70 Kilo/Wenn ich nicht so viel Schokolade essen würde, würde ich nicht 70 Kilo wiegen.), feltételes mód módbeli segédigével, múlt időben (Jan hätte den Test besser schreiben können, wenn er mehr gelernt hätte.)
- óhajtó és irreális óhajtó mondatok (Wenn ich doch Steven noch einmal sähe! Wenn ich bloß nichts gesagt hätte!)

- mellékmondatok: módhatározói mellékmondat (Er erzählt so spannend, dass alle ihn bewundern.), hasonlító mellékmondat (Er sieht so aus, als ob er wieder gesund wäre.), következtető mellékmondat (Sie ist weggegangen, ohne dass sie etwas gesagt hätte.), megengedő mellékmondat (Obwohl er viele Probleme hat, steht uns immer zur Verfügung.)
- cselekvőpasszív módbeli segédigékkel jelen és múlt időben (Deine Schrift kann nicht gelesen werden./Alle Geschenke konnten schön eingepackt werden
- Állapotpasszív (Die Fenster sind weiß und blau gestrichen.)
- elváló és nem elváló igekötők (Der Schüler hat das unbekannte Wort schön umgeschrieben. Mein Text gefällt mir nicht, ich umschreibe den ganzen.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	20
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	16
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben und Unterhaltung	16
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	18
Interkulturelle und landeskundliche Themen	18
Wirtschaft und Finanzen	16
Arbeitswelt und Karriere	20
Összes óraszám:	144

***TÉMAKÖR**: THEMEN UND SITUATIONEN IM PERSÖNLICHEN BEREICH: VERWANDTSCHAFTSBEZIEHUNGEN, LEBENSSTIL*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Verwandte, Generationen in der Familie, Liebe, Ehe, Freunde,

berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal, Gleichberechtigung von Mann und Frau, alte und neue Familienmodelle
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Wohnorte, Freizeitorte, Persönliche Dienstleistungen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste (Familienfeste, Kirchenfeste, Nationalfeste) Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten,
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, Hausarbeiten, tägliche Aufgaben
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, Rollenverteilung in der Familie, Wohlstand, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, Kleidung als Ausdruck der gesellschaftlichen Zugehörigkeit, Lebensphasen, Beziehungen, Zukunftspläne, häufige Krankheiten und Verletzungen, Gesundheitswesen (medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause), positive und negative Charakterzüge, persönliche Erfolge und Misserfolge, Freundschaft
- Személyes élethez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatás
    - a családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
    - milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
    - a nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
    - modern családok
    - az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- szerepjáték
    - orvosi ellátás igénybevétele
    - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- önálló szövegalkotás
    - az életem 15 év múlva
    - híres személyiségek mint példaképek
- vitafórum
    - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
    - 'A házasságok az égben köttetnek'
    - ***Vannak-e még családi példaképek?***

- ***A generációk együttélése: kölcsönös segítség vagy konfliktusforrás?***
- ***A Mama Hotel lakói***
- ***Hagyományos vagy modern családmodell?***
- ***Piercingek és tetoválások a fiatalok körében***
- ***'Egy gyerek nem gyerek?'***
- ***Valóban „ruha teszi az embert"?***
- ***Hagyományos vagy alternatív gyógyítás?***
- ***Minden biotermék bio?***
- ***A márkanevek szerepe a társadalomban***

TÉMAKÖR: *THEMEN UND SITUATIONEN IM BEREICH DER UMGEBUNG UND UMWELT*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;

- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen, Personen im Dienste des Umweltschutzes
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Land, geografische Orte, Kontinente, Weltall, die Erde
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne, Möglichkeiten vom Umweltschutz,
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wetter und Klima, Jahreszeiten, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Ökologisch wohnen, erneuerbare Energien
- Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kiselőadás német nyelven IKT eszközök segítségével
    - természeti kincsek a lakóhelyemen
    - mindennapi természetvédelem
- csoportos projektmunka
    - a hulladékújrahasznosítás lehetőségei

- természetvédő aktivista csoport létrehozása

– kutatómunka
  - alternatív energiaforrások
  - globális felmelegedés
  - a Föld belső szerkezete, vulkánok, cunamik

– vitafórum
  - családi ház vagy lakás? ’Az én házam az én váram’
  - valóban olyan „szuperek” a szupermarketek?
  - miért népszerűek a lakóparkok?
  - a hulladékprobléma megoldható?
  - vidék vagy város?
  - gazdaságosak az új energiaforrások?

***TÉMAKÖR**: REISEN UND URLAUB, TOURISMUS*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen, öffentliche Dienstleistungsbetriebe

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sehenswürdigkeiten, Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland, Festivals
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt, Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, Währungen, kulturelle Unterschiede, Wirkung des Tourismus auf Menschen, Bedeutung des Tourismus auf die Wirtschaft, Neue Tourismuszweige (Wellness, Sprachtourismus u.s.w)
- A nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjáték
    - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- önálló projektmunka
    - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
    - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről
- vitafórum
    - a turizmus pozitív és negatív hatásai
    - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?
    - szervezett vagy egyéni utazás?
    - valóban olyan vonzó a kempingezés?
    - hagyományos vagy modern turizmus?
- egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
- csoportos projektmunka: film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
- **kutatómunka (internet, újságok, statisztikák): az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**

***TÉMAKÖR**: ÖFFENTLICHES LEBEN UND UNTERHALTUNG*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten

– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dientleistungen
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: Freizeitaktivitäten, Bücher, Filme, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
– A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– internetes kutatómunka
    - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
    - egy híres mű és író vagy költő munkásságának bemutatása
– szerepjáték
    - útbaigazítás kérése és adása
– vitafórum
    - GPS vagy útbaigazítás?
    - kidobhatjuk már a papír térképeket?
    - az e-könyvek előnyei és hátrányai
    - hobbi- vagy versenysport?
    - gyorsétterem vagy házi koszt?

***TÉMAKÖR**: BEZÜGE ZUR ZIELSPRACHE UND ZUM SPRACHENLERNEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
– céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
– használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
– használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
– társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondatot;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszéd/tempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, Akzente und Dialekte, autonomes Lernen
- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- interaktív térképek használata
    - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
    - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal
- csoportmunka
    - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
    - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz

- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól
- dialektus-szótár készítése
- egyéni projekt
    - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
    - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése
- vitafórum
    - miért halványulnak el a dialektusok?
    - internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?
    - a „Denglisch” hatása a német nyelv jövőjére

***TÉMAKÖR**: INTERKULTURELLE UND LANDESKUNDLICHE THEMEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten, Kunst, Geschichte, Literatur

- Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete: Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation, Kaiserreich, Das Dritte Reich, BRD, DDR, Wende, Mauerfall
- Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása (Tschüß, sehr geehrte…, Hallo u.s.w)
- Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról információk átadása
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása
- Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- prezentáció készítése és bemutatása
    - Magyarország és Németország/Ausztria történelmének legfontosabb kapcsolódásai
- projektmunka
    - Magyarország rövid történelme
    - a DACHL országok rövid történelme
    - a magyar és német/osztrák/svájci történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban?
- internetes kutatómunka
    - egy célnyelvi ország gasztronómiája
    - magyar receptek német nyelvű interpretálása
    - milyen más nyelvek találhatók a DACHL országokban?
- egy német nyelvű történelmi film megtekintése
- vitafórum
    - fontos-e a hagyományok életben tartása?
    - fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
    - miben hasznos a globalizáció?

***TÉMAKÖR**: WIRTSCHAFT UND FINANZEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Angestellte und Arbeiter
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: öffentliche Dienstleistungsbereiche, Bank, Post, Wechselstube
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld, Bankkarte, Kreditkarte, Konto, Währungen, Formulare in der Bank, Anzeigen, Werbungen
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld sparen, Geld überweisen, Geld abheben, Geld ausgeben und verschwenden, Banking, online kaufen, Geld wechseln
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienbudget, Geld sparen, ausgeben und verschwenden, Kredite
– A pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– egyéni projekt
  - a pénz kialakulása, története
  - az első bankok
– szerepjáték
  - banki ügyintézés
  - számlanyitás
  - reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
  - valutaváltás nyaralás előtt
– eszmecsere
  - spórolás-költekezés
  - a jövedelem értelmes beosztása

– kutatómunka (internet, újságcikk)
    - hitelek, állami támogatások
    - a tőzsde története, működése
– vitafórum
    - ***ki kezelje a családi kasszát?***
    - ***a munka jutalma a zsebpénz?***
    - ***hitellel kezdődjön a felnőtt élet?***
    - ***a reklámok a mindennapi életünkhöz tartoznak?***

***TÉMAKÖR**: ARBEITSWELT UND KARRIERE*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás téma-tartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás téma-tartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Berufe, Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Kollegen
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeit-splätze, Büros
– A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände in unterschiedlichen Berufen
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorstel-lungsgespräch, Besprechungen
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Planung, lebenslanges Lernen, Bewerbung um einen Job

– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebenslauf, Berufswahl, Sommerjobs, Schülerjob Arbeitszeiten, Teilzeitjobs, Arbeitslosigkeit, Arbeitslosenhilfe, Teamarbeit, individuelle Aufgaben, Kooperation, kritisches Denken, Mobilität
– A karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - német nyelvű önéletrajz készítése
– szerepjáték
  - állásinterjú
  - beszégetés egy állásbörzén
– olvasott szövegértés fejlesztése
  - álláshirdetések böngészése
  - munkaköri leírás értelmezése
– csoportos projektmunka
  - egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - közkedvelt szakmák bemutatása
– vitafórum
  - ***Nyári munka vagy a jól megérdemelt pihenés?***
  - ***Csak az egyetem lehet a cél?***
  - ***Létezik ideális munkahely?***
  - ***Hazai vagy külföldi munkavállalás?***

Javasolt tankönyvek: Maros Judit – Kon-Takt 2/Kon-Takt 3 Lehrbuch und Arbeitsbuch

11. ÉVFOLYAM TECHNIKUM

A tanuló tudja és érti, hogy a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott, köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban,

szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióiban viszonylag jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

Ebben a szakaszban fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

- álláspont, vélemény kifejezése (Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, …)
- érvek felvezetése (Ich halte das für besonders wichtig, weil..., Wenn man bedenkt, dass..., Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...)
- egyetértés mások érveivel (Das finde / glaube / meine ich auch., Da haben Sie Recht.)
- mások érveivel való egyet nem értés (Da bin ich ganz anderer Meinung / Ansicht, weil..., Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...)
- érdeklődés kifejezése (Ich möchte mich danach erkundigen, ..., Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?)
- hogylét iránti érdeklődés (Was kann ich für dich/Sie tun?)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigen Sie bitte…/Verzeihen Sie bitte…, kein Problem)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- feltételes mód (Wenn ich nicht so viel Schokolade äße, wöge ich nicht 70 Kilo/Wenn ich nicht so viel Schokolade essen würde, würde ich nicht 70 Kilo wiegen.), feltételes mód módbeli segédigével, múlt időben (Jan hätte den Test besser schreiben können, wenn er mehr gelernt hätte.)
- óhajtó és irreális óhajtó mondatok (Wenn ich doch Steven noch einmal sähe! Wenn ich bloß nichts gesagt hätte!)
- mellékmondatok: módhatározói mellékmondat (Er erzählt so spannend, dass alle ihn bewundern.), hasonlító mellékmondat (Er sieht so aus, als ob er wieder gesund wäre.), következtető mellékmondat (Sie ist weggegangen, ohne dass sie etwas gesagt hätte.), megengedő mellékmondat (Obwohl er viele Probleme hat, steht uns immer zur Verfügung.)

– cselekvőpasszív módbeli segédigékkel jelen és múlt időben (Deine Schrift kann nicht gelesen werden./Alle Geschenke konnten schön eingepackt werden
– Állapotpasszív (Die Fenster sind weiß und blau gestrichen.)
– elváló és nem elváló igekötők (Der Schüler hat das unbekannte Wort schön umgeschrieben. Mein Text gefällt mir nicht, ich umschreibe den ganzen.)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A 11. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	18
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	16
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben und Unterhaltung	16
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	18
Arbeitswelt und Karriere	20
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: *THEMEN UND SITUATIONEN IM PERSÖNLICHEN BEREICH: VERWANDTSCHAFTSBEZIEHUNGEN, LEBENSSTIL*
JAVASOLT ÓRASZÁM: *18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
– a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
– megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
– értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
– megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Verwandte, Generationen in der Familie, Liebe, Ehe, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal, Gleichberechtigung von Mann und Frau, alte und neue Familienmodelle
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Wohnorte, Freizeitorte, Persönliche Dienstleistungen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste (Familienfeste, Kirchenfeste, Nationalfeste) Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten,
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, Hausarbeiten, tägliche Aufgaben
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, Rollenverteilung in der Familie, Wohlstand, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, Kleidung als Ausdruck der gesellschaftlichen Zugehörigkeit, Lebensphasen, Beziehungen, Zukunftspläne, häufige Krankheiten und Verletzungen, Gesundheitswesen

(medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause), positive und negative Charakterzüge, persönliche Erfolge und Misserfolge, Freundschaft
- Személyes élethez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatás
    - a családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
    - milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
    - a nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
    - modern családok
    - az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- szerepjáték
    - orvosi ellátás igénybevétele
    - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- önálló szövegalkotás
    - az életem 15 év múlva
    - híres személyiségek mint példaképek
- vitafórum
    - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
    - 'A házasságok az égben köttetnek'
    - ***Vannak-e még családi példaképek?***
    - ***A generációk együttélése: kölcsönös segítség vagy konfliktusforrás?***
    - ***A Mama Hotel lakói***
    - ***Hagyományos vagy modern családmodell?***
    - ***Piercingek és tetoválások a fiatalok körében***
    - ***'Egy gyerek nem gyerek?'***
    - ***Valóban „ruha teszi az embert"?***
    - ***Hagyományos vagy alternatív gyógyítás?***
    - ***Minden biotermék bio?***
    - ***A márkanevek szerepe a társadalomban***

TÉMAKÖR: *THEMEN UND SITUATIONEN IM BEREICH DER UMGEBUNG UND UMWELT*
JAVASOLT ÓRASZÁM*: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és íráprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

– megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
– véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen, Personen im Dienste des Umweltschutzes
– A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Land, geografische Orte, Kontinente, Weltall, die Erde
– A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne, Möglichkeiten vom Umweltschutz,
– A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement
– A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wetter und Klima, Jahreszeiten, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Ökologisch wohnen, erneuerbare Energien
– Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

— kiselőadás német nyelven IKT eszközök segítségével
  - természeti kincsek a lakóhelyemen
  - mindennapi természetvédelem

— csoportos projektmunka
  - a hulladékújrahasznosítás lehetőségei
  - természetvédő aktivista csoport létrehozása

— kutatómunka
  - alternatív energiaforrások
  - globális felmelegedés
  - a Föld belső szerkezete, vulkánok, cunamik

— vitafórum
  - ***Családi ház vagy lakás? 'Az én házam az én váram'***
  - ***Valóban olyan „szuperek" a szupermarketek?***

- ***Miért népszerűek a lakóparkok?***
- ***A hulladékprobléma megoldható?***
- ***Vidék vagy város?***
- ***Gazdaságosak az új energiaforrások?***

***TÉMAKÖR**: REISEN UND URLAUB, TOURISMUS*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen, öffentliche Dienstleistungsbetriebe
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sehenswürdigkeiten, Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland, Festivals
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt, Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, Währungen, kulturelle Unterschiede, Wirkung des Tourismus auf

Menschen, Bedeutung des Tourismus auf die Wirtschaft, Neue Tourismuszweige (Wellness, Sprachtourismus u.s.w)
- A nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjáték
    - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- önálló projektmunka
    - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
    - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről
- vitafórum
    - a turizmus pozitív és negatív hatásai
    - olcsók-e az olcsó repülőjáratok?
    - szervezett vagy egyéni utazás?
    - valóban olyan vonzó a kempingezés?
    - hagyományos vagy modern turizmus?
- egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
- csoportos projektmunka: film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
- **kutatómunka (internet, újságok, statisztikák): az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**

TÉMAKÖR: *ÖFFENTLICHES LEBEN UND UNTERHALTUNG*
***JAVASOLT ÓRASZÁM*:** *16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;

- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dientleistungen
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: Freizeitaktivitäten, Bücher, Filme, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatómunka
    - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
    - egy híres mű és író vagy költő munkásságának bemutatása

- szerepjáték
    - útbaigazítás kérése és adása
- vitafórum
    - ***GPS vagy útbaigazítás?***
    - ***Kidobhatjuk már a papír térképeket?***
    - ***Az e-könyvek előnyei és hátrányai***
    - ***Hobbi- vagy versenysport?***
    - ***Gyorsétterem vagy házi koszt?***

***TÉMAKÖR**: BEZÜGE ZUR ZIELSPRACHE UND ZUM SPRACHENLERNEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- használja az ön-, tanári, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondatot;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, Akzente und Dialekte, autonomes Lernen
- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- interaktív térképek használata
    - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
    - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal
- csoportmunka
    - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
    - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz
- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól
- dialektus-szótár készítése
- egyéni projekt
    - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
    - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése
- vitafórum
    - ***Miért halványulnak el a dialektusok?***
    - ***Internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?***
    - ***A „Denglisch” hatása a német nyelv jövőjére***

***TÉMAKÖR**: ARBEITSWELT UND KARRIERE*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Berufe, Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Kollegen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitsplätze, Büros
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände in unterschiedlichen Berufen
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorstellungsgespräch, Besprechungen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Planung, lebenslanges Lernen, Bewerbung um einen Job
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebenslauf, Berufswahl, Sommerjobs, Schülerjob Arbeitszeiten, Teilzeitjobs, Arbeitslosigkeit, Arbeitslosenhilfe, Teamarbeit, individuelle Aufgaben, Kooperation, kritisches Denken, Mobilität
- A karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - német nyelvű önéletrajz készítése
- szerepjáték
  - állásinterjú
  - beszégetés egy állásbörzén
- olvasott szövegértés fejlesztése
  - álláshirdetések böngészése
  - munkaköri leírás értelmezése
- csoportos projektmunka
  - egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - közkedvelt szakmák bemutatása
- vitafórum
  - ***Nyári munka vagy a jól megérdemelt pihenés?***
  - ***Csak az egyetem lehet a cél?***
  - ***Létezik ideális munkahely?***
  - ***Hazai vagy külföldi munkavállalás?***

Javasolt tankönyvek: Maros Judit – Kon-Takt 2/Kon-Takt 3 Lehrbuch und Arbeitsbuch

A 12. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja, nyelvtudása további fejlesztése mellett, legalább a középszintű, de felsőoktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeres teljesítése. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, feltételek vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a mentális kontextus (például a motiváció, a lelkiállapot) vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, a kommunikációs témák vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével.

Írásprodukciója is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve

beszédprodukciójában érzelmeit, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információ átadást és -cserét. Szóbeli diskurzust hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja, céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott, köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszáma kifejezi a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat: a középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepét felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és interkulturális ismeretek, vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és absztraktabb nyelvi gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, az egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek.

A pályaválasztás előtt álló 12. évfolyamos diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására. Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie a német nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. A középiskola utolsó két évében mindezek elérése érdekében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- kétely, bizonytalanság kifejezése (Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber…)

– konklúzió levonása (Alles in allem zeigt sich, dass....)
– reklamáció, panasz kifejezése (Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.)
– statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Aus dem Schaubild geht hervor, … An letzer Stelle steht …)
– egymást követő események leírása (zuerst, zweitens, zum Schluss)
– beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Kann/darf ich dich/Sie kurz unterbrechen)
– javaslat (Ich bin dafür, dass..., Ich schlage vor, wir...., Wir könnten vielleicht ..., Was halten Sie davon, ..., Ich hätte eine andere Idee., Ich würde einen anderen Vorschlag machen.)
– érzések kifejezése (ich befürchte, dass…)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

– főnévi és melléknévi vonzatok (zweifeln an, angewiesen auf)
– folyamatos és beálló melléknévi igenevek (das schreibende Kind, das zu lesende Buch)
– módbeli segédigék másodlagos jelentése (Der Zug muss in 5 Minuten ankommen. Er will den Unfall gesehen haben.

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

– az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
– létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;

A 12. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 124 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Fächerübergreifende Themen und Situationen	15
Aktuelle Themen	16
Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit	15
Wissenserwerb und Wissensvermittlung	18
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	16
Vorbereitung auf das Abitur	44
Összes óraszám:	124

***TÉMAKÖR**: FÄCHERÜBERGREIFENDE THEMEN UND SITUATIONEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka
    - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
    - poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- vitafórum: ***A humán vagy a reál műveltség a fontos?***

***TÉMAKÖR**: AKTUELLE THEMEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- pármunka
  - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
  - a német sajtótermékek fajtái
  - német újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
  - aktuális hírek olvasása
  - az olvasott cikk tartalmának ismertetése és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban
- osztálymunka
  - német nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből német nyelvű híradó készítése, filmezése

***TÉMAKÖR**: WISSENSCHAFT UND TECHNIK, KOMMUNIKATION*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 16 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wissenschaftler, Forscher, Erfinder, Ingenieure
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen/Wissenschaftler/IT-Fachleute, (Teile von) IT-Geräten,

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Messen, Konferenzen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit, wesentliche Innovationen
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke, Forschung, Erfindungen
- A tudomány és technika tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatómunka
    - Találmányok
    - A jövő technikái
- egyéni projekt
    - Az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
    - A jogosítvány megszerzése, az autó részei
    - Mit fog tudni a következő telefonom?
- vitafórum
    - Az internet pozitív és negatív oldalai
    - Lesz-e az unokámnak telefonja?
    - Lehetséges-e még az egyéni feltalálás?
    - Az okosház mindent megold?

***TÉMAKÖR**: MENSCH UND GESELLSCHAFT, SUCHT UND ABHÄNGIGKEIT*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom témaartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angehörige der Gesellschaft (Teenagers, Erwachsene, ältere Generationen), die Öffentlichkeit, Ämter und Behörden, Angestellte im Dienstleistungssektor
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Heimat, öffentlicher Raum, Ämter
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände des Alltags, Mode und Kleidung
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste und Veranstaltungen in der Familie, nationale und internationale Veranstaltungen bzw. Feiertage
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einkaufen, Dienstleistungen in Anspruch nehmen, alltägliche Angelegenheiten erledigen, Teilnahme am Leben einer Gemeinschaft, freiwillige Arbeit, Zivildienst
- A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: Handysucht, Internetabhängigkeit
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: grundlegende Geschlechterrollen, Toleranz, Freundschaft, Aussehen und Persönlichkeit, individuelle Unterschiede, Beziehung zwischen Generationen, Verbrechen und Bestrafung, Abhängigkeiten-Suchtbehandlungen
- Az ember és társadalom tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt
    - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
    - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
    - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
- szerepjáték
    - szolgáltatások igénybevétele
- önálló szövegalkotás
    - megfigyeléseim a generációk közti különbségekről

– vitafórum/eszmecsere
    - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
    - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
    - megszüntethetőek-e az előítéletek?

***TÉMAKÖR**: WISSENSERWERB UND WISSENSVERMITTLUNG*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 18 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összetett információkat ad át és cserél;
– összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
– írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
– írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
– célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
– használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
– használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
– használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
– Akár elvontabb információ megosztása német nyelven
– Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– prezentáció, hangfelvétel, videofelvétel készítése bármely témában
– idegen nyelvű szócikk írása megadott témában, kutatómunka alapján

***TÉMAKÖR**: VORBEREITUNG AUF DAS ABITUR*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 44 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
- összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
- megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
- egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
- az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
- az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi feladatok megoldása
- a szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása
- a folyamatos beszéd és gondolatkifejtés gyakorlása
- az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- vizsgafeladatok gyakorlása
- vizsgaszituációk gyakorlása

- szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

Javasolt tankönyv: Maros Judit – Kon-Takt 3 Lehrbuch und Arbeitsbuch

12. ÉVFOLYAM TECHNIKUM

A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, feltételek vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a mentális kontextus (például a motiváció, a lelkiállapot) vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, a kommunikációs témák vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével.

Írásprodukciója is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve beszédprodukciójában érzelmeit, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információ átadást és -cserét. Szóbeli diskurzust hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja, céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott, köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

- kétely, bizonytalanság kifejezése (Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber…)
- konklúzió levonása (Alles in allem zeigt sich, dass....)
- reklamáció, panasz kifejezése (Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Aus dem Schaubild geht hervor, … An letzer Stelle steht …)
- egymást követő események leírása (zuerst, zweitens, zum Schluss)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Kann/darf ich dich/Sie kurz unterbrechen)
- javaslat (Ich bin dafür, dass..., Ich schlage vor, wir...., Wir könnten vielleicht ..., Was halten Sie davon, ..., Ich hätte eine andere Idee., Ich würde einen anderen Vorschlag machen.)
- érzések kifejezése (ich befürchte, dass…)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

- főnévi és melléknévi vonzatok (zweifeln an, angewiesen auf)
- folyamatos és beálló melléknévi igenevek (das schreibende Kind, das zu lesende Buch)
- módbeli segédigék másodlagos jelentése (Der Zug muss in 5 Minuten ankommen. Er will den Unfall gesehen haben.

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
- létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;

A 12. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 124 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Fächerübergreifende Themen und Situationen	20
Aktuelle Themen	20
Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit	20
Wissenserwerb und Wissensvermittlung	22
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Wirtschaft und Finanzen	22
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	20
Összes óraszám:	144

TÉMAKÖR: *FÄCHERÜBERGREIFENDE THEMEN UND SITUATIONEN*
JAVASOLT ÓRASZÁM*: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka
  - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
  - poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- vitafórum: *A humán vagy a reál műveltség a fontos?*

TÉMAKÖR*: WISSENSCHAFT UND TECHNIK, KOMMUNIKATION*
JAVASOLT ÓRASZÁM*: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wissenschaftler, Forscher, Erfinder, Ingenieure
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen/Wissenschaftler/IT-Fachleute, (Teile von) IT-Geräten,
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Messen, Konferenzen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit, wesentliche Innovationen
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke, Forschung, Erfindungen
- A tudomány és technika tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatómunka
  - találmányok
  - a jövő technikái
- egyéni projekt
  - az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
  - a jogosítvány megszerzése, az autó részei
  - mit fog tudni a következő telefonom?
- vitafórum
  - az internet pozitív és negatív oldalai
  - lesz-e az unokámnak telefonja?
  - lehetséges-e még az egyéni feltalálás?
  - az okosház mindent megold?

***TÉMAKÖR**: MENSCH UND GESELLSCHAFT, SUCHT UND ABHÄNGIGKEIT*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angehörige der Gesellschaft (Teenagers, Erwachsene, ältere Generationen), die Öffentlichkeit, Ämter und Behörden, Angestellte im Dienstleistungssektor
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Heimat, öffentlicher Raum, Ämter
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände des Alltags, Mode und Kleidung
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste und Veranstaltungen in der Familie, nationale und internationale Veranstaltungen bzw. Feiertage
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einkaufen, Dienstleistungen in Anspruch nehmen, alltägliche Angelegenheiten erledigen, Teilnahme am Leben einer Gemeinschaft, freiwillige Arbeit, Zivildienst
- A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: Handysucht, Internetabhängigkeit
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: grundlegende Geschlechterrollen, Toleranz, Freundschaft, Aussehen und Persönlichkeit, individuelle Unterschiede, Beziehung zwischen Generationen, Verbrechen und Bestrafung, Abhängigkeiten-Suchtbehandlungen

– Az ember és társadalom tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
– A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– egyéni projekt
  - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
  - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
  - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
– szerepjáték
  - szolgáltatások igénybevétele
– önálló szövegalkotás
  - megfigyeléseim a generációk közti különbségekről
– vitafórum/eszmecsere
  - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
  - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
  - megszüntethetőek-e az előítéletek?

***TÉMAKÖR**: INTERKULTURELLE UND LANDESKUNDLICHE THEMEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
– ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
– interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
– megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
– alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
– szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
– interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
– tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
– ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
– tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
– átadja célnyelven a magyar értékeket;

– a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
– Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten, Kunst, Geschichte, Literatur
– Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete: Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation, Kaiserreich, Das Dritte Reich, BRD, DDR, Wende, Mauerfall
– Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása (Tschüß, sehr geehrte…, Hallo u.s.w)
– Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven
– A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
– Célnyelvi kultúráról információk átadása
– Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása
– Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– prezentáció készítése és bemutatása
    - Magyarország és Németország/Ausztria történelmének legfontosabb kapcsolódásai
– projektmunka
    - Magyarország rövid történelme
    - a DACHL országok rövid történelme
    - a magyar és német/osztrák/svájci történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban?
– internetes kutatómunka
    - egy célnyelvi ország gasztronómiája
    - magyar receptek német nyelvű interpretálása
    - milyen más nyelvek találhatók a DACHL országokban?
– egy német nyelvű történelmi film megtekintése
– vitafórum
    - Fontos-e a hagyományok életben tartása?
    - Fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
    - Miben hasznos a globalizáció?

***TÉMAKÖR**: WIRTSCHAFT UND FINANZEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 22 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Angestellte und Arbeiter
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: öffentliche Dienstleistungsbereiche, Bank, Post, Wechselstube
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld, Bankkarte, Kreditkarte, Konto, Währungen, Formulare in der Bank, Anzeigen, Werbungen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld sparen, Geld überweisen, Geld abheben, Geld ausgeben und verschwenden, Banking, online kaufen, Geld wechseln
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienbudget, Geld sparen, ausgeben und verschwenden, Kredite
- A pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt
    - a pénz kialakulása, története
    - az első bankok

- szerepjáték
    - banki ügyintézés
    - számlanyitás
    - reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
    - valutaváltás nyaralás előtt
- eszmecsere
    - spórolás-költekezés
    - a jövedelem értelmes beosztása
- kutatómunka (internet, újságcikk)
    - hitelek, állami támogatások
    - a tőzsde története, működése
- vitafórum
    - ***Ki kezelje a családi kasszát?***
    - ***A munka jutalma a zsebpénz?***
    - ***Hitellel kezdődjön a felnőtt élet?***
    - ***A reklámok a mindennapi életünkhöz tartoznak?***

***TÉMAKÖR**: WISSENSERWERB UND WISSENSVERMITTLUNG*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 22 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett információkat ad át és cserél;
- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;

– használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
– Akár elvontabb információ megosztása német nyelven
– Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– prezentáció, hangfelvétel, videofelvétel készítése bármely témában
– idegen nyelvű szócikk írása megadott témában, kutatómunka alapján

Javasolt tankönyv: Maros Judit – Kon-Takt 3 Lehrbuch und Arbeitsbuch

13. ÉVFOLYAM TECHNIKUM

A 13. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja, nyelvtudása további fejlesztése mellett, legalább a középszintű, de felsőoktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeres teljesítése. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban a témakörök óraszáma kifejezi a nyelvtudás fejlődésének és az életkor változásának következtében áthelyeződő hangsúlyokat: a középiskola elején a személyes tématartomány még kiemelkedő szerepét felváltja egy egyenletesebb eloszlás, azaz nagyobb jelentőséget kapnak további témakörök, mint például az országismeret és interkulturális ismeretek, vagy egyes kereszttantervi tartalmak idegen nyelven. A tanuló életkora és absztraktabb nyelvi gondolkodása lehetővé teszi, hogy megjelenjenek új témakörök is, melyeket az érettségi vizsgára történő felkészülés tesz szükségessé. Ilyen témák az ember és társadalom, az egyre szaporodó függőségek veszélyei vagy a gazdasági és pénzügyi ismeretek.

A pályaválasztás előtt álló 13. évfolyamos diákok számára szintén elengedhetetlen a munka világával való ismerkedés a célnyelven, mely a nyelvi fejlődés mellett kiváló lehetőséget nyújt az erről történő beszélgetésre, gondolkodásra, valamint a munkavállalói kompetencia megalapozására. Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie a német nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában. A középiskola utolsó két évében mindezek elérése érdekében a legnagyobb jelentőség a célnyelvi és nyelvtanulással kapcsolatos témakörnek jut.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A 13. évfolyamon a német nyelv tantárgy alapóraszáma: 155 óra.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Aktuelle Themen	20
Leseverstehen	20
Hörverstehen	25
Sprechen	20
Grammatische Wiederholung	20
Schreiben	20
Vorbereitung auf das Abitur	30
Összes óraszám:	155

***TÉMAKÖR**: AKTUELLE THEMEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókincs megértése és használata célnyelven
- életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- pármunka
    - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
    - a német sajtótermékek fajtái

- német újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
- aktuális hírek olvasása
- az olvasott cikk tartalmának ismertetése és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban

– osztálymunka
  - német nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből német nyelvű híradó készítése, filmezése

***TÉMAKÖR**: VORBEREITUNG AUF DAS ABITUR*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 30 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
– alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
– a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
– megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
– összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
– megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
– informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
– aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
– véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
– szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
– megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
– egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
– nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
– egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
– közép- és emelt szintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
– közép- és emelt szintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
– az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
– az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi feladatok megoldása
- a szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása
- a folyamatos beszéd és gondolatkifejtés gyakorlása
- az emelt szintű érettségire készülők differenciált segítése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- vizsgafeladatok gyakorlása
- vizsgaszituációk gyakorlása
- szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

Javasolt tankönyv: Cwikowska - direkt Repetitorium für das Abitur

4.7. Digitális kultúra

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani hátteret és koherenciát a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A tanulók digitális kultúráját a középfokú iskolai képzésben is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozik, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudást* a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.

A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, középiskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvel találkoznak.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

Digitális kultúra tantárgy technikumi képzésben

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA ÉVFOLYAMONKÉNT:

Évfolyam	**9.**	**10.**	**13.**	**Összes óraszám**
Heti óraszám	**1,67**	**1**	**2**	
Témakör neve				
Szövegszerkesztés	19		8	**27**
Számítógépes grafika	8			**8**

Multimédiás dokumentumok készítése	12		5	**17**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	17			**17**
Mobiltechnológiai ismeretek		6		**6**
Publikálás a világhálón			14	**14**
Táblázatkezelés		25	5	**30**
Az információs társadalom, e-Világ			5	**5**
Online kommunikáció	4			**4**
A digitális eszközök használata		5	5	**10**
Adatbázis kezelés			20	**20**
Összesen:	**60**	**36**	**62**	**158**

9. ÉVFOLYAM

A 9. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy óraszáma (1+0,67): 60 óra.

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**9.**
Szövegszerkesztés	19
Számítógépes grafika	8
Multimédiás dokumentumok készítése	12
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	17
Mobiltechnológiai ismeretek	
Publikálás a világhálón	
Táblázatkezelés	
Az információs társadalom, e-Világ	
Online kommunikáció	4
A digitális eszközök használata	
Adatbázis kezelés	
Összesen:	**60**

10. *ÉVFOLYAM*

***A 10. évfolyamon a digitális kultú*ra tantárgy óraszáma (0+1): 36 óra.**

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**10.**
Szövegszerkesztés	

Számítógépes grafika	
Multimédiás dokumentumok készítése	
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	
Mobiltechnológiai ismeretek	6
Publikálás a világhálón	
Táblázatkezelés	25
Az információs társadalom, e-Világ	
Online kommunikáció	
A digitális eszközök használata	5
Adatbázis kezelés	
Összesen:	**36**

13. ÉVFOLYAM

A 13. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy óraszáma (0+2): 62 óra.

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**13.**
Szövegszerkesztés	8
Számítógépes grafika	
Multimédiás dokumentumok készítése	5
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	
Mobiltechnológiai ismeretek	
Publikálás a világhálón	14
Táblázatkezelés	5
Az információs társadalom, e-Világ	5
Online kommunikáció	
A digitális eszközök használata	5
Adatbázis kezelés	20
Összesen:	**62**

TÉMAKÖR*: *ALGORITMIZÁLÁS, FORMÁLIS PROGRAMOZÁSI NYELV HASZNÁLATA
ÓRASZÁM*: *20 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;

- ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;
- ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;
- érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;
- érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;
- szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;
- a feladat megoldásának helyességét teszteli;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;
- hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;
- tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése
- A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
- A program megtervezése, kódolása, tesztelése
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben
- Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata
- Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata
- Az objektumorientált szemlélet megalapozása
- Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Egyszerű típusalgoritmus használata
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, feltételes ciklusok
- Eljárások, függvények alkalmazása
- Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
- Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata
- Objektumorientált szemlélet
- Példák típusalgoritmus használatára
- Szekvencia, elágazások és ciklusok
- Tesztelés, elemzés
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

FOGALMAK

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül
- Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása
- Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása
- Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása
- Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel
- Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)
- Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával
- Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli
- Egy saját vagy más által készített program tesztelése
- Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése
- Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok egyszerű algoritmusának tervezése és kódolása
- Egy feladatot megoldó eljárás leírása egy algoritmusleíró eszközzel
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és eredmények kapcsolatának meghatározása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő problémamegoldás iskolai vagy közcélú adathalmazok használatával
- Problémamegoldás a programozási feladatokban, algoritmusok alkalmazása konkrét feladatokban önállóan és teammunkában
- Adott probléma megoldása vizuális és karakteres fejlesztői környezet használatával is
- A vizuális fejlesztő környezet alapvető osztályainak, azok jellemzőinek, tulajdonságainak, metódusainak használatát igénylő játékos feladatok (pl. tili-toli, aknakereső, memory)
- Az alapvető vezérlők használata: címke, nyomógomb, szövegmező, jelölőnégyzet, rádiógomb a felhasználói felület programozásában alkalmazói jellegű feladatok során (pl. megrendelés beviteli felülete)
- Alapvető grafikus vezérlőelemek létrehozása és használata a felhasználó felület programozásában
- A program helyessége, a helyes működés vizsgálata saját vagy más által készített algoritmusban, programban, tapasztalatok közös megbeszélése

- Tesztelés adott nyelvi környezetben, a program különböző kimeneteinek tesztelésére alkalmas mintaadatok előállítása és használata
- Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése
- Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó problémák megoldása projektmunkában (pl. mérési eredmények feldolgozásával adott hipotézis vizsgálata, valószínűség-számítási feladatok, demográfiai modellek)

TÉMAKÖR: *INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM, E-VILÁG*
ÓRASZÁM: *5 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai
- A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások
- Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban
- Az e-szolgáltatások főbb ismérvei
- Az információ megjelenési formái, jellemzői
- Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai
- Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai
- Személyhez köthető információk és azok védelme

FOGALMAK

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

- Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése
- Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata
- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projektmódszerrel történő feldolgozása
- Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Többszempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

TÉMAKÖR: *MOBILTECHNOLÓGIAI ISMERETEK*
ÓRASZÁM: *6 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobileszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit;
- céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az applikációkat önállóan telepíti;
- az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit;
- ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobileszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mobileszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása
- A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete
- Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása
- Alkalmazások erőforrásigényének felmérése
- Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása
- Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata
- Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

FOGALMAK

mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak meghatározása
- Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye alapján
- Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján
- Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobileszközökkel
- Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása
- Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

TÉMAKÖR: *SZÖVEGSZERKESZTÉS*
ÓRASZÁM: *27 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;
- adatokat táblázatba rendez;
- az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

- tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tipográfiai ismeretek
- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése
- Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése
- Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása
- Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása
- Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

FOGALMAK

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása
- Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása
- Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése
- Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása
- Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése
- Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében
- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

TÉMAKÖR: *SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKA*
ÓRASZÁM*: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat;
- létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése
- A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység
- Rasztergrafikus rajzolóprogram használata
- Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás
- Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján
- Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete
- Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk
- Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata
- Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap
- Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján
- Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
- Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés
- Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás
- Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek
- Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója
- Elemi műveletek 3D-s modellel

FOGALMAK

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel
- A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása
- Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel
- Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával
- Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával
- Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
- Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően
- Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

TÉMAKÖR: *MULTIMÉDIÁS DOKUMENTUMOK KÉSZÍTÉSE*
ÓRASZÁM: *17 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;
- ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;
- gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Multimédia állományok manipulálása
- Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása
- Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

FOGALMAK

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennerrel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása
- Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszúrása a bemutatóba
- Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

TÉMAKÖR: *ONLINE KOMMUNIKÁCIÓ*
ÓRASZÁM*: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;
- a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;
- ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;
- ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit;
- tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az online kommunikáció jellemzői
- Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során
- Az online közösségek szerepe, működése
- Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában
- A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák
- A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

FOGALMAK

chat, online közösség, kisegítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia, felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata
- Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata
- A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése
- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása
- Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kisegítő lehetőségek beállítása
- Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen
- A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése
- Kollaboráció alkalmazása projektmunkában más tantárgyak tanulása során
- Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata
- Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

***TÉMAKÖR**: PUBLIKÁLÁS A VILÁGHÁLÓN*
***ÓRASZÁM**: 14 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit;
- érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;
- több lapból álló webhelyet készít.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata
- Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete
- Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége
- Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

– Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai
– Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben
– Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel
– Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához
– Összetett webdokumentum készítése

FOGALMAK

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában
– Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában
– Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése
– Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével
– Az iskolai élethez vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó, részletes feladatleírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával
– Elkészített weblap internetes publikálása
– A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése tanári segítséggel, kész stílusok alkalmazásával
– Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

TÉMAKÖR: *TÁBLÁZATKEZELÉS*
ÓRASZÁM*: 30 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– adatokat táblázatba rendez;
– táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;
– az adatokat diagramon szemlélteti;
– nagy adathalmazokat tud kezelni

– tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Adatok bevitele különböző forrásokból
– Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása
– Adatok elemzése, csoportosítása
– Adatok táblázatos elrendezése
– Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei
– Cellahivatkozások használata
– Diagram létrehozása, szerkesztése
– Függvények használata, paraméterezése
– Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel
– Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése
– Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
– Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés
– Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata
– Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása
– Egyéni számformátum kialakítása
– Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése
– Számítások végzése nagy adathalmazokon

FOGALMAK

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban
– Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése
– Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
– Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen
– Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
– Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből
– Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel

– Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel
– Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
– Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen

TÉMAKÖR: *ADATBÁZIS-KEZELÉS*
ÓRASZÁM*: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki.
– a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A TÉMAKÖR TANULÁSA EREDMÉNYEKÉNT A TANULÓ:

– ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;
– az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése
– Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai
– Függvényhasználat adatok összesítésére
– Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés
– Jelentések készítése
– Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése
– Lekérdezések készítése
– Strukturált adattárolás
– Szűrési feltételek megadása
– Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

FOGALMAK

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén
– A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele

- A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában
- Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből
- Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból
- Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett
- Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése
- Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban
- Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása
- Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

TÉMAKÖR: *A DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA*
ÓRASZÁM: *10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;
- követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;
- tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;
- használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;
- igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
- használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;
- tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;
- önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai
- Állomány- és mappatömörítés
- Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése
- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Digitális kártevők elleni védekezés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában
- Operációs rendszer segédprogramjai
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

FOGALMAK

ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása, szinkronizálása számítógépes hálózat segítségével
- Az informatika tudománytörténetéhez kapcsolódó bemutató vagy weboldal készítése
- Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

Digitális kultúra tantárgy technikumi képzésben oktatás ágazaton 2022.09.01-től

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA ÉVFOLYAMONKÉNT:

Évfolyam	**9.**	**10.**	**13.**	**Összes óraszám**
Heti óraszám	**1,67**	**1**	**0**	
Témakör neve				
Szövegszerkesztés	17			**20**
Számítógépes grafika	8			**10**
Multimédiás dokumentumok készítése	11			**14**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	7			**10**

Mobiltechnológiai ismeretek	4			**4**
Publikálás a világhálón		8		**8**
Táblázatkezelés		20		**20**
Az információs társadalom, e-Világ	5			**5**
Online kommunikáció	3			**4**
A digitális eszközök használata	5			**5**
Adatbázis kezelés		8		**8**
Összesen:	**60**	**36**	**0**	**108**

9. ÉVFOLYAM

***A 9. évfolyamon a digitális kultúra* tantárgy óraszáma (1+ 0,67): 60 óra.**

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**9.**
Szövegszerkesztés	17
Számítógépes grafika	8
Multimédiás dokumentumok készítése	11
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	7
Mobiltechnológiai ismeretek	4
Publikálás a világhálón	
Táblázatkezelés	
Az információs társadalom, e-Világ	5
Online kommunikáció	3
A digitális eszközök használata	5
Adatbázis kezelés	
Összesen:	**60**

10. ÉVFOLYAM

A 10. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy óraszáma (0+1): 36 óra.

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**10.**
Szövegszerkesztés	
Számítógépes grafika	
Multimédiás dokumentumok készítése	
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	

Mobiltechnológiai ismeretek	
Publikálás a világhálón	8
Táblázatkezelés	20
Az információs társadalom, e-Világ	
Online kommunikáció	
A digitális eszközök használata	
Adatbázis kezelés	8
Összesen:	**36**

13. ÉVFOLYAM

A 13. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy óraszáma (0+0): 0 óra.

TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	13.
Szövegszerkesztés	
Számítógépes grafika	
Multimédiás dokumentumok készítése	
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	
Mobiltechnológiai ismeretek	
Publikálás a világhálón	
Táblázatkezelés	
Az információs társadalom, e-Világ	
Online kommunikáció	
A digitális eszközök használata	
Adatbázis kezelés	
Összesen:	**0**

TÉMAKÖR: *ALGORITMIZÁLÁS, FORMÁLIS PROGRAMOZÁSI NYELV HASZNÁLATA*
ÓRASZÁM: *7 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
- ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;
- ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;
- érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

– érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;
– szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;
– a feladat megoldásának helyességét teszteli;
– tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;
– hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;
– tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése
– A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
– A program megtervezése, kódolása, tesztelése
– A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben
– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
– Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata
– Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata
– Az objektumorientált szemlélet megalapozása
– Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
– Egyszerű típusalgoritmus használata
– Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, feltételes ciklusok
– Eljárások, függvények alkalmazása
– Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
– Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata
– Objektumorientált szemlélet
– Példák típusalgoritmus használatára
– Szekvencia, elágazások és ciklusok
– Tesztelés, elemzés
– Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

FOGALMAK

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül
- Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása
- Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása
- Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása
- Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel
- Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)
- Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával
- Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli
- Egy saját vagy más által készített program tesztelése
- Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése
- Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok egyszerű algoritmusának tervezése és kódolása
- Egy feladatot megoldó eljárás leírása egy algoritmusleíró eszközzel
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és eredmények kapcsolatának meghatározása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő problémamegoldás iskolai vagy közcélú adathalmazok használatával
- Problémamegoldás a programozási feladatokban, algoritmusok alkalmazása konkrét feladatokban önállóan és teammunkában
- Adott probléma megoldása vizuális és karakteres fejlesztői környezet használatával is
- A vizuális fejlesztő környezet alapvető osztályainak, azok jellemzőinek, tulajdonságainak, metódusainak használatát igénylő játékos feladatok (pl. tili-toli, aknakereső, memory)
- Az alapvető vezérlők használata: címke, nyomógomb, szövegmező, jelölőnégyzet, rádiógomb a felhasználói felület programozásában alkalmazói jellegű feladatok során (pl. megrendelés beviteli felülete)
- Alapvető grafikus vezérlőelemek létrehozása és használata a felhasználó felület programozásában
- A program helyessége, a helyes működés vizsgálata saját vagy más által készített algoritmusban, programban, tapasztalatok közös megbeszélése
- Tesztelés adott nyelvi környezetben, a program különböző kimeneteinek tesztelésére alkalmas mintaadatok előállítása és használata
- Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése
- Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó problémák megoldása projektmunkában (pl. mérési eredmények feldolgozásával adott hipotézis vizsgálata, valószínűség-számítási feladatok, demográfiai modellek)

TÉMAKÖR: *INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM, E-VILÁG*
ÓRASZÁM: *5 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai
- A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások
- Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban
- Az e-szolgáltatások főbb ismérvei
- Az információ megjelenési formái, jellemzői
- Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai
- Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai
- Személyhez köthető információk és azok védelme

FOGALMAK

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése
- Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projektmódszerrel történő feldolgozása
- Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
- Többszempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

TÉMAKÖR: *MOBILTECHNOLÓGIAI ISMERETEK*
ÓRASZÁM: *4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobileszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit;
- céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza**.**

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az applikációkat önállóan telepíti;
- az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit;
- ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobileszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mobileszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása
- A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete
- Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása
- Alkalmazások erőforrásigényének felmérése
- Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

– Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata
– Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

FOGALMAK

mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak meghatározása
– Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye alapján
– Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján
– Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobileszközökkel
– Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása
– Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

TÉMAKÖR: *SZÖVEGSZERKESZTÉS*
ÓRASZÁM: *17 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;
– adatokat táblázatba rendez;
– az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr;
– etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;
– tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.
– etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Tipográfiai ismeretek

- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése
- Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése
- Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása
- Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása
- Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

FOGALMAK

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása
- Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása
- Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése
- Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása
- Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése
- Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében
- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

TÉMAKÖR: *SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKA*
ÓRASZÁM: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat;
- létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése
- A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység
- Rasztergrafikus rajzolóprogram használata
- Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás
- Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján
- Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete
- Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk
- Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata
- Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap
- Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján
- Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
- Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés
- Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás
- Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek
- Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója
- Elemi műveletek 3D-s modellel

FOGALMAK

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel
- A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása
- Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel

- Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával
- Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával
- Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
- Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően
- Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

TÉMAKÖR: *MULTIMÉDIÁS DOKUMENTUMOK KÉSZÍTÉSE*
ÓRASZÁM: *11 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;
- ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;
- gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Multimédia állományok manipulálása
- Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása
- Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

FOGALMAK

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennerrel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása
- Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszúrása a bemutatóba

– Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

TÉMAKÖR: *ONLINE KOMMUNIKÁCIÓ*
ÓRASZÁM*: 3 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;
– a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;
– ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;
– ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit;
– tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Az online kommunikáció jellemzői
– Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során
– Az online közösségek szerepe, működése
– Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában
– A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák
– A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

FOGALMAK

chat, online közösség, kisegítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia, felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata
– Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata
– A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése
– Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

- Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kisegítő lehetőségek beállítása
- Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen
- A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése
- Kollaboráció alkalmazása projektmunkában más tantárgyak tanulása során
- Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata
- Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

***TÉMAKÖR**: PUBLIKÁLÁS A VILÁGHÁLÓN*
***ÓRASZÁM**: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit;
- érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;
- több lapból álló webhelyet készít.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata
- Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete
- Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége
- Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok
- Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai
- Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben
- Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel
- Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához
- Összetett webdokumentum készítése

FOGALMAK

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában
- Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában
- Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése
- Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével
- Az iskolai élethez vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó, részletes feladatleírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával
- Elkészített weblap internetes publikálása
- A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése tanári segítséggel, kész stílusok alkalmazásával
- Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

TÉMAKÖR: *TÁBLÁZATKEZELÉS*
ÓRASZÁM*: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adatokat táblázatba rendez;
- táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;
- az adatokat diagramon szemlélteti;
- nagy adathalmazokat tud kezelni
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adatok bevitele különböző forrásokból
- Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása
- Adatok elemzése, csoportosítása
- Adatok táblázatos elrendezése
- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei
- Cellahivatkozások használata
- Diagram létrehozása, szerkesztése
- Függvények használata, paraméterezése
- Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel
- Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

- Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
- Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés
- Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata
- Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása
- Egyéni számformátum kialakítása
- Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése
- Számítások végzése nagy adathalmazokon

FOGALMAK

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban
- Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése
- Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
- Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen
- Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből
- Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel
- Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel
- Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
- Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen

TÉMAKÖR: *ADATBÁZIS-KEZELÉS*
ÓRASZÁM*: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki.
- a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;
- az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése
- Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai
- Függvényhasználat adatok összesítésére
- Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés
- Jelentések készítése
- Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése
- Lekérdezések készítése
- Strukturált adattárolás
- Szűrési feltételek megadása
- Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

FOGALMAK

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén
- A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele
- A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában
- Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből

- Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból
- Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett
- Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése
- Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban
- Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása
- Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

TÉMAKÖR: *A DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA*
ÓRASZÁM: *5 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;
- követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;
- céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;
- tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;
- használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;
- igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
- használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;
- tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;
- önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai
- Állomány- és mappatömörítés

- Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése
- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Digitális kártevők elleni védekezés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában
- Operációs rendszer segédprogramjai
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

FOGALMAK

ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása, szinkronizálása számítógépes hálózat segítségével
- Az informatika tudománytörténetéhez kapcsolódó bemutató vagy weboldal készítése
- Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

4.8. Mesterséges Intelligencia alapjai tantárgy

Tantárgy neve: Mesterséges intelligencia alapjai

Tantárgy angol neve: Fundamentals of Artificial Intelligence

Tantárgy német neve: Grundlagen der künstlichen Intelligenz

Tantárgy rövid név: MI

Bizonyítványban megjelenő tantárgy név: Mesterséges intelligencia alapjai

Tantárgy-kategória: Szakmai

A tantárgy oktatásának helyszíne: 99 % gyakorlati

A tantárgy oktatásának időtartama: összesen 12 óra, 9. évfolyamon heti 0,33 óra

A tantárgy érkelési formája a szöveges értékelés, ennek részeként a „teljesítette" és „nem teljesítette" szöveges értékelés kerül meghatározásra illetve beírásra a KRÉTA rendszerbe.

Hiányzás, távollét esetén önálló felkészülés keretében lehetséges a tananyag, követelmény pótlása, az intézmény ellenőrzése mellett.

A tantárgy értékelése a tanulmányi átlagba nem számít be.

A tantárgy teljesítéséről a szakmai vizsgák lezárása után a tanuló mikrotanusítványt kap.

A Mesterséges Intelligencia (MI) alapjai tantárgy elengedhetetlen a mai digitális világban, mert az MI átalakítja a munkát, az oktatást és a mindennapi életet. Segít megérteni, hogyan működnek az MI-rendszerek, hogyan használhatók etikusan, és hogyan készíti fel a tanulókat a jövőbeli kihívásokra, mint az automatizáció vagy az adatvezérelt döntéshozatal.

A tanulás kompetenciái
Ez a tantárgy támogatja az önálló tanulást, a kritikus szemléletet és a folyamatos fejlődést. A tanulók megtanulják, hogyan keressenek megbízható MI-forrásokat, értékeljék az algoritmusok eredményeit, és alkalmazzák a tanultakat valós problémákra.

A kommunikációs kompetenciák
Fejleszti a MI-val való hatékony kommunikációt, mint a promptok megfogalmazása.

A digitális kompetenciák
A tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák
A mesterséges intelligencia alapjai tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Tanít etikus MI-használatra, felelősségvállalásra (pl. bias felismerése, ami egy olyan szisztematikus hiba, ami az adathalmazból ered) és csapatmunkára MI-projektekben.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
Ösztönzi kreativitást és a kreatív alkotást, pl. kép- vagy zene-generálásra. A mesterséges intelligencia segítségével lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák
A mesterséges intelligencia alapjai tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét. Felkészít MI-alapú innovációkra.

A tantárgy tartalmának témakörökei:
- Promptolás
- Hogyan tanul a MI?
- Forráskritika
- A MI története
- MI és etika
- MI a természetben és környezetvédelemben
- MI a szöveg és beszéd elemzésében
- Kreatív MI
- Adatok szerepe
- MI mint társ a tanulásban
- MI összefoglaló és projekt I.
- MI összefoglaló és projekt II.

Tantárgy részletes tatalma témámként:

Óra száma	Téma	Cél	Óra menete	NAT illeszkedés
1	**Az MI történelme**	A mesterséges intelligencia fejlődési útjának megértése, fő mérföldkövek felismerése. Betekintés a generált MI tartalmak világába, előnyök és kockázatok felismerése. Promptolás fogalmának megismerése, jó prompt tulajdonságai.	**ráhangolódás:** „Mit gondolunk az MI-ről??” **tanári demó:** MI idővonal (Turing-teszt, sakkgép, Deep Blue, AlphaGo, ChatGPT). **MI bemutató és használat a diákoknak:** Látványos MI példák bemutatása. MI eszközök kipróbálása a promptolás alapjainak bemutatására. „Jó és rossz” promptok különbségei. **Reflexió és összegzés:** MI előnyök és kockázatok összegyűjtése.	
2	**Hogyan tanul az MI?**	Megérteni, hogy az MI tanulása az adatok feldolgozásán és minták keresésén alapul. Felismerni a különbséget a felügyelt (címkézett adatokkal tanuló) és a felügyelet nélküli (önálló mintázatokat kereső) tanulás között. Kritikus gondolkodás: rájönni, hogy az adatok minősége és mennyisége alapvetően meghatározza az MI teljesítményét.	**rövid bevezető:** mit jelent a „tanulás” gépeknél? **elmélet:** felügyelt vs. felügyelet nélküli tanulás. **gyakorlat:** adatpontok osztályozása digitálisan. **gépi felügyelt tanulás:** Teachable Machine bemutatása.	Táblázatkezelés bevezetés

3	**Az adatok szerepe**	Felismerni, hogy az adatok rendszerezése alapvető az MI működésében. Megérteni, hogy a nyers adatokból hogyan lehet információt és tudást nyerni. Tapasztalatot szerezni az adatok digitális gyűjtésében, táblázatkezelésben és grafikus ábrázolásban. Látni, hogyan használja egy MI (pl. Gemini) az adatokat előrejelzésre, rendszerezésre.	**bevezető kérdés:** „Hol találkozunk adatokkal a mindennapokban?” **feladat:** mini adatbázis építése Google Sheets-ben (pl. gyümölcsök különböző tulajdonságokkal). **elemzés:** adatok elemzése, grafikon készítése. **MI elemzés:** Gemini hogyan „tanítja magát” az adatokból.	Táblázatkezelés
4	**MI és etika**	Kritikus gondolkodás fejlesztése az MI döntéseiről, valamint a digitális világban előforduló mindennapi etikai problémák felismerése és megvitatása.	**rövid történet:** önvezető autó döntési helyzetben. **beszélgetés:** mindennapi etikai helyzetek az MI miatt. **bemutató**: félrevezető tartalmak az online térben. **kritikus gondolkodás**: hamis tartalmak felismerésére épülő feladat **reflexió:** miért fontos az óvatosság?	
5	**MI a természetben és környezetvédelemben**	A diákok megértsék, hogyan segítheti a mesterséges intelligencia a környezeti problémák felismerését, megoldását, és hogyan járulhat hozzá a fenntartható jövőhöz.	**bemelegítő kérdés:** „Milyen környezeti problémát oldhatnánk meg először?” **tanári bemutató:** Hogyan segít az MI? **közös mindmap:** Canva/Flowchart Maker segítségével: MI+környezetvédelem. **ötletelés:** konkrét megoldások (pl. erdőtűz előrejelzés, szenzorok). **tanári kiegészítés:** MI valós példái a környezetvédelemben.	

6	**MI a szöveg és beszéd elemzésében**	Az MI hogyan dolgozza fel a nyelvet: Hogyan ismeri fel a szavakat, hogyan tanul mintákból, és miért ad néha helytelen vagy félrevezető választ.	**tanári bevezető:** hogyan „érti” a nyelvet az MI? NLP bevezetése **chatbot a gyakorlatban:** hogyan működnek a chatbotok különböző feladatoknál? - kreativitás, fordítás, ismeretterjesztés **beszélgetés:** mikor hasznos, mikor veszélyes? **összegzés**.	
7	**MI mint társ a tanulásban**	A diákok megtapasztalják, hogyan tudja az MI támogatni a tanulást (jegyzetek, tesztkérdések, magyarázatok), és felismerik, hogy az MI válaszait mindig ellenőrizni kell.	**bevezető:** „Használnád-e tanuláshoz az MI-t?” **tanári demó:** MI jegyzet generálása egy tananyagból. **gyakorlati feladat:** MI-tól kérnek tesztkérdéseket, majd ellenőrzik. összefoglalók, átfogalmazások MI-vel **megbeszélés:** mikor segít, mikor téveszt?	Bármelyik téma összefoglalásakor jól felhasználható
8	**Kreatív MI**	Az MI kreatív felhasználási lehetőségeinek megtapasztalása a művészetek és multimédia területén (irodalom, vizuális művészet, zene).	**bemelegítő:** „Ha lenne MI-alkotótársad, mit kérnél tőle?” **rövid bemutató:** MI által generált képek, zenék. **projekt:** novella írása + MI-illusztráció és háttérzene hozzá (***fülhallgató szükséges minden diáknak***). **bemutatók:** néhány munka bemutatása	Számítógépes grafika → képgenerálás
9	**MI és társadalom jövője**	Kritikus gondolkodás fejlesztése az MI társadalmi, munkaerőpiaci és tudományos hatásairól.	**bevezető:** „Milyen szakmákban találkoztál már MI-vel?” **csoportos vita:** mely szakmákat váltja ki, melyeket segíti? **tanári bemutató:** orvosi diagnózis, fordítóprogram. **reflexió:** milyen szakmát választanál, ha MI is jelen van?	

10	**MI összefoglaló és képzeletbeli MI-projekt**	A tanultak rendszerezése, kreatív alkalmazás és reflexió az MI jövőjéről.	**rövid áttekintés:** az év anyagáról (tanár). **önálló projektek:** „Milyen MI-t találnál fel, ami segíti az iskolát, a társadalmat vagy a környezetet?” – plakát/Canva/videó. **bemutatók** **közös lezárás:** mit viszünk magunkkal ebből az évből?	
11	**MI összefoglaló és projekt I.**	A tanultak kreatív alkalmazása.		
12	**MI összefoglaló és projekt II.**	A tanultak kreatív alkalmazása.		

4.9. Komplex természettudomány

9. ÉVFOLYAM - 108 ÓRA, EGY ÉVFOLYAMOS

A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás meghatározóvá váljék a tanulók számára.

A technikumok 9. évfolyamán feldolgozásra kerülő komplex természettudomány tantárgy a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk – környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.

Általános célkitűzése egyrészt a tanulók természettudományos műveltségének, szemléletének komplex módon történő mélyítése. A kerettanterv a rendszerszintű gondolkodás támogatása érdekében más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is tartalmaz.

Elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is.

A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak elmélyítésére szolgál. Legfontosabb célja azonban a szemléletformálás.

A tananyag feldolgozása során fontos a digitális technikák és az IKT-eszközök tanórai használata, valamint a természet iránti érdeklődés felkeltése után az önálló tanulói ismeretszerzésre,

kutakodásra történő bíztatás. Utóbbira külön időkeretet is biztost a Projektmunka fejlesztési feladat keretében.

A tananyag feldolgozása során a tanuló képet kap a fizika, a kémia, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált legfontosabb összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól.

A kvantitatív feladatok száma, alacsony marad, a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra.

A tantárgy tanulása során megvalósuló legfontosabb célok:

- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére. ;
- a természettudományos érvelés néhány sajátságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.
TANKÖNYV

- Nyomtatott anyag: nincs
- Digitális tananyag: fejlesztés alatt

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
Fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös elvégzése, elemzése.	Matematika: grafikus ábrázolás.
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tájékozódás térben és időben**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
Fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk begyakorlása.	

	Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása. A föld- és a napközéppontú világkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai jelenségek összekapcsolása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megértése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése. Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása. Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában. Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései. A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.	Matematika: koordináta-rendszer, geometriai hasonlóság, számrendszerek

Kulcsfogalmak	Tájolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, SI mértékegység rendszer

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Formák és arányok a természetben (Elemek és vegyületek; kristályrácsok, szerves molekulák)**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei, szimmetriaviszonyok. Halmaztulajdonságok. Periódusos rendszer, kémiai kötések	
Fejlesztési feladatok	Az arányok fontosságának belátása, rögzítése. Állandó és változtatható arányok felismerése Szerkezet és tulajdonság összefüggésének belátása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az arány felismerése és számszerű jellemzése. Anyagok szerkezetének ismerete. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Óriásmolekulák gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.	Matematika: százalékszámítás, egyenes és fordított arányosság, geometriai transzformációk

Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, szerkezeti képlet, oldat, oldószer, amorf, mono- , dimer és polimer, szénhidrogén, alkohol, aminosav, fehérje, zsírok, nukleinsavak, vitamin, kicsapódás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Halmazok (Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei)**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Hőmérséklet, nyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot	
Fejlesztési feladatok	Önálló ismeretszerzés a környezet állapotáról (mérés) Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés. Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán. A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt. Gáztörvények ismerete, alkalmazása Hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő kapcsolata	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A gáztörvények és a halmazállapotok változásának kvantitatív és kvalitatív ismerete és alkalmazása.		Sport: búvárkodás, repülés.
Kulcsfogalmak	Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Lendületbe jövünk!**	**Órakeret 5**
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás, kölcsönhatás, erő	
Fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Alapfogalmak megszilárdítása Zárt és nyitott rendszerekben való tájékozódás	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. Súlyerő, centripetális erő. Súlytalanság. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése. A lendületmegmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása.		Történelem: ipari forradalom
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.	

Tematikai egység/	**Mechanikai energia**	**Órakeret**

Fejlesztési cél		**4**
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
Fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása. Mechanikai energia és munka fajtái, kapcsolatai Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése. Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége. Egyéb energiák hővé alakulása. Az örökmozgó lehetetlensége.	Történelem: ipari forradalom
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés (Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája)**	**Órakeret 6**
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei, erő, súly, terhelés	
Fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer működésének alapelveinek megértése. Az emberi szívműködés és keringési rendszer alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az ember mozgatórendszere, légzése, keringése. Egészségtana	Művészetek: az emberi test ábrázolásai. Sort,élsport-amatőr sport
Kulcsfogalmak	Ízület, izom, szív, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcsere, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atomi aktivitás**	**Órakeret 7**
Előzetes tudás	Energia, periódusos rendszer, elemi részecskék, normálalak	
Fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Az elektronburok és az atommag szerkezete. Az atomenergia és felhasználása. Az anyag atomos szerkezetének vizsgálata konkrét jelenségeken keresztül. A radioaktivitás 3 fajtája Gyakorlati alkalmazása Az élő szervezetre gyakorolt hatásai. Természetes és mesterséges radioaktivitás A maghasadás feltételei, a láncreakció elve. Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése. Magfúzió és a Nap energiatermelése	Történelem: Hirosima, hidegháború, MIRV Osztályfőnöki: fenntarthatóság, atomenergia.
Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, radioaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Elektromosság, mágnesesség**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Energia, tömegvonzás, kölcsönhatások	
Fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információterjedés lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az elektromosság és a mágnesesség, mint kölcsönhatás megismerése. Statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése. Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, Az Ohm-törvény. Az elektromos energia és teljesítmény alapvető összefüggéseinek alkalmazása. A váltóáram, alapvető jellemzőinek megismerése. Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése. A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége. Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)	Történelem: ipari forradalmak.
Kulcsfogalmak	Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mi a fény?**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Rezgés, elektromágneses hullám.	
Fejlesztési feladatok	A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény kettős természete. A fény hullámtulajdonságainak elemzése, terjedési törvényszerűségei. A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása. Emberi szem szerkezete, a látás Optikai eszközök a mindennapokban	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A fény tulajdonságai A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége A sík, a domború és a homorú tükör, homorú és domború lencse képalkotása. A fényelhajlás jelensége optikai rácson keresztül. Polarizáció jelensége A fény elektromágneses hullám mivolta. A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei, prizma. A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái. A látás fizikai és biológiai alapjai: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás), a látáshibák korrigálása A fénysebesség kitüntetett szerepe.	Magyar nyelv és irodalom, művészetek: színek és fények a művészetekben.

Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, lencse szín, foton, fénysebesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés.	
Fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás és anyagforgalom a bioszférában és a szervezetben. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás. Egészséges életmód, táplálkozás.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A vér szerepe, vérkép. Kiválasztó működés Homeosztázis fenntartása.	Osztályfőnöki: Egészséges életmód. testképek Sport: testépítés

Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, fotoszintézis emésztés, kiválasztás, felszívás, visszaszívás, szűrlet, vizelet, homeosztázis

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A szervezet egysége – szabályozó folyamatok, ideg-és hormonrendszer és a viselkedés**	**Órakeret 6**

Előzetes tudás	Homeosztázis,.
Fejlesztési feladatok	A szervek működésének összhangja A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A szervezet védekezése..

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A kémiai és idegrendszeri szabályozás Főbb hormonok és reflexek Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek). Természetes és mesterséges immunitás. Stressz és egészség,. Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.	Osztályfőnöki: Az egyéni és csoportos agresszió példái.
Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, reflexív, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, feltétlen reflex,, motiváció, hierarchia, agresszió.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	A férfi- és női test különbségei	
Fejlesztési feladatok	A nemi működések megismerése. Egészségmegőrzés szempontjai, családtervezés A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. Az ivaros szaporodás genetikai szerepének megismerése. .	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei. A genetikai információ megváltozása: mutációk. Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek). Génmanipuláció. Családtervezés. Ember egyedfejlődés.	Matematika: valószínűség, gyakoriság, eloszlási görbe; kombinációk. Osztályfőnöki: Szexualitás, családi élet. Identitás. Öregedés és halál, idős generáció.
Kulcsfogalmak	Gén, mutáció, ivarsejt, ivarszerv, menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció Az ember társas viselkedése**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Geocentrikus és heliocentrikus világkép Magfúzió, naprendszer. az öröklődés alapjai	

Fejlesztési feladatok	Világegyetem szerkezete Fizikai,kémiai, biológiai, társadalmi evolúció

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A csillagok fejlődése. A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai. Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről. A Föld helye a világegyetemben, a Föld fizikai kémiai tulajdonságai. Élet kialakulása, növények, állatok evolúciója. Ember evolúciója.	Történelem: világképek fejlődése DSE: csillagászati túra

Kulcsfogalmak	Univerzum, galaxis, csillagkép, csillag, naprendszer, bolygó, üstökös, meteor, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, természetes és mesterséges szelekció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az evolúció színpada és szereplői**	**Órakeret 9**
Előzetes tudás	Anyagforgalom és energiaáramlás a bioszférában.	
Fejlesztési feladatok	Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos észszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Az alkalmazásra való törekvés kialakítása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és a kisközösségekben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Ökológiai szerveződési szintek, kölcsönhatások Környezet, társadalom, gazdaság és egészség összefüggései. Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek). Termelés és fogyasztás egyensúlya. Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák. Fenntartható fejlődés. Ökológiai lábnyom. Megújuló energiaforrások	Osztályfőnöki: Természetvédelem: vadasparkok, nemzeti parkok. Nemzetközi szerződések. Történelem: ember hatása a környezetre Tanulmányi kirándulás: bajai szennyvíztelep, vaskúti hulladékfeldolgozó, Paksi Atomerőmű DSE túrák: Gemencia

Kulcsfogalmak	energiagazdálkodás, környezetszennyezés, fenntartható fejlődés, Gaia-elmélet

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektmunka**	**Órakeret 17**
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; az elsajátított ismeretek. Tájékozódás on-line felületeken	
Fejlesztési feladatok	Projektek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A diákok 4-6 fős csoportokban közösen dolgoznak egy szabadon választott komplex természettudományos probléma megoldásán. Ehhez projekttervet késztenek, felhasználják a tanórákon szerzett ismereteiket, de önálló ismeretszerzésre, sőt kisebb kutatások, vizsgálatok elemzésére is buzdíthatjuk őket. A projekt értékelésének lehetséges szempontjai lehetnek: komplexitás, az ok-okozati összefüggések felismerésére való törekvés, a problémamegoldás újszerűsége, a projektbeszámoló színvonala, egyedisége. Projekttémák: 1.: képrejtvény plakát készítése. Egy plakáton két rejtvénynek kell szerepelnie. Téma: természettudományos fogalmak, jelenségek ábrázolása. Megfejtést a hátoldalon tünteti fel. Maximum két fő egy csoport. 2.: A „fény” témaköréhez kapcsolódó ppt készítése. (minimum 8 maximum 10 dia). Témakörön belül szabadon választható a téma. 3.: Elektromágneses hullámok és radioaktivitás. (minimum 8 maximum 10 dia). Témakörön belül szabadon választható a téma. 4.: Fenntartható fejlődés. (minimum 8 maximum 10 dia). Témakörön belül szabadon választható a téma.	Minden tantárgy: a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak	Források feltüntetése, önálló véleményalkotás, kritikus gondolkodás, információ szelektálás, igényes külalak kailakítás

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Érti a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tud különböző módon ábrázolni és ábrákról leolvasni mérési adatokat. Tudja jellemezni a mozgásformákat. Tud tájékozódni térképeken, valóságban. Ismeri a tanév során érintett fizikai fogalmakat és alapvető összefüggéseiket. Ismeri az emberi szervezet működését. Ismeri a természeti jelenségek okait és következményeit. Tisztában van az emberiség környezet befolyásoló hatásával. A tanuló képes elhelyezni magát a világban. Ismerje fel saját felelősségét a környezet megóvásában.

	A projektmunkák során pozitív tapasztalatot szereznek a közösen végzett tevékenységekben. Képes legyen önálló tudásszerzésre és kritikus értelmezésére.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA

- Félévenként 2-2 projektmunka értékelése
- Év végén a füzet tartalmának és külalakjának értékelése
- Üzemlátogatások tapasztalatainak rögzítésének értékelése
- Tanév során lehetőség lesz természettudományos előadások látogatására, annak dokumentálása is értékelésre kerül
- Röpdolgozatok

4.10. Fizika

Civilizációnk egyik alapja a természettudományos műveltség, mely jelentős mértékben a fizika által feltárt ismereteken nyugszik. Ezek megőrzése, továbbadása, bővítése az egymást követő generációk kiemelt feladata. A korszerű fizikatanítás célja részben azoknak az ismereteknek átadása és képességeknek fejlesztése, amelyek ennek megvalósulását lehetővé teszik. Emellett kiemelt feladat a korunkban fontossá vált, illetve a közeljövőben fontossá váló kulcskompetenciák fejlesztése, valamint a fizika és a technológia kapcsolatának, a fizika művelése sokoldalú társadalmi vonatkozásainak bemutatása. Ez úgy érhető el, ha a fizikai mennyiségek és törvények jelentése gyakorlati alkalmazások, illetve az egész emberiséget érintő határokon átívelő problémák (környezetszennyezés, globális éghajlatváltozás) kontextusában, a diákok életkori sajátosságainak megfelelően kerül megfogalmazásra.

Fontos feladata a fizika tantárgynak a diákok természettudományos szemléletének formálása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. A természettudományos szemlélet megismerése általános iskolában kezdődik, a középiskolában új elemek kapnak nagyobb hangsúlyt.

A természettudomány feladata elsősorban a világ működésének leírása, a „hogyan működik?” kérdésre való válaszok keresése egyre alapvetőbb és átfogóbb törvények segítségével, azokból kiindulva, sokszor hosszú logikai láncok felhasználásával. Ez jelenti azt, hogy a „miért, mi az oka?” kérdésekre is választ keres.

A megismerési folyamatban az empíria és az elmélet összhangja van jelen. A dolgok lehetséges működéséről, a megfigyelt jelenségek létrejöttének okáról hipotéziseket alkotunk, és ezek beválását megfigyelésekkel és kísérletekkel képesek vagyunk vizsgálni.

A természet leírásához, megismeréséhez egyszerűsítő feltételeket vezetünk be, analógiákat és modelleket alkalmazunk, a lényeges és lényegtelen momentumokat elkülönítjük, majd minél több tényezőt veszünk fokozatosan figyelembe.

Mai technikai világunk alapja a természettudomány. A technika egyben segítője a további természettudományi kutatásnak és az oktatásnak egyaránt. Elsősorban a számítógépek megjelenése és fejlődése fontos elem. A számítógép a megismerés egyik alapvető eszközévé vált egyrészt a számítások gyorsabb elvégzésével, a hatalmas adatbázisok kezelési lehetőségeivel, a szimulációknak a modellalkotásban és a modell tesztelésében való felhasználásával. Ezzel egyben kitágult a vizsgálható jelenségek köre. Az Internet elterjedése másrészt megteremtette a gyors tudásmegosztás lehetőségét is.

A tanári értékelés célja nem lehet eltérő a tantárgy céljától, azaz fontos a motiváció felkeltése, a fizika tárggyal való pozitív attitűd kialakítása. Mindez fejlesztő, tanulást támogató értékeléssel valósítható meg. Az értékelésnek az elvárt sokszínű tanulói tevékenységekre kell vonatkoznia, s kiemelt szerepe van benne az árnyalt, szöveges visszajelzésnek. Szerencsés lehet az önértékelés bevezetése, csoportmunka esetében egymás vagy a projekt értékelése. Egy-egy feladat kapcsán indokolt az értékelési szempontokat előre rögzíteni. Fontos az is, hogy az értékelés egy projektben, csoportmunkában annak a feladatrésznek a megítélésére irányul, melyet az értékelendő diák elvégzett. Így az értékelésnek a csoportmunkában egyénre szabottnak kell lennie.

Az egyedi (tehát nem ötfokú skálát követő) értékelést indokolhatja az is, hogy a tanárnak – aki nem a tantárgyat, hanem a tanulót tanítja, irányítja – tisztában kell lennie azzal, hogy egy adott tanulót milyen típusú visszajelzésekkel lehet motiválni. A jól kialakított értékelés növeli a motivációt, a végiggondolatlan, nem megfelelően kialakított, nem elegendően árnyalt értékelés viszont ellenében hat. Az értékelés nagymértékben képes befolyásolni a tárgy tanítási céljainak sikeres teljesítését.

A kerettanterv témaköreit, fejlesztési feladatait és ismereteit úgy alakítottuk ki, hogy az ezek figyelembevételével készített helyi tanterv, illetve tanmenet segítségével megvalósuljanak a Nat-ban megfogalmazott fejlesztési területek szerint csoportosított tanulási eredmények. Ezek egy része nem kötődik szorosan a tananyaghoz és témakörökhöz. A „Fizikai megfigyelések, kísérletek végzése, az eredmények értelmezése” –fejlesztési részterület tanulási eredményeinek megvalósulását segítik a megfigyeléssel, méréssel, kísérletezéssel a mért adatok elemzésével, egyszerű számításos feladatok megoldásával foglalkozó órák, amelyek megtartására minden témakörben nyílik alkalom. A fizika mint természettudományos megismerési módszer - című első fejlesztési terület további tanulási eredményei a tudományos vitákkal gazdagított tanórák segítségével valósulnak meg, ezek lehetőségét – a megfelelő órakeretet biztosítva - külön jelezzük a kerettantervben. A digitális technológiák használatával kapcsolatos tanulás eredmények megvalósulása a megfelelő eszközök és programok tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket a tanulási eredményeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló használ helymeghatározó szoftvereket, a közeli és távoli környezetünket leíró adatbázisokat, szoftvereket;
- a vizsgált fizikai jelenségeket, kísérleteket bemutató animációkat, videókat keres és értelmez;
- ismer magyar és idegen nyelvű megbízható fizikai tárgyú honlapokat;
- készségszinten alkalmazza a különböző kommunikációs eszközöket, illetve az internetet a főként magyar, illetve idegen nyelvű, fizikai tárgyú tartalmak keresésére;
- fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos, valamint nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az interneten talált tartalmakat több forrásból is ellenőrzi;
- a forrásokból gyűjtött információkat számítógépes prezentációban mutatja be;
- az egyszerű vizsgálatok eredményeinek, az elemzések, illetve a következtetések bemutatására prezentációt készít;
- a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására;
- a vizsgálatok során kinyert adatokat egyszerű táblázatkezelő szoftver segítségével elemzi, az adatokat grafikonok segítségével értelmezi;
- használ mérésre, adatelemzésre, folyamatelemzésre alkalmas összetett szoftvereket (például hang és mozgókép kezelésére alkalmas programokat).

A digitális eszközök használatának lehetőségére gyakran utalunk a fejlesztési feladatok között.

10–11. ÉVFOLYAM

A programtervünk szerint a fizika tantárgy tanítására az Informatika és távközlés és Közlekedés és szállítmányozás ágazatokon 10. évfolyamon heti 2, a 11. évfolyamon heti 3 órában kerülhet sor. A kerettanterv témakörei a mindennapok gyakorlatában fontos kérdések köré szerveződnek arra biztatva a tanárt, hogy a diákok fizikai ismereteit a gyakorlathoz kapcsolódó témákból kiindulva, a gyakorlatban megfigyelt, megfigyelhető jelenségek magyarázata során mutassa be. Ilyen módon elkerülhető a főleg képletekre koncentráló és a gyakorlati alkalmazásokat csak érdekességként megemlítő elméleti fizika szemléletű képzés. Szó sincs ugyanakkor arról, hogy ez a tudományosság háttérbe szorulását, vagy az összefüggések teljes elhanyagolását jelentené. A kerettanterv hangsúlyozottan törekszik a fizikai gondolkodásmód, a tudomány művelésének közvetlen megmutatására fejlesztési területként megjelenítve a korunkat fokozottan érintő, illetve a mai fizikai kutatásokkal kapcsolatos tudományos vitát, támogatva a tudományos megismerési folyamat aktív tanulás, kísérletezés során történő élményszerű átélését. Ebben az életszakaszban a diákok jövővel kapcsolatos elképzelése még gyakran kialakulatlan. Nagyon fontos, hogy a tananyag – a tartalmakkal túlzsúfolt elméleti tanulás erőltetése helyett – adjon lehetőséget a tárgy megszeretésére, illetve a későbbi, szakirányú tanulást megalapozó kompetenciák (például az önálló tanulás, a csoportban történő munka, a kritikus gondolkodás, a kreativitás) fejlesztésére. Mindez adatok memorizálása helyett aktív, differenciált, projektszemléletű tevékenységek révén valósítható meg – szem előtt tartva azt is, hogy a legfontosabb fogalmak és törvények helyes megértése alapozhatja meg a későbbi fizika tanulmányokat. Javasolt lehet tehát a kerettantervben megadott minimális elvárások alapján a helyi tantervben egy projektlistát készíteni, s ezen projektek köré szervezni a tanulást. A szabad órakeretet az adott projekt által megkívánt kiegészítő ismeretek és tevékenységek időigényének kielégítésére célszerű felhasználni. A projekt mind a differenciálás, mind az érdeklődés szerinti motiváció, mind az aktív tanulás lehetőségét megadja.

A fizika tantárgy sajátosan komplex tartalmából, valamint az imént említett tevékenység- és kompetencia központúságból következik az is, hogy értékelésében nem a szabály- és képletismeretnek kell dominálnia. Tág teret kell kapnia az értékelés sokféleségének. A prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése mellett a középiskolában előtérbe kerülhet a mérési és kísérleti feladatok értékelése, az önálló vagy kis csoportokban végzett projektmunka, az életkori sajátosságoknak megfelelő komplexebb kutató munka is.

A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a Nat-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

A 10–11. évfolyamon a fizika tantárgy óraszáma: 180 óra

A HELYI TANTERV ÓRASZÁMAI:

	10. évfolyam	11. évfolyam
Heti óraszámok	2	3
Évi óraszámok	72	108

10. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai
3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai
4. Az emberi test fizikájának elemei
5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában
7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás
8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás
9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	**Javasolt óraszám 10. évfolyamon**	**Javasolt óraszám 11. évfolyamon**
Matematikai alapok	3	
Egyszerű mozgások (1, 2)	12	
Ismétlődő mozgások (1, 2)	4	8
A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2)	12	
Az energia (1, 7)	10	
A melegítés és hűtés következményei (1, 3)	12	
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3)	10	
Gépek (1, 4, 5)	9	
Szikrák, villámok (1, 5)		11
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)		15
Generátorok és motorok (1, 5)		11
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)		15
Képek és látás (1, 4, 5, 6)		11
Az atomok és a fény (1, 5, 8)		10
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)		13
A Világegyetem megismerése (1, 9)		14
Összes óraszám:	72	108

***TÉMAKÖR**: EGYSZERŰ MOZGÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;
- fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;
- ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;
- mérések és a kiértékelés során alkalmazza a rendelkezésre álló számítógépes eszközöket, programokat;
- megismételt mérések segítségével, illetve a mérés körülményeinek ismeretében következtet a mérés eredményét befolyásoló tényezőkre;
- egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít;
- gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- helyesen használja az út, a pálya és a hely fogalmát, valamint a sebesség, átlagsebesség, pillanatnyi sebesség, gyorsulás, elmozdulás fizikai mennyiségeket a mozgás leírására;
- tud számításokat végezni az egyenes vonalú egyenletes mozgás esetében: állandó sebességű mozgások esetén a sebesség ismeretében meghatározza az elmozdulást, a sebesség nagyságának ismeretében a megtett utat, a céltól való távolság ismeretében a megérkezéshez szükséges időt;
- ismeri a szabadesés jelenségét, annak leírását, tud esésidőt számolni, mérni, becsapódási sebességet számolni;
- egyszerű számításokat végez az állandó gyorsulással mozgó testek esetében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A környezetben megfigyelt mozgások (közlekedés, sportolás) jellemzése az út és az elmozdulás mennyiségek valamint a hely és a pálya fogalmának használatával
- A gépkocsi sebességmérője által mutatott értékek értelmezése: állandó és változó nagyságú sebesség, az átlagsebesség és pillanatnyi sebesség jelentése
- Egyszerű számítások az egyenes pályán, állandó sebességgel haladó gépjármű mozgásával kapcsolatban: Az elmozdulás, megtett út és a megérkezéshez szükséges idő kiszámolása
- A közel állandó sebességű, egyenes vonalú mozgások (buborék a Mikola-csőben, mozgólépcső, csúszás jégen) megfigyelése, kialakulásának magyarázata

- Az elejtett test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata. A sebesség változásának jellemzése a gyorsulás fogalmának segítségével, a gyorsulás értelmezése a testre ható nehézségi erő vizsgálatával
- Adatgyűjtés Eötvös Lorándról és az Eötvös-ingáról
- Az elejtett test esési idejének mérése és számolása, a becsapódási sebesség kiszámítása
- A csúszó test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata, értelmezése a rá ható erők segítségével
- Az állandó gyorsulással elinduló autó mozgásának leírása és magyarázata
- Az elmozdulás, a sebesség és a gyorsulás használata egyenes mentén zajló mozgások leírására

FOGALMAK

Mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Videó készítése néhány, a környezetben megfigyelhető mozgásról. Egy megfelelően kiválasztott pont koordinátáinak meghatározása az egymást követő képkockákon videóanalízis segítségével
- Egy kút mélységének vagy erkély magasságának meghatározása az elejtett test zuhanási idejének mérésével, a mérés pontosságának becslése
- Közel állandó sebességű mozgás megvalósítása önálló kísérletezés során. A súrlódás csökkentése különböző módon, légpárnás eszközök, jégen csúszó eszközök
- Lejtőn leguruló, lecsúszó testek mozgásának megfigyelése, a mozgás jellegének kvantitatív megállapítása
- Galilei munkásságának megismerése a mozgások és a tudományos módszer kialakulásának témakörében
- Kísérlet tervezése annak belátására, hogy a szabadesés egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás

***TÉMAKÖR**: ISMÉTLŐDŐ MOZGÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 4 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átlátja a jelen közlekedése, közlekedésbiztonsága szempontjából releváns gyakorlati ismereteket, azok fizikai hátterét;
- egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;
- fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;
- ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;
- a mérések és a kiértékelés során alkalmazza a rendelkezésre álló számítógépes eszközöket, programokat;

– megismételt mérések segítségével, illetve a mérés körülményeinek ismeretében következtet a mérés eredményét befolyásoló tényezőkre;
– egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– ismeri az egyenletes körmozgást leíró fizikai mennyiségeket (pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, centripetális gyorsulás), azok jelentését, egymással való kapcsolatát;
– ismeri a periodikus mozgásokat (ingamozgás, rezgőmozgás) jellemző fizikai mennyiségeket, néhány egyszerű esetben tudja mérni a periódusidőt, megállapítani az azt befolyásoló tényezőket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Egyszerű körmozgás létrehozása, megfigyelése, kialakulásának értelmezése a centripetális erő és gyorsulás fogalmának segítségével
– A periódusidő mérése, a fordulatszám és a kerületi sebesség meghatározása, a centripetális gyorsulás nagyságának kiszámolása
– A mindennapokban gyakori körmozgások (például: ruha a centrifugában, a kerékpár szelepe, a Föld felszínének pontjai) fizikai hátterének elemzése
– Különböző lengések felismerése a környezetben: hintázó gyerekek, artisták a trapézon
– A környezetben lezajló csillapodó rezgések és lengések megfigyelése, jellemzése az amplitúdó, a frekvencia, illetve a csillapodás mértéke szempontjából
– A rugóhoz kapcsolt test rezgésének megfigyelése, kvalitatív leírása, a kitérés-idő és a sebesség-idő függvény elemzése.

FOGALMAK

körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Beszámoló készítése a fordulatszám jelentőségéről ruhák centrifugálása vagy fúrás esetén, a jellemző fordulatszám adatainak megkeresése
– Az ingaóra felépítését, az alkatrészek feladatát, az óra működését bemutató kiselőadás készítése
– Olyan inga készítése, melynek periódusideje 1 másodperc, ennek ellenőrzése

***TÉMAKÖR**: A KÖZLEKEDÉS ÉS SPORTOLÁS FIZIKÁJA*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudja, hogyan születnek az elismert, új tudományos felismerések, ismeri a tudományosság kritériumait;
- tisztában van azzal, hogy a fizika átfogó törvényeket ismer fel, melyek alkalmazhatók jelenségek értelmezésére, egyes események minőségi és mennyiségi előrejelzésére;
- átlátja a jelen közlekedése, közlekedésbiztonsága szempontjából releváns gyakorlati ismereteket, azok fizikai hátterét;
-
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- kialakult véleményét mérési eredményekkel, érvekkel támasztja alá.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egyszerű esetekben kiszámolja a testek lendületének nagyságát, meghatározza irányát;
- egyszerűbb esetekben alkalmazza a lendületmegmaradás törvényét, ismeri ennek általános érvényességét;
- tisztában van az erő mint fizikai mennyiség jelentésével, mértékegységével, ismeri a newtoni dinamika alaptörvényeit, egyszerűbb esetekben alkalmazza azokat a gyorsulás meghatározására, a korábban megismert mozgások értelmezésére;
- egyszerűbb esetekben kiszámolja a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erőket (nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súlyerő, súrlódási erők, rugóerő), meghatározza az erők eredőjét;
- érti a legfontosabb közlekedési eszközök – gépjárművek, légi és vízi járművek – működésének fizikai elveit;
- tisztában van a repülés elvével, a légellenállás jelenségével;
- ismeri a hidrosztatika alapjait, a felhajtóerő fogalmát, hétköznapi példákon keresztül értelmezi a felemelkedés, elmerülés, úszás, lebegés jelenségét, tudja az ezt meghatározó tényezőket, ismeri a jelenségkörre épülő gyakorlati eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Rugalmatlan ütközések megfigyelése, a közös sebesség számítása egyszerű esetekben a lendület megmaradásának segítségével. A gyűrődési zóna szerepe ütközéskor
- Labdák rugalmasságának vizsgálata a visszapattanás magasságának megfigyelésével
- A lendület szerepe fékezés és gyorsítás során. A fékút és a fékezési idő
- Az autó gyorsulásának, illetve a fékezés folyamatának magyarázata az autóra ható erők és Newton törvényei segítségével
- A kanyarodás fizikája, a kicsúszás megfigyelése (kanyarodó autó, motor, korcsolya) és okainak (súrlódási erő) vizsgálata

- A testek úszásának és elmerülésének kísérleti vizsgálata, a tapasztaltak fizikai magyarázata a hidrosztatikai nyomás és a felhajtó erő segítségével
- A hajók (vitorlás, illetve hajócsavaros) és tengeralattjárók működésének fizikai magyarázata, az áramvonalas test fontossága a vízben való haladás során
- A repülőgépek fizikája, a szárnyra ható felhajtó erő magyarázata, az áramvonalas forma fontossága

FOGALMAK

a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy vagy több kiválasztott sporteszköz (pl. síléc, labda) kialakításának és fizikai hátterének feltárása, az eredmények megosztása a tanulótársakkal
- Kísérleti megfigyelése és vizsgálata annak, hogy az érintkező felületek közötti súrlódást hogyan lehet kis mennyiségű szennyező anyaggal (por, olaj) befolyásolni. Alkalmas kísérleti eszköz (pl. változtatható hajlásszögű lejtő) megépítése
- Adott teher szállítására alkalmas hajómodell elkészítése a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával. Az eszköz felépítésének magyarázata
- Az áramló levegő nyomáscsökkenésének bemutatása egyszerű demonstrációs eszközökkel
- Nagysebességű képrögzítésre alkalmas kamerával rögzített lassított felvételek tanulmányozása ütközésekről, labdák deformációjáról
- Különböző zöldségek és gyümölcsök vízben való elmerülésének vizsgálata a vízben feloldott cukor vagy só mennyiségének változtatása mellett

***TÉMAKÖR**: AZ ENERGIA*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a megújuló és a nem megújuló energiaforrások használatának és az energia szállításának legfontosabb gyakorlati kérdéseit;
- az emberiség energiafelhasználásával kapcsolatos adatokat gyűjt, az információkat szemléletesen mutatja be;
- tudja, hogy a Föld elsődleges energiaforrása a Nap. Ismeri a napenergia felhasználási lehetőségeit, a napkollektor és a napelem mibenlétét, a közöttük lévő különbséget;
- ismeri a szervezet energiaháztartásának legfontosabb tényezőit, az élelmiszerek energiatartalmának szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a mechanikai munka fogalmát, kiszámításának módját, mértékegységét, a helyzeti energia, a mozgási energia, a rugalmas energia, a belső energia fogalmát;
- konkrét esetekben alkalmazza a munkatételt, a mechanikai energia megmaradásának elvét a mozgás értelmezésére, a sebesség kiszámolására.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adatgyűjtés az emberiség energiafelhasználásáról
- A testek emelését és gyorsítását kísérő energiaváltozások vizsgálata: a helyzeti és mozgási energia, a munka
- A szabadon eső test becsapódási sebességének meghatározása a munkatétel és az energiamegmaradás segítségével
- Az elhajított kő mozgásának energetikai elemzése
- Az energia megmaradása a súrlódás és közegellenállás hiányában és jelenlétében, a belső energia
- A rugóhoz, gumiszalaghoz kapcsolt test mozgásának energetikai elemzése: a rugalmas energia
- Energia átalakulások a háztartásban, a környezetben, az emberi szervezetben és az erőművekben (hőerőmű, szélerőmű, vízi erőmű, atomerőmű, napkollektor), a hatásfok
- Az energia szállításának lehetőségei
- A Nap mint a Föld energiakészletének elsődleges forrása. Megújuló és nem megújuló energiaforrások megkülönböztetése, megnevezése, az energiatermelés és a környezet állapotának kapcsolata
- Az energiaforrásaink kihasználásának lehetőségei a jövőben.

FOGALMAK

munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Beszámoló készítése az örökmozgókról és arról, miért nem lehetséges ilyen gépet építeni
- Beszámoló készítése a napállandóról
- Egyszerű eszköz készítésével annak kimutatása, hogy a felület napsugárzás hatására történő felmelegedése hogyan függ a felület és a napsugarak irányától
- Az emberiség energiafelhasználását és energiatermelését jellemző adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes ábrázolása, területi változásainak bemutatása
- Az autó indulását kísérő energiaváltozások összegyűjtése, szemlélete bemutatása
- A teavíz melegítése hatásfokának kísérleti vizsgálata. Hogyan függ a hatásfok a gázláng méretétől, milyen más tényezők befolyásolják?

***TÉMAKÖR**: A MELEGÍTÉS ÉS HŰTÉS KÖVETKEZMÉNYEI*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 12 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átlátja a korszerű lakások és házak hőszabályozásának fizikai kérdéseit (fűtés, hűtés, hőszigetelés);
- tisztában van a konyhai tevékenységek (melegítés, főzés, hűtés) fizikai vonatkozásaival;
- egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;
- fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;
- ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;
- egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít;
- gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a hőtágulás jelenségét, jellemző nagyságrendjét;
- ismeri a Celsius- és az abszolút hőmérsékleti skálát, a gyakorlat szempontjából nevezetes néhány hőmérsékletet, a termikus kölcsönhatás jellemzőit;
- értelmezi az anyag viselkedését hőközlés során, tudja, mit jelent az égéshő, a fűtőérték és a fajhő;
- tudja a halmazállapot-változások típusait (párolgás, forrás, lecsapódás, olvadás, fagyás, szublimáció);
- tisztában van a halmazállapot-változások energetikai viszonyaival, anyagszerkezeti magyarázatával, tudja, mit jelent az olvadáshő, forráshő, párolgáshő. Egyszerű számításokat végez a halmazállapot-változásokat kísérő hőközlés meghatározására;
- ismeri a hőtan első főtételét, és tudja alkalmazni néhány egyszerűbb gyakorlati szituációban (palackba zárt levegő, illetve állandó nyomású levegő melegítése);
- tisztában van a megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbséggel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hőtágulás jelenségének megfigyelése, értelmezése
- Az anyagok hőmérsékletének mérése, a hőmérséklet kiegyenlítődésének kísérleti vizsgálata és értelmezése
- Anyagok melegítésének és hűtésének megfigyelése például konyhai tevékenység során: a folyamat gyorsaságának vizsgálata, a fajhő és a felület nagyságnak szerepe
- Az égéshő és fűtőérték fogalma, a lassú és gyors égés felismerése a mindennapokban

- Halmazállapotváltozások (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, a forrás és szublimáció) megfigyelése például konyhai tevékenység során. A fázisátmenetek vizsgálata a hőmérséklet változásának szempontjából
- A halmazállapot-változások értelmezése és energetikai leírása, egyszerű számítások a mindennapi gyakorlatból, az olvadáshő a párolgáshő és a forráshő fogalma
- A kuktafazék működésének fizikai magyarázata
- A dugattyú mozgásának értelmezése a hőtan első főtételének segítségével
- A megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbség felismerése

FOGALMAK

hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapotváltozás, melegítés, hűtés, fűtőérték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A különböző hőmérsékletű folyadékok keveredésekor kialakuló közös hőmérséklet mérése, becslése, illetve számolása a megfelelő adatok ismeretében
- Festékes víz vagy tintacsepp meleg és hideg vízben való elkeveredésének megfigyelése csoportban történő kísérletezés során, a tapasztalatok megfogalmazása, hipotézis alkotása az elkeveredés gyorsaságával kapcsolatban, a hipotézis megvitatása, ellenőrzése újabb kísérletekkel
- Tea készítése hidegvízbe tett filter segítségével
- A főzésre használt edények használat közbeni felmelegedésének vizsgálata. Milyen megoldásokat alkalmaznak annak érdekében, hogy a lábas füle vagy a merőkanál, palacsintasütő nyele kevésbé melegedjen?
- Kísérletezés a túlhűtés jelenségének megvalósítására, például lassan lehűtött palackos ásványvíz segítségével, tanári útmutatás alapján. A sikeres, illetve sikertelen próbálkozások dokumentálása, a tapasztalatok megbeszélése
- Kutatómunka a vasbetonról. Miért alkalmazható egymás mellett éppen a vas és a beton?
- A párolgás sebességét befolyásoló tényezők megfigyelése csoportos tanulókísérlet végzése közben

***TÉMAKÖR**: VÍZ ÉS LEVEGŐ A KÖRNYEZETÜNKBEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a légnyomás változó jellegét, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát;
- ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a hővezetés, hőáramlás és hősugárzás jelenségét, a hőszigetelés lehetőségeit, ezek anyagszerkezeti magyarázatát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a víz különleges tulajdonságait (rendhagyó hőtágulás, nagy olvadáshő, forráshő, fajhő), ezek hatását a természetben, illetve mesterséges környezetünkben;
- ismeri a nyomás, hőmérséklet, páratartalom fogalmát, a levegő mint ideális gáz viselkedésének legfontosabb jellemzőit. Egyszerű számításokat végez az állapothatározók megváltozásával kapcsolatban;
- ismeri az időjárás elemeit, a csapadékformákat, a csapadékok kialakulásának fizikai leírását.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A légnyomás kísérleti kimutatása, a légritkított tér néhány gyakorlati alkalmazása
- A légnyomás és az időjárás kapcsolata
- Az abszolút és relatív páratartalom. A relatív páratartalom és a hőmérséklet kapcsolata, páraképződés a természetben: harmatképződés, dér, zúzmara
- Páraképződés a lakásban, ennek következményei. Fűtési rendszerek a lakásban
- A hőterjedés gyakorlati példákon keresztül (hővezetés, hőáramlás, hősugárzás)
- A hőszigetelés lehetőségei a lakásban. A hőszigetelő ablak működésének fizikai magyarázata
- A víz rendhagyó hőtágulása, ennek következményei a természetben. Jégképződés a tavakon, jéghegyek
- Egyszerű számítások végzése a levegő állapothatározóinak megváltozásával kapcsolatban

FOGALMAK

Időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A hőszigetelt edény (termosz) és az egyszerű üvegedény tulajdonságainak összehasonlítása önálló kísérletezés segítségével
- Hőszigetelt edény készítése a környezetben található egyszerű eszközök felhasználásával, a hőszigetelő tulajdonság kimutatása és magyarázata
- Az iskola fűtési rendszerének megtekintése, a rendszer elemeinek elkülönítése, azok szerepének felismerése. A rendszer egyszerűsített változatának lerajzolása, felépítése
- Anyaggyűjtés, beszámoló készítése és beszélgetés a jéghegy tulajdonságairól és szerepéről a Titanic elsüllyedésében
- A szoba hőmérsékletének mérése felfűtés és szellőztetés közben hőmérő ismételt leolvasásával vagy automatikus adatgyűjtő rendszer felhasználásával. Az adatok megjelenítése és megosztása
- A száraz meleg és a nedves meleg megtapasztalása (nyári szárazságban, szaunában), a testérzet összehasonlítása
- A tanteremben található levegő tömegének becslés

***TÉMAKÖR**: GÉPEK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 9 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- el tudja választani egyszerű fizikai rendszerek esetén a lényeges elemeket a lényegtelenektől;
- néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az egyszerű gépek elvének megjelenését a hétköznapokban, mindennapi eszközeinkben;
- néhány egyszerűbb, konkrét esetben (mérleg, libikóka) a forgatónyomatékok meghatározásának segítségével vizsgálja a testek egyensúlyi állapotának feltételeit, összeveti az eredményeket a megfigyelések és kísérletek tapasztalataival.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A libikóka és a mérleg egyensúlyának kísérleti vizsgálata és értelmezése
- Szerszámkulcsok és fogók működésének magyarázata az erőkar segítségével
- Gépek összehasonlítása a teljesítmény és hatásfok adatok alapján
- A kerékpár felépítésének és működésének fizikai magyarázata
- Egy jelentős gép és a kapcsolódó technológia fizikai lényegének ismertetése, történelmet és társadalmat átalakító hatásának bemutatása (Ilyen lehet: hajítógép, szövőgép, mechanikus számológép, belső égésű motor)
- Anyaggyűjtés James Wattról és gőzgépéről
- Beszélgetés a robotokról: elterjedésük, jövőbeli szerepük, mesterséges intelligencia, gépi tanulás, önvezérelt működés

FOGALMAK

forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy a diákok számára elérhető gép (ceruzahegyező, konzervnyitó, zárszerkezet, mechanikus óra, zenegép, ...) szétszedése, a főbb alkotórészek azonosítása, szerepük felismerése, a működés fizikai alapjainak leírása. A tevékenység dokumentálása
- A felfújt léggömbben levő levegő súlyának kimutatása egyszerű mérleg segítségével
- Egyszerű kísérletek elvégzése a súlypont egyensúlyozásban betöltött szerepének bemutatására
- Különböző csavarok beszerzése, vizsgálata, jellemzőinek (menetemelkedés, menetsűrűség) megfigyelése és működésének magyarázata

– Az egyes történelmi korokra jellemző gépek összegyűjtése, alkalmazásuk bemutatása
– Kedvelt gépek modelljeinek megfigyelése, illetve elkészítése, működésük megismerése, megértése

11. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai
3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai
4. Az emberi test fizikájának elemei
5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés

B) és világítás a háztartásban

6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában
7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás
8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás
9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei

Kapcsolódás a Nat témaköreihez

Témakör neve	**Javasolt óraszám 11. évfolyamon**
Ismétlődő mozgások (1, 2)	8
Szikrák, villámok (1, 5)	11
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)	15
Generátorok és motorok (1, 5)	11
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)	15
Képek és látás (1, 4, 5, 6)	11
Az atomok és a fény (1, 5, 8)	10
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)	13
A Világegyetem megismerése (1, 9)	14
Összes óraszám:	108

***TÉMAKÖR**: ISMÉTLŐDŐ MOZGÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 8 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átlátja a jelen közlekedése, közlekedésbiztonsága szempontjából releváns gyakorlati ismereteket, azok fizikai hátterét;
- egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;
- fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;
- ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;
- a mérések és a kiértékelés során alkalmazza a rendelkezésre álló számítógépes eszközöket, programokat;
- megismételt mérések segítségével, illetve a mérés körülményeinek ismeretében következtet a mérés eredményét befolyásoló tényezőkre;
- egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az egyenletes körmozgást leíró fizikai mennyiségeket (pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, centripetális gyorsulás), azok jelentését, egymással való kapcsolatát;
- ismeri a periodikus mozgásokat (ingamozgás, rezgőmozgás) jellemző fizikai mennyiségeket, néhány egyszerű esetben tudja mérni a periódusidőt, megállapítani az azt befolyásoló tényezőket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű körmozgás létrehozása, megfigyelése, kialakulásának értelmezése a centripetális erő és gyorsulás fogalmának segítségével
- A periódusidő mérése, a fordulatszám és a kerületi sebesség meghatározása, a centripetális gyorsulás nagyságának kiszámolása
- A mindennapokban gyakori körmozgások (például: ruha a centrifugában, a kerékpár szelepe, a Föld felszínének pontjai) fizikai hátterének elemzése
- Különböző lengések felismerése a környezetben: hintázó gyerekek, artisták a trapézon
- A környezetben lezajló csillapodó rezgések és lengések megfigyelése, jellemzése az amplitúdó, a frekvencia, illetve a csillapodás mértéke szempontjából
- A rugóhoz kapcsolt test rezgésének megfigyelése, kvalitatív leírása, a kitérés-idő és a sebesség-idő függvény elemzése.

FOGALMAK

körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- beszámoló készítése a fordulatszám jelentőségéről ruhák centrifugálása vagy fúrás esetén, a jellemző fordulatszám adatainak megkeresése
- az ingaóra felépítését, az alkatrészek feladatát, az óra működését bemutató kiselőadás készítése
- olyan inga készítése, melynek periódusideje 1 másodperc, ennek ellenőrzése

***TÉMAKÖR**: SZIKRÁK, VILLÁMOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 11 TANÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a villámok veszélyét, a villámhárítók működését, a helyes magatartást zivataros, villámcsapás-veszélyes időben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az elektrosztatikus alapjelenségeket (dörzselektromosság, töltött testek közötti kölcsönhatás, földelés), ezek gyakorlati alkalmazásait;
- átlátja, hogy az elektromos állapot kialakulása a töltések egyenletes eloszlásának megváltozásával van kapcsolatban;
- érti Coulomb törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza elektromos töltéssel rendelkező testek közötti erő meghatározására;
- tudja, hogy az elektromos kölcsönhatást az elektromos mező közvetíti.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az elektromos állapot kialakulásának magyarázata az atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, atommag) segítségével
- A két fajta elektromos állapot, az elektromos vonzás és taszítás, az elektromos árnyékolás, a csúcshatás, az elektromos megosztás és a földelés megfigyelése kísérletezés közben, a tapasztaltak magyarázata
- Coulomb törvénye, az elektromosan töltött testek között fellépő erő meghatározása
- Az elektromos mező szemléltetése (pl. búzadarás kísérlettel), ez alapján a mező erővonalakkal történő érzékeltetése
- Elektromos szikrák keltése, megfigyelése (pl. megosztó géppel vagy szalaggenerátorral), ennek segítségével a villámok kialakulásának alapvető magyarázata
- A tanultak alkalmazása a villámok elleni védekezésben, illetve a villámcsapás-veszélyes helyzetekben való helyes magatartás kialakításában

FOGALMAK

elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű elektroszkóp készítése (pl. Öveges-féle töltésszámlálós konzervdoboz-elektroszkóp), ezzel kísérletek elvégzése: a csúcshatás, az megosztás megfigyelése, a Coulomb-törvény érzékeltetése
- Az elektromos árnyékolás (Faraday-kalitka) vizsgálata mobiltelefonnal (pl. hűtőszekrényben, mikrohullámú sütőben, sztaniolpapíros csomagolásban stb., felhívható-e a készülék?)
- Különböző épületek villámvédelmi rendszerének megfigyelése
- A fénymásoló, lézernyomtató működésének tanulmányozása, anyaggyűjtés projektmunkában
- Villámokról készült felvételek gyűjtése és tanulmányozása

***TÉMAKÖR**: ELEKTROMOSSÁG A KÖRNYEZETÜNKBEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- átlátja a gyakran alkalmazott orvosdiagnosztikai vizsgálatok, illetve egyes kezelések fizikai megalapozottságát, felismeri a sarlatán, tudományosan megalapozatlan kezelési módokat;
- tisztában van az elektromos áram veszélyeivel, a veszélyeket csökkentő legfontosabb megoldásokkal (gyerekbiztos csatlakozók, biztosíték, földvezeték szerepe);
- tisztában van az aktuálisan használt világító eszközeink működési elvével, energiafelhasználásának sajátosságaival, a korábban alkalmazott megoldásokhoz képesti előnyeivel;
- ismeri a háztartásban használt fontosabb elektromos eszközöket, az elektromosság szerepét azok működésében. Szemléletes képe van a váltakozó áramról
- gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tudja, hogy az áram a töltött részecskék rendezett mozgása, és ez alapján szemléletes elképzelést alakít ki az elektromos áramról;

- gyakorlati szinten ismeri az egyenáramok jellemzőit, a feszültség, áramerősség és ellenállás fogalmát;
- ismeri a mindennapi életben használt legfontosabb elektromos energiaforrásokat, a gépkocsi-, mobiltelefon-akkumulátorok legfontosabb jellemzőit;
- érti Ohm törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza a feszültség, áramerősség, ellenállás meghatározására. Tudja, hogy az ellenállás függ a hőmérséklettől;
- ki tudja számolni egyenáramú fogyasztók teljesítményét, az általuk felhasznált energiát;
- ismeri az egyszerű áramkör és egyszerűbb hálózatok alkotórészeit, felépítését;
- értelmezni tud egyszerűbb kapcsolási rajzokat, ismeri kísérleti vizsgálatok alapján a soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőit;
- ismeri az elektromos hálózatok kialakítását a lakásokban, épületekben, az elektromos kapcsolási rajzok használatát;
- tisztában van az elektromos áram élettani hatásaival, az emberi test áramvezetési tulajdonságaival, az idegi áramvezetés jelenségével;
- ismeri az elektromos fogyasztók használatára vonatkozó balesetvédelmi szabályokat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az elektromos áram fogalmának kialakítása egyszerű kísérletekkel (pl. víz elektromos vezetésének változása, konyhasó vagy sav hatására), az áramerősség mérése
- A legfontosabb egyenáramú áramforrások (galvánelem, gépkocsi- mobiltelefon-akkumulátorok, napelemek), adatainak összegyűjtése és értelmezése
- Ohm törvényének vizsgálata méréssel egyszerű áramkörben ellenálláshuzallal, az ellenállás, mint fizikai mennyiség és mint áramköri elem bevezetése
- Egyszerű számítások elvégzése Ohm törvényének felhasználásával: a feszültség, az áramerősség és az ellenállás meghatározására
- Egyszerű, fényforrást és termisztort tartalmazó áramkör vizsgálata, az ellenállás hőmérsékletfüggésének felismerése
- A soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőinek megismerése kísérleti vizsgálatok alapján
- A legfontosabb hőhatáson alapuló háztartási eszközök jellemzőinek összegyűjtése
- A villanyszámla értelmezése, a háztartási áramfogyasztás költségeinek kiszámolása, a kWh és a joule kapcsolata
- Az elektromos áramütés élettani hatása, érintésvédelmi, balesetvédelmi ismeretek
- Lakás villamos hálózata és biztonsági berendezései (a biztosíték, az áram-védőkapcsoló és a földvezeték feladata)
- Az EKG, EEG felvételek kapcsán az emberi idegvezetés egyes diagnosztikai alkalmazásainak bemutatása

FOGALMAK

elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Gyümölcsből vagy zöldségből elektromos telepek készítése és feszültségeinek vizsgálata (pl. burgonya, ecetes uborka, citrom, hagyma, vas és réz szegekkel, vagy más fémekkel)
- Fényforrások teljesítményének és fényerejének vizsgálata (teljesítmény számolása a feszültség és áramerősség mérésével, fényerő mérése pl. mobilapplikációval)
- Testünk különböző pontok közti ellenállásának mérése ellenállásmérő-műszerrel, az emberi szervezet ellenállását befolyásoló tényezők vizsgálata
- Szénrúd, grafitbél vagy ellenálláshuzal ellenállásának vizsgálata
- Gyűjtőmunka orvosi diagnosztikai eszközökről
- Egy kiválasztott fogyasztó teljesítményének meghatározása. A mérés megtervezése, kivitelezése, az eredmények értékelése és bemutatása

***TÉMAKÖR**: GENERÁTOROK ÉS MOTOROK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 11 TANÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van a különböző típusú erőművek használatának előnyeivel és környezeti kockázatával;
- ismeri a háztartásban használt fontosabb elektromos eszközöket, az elektromosság szerepét azok működésében. Szemléletes képe van a váltakozó áramról.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elektromágnes készítése közben megfigyeli és alkalmazza, hogy az elektromos áram mágneses mezőt hoz létre;
- megmagyarázza hogyan működnek az általa megfigyelt egyszerű felépítésű elektromos motorok: a mágneses mező erőt fejt ki az árammal átjárt vezetőre;
- ismeri az elektromágneses indukció jelenségének lényegét, fontosabb gyakorlati vonatkozásait, a váltakozó áram fogalmát;
- érti a generátor, a motor és a transzformátor működési elvét, gyakorlati hasznát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elektromágnes készítése egyszerű eszközökkel (pl. vasszegre tekert szigetelt drót), az előállított mágneses mező vizsgálata pl. iránytűvel)
- Az elektromotor működési elvének megértése egyszerű modell vagy animáció tanulmányozása révén
- Az elektromágneses indukció alapeseteinek megismerése, ez alapján egyszerű generátor modell készítése vagy tanulmányozása
- Adatgyűjtés Michael Faraday életéről, a felfedezések jelentőségének megvitatása
- A váltakozó áram keletkezése, és főbb jellemzői

- A transzformátor működésének megfigyelése és magyarázata, az elektromos energia szállításában betöltött szerepének megismerése
- A környezetünkben illetve technika eszközökben található transzformátorok felismerése
- Generátorok és motorok működésének megfigyelése, fizikai magyarázata

FOGALMAK

mágneses mező, mágneses indukciósvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Adatgyűjtés projektmunkában Jedlik Ányos villanymotorjáról, villamos motorkocsijáról, és a dinamójáról
- A Föld és más gyenge mágneses terek vizsgálata mobilapplikáció segítségével
- Mágneses mezőben fellépő erőhatások egyszerű kísérleti vizsgálata (pl. Oersted-kísérlete, párhuzamos vezetők közötti erők)
- Transzformátor modell készítése és vizsgálata vaskarikára tekert szigetelt drótok segítségével
- A transzformátor és a villamos energia elterjedésében szerepet vállaló magyar tudósok (Déri, Bláthy, Zipernowsky, Mechwart) találmányainak jelentősége. Anyaggyűjtés projektmunkában
- Egyszerű egyenáramú motorok készítése rézdrót, elem és mágnes felhasználásával az interneten található videók segítségével
- Az elektromágneses emelő megismerése, erős elektromágnes készítése a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával
- Folyamatábra készítése az elektromos energia útjáról az erőműtől a lakásig. Az ehhez használt eszközök megfigyelése a környezetben

***TÉMAKÖR**: A HULLÁMOK SZEREPE A KOMMUNIKÁCIÓBAN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 15 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tisztában van az elektromágneses hullámok frekvenciatartományaival, a rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös hullámok, a látható fény, az ultraibolya hullámok, a röntgensugárzás, a gamma-sugárzás gyakorlati felhasználásával.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti, hogyan alakulnak ki és terjednek a mechanikai hullámok, ismeri a hullámhossz és a terjedési sebesség fogalmát;
- ismeri az emberi hangérzékelés fizikai alapjait, a hang, mint hullám jellemzőit, keltésének eljárásait;

- átlátja a húros hangszerek és a sípok működésének elvét, az ultrahang szerepét a gyógyászatban, ismeri a zajszennyezés fogalmát;
- ismeri az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang-, kép-) átvitelben, ismeri a mobiltelefon legfontosabb tartozékait (SIM kártya, akkumulátor stb.), azok kezelését, funkcióját;
- ismeri az elektromágneses hullámok jellemzőit (frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség), azt, hogy milyen körülmények határozzák meg ezeket. A mennyiségek kapcsolatára vonatkozó egyszerű számításokat végez.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A környezetben előforduló mechanikai haladó hullámok megfigyelése, a terjedési mechanizmusának megértése
- A megfigyelt mechanikai hullámok jellemzése a megfelelő fizikai mennyiségekkel (terjedési sebesség, hullámhossz, amplitúdó, a csillapodás jellege)
- Az állóhullámok kialakulásának megfigyelése
- Hangszerek és egyszerű hangkeltő eszközök megfigyelése, a keletkező hanghullámok jellemzése
- Környezetünk hangterhelése, javaslatok a zajszennyezés csökkentésére
- Az elektromágneses hullámok kialakulása és terjedése, a hullámokat jellemző fizikai mennyiségek
- A hullámhossz, a terjedési sebesség és a frekvencia kapcsolata
- A különböző frekvenciájú elektromágneses hullámok alkalmazásainak megfigyelése és fizikai magyarázata mindennapi eszközeink használata során: tolatóradar, mikrohullámú sütő, infrakamera, röntgengép, anyagvizsgálat
- A képek és hangok továbbításának alapelvei (rádió, televízió), a mobiltelefon működése: wifi, bluetooth
- Interferencia képek létrehozása lézerrel, lefényképezése, egyszerű magyarázata
- Anyaggyűjtés a hologramokról, Gábor Dénesről, a talált információk megosztása, megbeszélése
- Tudományos vita a mobiltelefon használatának lehetséges ártalmairól

FOGALMAK

hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Környezetünkben előforduló különböző jellegzetes hangok erősségének mérése (suttogás, normál beszéd, kiabálás, utcai zaj stb.) mobilapplikációval vagy más műszerrel, anyaggyűjtés a zajártalomról
- Sípok, húrok hossz és hangmagasság kapcsolatának vizsgálata. (A sípokat helyettesíthetjük “kémcső pánsípokkal”, a hangmagasságot mobilalkalmazással vagy gitárhangolóval mérhetjük)

- Mi a legmagasabb hang, amit még hallasz? Az egyéni hangmagassági küszöb vizsgálata hanggenerátorral, vagy azt helyettesítő mobilapplikációval
- Különböző hangok "képének" vizsgálata oszcilloszkóppal, vagy megfelelő mobilalkalmazással
- Mikrohullámú sütő belsejében kialakuló állóhullámok megfigyelése reszelt sajt vagy csokoládé eltérő melegedése alapján, ez alapján a mikrohullám terjedési sebességének megállapítása
- Egy digitális audió-szerkesztő program megismerése, a megismert hullámtani jellemzők alkalmazásával alapfokú használata (pl. Audacity)

***TÉMAKÖR**: KÉPEK ÉS LÁTÁS*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 11 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például, légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;
- néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tudja, hogyan jönnek létre a természet színei, és hogyan észleljük azokat;
- ismeri a színek és a fény frekvenciája közötti kapcsolatot, a fehér fény összetett voltát, a kiegészítő színek fogalmát, a szivárvány színeit;
- ismeri az emberi szemet mint képalkotó eszközt, a látás mechanizmusát, a gyakori látáshibák (rövid- és távollátás) okát, a szemüveg és a kontaktlencse jellemzőit, a dioptria fogalmát;
- ismeri a fénytörés és visszaverődés törvényét, megmagyarázza, hogyan alkot képet a síktükör;
- a fókuszpont fogalmának felhasználásával értelmezi, hogyan térítik el a fényt a domború és homorú tükrök, a domború és homorú lencsék;
- ismeri az optikai leképezés fogalmát, a valódi és látszólagos kép közötti különbséget. Egyszerű kísérleteket tud végezni tükrökkel és lencsékkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A síktükörben látott kép megfigyelése, jellemzése, kialakulásának magyarázata
- Tükrök használata optikai eszközökben: reflektor, kozmetikai tükör, tükrök a közlekedésben
- A fény törésének megfigyelése és értelmezése a törésmutató segítségével. A fehér fény felbontása, a kialakult színkép magyarázata
- A fény fókuszálásának és a kézi nagyító képalkotásának kísérleti vizsgálata

- A látás magyarázata, a szem felépítésének fizikája. A szemüveg szerepe a látás javításában
- Néhány további optikai eszköz kipróbálása, a működés lényegi, kvalitatív magyarázata (optikai szál, mikroszkóp, távcsövek)
- Galilei távcsővel végzett megfigyelései
- Néhány kiválasztott esetben (pl. naplemente, kék égbolt, színkeverés) a természetben látott színek kialakulásának magyarázata, a szivárvány színei, a kiegészítő színek

FOGALMAK

fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A fehér fény felbontása különböző módszerekkel csoportmunkában (prizma, vizes tálba tett síktükör, optikai rács, szappanhártya stb.)
- Különböző állatok színlátása (pl. kutya, tehén, ragadozó madarak stb.). Milyennek látják a világot? Adatgyűjtés, projektmunka
- Adatgyűjtés a nagy csillagászati távcsövekről, azok felépítése, működése
- Kepler- és Galilei-féle távcsövek, a mikroszkóp modelljének bemutatása gyűjtő és szórólencsékkel, az elkészített modell nagyításának vizsgálata
- Lencsék, tükrök fókusztávolságának meghatározása egyszerű kísérletekkel

***TÉMAKÖR**: AZ ATOMOK ÉS A FÉNY*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;
- tisztában van az aktuálisan használt világító eszközeink működési elvével, energiafelhasználásának sajátosságaival, a korábban alkalmazott megoldásokhoz képesti előnyeivel;
- néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tudja, hogy a fény elektromágneses hullám, és hogy terjedéséhez nem kell közeg;
- megfigyeli a fényelektromos jelenséget, tisztában van annak Einstein által kidolgozott magyarázatával, a frekvencia (hullámhossz) és a foton energiája kapcsolatával;
- ismeri Rutherford szórási kísérletét, mely az atommag felfedezéséhez vezetett;

- ismeri az atomról alkotott elképzelések változásait, a Rutherford-modellt és a Bohr-modellt, látja a modellek hiányosságait;
- ismeri a digitális fényképezőgép működésének elvét;
- megmagyarázza az elektronmikroszkóp működését az elektron hullámtermészetének segítségével;
- átlátja, hogyan használják a vonalas színképet az anyagvizsgálat során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A fény elektromágneses hullám, jellemzése fizikai mennyiségekkel (amplitúdó, frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség)
- A fotocella és a fénymérő működésének magyarázata a fényelektromos jelenség segítségével, a megvilágító fény és a foton energiája közötti kapcsolat
- Digitális fényképek készítése különböző távolságban elhelyezett tárgyakról, a fényképezőgép beállításainak értelmezése, a képrögzítés elve
- Elektronmikroszkóppal és fénymikroszkóppal készült képek összevetése. Az elektronmikroszkóp nagyobb felbontásának és működésének értelmezése az elektron hullámtermészetével
- A vonalas színkép kialakulásának magyarázata az atomok által elnyelt illetve kibocsátott fény frekvenciájának segítségével
- A legfontosabb atommodellek (Thomson, Rutherford, Bohr, kvantumfizikai) fizikai lényegének ismerete, az atom körüli elektronok energiájának kvantáltsága
- Rutherford szórási kísérletének szimulációja, anyaggyűjtés Rutherford és Bohr életével kapcsolatban
- Jelenleg használt fényforrásaink számbavétele, működésük fizikai lényege (LED, izzó, fénycső, halogén izzó)

FOGALMAK

fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Anyaggyűjtés projektmunkában: Hol van jelentősége a fényelektromos jelenségnek, milyen eszközökben használják azt? (fényképezőgép, napelem, fénymásoló, optoelektronika stb.)
- Anyaggyűjtés Einstein életéről és legfontosabb eredményeiről. Vita arról, hogy milyen hamis legendák és téves ismeretek lengik körül az életművet
- Anyaggyűjtés és vita a kvantummechanika néhány neves jelenségéről, és azok értelmezéseiről (határozatlansági reláció, alagúteffektus, Schrödingermacskája)
- A Rutherford-féle szórási kísérlet utóélete, a ma működő gyorsítóberendezések alapvető működési elve és vizsgálati módszerei. Anyaggyűjtés
- Felfedezték az elektront! - egy korabeli hír megírása a mai hírek, figyelemfelkeltő internetes portálok stílusában

***TÉMAKÖR**: KÖRNYEZETÜNK ÉPSÉGÉNEK MEGŐRZÉSE*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 13 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a megújuló és a nem megújuló energiaforrások használatának és az energia szállításának legfontosabb gyakorlati kérdéseit;
- az emberiség energiafelhasználásával kapcsolatos adatokat gyűjt, az információkat szemléletesen mutatja be;
- tisztában van a különböző típusú erőművek használatának előnyeivel és környezeti kockázatával;
- átlátja a gyakran alkalmazott orvosdiagnosztikai vizsgálatok, illetve egyes kezelések fizikai megalapozottságát, felismeri a sarlatán, tudományosan megalapozatlan kezelési módokat;
- tudja, hogy a Föld elsődleges energiaforrása a Nap. Ismeri a napenergia felhasználási lehetőségeit, a napkollektor és a napelem mibenlétét, a közöttük lévő különbséget;
- átlátja az ózonpajzs szerepét a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban;
- ismeri a környezet szennyezésének leggyakoribb forrásait, fizikai vonatkozásait;
- tisztában van az éghajlatváltozás kérdésével, az üvegházhatás jelenségével a természetben, a jelenség erőssége és az emberi tevékenység kapcsolatával;
- adatokat gyűjt és dolgoz fel a legismertebb fizikusok életével, tevékenységével, annak gazdasági, társadalmi hatásával, valamint emberi vonatkozásaival kapcsolatban (Galileo Galilei, Michel Faraday, James Watt, Eötvös Loránd, Marie Curie, Ernest Rutherford, Niels Bohr, Albert Einstein, Szilárd Leó, Wigner Jenő, Teller Ede).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri az atommag felépítését, a nukleonok típusait, az izotóp fogalmát, a nukleáris kölcsönhatás jellemzőit;
- ismeri a radioaktív sugárzások típusait, az alfa-, béta- és gamma-sugárzások leírását és tulajdonságait;
- ismeri a felezési idő, aktivitás fogalmát, a sugárvédelem lehetőségeit;
- átlátja, hogy a maghasadás és magfúzió miért alkalmas energiatermelésre, ismeri a gyakorlati megvalósulásuk lehetőségeit, az atomerőművek működésének alapelvét, a csillagok energiatermelésének lényegét;
- érti az atomreaktorok működésének lényegét, a radioaktív hulladékok elhelyezésének problémáit;
- ismeri a radioaktív izotópok néhány orvosi alkalmazását (nyomjelzés).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az ózonpajzs szerepe a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban, az ózonpajzs védelmében tett intézkedések és azok sikere
- Az üvegházhatás fizikai magyarázata

- Az energiatermelés alternatívái, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentési lehetősége
- A periódusos rendszer alapján fontosabb elemek mag összetételének, kötési energiájának és stabilitásának tanulmányozása
- A maghasadás és magfúzió lényegének megértése magyarázó ábrák és animációk segítségével
- Az atomerőművek, a hőerőművek és megújuló energiatermelés előnyeinek és hátrányainak előzetes adatgyűjtést követő összevetése
- Adatgyűjtés Wigner Jenő, Teller Ede és Szilárd Leó munkásságával kapcsolatban
- Az alfa-, béta- és gamma-sugárzások tulajdonságai, élettani hatásaik, az egyes sugárfajták elleni védekezés lehetőségei
- Anyaggyűjtés a rádiumról és a Curie-család életéről
- Tudományos vita a környezetbe került, vagy orvosi kezelés során alkalmazott radioaktív izotópok veszélyességéről

FOGALMAK

atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A szén-dioxid üvegházhatásának kimutatása egyszerű kísérlettel
- Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése
- Anyaggyűjtés arról, hogy a különböző modellek szerint 20-30 év múlva milyen klímája lesz hazánknak, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása a veszélyek csökkentésére
- Anyaggyűjtés projektmunkában a radioaktivitás néhány különleges alkalmazásával kapcsolatban: gammakés, radioaktív nyomjelzés, kormeghatározás
- Anyaggyűjtés a leghíresebb nukleáris balesetekről és ezek következményeiről. Tudományos vita ezek környezetre gyakorolt hatásáról. (pl. a Csernobil c. film kapcsán)
- Anyaggyűjtés arról, hogy mely országokban milyen típusú atomerőművek működnek, és mekkora az ország villamos-energiatermelésében a nukleáris energia részesedése? A jelentősebb erőművek helye, fényképe
- Napilapok, különböző folyóiratok, internetes híradások áttekintése. Milyen a modern fizikát érintő cikkek találhatók bennük? Mennyire megbízható információkat közvetítenek a különböző cikkek a nagyközönség felé? Csoportosításuk aszerint, hogy melyek tűnnek megbízhatónak és melyek nem

***TÉMAKÖR**: A VILÁGEGYETEM MEGISMERÉSE*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 14 TANÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri az űrkutatás történetének főbb fejezeteit, jövőbeli lehetőségeit, tervezett irányait;
- tisztában van az űrkutatás ipari-technikai civilizációra gyakorolt hatásával, valamint az űrkutatás tágabb értelemben vett céljaival (értelmes élet keresése, új nyersanyagforrások felfedezése);
- tisztában van azzal, hogy a fizika átfogó törvényeket ismer fel, melyek alkalmazhatók jelenségek értelmezésére, egyes események minőségi és mennyiségi előrejelzésére;
- tudja, hogyan születnek az elismert, új tudományos felismerések, ismeri a tudományosság kritériumait;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- kialakult véleményét mérési eredményekkel, érvekkel támasztja alá;
- el tudja helyezni lakóhelyét a Földön, a Föld helyét a Naprendszerben, a Naprendszer helyét a galaxisunkban és az Univerzumban;
- átlátja az emberiség és a Világegyetem kapcsolatának kulcskérdéseit;
- a legegyszerűbb esetekben azonosítja az alapvető fizikai kölcsönhatások és törvények szerepét a Világegyetem felépítésében és időbeli változásaiban;
- ismeri a fizika főbb szakterületeit, néhány új eredményét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- szabad szemmel vagy távcsővel megfigyeli a Holdat, a Hold felszínének legfontosabb jellemzőit, a holdfogyatkozás jelenségét. A látottakat fizikai ismeretei alapján értelmezi;
- ismeri a bolygók, üstökösök mozgásának jellegzetességeit;
- tudja, mit jelentenek a kozmikus sebességek (körsebesség, szökési sebesség);
- érti a tömegvonzás általános törvényét, és azt, hogy a gravitációs erő bármely két test között hat;
- érti a testek súlya és a tömege közötti különbséget, a súlytalanság állapotát, a gravitációs mező szerepét a gravitációs erő közvetítésében;
- megvizsgálja a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó, a Földétől eltérő fizikai környezet legjellemzőbb példáit, azonosítja ezen eltérések okát. A legfontosabb esetekben megmutatja, hogyan érvényesülnek a fizika törvényei a Föld és a Hold mozgása során;
- átlátja és szemlélteti a természetre jellemző fizikai mennyiségek nagyságrendjeit (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum);
- ismeri a Nap mint csillag legfontosabb fizikai tulajdonságait, a Nap várható jövőjét, a csillagok lehetséges fejlődési folyamatait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A rakéták működési elve, a kozmikus sebességek jelentése

- A súlytalanság jelensége, kialakulásának körülményei, a súly és a tömeg közötti különbség
- A bolygók és üstökösök mozgásának fizikai magyarázata, az általános tömegvonzás törvénye
- Az általános tömegvonzás értelmezése a gravitációs mező segítségével
- A Naprendszer jellemzői, példák a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó jellemző fizikai környezetre, ezek kialakulásának magyarázata
- A holdfogyatkozás és a napfogyatkozás fizikai magyarázata
- A legfontosabb ismeretek az űrrepülőgépekről, a Holdraszállásról és a tervezett Mars utazásról
- Néhány, a mindennapokban elterjedt és először az űrkutatásban használt technológia, eszköz ismertetése
- A gravitáció szerepe a Világmindenségben
- A csillagok és a Nap működése és változásai: fekete lyuk, neutroncsillag, szupernóva
- A galaxisok, galaxishalmazok. A Tejútrendszer legfontosabb jellemzői. Távolságok az univerzumban
- Az ősrobbanás elmélet kvalitatív leírása, a táguló univerzum
- Az ősrobbanás elméletének születése, tudományos megalapozottsága, a tudományosság kritériumai
- Tudományos vita a Földön kívüli élet kutatásáról, annak gyakorlati és filozófiai lehetőségeiről, az emberiség előtt álló kihívásokról

FOGALMAK

általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Ismerkedés a csillagos éggel számítógépes planetárium-programok segítségével (pl. stellarium-web.org)
- A Galilei-élmények (a Hold hegyei, a Vénusz fázisai, a Jupiter nagy holdjai, a Tejút csillagokra bontása, Napfoltok) megfigyelése egyszerű távcsövekkel (pl. osztálykirándulás, csillagászati bemutatók, Kutatók éjszakája rendezvény során)
- Egy űrkutatással kapcsolatos játékfilm (részleteinek) megtekintése (pl. Gravitáció, Apollo 13), vita a filmjelenet hitelességéről
- Adatgyűjtés az aktuálisan zajló csillagászati, űrkutatási projektekről például a NASA honlapján
- Exobolygók adatainak áttekintése, összehasonlítása
- Az űrtávcsövek felvételeinek böngészése, a látottak értelmezése

4.11. Földrajz

A földrajztudomány a természeti és a társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei –, továbbá ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágat képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértetésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképalkotásra ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a

problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, a körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és szemléletmód kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek

megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

10-11. ÉVFOLYAM

A 10-11. évfolyamos földrajz tananyag a természeti és társadalmi környezet összefüggéseivel, kölcsönhatásaival foglalkozik, és tudatosan épít az általános iskolában elsajátított földrajzi, természet- és társadalomtudományi ismeretekre. A középiskolai tananyag a múltból kiindulva a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges jövőbeli következményeire összpontosít, építve a hagyományos és digitális térképi, grafikus és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra.

A középiskolai évfolyamok tananyaga a geoszférák természeti, társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatait állítja a középpontba, kiemelt hangsúlyt helyezve a térbeli folyamatok közötti összefüggésekre, kölcsönhatásokra. A 10. évfolyam feladata a kozmikus környezet, valamint a geoszférák természeti folyamatainak, törvényszerűségeinek megismertetése és megértetése, a tananyag-feldolgozás fókuszába állítva a folyamatok összefüggéseinek és hatásmechanizmusainak bemutatását, a földrajzi eredetű veszélyek és kockázatok felismerését, illetve a

természeti erőforrások és a társadalmi-gazdasági folyamatok közti kapcsolatok feltárását. A 11. évfolyam kiemelt feladata a 21. század jellemző társadalmi és gazdasági folyamatainak, a mindinkább globális léptékben szerveződő világgazdaság térbeli sajátosságainak feltárása a tanulók előtt. Ugyancsak a tantárgy feladata ezen az évfolyamon az egész bolygónk jövőjét meghatározó természet-, társadalom- és gazdaságföldrajzi okokra visszavezethető problémák, veszélyhelyzetek összefüggésekben történő bemutatása, a mind nagyobb mértékű fogyasztás és a fenntarthatóság között feszülő ellentétek problémaközpontú feldolgozása, illetve az egyéni szerepvállalás lehetőségeinek és fontosságának felismertetése.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban is fontosnak tartja a tananyag feldolgozása során elsajátított földrajzi tudás és a mindennapi élet történései, döntéshelyzetei közötti kapcsolatok bemutatását. Tudatosan épít a tanulók más forrásokból (média, világháló, utazások stb.) megszerzett földrajzi ismereteinek és a korábbi évfolyamokon kialakított készségek, képességek és saját tapasztalatok tanórai alkalmazására.

A középiskolai földrajzoktatás komplex és szemléletformáló ismeretanyaga révén segíti a tanuló pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti a szakirányú felsőfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy a középiskolai földrajzi tanulmányok befejezésekor a tanuló biztonsággal eligazodjon a természeti és társadalmi környezetben, illetve földrajzi ismereteit alkalmazni tudja a mindennapi életben. Fontos szerepet játszik abban, hogy a tanuló felnőtt élete során reálisan tudja értékelni a természeti veszélyeket és környezeti kockázatokat, ezzel összefüggésben tudjon helyes döntést hozni. Kialakítja a tanulóban a földrajzi problémák iránti érzékenységet, valamint az azokra való reflektálás, a tudatos és felelős véleménynyilvánítás képességét.

A földrajzoktatás ahhoz is hozzájárul, hogy az iskolából kilépő tanuló képes legyen felelős döntéshozatalra az állampolgári szerep gyakorlása során, valamint kialakuljon benne az igény arra, hogy későbbi élete folyamán önállóan tovább gyarapítsa földrajzi ismereteit.

A 10-11. évfolyamon a természet- és társadalomföldrajzi folyamatok közti kapcsolatrendszerek bemutatása révén továbbra is kiemelt feladat az analizáló és szintetizáló földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése, a tanulók ismereteinek rendszerezése. További kiemelt feladat a geoszférák jellemzőinek, törvényszerűségeinek és változásainak, valamint az ember geoszférákat befolyásoló társadalmi és gazdasági tevékenységeinek megismerésén keresztül a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése. A 10. és 11. évfolyamos földrajz tananyag témaköreinek feldolgozása során a tanuló:

- földrajzi tartalmú adatok, információk alapján következtetéseket von le, tendenciákat ismer fel és várható következményeket (prognózist) fogalmaz meg;
- feltárja a földrajzi folyamatok, jelenségek közötti hasonlóságokat és eltéréseket, különböző szempontok alapján rendszerezi azokat;
- földrajzi megfigyelést, vizsgálatot, kísérletet tervez és valósít meg, az eredményeket értelmezi;

– megkülönbözteti a tényeket a véleményektől, adatokat, információkat értékel;
– önálló, érvekkel alátámasztott véleményt fogalmaz meg földrajzi kérdésekben.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, valamint a digitáliseszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

– céljainak megfelelően kiválasztja és önállóan használja a hagyományos, illetve digitális információforrásokat és adatbázisokat;
– adatokat rendszerez és ábrázol hagyományos és digitális eszközök segítségével;
– földrajzi tartalmú szövegek alapján lényegkiemelő összegzést készít szóban és írásban;
– megadott szempontok alapján alapvető földrajzi-földtani folyamatokkal, tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
– közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez;
– digitális eszközök segítségével bemutat és értelmez földrajzi jelenségeket, folyamatokat, törvényszerűségeket, összefüggéseket.

A 10-11. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszáma: 180 óra.

A HELYI TANTERV ÓRASZÁMAI:

	10. évfolyam	**11. évfolyam**
Heti óraszámok	2	3
Évi óraszámok	72	108

10. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Év eleji ismétlés	2
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	14
A kőzetburok	14
A légkör	10
A vízburok	10
A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	20
Év végi összefoglalás	2
Összes óraszám	72

***TÉMAKÖR**: TÁJÉKOZÓDÁS A KOZMIKUS TÉRBEN ÉS AZ IDŐBEN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 14 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket, ismeri a légi- és űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit;
- térszemlélettel rendelkezik a csillagászati és a földrajzi térben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a Világegyetem tér- és időbeli léptékeit, elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben;
- ismeri a Föld, a Hold és a bolygók jellemzőit, mozgásait, valamint ezek következményeit, összefüggéseit;
- értelmezi a Nap és a Naprendszer jelenségeit, folyamatait, azok földi hatásait;
- egyszerű csillagászati és időszámítással kapcsolatos feladatokat, számításokat végez;
- problémaközpontú feladatokat old meg, környezeti változásokat hasonlít össze térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlításával, valamint a segítségükkel történő környezeti változások megfigyelésével és elemzésével az analizáló és szintetizáló, valamint a problémaközpontú gondolkodás fejlesztése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabad felhasználású szoftverek órai, frontális vagy csoportmunka keretek között és önálló munkában történő alkalmazásával a digitális kompetencia és a szociális készségek fejlesztése
- A földrajzi térben való tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek alkalmazásával
- A műholdfelvételek, a GPS online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A csillagászati és időszámítási feladatok elvégzésével a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- A Világegyetem és a Naprendszer jellemzőinek ismeretével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A naptevékenység és a Föld mozgásainak részletes ismerete révén az analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
- A csillagászattal kapcsolatos újdonságok (cikkek, hírek) önálló feldolgozása kapcsán az értékelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld helye a Naprendszerben, a Föld mozgásai és ennek földrajzi következményei
- A Naprendszer bolygótípusainak általános jellemzése, összehasonlítása a Föld egyedi jellemvonásainak kiemelésével

– A naptevékenység földi hatásai, a napenergia hasznosítási lehetőségei
– Mesterséges égitestek (műholdak) szerepe a mindennapi életben
– Időbeli léptékek a földrajzban: földtörténeti idő, az évi és napi időszámítás

FOGALMAK

Naprendszer, Világegyetem, Tejútrendszer, csillag, Föld-típusú bolygó (kőzetbolygó), Jupiter-típusú bolygó (gázbolygó), holdfázisok, nap- és holdfogyatkozás, naptevékenység, napenergia, helymeghatározás, helyi idő, zónaidő, időzóna

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– A különböző típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlítása irányított szempontok alapján grafikus rendszerező segítségével pármunkában
– Az égbolt felfedezése, a Naprendszer bolygóinak, holdjainak, illetve csillagképeinek tanulmányozása okostelefonos alkalmazások vagy online, szabad felhasználású szoftverek segítségével
– Föld körüli utazás 3D-ben műholdfelvételek segítségével, illetve 3D modellek, vizualizációk tanulmányozása
– Animációk keresése az interneten a Föld és a Hold mozgásairól
– A Nap, a Hold és a Föld mozgásainak, valamint Kepler törvényeinek testmodellezése
– Képzeletbeli interjú készítése egy ismert bolygóról jött idegennel pármunkában
– A hétköznapi életben hasznosítható (pl. külföldi utazás tervezésekor felmerülő) időszámítási feladatok megoldása
– Prezentáció készítése a műholdfelvételek gyakorlati hasznosításának bemutatására

***TÉMAKÖR**: A KŐZETBUROK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 14 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– ismeri a Föld felépítésének törvényszerűségeit;
– párhuzamot tud vonni a jelenlegi és múltbeli földrajzi folyamatok között;
– ismeri a kőzetburok folyamataihoz kapcsolódó földtani veszélyek okait, következményeit, tér- és időbeli jellemzőit, illetve elemzi az alkalmazkodási, kármegelőzési lehetőségeket;
– érti a különböző kőzettani felépítésű területek eltérő környezeti érzékenysége, terhelhetősége közti összefüggéseket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– összefüggéseiben mutatja be a lemeztektonika és az azt kísérő jelenségek (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés) kapcsolatát, térbeliségét, illetve magyarázza a kőzetlemezmozgások lokális és az adott helyen túlmutató globális hatásait;

– felismeri az alapvető ásványokat és kőzeteket, tud példákat említeni azok gazdasági és mindennapi életben való hasznosítására.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek ismeretével a problémamegoldó, analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
– A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásainak és alkalmazási módjainak ismeretével a földrajzi térszemlélet, a rendszerben való gondolkodás és a környezettudatos, fenntarthatóságra törekvő magatartás fejlesztése
– A lemeztektonika folyamatát bemutató ábrák, modellek és animációk elemzésével az ábraelemző képesség, a logikus gondolkodás fejlesztése
– A földrengések folyamatát (okai, következményei, kármegelőzési lehetőségek) bemutató forrásszövegek feldolgozásával a szövegértési és -elemző képesség, valamint a mérlegelő gondolkodás és véleményalkotás fejlesztése
– A Föld felépítésének törvényszerűségei
– Lemeztektonika és az azt kísérő folyamatok (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés), összefüggéseik
– A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásai és alkalmazkodási stratégiák (geotermikus energia hasznosítása, földtani kockázatok és veszélyek)
– Alapvető ásványok és kőzetek felismerése, egyszerű vizsgálata és gazdasági hasznosításaik, a bányászott nyersanyagok 21. századi hasznosítási trendjei

FOGALMAK

geoszféra, geotermikus energia, kőzetlemez, lemeztektonika, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, magma, láva, vulkáni utóműködés, földkéreg, földköpeny, földmag, kőzetburok, mélytengeri árok, óceánközépi hátság, gyűrődés, vetődés, hegységrendszer, cunami, ásvány, magmás, üledékes, átalakult kőzet, ásványi nyersanyag, érc, homok, lösz, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Afrikai-lemez, Antarktiszi-lemez, Ausztrál–Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez (Filippínó-lemez), Nasca-lemez (Nazca-lemez); Japán-árok, Mariana-árok; Eurázsiai-hegységrendszer, Kaledóniai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer, Variszkuszi-hegységrendszer;
Etna, Mount St. Helens, Popocatépetl, Vezúv

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Képzeletbeli tudósítás írása pl. a Föld belsejéből, egy kőzetlemez pereméről
– Empátiagyakorlat: Mit érezhetnek és mit tehetnek az emberek földrengéskor, vulkánkitöréskor, cunami esetén?
– A kontinentális és az óceáni kéreg összehasonlító táblázatának készítése
– Gondolattérkép készítése a lemezmozgások következményeiről

- Szövegalámondás készítése virtuális sétához, pl. a Yellowstone parkban, Izlandon vagy az Afrikai törésvonal és árokrendszer mentén
- Projektfeladat: ásvány- és kőzetgyűjtemény (virtuális is lehet) készítése, feliratozás készítése az egyes kőzetekhez
- A vulkáni utóműködés hazai előfordulásainak összegyűjtése az internet segítségével, majd csoportosítása a tanult szempontok alapján
- Hírfigyelés: hazai és nemzetközi hírek keresése és elemzése aktuális földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek témakörében
- Magyarázó és folyamatábrák, modellek, egyszerű animációk készítése, illetve elemzése a lemeztektonikával kapcsolatban
- Vigyázat, tévképzet! A témához kapcsolódó tudományos-fantasztikus filmrészletek megtekintése és a tudományos szempontból hibás ábrázolások megkeresése

***TÉMAKÖR**: A LÉGKÖR*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a légkör szerkezetét, fizikai és kémiai jellemzőit, magyarázza az ezekben bekövetkező változások mindennapi életre gyakorolt hatását;
- megnevezi a légkör legfőbb szennyező forrásait és a szennyeződés következményeit, érti a lokálisan ható légszennyező folyamatok globális következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a légköri folyamatokat és jelenségeket, illetve összekapcsolja ezeket az időjárás alakulásával;
- időjárási térképeket és előrejelzéseket értelmez, egyszerű prognózisokat készít;
- felismeri a szélsőséges időjárási helyzeteket, és tud a helyzetnek megfelelően cselekedni;
- a légkör globális változásaival foglalkozó forrásokat elemez, érveken alapuló véleményt fogalmaz meg a témával összefüggésben;
- magyarázza az éghajlatváltozás okait, valamint helyi, regionális, globális következményeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az időjárás és az éghajlat közti különbségek és jellemzőik ismeretével a logikai és a rendszerben való gondolkodás fejlesztése
- Az időjárás témaköréhez kapcsolódó műholdfelvételek online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésének, adott szempontok szerinti megfigyelésének és értelmezésének fejlesztése
- Az éghajlatváltozás globális és lokális okainak, következményeinek, mérséklési és alkalmazási stratégiáinak ismeretével a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi

felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése
- Az éghajlatváltozással (okai, következményei, mérséklési stratégiák) kapcsolatos, hagyományos és online forrásszövegek elemzése és szóbeli értékelése kapcsán a szövegértési, kommunikációs és digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör szerkezete, fizikai és kémiai jellemzői
- A levegő felmelegedése és az azt befolyásoló tényezők
- Légköri folyamatok és jelenségek (felhő- és csapadékképződés, légköri képződmények: ciklon, anticiklon, trópusi ciklonok, időjárási frontok)
- A légköri folyamatok mint megújuló energiaforrások
- Időjárási szélsőségek felismerése (pl.: tornádó, jégeső, aszály)
- Időjárási jelenségek értelmezése (pl.: időjárás-jelentések)
- Földi légkörzés, monszunszelek
- A légkör globális változásai és problémái (ózonréteg elvékonyodása, savas esők, éghajlatváltozás, szmog): okok és következmények
- Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon, mérséklési és alkalmazkodási stratégiák

FOGALMAK

troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, izoterma, izobár, szél, ózonréteg, melegfront, hidegfront, ciklon, anticiklon, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, időjárás-előrejelzés, globális felmelegedés, passzátszél, nyugati(as) szél, sarki szél, tájfun, monszunszél, savas eső, tornádó, hurrikán, aszály, napenergia, szélenergia

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Szimulációs gyakorlat: időjárás-jelentés és prognózis készítése műholdfelvételek, online adatok felhasználásával
- Légköri jelenségek tanórai vizsgálata okostelefonos alkalmazás használatával, valós adatokból dolgozó vizualizáció tanulmányozásával
- Egyszerű légköri kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése
- Projektfeladat: időjárás-megfigyelés – saját meteorológiai mérések rögzítése, az adatok ábrázolása és értelmezése, az adatokon alapuló számolási feladatok elvégzése
- Az éghajlatváltozással, időjárási veszélyhelyzetekkel kapcsolatos hagyományos és online forrásszövegek elemzése, szóbeli értékelése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
- Ötletbörze – „klímamentő” ötletek gyűjtése és rendszerezése fürtábrán
- Ötletbörze: környezettudatos energiahasználat, a légkör megújuló energiaforrásainak hasznosítása a mindennapi életben
- Helyzetgyakorlat: helyes viselkedés szélsőséges időjárási helyzetekben
- Projektfeladat: helyi környezetvédelmi akciók tervezése
- A klímaváltozás lokális okainak felkutatása a lakóhelyen
- Hírfigyelés és beszámoló készítése a légkör globális és lokális változásaival és aktuális problémáival kapcsolatban
- Tanórai vita: Már érezzük? – Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon címmel

***TÉMAKÖR**: A VÍZBUROK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- Ismeri a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusait, azok jellemzőit, a mennyiségi és minőségi viszonyaikat befolyásoló tényezőket, a víztípusok közötti összefüggéseket;
- Igazolja a felszíni és felszín alatti vizek egyre fontosabbá váló erőforrásszerepét és gazdasági vonatkozásait, bizonyítja a víz társadalmi folyamatokat befolyásoló természetét, védelmének szükségességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek okait, és reálisan számol a várható következményekkel;
- tudatában van a személyes szerepvállalások értékének a globális vízgazdálkodás és éghajlatváltozás rendszerében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A vízburok témakörével kapcsolatos ismeretek mindennapi életben történő alkalmazásának erősítése, ezáltal az analizáló és szintetizáló gondolkodás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint az egyéni és közösségi felelősség fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésével, adott szempontok szerinti megfigyelésével és értelmezésével a levegőburok és a vízburok összefüggéseinek igazolása, ezáltal a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online hírek, cikkek elemzése kapcsán a mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld vízkészlete, a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusai és azok jellemzői
- A víz mint erőforrás: a gazdasági és társadalmi folyamatokat befolyásoló szerepe (ivóvízkészlet, vízenergia, ipartelepítő tényező, mezőgazdaság, migráció)
- A vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek (belvíz, árvíz), a vízkészlet mennyiségi és minőségi védelme

FOGALMAK

tenger, óceán, felszín alatti víz, talajvíz, vízfogó és víztartó réteg, artézi víz, hévíz, ásványvíz, belvíz, tó, fertő, mocsár, láp, hullámzás, tengerjárás, tengeráramlás, deltatorkolat, tölcsértorkolat, vízgyűjtő, vízválasztó, vízhozam, vízállás, vízjárás, árvíz, holtág, öntözővíz, ivóvíz, ipari víz, szennyvíz, vízgazdálkodás, vízenergia

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Adriai-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Japán-tenger, Karib (Antilla)-tenger, Kaszpi-tenger, La

Manche, Mexikói-öböl, Perzsa (Arab)-öböl, Vörös-tenger, Aral-tó, Bajkál-tó, Balaton, Bodentó, Csád-tó, Fertő, Garda-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Holt-tenger, Ladoga-tó, Nagytavak, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Tanganyika-tó, Tisza-tó, Velencei-tó, Viktória-tó, Boszporusz, Duna–Majna–Rajna vízi út, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szuezi-csatorna, Amazonas, Colorado, Duna, Elba, Jangce, Kongó, Mississippi, Ob, Pó, Rajna, Sárga-folyó, Temze, Volga, Észak-atlanti áramlás, Golf-áramlás, Labrador-áramlás, Humboldt-áramlás
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektfeladat: vízfogyasztási szokások felmérése, egyéni és közösségi vízlábnyom kiszámítása – víztakarékossági javaslatok megfogalmazása
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online média híreinek értelmezése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
- A felszíni és felszín alatti vizek főbb típusainak és azok jellemzőinek összefoglalása gondolattérkép elkészítésével
- Projektfeladat: A víz világnapja alkalmából iskolai rendezvény programjának összeállítása, a program lebonyolítása
- Ötletbörze – Légy tudatos vízhasználó! Vízkímélő praktikák gyűjtése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzése, az eredmények értelmezése
- Vízminta (ivóvíz, öntözővíz, csapadékvíz) gyűjtése és egyszerű vizsgálata, adatgyűjtés a vonatkozó egészségügyi és környezetvédelmi határértékekről
- Látogatás a helyi vízműbe és/vagy szennyvíztisztítóba
- Műholdfelvételek segítségével a felszíni vizek és vízkészletek időbeli változásának összehasonlító vizsgálata (például: Aral-tó, gleccserek), a változás okainak feltárása

***TÉMAKÖR**: A GEOSZFÉRÁK KÖLCSÖNHATÁSAI ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 20 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatja be a földrajzi övezetesség rendszerének egyes elemeit, a természeti jellemzők társadalmi-gazdasági vonatkozásait;
- összefüggéseiben mutatja be a talajképződés folyamatát, tájékozott a talajok gazdasági jelentőségével kapcsolatos kérdésekben, ismeri Magyarország fontosabb talajtípusait;
- bemutatja a felszínformálás többtényezős összefüggéseit, ismeri és felismeri a különböző felszínformáló folyamatokhoz (szél, víz, jég) és kőzettípusokhoz kapcsolódóan kialakuló, felszíni és felszín alatti formakincset.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti az ember környezetátalakító szerepét, ember és környezete kapcsolatrendszerét, illetve példák alapján igazolja az egyes geoszférák folyamatainak, jelenségeinek gazdasági következményeit, összefüggéseit;

– felismeri a történelmi és a földtörténeti idő eltérő nagyságrendjét, ismeri a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszait, meghatározó jelentőségű eseményeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A geoszférák egymással kölcsönösen összefüggő folyamatainak komplex elemzésével a rendszerben történő gondolkodás, az analizáló, szintetizáló és logikai gondolkodás fejlesztése
– A geoszférák közötti kölcsönhatások kiemelésével a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszaihoz kötődő, meghatározó jelentőségű földtörténeti események bemutatása
– A természeti és társadalmi tényezők kölcsönhatásának ismerete által a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
– Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek reális értékelésének kialakítása
– Egyszerű talajtani kísérletek elvégzésével, értelmezésével és a geoszférák rendszerébe történő illesztésével a logikus és rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
– A talajképződés az éghajlati, hidrológiai, földtani és domborzati tényezők kölcsönhatásának tükrében
– A talajok gazdasági jelentősége, talajpusztulás és talajvédelem
– A külső erők felszínformálása (víz, szél, jég)
– Az ember felszínformáló tevékenysége
– Egyes kőzettípusokhoz kapcsolódó felszínformáló folyamatok
– Karsztosodás, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentősége
– A földrajzi övezetesség: a tipikus éghajlati övek elhelyezkedése, jellemző tulajdonságai, függőleges övezetességű területek
– A természeti és társadalmi környezet jellemző kölcsönhatásai az egyes földrajzi övezetekben

FOGALMAK

földtörténeti idő, kormeghatározás, jégkorszak, külső erők, belső erők, aprózódás, mállás, zonális talaj, azonális talaj, humusz, talajszennyezés, talajerózió, magas part, lapos part, turzás, lagúna, meder, hordalékszállítás, sodorvonal, szurdok, sziget, zátony, árvízvédelem, villámáradás, karsztjelenség, karsztformák, gleccser, jégtakaró, moréna, fjord, erdőhatár, hóhatár, szoláris és valódi éghajlati övezetesség, függőleges övezetesség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Földtörténeti eseménysorok elemzése pl. logikai láncok alkotásával, „gázlókövek” módszer alkalmazásával
– Logikai kapcsolatok keresése, halmazképzés a geoszférákat jellemző szókészlet felhasználásával
– Látványos idővonal vagy földtörténeti óra készítése a geoszférák fejlődéséről grafikus elemekkel vagy online interaktív tervezővel
– A Föld több különböző pontjának éghajlatáról készült diagramok tanulmányozása, azok összehasonlítása a lakóhely éghajlati adataival, értékeivel

- Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek összegyűjtése, a hozzájuk kapcsolódó teendők csoportosítása
- Egyszerű talajtani kísérletek elvégzése, a talajok gazdasági jelentőségének, a talajvédelem fontosságának igazolása
- Tanulói kísérletek megtervezése és kivitelezése a külső erők felszínformáló munkájának megfigyelésére
- Digitális fotóalbum készítése narrációval a karsztjelenségekről, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentőségéről
- A földrajzi övezetesség rendszerének ábrázolása jelmagyarázat és színkód segítségével egy képzeletbeli földrészen
- A Föld különböző hegységeiben lévő magassági növényövek összehasonlítása, a hegységek éghajlatválasztó szerepének elemzése metszetábrák alapján
- Online információk alapján az éghajlati területekre jellemző életképek megalkotása csoportmunkában
- Éghajlati diagramok és éghajlatra jellemző képek párosítása
- A földrajzi övezetesség, illetve az övek összehasonlító jellemzéséhez elemzési algoritmus kialakítása
- Képzeletbeli levélírás pl. az amazonasi esőerdők védelmében az illetékeseknek
- Az elsivatagosodás problémaalapú megbeszélése

11. ÉVFOLYAM

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Év eleji ismétlés	3
Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században	10
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	22
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	24
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban, a világgazdaság erőterei	30
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	17
Év végi összefoglalás	2
Összes óraszám	108

***TÉMAKÖR**: ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSEK, ELTÉRŐ DEMOGRÁFIAI PROBLÉMÁK A 21. SZÁZADBAN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 10 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja a népességszám-változás időbeli és területi különbségeit, ismerteti okait és következményeit, összefüggését a fiatalodó és az öregedő társadalmak jellemző folyamataival és problémáival;

– különböző szempontok alapján csoportosítja és jellemzi az egyes településtípusokat, bemutatja szerepkörük és szerkezetük változásait;
– érti és követi a lakóhelye környékén zajló település- és területfejlődési, valamint demográfiai folyamatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– különböző népességi, társadalmi és kulturális jellemzők alapján bemutat egy kontinenst, országot, országcsoportot.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– Aktuális demográfiai adatok elemzésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
– Aktuális hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
– A demográfiai szakaszok (átmenetek) jellemzői, a népességszám és a korösszetétel társadalmi-gazdasági következményeinek elemzésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
– A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – pl. elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, ezek okainak és összefüggéseinek feltárása
– A világ nyelvi, vallási és kulturális sokszínűsége – a kulturális identitás és a kulturális globalizáció földrajzi összefüggései
– A településtípusok szerepének, jellemzőinek átalakulása – tanya (farm), falu, város kapcsolatrendszerének bemutatása
– A 21. századi nagyvárosi élet ellentmondásai
– A Föld népességszámának növekedéséből, a területi különbségekből adódó globális problémák bemutatása, a kedvezőtlen következmények mérséklési lehetőségeinek feltárása
– A nagyvárosok növekedésének környezeti következményei, a környezetkárosítás mérséklésének lehetőségei, a problémák feltárásával a felelős környezeti szemlélet erősítése
– Nyitottság az egyes térségek demográfiai eredetű problémáinak megismerése iránt, felelős és tényeken alapuló véleményalkotás

FOGALMAK

a népesedési átmenet szakaszai, természetes szaporodás, népességrobbanás, népsűrűség, korfa, korszerkezet, világvallás, világnyelv, tanya, farm, falu, város, agglomeráció, világváros (globális város), urbanizáció (városodás, városiasodás), technopolisz, városszerkezet

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

BosWash megalopolisz, Jeruzsálem, Mekka, Vatikán

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– adatgyűjtés és az adatok ábrázolása a saját település és megye, valamint az ország demográfiai adatainak alakulásáról, a tendenciák megfogalmazása

- korfaelemzés – a lakóhely, megye, ország korfájának elemzése pl. a ksh interaktív korfái segítségével
- az egyes országok, régiók eltérő demográfiai trendjeinek megismerése internetes alkalmazások segítségével
- önálló kutatómunka: a 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, okai és összefüggései. a kutatás eredményének bemutatása
- projektfeladat: bemutató – pl. prezentáció, kiállítás – készítése az emberiség nyelvi, vallási és kulturális sokszínűségének bemutatására
- szeretsz a saját településeden élni? – a lakóhely értékelése különböző nézőpontokból, a vélemények rendszerezése csoportmunkában
- a lakóhely településszerkezetének bemutatása fényképfelvételek alapján, javaslatok megfogalmazása a település fejlesztésére
- a nagyvárosi élet előnyeinek és hátrányainak rendszerező, összegző bemutatása városlakókkal készített képzeletbeli vagy valós interjúk alapján
- különböző településfejlődési utak elemzése logikai láncok alkotásával

***TÉMAKÖR**: A NEMZETGAZDASÁGTÓL A GLOBÁLIS VILÁGGAZDASÁGIG*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 22 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismerteti a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők szerepének átalakulását, bemutatja az egyes gazdasági ágazatok jellemzőit, értelmezi a gazdasági szerkezetváltás folyamatát;
- megnevezi és értékeli a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezőket;
- ismerteti a világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzőit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi és értékeli a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit a Föld különböző térségeiben;
- értékeli az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben;
- modellezi a piacgazdaság működését;
- megnevezi a világgazdaság működése szempontjából tipikus térségeket, országokat;
- összehasonlítja az európai, ázsiai és amerikai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét, illetve azok változását a globális világban;
- összefüggéseiben mutatja be a perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásait, a felzárkózás lehetőségeit;

- ismerteti az Európai Unió működésének földrajzi alapjait, példák segítségével bemutatja az Európai Unión belüli társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségeket, és megnevezi a felzárkózást segítő eszközöket;
- értelmezi a globalizáció fogalmát, a globális világ kialakulásának és működésének feltételeit, jellemző vonásait;
- példák alapján bemutatja a globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeit, mindennapi életünkre gyakorolt hatását.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a fejlettség területi különbségeinek elemzésével földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, az azokra történő reflektálás képességének fejlesztése
- A Föld különböző térségeiben kialakult eltérő társadalmi-gazdasági fejlettség okainak elemzése alapján az értékelő gondolkodás fejlesztése
- A gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők változó szerepének, a gazdaság gyors térbeli átalakulásának bemutatásával a komplex gondolkodás képességének fejlesztése
- A gazdasági szektorok világgazdaságban betöltött szerepének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- A piacgazdaság kialakulásának és működésének bemutatásával a mindennapi életben hasznosítható gazdasági, pénzügyi és vállalkozási ismeretek és képességek kialakítása és fejlesztése
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők elemzésével az összefüggésekben gondolkodás képességének fejlesztése
- A nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okok és következmények értelmezésével a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- A globális világ kialakulásának és működésének feltételei, jellemző vonásai
- A globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásainak rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése
- A világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzői
- A centrum- és perifériatérségek kapcsolatrendszerének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepe a globális világban
- A világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek bemutatása, a fejlődés tényezőinek elemzése
- Egyedi fejlődési utak a sajátos szerepkörrel rendelkező országok példáján
- A perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásai, a felzárkózás nehézségei
- Más társadalmak kultúrájának megismerése iránti érdeklődés felkeltése, a különböző kultúrák iránti tolerancia fejlesztése

FOGALMAK

GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, piac, piacgazdaság, munkamegosztás, transznacionális vállalat, beruházás, innováció, működőtőke, centrum, félperiféria, periféria, újonnan iparosodott országok, BRICS országok, ipari park, robotizáció

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Európa

Országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna

Városok: Bécs, Berlin, Bern, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Dublin, Frankfurt, Genf, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Prága, Riga, Róma, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Szentpétervár, Szófia, Tallinn, Torino, Trieszt, Varsó, Velence, Vilnius, Volgográd, Zágráb, Zürich, Közép-angliai iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Ruhr-vidék

Afrika

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria, Algéria, Tunézia
Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbia

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá

Ausztrália és Óceánia

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország

Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítása, elemzése adatsorok, tematikus térképek segítségével
- A tanulók által kiválasztott termék előállításához megfelelő telephely keresése, a szükséges telepítő tényezők listázása kooperatív munkában
- A piac működési elveit bemutató helyzetgyakorlat a termelő, a fogyasztó és a közvetítő szemszögéből
- Egy ismert transznacionális vállalat működési modelljének elkészítése
- Esettanulmány elkészítése a térségben megvalósult zöld- vagy barnamezős beruházásokról
- Az integrálódás fokozatainak ábrázolása piramisábrán
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők ábrázolása fürtábrán
- Logikai lánc alkotása a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okokról és következményekről
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét alátámasztó adatsorok összehasonlító elemzése
- A centrum- és perifériatérségek, a világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek komplex bemutatása infografika segítségével, kooperatív tanulási módszer alkalmazásával
- Szemléletes ábra, térképvázlat készítése a centrum- és perifériaországok kapcsolatrendszerének bemutatására
- Különböző típusú bemutatók készítésével más társadalmak kultúrájának megismertetése, pl. zenei válogatás készítése, étlap összeállítása, ünnepek és szokások bemutatása
- A globalizáció pozitív és negatív hatásainak megvitatása és összegzése
- A társadalmi-gazdasági változás nagyvárosok térbeli szerkezetére gyakorolt hatásának bemutatása régi és új térképek, valamint képek összehasonlításával

***TÉMAKÖR**: MAGYARORSZÁG ÉS KÁRPÁT-MEDENCE A 21. SZÁZADBAN*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 24 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- példák alapján jellemzi és értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, az Európai Unióban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit Magyarországon, megfogalmazza a felzárkózás lehetőségeit;
- értékeli hazánk környezeti állapotát, megnevezi jelentősebb környezeti problémáit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Adatok elemzésével és összehasonlításával értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, a Kárpát-medencében és az Európai Unióban
- Magyarország természeti-társadalmi értékeinek bemutatásával és rendszerezésével a nemzeti identitás erősítése
- Aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatásával és rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás fejlesztése
- A régiók jellemzőinek összehasonlításával a tanulók aktív közreműködésén, munkáltatásán alapuló tudásépítés fejlesztése (Budapest és az agglomeráció, Észak- és Dél-Alföld régió, Középhegységi régiók, Nyugat- és Dél-Dunántúl régió)

FOGALMAK

régió, idegenforgalmi régió, ipari park, logisztikai központ, agglomerálódó térség, területi fejlettségi különbség, eurorégió

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Régiók, megyék

Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektfeladat: külföldieknek szóló országbemutató, országimázs-összeállítás forgatókönyvének megtervezése és elkészítése
- A lakóhely munkaerőtérképének elkészítése, következtetések levonása, a jól alkalmazható munkaerővel szembeni elvárások összegyűjtése
- Esettanulmányok segítségével a rendszerváltozás (1989) gazdasági következményeinek megvitatása
- Interjú szülőkkel, nagyszülőkkel megadott szempontok alapján Milyen volt az élet az 1980-as években? címmel – az interjúk alapján társadalmi-gazdasági korrajz elkészítése
- Bírósági tárgyalás – helyzetgyakorlat különböző környezeti veszélyhelyzetekhez, katasztrófákhoz kapcsolódó témákban, pl.: vörösiszap-katasztrófa, vízhabzás a Rábán, cianszennyezés a Tiszán
- Környezettudatos energiastratégia kidolgozása szakértői csoportok kialakításával
- Projektfeladat: öröm- és bánattérkép készítése a megye, a régió rendezett, fejlődő és pusztuló, leszakadó területeiről
- Nyomtatott és online cikkek, információk alapján az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, értékelése, saját vélemény megfogalmazása
- Országos, regionális és helyi fejlesztési tervek fontosabb céljainak bemutatása önálló információgyűjtés alapján
- A régiók jellemzőinek összehasonlítása, a területi fejlettségi különbségek okainak és következményeinek, illetve a felzárkózás lehetőségeinek bemutatása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Az európai uniós tagság hatása a Kárpát-medencei országok magyarságára – adatgyűjtés és azok közös értelmezése, illetve szemléletes bemutatása
- A lakóhelyen és környékén néhány uniós támogatással készülő beruházás bemutatása többféle forrás felhasználásával

***TÉMAKÖR**: A PÉNZ ÉS A TŐKE MOZGÁSAI A VILÁGGAZDASÁGBAN, A VILÁGGAZDASÁG ERŐTEREI*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 30 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- magyarázza a monetáris világ működésének alapvető fogalmait, folyamatait és azok összefüggéseit, ismer nemzetközi pénzügyi szervezeteket;
- bemutatja a működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásait, magyarázza eltérésük okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- pénzügyi döntéshelyzeteket, aktuális pénzügyi folyamatokat értelmez és megfogalmazza a lehetséges következményeket;

- pénzügyi lehetőségeit mérlegelve egyszerű költségvetést készít, értékeli a hitelfelvétel előnyeit és kockázatait;
- alkalmazza megszerzett ismereteit pénzügyi döntéseiben, belátja a körültekintő, felelős pénzügyi tervezés és döntéshozatal fontosságát.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Aktuális gazdasági, pénzügyi adatsorok elemzésével, értelmezésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- Aktuális pénzügyi hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével és értelmezésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Az aktuális pénzügyi helyzetben elérhető befektetési lehetőségek összevetése az előnyök és a lehetséges veszélyek (befektetési háromszög) bemutatásával a felelős pénzügyi gondolkodás fejlesztése érdekében
- A személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák feldolgozása során a megalapozott véleményalkotás az aktív pénzügyi gondolkodás, illetve a vitakészség fejlesztése érdekében
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepének bemutatása szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, esetelemzések segítségével, a tényeken alapuló véleményformálás képességének fejlesztése
- A működőtőke és a pénztőke mozgásának, világgazdasági szerepének összehasonlítása
- Konkrét, az életkori sajátosságnak megfelelő tevékenységekhez költségvetés készítése, a kiadások mérlegelése
- A hitelfelvétel és a fejlesztés, illetve az eladósodási kockázat összefüggéseinek bemutatása, a mindennapok példái alapján, az egyén és a nemzetgazdaságok szintjén
- A globalizáció és a globális pénzügyi krízisek kialakulásának összefüggései

FOGALMAK

működőtőke, pénztőke, befektetés, vállalkozás, részvény, kötvény, fix és változó kamatozású hitel, kamat, hozam, kockázat, lekötöttség (likviditás), adósságcsapda, infláció, költségvetés, BUX-index, Dow Jones-index, THM, EBKM, IMF, Világbank, állami és EU-támogatás, támogatott hitel, önerő

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Aktuális banki adatok, tájékoztatók segítségével pénzügyi döntéshelyzetek szimulálása (pl. folyószámlanyitás, személyi kölcsön vagy lakáshitel felvétele, lakáscélú megtakarítás vállalása)
- Beszélgetés vagy helyzetgyakorlat a biztonságos pénz- és bankkártyahasználatról, tájékozódás elektronikus kiadványok segítségével
- Hírfigyelés – reflektálás, vélemény megfogalmazása és ütköztetése aktuális pénzügyi hírekkel kapcsolatban
- A gazdasági tér folyamatait alakító szereplők bemutatása mozaikmódszerrel

- Hogyan jut el egy globális termék (pl. személyautó) a fogyasztóhoz? A folyamat bemutatása szimulációs gyakorlat keretében
- Helyzetgyakorlat: egy nagyobb pénzösszeg – pl. lottónyeremény vagy családi örökség – befektetési lehetőségeinek mérlegelése
- Online betekintés a tőzsde világába, szimulációs gyakorlat a tőzsde működésének bemutatására
- Pénzügyi oktatófilmek segítségével a hétköznapokban hasznosítható tudás szerzése, a látottak megbeszélése
- Egy diákvállalkozás indításának lehetőségei, mérlegelő elemzés készítése
- Egy képzeletbeli vállalkozás üzleti tervének elkészítése és bemutatása csoportmunkában
- A működőtőke-befektetés térbeli jellemzőinek bemutatása, a hazánkba érkező tőke területi, gazdasági és szektoronkénti megoszlásának jellemzése, következtetések levonása

***TÉMAKÖR**: HELYI PROBLÉMÁK, GLOBÁLIS KIHÍVÁSOK, A FENNTARTHATÓ JÖVŐ DILEMMÁI*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**: 17 ÓRA*

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a lakóhely adottságaiból kiindulva értelmezi a fenntartható fejlődés társadalmi, természeti, gazdasági, környezetvédelmi kihívásait; felismeri és azonosítja a földrajzi tartalmú természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti problémákat, megnevezi kialakulásuk okait, és javaslatokat fogalmaz meg megoldásukra;
- rendszerezi a geoszférákat ért környezetkárosító hatásokat, bemutatja a folyamatok kölcsönhatásait;
- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatokat elemez, feltárja azok összefüggéseit, bemutatja mérséklésük lehetséges módjait és azok nehézségeit;
- megnevez a környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezeteket, példákat említ azok tevékenységére, belátja és igazolja a nemzetközi összefogás szükségességét;
- értelmezi a fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás fogalmát, érveket fogalmaz meg a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákkal igazolja a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeit, a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatását, a lokális szennyeződés globális következményeit;
- megfogalmazza az energiahatékony, nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás lényegét, valamint példákat nevez meg a környezeti szempontok érvényesíthetőségére a termelésben és a fogyasztásban;
- megkülönbözteti a fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőit;

– bemutatja az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit, a tevékeny közreműködés példáit a környezet védelme érdekében, illetve érvényesíti saját döntéseiben a környezeti szempontokat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

– A földrajzi eredetű helyi, regionális és globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának magyarázata és megértése alapján az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
– A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése és a folyamatok kölcsönhatásainak bemutatása alapján a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
– A természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeinek bemutatásával a veszélyek és kockázatok reális értékelési képességének kialakítása és fejlesztése
– A környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának és a lokális szennyeződés globális következményeinek komplex értelmezése, a hatásaikra való felkészülés és védekezés képességének kialakítása és fejlesztése
– A globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatok értelmezése, összefüggései, mérséklésük lehetséges módjai és azok nehézségei
– Az energiahatékony, az energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
– A fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőinek bemutatásával a tudatos fogyasztóvá válás fejlesztése
– A hagyományos és elektronikus vásárlás fogyasztóvédelmi szempontú összevetése
– A környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezetek, a nemzetközi összefogás szükségessége
– A fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás jellemzőinek bemutatásával a fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
– Az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségei, a tevékeny közreműködés példái a környezet védelme érdekében

FOGALMAK

globális probléma, környezeti katasztrófa, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, túlfogyasztás, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom, ENSZ, UNESCO, WHO, elsivatagosodás, ózonritkulás, savas csapadék, globális klímaváltozás, népességrobbanás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

– Képek, leírások alapján környezeti problémák felismerése, kialakulásuk magyarázata, mérséklésük lehetőségeinek megfogalmazása

- Rajz, leírás készítése Milyen lesz a lakóhelyed 20 év múlva? címmel. Az elkészült alkotás értelmező bemutatása (Miért rajzoltam/írtam ezt? – ok-okozati viszonyok, tendenciák feltárása)
- Mit tehet egy középiskolás a fenntarthatóság érdekében? – ötletbörze, a javaslatok rendszerezése, megvitatása
- Figyelemfelhívó plakátok készítése az élelmiszer-pazarlásról és élelmiszerhiányról, a tudatos fogyasztói magatartás fontosságáról
- A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése gondolattérképen
- Közvélemény-kutatás a tudatos fogyasztói (élelmiszer-, nyersanyag-, energiafogyasztás) magatartás fontosságáról, lehetőségeiről, az eredmények kiértékelése, a tanulói vélemények ütköztetése
- Drámajáték, helyzetgyakorlat: vádirat és védőbeszéd készítése egy választott környezeti téma tárgyalására
- A fogalmak (pl. ökológiai lábnyom, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom) értelmezéséhez szöveges és vizuális magyarázatok készítése
- Az egészségmegőrzéshez szükséges szemléletmód fejlesztése kortárs előadókkal
- Ötletgyár a környezeti veszélyek elkerülésére, meglévő problémák hatásának mérséklésére (pl. óceáni szemétfolt, olajszivárgás, bányatűz, erdőirtás, rovarinvázió)
- Ötletbörze: példák az energia- és nyersanyag-takarékos gazdálkodására, életvitelre
- Saját és családi tapasztalatok alapján érvelés a hagyományos és az elektronikus vásárlás mellett, fogyasztóvédelmi szempontok figyelembevételével
- A környezetvédelemmel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek névjegykártyájának elkészítése, fő tevékenységük összegyűjtése
- Virtuális séta ökogazdaságban és ökoházban, a látottak közös megbeszélése, véleményütköztetés
- Az ökológiai lábnyom kiszámítása pármunkában, internetes kalkulátorokkal
- Az édesvíz szerepének, gazdasági jelentőségének bemutatása kooperatív módszerekkel (a víz szerepe az ember életében, a víz felhasználásának időbeli és térbeli változása, vízhiány mint konfliktusforrás)
- Vita a fenntartható gazdaságról

4.12. b) Biológia (technikum)

Általános célkitűzések

A technikumi biológiatanítás célja, hogy a tanulók – az élő természettel kapcsolatos ismereteiket elmélyítve és gazdagítva - egyre jobban megismerjék és megértsék az élő természet belső rendjét, a szerveződési szintek működésének jellegzetes módjait és funkcióit, beleértve az ember testi-lelki egészségét fenntartó tényezőket. E cél teljesülése közben fejlődnek tanulási képességeik: jártasságot szereznek tudásunk forrásainak feldolgozásában, érvényességi körének megítélésében és az új ismeretek önálló megszerzésében. Felkészülnek az ok-okozati összefüggéseket kereső, megértő és kritikus gondolkodásra.

A technikumi biológia tananyagának feldolgozása során fontos, hogy a tanulás folyamata a mindennapi élethez, a gyakorlathoz is kapcsolódó jelenségekből indulva vezessen el a mindennapi életben tapasztalható problémák megoldására is felhasználható ismeretekhez. Ez nemcsak a környező élővilág és saját szervezetünk jelenségeinek megértését teszi lehetővé, de alapot ad a tanulók környezet- és egészségtudatos magatartásának alakításához is. E célokkal összefüggésben a technikumi biológiatanítás olyan természetszemlélet és biológiai műveltség kialakítására törekszik, amely alapot adhat egy kritikusan gondolkodó, önmagáért, a szűkebb-tágabb közösségért és a környezetért is felelősséget vállalni tudó magatartás és állampolgári gyakorlat megvalósulásához.

A biológia tanításának célja a 10. osztályban

A technikumi tanulmányok első évének témakörei a rendszertan, az ökológia. Cél továbbá a legfontosabb sejtalkotók szerepének felismerése, a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolat belátása.

A növény- és állatrendszertan tanulmányozása során fejlődik a tanulók rendszergondolkodása, amely a saját tanulási stratégia kialakítását is támogatja. Az élővilág sokféleségének és szépségének meglátása, az e sokféleségben való eligazodás képessége segíti a természet, és annak evolúciós szempontból különös értéket jelentő sokféleségének megőrzése iránti felelősségérzet alakulását. A nagy élőlénycsoportok egészségügyi és gazdasági jelentőségének, az ökológiai rendszerek megóvásának és fenntartásuk gyakorlati teendőinek megismerése nemcsak a természettudományos kompetenciát, hanem a környezettudatos gondolkodáson alapuló felelős állampolgári magatartás alakulását is fejleszti. A természettudományos vizsgálódási módszerek és modellek megismerése – és egy részüknek a kipróbálása – fontos a tudományos megismerés módszereinek és korlátainak, a változás elfogadásának megértése szempontjából. A magyar tudósok munkásságának, valamint a Kárpát-medence élővilágának, természeti értékeinek és az azokkal való gazdálkodás módjainak megismerése a nemzeti öntudat erősítéséhez is hozzájárul.

Az egyed feletti szintek az ember esetében átvezetnek a társadalmi jelenségek világába. A biológia e téren egyrészt a határterületeket érintve a kapcsolatok fölismeréséhez vezet, másrészt annak elfogadását eredményezi, hogy az emberi társadalom tartósan csak a természeti környezetbe illeszkedve maradhat fenn. A fenntarthatóság, mint cél nem egy kész algoritmus megtanulását igényli – ilyen jelenleg nincs –, hanem a biológiai ismeretek kreatív, átgondolt alkal-

mazását a társadalmi élet területén is. Az ismereteknek ahhoz a fölismeréshez is el kell vezetniük, hogy az ember testi és lelki egészségét közvetlenül, egyéni szinten is befolyásolja. A tanulás során az elméleti háttér ismerete párosul a természettudományos gondolkodás módszereivel és a vizsgálódáshoz szükséges gyakorlati készségekkel.

Fontos a legfontosabb szennyező hatások ismerete, és lehetséges válságkezelési stratégiák. A minden-napi élettel való kapcsolódások az érdeklődés felkeltését és a tudás alkalmazását egyaránt szolgálják, egyben erősítik a gazdasági nevelést és a pályaorientációt. Megjelennek a biológiai szerveződés egymásba épülő szintjei, a különféle élő rendszerek és a közöttük lévő összefüggések. Az élettelen és az élő természet kapcsolatába, az életközösségek bioszféra szintjéig követhető felépülésébe és működésébe való bepillantás formálja az egyéni életvitelt, és kialakítja a fenntarthatóságot szolgáló közösségi cselekvésben való aktív részvétel képességét.

A biológia tanításának célja a 11. osztályban

A 11. évfolyamban a tananyag gerince az ember szervezettana, élettana és egészségtanának tanulmányozása, illetve az emberi viselkedés alapjainak megismerése. Cél az emberi test anatómiájának és fiziológiájának megismerése, a külső hatások és az egyes szervrendszerek működése közötti összefüggések megláttatása. Az egészség megőrzésének módozatai, az ártó külső tényezők elkerülésének lehetőségei, a fizikai és lelki egészség iránti igény kialakítása. Tudatos egészségmegőrző életstratégia kialakítása és gyakorlati alkalmazása. A testi és lelki egészség tudatos fejlesztése, megőrzése összekapcsolódik a másokért érzett felelősségvállalással, ezzel a közösségi érzést, a hazafias nevelést is erősítve. E témakörök feldolgozásának középpontjában az emberi szervezet felépítésének és működésének, az ember testi és lelki egészsége közti kapcsolatnak a megértése áll. Ennek elemzése különböző szerveződési szinteken – sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet –, de azonos céllal történik.

	Éves óraszám	**Heti óraszám**
10. évfolyam	**72**	**2**
11. évfolyam	**72**	**2**

10-11. OSZTÁLY

Évi 72 óra, heti 2 óra

Nat témakör	**Témakör neve**	**Javasolt óraszám**
1. A biológia kutatási céljai és módszerei	A biológia tudománya	1
2. Az élet eredete és szerveződése	Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei	10
	A sejt és a genom szerveződése és működése	3
	Sejtek és szövetek	7

	Élet és energia		5
	Az élet eredete és feltételei		3
4. Öröklődés és evolúció 5. A biotechnológia módszerei és alkalmazása	A változékonyság molekuláris alapjai		10
	Egyedszintű öröklődés		11
	A biológiai evolúció		5
3. Az életközösségek jellemzői és típusai	Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége		7
7. A bioszféra egyensúlya, fenntarthatóság	A Föld és a Kárpát-medence értékei		5
	Ember és bioszféra – fenntarthatóság		5
6. Az ember szervezete és egészsége	Az emberi szervezet felépítése és működése	I. Testkép, testalkat, mozgásképesség	10
		II. Anyagforgalom	18
		III. Érzékelés, szabályozás	16
	Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai		10
	A viselkedés biológiai alapjai, a lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése		11
	Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás		7
	Összes óraszám:		144

4.13. Pénzügyi és vállalkozási ismeretek

A magyar lakosság körében alacsony a pénzügyi tudatosság, emellett alacsony a vállalkozói hajlandóság is a fiatal generáció körében is. A Pénzügyi és vállalkozási ismeretek tantárgy célja, hogy a következő generációk minden támogatást megkapjanak ahhoz, hogy tudatos döntéseket tudjanak hozni gazdasági kérdésekben, szaktudásuk megszerzése mellett tudatosan készüljenek vállalkozói karrierjükre.

A gyakorlatorientált kerettanterv első része arra világít rá, hogy felelős pénzügyi döntésekre, tudatos tervezésre és kockázatvállalásra van szükség minden szinten: legyen szó egy gyerek életében az első pénzügyi döntésről a babakötvény kapcsán, a pályaválasztásról, a családi költségvetés egy eleméről vagy akár arról, hogy a boltban melyik polcot választják.

A tantárgy második részében szereplő vállalkozási ismeretek terén az a cél, hogy az iskola nemcsak képes legyen közvetíteni egy hiteles vállalkozó kultúrát, átadni gyakorlatorientált vállalkozási ismereteket, hanem képes legyen felismerni és fejleszteni a diákok azon kompetenciáit, melyek egy sikeres munkavállalói, vagy vállalkozói karrier alapjait adják.

A tantárgy elsődlegesen a Nat-ban meghatározott „Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia” fejlesztésére, a vállalkozókészség kialakítására irányul. „Vállalkozókészségen, amikor valaki a lehetőségek és ötletek mentén cselekedve mások számára értékké alakítja azokat. Ez az érték lehet üzleti, kulturális vagy társadalmi.” (FFE-YE, 2012) A tantárgy célja, hogy a tanuló legyen nyitott a gazdaság működésével, az egyén gazdasági szerepével, a pénzügyek, és a vállalkozások világával kapcsolatos témák iránt.

A pénzügyi és vállalkozási ismeretek tantárgy tartalma, módszertana segíti a középiskola általános céljának megvalósulását, hogy olyan igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére, valamint az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre. A gazdaság és a pénz világának ismerete nélkülözhetetlen a tanulók sikeres társadalmi, gazdasági szerepvállalásához, gazdasági jellegű döntéseik ésszerű meghozatalához.

A képzés során a gazdasági és pénzügyi nevelés mellett a Nat kiemelt fejlesztési területei közül előtérbe kerül az erkölcsi nevelés, a családi életre nevelés, az önismeret, és társas kapcsolatok fejlesztése, a pályaorientáció, a felelősségvállalás másokért, az önkéntesség és környezettudatosság egyaránt.

Az állam gazdasági szerepének, gazdaságpolitikai céljainak megismerése segíti a tanulókat a gazdasági folyamatok megértésében, a makrogazdasági környezetben bekövetkező változások értelmezésében. Képessé teszi a tanulókat a szűkösség problémájának felismerésére, a fenntarthatóság és a környezettudatos gondolkodásmód elsajátítására.

A pénzpiaci ismeretek birtokában képesek lesznek racionális gazdasági döntések meghozatalára, gyakorlati példákon keresztül megismerik a pénzpiac szereplőit, a különböző lehetőségekben rejlő lehetőségeket és kockázatokat.

A tantárgy a munkapiaci alapismeretek átadásával, az önismeret fejlesztésével hozzájárul a pályaorientáció gazdagításához, a munkahelykereséssel, munkába állással kapcsolatos problémák hatékony megoldáshoz.

A tantárgy lehetőséget kínál a tanulók számára, hogy megismerjék mind az alkalmazottként történő munkavégzés, mind a saját vállalkozásban végzett munka előnyeit, hátrányait. Megismerik a vállalkozások típusait illetve a főbb vállalkozói kompetenciákat.

A tantárgy keretében a diákok betekintést nyernek a vállalkozások világába is, hogy ne csak alkalmazottként, fogyasztóként, hanem potenciális vállalkozóként is gondolják át, ismerjék meg a gazdaság e fontos szereplőinek tevékenységét. Ismerjék meg a vállalkozók, vállalkozások munkáját, becsüljék meg a tisztességes, felelős vállalkozói magatartást.

Saját üzleti ötlet kidolgozásával a tanulók megismerik a vállalkozások alapításának legfontosabb lépéseit, aktuális szabályait. Megtanulják felmérni a fogyasztói igényeket, képesek lesznek megfelelő kérdőíveket készíteni, illetve rendszerezni és értékelni a kapott eredményeket.

Megismerik a legfontosabb nyilvántartásokat, a költségkalkuláció, az eredmény meghatározás módját, a precíz, pontos, naprakész kimutatások fontosságát, megismerkednek a vállalkozások finanszírozásának alapvető kérdéseivel.

Vállalkozás alapításakor, illetve a folyamatos működés közben is elengedhetetlen az üzleti terv. A tanulók saját üzleti ötletüket csoportmunkában készítik el, fejlesztve ezzel az együttműködési képességet, megismerve a munkamegosztásból eredő előnyöket. Megismerik a legfontosabb részterveket, a vállalkozás sikerének alapjait.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az állam gazdasági szerepe**	**Óra-keret 6 óra**
Előzetes tudás	Gazdálkodással kapcsolatos személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető gazdasági fogalmak, folyamatok megismerése. Tudatos, felelősségteljes állampolgári gondolkodás kialakítása	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az állam feladatai napjainkban Az állam bevételei Az állami gazdaságpolitika céljai A költségvetési és a monetáris politika eszköztára	„ Te és a gazdaság” a fiatalok gazdasági kapcsolatai Az adók és járulékok szerepének megértése „Tervezz költségvetést”, ami lehet állami, és önkormányzati egyaránt. Szakértői csoportban dolgozva megoldást találni a deficit csökkentésére. A csoport tagjai érveljenek a véleményük mellett. Forráselemzés, önálló véleményalkotás a GDP, GNI, a munkanélküliség, foglalkoztatás, valamint az infláció témákban	*Etika* A felelősség új dimenziói a globalizáció korában *Földrajz* A modern pénzügyi közvetítő rendszer a világgazdaságban
Kulcsfogalmak/ fogalmak	állam, gazdaság, költségvetés, adó, járulék, költségvetési politika, monetáris politika, jegybank, költségvetés, deficit, szufficit, makrogazdasági jövedelem, GDP, GNI, munkanélküliség, foglalkoztatottság, infláció	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A pénzpiac működése	Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	A gazdálkodással, bankrendszerrel, pénzkezeléssel kapcsolatos személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A modern bankrendszer szereplőinek és feladatainak a megismerése. Alapvető pénzügyi fogalmak ismerete.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A bankrendszer a mai gazdaságban A tőkepiac és termékei A pénzügyi közvetítők A háztartás, mint megtakarító A háztartás, mint hitel felvevő Nemzetközi pénzpiac alapfogalmai, intézményei	Befektetési lehetőségek összehasonlítása hozam- kockázat- futamidő alapján Gyűjtőmunka, prezentáció-készítés a BÉT tevékenységéről Banki ajánlatok összehasonlítása csoportmunkában Bankszámlanyitás gyakorlata, e-banking	*Földrajz* A modern pénzügyi közvetítő rendszer a világgazdaságban *Matematika* kamatos kamat- számítás, árfolyamszámítás *Informatika* Internet használat

	Árfolyam változások nyomon követése, grafikonok elemzése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	piac, pénzpiac, bankrendszer, jegybank, pénzügyi intézmények, megtakarítás, hozam, hitel, kamat, EBKM, EHM, THM, kötvény, részvény, tőzsde, lízing társaság, pénzügyi közvetítők, öngondoskodás, valuta, deviza, árfolyam, Nemzetközi Valutaalap, Világbank	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Egy háztartás költségvetése; munkavállalás**	**Óra-keret 6 óra**
Előzetes tudás	A társadalmi környezet munkával kapcsolatos mintáinak, tapasztalatainak ismerete, diákmunka során szerzett tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A háztartás költségvetése, mint az összes erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás eszköze. Munkakeresés, a munkába állás folyamata. A munkavállalók alapvető jogainak, kötelezettségeinek megismerése	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
A család, illetve a háztartás fogalmának eltérése A háztartás költségvetése Álláskeresés: elvárások, álláskeresési technikák Munkába állás: munkaviszonnyal kapcsolatos jogok, kötelezettségek Bérek, járulékok napjainkban Munkaviszony megszűnése, megszüntetése	Eltérő jövedelmű, életvitelű családok költségvetésének elkészítése egy hónapra. Bevételek, fix, és választható kiadások, megtakarítás, hitelfelvétel. Álláshirdetések elemzése Kezdeményezőkészség és önismeret fejlesztése: lehetőségek azonosítása a munkavállalás során. Önismeret: pályaorientációs önismereti tesztek: FLAG teszt Önéletrajzírás, a motivációs levél készítése A munkaszerződés tartalmának megismerése Nettó bérszámítás – bérkalkulátor használata Álláskeresést támogató intézmények feladatainak bemutatása	*Magyar nyelv és irodalom* Tájékozódás listaszerű, nem folyamatos szövegekben *Informatika* Információgyűjtés Dokumentumkészítés *Matematika* Alapműveletek

	(2016 - Járási Hivatalok Foglalkoztatási Osztálya): meghívott előadó segítségével	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	család, háztartás, költségvetés, hatékony gazdálkodás, önéletrajz, motivációs levél, munkaadó, munkavállaló, munkaszerződés, bruttó bér, nettó bér, levonások, bérjárulékok, munkanélküliség, munkanélküli ellátás, álláskeresési támogatás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vállalkozás-vállalat**	**Óra-keret 4 óra**
Előzetes tudás	Saját környezetben lévő vállalkozások ismerete. A történelemből megismert híres magyar vállalkozók.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vállalkozások általános jellemzőinek megismerése. Önismeret erősítése a vállalkozói tulajdonságokkal összefüggésben. A nonprofit szervezetek jelentősége	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
A vállalkozás, vállalkozó fogalma A vállalkozások típusai A vállalkozások környezete A nem nyereségérdekelt szervezetek megismerése Saját vállalkozás előnyök-hátrányok Vállalkozói kompetenciák	Egy-egy ismert helyi vállalkozás bemutatása Önismereti játékok: kommunikációs készség, kockázat vállalási hajlandóság, konfliktuskezelés, társas hatékonyság. Tervezés és forrásmenedzsment: hosszú, közép és rövidtávú célok kitűzése; prioritások és cselekvési tervek meghatározása; rugalmasság a váratlan változásokhoz való alkalmazkodásban Kezdeményezőkészség fejlesztése: felkészülés a kudarcra, és a próbálkozás folytatása a hosszú távú egyéni vagy csoport célok eléréséért	*Történelem* A XIX. és XX. század magyar gyáralapítói, vállalkozói *Földrajz* A termelés tényezői
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vállalkozás, vállalat, társasági formák, egyéni vállalkozás, társas vállalkozások, társadalmi vállalkozások, alapítványok, civil szervezetek, vevők, szállítók, versenytársak, nyereség, kockázat, önállóság, nyitottság, szervező készség, kockázatvállaló készség, kitartás, céltudatosság, rugalmasság, szaktudás, társadalmi vállalkozás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vállalkozás alapítása, működése**	**Óra-keret 8 óra**
Előzetes tudás	Saját környezetben lévő vállalkozások ismerete. Saját ötletek megvalósítása, költségeinek tervezése. Szükségletek, és azok kielégítése javakkal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Részvétel új üzleti ötlet kidolgozásában, fogyasztói igények felmérése. Termelés költségeinek felmérése, költségkalkuláció készítése.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**
Üzleti ötlet kidolgozása Vállalkozás alapításának finanszírozási kérdései Vállalkozás alapítás szabályai napjainkban Szükséglet felmérés, piackutatás marketing eszközökkel Bevételek és költségek tervezése, A termelési, szolgáltatási folyamat Adók, járulékok, támogatások	Brain-Storming saját üzleti ötlet kidolgozására Kérdőív készítése a fogyasztói igények felmérésére. A kitöltött kérdőívek adatainak kiértékelése Konkrét vállalkozói ötlet kidolgozása Az adott szakaszban szükséges (technikai, jogi, üzleti és digitális) kompetenciák beépítése, partnerségeken, hálózati kapcsolatokon, a munka kiszervezésén, társadalmi mozgósításon (crowdsourcing), outsourcing vagy bármilyen más együttműködési formán keresztül Saját üzleti ötlet költségkalkulációjának elkészítése	*Földrajz* A termelés tényezői *Informatika* Dokumentumkészítés táblázatkezelés *Matematika* Alapműveletek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	társasági szerződés, szükséglet, igény, piackutatás, kérdőív, fogyasztás, saját forrás, idegen tőke, termelési tényezők, kalkuláció, bevétel, költség, fix költség, változó költség, önköltség, nyereség, veszteség, SZJA, ÁFA, társasági adó, szociális hozzájárulási adó, szakképzési hozzájárulás, támogatás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az üzleti terv**	**Óra-keret 6 óra**
Előzetes tudás	Otthoni, vagy iskolai feladat megtervezése, megvalósítása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az üzleti terv, mint a vállalkozás vezérfonala, szükségessége a vállalkozás életében. Saját üzleti ötlet üzleti tervének összeállítása, bemutatása.	

Ismeretek	**Fejlesztési követelmények**	**Kapcsolódási pontok**

Az üzleti terv szükségessége, felépítése Vezetői összefoglaló A vállalkozás bemutatása, környezete Marketing Terv Működési terv Vezetőség és szervezeti felépítés Pénzügyi terv Mellékletek Sikeres vállalkozások jellemzői Az esetleges kudarc okai, kezelése	Saját üzleti ötlet bemutatása, elemzése SWOT analízis készítése Marketing mix elemei Mérleg, eredménykimutatás, Cash flow Cégprezentáció készítése, bemutatása Találkozás sikeres helyi vállalkozókkal, vállalat látogatási program keretében A verseny, mint pozitív üzleti erő Kudarcfelismerés és feldolgozás.	*Informatika* Dokumentumkészítés, prezentációkészítés *Matematika* Alapműveletek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	üzleti terv, SWOT analízis, arculat, marketing, marketing mix, szervezeti felépítés, mérleg, eredménykimutatás, cash flow, Business Model Canvas	

A fejlesztés várt eredményei az egy évfolyamos ciklus végén	A tanuló érti a nemzetgazdaság szereplőinek (háztartások, vállalatok, állam, pénzintézetek) feladatait, a köztük lévő kapcsolatrendszer sajátosságait. Tudja értelmezni az állam gazdasági szerepvállalásának jelentőségét, ismeri főbb feladatait, azok hatásait. Tisztában van azzal, hogy az adófizetés biztosítja részben az állami feladatok ellátásnak pénzügyi fedezetét. Ismeri a mai bankrendszer felépítését, az egyes pénzpiaci szereplők főbb feladatait. Képes választani az egyes banki lehetőségek közül. Tisztában van az egyes banki ügyletek előnyeivel, hátrányaival, kockázataival. A bankok kínálatából bankot, bankszámla csomagot tud választani. Tud érvelni a családi költségvetés mellett, a tudatos, hatékony pénzgazdálkodás érdekében. Önismereti tesztek, játékok segítségével képes átgondolni milyen foglalkozások, tevékenységek illeszkednek személyiségéhez. Tisztában van az álláskeresés folyamatával, a munkaviszonnyal kapcsolatos jogaival, kötelezettségeivel. Ismer vállalkozókat, vállalatokat, össze tudja hasonlítani az alkalmazotti, és a vállalkozói személyiségjegyeket. Érti a leggyakoribb vállalkozási formák jellemzőit, előnyeit, hátrányait. Tisztában van a nem nyereségérdekelt szervezetek gazdaságban betöltött szerepével.

	Ismeri a vállalkozásalapítás, -működtetés legfontosabb lépéseit, képes önálló vállalkozói ötlet kidolgozására. Meg tudja becsülni egy vállalkozás lehetséges költségeit, képes adott időtartamra költségkalkulációt tervezni. Tisztában van az üzleti tervezés szükségességével, mind egy új vállalkozás alapításakor, mind már meglévő vállalkozás működése esetén. Tájékozott az üzleti terv tartalmi elemeiről. Megismeri a nem üzleti (társadalmi, kulturális, egyéb civil) kezdeményezések pénzügyi-gazdasági igényeit, lehetőségeit. Felismeri a kezdeményezőkészség jelentőségét az állampolgári felelősségvállalásban. Felismeri a sikeres vállalkozás jellemzőit, képes azonosítani az esetleges kudarc okait, javaslatot tud tenni a problémák megoldására.

4.14. Testnevelés

A harmadik nevelési-oktatási szakaszba lépve az előző években megkezdett sokoldalú alapozó és sportági jellegű pszichomotoros, kognitív, affektív-emocionális irányú képzés tovább folytatódik. A testnevelés – szenzitív időszakokhoz igazított – tartalmi kerete a mozgáshoz fűződő felnőttkori pozitív viszonyulást, az egészségtudatos magatartás igényének, napi életritmusba ágyazott struktúrájának kiépülését teszi lehetővé. A Nat-ban megfogalmazott nevelési célok mentén az Európai Unió által kialakított kulcskompetenciák kialakítása a középfokú nevelési-oktatási szakaszban is folytatódik, a Nat-ban meghatározott tanulási kompetencia-összetevők fejlesztésével.

A testnevelés tanulása során kiemelt szerepet kap a testi-lelki egészségre nevelés, ezen belül az egészségtudatos magatartás kialakítása, a primer prevenció jelentőségének, módszereinek hangsúlyozása, a mindennapi stresszel történő megküzdés pozitív stratégiáinak elsajátítása, tudatos alkalmazása. Az egyéni érdeklődéshez, adottságokhoz igazodó önálló mozgásprogramok kialakítása a konstruktív tanulás alapelvén keresztül realizálódik, mely az autonóm tanulásra és tudatos életpálya-építésre nevelés célját valósítja meg. A testnevelés sajátos társas környezetben megvalósuló mozgástartalmai az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelik a tanulókat a társas kapcsolataikban.

A mozgástanuláson keresztül megvalósuló motorikus fejlesztés mellett ebben az időszakban kiemelt hangsúlyt kap az alapvető kondicionális képességek fejlesztése, azok gyakorlati hasznának tudatosítása. A mozgással kapcsolatos pozitív attitűd mellett szükséges kialakítani a mozgásszegény életmód rizikótényezőivel szembeni egészséges félelmet. A tanuló megismeri az egészségorientált képesség-összetevőket, azok jelentőségét az egészségmegőrzésben. Tudatos lépéseket tesz egészsége megőrzése érdekében, amelynek megvalósításához a sport eszközrendszerének felhasználását stratégiai fontosságúnak tartja. Ismeri a testi-lelki jóllét fogalmát, jelentőségét. Sokoldalú mozgástapasztalatai birtokában képes választani a különböző rekreációs mozgásformák közül, önálló és tudatos sporttevékenységet végez. Értéknek tartja a természetben folytatott mozgást, tudja és tapasztalja annak pozitív, egészségmegőrző hatását, ami erősíti a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettségét.

A korosztály kondicionális fejlesztésében kiemelt szerepet kap a teljes nevelési szakaszon átívelő aerob állóképesség-fejlesztés, melynek módszereit, különböző lehetséges mozgásformáit, a biztonságos fejlődést elősegítő alapelveit, eljárásait megismeri és egyre tudatosabban alkalmazza.

A kondicionális képesség fejlesztésénél figyelembe kell venni a nemi különbségekből fakadó biológiai-élettani eltéréseket. Míg a fiúk esetében a szervezetben lezajló változások kedvezően hatnak a teljesítmény fejlődésére, a lányok helyzetében a 15-16 éves korra elért teljesítmény maximum szinten tartása is relatív fejlődésként értelmezhető, mivel fejlesztő hatások nélkül jelentős a visszaesés mértéke.

A koordinációs képesség fejlesztésében a 15–18 éves kor a differenciáló-irányító képesség fejlődésének kiemelt szenzitív időszaka. Ez elsősorban a nyílt jellegű mozgásvégrehajtások során megmutatkozó kreativitásban, a játékszituációkhoz történő gyors alkalmazkodásban ölt testet.

A tanulási terület nevelési-oktatási stratégiájában egyre fontosabb szerepet játszanak az egyéni tanulási útvonalakra épülő, kognitív dominanciájú, tanulóközpontú indirekt módszerek. Itt fokozatosan megjelenik a tanulók által szervezett, tervezett tanulás.

A tanár-diák kapcsolatokban egyre kevésbé a hierarchián alapuló tekintélyelvű, mindinkább a mentor jellegű viszony kap hangsúlyos szerepet. A korosztály nevelését koordináló pedagógiai kultúra legfontosabb részét továbbra is a tanulók pozitív énképét, önismereti folyamatait alakító, az oktatótól érkező formatív értékelés képezi, melyet az ön- és társértékelés egészít ki.

A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpikonjainak megismerésével a tanulókat az általános iskolában megkezdett személyiségformáló tevékenység folytatásaként a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképformálás kiemelt szerepet kap.

A digitális technológiák segítségével a tanulói teljesítmények monitorozásán keresztül erősíthetjük a tanulói motivációt és igényt az egészségorientált fittségösszetevők fejlesztésére. A technológia adta lehetőségek további felhasználásával az elméleti ismeretek elmélyítésére nyílik mód, különböző projektek megvalósításával, az aktív tanulás alapelvét követve.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja.

A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerkölcsi tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljesség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkészség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelennek a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A fő célok mellett kiemelt részcél a 15–18 éves korosztály körében nagyobb arányban megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal és belgyógyászati betegségekkel rendelkező tanulók adaptív testedzésének, mozgásműveltségük bővítésének biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és tudatos, rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása. A tanulók kiválaszthatják a betegségüktől, elváltozásuktól függetlenül végezhető különböző testgyakorlatokat, szabadidős és sportjátékokat.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése, ami egyre növekvő tanulói felelősségen alapuló eljárások (ön- és társértékelés) megjelenésével válik módszertanilag változatos repertoárrá. A teljesítmények méréséhez ebben az életkori szakaszban is fontosak a különböző kritériumokra vagy normákra vonatkoztatott pontérték-táblázatok, melyeket a tanulók tudatosan nyomon követnek, de az egyes próbákon és teszteken elért eredmények nem lehetnek kizárólagos eszközei a tanulói teljesítmény értékelésének. A motoros tanulói teljesítmények mellett az értékelés részét képezik még az érzelmi-akarati tényezők is. A minősítésbe beszámítható a tanuló által önállóan választott és rendszeresen gyakorolt szabadidős vagy versenyszerű sporttevékenység, valamint a különböző sporteseményeken való szurkolói, szervezői és versenybírói aktivitás. Ez nemcsak emocionális, hanem pedagógiai és sportszakmai kérdés is.

9–10. ÉVFOLYAM

A pubertáskor viharos évei és annak fokozatos lecsengése tehető erre az időszakra. A 9. évfolyamba lépve a fiúk egy jelentős növekedési szakaszban vannak, melynek során koordinációs képességeik átmeneti visszaesése folyamatosan megszűnik. A tanulók között biológiai fejlettségük tekintetében jelentős eltérések tapasztalhatók, ami fokozott odafigyelést, gondos tervezést és differenciált terhelésadagolást igényel az oktató részéről. A lányok 7–8. évfolyamban elkezdődött testösszetétel-változási szakasza tovább folytatódik. Az egészségorientált képességösszetevők közül az aerob állóképesség fejlődése az előző évekhez hasonlóan sok tanulónál megtorpanást mutat, melynek befolyásoló tényezője a testalkati átrendeződés és a motivációs bázis jelentős átalakulása. Itt hangsúlyossá válik a kognitív folyamatok szabályozó szerepe a

rendszeres mozgás kialakításában. A nyílt jellegű mozgásformák iránti – a szituációkhoz kötött és a személyiségvonást érintő – érdeklődés csökken, viszont a hatékony pedagógiai folyamatok eredményeként a különböző mozgásformák összetett hatásainak elérésére irányuló autonóm külső motiváció növekszik, mely idővel belső hajtóerővé válhat. A belépő tevékenységként ezen iskolafokon megjelenő ritmikus gimnasztika és az aerobik jól illeszkedik a leányok megváltozott érdeklődéséhez. Az eredményesség, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd kialakítása tekintetében a teljes középfokú nevelési-oktatási időszakban kulcsfontosságú tényezővé válnak a kortársak visszajelzései.

A sportjátékok oktatása terén nagy kihívást jelent a tanulók eltérő általános iskolai előképzettségének összehangolása; oktatásmódszertani szempontból fokozott jelentőséget kap a társanítás, társtutorálás. Az előző években kialakított sokoldalú, széles körű mozgásműveltség az eltérő sportágspecifikus tudástartalmak problematikáját hatékonyan képes feloldani. A cél elsősorban a fair play szabályai melletti folyamatos játék kialakítása, melynek során fokozatosan formálódik a tanulók önszabályozó képessége. A tanulók egyre inkább felismerik a sportjátékok rekreációs célú, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló lehetőségeit.

Serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- a testedzéshez, a sportoláshoz kívánatosnak tartott jellemzőknek megfelelően (fegyelmezetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) törekszik végrehajtani az elsajátított mozgásformákat;
- sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;
- nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- olyan szintű motoros képességekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- a különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, tanári ellenőrzés nélkül alkalmazza;
- tanári ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a tulajdonságokat tudatosan és rendszeresen fejleszti.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészégtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

9. ÉVFOLYAM

A 9. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma:
technikum: 144 óra

TECHNIKUM OKTATÁS ÁGAZAT: 108 ÓRA

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakörök	Javasolt óraszám: technikumi képzés	Javasolt óraszám: technikumi képzés oktatás ágazat
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	**15**	**10**
Atlétikai jellegű feladat-megoldások	**22**	**16**
Torna jellegű feladat-megoldások	**24**	**16**
Sportjátékok	**30**	**30**
Testnevelési és népi játékok	**17**	**13**
Önvédelmi és küzdősportok	**19**	**8**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	**17**	**15**
Összes óraszám	**144**	**108**

***TÉMAKÖR**: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:15 ÓRA,

TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- belső igénytől vezérelve rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok tervezése segítséggel, azok önálló végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer-gyakorlatok tervezése segítséggel
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok önálló gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek tanári segítséggel történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok esetén azok alkalmazása
- Légzőgyakorlatok végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások tudatos alkalmazása tanári segítséggel
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása és végrehajtása
- Terhelések után a különböző testrészek izomzatának nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal
- A sportágspecifikus bemelegítések önálló összeállítása, levezetése társaknak tanári kontrollal
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák önálló alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása tanári segítséggel

FOGALMAK

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

***TÉMAKÖR**: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:22 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 16 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- A rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- Önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- Rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- Belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások tanári segítséggel történő rendszeres végrehajtása
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- ***Futások:***
  - Futóiskolai gyakorlatok (térdemelés, saroklendítés, taposó futás, ollózó futás, keresztezőfutás) és futófeladatok (repülő- és fokozófutások kar- és lábmunkájának fejlesztése, dinamikai jellemzőinek növelése, különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással
  - Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–30 m távolságra, térdelőrajt rajttámlából versenyszerűen, időre 20–40 m kifutással. Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgásképesség-fejlesztéssel
  - Váltóversenyek rövidített (pl.: 4×50 m, 4×200 m) távokon alsó vagy felső botátadással. Váltósorrend és váltótávolság segítséggel történő kialakítása

- Folyamatos futások 10-12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban

– ***Ugrások:***
- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből, az elrugaszkodás és lendítések dinamikus mutatóinak és térbeli irányának javítása (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, váltott lábú elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon)
- Hasmánt, átlépő és flop felugrások gumiszalagra emelt elugró helyről (svédszekrény tető, dobbantó). Hasmánt, átlépő és flop magasugrás 5–9 lépés nekifutásból gumiszalagra, lécre
- Távolugrás lépő technika dinamikai és technikai javítása 10–14 lépés nekifutással. Versenyszerű ugrások eredményre. Ismerkedés a homorító és ollózó technika alapjaival emelt elugró helyről, közepes távolságról (4–8 lépés) nekifutással
- Ismerkedés a hármasugrás technikájával, elugrások a gödörtől 4-8-mre kijelölt sávból.

– ***Dobások*** (tárgyi feltételektől függően a hajítás mellé egy lökő vagy vető technika választása kötelező):
- Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
- Kislabda- vagy gerelyhajítás helyből, 1 és 2 keresztlépéssel járásból és lendületből célra és távolságra. Ismerkedés a lekészítés mozdulatával
- Súlylökés 3 kg-os (lányok) és 5 kg-os (fiúk) szerrel, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással. Ismerkedés a forgással történő lökés technikájával
- Egy- és kétkezes vetések szemből, oldal- és háttal felállással. Ismerkedés a diszkoszvetés és kalapácsvetés forgómozgásával könnyített vagy kiegészítő szerek alkalmazásával (pl.: gumilabda, frizbi, hulahoppkarika, ugrókötél)

FOGALMAK

álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

TÉMAKÖR*: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
JAVASOLT ÓRASZÁM*:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:24 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 16 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményeken túlmutató mozgásanyag tanulása és gyakorlása. Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése
- A segítségadás biztonságos és szakszerű módjainak megismerése és elsajátítása a különböző tornaszereken, tanári felügyelettel történő alkalmazás
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 4–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 3–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása

További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással.

- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba – kísérletek
  - Fellendülés kézállásba, a kézállás megtartása 1-2 mp-ig
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése

- Vetődések, átguggolások
- A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
- Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel

- Ugrószekrényen:
  - A korábban elsajátított ugrások továbbfejlesztése, az első és második ív növelése
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással
  - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
  - Lányoknak keresztbe, fiúknak hosszába állított ugrószerényen terpeszátugrás

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
  - Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
  - Fordulatok állásban, guggolásban
  - Tarkóállási kísérletek segítséggel
  - Leugrások feladatokkal
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Vállátfordulás előre
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás

FOGALMAK

kézenátfordulás, fejenátfordulás, emelés fejállásba, tarkóbillenés, átguggolás, támaszugrások első és második íve, utánlépés, térdelőállások, lebegőállások, kelepfellendülés, vállátfordulás, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz, felkarfüggés, terpeszpedzés, felkarállás, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás, térdfüggés, fekvőfüggés, alugrás, kelepfelhúzódás, kelepforgás, térdfellendülés

***TÉMAKÖR**: RITMIKUS GIMNASZTIKA ÉS AEROBIK (VÁLASZTHATÓ)*
TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Ritmikus gimnasztika:

- A nőies, szép mozgás előkészítésének gyakorlatai
- Egy választott szerrel három technikai elem készségszintű elsajátítása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás
  - forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
  - egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
  - hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok
- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:
  - kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások
  - karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások
  - labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések
  - buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés
  - szalag: kígyókörzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások
- Esztétikus és harmonikus végrehajtások

Aerobik:

- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Alaplépések elsajátítása, lépéskombinációk végrehajtása
- szökdelések forgással, kéz- és lábmozgásokkal, irány- és helyzetváltoztatásokkal, a zenével összhangban történő végrehajtással
- Sorozatok összeállítása, ismétlése zenére
- Az aerobikedzés felépítésének megismerése, a különböző edzésszakaszok (bemelegítő, aerob, erősítő-tónusfokozó, nyújtó) alap-mozgásanyagának elsajátítása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések megismerése

FOGALMAK

laza kötéltartás, low-impact alaplépés, high-impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

***TÉMAKÖR**: SPORTJÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:30 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 30 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5–7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A sportjátékokban az 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékhelyzetek jelentőségének, a hatékony csapatjátékkal történő összefüggéseinek tudatosítása
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek felismerése, tudatos gyakorlása a folyamatos sportjátékokban
- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labda nélküli játékosok üres területre történő szélességi és mélységi mozgásába a kooperatív elemek bekapcsolása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens gondolkodásra épülő feladatmegoldások gyakorlása
- Tanári irányítással tanulói szabályalkotás
- Szabályok tudatos alkalmazása (játékvezetés gyakorlása)
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása

- ***Kézilabda***:
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y" koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
  - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban
  - A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben
- ***Kosárlabda:***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
  - Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve
  - Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében
  - A folyamatos játékban történő szabálytalanságok felismerése, a fair play alkalmazása
  - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal
- ***Röplabda:***
  - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben
  - A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre
  - Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
  - A csapattársak közötti kommunikáció gyakorlása az eredményes játék érdekében
  - 3-3 és 4-4 elleni játék könnyített szabályokkal
- ***Labdarúgás:***

- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes játékhelyzetekben
- A területvédekezés és emberfogásos védekezés alkalmazása a játékban
- A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
- A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával

– ***Floorball***
- Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
- Gondolkodás és döntéskészség gyakorlása egyérintős és kétérintős játékokkal
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Mozgások passzív, félaktív, aktív védő elleni palánkra ütött labdával
- Labdatartást fejlesztő játékok
- Kapura lövések labdavezetésből nehezített körülmények között
- Szabad ütések, büntető ütések kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
- Kapusalaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védése, a kapus és a védő játékosok együttműködése
- Csereszituációk kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Emberfogásos védekezés és területvédekezés kialakítása
- Létszámazonos kisjátékok a tanulók által alakított szabályok szerint

FOGALMAK

játékrendszer, egyéni és csapattaktika, területvédekezés, emberfogás, elzárás, felső egyenes nyitás, sáncolás, forgásszabály, alapfelállás, gyorsindulás, lerohanás, pozíciós játék, alakzatbontás és alakzatépítés, területvédekezés, emberfogásos védekezés, helyezkedés

***TÉMAKÖR**: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:17 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 13 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A különböző testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen a figyelemmegosztást igénylő fogó- és futójátékokban a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- Az azonos pályán párhuzamosan zajló 2 vagy több önálló fogó- és futójátékban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói kreativitáson alapuló szabályalkotás (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos, manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása

- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)
- Néptánc – szabadon választható
- Táncok: a forgástechnika tudatosítása és gyakoroltatása, forgások egyénileg és párban. A forgás és forgatás módozatainak megismerése
- Az erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája. Táncalkalmak, táncrend, a táncház szerepe
- A tánc dinamikai és ritmikai elemeinek pontos kivitelezése, az ugrókészség javítása. Erő- és állóképesség-fejlesztés

FOGALMAK

szélességi és mélységi mozgás, szabályalkotás, támadó és védő szerep, forgástechnika (tánc), táncrend, dinamikus és statikus célfelületek

***TÉMAKÖR**: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:19 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 8 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő, páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- Küzdőtávolság megtartására és csökkentésére irányuló összetett játékok, sarok- és oldalszituáció megoldását segítő, támadást és védekezést segítő küzdőjátékok

- Térérzékelést segítő összetett játékok küzdőtechnikák alkalmazásával, eszköz nélkül és eszközzel
- Egy és több választásos reakciót fejlesztő páros játékok küzdőtechnikák alkalmazásával
- Az ellenfél mozgásritmusának érzékelését fejlesztő játékok
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra, védekezésekre, ellentámadásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák jártasságszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás jártasságszintű elsajátítása
- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, jártasságszintű végrehajtása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása haránterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének jártasságszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- **Karate**
  - Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
  - Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elöl lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
  - Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, jártasságszintű elsajátítása helyben
  - Oldalra rúgás és csapás technikája
  - Rúgás- és ütéskombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
  - Alap védekező technikák ellentámadásokkal
  - Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű bemutatása
  - A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
  - Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok
  - A Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata összefüggő gyakorlatanyagának végrehajtása, önálló bemutatása
  - Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak jártasságszintű elsajátítása
  - A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
  - Szabad küzdelem alaptámadásai és -védései, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással

- A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása

FOGALMAK

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, rézsútleszorítások, oldalsó leszorítások, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karateállások és -lépések, karatevédések, karatetámadások kézzel és lábbal.

***TÉMAKÖR**: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:17 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 15 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése, tanári segítséggel történő alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, törekvés azok alkalmazására a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, tanári segítséggel, azok végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása

- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése.

FOGALMAK
görhoki, nordic walking, túrakenu, kajak, lövészet, kerékpártúra, életmód, vándortábor, sátortábor

10. ÉVFOLYAM

A 10. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma:
technikum: 144 óra,
technikum oktatás ágazat: 108 óra

Témakörök	Javasolt óraszám: technikumi képzés	Javasolt óraszám: technikumi képzés oktatás ágazat
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	**18**	**10**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	**21**	**20**
Torna jellegű feladatmegoldások	**19**	**20**
Sportjátékok	**31**	**35**
Testnevelési és népi játékok	**17**	**7**
Önvédelmi és küzdősportok	**20**	**4**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	**18**	**12**
Összes óraszám	**144**	**108**

TÉMAKÖR*: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ*
JAVASOLT ÓRASZÁM*:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS18 ÓRA
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- belső igénytől vezérelve rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok tervezése segítséggel, azok önálló végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer-gyakorlatok tervezése segítséggel
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok önálló gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek tanári segítséggel történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok esetén azok alkalmazása
- Légzőgyakorlatok végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások tudatos alkalmazása tanári segítséggel
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása és végrehajtása
- Terhelések után a különböző testrészek izomzatának nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal
- A sportágspecifikus bemelegítések önálló összeállítása, levezetése társaknak tanári kontrollal
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák önálló alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása tanári segítséggel

FOGALMAK

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

***TÉMAKÖR**: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:21 ÓRA
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 20 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások tanári segítséggel történő rendszeres végrehajtása
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- ***Futások***:
  - Futóiskolai gyakorlatok (térdemelés, saroklendítés, taposó futás, ollózó futás, keresztezőfutás) és futófeladatok (repülő- és fokozófutások kar- és lábmunkájának fejlesztése, dinamikai jellemzőinek növelése, különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással
  - Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–30 m távolságra, térdelőrajt rajttámlából versenyszerűen, időre 20–40 m kifutással. Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgásképesség-fejlesztéssel
  - Váltóversenyek rövidített (pl.: 4×50 m, 4×200 m) távokon alsó vagy felső botátadással. Váltósorrend és váltótávolság segítséggel történő kialakítása
  - Folyamatos futások 10-12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
  - Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- ***Ugrások:***
  - Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből, az elrugaszkodás és lendítések dinamikus mutatóinak és térbeli irányának javítása (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, váltott lábú elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon)
  - Hasmánt, átlépő és flop felugrások gumiszalagra emelt elugró helyről (svédszekrény tető, dobbantó). Hasmánt, átlépő és flop magasugrás 5–9 lépés nekifutásból gumiszalagra, lécre

- Távolugrás lépő technika dinamikai és technikai javítása 10–14 lépés nekifutással. Versenyszerű ugrások eredményre. Ismerkedés a homorító és ollózó technika alapjaival emelt elugró helyről, közepes távolságról (4–8 lépés) nekifutással
- Ismerkedés a hármasugrás technikájával, elugrások a gödörtől 4-8-mre kijelölt sávból.

– ***Dobások*** (tárgyi feltételektől függően a hajítás mellé egy lökő vagy vető technika választása kötelező):
  - Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
  - Kislabda- vagy gerelyhajítás helyből, 1 és 2 keresztlépéssel járásból és lendületből célra és távolságra. Ismerkedés a lekészítés mozdulatával
  - Súlylökés 3 kg-os (lányok) és 5 kg-os (fiúk) szerrel, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással. Ismerkedés a forgással történő lökés technikájával
  - Egy- és kétkezes vetések szemből, oldal- és háttal felállással. Ismerkedés a diszkoszvetés és kalapácsvetés forgómozgásával könnyített vagy kiegészítő szerek alkalmazásával (pl.: gumilabda, frizbi, hulahoppkarika, ugrókötél)

FOGALMAK

álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

***TÉMAKÖR**: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:19 ÓRA
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 20 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményeken túlmutató mozgásanyag tanulása és gyakorlása. Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése
- A segítségadás biztonságos és szakszerű módjainak megismerése és elsajátítása a különböző tornaszereken, tanári felügyelettel történő alkalmazás
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 4–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 3–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása

További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással.

- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba – kísérletek
  - Fellendülés kézállásba, a kézállás megtartása 1-2 mp-ig
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
  - A korábban elsajátított ugrások továbbfejlesztése, az első és második ív növelése
  - Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással
  - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
  - Lányoknak keresztbe, fiúknak hosszába állított ugrószerényen terpeszátugrás

Lányoknak:

- Gerendán:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
- Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
- Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
- Fordulatok állásban, guggolásban
- Tarkóállási kísérletek segítséggel
- Leugrások feladatokkal
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Vállátfordulás előre
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
  - Támaszból ellendülés és homorított leugrás. Alugrás.

FOGALMAK

kézenátfordulás, fejenátfordulás, emelés fejállásba, tarkóbillenés, átguggolás, támaszugrások első és második íve, utánlépés, térdelőállások, lebegőállások, kelepfellendülés, vállátfordulás, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz, felkarfüggés, terpeszpedzés, felkarállás, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás, térdfüggés, fekvőfüggés, alugrás, kelepfelhúzódás, kelepforgás, térdfellendülés

***TÉMAKÖR**: RITMIKUS GIMNASZTIKA ÉS AEROBIK (VÁLASZTHATÓ)*
TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Ritmikus gimnasztika:

- A nőies, szép mozgás előkészítésének gyakorlatai
- Egy választott szerrel három technikai elem készségszintű elsajátítása

- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás
  - forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
  - egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
  - hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok
- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:
  - kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások
  - karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások
  - labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések
  - buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés
  - szalag: kígyókörzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások
- Esztétikus és harmonikus végrehajtások

Aerobik:

- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Alaplépések elsajátítása, lépéskombinációk végrehajtása
- szökdelések forgással, kéz- és lábmozgásokkal, irány- és helyzetváltoztatásokkal, a zenével összhangban történő végrehajtással
- Sorozatok összeállítása, ismétlése zenére
- Az aerobikedzés felépítésének megismerése, a különböző edzésszakaszok (bemelegítő, aerob, erősítő-tónusfokozó, nyújtó) alap-mozgásanyagának elsajátítása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések megismerése

FOGALMAK

laza kötéltartás, low-impact alaplépés, high-impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság.

***TÉMAKÖR**: SPORTJÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:31 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 35 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;

- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5–7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A sportjátékokban az 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékhelyzetek jelentőségének, a hatékony csapatjátékkal történő összefüggéseinek tudatosítása
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek felismerése, tudatos gyakorlása a folyamatos sportjátékokban
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens gondolkodásra épülő feladatmegoldások gyakorlása
- Tanári irányítással tanulói szabályalkotás
- Szabályok tudatos alkalmazása (játékvezetés gyakorlása)
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása

- ***Kézilabda***:
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
  - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban
  - A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben

- ***Kosárlabda:***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások

egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
- Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
- Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
- Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve
- Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében
- A folyamatos játékban történő szabálytalanságok felismerése, a fair play alkalmazása
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal

- ***Röplabda:***
  - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben
  - A felső egyenes nyitás alaptechnikájának elsajátítása, gyakorlása célfelületre
  - Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
  - A csapattársak közötti kommunikáció gyakorlása az eredményes játék érdekében
  - 3-3 és 4-4 elleni játék könnyített szabályokkal

- ***Labdarúgás:***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes játékhelyzetekben
  - A területvédekezés és emberfogásos védekezés alkalmazása a játékban
  - A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
  - A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával

- ***Floorball***
  - Gondolkodás és döntéskészség gyakorlása egyérintős és kétérintős játékokkal

- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Mozgások passzív, félaktív, aktív védő elleni palánkra ütött labdával
- Labdatartást fejlesztő játékok
- Kapura lövések labdavezetésből nehezített körülmények között
- Szabad ütések, büntető ütések kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
- Kapusalaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védése, a kapus és a védő játékosok együttműködése
- Csereszituációk kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Emberfogásos védekezés és területvédekezés kialakítása
- Létszámazonos kisjátékok a tanulók által alakított szabályok szerint

FOGALMAK

játékrendszer, egyéni és csapattaktika, területvédekezés, emberfogás, elzárás, felső egyenes nyitás, sáncolás, forgásszabály, alapfelállás, gyorsindulás, lerohanás, pozíciós játék, alakzatbontás és alakzatépítés, területvédekezés, emberfogásos védekezés, helyezkedés

***TÉMAKÖR**: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:17 ÓRA
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 7 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A különböző testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen a figyelemmegosztást igénylő fogó- és futójátékokban a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- Az azonos pályán párhuzamosan zajló 2 vagy több önálló fogó- és futójátékban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása

- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói kreativitáson alapuló szabályalkotás (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos, manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)
- Néptánc – szabadon választható
- Táncok: a forgástechnika tudatosítása és gyakoroltatása, forgások egyénileg és párban. A forgás és forgatás módozatainak megismerése
- Az erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája. Táncalkalmak, táncrend, a táncház szerepe
- A tánc dinamikai és ritmikai elemeinek pontos kivitelezése, az ugrókészség javítása. Erő- és állóképesség-fejlesztés

FOGALMAK

szélességi és mélységi mozgás, szabályalkotás, támadó és védő szerep, forgástechnika (tánc), táncrend, dinamikus és statikus célfelületek

***TÉMAKÖR**: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:20 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 4 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő, páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- Küzdőtávolság megtartására és csökkentésére irányuló összetett játékok, sarok- és oldalszituáció megoldását segítő, támadást és védekezést segítő küzdőjátékok
- Térérzékelést segítő összetett játékok küzdőtechnikák alkalmazásával, eszköz nélkül és eszközzel
- Egy és több választásos reakciót fejlesztő páros játékok küzdőtechnikák alkalmazásával
- Az ellenfél mozgásritmusának érzékelését fejlesztő játékok
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra, védekezésekre, ellentámadásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák jártasságszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás jártasságszintű elsajátítása
- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, jártasságszintű végrehajtása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása haránterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének jártasságszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- ***Karate***

- Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
- Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elöl lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
- Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, jártasságszintű elsajátítása helyben
- Oldalra rúgás és csapás technikája
- Rúgás- és ütéskombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
- Alap védekező technikák ellentámadásokkal
- Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű bemutatása
- A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
- Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok
- A Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata összefüggő gyakorlatanyagának végrehajtása, önálló bemutatása
- Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak jártasságszintű elsajátítása
- A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
- Szabad küzdelem alaptámadásai és -védései, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással
- A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása

FOGALMAK

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, rézsútleszorítások, oldalsó leszorítások, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karateállások és -lépések, karatevédések, karatetámadások kézzel és lábbal

***TÉMAKÖR**: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:18 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése, tanári segítséggel történő alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, törekvés azok alkalmazására a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, tanári segítséggel, azok végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása tanári segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

FOGALMAK

görhoki, nordic walking, túrakenu, kajak, lövészet, kerékpártúra, életmód, vándortábor, sátortábor

11–12. ÉVFOLYAM

Az ifjúkor küszöbéhez érkezett diákok testalkati változásai lelassulnak, kialakulnak a felnőttkori testarányok, ami a mozgáskoordináció jelentős minőségi javulásában ölt testet. Személyiségük kiegyensúlyozottabbá válik, a pubertáskori érzelmi labilitás fokozatosan megszűnik, kialakul a tanulókban a sajátos egyedi értékrend, mely áthatja mindennapi tevékenységüket. A tanulókban tudatosul a sport egészségmegőrzésben betöltött szerepe, módszerei. Az előző években elsajátított széles körű és sokoldalú mozgásműveltségük birtokában többé-kevésbé kialakult érdeklődési körrel rendelkeznek a mozgás területén.

A 11. évfolyamba lépő tanulók nevelésének fontos feladata, hogy az őket érő pedagógiai hatásrendszerek eredményeként olyan sportágat válasszanak és űzzenek rendszeresen, amely a felnőtté válást követően hosszú évekre, évtizedekre meghatározza életminőségüket. Ezt a törekvést az önálló tanulói kezdeményezéseket preferáló, indirekt oktatásmódszertani eljárások, tanítási stílusok hatékonyan támogatják, egyúttal a tanulók belső motivációját jelentősen növelik. A fokozatosan előtérbe kerülő tanulói döntések sorozatára épülő módszerek egyre inkább ki-

terjednek a tanulási célok kijelölésén keresztül a megvalósítás lépéseinek kidolgozásáig, valamint az értékelés módszereinek meghatározásáig, végrehajtásáig. Ebben a tanár szerepe a konstruktív szemléletnek megfelelően átalakul egyfajta segítővé, facilitátorrá. Az oktató nevelési stílusát a tanulót egyre inkább felnőttként kezelő bizalomteljes légkör uralja.

A tanuló társakkal történő versengő és együttműködő mozgásformáiban a nagyfokú tolerancia, a fair play szellemisége már természetes módon kirajzolódik. Ismeri és önállóan végrehajtja a különböző sportmozgások általános és speciális bemelegítő gyakorlatait, edzettséget fejlesztő eljárásait és sportági mozgástechnikáit. Szívesen és otthonosan mozog az uszodai környezetben, értékként kezeli a természetben, a szabad levegőn végzett mozgásformákat. A nevelési-oktatási szakasz végére kész megküzdési stratégiákkal rendelkezik a civilizációs ártalmak elhárítására.

A megfelelő pedagógiai tevékenység hatására a felnőttkor küszöbén a köznevelésből kilépő tanulóifjúság a testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület eszköz- és hatásrendszereit felhasználva az egészséget értékként kezelő, élete természetes részének tekintő magatartásformákat alakít ki. A magas szintű jóllét elérésével olyan személyiségvonásokat alakít ki, melyekkel a társadalom pozitív szemléletű, rugalmas, innovatív és hasznos tagjává válik.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- a testedzés, a sport személyiségjellemzői mentén (fegyelmezetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) hajtja végre az elsajátított mozgásformákat;
- sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;
- nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- olyan szintű motoros képességekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- a különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, tanári ellenőrzés nélkül alkalmazza;
- tanári ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a képességeket tudatosan és rendszeresen fejleszti.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;

- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészégtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

11. ÉVFOLYAM

A 11. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma:
technikum: 144 óra,
technikum oktatás ágazat: 108 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakörök	Javasolt óraszám: technikumi képzés	Javasolt óraszám: technikumi képzés oktatás ágazat
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	**12**	**5**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	**19**	**15**
Torna jellegű feladatmegoldások	**16**	**10**
Sportjátékok	**27**	**20**
Testnevelési és népi játékok	**7**	**7**
Önvédelmi és küzdősportok	**9**	**3**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	**18**	**12**
Összes óraszám	**108**	**72**

***TÉMAKÖR**: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ*
***JAVASOLT MINIMUM ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:12 ÓRA,

TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 5 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok önálló tervezése és végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok tervezése, vezetése a társaknak
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok tudatos gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek önálló, de tanári kontroll alatt történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása és alkalmazása
- Légzőgyakorlatok összeállítása, végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások önálló és tudatos alkalmazása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös összeállítása és önálló végrehajtása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása, vezetése a társaknak
- Terhelések utáni nyújtó gyakorlatok tervezése, vezetése
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák rendszeres és tudatos alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása önállóan

FOGALMAK

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

***TÉMAKÖR**: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:19 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 15 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- A rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- Önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- Rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- Belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- A korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- Képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása a speciális bemelegítésben és mozgáskészség-, illetve mozgásképesség-fejlesztésben
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Az atlétika sportág történetének, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Futások:

- A futóiskolai gyakorlatok és futófeladatok harmonikus végrehajtása ön- és társmegfigyelés segítségével
- Rajtok és rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–40 m-en. Térdelő- és állórajt szabályos végrehajtása, versengések rövid- és középtávon ismétléssel

- Váltófutások versenyszerűen rövidített és teljes távon (4×100 m, 4×400 m) felső váltással, indulójelhez igazodva, minél kisebb sebességvesztéssel. Váltósorrend önálló kialakítása, váltótávolság gyakorlással történő kimérése
- Folyamatos futások 8–12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások tanári segítséggel hosszabb távú edzésprogramokba történő összeállítása, rendszeres alkalmazása

Ugrások:

- Az ugróiskolai gyakorlatok harmonikus végrehajtása a mozgásképesség és készség fejlesztésével, ön- és társmegfigyelés segítségével
- A megismert elugrótechnikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre az egyénileg kiválasztott technikával
- A megismert magasugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre, az egyénileg kiválasztott technikával
- Hármasugrás önállóan választott elugróhelyről és nekifutási távolságból

Dobások:

- Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
- Kislabda- vagy gerelyhajítás célra és versenyszerűen távolságra 5–9 lépés nekifutással
- Súlylökés gyakorlása könnyített szerrel különböző technikákkal. Versenyszerű lökéssel 4 kg-os (lányok) és 6 kg-os (fiúk) szerrel választott technikával
- Diszkoszvetés egy vagy másfél fordulattal, kalapácsvetés egy vagy két fordulattal könnyített vagy kiegészítő szerekkel

FOGALMAK

álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

***TÉMAKÖR**: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT MINIMUM ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS: 16 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményekben megfogalmazott mozgásanyag elmélyítése, készségszintre emelése és gyakorlása
- Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) szinten tartása, további fejlesztése
- A segítségadás készségszintű alkalmazása
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 3–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 4–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- (Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon
- További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással
- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba (fiúk), emelés fejállásba segítséggel (lányok)
  - Fellendülés kézállásba
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások, átterpesztések
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel

- Ugrószekrényen:
  - Az előző évfolyamokon tanultak gyakorlása, az elugrás távolságának, az ugrás hosszának és magasságának növelésével

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
  - Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
  - Fordulatok állásban, guggolásban
  - Tarkóállási kísérletek segítséggel
  - Felugrás mellső oldalállásból oldaltámaszba, majd egyik láb átlendítéssel és 90 fokos fordulattal terpeszülés
  - Leugrások feladatokkal
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
  - Vállátfordulás előre
  - Húzódás-tolódás támaszba
  - Lendület előre támaszba, segítséggel

FOGALMAK
billenés, nyílugrás, húzódás-tolódás támaszba, saslendület előre-hátra, malomforgás

***TÉMAKÖR**: RITMIKUS GIMNASZTIKA ÉS AEROBIK (VÁLASZTHATÓ)*
TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Ritmikus gimnasztika:

- A korábban tanult mozgások magasabb szintű végrehajtása
- Egy választott szerrel alapvető technikai elemek készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás
  - forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
  - egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
  - hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok
- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:
  - kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások
  - karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások
  - labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések
  - buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés
  - szalag: kígyókörzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások
- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Önállóan összeállított gyakorlat megtanulása zenére, esztétikus és harmonikus végrehajtása

Aerobik:

- Nyolc ütemű alaplépésekből álló blokkok variációiból a tanulók által összeállított mozgáskombinációk végrehajtása
- Az aerobikedzés különböző edzésszakaszaihoz tartozó mozgásanyag pontos, a zenei ütemhez igazított, harmonikus végrehajtása. A mozgásformák fejlesztő hatásainak tudatosítása
- Gyakorlatsorok kéziszerrel történő végrehajtása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések elsajátítása és felhasználása
- Összefüggő gyakorlat megtanulása zenére

FOGALMAK

alaplépések, low impact alaplépés, high impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

***TÉMAKÖR**: SPORTJÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:27 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 20 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alap- és csapattaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5-7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek hatékony és célszerű alkalmazása a folyamatos sportjátékokban
- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labdás és labda nélküli játékosok üres területre történő mozgásában a kooperatív elemek alkalmazása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) játékhelyzethez adaptált alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens (ötletjáték) és konvergens (posztokhoz kötött mozgásfeladatok) gondolkodásra épülő feladatmegoldások összehangolt gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotás tanári kontrollal
- Játékvezetés gyakorlása

- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása

- ***Kézilabda***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok növekvő sebességgel egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y" koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból a folyamatos játéktevékenységek során
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
  - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban
  - A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben

- ***Kosárlabda***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Elzárás-leválás gyakorlása 2-1, 2-2, 3-3 elleni helyzetekben
  - Labdaátadások különböző módjainak – növekvő mozgássebességgel és dinamika mellett – a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
  - Gyorsindulások, lerohanások tudatos és hatékony kialakítása, alkalmazása a folyamatos játék során
  - Fektetett dobás gyakorlása emberelőnyös vagy létszámazonos kisjátékokban
  - Alapvető szabályok folyamatos játéktevékenységben történő alkalmazása mellett a játékvezetés gyakorlása
  - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal

- ***Röplabda***
  - A leütés alaptechnikájának elsajátítása
  - A felső egyenes nyitás alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása

- A csapattársak közötti kommunikáció célszerű és hatékony alkalmazása az eredményes játék érdekében

– ***Labdarúgás***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások növekvő mozgássebesség és dinamika (növekvő energiabefektetéssel) mellett – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) növekvő sebességgel, dinamikával történő végrehajtása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes és létszámazonos játékhelyzetekben
  - A területvédekezés és emberfogásos védekezés váltott alkalmazása a játékhelyzethez igazítva a folyamatos játék során
  - A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
  - A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás alkalmazása a folyamatos játékhoz igazítva

– ***Floorball***
  - Labda nélküli és labdás technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
  - Labdavezetések, átadások, átvételek készségszintű alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
  - Mozgások passzív, félaktív és aktív védő ellen (2-1, 3-2)
  - Labdatartást fejlesztő játékok
  - A kapus és a védő játékosok együttműködése, a különböző védekezési formák megismerése
  - Emberfogásos védekezés és területvédekezés kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
  - Létszámelőnyös, létszámhátrányos és létszámazonos játékok

FOGALMAK

játékrendszerek, játékvezetés, emberelőnyös és létszámazonos kisjáték, elzárás-leválás, leütés, felső egyenes nyitás, sánc, beugrásos és felugrásos kapura lövés, támadó és védekező stratégia, alapfelállás, pozíciós játék.

***TÉMAKÖR**: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS: 7 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 7 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban a játékhelyzethez adaptált támadó és védő szerepek gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

- ***Néptánc*** – szabadon választható
- Táncok: a forgástechnika fejlesztése a különböző lábfőrészeken. A páros forgás és a forgástechnika fejlesztése
- A dunai és tiszai táncdialektusok átismétlése, az erdélyi dialektus tananyagának bővítése
- Az improvizációs készség, a stílusérzék és az előadókészség fejlesztése, a partnerkapcsolat fontossága és gyakorlása a néptánc mozgásanyagán keresztül

FOGALMAK

besegítés, szabálykövető magatartás, kreatív játék, játékalkotás, dinamikus és statikus célfelületek, szélességi és mélységi mozgás, táncrend, táncszók

TÉMAKÖR*: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK*
JAVASOLT ÓRASZÁM*:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:9 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 3 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása, valamint a társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás adaptív, készségszintű elsajátítása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának készségszintű elsajátítása haránterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének adaptív, készségszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban

- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, életszerű végrehajtása
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A tradicionális küzdősportok (birkózás, ökölvívás, dzsúdó, karate) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átismétlése
- ***Karate***
  - Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
  - Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elöl lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
  - Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, elsajátítása helyben
  - Oldalra rúgás és csapás technikája
  - Rúgás- és ütéskombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
  - Alap védekező technikák ellentámadásokkal
  - Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása
  - A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
  - Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása
  - A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
  - Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata bemutatása a tanult technikák kivitelezésével, sportágra jellemző mozgásdinamikával, számolásra és számolás nélkül, önállóan
  - Szabad küzdelem alaptámadásai és -védései, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással
  - A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása

FOGALMAK

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karatevédések (uke), karatetámadások kézzel és lábbal, 5 lépéses támadás-védekezés, 3 lépéses támadás-védekezés

***TÉMAKÖR**: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:18 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák tudásanyagának elmélyítése, gyakorlati alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, tudatos alkalmazása a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése, vezetése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- A különböző rekreációs mozgásformák megismerése és alkalmazása az élethosszig tartó sportolás és egészséges életvitel iránti igény kialakításához
- Az alternatív környezetben űzhető sportok tudatos alkalmazása a mindennapi stresszhelyzetek feloldásában
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

FOGALMAK

tervezés, tudatosság, kihívás, kitartás, rekreáció, stresszkezelés, teljesítménytúra, Országos Kéktúra

12. ÉVFOLYAM

A 12. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma:
technikum: 108 óra,
technikum oktatás ágazat: 72 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

Témakörök	**Javasolt óraszám: technikumiképzés**	**Javasolt óraszám: technikumi képzés oktatás ágazat**
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	**13**	**5**
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	**24**	**17**
Torna jellegű feladatmegoldások	**14**	**13**
Sportjátékok	**25**	**22**
Testnevelési és népi játékok	**7**	**5**
Önvédelmi és küzdősportok	**9**	**4**
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	**16**	**6**
Összes óraszám	**108**	**72**

TÉMAKÖR*: GIMNASZTIKA ÉS RENDGYAKORLATOK – PREVENCIÓ, RELAXÁCIÓ*
JAVASOLT MINIMUM ÓRASZÁM*:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:12 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 5 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok önálló tervezése és végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok tervezése, vezetése a társaknak
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok tudatos gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek önálló, de tanári kontroll alatt történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása és alkalmazása
- Légzőgyakorlatok összeállítása, végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások önálló és tudatos alkalmazása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös összeállítása és önálló végrehajtása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása, vezetése a társaknak
- Terhelések utáni nyújtó gyakorlatok tervezése, vezetése
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák rendszeres és tudatos alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása önállóan

FOGALMAK

légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

***TÉMAKÖR**: ATLÉTIKAI JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:14 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 12 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása a speciális bemelegítésben és mozgáskészség-, illetve mozgásképesség-fejlesztésben
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Az atlétika sportág történetének, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Futások:

- A futóiskolai gyakorlatok és futófeladatok harmonikus végrehajtása ön- és társmegfigyelés segítségével
- Rajtok és rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–40 m-en. Térdelő- és állórajt szabályos végrehajtása, versengések rövid- és középtávon ismétléssel
- Váltófutások versenyszerűen rövidített és teljes távon (4×100 m, 4×400 m) felső váltással, indulójelhez igazodva, minél kisebb sebességvesztéssel. Váltósorrend önálló kialakítása, váltótávolság gyakorlással történő kimérése
- Folyamatos futások 8–12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások tanári segítséggel hosszabb távú edzésprogramokba történő összeállítása, rendszeres alkalmazása

Ugrások:

- Az ugróiskolai gyakorlatok harmonikus végrehajtása a mozgásképesség és készség fejlesztésével, ön- és társmegfigyelés segítségével
- A megismert elugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre az egyénileg kiválasztott technikával
- A megismert magasugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre, az egyénileg kiválasztott technikával
- Hármasugrás önállóan választott elugró helyről és nekifutási távolságból

Dobások:

- Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
- Kislabda- vagy gerelyhajítás célra és versenyszerűen távolságra 5–9 lépés nekifutással
- Súlylökés gyakorlása könnyített szerrel különböző technikákkal. Versenyszerű lökéssel 4 kg-os (lányok) és 6 kg-os (fiúk) szerrel választott technikával
- Diszkoszvetés egy vagy másfél fordulattal, kalapácsvetés egy vagy két fordulattal könnyített vagy kiegészítő szerekkel

FOGALMAK

álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

***TÉMAKÖR**: TORNA JELLEGŰ FELADATMEGOLDÁSOK*
***JAVASOLT MINIMUM ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS: 12 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 10 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményekben megfogalmazott mozgásanyag elmélyítése, készségszintre emelése és gyakorlása
- Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) szinten tartása, további fejlesztése
- A segítségadás készségszintű alkalmazása

- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 3–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 4–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
  - A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- (Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon
- További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással
- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba (fiúk), emelés fejállásba segítséggel (lányok)
  - Fellendülés kézállásba
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások, átterpesztések
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
  - Az előző évfolyamokon tanultak gyakorlása, az elugrás távolságának, az ugrás hosszának és magasságának növelésével

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
  - Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
  - Fordulatok állásban, guggolásban
  - Tarkóállási kísérletek segítséggel
  - Felugrás mellső oldalállásból oldaltámaszba, majd egyik láb átlendítéssel és 90 fokos fordulattal terpeszülés
  - Leugrások feladatokkal
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
  - Vállátfordulás előre
  - Húzódás-tolódás támaszba
  - Lendület előre támaszba, segítséggel

FOGALMAK

billenés, nyílugrás, húzódás-tolódás támaszba, saslendület előre-hátra, malomforgás

***TÉMAKÖR**: RITMIKUS GIMNASZTIKA ÉS AEROBIK (VÁLASZTHATÓ)*
TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Ritmikus gimnasztika:

- A korábban tanult mozgások magasabb szintű végrehajtása
- Egy választott szerrel alapvető technikai elemek készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés, szökkenő hármaslépés, ördögugrás, őzugrás
  - forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
  - egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
  - hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok
- Szertechnikai elemek megismerése, elsajátítása:
  - kötél: áthajtások, lendítések, körzések, dobások-elkapások
  - karika: lendítés, karikakörzések, pörgetések, gurítások talajon, dobások-elkapások
  - labda: gurítások testen és talajon, dobások-elkapások, leütések
  - buzogány: kis körzések, malomkörzések, dobások-elkapások, lendítés
  - szalag: kígyókörzések, spirálkörzések, lendítések, dobások-elkapások
- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése

- Önállóan összeállított gyakorlat megtanulása zenére, esztétikus és harmonikus végrehajtása

Aerobik:

- Nyolc ütemű alaplépésekből álló blokkok variációiból a tanulók által összeállított mozgáskombinációk végrehajtása
- Az aerobikedzés különböző edzésszakaszaihoz tartozó mozgásanyag pontos, a zenei ütemhez igazított, harmonikus végrehajtása. A mozgásformák fejlesztő hatásainak tudatosítása
- Gyakorlatsorok kéziszerrel történő végrehajtása
- Az aerobik jellegű foglalkozások gyakorlatvezetését elősegítő verbális és nonverbális jelzések elsajátítása és felhasználása
- Összefüggő gyakorlat megtanulása zenére

FOGALMAK

alaplépések, low impact alaplépés, high impact alaplépés, kombi impact alaplépés, tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

***TÉMAKÖR**: SPORTJÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:25 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 22 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alap- és csapattaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5-7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához

- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek hatékony és célszerű alkalmazása a folyamatos sportjátékokban
- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labdás és labda nélküli játékosok üres területre történő mozgásában a kooperatív elemek alkalmazása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) játékhelyzethez adaptált alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens (ötletjáték) és konvergens (posztokhoz kötött mozgásfeladatok) gondolkodásra épülő feladatmegoldások összehangolt gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotás tanári kontrollal
- Játékvezetés gyakorlása
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása

- ***Kézilabda***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok növekvő sebességgel egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból a folyamatos játéktevékenységek során
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
  - Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban
  - A kapus-alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben
- ***Kosárlabda***
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Elzárás-leválás gyakorlása 2-1, 2-2, 3-3 elleni helyzetekben
  - Labdaátadások különböző módjainak – növekvő mozgássebességgel és dinamika mellett – a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban

- Gyorsindulások, lerohanások tudatos és hatékony kialakítása, alkalmazása a folyamatos játék során
- Fektetett dobás gyakorlása emberelőnyös vagy létszámazonos kisjátékokban
- Alapvető szabályok folyamatos játéktevékenységben történő alkalmazása mellett a játékvezetés gyakorlása
- Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal

– ***Röplabda***
- A leütés alaptechnikájának elsajátítása
- A felső egyenes nyitás alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
- Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
- Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
- A csapattársak közötti kommunikáció célszerű és hatékony alkalmazása az eredményes játék érdekében

– ***Labdarúgás***
- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások növekvő mozgássebesség és dinamika (növekvő energiabefektetéssel) mellett – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) növekvő sebességgel, dinamikával történő végrehajtása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes és létszámazonos játékhelyzetekben
- A területvédekezés és emberfogásos védekezés váltott alkalmazása a játékhelyzethez igazítva a folyamatos játék során
- A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
- A kapusalaphelyzet gyakorlása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás alkalmazása a folyamatos játékhoz igazítva

– ***Floorball***
- Labda nélküli és labdás technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, átadások, átvételek készségszintű alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Mozgások passzív, félaktív és aktív védő ellen (2-1, 3-2)
- Labdatartást fejlesztő játékok
- A kapus és a védő játékosok együttműködése, a különböző védekezési formák megismerése

- Emberfogásos védekezés és területvédekezés kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
- Létszámelőnyös, létszámhátrányos és létszámazonos játékok

FOGALMAK

játékrendszerek, játékvezetés, emberelőnyös és létszámazonos kisjáték, elzárás-leválás, leütés, felső egyenes nyitás, sánc, beugrásos és felugrásos kapura lövés, támadó és védekező stratégia, alapfelállás, pozíciós játék

***TÉMAKÖR**: TESTNEVELÉSI ÉS NÉPI JÁTÉKOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS: 7 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 5 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása

- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban a játékhelyzethez adaptált támadó és védő szerepek gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)
- ***Néptánc – szabadon választható***
- Táncok: a forgástechnika fejlesztése a különböző lábfőrészeken. A páros forgás és a forgástechnika fejlesztése
- A dunai és tiszai táncdialektusok átismétlése, az erdélyi dialektus tananyagának bővítése
- Az improvizációs készség, a stílusérzék és az előadókészség fejlesztése, a partnerkapcsolat fontossága és gyakorlása a néptánc mozgásanyagán keresztül

FOGALMAK

besegítés, szabálykövető magatartás, kreatív játék, játékalkotás, dinamikus és statikus célfelületek, szélességi és mélységi mozgás, táncrend, táncszók

***TÉMAKÖR**: ÖNVÉDELMI ÉS KÜZDŐSPORTOK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS: 8 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 3 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása, valamint a társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)

- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás adaptív, készségszintű elsajátítása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának készségszintű elsajátítása haránterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének adaptív, készségszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- Alapvető karateütések, -rúgások és azok védésére irányuló védéstechnikák és ellentámadások biztonságos, életszerű végrehajtása
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A tradicionális küzdősportok (birkózás, ökölvívás, dzsúdó, karate) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átismétlése

- ***Karate***
  - Alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismerete, azok önálló bemutatása
  - Az alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elöl lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben
  - Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, elsajátítása helyben
  - Oldalra rúgás és csapás technikája
  - Rúgás- és ütéskombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben
  - Alap védekező technikák ellentámadásokkal
  - Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása
  - A három- és ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása
  - Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása
  - A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással
  - Heian 1 (vagy annak megfelelő) kata bemutatása a tanult technikák kivitelezésével, sportágra jellemző mozgásdinamikával, számolásra és számolás nélkül, önállóan
  - Szabad küzdelem alaptámadásai és -védései, ellentámadások helyben és szabad küzdelemre jellemző helyváltoztató mozgással
  - A karate speciális bemelegítő, nyújtó hatású mozgásformáinak megismerése, elsajátítása

FOGALMAK

fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karatevédések (uke), karatetámadások kézzel és lábbal, 5 lépéses támadás-védekezés, 3 lépéses támadás-védekezés

***TÉMAKÖR**: ALTERNATÍV KÖRNYEZETBEN ŰZHETŐ MOZGÁSFORMÁK*
***JAVASOLT ÓRASZÁM**:*
TECHNIKUMI KÉPZÉS:15 ÓRA,
TECHNIKUMI KÉPZÉS OKTATÁS ÁGAZAT: 5 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák tudásanyagának elmélyítése, gyakorlati alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, tudatos alkalmazása a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrázás, túrakenuzás, kerékpártúrák)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitneszterm ek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, nordic walking, lovaglás, montain bike, görhoki, sportlövészet, íjászat, tenisz, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- Térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb túrák tervezése, vezetése
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- A különböző rekreációs mozgásformák megismerése és alkalmazása az élethosszig tartó sportolás és egészséges életvitel iránti igény kialakításához
- Az alternatív környezetben űzhető sportok tudatos alkalmazása a mindennapi stresszhelyzetek feloldásában
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

FOGALMAK

tervezés, tudatosság, kihívás, kitartás, rekreáció, stresszkezelés, teljesítménytúra, Országos Kéktúra

4.15 Osztályfőnöki

Az osztályfőnöki munka a pedagógiai tevékenységben fontos helyet foglal el, - a nevelési folyamat minden területére kiterjed. Az osztályfőnöki tevékenység szervezett színtere az osztályfőnöki óra, amelynek feladata, hogy segítse a tanulót

- a kulcskompetenciák fejlesztésében,
- önismeretük fejlesztésében,
- az önnevelés iránti igényük felkeltésében,
- életpályájukra való felkészülésükben,
- testi-lelki egészségük megóvásában,
- a tanulás módszertani ismereteik bővítésében, a harmonikus társas és párkapcsolatok kialakítására,
- társadalmi környezetük eseményeinek megértésében,
- nemzeti hagyományaink megismerésében, ápolásában,
- a szociális képességeik fejlesztésében,
- világszemléletük, világképük formálásában,
- felelős állampolgárrá nevelésükben.
- munkavállalásra való felkészülésben.

FEJLESZTÉSI CÉLOK 9-13. ÉVFOLYAMON (technikumi képzés)

- **Önismeret**
  A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása.
- **A tanulás tanulása**
  A személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tantárgyban.
- **Társas kapcsolatok**
  Készség és képesség a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására.
  Közvetlen és tágabb értelemben vett környezethez való alkalmazkodó képesség elsajátítása.
- **Konfliktuskezelés**
  Képesség a konfliktusok elkerülésére vagy helyes kezelésére, a családi, baráti és későbbi munkakapcsolatok helyes alakítására.
- **Egészségnevelés**
  A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakítása. Az egészségnek, mint alapértéknek az elfogadása, az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészségkárosító

szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, készség és képesség ezek leküzdésére. Korszerű gasztronómiai ismeretek, étkezési szokások, egészséges táplálkozási alapelvek.

- **Viselkedéskultúra**
  A hétköznapi viselkedési formák bemutatása, elemzése. Empatikus készség fejlesztése.
- **Pályaorientáció - munkavállalás**
  Képesség a munkaerőpiacon történő eligazodásra, az egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolására. A munkavállalói kompetenciák fejlesztése.
- **Jelenismeret – városismeret**
  Eligazodás a jelen társadalmi változásaiban, ellentmondásaiban, saját álláspont kialakítása a történésekkel kapcsolatban. A tanulók érezzék magukénak a várost, azonosuljanak múltjával, alakuljon ki bennük a jövőért érzett felelősség.
- **Felelős állampolgár nevelése – globális problémák**
  A jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának, mint értéknek az elfogadása, közös szabályok működtetéséhez szükséges szemlélet kialakítása. A világ dolgai iránti érdeklődés, a folyamatos tájékozódás iránti igény felkeltése.

ÓRATERV – TECHNIKUMI KÉPZÉS

Témák	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**	**13. évfolyam**
Önismeret	2	2	2	2	2
A tanulás tanulása	3	3	1	3	2
Társas kapcsolatok	4	4	3	2	3
Konfliktuskezelés	2	3	5	2	2
Egészségnevelés	10	10	9	10	8
Viselkedéskultúra	4	3	2	2	2
Pályaorientáció	2	4	5	6	5
Jelenismeret – városismeret	4	2	3	2	2
Felelős állam (és európai) polgár nevelése – globális problémák	2	2	2	3	2
Aktuális feladatok	3	3	4	4	3
Összesen	**36**	**36**	**36**	**36**	**31**

A témák címe mindegyik évfolyamon megegyező, a tartalma azonban változik.

Témák az egyes témakörökhöz:

- **Önismeret**
  9. évfolyam (2 óra)

- Hogyan látjuk önmagunkat? Hogyan látnak minket mások?
- Önmagunk elfogadása és elfogadtatása.

10. évfolyam (2 óra)
    - Önelemzés, önkifejezés, érzelmek, érzések és gondolatok kifejezése.
11. évfolyam (2 óra)
    - Pozitív-negatív, reális-irreális énkép.
    - Törekvés a saját testi, lelki és társas szükségletek kielégítésére.
12. évfolyam (2 óra)
    - Élettervek, karriertervek.
    - Felelősség saját sorsunk, személyiségünk kialakításáért.
13. évfolyam (2 óra)
    - Erényeink felismerése, erősítése. Hibáink korrigálása.
    - Törekvés a személyiség folyamatos fejlesztésére, karbantartására.
    - Hit önmagunk erejében, törekvés az önbecsülésre.

− **A tanulás tanulása**

9. évfolyam (3 óra)
    - Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei (önismeret, önnevelés képessége, önbizalom...).
    - Az eredményes tanulás külső feltételei.
    - Speciális, tantárgyakhoz kapcsolódó tanulási technikák.
    - Az önellenőrzés fontossága.
10. évfolyam (3 óra)
    - Önismeret alapján kiválasztott tanulási módszerek.
    - Könyvtárhasználat.
    - Tanulási szokások.
    - Osztályon belüli, egymást segítő tanulási lehetőségek.
11. évfolyam (1 óra)
    - Kudarcok elviselése és ezek okainak kezelése a tanulásban.
    - A kudarcok tanulságainak hasznosítása az önnevelésben.
12. évfolyam (3 óra)
    - Az érettségire történő felkészülés leghatékonyabb módszere.
    - Elvárások és teljesítmény: érettségi vizsgán, versenyeken.
13. évfolyam(2 óra)
    - Új információhordozók felhasználása a tanulásban.
    - Elvárások és teljesítmény: szakmai vizsgán, felvételi vizsgán.

− **Társas kapcsolatok**

9. évfolyam (4 óra)
    - Társas kapcsolatok az osztályban, a barátság.
    - Családi ünnepek.
10. évfolyam (4 óra)
    - A család történelmileg kialakult funkciói.
    - A család külső kapcsolatai.
    - A családi élet zavarai.
    - Csonka család, kapcsolattartás a különélő szülővel.
11. évfolyam (3 óra)

- Egyén és közösség együttműködéséhez szükséges szabályozók ismerete.
- Egyéni és közösségi érdekek összefüggései, érdekek egybeesése és ellentétei.
- A harmonikus társas kapcsolatok létrejöttéhez szükséges tulajdonságok, képességek.

12. évfolyam (2 óra)
    - Iskolán és családon kívüli kötődések. A barátságok, kapcsolatok megszakításának kulturált formái.
13. évfolyam (3 óra)
    - Szerelem, partnerkapcsolat. Hullámhegyek, hullámvölgyek a tartós kapcsolatokban.
    - Az együttes élmények, tevékenységek, közös célok közösségformáló ereje.
    - A családon belüli viselkedésformák: a szülők és gyermekeik viszonya, kezelés, megértés, alkalmazkodás

− **Konfliktuskezelés**

9. évfolyam (2 óra)
    - Generációs problémák a munkahelyen.
    - Konfliktusok a családon belül.
10. évfolyam (3 óra)
    - A konstruktív konfliktuskezelés módszereinek gyakorlása konkrét irodalmi mű vagy látott esemény vonatkozásában.
    - Osztályon belüli konfliktusok elemzése.
11. évfolyam (5 óra)
    - A rivalizálás személyiség fejlődését segítő, illetve gátlásokat okozó és konfliktusokat eredményező formái.
    - A másság, különbözőség, bűnbak keresés, az egyén felelőssége e jelenségek kialakulásában.
    - Az agresszivitás mint társadalmi jelenség.
12. évfolyam (2 óra)
    - A demokrácia, mint potenciális konfliktusforrás.
    - Demokrácia az osztályban, iskolában
13. évfolyam(2 óra)
    - Kompromisszum, konszenzus.

- Vitakultúra, tárgyalási technikák. − **Egészségnevelés**

9. évfolyam (10 óra)

- Az egészség fogalma és az egészség összetevői
- A testi egészség. A testmozgás
- A korszerű gasztronómia alapelvei
- Az egészséges táplálkozás alapelvei
- Étkezési szokások, italfogyasztási elvárások
- Egészség és környezet
- A környezeti szennyeződésekről.
- Környezeti eredetű egészségkárosodás
- Mentális vagy lelki egészség. A lelki egészség fogalma és összetevői
- A személyiség egészsége
- A szexuális kultúra

10. évfolyam (10 óra)
- Fogyókúra, böjt. Gyógynövények és fűszernövények alkalmazása az egészségmegőrzésben
- Társadalom és egészség. A mai magyar társadalom az egyén egészségére gyakorolt hatása
- Lelki egészség – érzelmi összetevők. Az érzések megismerése, megértése, kifejezése különböző élethelyzetekben
- A fogamzásgátlás
- Szexuális úton terjedő betegségek
- Beszélgessünk az AIDS-ről
- Dohányzás. Miért szoknak rá a serdülőkorú fiatalok? Reklámstratégiák és döntéshozatal
- A dohányzás élettani hatásai. „Tüdő-totó”
- Drogfogyasztási szokások serdülőkorban. Fizikai és lelki függőség fogalma
- Az alkohol és az emberi szervezet. Az alkohol rövid és hosszú távú hatásai.

11. évfolyam (9 óra)
- A betegségmegelőzés lehetőségei
- A balesetek megelőzése. Elsősegélynyújtás
- Alkoholfogyasztás és alkoholizmus
- A drogok hatása az emberi szervezetre
- A leggyakrabban használt kábítószerek. Kábítószerek csoportosítása
- A kábítószer fogyasztására utaló jelek. Miért fogyasztanak kábítószert a fiatalok?
- Drogprevenció. Felelősségteljes döntéshozatal
- A stressz fogalma. Stresszkezelési lehetőségek
- Szorongás, depresszió, agresszió.
- Az öngyilkosság

12. évfolyam (10 óra)
- Az egészséges táplálkozás alapelvei. ÖKO étrendi tanácsok
- A táplálkozással kapcsolatos betegségek
- Az élelmiszerek feldolgozása. Technikák a konyhában. A gyors étkezésről
- A betegség elfogadása, feldolgozása. A környezetünkben élő súlyosan beteg egyén kezelése
- Életkori problémák: önállóvá válás, szülőkről való érzelmi leválás, feszültségek
- Identitás keresés, helyem a világban, a felnőtt szerep vállalása
- Kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának és hasznosításának képessége

13. évfolyam(8 óra)
- Szorongás, megfelelési kényszer
- Agresszió, a harag feldolgozása
- A művészi önkifejezés, a humor, a játék, a művészet, mint a lelki egészség helyreállításának, a feszültség oldásának hatékony eszköze
- Nőgyógyásznál.
- A szülés
- Csecsemőápolás

- **Viselkedéskultúra**
  9. évfolyam (4 óra)
     - Megjelenéskultúra: testi ápoltság, a mindennapi, a hivatali és az alkalmi öltözködés.
     - Kapcsolat a mindennapokban: köszönés, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, társalgás,vita.
     - A társasági élet speciális lehetőségei: névjegy és névjegyhasználat, telefonhasználat, ajándék, ajándékozás.
     - A társasági élet egyéb lehetőségeinek bemutatása (színház, sport, koncert, túra)
  10. évfolyam (3 óra)
     - Az ígéret, a megállapodás, a határidők betartása.
     - Bocsánatkérés.
     - Fokozott figyelem az arra rászorulókra (idősek, fogyatékosok, kisgyermekek).
  11. évfolyam (2 óra)
     - Közlekedési szabályok ismerete.
     - Magatartási követelmények utas, gyalogos, járművezető számára.
     - A közlekedési szabályok megszegésének hatósági és jogi következményei
  12. évfolyam (2 óra)
     - A kultúrált viselkedés szabályai a munkahelyen.
     - Álláskeresés, munkába állás.
     - Kultúrált vállalkozói magatartás.
  13. évfolyam(2 óra)
     - Mások idejének, nyugalmának tiszteletben tartása.
     - Testi, lelki erőszak kerülése, elutasítása.

- **Pályaorientáció - munkavállalás**
  9. évfolyam: (2 óra) Önismeret, szakmaismeret, szakmaválasztás
  10. évfolyam (4 óra)
     - Munkahelyi elvárások: pontos munkavégzés, kötelességtudat, felelősségvállalás, együttműködési készség
     - Munkahelyi társas klíma: csoportközi viszonyok, a vezető és beosztott viszonya
  11. évfolyam (5 óra)
     - Tájékozódás a munkaerőpiacon.
     - Álláskeresési módszerek, technikák.
     - Álláskeresés során követendő magatartási és viselkedési normák.
     - Munkaerő túlkínálat – munkanélküliség.
  12. évfolyam (6 óra)
     - Önéletrajz.
     - Munkaviszonnyal kapcsolatos fogalmak.
     - A munkavégzés alapvető szabályai.
     - A pályakezdőket megillető munkanélküli ellátások.
     - Továbbképzési, átképzési lehetőségek.
  10. évfolyam(5 óra)
     - Álláskeresés során követendő magatartási és viselkedési normák.
     - A pályakezdőket megillető munkanélküli ellátások.

- Továbbképzési, átképzési lehetőségek.

– **Jelenismeret – városismeret**

9. évfolyam (4 óra)
   - Iskolatörténet, iskolai hagyományok.
   - A lakóhely kiemelkedő történelmi eseményei.
   - Baja város nagyjai (Türr István, Kliegl József, Jelky András, Mészáros Lázár, Éber Sándor, ...)
   - Mondák, legendák.
   - Város és városkörnyéki népszokások, étkezési szokások.
   - A város címere, zászlaja, jelképei, legfontosabb középületei.
   - Látogatás a városi és iskolai könyvtárba és az Éber-házba.
10. évfolyam (2 óra)
   - A Türr István Múzeum megtekintése.
   - Közfeladatokat ellátó szervezetek (például környezetvédők)
   - Helyi sajtó, városi TV és rádió.
11. évfolyam (3 óra)
   - Aktuális politikai vagy gazdasági témák.
   - Civil szerveződések a múltban és jelenben.
   - A helyi társadalom felépítése, működése (nemzetiségek, vallási közösségek).
12. évfolyam (2 óra)
   - A helyi önkormányzat szervezete, a képviselőtestület, a polgármester, a jegyző.
   - A Polgármesteri Hivatal meglátogatása.
13. évfolyam(2 óra)
   - A város működtetésének főbb területei (iskolák, egészségügy, kommunális szolgáltató,...)
   - Testvérvárosi kapcsolatok.

– **Felelős állampolgár nevelése – globális problémák**

9. évfolyam (2 óra)
   - Diákjog, gyermeki jogok, emberi jogok.
   - Városunk működésének főbb területei (iskola, egészségügy, alapellátás, kommunális szolgáltatás, stb.)
10. évfolyam (2 óra)
   - Az egyes emberek személyiségi jogainak tisztelete.
   - Érdekfelismerés, érdekképviselet, érdekérvényesítés.
11. évfolyam (2 óra)
   - Alkotmányosság, törvényesség.
   - Az állampolgári jogok ismerete, gyakorlása.
   - Az európai kulturális örökség.
12. évfolyam (3 óra)
   - Erkölcsös és kulturált politizálás, vita, érdekérvényesítés.
   - Honvédelem és erőszakmentesség.
13. évfolyam(2 óra)
   - A természeti környezet, az ökológiai egyensúly védelme.
   - A háború és béke napjainkban.

A TANTÁRGY TÉMÁINAK KAPCSOLATA MÁS TANTÁRGYAK TÉMÁIVAL

Szoros kapcsolat mutatható ki a valamennyi szakmai elméleti – gyakorlati ismeretek tananyagrésszel.

A TÉMÁKHOZ AJÁNLOTT IRODALOM

- Bagdy Emőke – Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában
- Schüttler Tamás: Önismeret, személyiségfejlesztés
- Oroszlány Péter. Tanulás-módszertan
- Regele Péterné: Társas kapcsolatok
- Szekszárdi Júlia: Konfliktusok
  Új utak és módok
- Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs, autonómia
- Czeizel Endre: A tizenévesek gondjai
- Halák László: Illemkocka
- Szolnokiné Herling Mária: A munka világa
- Váriné Szilágyi Ibolya: Másság, különbözőség, együttesség
- Hárdi István: Lelki egészségvédelem, Bp. Medicina, 1997
- Bácskai Júlia: Magánélettan I-II., Raabe Klett Kiadó
- Szenvedélyek zsákutcája, Tanári kézikönyv, Egészségvirág Egyesület
- Táplálkozás, Tanári kézikönyv, Egészségvirág Egyesület
- Környezeti nevelés, Tanári kézikönyv, Egészségvirág Egyesület
- Baja Város helyismereti tanterve

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA

Az anyag elsajátítása a tanulók magatartásában, annak változásában mérhető le.

A TÁRGYI FELTÉTELEK

- Számítógép, projektor
- Csomagolópapír, színes papír, olló, ragasztó, színes ceruza és filc…
- Segédletek
- Szakirodalom
- Kitűző tábla

4.16 Portfóliókészítés tantárgy

Portfóliókészítés tantárgy tanterve
Gazdálkodás és menedzsment ágazat és Közlekedés és szállítmányozás ágazat
(Pénzügyi-számviteli ügyintéző, Vállalkozási ügyviteli ügyintéző, Logisztikai technikus)

A tantárgy tanításának fő célja
A tantárgy tanításának célja a digitális portfólió elkészítése (a továbbiakban: portfólió), amely bemutatja a tanuló egyéni tanulási útját és személyiségének fejlődését. Továbbá cél az egységbe szerkesztett portfólió elkészítése, bemutatása.

Éves követelmény:

- Minimum 4 portfólióelem elkészítése (kettő az 1. félévben, kettő a 2. félévben).
- A korábban elkészített portfólióelemek felülvizsgálata
- Digitális portfólió összeállítása év végére.

A tantárgy témakörei

Tantárgy céljának ismertetése
Portfólió szerepe a vizsgán
Formai és tartalmi követelmények áttekintése
Felépítés: bevezetés–leírás–önreflexió
A portfólióelemek kidolgozása, bemutatása (félévenként 2 új elem elkészítése)
Portfólió egészének rendszerezése
Prezentációs technikák gyakorlása
Végső digitális portfólió összeállítása
Próba vizsgabemutató
Év végi önreflexió és vizsgafelkészítés

Portfóliókészítés tantárgy tanterve
Informatika és távközlés ágazaton
(Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus,
Szoftverfejlesztő és -tesztelő)

A tantárgy tanításának fő célja:
A vizsgaremek készítés tantárgy fő célja, hogy a diákok valóságos informatikai projekt létrehozásával bizonyítsák szakmai kompetenciáikat, alkalmazzák komplex elméleti és gyakorlati tudásukat, valamint fejlesszék együttműködési és problémamegoldó képességeiket.

Kompetenciák gyakorlati bizonyítása:
A tantárgy lehetőséget ad a tanulóknak arra, hogy csoportos munkában megtervezzék, megvalósítsák és dokumentáljanak egy szakmai feladatot, amivel bemutatják informatikai rendszerek, alkalmazások üzemeltetésében vagy szoftverfejlesztésben szerzett ismereteiket:

- Projektszemlélet, tervezés, dokumentálás, fejlesztés, tesztelés gyakorlata.
- Valós munkafolyamatok, ipari standardok, modern technológiák alkalmazása (pl. verziókövetés, tesztelési módszerek).

Önállóság és csapatmunka fejlesztése
A tantárgy támogatja az önálló problémamegoldó gondolkodás, kreativitás, együttműködés és kommunikáció fejlesztését, különös tekintettel a szakmai és angol nyelvű prezentációra:

- Fejlesztési folyamat végigvitele a tervezéstől a bemutatásig.
- Szakmai és angol nyelvű kommunikáció, előadás gyakorlása.

Szakmai vizsgára való felkészítés
Célja, hogy a tanuló a vizsgaremek bemutatásával komplex módon felkészüljön a szakmai vizsgára, és magabiztosan szerepeljen a bemutatón, értékelésen:

- Teljes projekt bemutatása: feladatmegértés, megvalósítás, dokumentáció, tesztelés, előadás.
- A komplex vizsgafeladat (vizsgaremek) az informatikai szakmai vizsga meghatározó eleme.

13. évfolyam

A 13. évfolyamon a portfóliókészítés tantárgy óraszáma: 31 óra.

Témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	13. évf.
Tájékoztató a vizsgaremek készítés szabályairól, határidőkről	2
Projektindítás, csapatmunka, csapatok kialakításának módszerei	2
Projektötletek keresése, kutatás	2
Projektterv	2
Részletes projektspecifikációkészítés menete	2
Implementáció, tesztelés, hibajavítás	2
Dokumentációk	2
Prezentáció, angol prezentáció	2
Vizsgaremek előrehaladásának ellenőrzése	15
Összesen:	**31**

Portfóliókészítés tantárgy tematika
Oktatás ágazat
(Óvodai nevelő, Oktatási szakasszisztens)

1. A portfólió alapjai és a kezdeti lépések

- **A portfólió célja és funkciója:**
  - Mitől lesz jó egy portfólió? A portfólió **fogalma** és **célja** az oktatási ágazatban (a vizsgabizottság tájékoztatása, kompetenciák bemutatása, önreflektivitás).
  - **Példák:** Milyen sikeres portfóliók léteznek?
- **Tartalmi elemek áttekintése:**
  - A vizsgaszabályzatban előírt kötelező elemek (pl. önéletrajz, szakmai tapasztalatok, referenciák).
  - Opcionális, de értéknövelő elemek (pl. projektek, különleges teljesítmények, képzések).

2. A tartalomgyűjtés és rendszerezés fázisa

- **A "portfólió-tartalom" felkutatása:**
  - **Gyűjtőmunka:** Milyen dokumentumokat, képeket, projektmunkákat kell összegyűjteni? (pl. tanórákhoz kapcsolódó jegyzetek, gyakorlati feladatok dokumentációja, csoportmunka eredményei, stb.).
  - **A személyes brand kialakítása:** Mi az a **kiemelkedő** dolog, amit be szeretnék mutatni magamból?
- **Rendszerezés és struktúra:**

- **Logikus felépítés:** A tartalom **tematikus rendszerezése** (pl. elméleti tudás, gyakorlati tapasztalatok, reflektív rész).
- **Digitalizálás:** Hogyan lehet a fizikai anyagokat (pl. jegyzetek) digitális formába alakítani (szkennelés, fotózás)?

- **Szövegírási és szerkesztési tippek:**
  - **Word dokumentumok szerkesztése, megformázása.**
  - **Szakirodalom, irodalomjegyzék, hivatkozások és egyéb jegyzetek jelölése.**
  - Formai követelmények.

3. A portfólió elkészítése és véglegesítése

- **A platform kiválasztása:**
  - Online eszközök (pl. Google Drive, weboldal készítő oldalak) és azok előnyei/hátrányai.
  - Fizikai, nyomtatott portfólió készítése (fájlok, dossziék).
- **Vizuális megjelenés:**
  - **Egységes design:** A vizuális elemek (színek, betűtípusok) harmonizáljanak.
  - **Képek és videók használata:** Hogyan emeljük ki a munkákat vizuális tartalmakkal? (Pl. fotók egy-egy oktatási projektről, videó egy bemutatóról). Adatvédelmi szabályok.
- **Portfólió kötelező és szabadon választható részeinek tárgyalása:**
  - **Témaválasztás kötelező része:**
    - Egy, a képzés során látogatott intézmény és munkájának rövid bemutatása (1-2 oldal)
    - Gyermek/tanuló vagy csoport megfigyelése és bemutatása pedagógiai, pszichológiai, családpedagógiai ismeretei alapján (esetleírás, szociometria, interjú, dokumentum-, rajzelemzés) (4-5 oldal)
    - A tanuló saját gyakorlati tevékenységéről készített beszámoló és reflexió megfogalmazása (1-3 oldal)
  - **Témaválasztás szabadon választható része:**
    - Hospitálási napló készítése egy szabadon választott pedagógiai tevékenység-ről
    - Szabadidős program előkészítése, szervezése és kivitelezése, a vizsgázó saját munkájának bemutatása
    - Konfliktushelyzet leírása
- **Önellenőrzés és visszajelzés:**
  - **Korrigálás:** Nyelvtani és helyesírási hibák kijavítása.
  - **"Külső szem":** Visszajelzés tanártól és diáktárstól, hogy egy külső szemlélő számára is érthető és meggyőző legyen a portfólió.
  - **Prezentálás**

5. Tehetség kibontakoztatása, tehetséggondozás

Kiemelt feladatunknak tekintjük a tehetséges diákok fejlődési lehetőségének biztosítását. Fontosnak tartjuk, hogy oktatóink munkájuk során figyelembe vegyék a tanuló egyéni képességeit, tehetségét, fejlődésének ütemét. A tehetségek felkutatását segíthetik a tantárgyakhoz kapcsolódó:

– évfolyamdolgozatok,
– háziversenyek,

- sport- és tanulmányi versenyek,
- pályázatokon való részvétel.

Ezek lehetőséget adnak a tantervi ismeretanyag kibővítésére, az országos versenyeken való részvételre, a továbbtanulásra való előkészítésre. Ebből fakadóan fontosnak tartjuk, hogy tehetséges diákjaink rendszeresen vegyenek részt városi, megyei, országos szintű tanulmányi versenyeken. Az ő felkészítésük egyéni foglalkozások keretein belül történik, ahol különösen nagy hangsúlyt kap az egyéni képességek fejlesztése.

Diákjainknak a tanórai kereteken belül is lehetőségük van a tehetségük fejlesztésére. Egyrészt a tanórai differenciálás nyújt lehetőséget erre, másrészt lehetőség van az érettségi tantárgyakból emelt óraszámban történő oktatásban való részvételre, illetve a Szakképzési törvény által biztosított tehetséggondozásra fordítható foglalkozások igénybevételére.

A tehetséggondozást segíti az is, hogy bizonyos tantárgyakat csoportbontásban tanulhatnak a tanulók.

6. Felzárkóztatás, mentorálás

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felismerése a 9. évfolyamban a tanév elejétől folyik.

Az osztályfőnökök és a szaktanárok folyamatosan figyelemmel kísérik a tanulók teljesítményét, probléma esetén megbeszélést kezdeményeznek a törvényes képviselővel. A törvényes képviselő a digitális naplóba beírt osztályzatokból értesül a tanuló tanulmányi előmeneteléről.

Az osztályfőnök tanulási gondok esetén megbeszélést kezdeményezhet a szaktanár és a törvényes képviselő között.

A tanulási kudarccal küzdő tanulók felzárkóztatásának lehetőségei tanórákon:

- differenciált foglalkoztatás, egyéni motiválás,
- csoportbontás,
- az érintett tanulók folyamatos, fokozott ellenőrzése,
- tanulási technikák megismertetése a tanulóval, ezek minél szélesebb körű alkalmazása,
- megfelelő dokumentumok alapján mentesítés bizonyos tárgyak értékelése, minősítése alól.

A tanulási kudarccal küzdő tanulók felzárkóztatásának lehetőségei tanórákon kívül:

- felzárkóztatás,
- egyéni foglalkozások,
- tanulás –módszertani tanácsadás,
- továbbtanulás segítése, irányítása
- iskolán kívüli lehetőségek
- a súlyos problémákkal küzdő tanulók szakemberhez irányítása.

7. A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mindennapos testmozgás az egészségfejlesztés fontos területe. A cél az, hogy a gyerekek életelemévé váljon a mozgás, mert ez az egészséges fejlődés elengedhetetlen feltétele.

A rendszeres testmozgás biztosítása, valamint a mozgásszervi betegségek megelőzése kiemelten fontos az intézmény számára. Ezért (a 2019. évi LXXX. tv. 35. § (5) pontjával összhangban) a technikum azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, legalább napi egy testnevelésórát szervez.

A testnevelésóra

- sportkörben való sportolással vagy
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató sportszervezetben sportoló tanuló kérelme alapján a sportszervezet által az adott félévben kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett, legalább heti két órának megfelelő edzéssel váltható ki.

Az intézmény a kötelező foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés és gyógytestnevelés megszervezéséről. A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, iskolaorvosi, ill. szakorvosi szűrővizsgálat alapján az iskola könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés órára osztja be.

A könnyített testnevelésórát a testnevelésóra keretében úgy biztosítja az intézmény, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.

A gyógytestnevelésórákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelési-oktatási intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt foglalkozás keretében. Ha a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelésórán is részt vehet, akkor számára is biztosítja az intézmény a mindennapos testnevelésen való részvételt.

Felmentést kap a tanuló a testnevelésórán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvétel sem.

Ha a tanuló csak a gyógytestnevelésórán vesz részt, értékelését a gyógytestnevelő, ha gyógytestnevelés és testnevelésórán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógytestnevelő együtt végzi.

Az intézmény gondoskodik a tanulók fizikai állapotának és edzettségének méréséről és mérési adatainak azonosításra alkalmatlan módon a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NET-FIT) rendszerbe történő továbbításáról.

Az iskola biztosítja a szakképző intézményi sportkör működését. A sportkör feladatait az iskolával kötött megállapodás alapján az intézményben működő diáksport egyesület látja el. Az iskola a sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott csoportonként – hetente kétszer negyvenöt percet biztosít.

8. A választható tantárgyak, foglalkozások, az oktatóválasztás szabályai

Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020. szeptember 1 után kezdők esetén

2020. szeptember 1-től kötelezően választható tantárgy: Érettségi tantárgy
- 11. évfolyamon: Magyar nyelv és irodalom heti 1 óra, Történelem heti 1 óra
- 12. évfolyamon: Matematika heti 1 óra, Idegen nyelv heti 1 óra

Az oktatóválasztás lehetőségét a Bajai SZC Türr István Technikum nem tudja biztosítani.

Választható érettségi vizsgatárgyak, amelyekből közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja

Tanulmányaikat technikumi rendszerben 2020. szeptember 1 után kezdők esetén választható érettségi tantárgy:

Ágazatok	Választható érettségi tantárgy
Informatika és távközlés	Fizika
Közlekedés és szállítmányozás	Fizika (2022.szeptember 1-től felmenő rendszerben Földrajz)
Gazdálkodás és menedzsment	Földrajz
Pedagógia	Biológia

Az érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Alapvető célunk a technikumi szakmára és a továbbtanulásra való sikeres felkészítés. Ezekkel összhangban a következő kötelező érettségi tantárgyakat oktatjuk középszinten és emelt óraszámban egyaránt:

- magyar nyelv és irodalom,
- angol nyelv vagy német nyelv,
- matematika,
- történelem,
- ágazati érettségi szakmai tantárgyak.

Középszinten a következő választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát tanulóink:

- informatika,
- testnevelés,
- a tanult ágazathoz kapcsolódó természettudományos tantárgy.

Az érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

- Kommunikáció
- A magyar nyelv története
- Ember és nyelvhasználat
- A nyelvi szintek
- A szöveg
- A retorika alapjai
- Stílus és jelentés

Irodalom

- Művek a magyar irodalomból
- Művek a világirodalomból
- Színház és dráma
- Az irodalom határterületei
- Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

Matematika

- Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
- Számelmélet, algebra
- Függvények, az analízis elemei
- Geometria, koordinátageometria, trigonometria
- Valószínűség-számítás, statisztika

Történelem

- Az ókor és kultúrája
- A középkor
- A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
- Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)
- Magyarország a kora újkorban (1490-1790)
- A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)
- A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)
- A világháborúk kora (1914-1945)
- Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)

- A jelenkor (1945-től napjainkig)
- Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
- Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Idegen nyelv

- Személyes vonatkozások, család
- Ember és társadalom
- Környezetünk
- Az iskola
- A munka világa
- Életmód
- Szabadidő, művelődés, szórakozás
- Utazás, turizmus
- Tudomány és technika
- Gazdaság

Informatika ismeretek

- Információtechnológiai alapok
- Információtechnológiai gyakorlat
- Adatbázis-és szoftverfejlesztés
- Adatbázis-és szoftverfejlesztés gyakorlat
- Hálózati ismeretek I.
- Hálózati ismeretek I. gyakorlat

Közgazdaság ismeretek

- Gazdasági és jogi alapismeretek
- Általános statisztika és statisztika gyakorlat
- Pénzügyi alapismeretek és pénzügyi gyakorlat
- Adózási alapismeretek és adózás gyakorlat
- Számviteli alapismeretek és számviteli gyakorlat

Irodai ügyviteli ismeretek

- Gépírás és irodai alkalmazások
- Kommunikáció a titkári munkában
- Gazdasági és vállalkozási ismeretek
- Jogi ismeretek
- Titkári ügyintézés

Pedagógia

- A nevelés fogalma és nevelési alapelvek
- A nevelés színterei, módszerei, folyamata
- Kommunikáció és konfliktus
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- A tanítás-tanulás tartalma és folyamata
- Módszerek és eszközök a tanítási-tanulási folyamatban
- Az egészséges életmódra nevelés területei
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A gyermek megismerése, tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése
- A gyermek megismerésének módjai
- Konfliktusok

Közlekedés, szállítmányozás és logisztika

- 1. Közlekedési ismeretek: A közúti, a városi, a vasúti, a vízi és a légi közlekedés története.
  - A közlekedés fogalma, feladata és csoportosítása.
  - Járművekkel, pályával, kiszolgáló létesítményekkel és közlekedéssel kapcsolatos alapfogalmak.
  - A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés technikai eszközei, jellemzői és folyamatai.
  - A csővezetékes és a légi közlekedés technikai eszközei, jellemzői, folyamatai és lebonyolítása.
  - Az egységrakomány-képzés és a kombinált fuvarozás a közlekedési ágazatokban.
  - A rakodólapok és konténerek szerepe, fajtái, jellemzői.
  - A közút-vasút, a szárazföldi-vízi és a vízi-vízi kombinált árufuvarozás.
- 2. Közlekedési földrajz: Az általános közlekedési földrajzi ismeretek és az egyes közlekedési ágak magyarországi és európai hálózatainak jellemzői.
- 3. Közlekedés-üzemvitel: A közúti, a városi, a vasúti és a vízi közlekedés folyamatai, lebonyolítása.
- 4. Jogi, gazdasági, vállalkozási és marketingismeretek: Vállalkozások, gazdasági társaságok.
  - A marketing.
  - Magyarország Alaptörvénye, Az alapvetés, Szabadság és felelősség, Az állam fejezetei.
  - Szerződések, nevesített szerződések.
  - Polgári jogi kártérítési felelősség.

Informatika

- Információs társadalom
- Informatikai alapismeretek – hardver
- Informatikai alapismeretek - szoftver
- Szövegszerkesztés
- Táblázatkezelés
- Adatbázis-kezelés
- Információs hálózati szolgáltatások
- Prezentáció és grafika
- Könyvtárhasználat

Földrajz

- Térképi ismeretek
- Kozmikus környezetünk
- A geoszférák földrajza
- A földrajzi övezetesség
- Társadalmi folyamatok a 21. század elején
- A világgazdaság jellemző folyamatai
- Magyarország –helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
- Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
- Globális kihívások –a fenntarthatóság kérdőjelei

Fizika

- Mechanika
- Hőtan, termodinamika
- Elektromágnesség
- Optika
- Atomfizika, magfizika
- Gravitáció, csillagászat
- Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

Testnevelés

- Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
- A harmonikus testi fejlődés
- A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében
- A motoros képességek szerepe a teljesítményben
- Gimnasztikai ismeretek
- Atlétika
- Torna
- Zenés-táncos mozgásformák
- Küzdősportok, önvédelem
- Úszás
- Testnevelési és sportjátékok
- Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

9. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja formái

A tanulói teljesítmények értékelése

A minden tantárgyra érvényes általános szabályokat ez a fejezet tartalmazza. Az egyes tantárgyak speciális értékelési rendszere a képzési program része. A tantárgyi értékelési rendszer nem lehet ellentmondásban az iskolai általános szabályokkal.

Az iskola értékelésének elsődleges célja, hogy a tanulókat további tanulásra, a korábbi tanulás korrekciójára serkentse. A jól motivált tanulók a tudásért tanulnak.

Az iskolai értékelés további célja a személyiség fejlesztése. Célunk a pozitív irányú és tanulói személyiségfejlődés elősegítése. Ennek alapvető feltétele a tárgyilagos önértékelés képességének kialakulása. Az ehhez szükséges komponensek:

- a saját képességek ismeretek,
- a jó és rossz tulajdonságok tudatos ismerete,
- az egyéni hiányosságok tudatos ismerete,
- a közösségben elfoglalt hely ismerete,
- reális összehasonlító képesség,
- rangsorolási képesség.

A helyi tantervek követelményeinek részletes kidolgozása ad lehetőséget az objektív viszonyításra. Ez az alapja az oktatók egységes értékelési munkájának is.

A tanulók értékelésének elvei:

- Az iskola és az egyes tantárgyak követelményrendszere a tanuló számára is nyilvánosak, a tanév első napjaiban a tanulóval meg kell ismertetni a tantárgyi követelményeket, az értékelés alapelveit.
- Az oktatók határozott, állandó, objektív és nyílt értékrendszert alkalmaznak.
- A számon kért tananyag csak a megtanított tananyag része lehet, ahol szintbeli eltérés sem lehet.
- Az értékelésben a fokozatosság elve alapján alakítják ki oktatóink az igényszintet.
- Az oktató biztosítja a személyre szabott értékelést, figyelembe veszik a tanulók verbális intelligenciáját, a numerikus készséget, a kreativitást.
- Az iskola oktatói tekintettel vannak a tanuláshoz való hozzáállásra, a tanulói tudás fejlődésére, az életkori sajátosságokra.
- Az iskola oktatói az értékeléshez szükséges adatokat az alább leírt módokon, sokoldalúan gyűjtik.
- Az iskola oktatói biztosítják a számonkéréseknél a megfelelő légkört. Segítséget adnak a szorongás, a lámpaláz leküzdésére, biztosítják a tanuló védettségét, megadják a szükséges segítséget a közösen kívánt sikerhez.
- A tanulói produkciót az oktatók elsősorban a jó elemek kiemelésével értékelik, hogy a tanulót a pozitív megerősítéssel további erőkifejtésre serkentsék. Emellett a hibák feltárásával segítik a tanuló önértékelését.

– Minden tanulói produktum legalább szóban értékelésre kerül.

A a diák tudásának értékelése céljából adott osztályzatokat az értékelés elkészültét követő következő tanítási órán, szóbeli feleletnél azonnal köteles ismertetni a tanulóval. A tudás folyamatos értékelése céljából félévente minden tárgyból legalább a tárgy heti óraszámánál eggyel több osztályzatot adunk. E szabály alól a heti egy órás tárgyak kivételt képeznek, e tárgyaknál is szükséges a három osztályzat megléte a tanuló lezárásához. Az osztályzatok számbavétele naplóellenőrzéskor történik. Témazáró dolgozatok megírásának időpontjáról az osztályt (csoportot) legalább egy héttel a kijelölt időpont előtt tájékoztatni kell. Egy napon maximálisan két témazáró dolgozatot lehet íratni.

A tanuló egy írásbeli vagy szóbeli feleletére (magyar nyelv és irodalom írásbeli kivételével) csak egyetlen osztályzat adható. Tört osztályzatot nem adunk.

Az iskola által alkalmazott ellenőrzési, értékelési formák

– megfigyelés (a tanórai egyéni munka ellenőrzése),
– házi feladat (feladatok, vagy a tanulói füzetek ellenőrzése, értékelése),
– csoportmunka megfigyelése (egyéni értékelés a csoporton belül),
– dolgozat (ún. röpdolgozat, témazáró dolgozat, felmérő dolgozat, évfolyamdolgozat stb.),
– teszt (a tantermen kívüli oktatás esetén és azon túl is),
– gyakorlati munka,
– projektmunka,
– szóbeli felelet,
– referátum, beszámoló,
– gyűjtőmunka,
– tanulmányi versenyen való eredményes szereplés.

Írásbeli dolgozatok, számonkérések megíratása után ismertetjük a helyes végeredményeket és a feladatok megoldásait is. A dolgozatot mindig a tanulóétól jól elütő színű tintával javítjuk (ez a piros). A javítás tartalmazza a részpontszámokat, az összes pontszámot, a dolgozatra adott érdemjegyet és a javító tanár kézjegyét. A javításkor használt jegyek egyértelműek a dolgozatba írt megjegyzések értékelő jellegűek, segítő szándékúak.
Értékeléseink funkciója a tanítási folyamatban

– Szintfelmérő (diagnosztikai) értékelés: a tanítási folyamat kezdetén alkalmazzuk: az iskolába lépéskor – korábban már tanult tananyagból, a tanév kezdetén, az új témakör elején.
– Fejlesztő (formatív) értékelés: a tanítási folyamat során végzett értékelés.
– Lezáró (szummatív) értékelés: hosszabb tanítási-tanulási időszak végén történő értékelés. Formája elsősorban a nagydolgozat, témazáró dolgozat, szóbeli beszámoló. Speciális formája a vizsga. Feladata, hogy eldöntse megfelel-e a tanuló bizonyos tudáskritériumoknak.

Az érdemjegyek és az osztályzat, osztályozás

A tanuló teljesítményének számszerű mérésére a köznevelési törvény által meghatározott ötfokú osztályozási rendszert használjuk. Más jelet, rövidítést és egyebet osztályozott tantárgy esetében elektronikus naplóba, bizonyítványba, törzslapra nem írunk.
A tanuló minden, a szaktárgyról való megnyilvánulása osztályozható. Adhatunk osztályzatot szóbeli feleletre, röpdolgozatra, elméleti, gyakorlati, feladatmegoldásra, nagydolgozatra, témazáró dolgozatra, beszámolóra, kiselőadásra, gyűjtőmunkára, projektmunkában való részvételre, tantárgyi tanulmányi versenyen való eredményes részvétel. A sokféle érdemjegy között súlyozását tekintve különbséget teszünk. Így tehát az egyes érdemjegyek nem egyenértékűek a témazáró dolgozatok, összefoglaló jellegű számonkérések érdemjegyei, a félévi, a tanév végi osztályzatok megállapításánál nagyobb súllyal esnek latba.

A csoportot tanító oktató feladata és kötelessége, hogy minden tanuló elegendő számú érdemjegyet kapjon.

Röpdolgozatot, témazáró dolgozatot és minden egyéb írásbeli vagy számítógép segítségével rögzített anyagot legfeljebb két hét alatt kijavítjuk. A kijavított dolgozatot a tanuló számára tanulmányozásra odaadjuk. Gyakran célszerű a törvényes képviselővel is megnézetni, esetleg láttamoztatni. A tanuló törvényes képviselője kérése esetén a tanuló dolgozatait tanulmányozásra átadjuk.

A dolgozatok értékelésénél lehetőség szerint pontozásos rendszert alkalmazunk. A feladatok pontszámait és az egyes érdemjegyek ponthatárait a dolgozatíráskor a tanulókkal ismertetjük. Nem pontozott dolgozatok esetén az érdemjegy mellett észrevételeinket írásban közöljük.

A témazáró dolgozat íratását legalább egy héttel korábban a tanulóknak bejelentjük. Egy csoport egy nap legfeljebb két egész órás dolgozatot írhat. A 18 h-nál tovább tartó osztály, évfolyam vagy iskolai rendezvmény (szalagavató, tanulmányi kirándulás, gólyaavató, DÖK-nap) másnapján az eseményen résztvevő tanulókat nem kérjük számon.
Érdemjegyek javítási lehetősége, pótlása

Minden érdemjegy javítható, illetve a megszerzett mellé egy másik szerezhető. Az elmaradt dolgozatok, beszámolók és egyéb előírt tanulói produktumok pótolhatók. A javítás vagy pótlás minden esetben a tanuló és az oktató eseti megegyezésén alapul. Az iskola oktatói saját belátásuk alapján felajánlhatják az érdemjegy javítását tanulóik számára. A lehetőség megadása (pótlás esetén is) nem feltétlenül a teljes csoport számára történik.
A félévi és a tanév végi osztályzatok kialakítása

A tanuló az összes általa tanult tantárgyból félévkor és év végén osztályzatot kap. Ez egyrészt érvényes a kötelezően tanult és a szabadon választott és ezzel a választó tanuló számára kötelezővé lett tantárgyakra.

A félévi osztályzatot az első félévben szerzett érdemjegyek, az év végit az egész évben szerzett érdemjegyek (a félévi osztályzat nem vehető figyelembe érdemjegyként) alapján alakítjuk ki. A javuló vagy romló tendencia figyelembe vehető. Az osztályzatok megállapítása a naplóba

beírt érdemjegyek alapján történik, az időszak érdemjegyeit súlyuknak megfelelően érvényesítjük a félévi vagy év végi osztályzatban. Az osztályzatot befolyásolja még a szaktanár mérlegelése alapján a tanuló tanórai munkája, a házi feladatok elkészítése, az egyenletes, kiegyensúlyozott teljesítmény, a tanuló önmagához viszonyított fejlődése.

Az osztályzatot a félév, illetve év utolsó tanítási óráján a tanulóval tevékenységének szóbeli értékelésével együtt ismertetjük.
Évközi értékelések, tanulmányi dicséretek és figyelmeztetések

Az iskola éves programjában rögzített időpontokban a kiválóan tanuló és a nagyon lemaradó tanulókat és szüleiket értesítjük a digitális naplóba beírt dicsérettel, illetve figyelmeztetéssel. Erre a félévek közepe táján kerül sor. Ezeken kívül esetenként szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói dicsérettel értékelünk minden kiemelkedő teljesítményt. Például a tanulmányi és a sportversenyeken való eredményes szereplést. Ezeket az értékeléseket írásban rögzítjük az elektronikus naplóban.

Továbbhaladás az iskolában

- A tanuló évente eggyel magasabb évfolyamba lép, ha az előírt tanulmányi követelményeket az alacsonyabb évfolyamon teljesítette. Ha a tanuló a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam ismétlését az iskola saját tanulói számára biztosítja.
- A tanuló írásbeli kérelme alapján az iskola engedélyezheti a két vagy több évfolyamra előírt tanulmányi követelmények (egy vagy több tantárgyból) osztályozó vizsgával való teljesítését. Az engedélyt a tanulót tanító tanárok véleményének kikérése mellett az igazgató adhatja meg. Az iskola az előírt tantárgyak tanulása alól felmentést csak a tantervi előírások teljesítése esetén vagy a testnevelés esetében egészségi állapot miatt ad. A testnevelési órák látogatása alóli felmentés a tanuló és törvényes képviselő egybehangzó írásos kérelme és a gyógytestnevelésre utalás szakorvosi javaslat alapján történik. Más tantárgyi órák látogatása alóli felmentést írásos kérelemmel a tanuló és törvényes képviselő együtt kérhet annak igazolása mellett, hogy az érintett tananyagból a tanuló iskolában tett osztályozóvizsgán bizonyította tudását. Az ilyen felmentések elbírálása minden esetben az osztályfőnök és az osztályban tanító szaktanárok véleményének kikérése után az igazgató feladata. A felszabaduló tanítási órákon a tanuló más tantárgyak óráit látogathatja vagy kérésére az iskola látogatása alól felmenthető.
- Az a tanuló, aki mulasztásai miatt osztályozó vizsgát köteles vagy szeretne tenni legkésőbb a félév vége előtt 30 nappal kérelemben engedélyt kér a vizsga letételére. A kérelmet az oktatói testület a soron következő értekezletén bírálja el és dönt a tanuló kérelméről. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- Az első szakképző évfolyamba lépés feltétele az érettségi bizonyítvány. Az a tanuló, aki az iskolában júniusban sikertelenül érettségi vizsgázott elkezdheti a szakképző évfolyamot, de érettségi bizonyítvány hiányában legfeljebb az őszi pótérettségi vizsgaidőszak végéig folytathatja tanulmányait.

10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elve

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elve 2020. szeptember 1. után tanulmányaikat megkezdők esetén

A 9. évfolyamon az osztályba sorolás szakmaágazatok és idegen nyelv szerint történik.

A szakképző évfolyamokon a szakra történő jelentkezés és felvétel a csoportba és az osztályba sorolást egyértelműen meghatározza. A félosztálynyi tanulóval induló szakok csoportjainak és ezzel együtt a tanulóknak egy osztályba kerülését meghatározó tényezők:

- a szakok óraterveinek összehangolhatósága,
- a csoportok létszámai.

Csoportbontásban tanított tantárgyak:

- idegen nyelv,
- matematika,
- digitális kultúra.

A csoportok kialakítási szempontok

- Idegen nyelv – a tanuló általános iskolában tanult idegen nyelve alapján az idegennyelvi munkaközösség döntése szerint.
- Matematika tantárgy esetén a 9-10. évfolyamon osztályon belüli csoportbontás a matematika munkaközösség döntése szerint.

A többi tantárgy esetében a csoportbontás véletlenszerű.

11. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagok

Baja város hivatalosan elismert nemzetiségei a horvát, a szerb, a német és a cigány. Fontos, hogy a tanulók megismerjék ezen nemzetiségek szokásait, kultúráját, történelmét, hagyományait és sajátosságait. Ennek érdekében a képzési programba beépítjük az ezen nemzetiségekkel kapcsolatos ismeretanyagot. Magyar nyelv és irodalom, történelem, valamint osztályfőnöki órákon nyílik lehetőség arra, hogy a tananyaghoz kapcsolódóan vagy azon túl is ismertessük a fenti nemzetiségek történelmét, kultúráját, hagyományait.

Az évente tartandó diáknapon mindenképpen helyet kap valamely nemzetiség kultúrája táncház, előadás, vetélkedő vagy egyéb formában.

A nemzetiségi hagyományok ápolásában főleg azon oktatók munkájára építünk, akik a fent nevezett nemzetiségek valamelyikéhez tartoznak, illetve azon diákokra, akik a hagyományőrző csoportok valamelyikében tevékenykednek.

12. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- a stresszkezelés,
- az önismeret, önbecsülés megerősítése,
- a célok megfogalmazása és kivitelezése,
- a konfliktuskezelés,
- a problémamegoldás, a döntéshozás,
- a kortárscsoport nyomásának kezelése,
- a segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- az elutasítási készségek fejlesztése.

Az elkövetkező időszakban szeretnénk a drogmegelőzési tevékenységünket hosszabb távon előre megszervezni. Alapvető feladatunknak tekintjük a legális és illegális szerek fogyasztásának visszaszorítását. Ennek érdekében megismertetjük a tanulókat e szerek fogyasztásának következményeivel, valamint rendszeres tájékoztatást nyújtunk a törvényes képviselők számára is.

Az egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az egészségkultúra összetevői, amelyre nevelő munkánkban kiemelt figyelmet fordítunk:

- az egészséges táplálkozás,
- a rendszeres testmozgás,
- a higiénés magatartás,
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.

A helyes táplálkozás ismérvei a rendszeresség, az ebéd megfelelő minősége, a zöldség és gyümölcsfogyasztás, valamint a megfelelő étkezési körülmények. Az elméleti ismereteket tanulóink elsajátítják a 9. évfolyam komplex természettudomány óráin, összekötve a táplálkozási zavarokról tartott védőnői órával.

A rendszeres testmozgás az egészséges embereknek is elengedhetetlenül fontos, elsősorban kedvező élettani hatásai miatt, de egyéb előnyökkel is jár: megfelelő erőnlét, mentális kiegyensúlyozottság, fittség, de nem utolsósorban kiváló szórakozás és hasznos időtöltés is.

Ezeket az elveket tantestületünk magáénak vallja, és a napi rendszeres testmozgást igyekszik biztosítani diákjaink számára. Ezeken kívül az iskolai DSE havi gyakorisággal szervez túrákat

és kirándulásokat, kihasználva a kötetlen tevékenység közösségformáló hatásait is. Az iskolában a diákok szabadon használhatnak ping-pong asztalokat, csocsóasztalt, időnként versenyeket szerveznek kollégáink.

A higiéniás magatartás fogalma nagyon széleskörű. Az iskolai egészségfejlesztésben a legfontosabbnak tartott területei a személyi-, környezet-, szexuál- és mentálhigiénia. A személyi higiénia területét a komplex természettudomány tantárgy oktatása és osztályfőnöki órák során többször említjük, a tanulók ismereteit fokozatosan bővítve. Ilyenkor gyakran a védőnő is órákat tart, pl. élősködők vagy tetoválások és piercingek témájában. A rendszeres kézmosás feltételeinek biztosításáért a takarítószemélyzet felelős, folyékony szappanok, WC papír, automata kézszárító minden diákunk számára elérhető. A tevékenység megelőző jellegében szerepet játszik az évenkénti iskolafogászati szűrés is.

A környezethigiénia része a fent említett higiéniai eszközök hozzáférhetővé tétele az iskolában a diákok számára, az iskola padlózatának rendszeres tisztítása és fertőtlenítése, valamint a szennyfogó szőnyegek használata.

A szexuálhigiénia és mentálhigiénia témájával a diákok osztályfőnöki órákon az ifjúsági védőnő segítségével önismereti foglalkozások formájában találkoznak, etika órákon az emberi érzelmekről esik szó, osztályfőnöki órák keretében pedig születésszabályozásról, betegségekről.

Az egészségkárosító anyagok tudatos használatának megelőzése komoly feladat. Az alkoholfogyasztás egészségnevelési vonatkozásának ellentmondásos jelensége a társadalmi gyakorlat és az iskolai élet különbözősége. Kiemelt figyelmet fordítunk a napjainkban könnyen és olcsón elérhető szintetikus drogok veszélyességének és kiszámíthatatlanságának megtanítására, valamint arra, hogy diákjaink képesek legyenek felismerni a drogok hatása alatt álló embert, valamint megtenni a legszükségesebb és a legsürgetőbb teendőket az adott helyzet kezelésére.

A megelőző órákat megtartjuk az osztályfőnöki órán és a tantestület pedig pozitív mintát ad a kérdésben, amely rendkívül fontos eleme egészségnevelési elveinknek.

A környezeti nevelés pedagógiai célkitűzései az alábbiak:

- szemléletformálás és ezzel együtt a környezettudatos gondolkodás kialakítása,
- ismeretközvetítés és ezzel együtt az aktív állampolgárrá nevelés,
- helyi környezeti problémák megismertetése, megoldása, illetve a helyi környezeti értékek megismertetése és az aktív megóvás,
- fenntartható fejlődés előmozdítása.

A környezeti nevelés tartalma és tanulási módszerei között hangsúlyos a jövővel való foglalkozás (lokális és globális jövő –személyi jövőkép). Ennek érdekében az osztályfőnöki órákon önismereti órákat tartunk, a komplex természettudomány tantárgy óráin sor kerül az ökológiai alapfogalmak és rendszerek megismertetésére, valamint etika órákon fontos kérdéskört – „én és a többiek”, „én és a közösségem”, „én és az egyház” –járnak körbe tanulóink.

Környezeti nevelésünk szempontjai az alábbiak:

- legyen az egész életen át tartó,
- intézményes és nem-intézményes formában egyaránt fontos – a tanórai tevékenységen kívül az iskolai DSE kirándulásaikor is mindig megjelennek a helyi környezeti problémák,
- legyen interdiszciplináris (tudomány-és tantárgyközi megközelítés),
- legyen egyszerre „lokális" és „globális",
- legyen egyszerre „aktuális" és „jövő orientált",
- legyen rendszerszemléletű,
- neveljen együttműködésre,
- neveljen problémamegoldásra,
- neveljen új értékrendszerre,
- legyen multikulturális.

13. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünkkel a tanulók esélyegyenlőségének megteremtését próbáljuk elősegíteni. Szükségesnek tartjuk a területre vonatkozó naprakész információk meglétét, folyamatosan figyeljük diákjainkat, tájékozódunk a tanulók körülményeiről. Figyelembe véve a személyiségvédelmi előírásokat, fokozott diszkrécióval kell kezelni ezt a problémát, amely főleg az osztályfőnökök feladata.

A szociális hátrányok enyhítését segítő legfontosabb tevékenységeink:

- ha tudomásunkra jut, hogy valamelyik gyermek folyamatos étkeztetése vagy egyéb alapvető ellátása nem biztosított, intézkedéseket teszünk ennek megoldására (iskolai alapítvány, helyi önkormányzat, családsegítő szolgálat segítsége),
- elősegítjük és szorgalmazzuk, hogy ismerjék meg és éljenek azokkal a kulturális és technikai lehetőségekkel, amelyeket családjuk nem, de iskolánk biztosítani tud,
- az átlagosnál nagyobb szerepet vállalunk az ilyen tanulók esetében a pályaválasztás előkészítésében és lebonyolításában,
- támogatást nyújtunk helyi, regionális és országos pályázatokon való részvételükhöz,
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése tanórákon és tanórán kívüli foglalkozások keretében,
- hiányzások fokozott figyelemmel kísérése,
- a szociálisan rászorult családok gyermekük tankönyveinek beszerzéséhez állami támogatásból származó anyagi hozzájárulást kapnak,
- menzai térítési díjak esetében a törvény alapján meghatározott kedvezményeket alkalmazunk,
- alapítványaink a lehetőségeik szerint támogatják az arra rászoruló, szociálisan hátrányos helyzetben lévő tanulókat,
- személyes megbeszélések a problémamegoldó képességek fejlődésének elősegítése érdekében.

Az intézményben folyó pedagógiai munkával szemben alapkövetelmény, hogy minden tanuló részére biztosítsa a fejlődéséhez szükséges feltételeket, megteremtse a lehetőséget képességeinek kibontakoztatásához, segítsen leküzdeni azokat a hátrányokat, melyek családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.

Az ebben való közreműködés minden oktató alapvető feladata és kötelessége. Az osztályfőnökök szorosan együttműködnek más osztályfőnökökkel és szaktanárokkal, hogy feltárják a keletkezett hátrányokat.

Az iskola az esélyegyenlőség érdekében is szorosan együttműködik:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtókkal, így különösen az iskolaorvossal, védőnővel, háziorvossal,
- a családsegítő szolgálattal, gyermekjóléti szolgálattal,
- nevelési tanácsadóval,
- rendőrséggel,
- lakóhely szerinti illetékes jegyzővel.

Általános feladataink:

- tankötelezettség teljesítésének biztosítása,
- egészségnevelés,
- drogmegelőzés,
- bűnmegelőzés,
- szabadidős programok,
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók szűrése.

Speciális tevékenységek:

- hátrányos helyzet, veszélyeztetettség, sajátos nevelési igény, beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek feltárása,
- felzárkóztató és egyéni fejlesztő foglalkozások szervezése,
- szakszolgálati ellátás biztosítása külső segítők bevonásával.

Megelőzési feladatok:

Időben fel kell ismerni a hátrányos helyzet és veszélyeztetettség kialakulására utaló jeleket. Ezek tünetei és okai egyrészt a tanuló szocializációjának környezeti feltételeiből, másrészt viselkedési zavaraiból állapíthatók meg.

Megelőzési tevékenységek:

- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidős tevékenység biztosítása,
- egészségnevelési programok,
- drogprevenció,
- ösztöndíjprogramba való részvétel támogatása.

Az oktató feladatai a megelőzésben:

Az oktatónak nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe kell vennie a tanuló egyéni képességeit, szociokulturális helyzetét, fel kell figyelnie a családban jelentkező gondokra, amit megkönnyít a törvényes képviselőkkel való folyamatos kapcsolattartás.

Fontos, hogy megtörténjen az észlelt és a sikeres tovább haladást akadályozó egyéni sajátosságok, képesség- és jártassághiányok felismerése és jelzése a törvényes képviselőnek, és a megfelelő szakembernek. Tanulási és teljesítményzavarok esetén a Nevelési Tanácsadónak vagy a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak.

Az osztályfőnöknek kiemelt szerepe van a megelőzésben. Feladata a gyermek személyiségének sokoldalú megismerése. Fontos, hogy az osztályfőnöki órákon megismerje a tanulók társas kapcsolatait, viszonyait, segítse a társas beilleszkedési képességek javítását, folyamatosan figyelemmel kísérje a rábízott tanulók iskolai teljesítményét és egyéb iskolai tevékenységét.

Pedagógiai feladatok:

Törekedni kell a tanulók családi helyzetének megismerésére: biztosítottak-e a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételek (lakhatás, étkezés, ruházattal való ellátás).

Osztályfőnöki órákon meg kell ismertetni a tanulókkal, hogy melyek a fejlődésükre ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségüket károsító szerek veszélyei. Az osztályfőnöki órákon vagy egyéb alkalmakkor meghívott szakemberek tartanak előadást saját szakterületükről (rendőr, pszichológus, védőnő, orvos, környezetvédelmi szakember) ezzel is segítve a felvilágosító tevékenységet.

A pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényezők megléte esetén jelezni kell a további beavatkozás szükségességét a megfelelő intézményeknek és folyamatos kapcsolattartás útján figyelemmel kell kísérni az esetet annak megoldásáig. Az osztályfőnökök feladata a veszélyeztetettség megelőzése, a megfelelő időben történő jelzések és beavatkozások megvalósítása, további szakmai segítség kérése, illetve külső intézményekkel való kapcsolattartás, együttműködés.

Az osztályfőnök felmérik a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű és a potenciálisan veszélyeztetett tanulókat és a jogszabályi előírások szerint járnak el.

Az osztályfőnök, illetve az oktatók szerepet vállalnak abban, hogy az arra jogosult tanulók ösztöndíjpályázatokról és alapítványok által kiírt pályázati lehetőségekről értesüljenek és pályázatukat elkészítsék. Együttműködnek az általános gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekkel, szakemberekkel: iskolaorvos, védőnő, pszichiáter, gyermekjóléti szolgálat.

14. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, illetve hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola dicséretben részesíti.

Az iskola tehát jutalmazza azt a tanulót, aki:

- kiemelkedő tanulmányi eredményt ér el,
- tanulmányi munkáját a képességeihez mérten kiemelkedően végzi,
- tanulmányi versenyen helyezést ér el,

- kulturális tevékenységet folytat,
- kimagasló sportteljesítményt ér el,
- a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez.

Az igazgatói és oktatói testületi dicséretekre, iskolai jutalmakra javaslatot tehet az oktatói testület bármely tagja, de elsősorban az illetékes szaktanár és az osztályfőnök.

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretek adhatók:

- szaktanári,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- oktatói testületi.

Az egész évben kiemelkedő tanulmányi munkát végzett tanulók tantárgyi dicséretét a bizonyítványba be kell vezetni

Az év végi jutalmak odaítéléséről – az osztályfőnök javaslatára, figyelembe véve az iskola lehetőségeit – az oktatói testület dönt. Az oktatói testület által odaítélt jutalmakat az igazgató az iskolai ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan adja át.

A tanulók a tanév végén könyvvel, könyvutalvánnyal és oklevéllel jutalmazhatók.

Az utolsó éves tanulók legjobbjai kitüntetésben és lehetőség szerint egyéb jutalomban is részesíthetők.

Négy kitüntető cím adományozható:

- az iskola legjobb tanulója,
- a legeredményesebb versenyző,
- a legjobb közösségi ember,
- a jó tanuló – jó sportoló.

A kitüntetéseket és az okleveleket az oktatói testület adományozza, a döntést az osztályfőnök előterjesztése alapján hozza meg. Az átadásra a ballagási ünnepélyen kerül sor. Az átadásig a kitüntetettek neve hivatali titoknak minősül. Az átadással egyidejűleg a kitüntetett tanulók képe felkerül a lépcsőházban elhelyezett tablóra. Ez utóbbiról az igazgatóhelyettes gondoskodik.
A pénzjutalmak fedezetét a Végzett Türrös Tanulók Alapítványa és a Türr István Szakközépiskoláért Alapítvány lekötött pénzeszközeinek kamatai biztosítják.

15. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek

Oktatói testületünk fontosnak tartja, hogy az iskola ne csak az oktatás helyszíne legyen, felkészítsen a vizsgára és a későbbi munkavégzésre, hanem alakuljon ki kötődés a diákok és az intézmény, illetve az itt dolgozó emberek között. Ebben nagy szerepet tulajdonítunk az iskolai életet színesítő eseményeknek, programoknak.

Tanévenként váltakozva, iskolai ünnepély keretében emlékezünk meg az 1848-as, illetve az 1956-os forradalom egyikéről. A további nemzeti ünnepekhez, emléknapokhoz kapcsolódóan rádiós megemlékezést készítenek diákjaink.

Az iskolai élethez kapcsolódó rendezvények, ünnepek: gólyatábor, évnyitó, gólyák avatása, sportnap, nyugdíjas találkozó, diáknap, szalagavató ünnepség és bál, ballagás, tanévzáró.

Az iskola diákjai saját elhatározásuk szerint részt vesznek városi, megyei és országos szervezésű tanulmányi és sportversenyeken. A humán munkaközösség megfelelő számú jelentkező esetén megrendezi az iskolai szavaló, helyesírási és szép kiejtési versenyt. Idegen nyelvből, történelemből és matematikából háziversenyeket szervezünk az érdeklődő tanulók számára. A testnevelő tanárok kosárlabda, kispályás labdarúgás, röplapda és asztalitenisz sportágakban versenyeket szerveznek.

Évente, különböző helyszíneken kerül lebonyolításra a Bajai Szakképzési Centrum tagintézményeinek találkozója, ahol a diákok és az oktatók egyaránt megismerkedhetnek a többi tagintézmény munkájával.

A végzett tanulók gyakran visszajárnak iskolánkba. Beszámolnak a felsőoktatási intézményekben szerzett tapasztalataikról, illetve a munkába állás örömeiről, esetleges gondjairól. Rendszeresek az érettségi találkozók.

Az iskola emlékeit, hagyományait a gazdag anyaggal ellátott iskolamúzeum őrzi, amelyet volt tanulók, vendégek látogatnak, olykor gyarapítanak.

Rendszeresen képviseltetjük magunkat pályaválasztási szülői értekezleteken a városunk és beiskolázási körzetünk általános iskoláiban. Ezeken adunk tájékoztatást iskolánk képzési rendjéről, a szakmaágazatokról, a választható idegen nyelvekről, az emelt óraszámú oktatásról és a tervezett szakképzésekről.

Az általános iskolák nyolcadikosainak és szüleiknek, valamint a középiskolák végzőseinek tájékoztatót tartunk, igény szerint pályaorientációs foglalkozásokat, valamint az érdeklődők számára nyílt napot rendezünk.

IV. KÉPZÉSI PROGRAM

1. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: 09 Gazdálkodás és menedzsment
- A szakma megnevezése: Pénzügyi-számviteli ügyintéző
- A szakma azonosító száma: 5 0411 09 01
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése:
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

BAJAI SZC TÜRR ISTVÁN TECHNIKUM
OM azonosító: 203028/015
6500 Baja, Bácska tér 1.
Tel.: +36 79 524 670
Honlap: www.turr.hu
E-mail: turr@turr.hu

Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. Óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. 1. félév óraszám		1/13. 2. félév óraszám		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	Éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	7	252	9	324	14	490	14	492	24	744	35	636	35	627	35	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	3	108	3	108							6	108				
	Vállalkozások működtetésének alapismeretei			4	144							6+2	114+36				
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	1	36									2	36				
	Digitális alkalmazások	2,5	90	2	72							9	162				
Vállalkozások gazdálkodási feladatai	Gazdálkodási ismeretek					2	66	1,5	54	1	31			4	72	2,5	73
	Gazdasági számítások					0,5+1	18+36	1	36					2+2	36+36	0,5+0,5	18+18
Pénzügyi ügyintézői feladatok	Pénzügy					4,5	162	4,5	166	2	62			12	214	5	160
	Irodai szoftverek alkalmazása									3	93					3	93
	Adózás							1	36	3	93			4+2	69+36	2+1,5	59+46
	Elektronikus bevallás									3,5	109					3,5+1,5	109+47
Könyvvezetés és beszámolókészítés feladatai	Számvitel					4	136	4+1	128+36	3,5	109	6	108	6	110	6	184
	Számviteli esettanulmányok					2	72	1	36	1+0,5	46	2+1	36+18	2+1	36+18	2,5	72
	Számítógépes könyvelés									4,5	139					4,5	144

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.22-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség

Alkalmassági követelmények

Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges

Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

A SZAKMAI OKTATÁS MEGSZERVEZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRGYI FELTÉTELEK

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- Számítógép, illetve mobil IT eszközök
- Internet hozzáférés, wi-fi
- Nyomtató
- Scanner
- Projektor
- Fénymásoló
- Irodai szoftverek (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, adatbáziskezelő, prezentációs)
- Iktatórendszer vagy dokumentumkezelő rendszer
- Irodatechnikai eszközök
- jogtár

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- Számítógép, illetve online műveletek végzésére alkalmas mobil IT eszközök
- Internet hozzáférés, wi-fi
- Nyomtató
- Számítógépes szoftver (Integrált ügyviteli rendszer, amely magában foglalja a főkönyvi könyvelés, pénzügy, tárgyi eszköz, bér, készlet analitika területeket)
- ÁNYK
- Prezentációs eszközök és irodai szoftverek
- Jogtár

Kimeneti követelmények

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Tudatosan használja a gazdasági élettel kapcsolatos alapfogalmakat, felismeri a gazdasági élet szereplőit, azok kapcsolatrendszerét. Megadott szempontok alapján meghatározza a családi háztartás feladatait, bevételeit és kiadásait, megtervezi a háztartás pénzgazdálkodását. Magabiztosan tesz különbséget a vállalkozás belső és külső érintettjei és azok érdekeltségi rendszere között. Értelmezi a munkavállalók kapcsolatát a vállalkozással, feltárja a munkaviszony létesítésének fontosabb elemeit, azonosítja a munkaszerződés formai és tartalmi elemeit. Összehasonlítja a vállalkozási formákat, vállalkozások alapításának, működésének, megszűnésének jellemzőit. Megadott szempontok alapján képes kiválasztani a legmegfelelőbb vállalkozási formát. Megfogalmazza az egyéni vállalkozás alapításának feltételeit, az alapítás módját. Meghatározza a vállalkozások gazdasági feladatait, elkészít alapvető gazdasági számításokat, és értelmezi a kapott eredményeket. Ismeri a leltár készítésének folyamatát, szabályait, a leltározás során alkalmazandó bizonylatokat és azok használatát. Értelmezi a különböző adózási alapfogalmakat, érti az alapvető adónemek lényegét. Használja a vállalkozás működéséhez szükséges ügyfélkapu szolgáltatásokat. Bekapcsolódik online ügyintézés folyamatába. Használja a felhőszolgáltatások által biztosított lehetőségeket, létrehoz, módosít dokumentumokat. Adott szituációnak megfelelően tudatosan alkalmazza a viselkedéskultúra elvárásainak megfelelő kapcsolattartási szabályokat. Kezeli a vállalkozás adatait, rögzíti, tárolja azokat az előírásoknak megfelelően. Megbízható adatforrásokat használ. Szakmai útmutatásnak megfelelően elkészíti a hivatalos dokumentumokat. Minden területen környezettudatos magatartásra törekszik.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés/ módok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Bemutatja a gazdasági élet szereplőit, különbséget tesz azok érdekeltségi rendszere között.	Azonosítja a gazdasági élet szereplőit, ismeri jellemzőiket. Megérti a szereplők közötti üzleti, pénzügyi kapcsolatoknak a gazdaság működésére gyakorolt hatását.	Törekszik a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok megértésére, érdeklődik e kapcsolatok gazdaságra gyakorolt hatása iránt. Törekszik arra, hogy megértse a gazdasági folyamatok környezetre gyakorolt hatá-	Együttműködve másokkal azonosítja a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat.

			sát, a negatív környezeti hatások csökkentésének szükségességét.	
2.	Bemutatja a munkaviszony létesítésének legfontosabb elemeit, feltételeit, a munkaszerződés	Megnevezi a munkaviszony létesítésének jogszabályi (formai és tartalmi) feltételeit.	Figyelemmel kíséri a munkaviszony létesítésére vonatkozó jogszabályok változását, elkötelezett a szabá-	Önálló véleményt formál a szerződés elfogadásáról vagy elutasításáról.
	formai és tartalmi követelményeit.		lyos foglalkoztatásban.	
3.	Összehasonlítja a vállalkozási formákat, megadott szempontok alapján kiválasztja a legalkalmasabb szervezeti formát az adott tevékenységi profilhoz. Munkája során felhasználja a vállalkozások alapítására, működésére, megszűnésére vonatkozó jogszabályi előírásokat.	Érti a vállalkozási formák közötti különbségeket, előnyöket és hátrányokat. Ismeri a vállalkozások alapításának, működésének és megszűnésének szabályait.	Törekszik a vállalkozásokkal összefüggő szabályok helyes és normakövető alkalmazására.	Önálló javaslatot fogalmaz meg egy szakmai ötlet megvalósítására legalkalmasabb vállalkozási formára.

4.	Elvégzi a vállalkozás alapításával és működtetésével kapcsolatos adminisztratív teendőket.	Ismeri a vállalkozás alapításának dokumentumait, tudja az ügyintézés módját, helyét, feltételeit.	A vállalkozás alapítása során elfogadja a releváns jogszabályi előírásokat.	Ügyintézői feladatait a szakmai útmutatás alapján végzi.
5.	Megfogalmazza az egyéni vállalkozás alapításának feltételeit és az alapítás módját.	Ismeri az egyéni vállalkozás jellemzőit, a vállalkozás alapításával, működésével és megszüntetésével kapcsolatos szakmai és jogi információkat.	Igénye van az egyéni vállalkozásokkal kapcsolatos feladatok és összefüggések helyes felismerésére.	Önálló véleményt alkot arról, hogy egy szakmai ötlet megvalósításához alkalmas forma-e az egyéni vállalkozás.
6.	Alapvető statisztikai számításokat végez, és az eredményeket értelmezi.	Viszonyszámokat, középértékeket számol. Érti és értelmezi a kapott eredményeket és a közöttük fennálló összefüggéseket.	Törekszik a megbízható adat- és információforrások használatára.	Felelősséget vállal saját számításainak eredményeiért.
7.	Adatokat szolgáltat a statisztikai bevallás elkészítéséhez.	Ismeri az alapvető statisztikai számításokat, viszonyszámokat és középértékeket. Ismeri az elektronikus statisztikai adatszolgáltatási rendszer használatát.	Törekszik a megbízható adat- és információforrások használatára.	Felelősséget vállal saját számításainak eredményeiért.
8.	Használja a saját és a vállalkozás ügyeinek intézéséhez rendelkezésre álló ügyfélkapu és online szolgáltatásokat (e-bevallás, efelvételi, erkölcsi bizonyítványigény-	Ismeri az ügyfélkapu és az online ügyintézés előnyeit.	Törekszik az ügyfélkapu és az online szolgáltatások nyújtotta lehetőségek mind szélesebb körének használatára.	Önállóan használja az ügyfélkaput, és utasítás alapján elvégez online ügyintézési műveleteket.

	lés stb.).			
9.	Elvégzi a feladatkörébe tartozó leltározási feladatokat, használja az ezekhez előírt bizonylatokat.	Ismeri a leltár készítésének folyamatát, szabályait, a leltározás során alkalmazandó bizonylatokat és azok használatát.	A leltározás során törekszik a precíz munkavégzésre.	Betartja a leltározási folyamatra vonatkozó útmutatásokat.
10.	Előkészíti a leltározás dokumentumait, részt vesz a leltározás lebonyolításában.	Ismeri a leltározás dokumentumait. Ismeri a leltározás menetét, lebonyolítási rendjét, a szükséges bizonylatokat.	Törekszik a leltározással összefüggő feladatok pontos elvégzésére.	Önállóan végzi a leltározás egyes részfeladatait.
11.	Családi költségvetést készít. Megtervezi a saját céljai eléréséhez szükséges bevételeket. Megtervezi egy családi projekt megvalósításának finanszírozását. Használja az online banki szolgáltatásokat.	Ismeri az online banki szolgáltatások körét.	Kritikusan szemléli a különböző forrásokból származó hitelintézeti ajánlatokat.	Önállóan intézi az életvezetéséhez kapcsolódó fizetési feladatokat.
12.	Értelmezi a különböző adózási alapfogalmakat. Érti az alapvető adónemek lényegét.	Ismeri az adózás alapfogalmait, az alapvető adónemeket.	Belátja az adóval kapcsolatos szabályok követésének fontosságát.	Betartja az adóügyi szabályokat.

13.	Közösen dolgozik felhőszolgáltatásokban társaival. Dokumentumot hoz létre, módosít, megosztott dokumentumokat kezel.	Ismeri a felhőszolgáltatások működését, a közös dokumentum kezelés használatának szabályait. Munkája során használja a papír nélküli kommunikációs formákat.	Elkötelezett a felhőszolgáltatások alkalmazása iránt. Előnyben részesíti a környezettudatos magatartást.	Új felhőszolgáltatási megoldásokat kezdeményez.
14.	Irodai szoftvereket használ. Betartatja a munka-, vagyon-, tűz-, balesetvédelmi és egészségügyi előírásokat.	Ismeri az irodai ügyviteli szoftvereket, a levelezés, az ügyirat- és szerződéskészítés követelményeit, valamint az iratmegőrzés szabályait.	Figyelemmel kíséri az ügyviteli folyamatokat támogató technikai újdonságokat.	A szakmai előírásoknak megfelelően végzi a levelezési és ügyiratkezelési feladatokat a környezeti hatások figyelembevételével.
15.	A dokumentumokat a tízujjas vakírás módszerével állítja elő.	Ismeri a vakírás módszerét, amelyet hatékonyan használ a dokumentumkészítés során.	Törekszik tartalmi és formai szempontból egyaránt igényes dokumentumok készítésére.	A tízujjas vakírás módszerével a szokásos időtartam alatt önállóan végzi feladatait.
16.	Az előírásoknak megfelelően kezeli a vállalkozás adatait, rögzíti, tárolja azokat. Munkája során megbízható adatforrásokat használ. Kiválasztja a rendelkezésre álló információk közül a munkájához szükségeseket.	A számítógépet, illetve a mobil IT eszközöket szakszerűen használja a meghatározott hibahatáron belüli adatbevitelre. Alkalmazza a legfontosabb irodai programokat, ismeri azok alkalmazási területeit.	Nyitott az új adatkezelési, rögzítési, tárolási módszerek alkalmazására, figyelemmel a környezetvédelmi előírásokra.	A rendelkezésre álló kereteken belül új megoldásokat kezdeményez az adatkezelési, adatrögzítési és tárolási feladatok megoldására.

17.	Szakmai útmutatásnak megfelelően elkészíti a vállalkozás működéséhez szükséges hivatalos dokumentumokat.	Irodai dokumentumokat állít elő (hivatalos levelek, ajánlatkérés stb.).	Elkötelezett a pontos és szabályos munkavégzés mellett. Törekszik arra, hogy az egyes projektek tervezése, megvalósítása során a kisebb környezeti hatással járó lehetőséget válassza.	Vezetői utasítás alapján elkészíti a szükséges dokumentumokat.
18.	Adott szituációnak megfelelően alkalmazza a kapcsolattartás kulturált szabályait.	Ismeri a hétköznapi és gazdasági életben használatos viselkedéskultúra alapvető szabályait.	Képviseli és tudatosan alkalmazza szituációhoz igazítottan a kulturált kapcsolattartás szabályait. Magára nézve is kötelezőnek tartja az udvarias viselkedés etikai szabályait.	Önállóan, felelősséggel használja a megtanult szabályokat, a kapott észrevételek, visszajelzések alapján folyamatosan fejleszti saját viselkedéskultúráját.

SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés-módok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Azonosítja a vállalkozások gazdasági feladatait.	Megnevezi a vállalkozások számviteli, pénzügyi, adó-	Elfogadja a vállalkozásokkal összefüggő gazdasági feladatokat.	Betartja a vállalkozások gazdasági műveleteinek intézésére
		zási, ügyviteli feladatait. Felismeri a köztük lévő összefüggéseket.		vonatkozó szabályokat.
2.	Rendszerezi a vállalkozás vagyonát	Csoportosítja a vállalkozás vagyontárgyait. Ismeri a vállalkozás életében betöltött szerepüket. Felsorolja a mérlegtételeket. A vagyontárgyakat elhelyezi a mérlegben. Érti a mérleg összefüggéseit.	Elfogadja a vállalkozások vagyonával kapcsolatos jogszabályi előírásokat.	Betartja a vagyontárgyak mérlegtételekbe történő besorolásának szabályait.
3.	Könyvelési feladatokat lát el könyvelőprogram segítségével a vállalkozás szabályzatának megfelelően.	Ismeri a könyvelés szabályait, a vállalkozás helyi számviteli rendjét.	Elfogadja a könyvelésre vonatkozó előírásokat és helyi szabályokat, valamint felettese ellenőrzését.	Vállalja a felelősséget könyvelési tevékenységéért.
4.	Adatokat szolgáltat a számviteli beszámoló elkészítéséhez.	Ismeri a számviteli beszámoló fajtáit, annak részeit és a részek közötti összefüggéseket. Tudja, melyik részt milyen információkból lehet elkészíteni.	Elkötelezett a számviteli beszámoló pontos elkészítése mellett.	Felelősséget vállal a számviteli beszámolóhoz szolgáltatott adatokért.

5.	Gazdasági eseményeket kontíroz, vezeti a főkönyvi és az analitikus nyilvántartásokat, könyvviteli feladásokat készít, egyeztet.	Ismeri és alkalmazza a kontírozás és a főkönyvi könyvelés szabályait. Ismeri a nyilvántartások rendszerét és sajátosságait, az alkalmazott bizonylatokat, azok kapcsolatát.	Elfogadja a könyvelés szabályait. Szükség esetén belső ellenőrzést kezdeményez.	Önállóan végzi a kontírozást, a főkönyvi könyvelést és a feladásokat, a nyilvántartások vezetését.
6.	Ellátja a vállalkozás adókötelezettségéhez kapcsolódó elektronikus ügyintézési feladatokat. Kezeli a nyomtatványkitöltő programot. Kitölti a megfelelő bevallási nyomtatványt. Kapcsolatba lép az ügyfélkapuval. Elektronikusan elküldi a nyomtatványt. Betartja a munka-, vagyon-, tűz-, balesetvédel-	Ismeri a vállalkozást érintő adó- és járulékfizetési kötelezettségeket. Tudja a bevallási és befizetési határidőket. Ismeri a bevallási nyomtatványokat.	Belátja a bevallási és befizetési határidők betartásának fontosságát.	Szakmai irányítás mellett végzi a bevallási és befizetési feladatokat.

	mi és egészségügyi előírásokat.			
7	Bemutatja a vállalkozások, hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások kapcsolatát.	Tisztában van a vállalkozások és hitelintézetek, illetve pénzügyi vállalkozások közötti kapcsolat tartalmával, alapvető sajátosságaival.	Érdeklődik a vállalkozások és hitelintézetek, illetve pénzügyi vállalkozások közötti kapcsolatok iránt.	Vezetői utasítás alapján vesz részt a vállalkozás, a hitelintézetek, illetve pénzügyi vállalkozások közötti kapcsolat alakításában.
8.	Értelmezi a bankügyleteket és a pénzügyi szolgáltatásokat, beazonosítja a pénzforgalommal kapcsolatos eseményeket.	Ismeri a bankügyletek fogalmát, fajtáit, a különböző bankügyletek (aktív, passzív, semleges) jellemzőit, jelentőségét. Ismeri a pénzügyi szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatások és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások). Ismeri a pénzforgalom általános szabályait, a fizetési számlák fajtáit. Tudja az alapvető fizetési módokat.	Kritikusan szemléli a különböző forrásokból származó hitelintézeti ajánlatokat.	Önállóan intézi a munkájához kapcsolódó fizetési feladatokat.
9.	Vezeti a házipénztárt és rendszerezi, nyilvántartja, ellenőrzi a dokumentumokat.	Ismeri és betartja a házipénztár vezetésének jogszabályi előírásait.	Törekszik a házipénztárra vonatkozó szabályok pontos betartására.	Önállóan végzi a házipénztár kezelését.

10.	Előkészíti a banki utalásokat.	Ismeri a banki bizonylatokat és az ügyintésre használt elektronikus banki felületeket.	Szem előtt tartja az utalási határidőket.	Szakmai felügyelet mellett végzi a banki utalásokat.
11.	Kapcsolatot tart a vállalkozás pénzforgalmi szolgáltatójával.	Ismeri a pénzforgalmi szolgáltatókat és a hivatali kapcsolattartás szabályait.	Elfogadja a pénzforgalmi szolgáltatóval kapcsolatos együtt-	Betartja a pénzforgalmi szolgáltatóval folytatott kapcsolat-
			működési szabályokat.	tartás szabályait.
12	Nyilvántartja a pénzügyi bizonylatokat.	Ismeri a szigorú számadású bizonylatok nyilvántartási szabályait.	Szem előtt tartja a számviteli és az adózás rendjére, valamint a bizonylatok nyilvántartására vonatkozó jogszabályi normákat.	Az előírásoknak megfelelően vezeti a pénzügyi nyilvántartásokat.
13	Külföldi gazdasági ügyletek során kiszámolja a valuta-, deviza ügyletek árfolyamváltozásainak hatását.	Ismeri a nemzetközi pénzügyekkel kapcsolatos alapfogalmakat.	Belátja a nemzetközi pénzügyekkel kapcsolatos szabályok követésének fontosságát.	Vezetői utasítás alapján betartja a devizagazdálkodási szabályokat.
14	Használja a különböző biztosítási ágak szolgáltatásait.	Ismeri a biztosítással kapcsolatos alapfogalmakat, és megkülönbözteti az élet- és nem életbiztosításokat.	Kritikusan szemléli a különböző biztosítási ajánlatokat.	Önállóan alkot adekvát kérdéseket a biztosítási termékekkel kapcsolatban.
15	Vezeti a vevői és szállítói nyilvántartásokat.	Tisztában van a vevők és szállítók nyilvántartási rendszerével.	Elkötelezett a nyilvántartások elvárások szerinti vezetése mellett.	Szakmai irányítás mellett végzi a nyilvántartások vezetését, a határidők figyelését, valamint a bejövő számlák tar-

				talmi és alaki megfe-lelőségének vizs-gálatát.
16	Számlázó programok segítségével számlázási, valamit a kapcsolódó adatszolgál-tatási felada-tokat lát el.	Tudja a számlakiállítás szabályait, az adóható-sághoz történő bejelentés és adatszolgáltatás módját. Ismeri a gépi és kézi számla tartalmi és formai kel-lékeit.	A számlák készítése során szem előtt tartja a határidőket, vala-mint a számviteli és adójogszabályok vo-natkozó normáit. Munkája során a kör-nyezettudatos maga-tartást tartja szem előtt.	Szakmai irányítás mellett végzi a számlázási és adatszolgáltatással kapcsolatos fel-adatokat.
17	Kezeli az egyes projek-tekhez kap-csolódó irat-anyagokat, dokumentu-mokat.	Ismeri a vállalat pályá-zati lehetőségeit. Tudja rend-szerezni a pályázati dokumentációkat.	Elfogadja a határidő-ket és az elszámolás követelményeit.	Együttműködve a csapattagokkal látja el a projektek és pá-lyázatok tevékeny-ségeit.
18	Pénz- és hi-telműve-letekkel kap-csolatos ügyeket in-téz. Jelenés jövőérték számítást, il-letve törlesz-tési tervet	Megérti a megtakarítá-sok és hitelezések szükségességét.	Kritikusan szemléli a megtakarítási és hite-lezési ajánlatokat.	Másokkal együtt-működve vesz részt a hitelezési ügyletekben.
	készít, gazda-ságossági mutatókat számol.			
19	Adatokat szolgáltat a finanszíro-zási dönté-sekhez.	Ismeri a finanszírozási döntésekhez szükséges információ-forrásokat.	Belátja a megbízható információforrások fontosságát.	Felelősséget vállal a szolgáltatott ada-tok megbízhatósá-gáért.

20	Vezeti az értékpapír-, a valuta- és deviza- nyilvántartásokat. Elvégzi az értékpapír, valuta és devizaműveletek pénzügyi és ügyviteli lebonyolítását.	Ismeri az értékpapírok fajtáit, kibocsátásuk, nyilvántartásuk módját. Ismeri az árfolyam és hozam számítás módját. Ismeri a valuta- és devizaárfolyamokat.	Elfogadja az értékpapír-, valuta- és deviza- nyilvántartásokra vonatkozó szabályokat.	Betartja és betartatja az értékpapír-, valuta- és deviza- nyilvántartásokra vonatkozó szabályokat.
21	Alkalmazza az adatszolgáltatásra, adatkezelésre és az információbiztonságra vonatkozó szabályokat.	Tisztában van az adatszolgáltatásra, az adatkezelésre és az információbiztonságra vonatkozó szabályokkal.	Figyelemmel kíséri az adatszolgáltatásra, adatkezelésre és az információbiztonságra vonatkozó változásokat.	Munkája során betartja az adatszolgáltatásra, az adatkezelésre és az információbiztonságra vonatkozó előírásokat.
22.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

2. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment
- A szakma megnevezése: Vállalkozási ügyviteli ügyintéző
- A szakma azonosító száma: 5 0411 09 02
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5

- Ágazati alapoktatás megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. 1. félév óraszám		1/13. 2. félév óraszám		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	7	252	9	324	14	504	14	468	24	744	35	630	35	630	35	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	3	108	3	108							6	108				
	Vállalkozások működtetésének alapismeretei			4	144							8	144				
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	1	36									2	36				
	Digitális alkalmazások	2,5	90	2	72							9	162				
Vállalkozások üzletvitele	Üzleti adminisztráció					3	108	1,5	54					5	90	1,5+1,5	47+46
	Pénzforgalmi nyilvántartások									4	124					4+2	124+62
	Kis és középvállalkozások gazdálkodása					2	72	1	36	4	124			4	72	4	124
	Munkaerő-gazdálkodás							2	72	2	62			4	72	2	62
	Adózási ismeretek					1	36	1,5	54	4,5	140			2	36	6	186
	Könyvvezetési alapismeretek							1+1	36+36	2,5	77	1+2	18+36	1+2	18+36	2,5+1,5	77+47
A titkári ügyintézés feladatai	Szövegbevitel számítógépen					2	72	1	36	1	31			4	72	2	62
	Dokumentumszerkesztés					1	36	3	108					2+2	36+36	3	93
	Titkári ügyintézés					1,5+0,5	54+18	1	36	2	62			3	54	3	93
Üzleti kommunikáció	Ügyfélszolgálati kommunikáció					2	72					1+2	18+36	3	54		
	Kommunikáció a titkári munkában					0,5+0,5	18+18	1	36	2	62	3	54	3	54		

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.22-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

Ágazati alapoktatás

A belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség

Alkalmassági követelmények:
- Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
- Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

A SZAKMAI OKTATÁS MEGSZERVEZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRGYI FELTÉTELEK

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- számítógép, illetve mobil IT eszközök
- internet-hozzáférés, wi-fi
- nyomtató
- scanner
- projektor
- fénymásoló
- irodai szoftverek (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, adatbáziskezelő, prezentációs)
- iktatórendszer vagy dokumentumkezelő rendszer
- jogtár

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

- az ágazati alapoktatás eszközjegyzékében szereplő eszközök
- számítógép, illetve online műveletek végzésére alkalmas mobil IT eszközök
- számítógépes szoftverek (számlázási, pénzügyi, munkaügyi, HR, adózási, leltározási, nyilvántartási és ügyviteli feladatok intézéséhez)
- ÁNYK
- prezentációs eszközök és irodai szoftverek
- jogtár

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

AZ ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEINEK LEÍRÁSA

Tudatosan használja a gazdasági élettel kapcsolatos alapfogalmakat, felismeri a gazdasági élet szereplőit, azok kapcsolatrendszerét. Megadott szempontok alapján meghatározza a családi háztartás feladatait, bevételeit és kiadásait, megtervezi a háztartás pénzgazdálkodását. Magabiztosan tesz különbséget a vállalkozás belső és külső érintettjei és azok érdekeltségi rendszere között. Értelmezi a munkavállalók kapcsolatát a vállalkozással, feltárja a munkaviszony létesítésének fontosabb elemeit, azonosítja a munkaszerződés formai és tartalmi elemeit. Összehasonlítja a vállalkozási formákat, a vállalkozások alapításának, működésének, megszűnésének jellemzőit. Megadott szempontok alapján képes kiválasztani a legmegfelelőbb vállalkozási formát. Megfogalmazza az egyéni vállalkozás alapításának feltételeit, az alapítás módját. Meghatározza a vállalkozások gazdasági feladatait, elkészít alapvető gazdasági számításokat, és értelmezi a kapott eredményeket. Ismeri a leltár készítésének folyamatát, szabályait, a leltározás során alkalmazandó bizonylatokat és azok használatát. Értelmezi a különböző adózási alapfogalmakat, érti az alapvető adónemek lényegét. Használja a vállalkozás működéséhez szükséges ügyfélkapu szolgáltatásokat. Bekapcsolódik online ügyintézés folyamatába. Használja a felhőszolgáltatások által biztosított lehetőségeket, létrehoz, módosít dokumentumokat. Adott szituációnak megfelelően tudatosan alkalmazza a viselkedéskultúra elvárásainak megfelelő kapcsolattartási szabályokat. Kezeli a vállalkozás adatait, rögzíti, tárolja azokat az előírásoknak megfelelően. Megbízható adatforrásokat használ. Szakmai útmutatásnak megfelelően elkészíti a hivatalos dokumentumokat. Minden területen környezettudatos magatartásra törekszik.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Bemutatja a gazdasági élet szereplőit, különbséget tesz azok érdekeltségi rendszere között.	Azonosítja a gazdasági élet szereplőit, ismeri jellemzőiket. Megérti a szereplők közötti üzleti, pénzügyi kapcsolatoknak a gazdaság működésére gyakorolt hatását.	Törekszik a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok megértésére, érdeklődik e kapcsolatok gazdaságra gyakorolt hatása iránt. Törekszik arra, hogy megértse a gazdasági folyamatok környezetre gyakorolt hatását, a negatív környezeti hatások csökkentésének szükségességét.	Együttműködve másokkal azonosítja a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat.

2.	Bemutatja a munkaviszony létesítésének legfontosabb elemeit, feltételeit, a munkaszerződés formai és tartalmi követelményeit.	Megnevezi a munkaviszony létesítésének jogszabályi (formai és tartalmi) feltételeit.	Figyelemmel kíséri a munkaviszony létesítésére vonatkozó jogszabályok változását, elkötelezett a szabályos foglalkoztatásban.	Önálló véleményt formál a szerződés elfogadásáról vagy elutasításáról.
3.	Összehasonlítja a vállalkozási formákat, megadott szempontok alapján kiválasztja a legalkalmasabb szervezeti formát az adott tevékenységi profilhoz. Munkája során felhasználja a vállalkozások alapítására, működésére, megszűnésére vonatkozó jogszabályi előírásokat.	Érti a vállalkozási formák közötti különbségeket, előnyöket és hátrányokat. Ismeri a vállalkozások alapításának, működésének és megszűnésének szabályait.	Törekszik a vállalkozásokkal összefüggő szabályok helyes és normakövető alkalmazására.	Önálló javaslatot fogalmaz meg egy szakmai ötlet megvalósítására legalkalmasabb vállalkozási formára.
4.	Elvégzi a vállalkozás alapításával és működtetésével kapcsolatos adminisztratív teendőket.	Ismeri a vállalkozás alapításának dokumentumait, tudja az ügyintézés módját, helyét, feltételeit.	A vállalkozás alapítása során elfogadja a releváns jogszabályi előírásokat.	Ügyintézői feladatait a szakmai útmutatás alapján végzi.
5.	Megfogalmazza az egyéni vállalkozás alapításának feltételeit és az alapítás módját.	Ismeri az egyéni vállalkozás jellemzőit, a vállalkozás alapításával, működésével és megszüntetésével kapcsolatos szakmai és jogi információkat.	Igénye van az egyéni vállalkozásokkal kapcsolatos feladatok és összefüggések helyes felismerésére.	Önálló véleményt alkot arról, hogy egy szakmai ötlet megvalósításához alkalmas forma-e az egyéni vállalkozás.

6.	Alapvető statisztikai számításokat végez, és az eredményeket értelmezi.	Viszonyszámokat, középértékeket számol. Érti és értelmezi a kapott eredményeket és a közöttük fennálló összefüggéseket.	Törekszik a megbízható adat- és információforrások használatára.	Felelősséget vállal saját számításainak eredményeiért.
7.	Adatokat szolgáltat a statisztikai bevallás elkészítéséhez.	Ismeri az alapvető statisztikai számításokat, viszonyszámokat és középértékeket. Ismeri az elektronikus statisztikai adatszolgáltatási rendszer használatát.	Törekszik a megbízhat adat- és információforrá sok használatára.	ó Felelősséget vállal saját számításainak eredményeiért.
8.	Használja a saját és a vállalkozás ügyeinek intézéséhez rendelkezésre álló ügyfélkapu és online szolgáltatásokat (e-bevallás, efelvételi, erkölcsi bizonyítványigénylés stb.).	Ismeri az ügyfélkapu és az online ügyintézés előnyeit.	Törekszik az ügyfélkapu és az online szolgáltatások nyújtotta lehetőségek mind szélesebb körének használatára.	Önállóan használja az ügyfélkaput, és szakmai felügyelet alapján elvégez online ügyintézési műveleteket.
9.	Elvégzi a feladatkörébe tartozó leltározási feladatokat, használja az ezekhez előírt bizonylatokat.	Ismeri a leltár készítésének folyamatát, szabályait, a leltározás során alkalmazandó bizonylatokat	A leltározás során törekszik a precíz munkavégzésre.	Betartja a leltározási folyamatra vonatkozó útmutatásokat.
		és azok használatát.		
10.	Előkészíti a leltározás dokumentumait, részt vesz a leltározás lebonyolításában.	Ismeri a leltározás dokumentumait. Ismeri a leltározás menetét, lebonyolítási rendjét, a szükséges bizonylatokat.	Törekszik a leltározással összefüggő feladatok pontos elvégzésére.	Önállóan végzi a leltározás egyes részfeladatait.

11.	Családi költségvetést készít. Megtervezi a saját céljai eléréséhez szükséges bevételeket. Megtervezi egy családi projekt megvalósításának finanszírozását. Használja az online banki szolgáltatásokat.	Ismeri az online banki szolgáltatások körét.	Kritikusan szemléli a különböző forrásokból származó hitelintézeti ajánlatokat.	Önállóan intézi az életvezetéséhez kapcsolódó fizetési feladatokat.
12.	Értelmezi a különböző adózási alapfogalmakat. Érti az alapvető adónemek lényegét.	Ismeri az adózás alapfogalmait, az alapvető adónemeket.	Belátja az adóval kapcsolatos szabályok követésének fontosságát.	Betartja az adóügyi szabályokat.
13.	Közösen dolgozik felhő szolgáltatásokban társaival. Dokumentumot hoz létre, módosít, megosztott dokumentumokat kezel.	Ismeri a felhőszolgáltatások működését, a közös dokumentum kezelés használatának szabályait. Munkája során használja a papír nélküli kommunikációs formákat.	Elkötelezett a felhőszolgáltatások alkalmazása iránt. Előnyben részesíti a környezettudatos magatartást.	Új felhőszolgáltatási megoldásokat kezdeményez.
14.	Irodai szoftvereket használ. Betartja a munka-, vagyon-, tűz-, balesetvédelmi és egészségügyi előírásokat.	Ismeri az irodai ügyviteli szoftvereket, a levelezés, az ügyirat- és szerződéskészítés követelményeit, valamint az iratmegőrzés szabályait.	Figyelemmel kíséri az ügyviteli folyamatokat támogató technikai újdonságokat.	A szakmai előírásoknak megfelelően végzi a levelezési és ügyirat-kezelési feladatokat a környezeti hatások figyelembevételével.
15.	A dokumentumokat a tízujjas vakírás módszerével állítja elő.	Ismeri a vakírás módszerét, amelyet hatékonyan használ a dokumentumkészítés során.	Törekszik tartalmi és formai szempontból egyaránt igényes dokumentumok készítésére.	A tízujjas vakírás módszerével a szokásos időtartam alatt önállóan végzi feladatait.

16.	Az előírásoknak megfelelően kezeli a vállalkozás adata-	A számítógépet, illetve a mobil IT eszközöket szak-	Nyitott az új adatkezelési, rögzítési, tárolási módszerek alkalmazá-	A rendelkezésre álló kereteken belül új megoldásokat kez-
	it, rögzíti, tárolja azokat. Munkája során megbízható adatforrásokat használ. Kiválasztja a rendelkezésre álló információk közül a munkájához szükségeseket.	szerűen használja a meghatározott hibahatáron belüli adatbevitelre. Alkalmazza a legfontosabb irodai programokat, ismeri azok alkalmazási területeit.	sára, figyelemmel a környezeti előírásokra.	deményez az adatkezelési, adatrögzítési és tárolási feladatok megoldására.
17.	Szakmai útmutatásnak megfelelően elkészíti a vállalkozás működéséhez szükséges hivatalos dokumentumokat.	Irodai dokumentumokat állít elő (hivatalos levelek, ajánlatkérés stb.).	Elkötelezett a pontos és szabályos munkavégzés mellett. Törekszik arra, hogy az egyes projektek tervezése, megvalósítása során a kisebb káros környezeti hatással járó lehetőséget válassza.	Vezetői utasítás alapján elkészíti a szükséges dokumentumokat.
18.	Adott szituációnak megfelelően alkalmazza a kapcsolattartás kulturált szabályait.	Ismeri a hétköznapi és gazdasági életben használatos viselkedéskultúra alapvető szabályait.	Képviseli és tudatosan alkalmazza szituációhoz igazítottan a kulturált kapcsolattartás szabályait. Magára nézve is kötelezőnek tartja az udvarias viselkedés etikai szabályait.	Önállóan, felelősséggel használja a megtanult szabályokat, a kapott észrevételek, visszajelzések alapján folyamatosan fejleszti saját viselkedéskultúráját.

SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés-módok, attitűdök	
1.	Azonosítja a vállalkozások gazdasági feladatait.	Megnevezi a vállalkozások számviteli, pénzügyi, adózási, ügyviteli feladatait. Felismeri a köztük lévő összefüggéseket.	Elfogadja a vállalkozásokkal összefüggő gazdasági feladatokat.	Betartja a vállalkozások gazdasági műveleteinek intézésére vonatkozó szabályokat.
2.	Értelmezi a bankügyleteket és a pénzügyi szolgáltatásokat, beazonosítja a pénzforgalommal kapcsolatos eseményeket.	Ismeri a bankügyletek fogalmát, fajtáit, a különböző bankügyletek (aktív, passzív, semleges) jellemzőit, jelentőségét. Ismeri a pénzügyi szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatások és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások). Ismeri a pénzforgalom általános szabályait, a fizetési számlák fajtáit. Tudja az alapvető fizetési módokat.	Kritikusan szemléli a különböző forrásokból származó hitelintézeti ajánlatokat.	Önállóan intézi a munkájához és életvezetéséhez kapcsolódó fizetési feladatokat.
3.	Kapcsolatot tart a vállalkozás pénzforgalmi szolgáltatójával.	Ismeri a pénzforgalmi szolgáltatókat és a hivatali kapcsolattartás szabályait.	Elfogadja a pénzforgalmi szolgáltatóval kapcsolatos együttműködési szabályokat.	Betartja a pénzforgalmi szolgáltatóval folytatott kapcsolattartás szabályait.
4.	Nyilvántartja, rögzíti és egyezteti a pénzügyi bizonylatokat.	Ismeri a szigorú számadású bizonylatok kezelési, nyilvántartási szabályait.	Elkötelezett a szabályos bizonylatkezelés iránt.	Bizonylatkezelési feladatait önállóan végzi.
5.	Vezeti az értékpapírok nyilvántartásait.	Ismeri az értékpapírok fajtáit, kibocsátásuk és nyilvántartásuk módját.	Követi az értékpapír nyilvántartására vonatkozó szabályokat.	Betartja az értékpapír nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

6.	Előkészíti a finanszírozási feladatokat.	Ismeri a finanszírozás módjait. Tudomással bír a pályázatok útján történő finanszírozási lehetőségről, annak alapvető jellemzőiről. Ismeri a rövidlejáratú banki hitelek tipikus formáit. Ismeri a likviditási (pénzforgalmi) terv összeállítását. Tudja, mely adatok szükségesek a finanszírozási döntések meghozatalához és ismeri az adatok forrását.	Kritikusan értékeli a lehetőségeket. Nyitott az új megoldásokra.	Másokkal együttműködve vesz részt a finanszírozási döntések előkészítésében.
7	Összeállítja a hitelezés és pénzügyi tervezés információszükségletét a pénz időértékére figyelemmel.	Ismeri a hitelezés folyamatát, a hitelekkel kapcsolatos számítási módokat. Képes összehasonlítani különböző hitelkonstrukciókat.	Kritikusan szemléli a különböző hitellehetőségeket. Nyitott az új megoldásokra, de minden esetben figyelembe veszi a kockázatot.	Másokkal együttműködve vesz részt a hitelezési ügyletekben.
8	Elvégzi az valuta- és devizaműveletek pénzügyi és ügyviteli lebonyolítását. Külföldről történő árubeszerzése és értékesítése során tisztában van a valuta-, devizaárfolyam hatásaival.	Ismeri a valuta- és devizaárfolyamokat. Ismeri az árfolyam alakulásának hatását a vállalkozás működésére.	Elfogadja az valuta- és deviza- nyilvántartásokra vonatkozó szabályokat.	Betartja és betartatja a valuta- és deviza-nyilvántartásokra vonatkozó szabályokat.

9.	Előkészíti a rendelkezésre álló információk birtokában a vállalkozás üzleti tervének rá bízott részeit.	Ismeri az üzleti terv felépítését, az egyes részek információszükségletét. Ismeri a marketing-terv, működési terv, humánerőforrás terv, pénzügyi terv felépítését és készítésének módját. Tisztában van az arculati elemek jelentőségével.	Kreativitásra törekszik az üzleti terv, illetve részeinek készítése során. Üzleti terv elkészítése során törekszik a környezetvédelmi előírások betartására.	Vezetői iránymutatásnak meglelően alakítja az üzleti terv, illetve részeinek tartalmát.
10.	Figyelemmel kíséri a különböző biztosítási ágak szolgáltatásait.	Ismeri a biztosítással kapcsolatos alapfogalmakat, megkülönbözteti az élet- és nem életbiztosításokat.	Kritikusan szemléli a különböző biztosítási ajánlatokat.	Önállóan alkot adekvát kérdéseket a biztosítási termékekkel kapcsolatban.
11.	Elvégzi a munkavállalók munkaviszonyának létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos feladatokat.	Ismeri a munkaszerződés tartalmi és formai követelményeit. Ismeri a munkaviszony létesítésének és megszüntetésének folyamatát. Ismeri a tevékenységekhez kapcsolódó adminisztrációs teendőket.	Elkötelezett a szabályos foglalkoztatás mellett, igyekszik elkerülni a szabálytalanságokat.	Felelősséget vállal a munkaviszonnyal összefüggésben kifejtett tevékenységéért.
12.	Vezeti a munkavállalók bérre és munkaviszonyra vonatkozó nyilvántartásait.	Ismeri a munkaügyi nyilvántartó karton, belépési, kilépési nyomtatványok, kereset- és járulékigazolások kiállításával kapcsolatos teendőket.	Törekszik a bizonylatok helyes felismerésére és rendeltetésük szerinti rendszerezésére.	Felelősséget vállal a munkaviszonnyal összefüggésben kifejtett tevékenységéért.
13.	Munkaviszonya esetén a saját béréhez kapcsolódó bizonylatokat értelmezi.	Ismeri és elkészíti a bérszámfejtés bizonylatait.	Törekszik a bizonylatok helyes felismerésére és rendeltetésük szerinti rendszerezésére.	A vezetői utasításnak megfelelően végzi a bizonylatok rendszerezését.

14	Vezeti a pénzügyi és adónyilvántartásokat, ellátja a vállalkozás adókötelezettségéhez kapcsolódó elektronikus ügyintézési feladatokat. Használja az adó- és járulékfizetések intézéshez rendelkezésre álló szoftvereket és az ügyfélkapu szolgáltatásait.	Ismeri a vállalkozást érintő adó- és járulékfizetési kötelezettségeket és nyomtatványokat. Tisztában van az elektronikus bevallás-elküldés menetével.	Elkötelezett a szabályos és precíz munkavégzésre. Figyelemmel kíséri a jogszabályi változásokat.	Betartja az adó- és járulékfizetésre vonatkozó bevallási és befizetési határidőket.
15.	Rendszerezi a vállalkozás vagyonát.	Csoportosítja a vállalkozás vagyontárgyait. Ismeri a vállalkozás életében betöltött szerepüket. Felsorolja a mérlegtételeket. A vagyontárgyakat elhelyezi a mérlegben. Érti a mérleg összefüggéseit.	Elfogadja a vállalkozások vagyonával kapcsolatos jogszabályi előírásokat.	Betartja a vagyontárgyak mérlegtételekbe történő besorolásának szabályait.
16.	Felismeri az alapvető pénzforgalmi és számviteli bizonylatokat és azok rendeltetését.	Kiválasztja és kezeli a beszerzéshez és az értékesítéshez kapcsolódó számlákat, pénzügyi bizonylatokat, nyilvántartásokat. Elkülöníti a tárgyi eszköz és a készletnyilvántartás bizonylatait.	Törekszik a bizonylatok helyes felismerésére és rendeltetésük szerinti rendszerezésére.	A vezetői utasításnak megfelelően végzi a bizonylatok rendszerezését.

17.	Számlázó programok segítségével számlázási, valamint a kapcsolódó adatszolgáltatási feladatokat lát el.	Tudja a számlakiállítás szabályait és az adóhatósághoz történő bejelentés és adatszolgáltatás módját.	Elkötelezett a számlázási és adatszolgáltatási feladatok határidőre történő pontos elvégzése iránt.	Felelősséget vállal a számlakiállítással és adatszolgáltatással összefüggésben kifejtett tevékenységéért.
18.	Előkészíti a banki utalásokat.	Ismeri a banki bizonylatokat és az ügyintésre használt elektronikus banki felületeket.	Szem előtt tartja az utalási határidőket.	Szakmai felügyelet mellett végzi a banki utalásokat.
19.	Gazdasági eseményeket kontíroz, vezeti a főkönyvi és az analitikus nyilvántartásokat, könyvviteli feladásokat készít, egyeztet.	Ismeri és alkalmazza a kontírozás és a főkönyvi könyvelés szabályait. Ismeri a nyilvántartások rendszerét és sajátosságait, az alkalmazott bizonylatokat, azok kapcsolatát.	Elfogadja könyvelés szabályait. Szükség esetén belső ellenőrzést kezdeményez.	Önállóan végzi a kontírozást, a főkönyvi könyvelést és a feladásokat, a nyilvántartások vezetését.
20.	Vezeti a vállalkozás alapnyilvántartásait (naplófőkönyv, pénztárkönyv, bevételi és költségnyilvántartás, bevételi nyilvántartás) és részletező nyilvántartásait.	Ismeri és alkalmazza a kapcsolódó szabályokat.	Elfogadja a könyvelés szabályait, szükség esetén belső ellenőrzést kezdeményez.	Önállóan vezeti a nyilvántartásokat a rendelkezésre álló bizonylatok alátámasztásával.

21.	Elkészíti a külső, belső kapcsolat-teremtést, kapcsolat-tartást és kapcsolat-lezárást szolgáló dokumentumokat, ezeket rendszerezi és kezeli.	Ismeri a dokumentumok típusait, a dokumentum-szerkesztés szabályait, az iratok tartalmi és formai követelményeit.	Szem előtt tartja a kimenő dokumentumokkal kapcsolatos vállalati előírásokat. Elkötelezett az anyaghasználat csökkentése iránt.	Önállóan intézi a dokumentum-kezeléssel kapcsolatos feladatokat.
22.	Munkája során használja az IKT eszközöket. Betartja a munka, vagyon-, tűz-, balesetvédelmi és egészségügyi előírásokat.	Tisztában van a papír nélküli kommunikációs formák, online felületetek és visszajelzések használatának előnyeivel.	Előnyben részesíti a papír nélküli, online kommunikációs formákat.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg az online kommunikációs formák alkalmazására.
23.	Használja a munkájához szükséges irodai eszközöket és irodai számítógépes program-csomagot. Ellátja a feladatkörébe tartozó irodai készlet-gazdálkodási feladatokat.	Ismeri az irodai számítógépes programcsomagokat, a különböző irodai eszközöket és használatuk előnyeit.	A pontos és precíz munkavégzés érdekében kész a támogató irodai számítógépes programcsomagok és a különböző irodai eszközök előírás szerinti használatára.	Szokásos időtartam alatt feldolgozza a ki- és bemenő dokumentumokat, biztosítva ezzel a hatékony munkavégzést.

24.	Elkészíti a szervezeten belüli és kívüli rendezvények programját, összeállítja programtervét, kiválasztja a partnereket, és lebonyolítja a programot.	Ismeri a rendezvényszervezéssel kapcsolatos feladatokat, azok sorrendjét, azonosítja a felmerülő problémákat, és azonosítja a megoldási lehetőségeket.	Elkötelezett a rendezvények minőségi megszervezése iránt. Zöld rendezvények szervezésével elkötelezett a környezetbarát életmódra.	Felelősséget vállal a rendezvényszervezés során végzett munkájáért.
25.	Kapcsolatot tart a vállalkozás munkatársaival, ügyfeleivel, partnereivel és külső szervezetekkel.	Ismeri a kapcsolattartás széles körben elfogadott normáit.	Reflektív magatartást tanúsít a kapcsolattartás terén.	Vezetői útmutatás alapján önállóan képes a kapcsolattartásra.
26.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

3. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus, Logisztika és szállítmányozás szakmairánnyal

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Közlekedés és szállítmányozás
- A szakma megnevezése: Logisztikai technikus
- A szakma azonosító száma: 5 1041 15 06
- A szakma szakmairányai: Logisztika és szállítmányozás, Vasúti árufuvarozás
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Kereskedelem ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: Logisztikai feldolgozó, Raktáros

- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: (2023/2024. tanévig)
  - Technikumi oktatásban: 140 óra,
  - Érettségire épülő oktatásban: 160 óra.
- A Képzési és Kimeneti Követelmények szerinti szabályozás következtében a tanulmányaikat 2020. szeptember 1-én megkezdő, 2024/2025 tanévben 13. évfolyamos tanulócsoportra az egybefüggő szakmai gyakorlat változás nem vonatkozik.
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama
- (2024/2025. tanévtől kezdődően minden tanulócsoportra vonatkoztatva):
- Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 300 óra, Kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben: 160 óra
  Jelen Szakmai Program rendelkezése szerint 11. évfolyamot követően 140 óra, 12. évfolyamot követően 160 óra (összesen 300 óra) az egybefüggő szakmai gyakorlat.

A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

Közlekedés és szállítmányozás ágazat – Logisztikai technikus szakma óraterve 2026. szeptember 1-től

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9.		10.		11.		12.		13.		1/13.				2/14.	
		óraszám		óraszám		óraszám		óraszám		óraszám		1. félév óraszám		2. félév óraszám		óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	Heti	éves	Heti	éves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	7	252	9	324	14	504	14	504	24	~~748~~ 744	35	~~626~~ 630	35	630	35	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági ismeretek	3	108	3	108							6	108				
	Vállalkozások működtetése			2	72							4	72				
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	1	36	2	72							4	72				
	Digitális alkalmazások	2,5	90	2	72							9	162				
Közlekedés	Közlekedési alapok					3+1	108+36					4	72			1+0,5	31+16
	Közlekedés technikája és üzemvitele					4	144							7+2	126+36		
Szállítmányozás	Külkereskedelmi és vámismeretek					2	72			1	31			2+2	36+36	1	31
	Általános szállítmányozás							3	108	2,5	77	2	36			4,5+0,5	140+15
	Ágazati szabályozások							4	144					6	108	1	31
	Szállítmányozói feladatok									5,5	170					5,5+0,5	170+16
Raktározás	Raktározási alapok					2	72					2	36	2+2	36+36		
	Raktári tárolás és anyagmozgatás					2	72					2	36	2	36		
	Raktári mutatószámok							2	72					2	~~30~~ 36	1,5	46
	A raktárirányítás rendszere									1	31					2	62
	Raktárvezetés									1,5	46					1,5+0,5	46+16
Logisztika	Logisztikai alapok											1	~~14~~ 18			2,5+0,5	77+16
	Beszerzési logisztika													2	36	1,5+0,5	46+16
	Logisztikai alapok, beszerzési logisztika							2	72	3	93						
	Készletezési logisztika													1+1	18+18	2	62
	Termelési logisztika													1+1	18+18	2	62
	Elosztási logisztika													1+1	18+18	2	62
	Készletezési, termelési, elosztási logisztika							3	108								
	Készletezési, elosztási logisztika									4	124						
	Termelés logisztika, minőség a logisztikában									3,5	109						
	Minőség a logisztikában															2	62

A tantárgy órakeretéből minimálisan hány százalékot kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni:

Munkavállalói ismeretek	0%
Munkavállalói idegen nyelv	0%
Gazdasági ismeretek	0%
Vállalkozások működtetése	0%
Kommunikáció	0%
Digitális alkalmazások	0%
Közlekedési alapok	0%
Közlekedés technikája és üzemvitele	0%
Külkereskedelmi és vámismeretek	0%
Általános szállítmányozás	0%
Ágazati szabályozások	0%
Szállítmányozói feladatok	50%
Raktározási alapok	50%
Raktári tárolás és anyagmozgatás	50%
Raktári mutatószámok	0%
A raktárirányítás rendszere	50%
Raktárvezetés	50%
Logisztikai alapok, beszerzési logisztika	20%
Logisztikai alapok	20%
Beszerzési logisztika	20%
Készletezési, termelési, elosztási logisztika	20%
Készletezési, elosztási logisztika	20%
Készletezési logisztika	20%
Termelési logisztika, minőség a logisztikában	20%
Termelési logisztika	20%
Elosztási logisztika	20%
Minőség a logisztikában	20%

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.29-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség

Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges.
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges.

A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- Számítógép internetkapcsolattal
- Projektor, nyomtató, szkenner
- Irodai szoftverek
- Bizonylatok
- Irodai eszközök és berendezési tárgyak

ESZKÖZJEGYZÉK SZAKIRÁNYÚ OKTATÁSRA

Logisztika és szállítmányozás szakmairány:

- Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek
- Térképek - belföldi és nemzetközi útvonalak
- A szakirányoknak megfelelően áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, fuvarokmányok
- Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat, az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények, kézikönyvek, utasítások
- Vonalkódolvasó
- Mérőeszközök
- Pénztárgép
- Tanraktár kialakítása (legalább 20 különböző árucikkel, cikkenként minimum 3-3 termékkel, egyedi cikkszámmal és vonalkóddal, egységcsomagolásban)
- Kézi anyagmozgató eszközök

Kimeneti követelmények

AZ ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEINEK LEÍRÁSA

A kereskedelem ágazati alapoktatás általános és széleskörű gazdasági tudás és gazdálkodási képesség megszerzését biztosítja, ami egyaránt szükséges és hasznos minden, ágazati szakmában betöltött munkakör esetében. A tanulók az alapoktatás után felmérik a háztartás feladatait, bevételeit és kiadásait, megtervezik a háztartás pénzgazdálkodását. Elemzik a vállalkozások és a többi gazdasági szereplő kapcsolatát, és megkülönböztetik az egyes vállalkozási formákat. Megszerzett ismereteik alapján megértik az alapvető jogi fogalmakat, és példákon keresztül bemutatják az alapvető fogyasztói jogokat. A szituációnak megfelelően, hatékonyan kommunikálnak. Elsajátítják és betartják a hétköznapi viselkedési formákat, az alapvető viselkedéskultúra elvárásainak megfelelően viselkednek. Tájékozódnak az üzleti környezetben, ellátják a gazdálkodó szervezeteknél előforduló egyszerű, digitális eszközökhöz köthető feladatokat, bekapcsolódnak az információs társadalomba, és ezek önfejlesztésre ösztönzik őket. Ismerik az értékesítési folyamat szereplőit és az értékesítési technikákat. Megkülönböztetik az egyes közlekedési alágazatokat, felmérik a beszerzéshez, a tároláshoz és az értékesítéshez kapcsolódó feladatokat, elkészítik az ezekhez szükséges bizonylatokat.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI:

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Felméri és elemzi a gazdasági szereplők közti kapcsolatot.	Ismeri a gazdasági szereplőket, azok jellemzőit, és a köztük lévő kapcsolatokat (pl. pénz és piac kapcsolatrendszere).	Figyelemmel kíséri a gazdaság szereplői közötti kapcsolat alakulását. Nyitott az új gazdasági információk befogadására és elemzésére.	Irányítás mellett feltárja a gazdasági szereplők közötti kapcsolatrendszert.
2.	Elkészíti a háztartás költségvetését figyelembe véve a bevételeket, a kiadásokat és megtakarításokat.	Azonosítja a háztartás bevételi forrásainak és kiadásainak főbb kategóriáit.	Pontosan végzi a számításokat. Igényeit reálisan határozza meg, figyelembe véve a háztartás költségvetésének kereteit/lehetőségeit, tiszteletben tartja az egyes családtagok igényeit.	A háztartás költségvetésével kapcsolatban önállóan hoz döntéseket, és javaslatokat fogalmaz meg.
3.	Elkészíti a kapott információk alapján a háztartási munkamegosztást és időbeosztást.	Megnevezi a háztartáson belüli főbb feladatokat. Ismeri a közöttük lévő fontossági sorrendet.	Figyelembe veszi az egy háztartásban élők készségeit, erősségeit, gyengeségeit a feladatok kiosztásakor.	Önállóan elkészíti saját vagy egy elképzelt háztartás munkamegosztását.
4.	Elemzi az egyes vállalkozási formákat, összehasonlítja az egyes típusok előnyeit, hátrányait.	Felsorolja a vállalkozási formákat. Átfogóan ismeri az egyes típusok jellemzőit.	Kritikusan szemléli az egyes vállalkozási formák jellemzőit, hogy az adott szituációban a legmegfelelőbb típust tudja kiválasztani.	Egy adott gazdasági szituációban önálló javaslatokat fogalmaz meg az adekvát vállalkozási forma kiválasztására.
5.	Esettanulmányokon keresztül feldolgozza az állami költségvetés legfontosabb bevételeit, kiadásait.	Azonosítja az állami bevételek és kiadások főbb kategóriáit, jellemzőit.	Törekszik az állami költségvetés bevételeinek és kiadásainak alapos megismerésére és megértésére.	A csoporttársakkal együttműködve, útmutatás alapján értelmezi az állami

				költségvetés alakulását.
6.	Esettanulmányokon keresztül alkalmazza az alapvető fogyasztói jogokat.	Ismeri a szavatosság, termékfelelősség és a garancia fogalmát, jellemzőit. Megérti a fogyasztóvédelmi törvény előírásait.	Szem előtt tartja az előírásokat, tiszteletben tartja a fogyasztók érdekeit, elkötelezett a fogyasztóvédelmi kérdések tisztázása iránt.	Betartja és betartatja az előírásokat, korrigálja saját, vagy mások hibáit.
7.	A gyakorlatban alkalmazza a vállalkozást érintő jogi alapismereteket, értelmezi a különböző típusú szerződéseket.	Ismeri a jogok és kötelezettségek fogalmát, az üzleti élet alapvető szerződéstípusait, alaki kellékeit.	Elkötelezett a jogszabályok maradéktalan megismerése és betartása iránt.	Irányítás mellett értelmezni tudja a jogi szövegeket.
8	Vevőhöz / ügyfélhelyzethez igazított módon alkalmazza a megtanult kommunikációs technikákat (pl. adatbázisból hiányzó ügyféladatokat kér be, ajánlatot kér meglévő üzleti partnerektől, áruátvételkor tapasztalt eltéréseket rendez, panaszokat kezel).	Ismeri a kommunikáció szereplőit, tényezőit és folyamatát, valamint az alapvető kommunikációs technikákat.	Szem előtt tartja, hogy minden helyzet más kommunikációs stílust, technikát igényel, és a megtanult ismereteket ehhez igazítottan rugalmasan, empatikusan és proaktív módon alkalmazza.	Önállóan dönt a helyzethez igazítottan, hogy milyen stílusban és technikát alkalmazva kommunikál, felelősséget vállal saját kommunikációs stílusáért.
9	Adott szituációnak megfelelően alkalmazza a kulturált kapcsolattartás szabályait.	Ismeri a hétköznapi és gazdasági életben használatos viselkedéskultúra alapvető szabályait.	Képviseli és tudatosan alkalmazza szituációhoz igazítottan a kulturált kapcsolattartás szabályait. Magára nézve is kötelezőnek tartja az udvarias viselkedés etikai szabályait.	Önállóan, felelősséggel használja a megtanult szabályokat, a kapott észrevételek, visszajelzések alapján folyamatosan

				fejleszti saját viselkedéskultúráját.
10	Szövegszerkesztő, illetve táblázatkezelő szoftverrel alapszintű dokumentumot, illetve táblázatot készít és formáz (pl. tartalmi és formai követelményeknek megfelelő üzleti levelet ír).	Ismeri a szövegszerkesztő formázás alapvető szabályait és a táblázatkezelő program felhasználási lehetőségeit. Üzleti levelet tud írni (ajánlatkérés, megrendelés, megrendelés visszaigazolása, érdeklődő levél).	Az irodai szoftverek használata során törekszik a fenntartható, pontos, precíz munkára. Nyitott az új megoldásokra.	Önállóan használja az irodai szoftvereket. Képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására.
11	Az ágazathoz tartozó témában információt keres az interneten, kiválasztja és feldolgozza azt.	Ismeri a biztonságos internethasználat szabályait és a digitális, online kommunikáció eszközeit.	Elfogadja és tiszteletben tartja a biztonságos internethasználat szabályait.	Szakmai irányítással digitális tartalmakat keres meghatározott céllal és az instrukciók szerint felhasználja ezeket.
12	Elemzi a kereskedelmi szolgáltatói tevékenység legfontosabb jellemzőit, összetettségét, és a különböző szolgáltatások körét.	Ismeri a szolgáltatási tevékenység alapvető részeit, valamint annak legfontosabb termékeit és fajtáit, melyekkel ügyfélként is találkozik a mindennapokban.	Érdeklődik és nyitott a kereskedelmi szolgáltatások megismerésére.	Önállóan képes eligazodni a különböző szolgáltatások körében.
13	Kiválasztja a szükséges/megfelelő adattartalmakat a bizonylatok kitöltéséhez.	Ismeri a dokumentumok adattartalmát (nyugta, számla, szállítólevél).	Érti az üzleti életben a dokumentálás fontosságát és a dokumentumok relevanciáját.	Segítséggel képes nyugták pontos kitöltésére, a kitöltött számlákon, szállító-
				leveleken felismeri az alapvető formai hibákat.

14	Megkülönbözteti az áruforgalmi folyamat egyes szakaszait. Átlátja az árubeszerzés, készletezés és az értékesítés alapvető kapcsolatát.	Ismeri az áruforgalmi folyamat legfontosabb elemeit, jellemzőit, környezetvédelmi szabályait.	Kritikusan szemléli az áruforgalom egyes szakaszait. Törekszik a gazdaságilag leghatékonyabb, környezetterhelés szempontjából fenntarthatóbb megoldások kialakítására.	Önállóan eligazodik az áruforgalmi folyamat különböző szakaszaiban.
15	Áruajánlással segíti a vevőt / ügyfelet a vásárlási döntésben.	Ismeri a vásárlás lehetséges indítékait, a vásárlási döntés folyamatát, az értékesítési módokat és technikákat, felismeri a vevői típusokat.	Az áruajánlás során empatikus és reflektív. Viselkedése minőségorientált. Fontosnak tartja az áruk környezetre gyakorolt hatását, felkészült arra, hogy erről a vásárlóknak pontos tájékoztatást adjon.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg, amelyekkel irányítja a vásárlási döntés folyamatát. Felelősséget vállal a vevő / ügyfél igényeinek kiszolgálásáért.

SZAKMAIRÁNYOK KÖZÖS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI:

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	A munkavégzés során betartatja a vonatkozó munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi előírásokat.	Alkalmazói szinten ismeri a tevékenységéhez szükséges munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi előírásokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés és a környezetvédelmi szabályok mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.
2	Besorolja az árukat a megfelelő tűzveszélyességi kategóriába, és tűzvédelmi szempontból azonosítja az együttes anyagtárolás veszélyeit.	Meghatározza a veszélyes áruk tárolásához szükséges raktározási feladatokat, munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi előírásokat.	Szem előtt tartja a biztonságos és környezettudatos munkavégzést.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért, és korrigálja saját, vagy mások hibáit.
3	Vizsgálja a veszélyes áru fuvarozási szabályzata alapján az áru továbbításához használt okmányra bejegyzett adatok helyességét, sorrendiségét.	Alkalmazói szinten ismeri a veszélyes áru fuvarozási feltételeit tartalmazó szabályzatot. Ismeri az adatok okmányra történő bejegyzésének szabályát.	Törekszik a veszélyes áru biztonságos továbbítására a teljes fuvarozási útvonalon.	Önállóan felelős a fuvarozásra vonatkozó előírások betartásáért, szükség esetén beavatkozik és javíttatja a hibákat.
4	Kiválasztja, hogy mely dokumentumok tartoznak a pénzforgalmi tranzakciókhoz, a tevékenységéhez	Részletekbe menően ismeri a fizetési módokat, valamint azok gyakorlati alkalmazásának jelentőségét.	Törekszik a kiváló minőségi munkavégzésre és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	Felelősséget vállal az adatszolgáltatás tartalmáért és határidőre történő teljesítéséért.
	kapcsolódó banki			

	tranzakcióhoz csatolható, megfelelő dokumentumokat kitölti.			
5	Átváltja a különböző országok pénznemeit eladási és vételi árfolyamok alapján.	Alkalmazza a valutaváltási ismereteit.	Figyelembe veszi a különböző bankok átváltási árfolyamait a vállalat eredményessége szempontjából.	Munkaköri feladatát önállóan végzi, feladatait, jelentéseit, a konverziót önállóan végrehajtja.
6	Kiválasztja az adott munkatevékenységhez szükséges piackutatás módszerei (primer, szekunder) közül a megfelelőt. Információt szerez a szekunder adatokból, melyeket elemez, és statisztikai mutatókat számít.	Ismeri a piackutatáshoz szükséges módszereket, meghatározza a piackutatás módszerei közül a feladathoz leginkább illőt.	Törekszik az alapos és pontos munkavégzésre, a feldolgozott adatokból számítógépes alkalmazás segítségével kimutatást készít (grafikonok, diagramok).	Kreatívan tekint az előtte álló szakmai feladatokra, és képes csapatban, másokkal együttműködve olyan elemzéseket készíteni, amelyek hatékonyan támogatják a vállalati döntéseket.
7	Üzleti levelet, szállítási értesítést és megrendeléseket ír elektronikusan a tartalmi és formai követelményeknek megfelelően.	Digitális tartalmakat hoz létre különböző formátumokban (pl. szöveg, táblázatok, képek stb.), és saját vagy mások által létrehozott tartalmakat szerkeszt, módosít.	A javító szándékú megjegyzéseket elfogadja, és szükség esetén beépíti munkájába.	Kisebb szervezetben önállóan, nagyobb szervezetben szakmai irányítás mellett ellátja az üzleti levelezést, szállítólevelek, megrendelések kezelését.
8	Értékeli és összehasonlítja a közlekedési alágazatok fejlődésének ismérveit a napjainkra jellemző közlekedési munkamegosztás területén.	Ismeri a közlekedési alágazatok fejlődésének ismérveit és tulajdonságait a közlekedési munkameg-	Környezetvédelmi szempontból kritikusan szemléli a közlekedési alágazatok ismérveit, tulajdonságait.	Vezetői irányítással hatékonyan vesz részt az árutovábbítási technológiák kidolgozásában.

		osztás területén, és a környezetkárosító hatások tekintetében is.		
9	Értelmezi az egyes alágazatok jellemzőit, amelyek meghatározzák a különböző közlekedési ágak feladatait.	Rendelkezik azokkal az alapvető ismeretekkel, amelyek a közúti, vasúti, vízi és légi ágazatokat jellemzik, ismeri azok előnyeit és hátrányait.	Magára nézve kötelezőnek tartja az alapvető fogalmak ismeretét, amelyek meghatározzák későbbi munkája során a közlekedési alágazatok közötti választást.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a közlekedési alágazatok kiválasztására vonatkozóan.
10	A beszerzéshez, tároláshoz és értékesítéshez kapcsolódó feladatai során megkü-	Ismeri a közlekedési alágazatok jellemzőit és feladatait, tisztában van a beszerzés,	Elkötelezett munkája során az elvárt minőségi szolgáltatás nyújtása iránt, szem	Képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására.
	lönbözteti az egyes közlekedési alágazatok használatának tipikus eseteit.	tárolás és értékesítés lebonyolításának szabályaival.	előtt tartva a fenntarthatóság elvét.	
11	Kiválasztja az áru fuvarozásához leginkább megfelelő közúti, vasúti, vízi, légi járművet.	Alkalmazói szinten ismeri a különböző alágazatok járműveinek használatára vonatkozó előírásokat.	Szakszerűen és precízen alkalmazza munkája során a közlekedési ágak járműveinek használatára vonatkozó előírásokat, törekedve a minimális környezetterhelésre	Önállóan dönt, felelősséggel választja ki az áru továbbításához szükséges megfelelő járművet.

12	Végrehajtja a kiválasztott közlekedési alágazathoz tartozó üzemviteli feladatokat, pl. előkészíti a vonatot a menetrend szerinti indulásra, sorba rendezi a besorozott kocsik fuvarleveleit és egyéb kísérőokmányait, értesíti munkatársát a vonatvizsgálat megkezdéséről.	Ismeri a közlekedési ágazat szállítási folyamatot megelőző, kísérő és követő feladatokat, ismeri a vonatközlekedési tervet és az operatív lebonyolítás folyamatát.	Törekszik az ügyfél igényeinek maradéktalan kielégítésére a minőségi és környezettudatos szolgáltatás biztosítása érdekében.	Szükség esetén javaslatokat fogalmaz meg a szolgáltatások minőségi megvalósulása érdekében.
13	Megtervezi a továbbítási útvonalat belföldön és nemzetközi forgalomban.	Rendelkezik azokkal a földrajzi és szakmai ismeretekkel, amelyek a legoptimálisabb továbbítási útvonal tervezéséhez szükségesek.	Pontosan és szakszerűen, a gazdaságosságot figyelembe véve választja meg az áru továbbításához legmegfelelőbb fuvarozási útvonalat.	Elemzést végez és dönt a legoptimálisabb útvonal tekintetében.
14	Az adott árufuvarozási szituációnak megfelelően alkalmazza az egyes járművek közlekedéséhez előírt kísérőnyomtatványokat (pl. menetlevél, szállítólevél, fuvarlevél).	Alkalmazói szinten ismeri a közlekedési ágazatok járműveinek továbbításához szükséges kísérőnyomtatványok fajtáit és használatuk szabályait.	Pontosan és az előírt szabályokat betartva használja a járművek közlekedéséhez előírt kísérőnyomtatványokat.	Munkája során önállóan betartja és betartatja a járművek közlekedéséhez előírt kísérőnyomtatványok használatára vonatkozó szabályokat.
15	Kitölti a raktározási tevékenységhez szükséges papír- és /vagy elektronikus bizonylatokat (nyilvántartó karton, bevételezési-kiadási bizonylat).	Összefüggéseiben ismeri a raktározási tevékenység lépéseit, és a bizonylatok kitöltésére vonatkozó előírásokat.	Törekszik a kiváló minőségű, fenntartható munkavégzésre, és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	A munkája során a kitöltött dokumentumok tartalmáért vállalja a felelősséget.
16	Meghatározza a szükséges készletek nagyságát, számításokat	Felismeri a vásárolt, saját termelésű, anticipált, ciklikus kész-	Elfogadja, hogy munkájához nélkülözhetetlen a külön-	Vezetői irányítás alapján végzi munkáját.

	végez az egyes készlettípusok meghatározása érdekében.	leteket, és az ABC készlettípusokat beazonosítja.	böző készlettípusok pontos beazonosítása.	
17	Összehasonlítja a különböző közlekedési alágazatok környezetre gyakorolt hatását.	Ismeri és azonosítja az egyes közlekedési ágak környezetre gyakorolt kedvező és kedvezőtlen hatásait.	Tevékenysége során a fuvarozási mód kiválasztásánál szem előtt tartja a lehetséges előnyöket és a hátrányokat, valamint a környezetvédelmi szempontokat.	A munkatársakkal együttműködve, önállóan dönt az áru továbbításához szükséges megfelelő fuvarozási mód kiválasztásáról.

SZAKMAIRÁNYOK SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Logisztika és szállítmányozás szakmairány szakmai követelményei:

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**
1	Felveszi a kapcsolatot az árutovábbításban résztvevő belföldi és nemzetközi szervezetekkel magyar és idegen nyelven, illetve idegen nyelvű okmányokat tölt ki szakszerűen.	Rendelkezik a társalgási szintű, idegen nyelvű szakmai szókinccsel.	Igényli nyelvi szakszókincsének folyamatos bővítését.	Képes az önellenőrzésre az idegen nyelvű okmányok szakszerű és pontos kitöltése során, és képes idegen nyelven hatékonyan kommunikálni a külföldi partnerekkel.

2	Használja a különböző készletszintekhez tartozó szakkifejezéseket, csoportosítja a termékeket a fogyasztói kereslet alapján (kurrens, inkurrens, standard áruk).	Megérti a készletgazdálkodás fogalmát, valamint a készletgazdálkodás során használt különböző készletszintek fogalmait, jellemzőit.	Törekszik munkája során a készletgazdálkodás fogalmainak precíz használatára.	Készletgazdálkodásra vonatkozóan önálló javaslatokat fogalmaz meg a szakmai vezető részére.
3	Megvizsgálja és megállapítja a készletek nagyságát a nyilvántartás és a tényleges készletfelmérés adataiból.	A vásárolt, saját termelésű készleteket, anticipált készleteket, ciklikus készleteket, fluktuációs, szállítási, tartalék alkatrész készleteket, függő, független keresletű készleteket, ABC készlettípusokat beazonosítja.	Belátja, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző készlettípusok pontos beazonosítása.	Vezetői irányítással döntéseket hoz a készletszintnek megfelelően a termelést érintő folyamatokban.
4	Alkalmazza és különbséget tesz a készletértékelési módszerek között.	Alkalmazói szinten ismeri a FIFO, LIFO, HIFO, LOFO, FEFO, súlyozott átlagár készletértékelési módszereket.	A készletértékelési módszerek alkalmazásánál önkritikus a saját munkájával kapcsolatban.	Betartja a készletértékelési módszereknél megtanult alapelveket.
5	Biztonsággal alkalmazza a készletgazdálkodá- si mutatókat. Kiszámolja a készletezési ciklus- időt, a rendelési átfutási időt és a biztonsági készletszintet.	Azonosítja és különbséget tesz az abszolút és relatív készletértékelési mutatókban. Készlettípusokat számol, rendelési tételnagyságot állapít meg.	Törekszik a szabályok betartása melletti legjobb megoldások alkalmazására.	Korrigálja a számítási folyamatokban elkövetett hibáit autonóm módon. Munkája során a vezetőinek prezentált készletgazdálkodási mutatókért vállalja a felelősséget.

6	Kiszámolja az optimális rendelési tételnagyságot.	Alkalmazói szinten érti az EOQ modellt.	Önkritikus a saját számításaival kapcsolatban.	Meglévő költségadatokból önállóan kalkulál mutatókat, folyamatos önellenőrzés mellett.
7	Képes hosszú-és középtávú termelési tervek összeállítására. (aggregált tervezési rendszer, MRP)	Meghatározza és ismerteti a vállalat számára szükséges megfelelő időtávban a termelési terveket.	Igényli a pontos, precíz és felelős munkavégzést a tervek összeállításánál.	Korrigálja a számítási folyamatokban elkövetett hibáit autonóm módon.
8	Kiválasztja és alkalmazza a vállalat számára megfelelő lean eszközöket.	Ismeri az alapvető lean módszereket (5S, kanban) és a TQM-hez kapcsolódó fogalmakat. Azonosítja a minőségbiztosítás és szabályozás közötti különbségeket.	Nyitott a szakmájához kapcsolódó, de más területen tevékenykedő szakemberekkel való szakmai együttműködésre.	A vállalat eredményes működése érdekében felelősen alkalmazza a lean elveit és módszereit.
9	Szervezi a raktár áruforgalmát. Dönt a megrendelések ütemezéséről, miközben a beszerzéssel folyamatos kapcsolatot tart.	Felméri és kezeli az árukészletet, a rendelések előkészítéséhez szükséges feladatokat listázza, majd meghatározza az ehhez kapcsolódó utasításokat.	Igényli a pontos, precíz és felelős munkavégzést.	Felelősséggel végzi a rábízott feladatainak koordinálását, önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.
10	Elektronikusan azonosítja és ellenőrzi a raktárba beérkezett árukat mennyiségileg és minőségileg, komissiózásnál kiszedési jegyzéket állít össze a megrendelések alapján, és megtervezi a különböző termékcso-	Ismeri az áruazonosító rendszereket, a bevételezéshez, komissiózáshoz, expediáláshoz szükséges feladatokat, a különböző tárolási módokat és anyagmozgató eszközöket.	Munkájára szakmailag igényes, pontosan és egyértelműen fogalmazza meg a tevékenységekhez kapcsolódó feladatokat.	Önállóan, segítség nélkül kezeli a felmerülő problémákat.

	portok csomagolásának követelményeit (pl.: darabáru, egységrakomány, veszélyes áru).			
11	Előkészíti és elektronikusan vagy papír ala-	Ismeri az egyes bizonylatok szak-	Törekszik minőségi munkavégzésre, és a	Képes az önellenőrzésre a dokumentá-
	pon kitölti az áruforgalom adott szakaszához kapcsolódó bizonylatokat (bevételezési bizonylat, kiadási bizonylat, raktári nyilvántartó karton stb.).	mai tartalmát, ismeri az elektronikus adattovábbítási eljárásokat, kiválasztja az egyes munkafolyamathoz kapcsolódó információkat.	bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére, a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.	ció elkészítése során, és felelősséggel végzi a rábízott feladatainak koordinálását, önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.
12	Komissiózást végez.	Ismeri a komissiózás fogalmát, típusait: egylépcsős, többlépcsős, statikus, dinamikus, párhuzamos, soros, centralizált, decentralizált, kézi, automatikus. Ismeri a bejárás módjait. Ismeri a megrendelés és a kigyűjtési jegyzék alapú árukiszedést, a Pick bylight és Pick byvoice módszereket.	A rábízott feladatokat pontosan, megfelelő munkatempóban végzi.	Munkatársaival szorosan együttműködve, a vezetői utasításokat betartva, önállóan vagy csapatban dolgozik.

13	Leltározást, selejtezést és leértékelést végez.	Ismeri a leltározás szerepét, előkészítésének, lebonyolításának menetét, a leltárfelvételi ív és a leltározási jegyzőkönyv tartalmi követelményeit. Ismeri a leltáreredmény megállapításának módját, a hiány vagy a többlet lehetséges okait.	Elkötelezett a számítások és a dokumentálás pontos, környezettudatos elvégzése iránt.	Csoportban, vezetői irányítással végzi a leltározást, selejtezést, a szükség szerinti leértékelést.
14	Statikus és dinamikus mutatókat számol (Terület/ térfogat kihasználási mutató), költségszámításokat végez, anyagmozgatáshoz kapcsolódó feladatokat tervez, vevői minőségi mutatók alapján döntést hoz.	Ismeri a különböző tárolási módokat, a költségfajtákat, az anyagmozgató gépek fajtáit és alkalmazásuk feltételeit. Megoszlási viszonyszámokat képez és értelmez.	Szabálykövető, a kalkulációkat rendszerezetten, átláthatóan és pontosan végzi.	Önálló kalkulációkat, javaslatokat, reflexiót fogalmaz meg a vállalat számára a kapott értékekből. Felelősséget vállal az adatszolgáltatás tartalmáért és határidőre történő teljesítéséért.
15	Megfogalmazza az egyes fuvarozási ágak jellemzőit, képes a fuvarozási ágak előnyös	A szállítás, a fuvarozás és a szállítmányozás tartalma között különbséget	Felismeri, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző, szállítmányo-	Vezetői irányítással döntéseket hoz a fuvarozás, szállítmányozás tervezéséről.

	és hátrányos tulajdonságai alapján véleményt alkotni a kiválasztott fuvareszközzel kapcsolatban.	tesz.	záshoz kapcsolódó fogalmak pontos beazonosítása.	

16	Munkája során használja a fuvarozás belföldi szabályozását, a nemzetközi egyezményeket és a vonatkozó jogszabályi hátteret.	A belföldi és nemzetközi egyezményeket és standardokat ismeri, érti a külkereskedelmi szerződés lényeges tartalmi elemeit.	Elfogadja és alkalmazza a szállítmányozásra vonatkozó szabályozásokat, előírásokat.	Magára nézve kötelezőnek tekinti a vonatkozó jogszabályok betartását.
17	Kalkulálja a nemzetközi egyezmények alapján a díjszámítási tömeget.	Azonosítja a bruttó és nettó tömeget, a csomagolási egységeket.	Felismeri, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző díjszámítási módok pontos ismerete és meghatározása.	Önállóan végzi munkáját folyamatos önellenőrzés mellett.
18	Előkészíti az egyes járművek közlekedéséhez használatos nyomtatványokat, pl. szállítólevél, fuvarlevél, árukísérő egyéb okmányok.	Ismeri az egyes bizonylatok szakmai tartalmát, az elektronikus kitöltést és adattovábbítást, az online felületek kezelését, kiválasztja az egyes közlekedési alágazatokhoz kapcsolódó információkat.	Törekszik a hibátlan munkavégzésre és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	Képes az önellenőrzésre a dokumentáció elkészítése során, és felelősséggel végzi a rábízott feladatok irányítását, önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.
19	A külkereskedelmi szerződés előkészítésében részt vesz, és ezek alapján a külkereskedelmi ügyletek szervezését előkészíti a vállalat számára.	Elő- és utókalkulációhoz szükséges ismeretekkel rendelkezik.	Folyamatosan törekszik szaktudásának elmélyítésére.	Önállóan végzi munkáját folyamatos önellenőrzés mellett.

20	Elvégzi a vasúti, közúti, vízi (folyami, tengeri), légi fuvardíjszámítást, a kombinált árufuvarozáshoz kapcsolódó döntéseket előkészíti és a kapcsolódó számításokat elkészíti.	Széles kontextusban ismeri a vasúti, közúti, légi fuvarozásban alkalmazott díjszabás rendszert, a kedvezmények mértékét és igénybevételének lehetőségeit.	Szabálykövető, a kalkulációkat rendszerezetten, átláthatóan és precízen végzi az elektronikus úton elérhető díjszabások alkalmazásával.	Vezetői irányítás mellett megtervezi a fuvarozási módot, és önállóan elvégzi a kapcsolódó díjszámítást.
21	Megköti a fuvarozási és szállítmányozási szerződéseket belföldi és nemzetközi forgalomban magyar és idegen nyelven. Kitölti és kezeli a szükséges okmányokat.	A fuvarozási, szállítmányozási szerződések megkötésére vonatkozó előírásokat, nemzetközi egyezményeket ismeri, alkalmazza a szakmai idegen nyelvet és a szakmai kifejezéseket. Különbséget tesz az értékpapírok és fuvarokmányok között.	A jogszabályi ismeretek helyes alkalmazásával törekszik a kiváló munkavégzésre, és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	A munkája során a kitöltött dokumentumokért vállalja a felelősséget. Felelősséget vállal az adatszolgáltatás tartalmáért és határidőre történő teljesítéséért.
22	Kitölti a pénzforgalmi tranzakciókhoz, a tevékenységéhez kapcsolódó banki tranzakcióhoz csatolható, megfelelő dokumentumokat.	Részletekbe menően ismeri a fizetési módokat, valamint azok gyakorlati alkalmazásának jelentőségét és az online banki felületeket.	Törekszik minőségi munkavégzésre, és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	Képes az önellenőrzésre a dokumentáció elkészítése során, és felelősséggel végzi a rábízott feladatainak koordinálását,

				önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.
23	Szállítmánybiztosítási szerződést köt interneten, és lefolytatja a kártérítési eljárást.	Ismeri a szállítmánybiztosítási formákat, kockázatokat, fedezeteket és kiegészítő biztosításokat, valamint a kártérítési eljárás folyamatának lépéseit, okmányait.	Szem előtt tartja a fedezeti kockázatokat, és a kártérítési eljárás folyamatában képviseli a biztosított fél érdekeit.	Önállóan ellenőrzi a biztosítási feltételeket és betartja a szerződéses feltételeket.
24	Alkalmazza az elektronikus vám elé állítási és TARIC rendszert, valamint kiszámolja a fizetendő vám és az általános forgalmi adó összegét.	Ismeri a vámtarifát, a hatályos vámkódexet, és az áru vám elé állítási folyamatát. Meghatározza a vámértéket, az ügyleti értéket és a fizetendő adókat.	Szem előtt tartja a megfelelő vámeljárás kiválasztását, és kötelezőnek tartja magára nézve a hatályos jogszabályokat.	Betartja és betartatja a hatályos jogszabályokat.
25	Útvonaltervező szoftver alkalmazásával optimalizálja az útvonalat, az elektronikus útdíjszedési rendszer használatával meghatározza az útdíjat, és kiválasztja a viszonylatnak és a küldemény jellegének megfelelő járművet.	Ismeri az úthálózatot, a járművek műszaki jellemzőit, a hatályos jogszabályokat, tisztában van a felmerülő költségek típusaival.	Szem előtt tartja a költségösszetevő tényezőket és az úthálózatra jellemző adottságokat.	Önállóan hoz döntéseket a digitális alkalmazások segítségével az útvonal optimalizálás érdekében.
26	Elektronikus rendszer alkalmazásával online helyfoglalást, illetve hajótérfoglalást végez légi és tengeri forga-	Ismeri a helyfoglalással, a hajótérfoglalással, az árufeladással és az interkontinentális áru-	Megfelelően alkalmazza az online bejelentési felületeket, szem előtt tartja a megbízó igényeit.	Önállóan végzi munkáját, képes az önellenőrzésre, koordinálja a feladatait.

	lomban.	továbbítással kapcsolatos feladatokat, a tömeg és a térfogat arányának meghatározását.		
27	Kiválasztja a külkereskedelmi ügyletnek megfelelő Incoterms paritást, és ennek alapján eladási árat képez.	Ismeri a hatályos Incoterms szokványokat, és azok alkalmazási területeit.	Szem előtt tartja a kereskedelmi szerződés pontos, biztonságos teljesítését, minimalizálja az áru-, ár-, partner-, politikai-, és földrajzi kockázatokat.	Önállóan végzi munkáját, képes az önellenőrzésre, koordinálja a szerződéskötéssel kapcsolatos feladatait.

4. Informatika és távközlés ágazat – Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Informatika és távközlés
- A szakma megnevezése: Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus
- A szakma azonosító száma: 5-0612-12-02
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Informatika és távközlés ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

Informatika és távközlés ágazat – Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. 1. félév óraszám		1/13. 2. félév óraszám		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	7	252	9	324	14	504	14	504	24	742	35	630	35	630	35	1083
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
A jelen és a jövő infokommunikációja	Informatikai és távközlési lapok I.	3	108									6	108				
	Informatikai és távközlési alapok II.			4	144							8	144				
Programozási alapok	Programozási alapok	2	72	2	72							8	144				
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka I.	IKT projektmunka I.	1,5	54	3	108							6	108				
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka II.	IKT projektmunka II.					3	108	2,5	90							7+1	217+31
Hálózatok	Hálózatok I.					4,5+1,5	162+54	4+1	144+36			3	54	14+4	252+72		
	Hálózatok II.									10+0,5	310+16					10+1,5	310+46
	Hálózat programozása és IoT									3+0,5	93+15					3+0,5	93+16
Hálózati operációs rendszerek és felhőszolgáltatások	Szerverek és felhőszolgáltatások							3+1,5	108+54	8	248			6+2	108+36	8	248
Adatbázis-kezelés alapjai	Adatbázis-kezelés I.					2+1	72+36							4+2	72+36		
Szakmai angol	Szakmai angol					2	72	2	72			2+1	54	3	54	2	31

A tantárgy órakeretéből minimálisan hány százalékot kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni:

Munkavállalói ismeretek	0%
Munkavállalói idegen nyelv	0%
Informatikai és távközlési lapok I.	80%
Informatikai és távközlési alapok II.	60%
Programozási alapok	80%
IKT projektmunka I.	80%
IKT projektmunka II.	80%
Hálózatok I.	70%
Hálózatok II.	70%
Hálózat programozása és IoT	80%
Szerverek és felhőszolgáltatások	80%
Adatbázis-kezelés I.	80%
Szakmai angol	0%

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, iemeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.07.15-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

Ágazati alapoktatás

A belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: Nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: Nem szükséges

A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra Fizikai eszközök:

✦ Tanulónként
- 1 db korszerű laptop vagy asztali PC, Windows asztali operációs rendszerrel, internet kapcsolattal, minimum 22” -os monitorral. A PC hardverparamétereit tekintve meg kell felelnie az alábbi elvárásoknak:
  - alkalmasnak kell lennie a képzéshez használt valamennyi szoftver optimális futtatására;
  - hardveres virtualizációt támogató CPU-val kell rendelkeznie;
  - a CPU teljesítményének, valamint a memória és a háttértár kapacitásának alkalmasnak kell lennie az aktuálisan legszélesebb körben használt operációs rendszerek bármelyikét használó virtuális gép futtatására.

✦ Tanulócsoportonként:

- 1db projektor, interaktív panel vagy Webex Board
- 1 db multifunkciós hálózati nyomtató
- Hálózati szereléshez szükséges szerszámok és szerelési anyagok (pl. krimpelőfogó, UTPkábel, csatlakozó)
- Elektronikai áramkörök szereléséhez szükséges szerszámok (pl. forrasztópáka)
- Elektronika játékos formában történő oktatására alkalmas készlet (LabVIEW, Arduino készlet vagy ezekhez hasonló funkcionalitású készlet)
- IoT eszközök és alkatrészek (pl. próbapanel, LED, ellenállás, szenzor)
- 6 tanulónként
  - 1 db WiFi router (vezeték nélküli forgalomirányító)
  - 1 db korszerű laptop
  - 1 db korszerű, iOS illetve CAT operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet
  - 1 db korszerű, Android operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet
  - 2 db kis és közepes vállalati hálózatok forgalomirányítási feladataira és internetkapcsolatának biztosítására alkalmas IOS-t futtató, integrált forgalomirányító
  - 2 db kis- és közepes vállalati hálózatok kapcsolási feladataira alkalmas, IOS-t futtató, VLAN-képes, menedzselhető kapcsoló

Szoftverek:

Az oktatás során használt tanulói PC-k mindegyikére az alábbi listában szereplő szoftverekből a legfrissebb verziójú változatnak, a szoftvertípusokból pedig az ágazatban legszélesebb körben használt szoftvereknek kell rendelkezésre állnia.

- Irodai szoftvercsomag (pl. Microsoft Office)
- Weblapkészítéshez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. Microsoft Visual Studio Code)
- Python programozási nyelvhez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. PyCharm)
- Virtualizációhoz szükséges szoftver:
  - virtualizációs szoftver (pl. Hyper-V, VMWare Workstation)
  - konténer technológiát megvalósító szoftverek (pl. Docker, Kubernetes)
  - Windows és Linux operációs rendszerek telepítőkészlete
- Packet Tracer hálózati szimulációs szoftver
- Hálózatmonitorozó szoftver (pl. Nagios)
- Forgalomfigyelő szoftver (pl. Wireshark)
- Git

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

Fizikai eszközök:

- Tanulónként 1 db korszerű asztali PC, Windows asztali operációs rendszerrel, internet kapcsolattal, minimum 22” -os monitorral. A PC hardverparamétereit tekintve meg kell felelnie az alábbi elvárásoknak:

- ▪ alkalmasnak kell lennie a képzéshez használt valamennyi szoftver optimális futtatására;
- ▪ hardveres virtualizációt támogató CPU-val kell rendelkeznie;
- ▪ a CPU teljesítményének, valamint a memória és a háttértár kapacitásának alkalmasnak kell lennie legalább három, az aktuálisan legszélesebb körben használt szerver vagy kliens operációs rendszerek bármelyikét (Windows, Linux stb.) használó virtuális gép párhuzamos futtatására.

• Tanulócsoportonként:
  - 1db projektor, interaktív panel vagy Webex Board
  - 1 db multifunkciós hálózati nyomtató
  - Hálózati szereléshez szükséges szerszámok és szerelési anyagok (pl. krimpelőfogó, UTP-kábel, csatlakozó)

  6 tanulónként
  - ▪ 1 db WiFi router (vezeték nélküli forgalomirányító)
  - ▪ 1 db korszerű laptop

  3 db kis és közepes vállalati hálózatok forgalomirányítási feladataira és internetkapcsolatának biztosítására alkalmas, IOS-t (Internetwork Operating System) futtató, hálózatbiztonsági funkcionalitással is rendelkező integrált forgalomirányító
  - ▪ 3 db kis és közepes vállalati hálózatok kapcsolási feladataira alkalmas, IOS-t futtató, VLAN-képes, menedzselhető kapcsoló
  - ▪ 2 db ASA (Adaptive Security Appliance) operációs rendszert futtató, hardveres tűzfaleszköz.

Szoftverek:

Az oktatás során használt tanulói PC-k mindegyikére az alábbi listában szereplő szoftverekből a legfrissebb verziójú változatnak, a szoftvertípusokból pedig az ágazatban legszélesebb körben használt szoftvereknek kell rendelkezésre állnia.

• Irodai szoftvercsomag (pl. Microsoft Office)
• Python programozási nyelvhez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. PyCharm)
• Virtualizációhoz szükséges szoftver:

− virtualizációs szoftver (pl. Hyper-V, VMWare ESXi)

− konténer technológiát megvalósító szoftverek (pl. Docker, Kubernetes)

− Windows és Linux operációs rendszerek telepítőkészlete

• Packet Tracer hálózati szimulációs szoftver
• Hálózatmonitorozó szoftver (pl. Nagios)
• Forgalomfigyelő szoftver (pl. Wireshark)
• Git

Kimeneti követelmények

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami egyaránt szükséges és hasznos minden ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátással rendelkeznek az ágazat minden fontos részterületére, ami biztosítja számukra, hogy megalapozott döntést hozzanak arról, hogy melyik szakmában szeretnék folytatni a tanulmányaikat. Ennek megfelelően mindenki tisztában lesz alapszinten a számítógép és a mobil eszközök működésével, szükség esetén szétszed és összeszerel egy számítógépet, telepíti az operációs rendszert, otthoni vezetékes és vezeték nélküli hálózatot állít be, elkészít egy weblapot, kisebb alkalmazásokat kódol, elektronikai kapcsolásokat állít össze, valamint betekintést nyer a mesterséges intelligencia és más jövőbe mutató technológiák felhasználási lehetőségeibe. Az alapvető szakmai készségeken túl kiemelt szerep jut az alapoktatásban a társas és kommunikációs készségek fejlesztésének is, a tanulók képessé válnak egymással együttműködve, csapatban, projekt alapon dolgozni.

Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Adott kapcsolási rajz alapján egyszerűbb áramköröket épít próbapanel segítségével vagy forrasztásos technológiával.	Ismeri az elektronikai alapfogalmakat, kapcsolódó fizikai törvényeket, alapvető alkatrészeket és kapcsolásokat.	A funkcionalitás biztosítása mellett törekszik az esztétikus kialakításra (pl. minőségi forrasztás, egyenletes alkatrész sűrűség, olvashatóság).	Az elektromos berendezésekre vonatkozó munka- és balesetvédelmi szabályokat a saját és mások testi épsége érdekében betartja és betartatja.
2	Alapvető villamos méréseket végez önállóan a megépített áramkörökön.	Ismeri az elektromos mennyiségek mérési metódusait, a mérőműszerek használatát.		

3	Elvégzi a számítógépen és a mobil eszközökön az operációs rendszer (pl. Windows, Linux, Android, iOS), valamint az alkalmazói szoftverek telepítését, frissítését és alapszintű beállítását. Grafikus felületen, valamint parancssorban használja a Windows, és Linux operációs rendszerek alapszintű parancsait és szolgáltatásait (pl. állomány- és könyvtárkezelési műveletek, jogosultságok beállítása, szövegfájlokkal végzett műveletek, folyamatok kezelése).	Ismeri a számítógépen és a mobil informatikai eszközökön használt operációs rendszerek telepítési és frissítési módjait, alapvető parancsait és szolgáltatásait, valamint alapvető beállítási lehetőségeit.	Törekszik a felhasználói igényekhez alkalmazkodó szoftverkörnyezet kialakítására.	Önállóan elvégzi a kívánt szoftverek telepítését, szükség esetén gondoskodik az eszközön korábban tárolt adatok biztonsági mentéséről.

4	Elvégzi a PC perifériáinak csatlakoztatását, szükség esetén új alkatrészt szerel be, vagy alkatrészt cserél egy számítógépben.	Ismeri az otthoni és irodai informatikai környezetet alkotó legáltalánosabb összetevők (PC, nyomtató, mobiltelefon, WiFi router stb.) szerepét, alapvető működési módjukat. Ismeri a PC és a mobil eszközök főbb alkatrészeit (pl. alaplap, CPU, memória) és azok szerepét.	Törekszik a végrehajtandó műveletek precíz és előírásoknak megfelelő elvégzésére.	Az informatikai berendezésekre vonatkozó munka- és balesetvédelmi szabályokat a saját és mások testi épsége érdekében betartja és betartatja.
5	Alapvető karbantartási feladatokat lát el az általa megismert informatikai és távközlési berendezéseken (pl. szellőzés és csatlakozások ellenőrzése, tisztítása).	Tisztában van vele, hogy miért szükséges az informatikai és távközlési eszközök rendszeres és eseti karbantartása. Ismeri a legalapvetőbb karbantartási eljárásokat.	A hibamentes folyamatos működés elérése érdekében fontosnak tartja a megelőző karbantartások elvégzését.	

6	Otthoni vagy irodai hálózatot alakít ki WiFi router segítségével, elvégzi a WiFi router konfigurálását, a vezetékes- és vezeték nélküli eszközök (PC, mobiltelefon, set-top box stb.), csatlakoztatását és hálózati beállítását.	Ismeri az informatikai hálózatok felépítését, alapvető technológiáit (pl. Ethernet), protokolljait (pl. IP, HTTP) és szabványait (pl. 802.11-es WiFi szabványok). Ismeri az otthoni és irodai hálózatok legfontosabb összetevőinek (kábelezés, WiFi router, PC, mobiltelefon stb.) szerepét, jellemzőit, csatlakozási módjukat és alapszintű hálózati beállításait.	Törekszik a felhasználói igények megismerésére, megértésére, és szem előtt tartja azokat a hálózat kialakításakor.	

7	Néhány alhálózatból álló kis és közepes vállalati hálózatot alakít ki forgalomirányító és kapcsoló segítségével, elvégzi az eszközök alapszintű hálózati beállításait (pl. forgalomirányító interfészeinek IP-cím beállítása, alapértelmezett átjáró beállítása).	Ismeri a kis és közepes vállalati hálózatok legfontosabb összetevőinek (pl. kábelrendező szekrény, kapcsoló, forgalomirányító) szerepét, jellemzőit, csatlakozási módjukat és alapszintű hálózati beállításait.		
8	Alkalmazza a hálózatbiztonsággal kapcsolatos legfontosabb irányelveket (pl. erős jelszavak használata, vírusvédelem alkalmazása, tűzfal használat).	Ismeri a fontosabb hálózatbiztonsági elveket, szabályokat, támadás típusokat, valamint a szoftveres és hardveres védekezési módszereket.		

9	Megkeresi és elhárítja az otthoni és kisvállalati informatikai környezetben jelentkező hardveres és szoftveres hibákat.	Ismeri az otthoni és kisvállalati informatikai környezetben leggyakrabban felmerülő hibákat (pl. hibás IP-beállítás, kilazult csatlakozó) és azok elhárításának módjait.		Önállóan behatárolja a hibát. Egyszerűbb problémákat önállóan, összetettebbeket szakmai irányítással hárít el.
10	Internetes források és tudásbázisok segítségével követi, valamint feladatainak elvégzéséhez lehetőség szerint alkalmazza a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Naprakész információkkal rendelkezik a legmodernebb információs technológiákkal és trendekkel kapcsolatban.	Nyitott és érdeklődő a legmodernebb információs technológiák és trendek iránt.	Önállóan szerez információkat a témában releváns szakmai platformokról.
11	Szabványos, reszponzív megjelenítést biztosító weblapokat hoz létre és formáz meg stíluslapok segítségével.	Ismeri a HTML5, a CSS3 alapvető elemeit, a stíluslapok fogalmát, felépítését. Érti a reszponzív megjelenítéshez használt módszereket, keretrendszerek előnyeit, a reszponzív webdizájn alapelveit.	A felhasználói igényeknek megfelelő funkcionalitás és design összhangjára törekszik.	Önállóan létrehozza és megformázza a weboldalt.
12	Munkája során jelentkező problémák kezelésére vagy folyamatok automatizálására egyszerű alkalmazásokat készít Python programozási nyelv segítségével.	Ismeri a Python nyelv elemeit, azok céljait (vezérlési szerkezetek, adatszerkezetek, változók, aritmetikai és logikai kifejezések, függvények, modulok, csomagok). Ismeri az algoritmus fogalmát, annak szerepét.	Jól átlátható kódszerkezet kialakítására törekszik.	Önállóan készít egyszerű alkalmazásokat.

13	Git verziókezelő rendszert, valamint fejlesztést és csoportmunkát támogató online eszközöket és szolgáltatásokat (pl.: GitHub, Slack, Trello, Microsoft Teams, Webex Teams) használ.	Ismeri a Git, valamint a csoportmunkát támogató eszközök és online szolgáltatások célját, működési módját, legfontosabb funkcióit.	Törekszik a feladatainak megoldásában a hatékony csoportmunkát támogató online eszközöket kihasználni.	A Git verziókezelőt, valamint a csoportmunkát támogató eszközöket és szolgáltatásokat önállóan használja.
14	Társaival hatékonyan együttműködve, csapatban dolgozik egy informatikai projekten. A projektek végrehajtása során társaival tudatosan és célirányosan kommunikál.	Ismeri a projektmenedzsment lépéseit (kezdeményezés, követés, végrehajtás, ellenőrzés, dokumentálás, zárás).	Más munkáját és a csoport belső szabályait tiszteletben tartva, együttműködően vesz részt a csapatmunkában.	A projektekben irányítás alatt, társaival közösen dolgozik. A rá-osztott feladatrészt önállóan végzi el.
15	Munkája során hatékonyan használja az irodai szoftvereket.	Ismeri az irodai szoftverek főbb funkcióit, felhasználási területeit.		
16	Az elkészült termékhez prezentációt készít és bemutatja, előadja azt munkatársainak, vezetőinek, ügyfeleinek.	Ismeri a hatékony prezentálás szabályait, a prezentációs szoftverek lehetőségeit.	Törekszik a tömör, lényegretörő, de szakszerű bemutató összeállítására.	A projektcsapat tagjaival egyeztetve, de önállóan elkészíti az elvégzett munka eredményét bemutató prezentációt.

Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**

1	Használja a Git verziókezelő rendszert, valamint a fejlesztést támogató csoportmunka eszközöket és szolgáltatásokat (pl. GitHub, Slack, Trello, Microsoft Teams, Webex Teams)	Ismeri a legelterjedtebb csoportmunka eszközöket, valamint a Git verziókezelő rendszer szolgáltatásait.	Igyekszik munkatársaival hatékonyan, igazi csapatjátékosként együtt dolgozni. Törekszik a csoporton belül megkapott feladatok precíz, határidőre történő elkészítésére, társai segítésére.	Hálózatfejlesztési projektekben, valamint hálózat és alkalmazásüzemeltetési folyamatokban irányítás alatt dolgozik, a rábízott részfeladatokat önállóan is elvégzi, a megvalósításért felelősséget vállal.
2	A megfelelő kommunikációs formát alkalmazva (e-mail, chat, telefon, prezentáció stb.) munkatársaival és az ügyfelekkel hatékonyan kommunikál műszaki és egyéb információkról magyarul és angolul.	Ismeri a különböző kommunikációs formákra (e-mail, chat, telefon, prezentáció stb.) vonatkozó etikai és belső kommunikációs szabályokat. Angol nyelvismerettel rendelkezik (KER B1 szint). Ismeri a gyakran használt szakmai kifejezéseket angolul.	Kommunikációjában konstruktív, együttműködő, udvarias. Feladatai végrehajtásában a felhasználói igényeknek leginkább megfelelő, minőségi megoldásra törekszik.	A felelősségi körébe tartozó feladatokkal kapcsolatban a vállalati kommunikációs szabályokat betartva, önállóan kommunikál az ügyfelekkel és munkatársaival.
3	Hálózat- és alkalmazásüzemeltetés során felmerülő problémákat old meg és hibákat hárít el webes kereséssel, valamint internetes tudásbázisok használatával.	Ismeri a hibakeresés szisztematikus módszereit, a problémák elhárításának lépéseit. Ismeri a munkájához kapcsolódó internetes keresési módszereket és tudásbázisokat.	Törekszik a problémák kezeléséhez a weben talált megoldásokat alkalmazni, implementálni.	Internetes információszerzéssel önállóan old meg problémákat és hárít el hibákat.

4	Munkája során cél szerint alkalmazza a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Alapszintű alkalmazási szinten ismeri a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Nyitott az új technológiák megismerésére, és törekszik azok hatékony, felhasználói igényeknek megfelelő, költséghatékony felhasználására a hálózatfejlesztési és -üzemeltetési feladatokban.	–
5	Üzemeltetési feladatok ellátásához relációs adatbázist tervez és hoz létre, többtáblás lekérdezéseket készít.	Ismeri a relációs adatbázisok létrehozásának, felhasználásának lépéseit. Alkalmazási szinten ismeri az SQL alapjait.	Törekszik a redundanciamentes, tiszta szerkezetű adatbázis kialakítására.	Néhány táblából álló adatbázist és egyszerű SQL lekérdezéseket önállóan hoz létre.
6	Munkája során hatékonyan használja az irodai szoftvereket, segítségükkel műszaki tartalmú dokumentumokat és bemutatókat készít. A munkája során keletkező digitális anyagokat mások által is átlátható rendszerben tárolja, az anyagokról rendszeresen biztonsági másolatot készít.	Ismeri az irodai szoftverek haladó szintű szolgáltatásait.	Precízen készíti el a műszaki tartalmú dokumentációkat, prezentációkat. Törekszik arra, hogy a dokumentumok könnyen értelmezhetők és mások által is szerkeszthetők legyenek. A dokumentációkat elektronikusan tárolja, azokat csak a valóban szükséges esetben nyomtatja ki.	Felelősséget vállal az általa készített műszaki tartalmú dokumentációkért.

7	Elvégzi a számítógépek és mobil informatikai eszközök operációs rendszerének és alkalmazói szoftvereinek felhasználói igényeknek megfelelő telepítését, beállítását.	Ismeri a számítógép és a mobil informatikai eszközök felépítését (főbb komponenseket, azok feladatait) és működését. Ismeri az eszközök operációs rendszerének és alkalmazói szoftvereinek telepítési és beállítási lehetőségeit.	Törekszik a felhasználói igényeknek leginkább megfelelő szoftveres környezet kialakítására.	A felhasználói igényeknek megfelelő szoftverkörnyezet működőképességéért, funkcionalitásáért felelősséget vállal.

8	Alkalmazásokat üzemeltet, központi frissítéseket, biztonsági mentéseket végez. Felhasználói szoftverekhez kapcsolódó L2-es szintű hibaelhárítást végez, hibajegyeket kezel.	Ismeri az L1-es és L2-es hibaelhárítás szintjeit, feladatait. Ismeri az alkalmazás változások (verziókezelés, migrálás) nyomonkövetésének folyamatát, dokumentálását. Ismeri a biztonsági mentések típusait, alkalmazási módjait.	Törekszik a folyamatos üzembiztonság fenntartására, a bejelentett hibák mielőbbi precíz megoldására.	L1-es szinten önállóan, L2-es szinten szakmai irányítással oldja meg az alkalmazások kapcsán felmerülő problémákat.
9	IPv4 és IPv6 címzési rendszert használva hálózati berendezéseket és végponti eszközöket konfigurál.	Ismeri az IPv4 és IPv6 címzési rendszerét. Ismeri a végponti berendezések IP-beállítási és hibaelhárítási lehetőségeit.	A végponti berendezések konfigurálását precízen végzi. Törekszik a későbbi hálózatüzemeltetési és -hibaelhárítási feladatokat megkönnyítő teljeskörű dokumentálásra.	Hálózatfejlesztési projektekben, valamint üzemeltetési folyamatokban a kapott utasításoknak és tervdokumentációknak megfelelően végzi a beállításokat.

10	Otthoni és kisvállalati hálózatokban működő kapcsolókat és forgalomirányítókat telepít és konfigurál.	Ismeri az otthoni és kisvállalati hálózatokban működő kapcsolók és forgalomirányítók szolgáltatásait, azok beállításának módszereit.	A legújabb szabványoknak és iparági ajánlásoknak megfelelő hálózati beállításokra törekszik. Igyekszik jól átlátható rendszert létrehozni.	Otthoni és kisvállalati hálózatokban a kapcsolók és forgalomirányítók alapszolgáltatásait önállóan konfigurálja. Irányítással összetett kisvállalati hálózati beállításokat végez.
11	OSI modell szerinti második rétegbeli redundanciát tartalmazó hálózatot alakít ki (pl. STP, Link Aggregation segítségével).	Ismeri az OSI modell szerinti második rétegbeli hurok, a szórási vihar kialakulásának okát, annak megszüntetési módjait. Ismeri a hibatűrő második rétegbeli redundancia biztosításához a Spannig Tree Protocolt (STP) és a Link Aggregation (pl: EtherChannel) technológiát.	Törekszik az üzemfolytonosság érdekében a magas rendelkezésre állású hálózatok kialakítására.	A Spanning Tree Protocolt és az Link Aggregation-t (mint például az EtherChannelt) önállóan üzembe helyezi, konfigurálja.

12	Több kapcsolót tartalmazó hálózatban virtuális helyi hálózatokat (VLAN) alakít ki. Megvalósítja a VLAN-ok közötti forgalomirányítást, forgalomirányító, vagy többrétegű kapcsoló használatával.	Ismeri a VLAN-ok célját, azok kialakításának módjait. Ismeri a trönkölés lényegét, valamint a VLAN-ok közötti forgalomirányítás megvalósításának módját forgalomirányítóval, vagy harmadik rétegbeli kapcsoló segítségével.	Törekszik a hálózat szegmentálására VLAN-ok kialakításával a megfelelő adatbiztonság megteremtése és a szórási tartomány csökkentése céljából.	Egyszerűbb, VLANokat tartalmazó hálózatokat tervez, alakít ki önállóan a felhasználói, adatforgalmi és adatbiztonsági elvárásoknak megfelelően. Összetettebb hálózatokat valósít meg más által készített hálózati tervek alapján.

13	OSI modell szerinti harmadik rétegbeli redundanciát megvalósító hálózatot tervez és valósít meg, például FHRP protokoll segítségével.	Ismeri a harmadik rétegbeli redundancia fogalmát, előnyeit. Ismeri a megvalósításban használt technikák egyikét (FHRP, VRRP, HSRP, GLBP).	Törekszik a hálózati üzembiztonság fenntartására ISO modell szerinti, harmadik rétegbeli redundancia alkalmazásával.	Egyszerűbb esetekben harmadik rétegbeli redundanciát biztosító hálózatot tervez és valósít meg önállóan. Összetettebb hálózatok esetén mások által tervezett, harmadik rétegbeli redundanciát valósít meg önállóan.
14	Vezeték nélküli hálózatot alakít ki kis- és nagyvállalati környezetben.	Ismeri az elektromágneses hullámok fizikai alapjait, a vezeték nélküli hálózatok működésének elvét, szabványait, hitelesítési módjait, tipikus topológiáit és eszközeit. Tisztában van a leggyakoribb vezeték nélküli támadási módokkal és azok megelőzésének módszereivel.	Nyomon követi a legfrissebb vezeték nélküli technológiákat és biztonsági ajánlásokat.	Önállóan tervez meg és konfigurál kisvállalati vezeték nélküli hálózatokat. Szakmai irányítás mellett mások által megtervezett vezeték nélküli hálózatokat alakít ki és konfigurál nagyvállalati környezetben.
15	Felderíti és elhárítja a hálózati biztonsági problémákat, megelőzi a támadásokat.	Ismeri az elterjedten használt hálózat támadási módokat, az azok elleni védekezés lépéseit. Felhasználói szinten ismeri a hálózati forgalom figyelésére, sérülékenység felderítésére alkalmas eszközöket.	Törekszik a biztonságos hálózati környezet fenntartására.	Kisebb hálózatokban a hálózatbiztonsági és tűzfal beállításokat önállóan végzi el. Nagyvállalati környezetben szakmai irányítás mellett végez el hálózatbiztonsági beállításokat.

16	Statikus és dinamikus forgalomirányítást valósít meg a helyi hálózaton.	Ismeri a statikus forgalomirányítás fogalmát és megvalósítási módját. Ismeri a dinamikus forgalomirányítást végző RIP és OSPF protokollokat és azok beállításának módját.	Törekszik a forgalomirányítási ismereteinek felhasználásával biztosítani a hálózati infrastruktúra folyamatos rendelkezésre állását.	Kisebb hálózatokban önállóan valósítja meg a forgalomirányítást. Nagyvállalati környezetben szakmai irányí- tás mellett végez el forgalomirányítást megvalósító beállításokat.
17	Statikus és dinamikus címfordítást valósít meg.	Ismeri a belső helyi cím, belső globális cím, külső helyi cím, külső globális cím, a statikus NAT, dinamikus NAT, túlterheléses NAT, porttovábbítás szerepét, jelentőségét. Ismeri a NAT és PAT konfigurálásának módjait.	–	NAT és PAT konfigurálást önállóan végez.
18	WAN szintű kapcsolatokat és forgalomirányítást valósít meg.	Ismeri a WAN összetevőket és eszközöket, a publikus és privát WAN technológiákat, a PPP és PPPoE protokollok működését, lehetőségeit, a forgalomirányítók közötti PPP kapcsolat kialakítását és ezek ellenőrzésének módjait. Tisztában van az eBGP forgalomirányítási protokoll szerepével, fontosabb tulajdonságaival, működésével.	–	Telephelyek közötti PPP kapcsolatot önállóan konfigurál. Hálózatok közötti WAN forgalomirányítást szakértői támogatással végez.

19	Biztonságos és hitelesített kapcsolatot épít ki telephelyek között.	Ismeri a VPN technológiákat, azok alkalmazási lehetőségeit. Ismeri az SSH kapcsolat kiépítésének lehetőségeit.	Törekszik a felhasználói adatok védelme érdekében a biztonságos és hitelesített adattovábbítás kialakítására.	SSH és VPN kapcsolatot önállóan alakít ki két végpont között.

20	Virtuális gépeket, konténereket hoz létre, egyszerű beállításokat elvégez, felhőalkalmazásokat kezel.	Ismeri a számítógép virtualizáció megvalósítási módjait, a szerver és kliens oldali virtualizáció eszközeit, a virtualizációs megoldásokat (pl. HyperV, KVM, VMware). Tisztában van a felhőszolgáltatások felhasználási lehetőségeivel, ismeri a SaaS megoldásokat, a PaaS, IaaS jellemzőit, megvalósításukat és ismer legalább egy konténer megvalósítást, valamint a konténerek alkalmazásának, létrehozásának és menedzselésének lehetőségeit.	Törekszik a felhasználói igényeknek megfelelő, költséghatékony, skálázható, hibatűrő szervermegoldások alkalmazására. Nyitott az új technológiák megismerésére, azok informatikai infrastruktúrába integrálására.	Önállóan hoz létre virtuális gépeket, konténereket. A felhőszolgáltatásokat a felhasználói igényeknek megfelelően integrálja, kezeli.
21	Szerverszolgáltatásokat telepít, üzemeltet Windows és Linux operációs rendszer alatt.	Ismeri a gyakran használt szerverszolgáltatásokat (pl. fájl- és nyomtatókiszolgáló, webkiszolgáló, címtárszolgáltatás) Windows és Linux operációs rendszer alatt.	Törekszik a felhasználói elvárásoknak megfelelően működő szerverszolgáltatások beállítására, üzemeltetésére akár Windows, akár Linux szerver esetén.	Egyszerűbb szerverszolgáltatásokat önállóan konfigurál, üzemeltet.

22	Hálózati monitorozást, hálózatfelügyeleti feladatokat lát el (pl. aktív, inaktív eszközök állapotfigyelése, terhelés és kihasználtság követése).	Ismeri a hálózatmonitorozás és hálózatfelügyelet alapfogalmait, protokolljait (pl. CDP / LLDP, SNMP, Syslog, NetFlow).	–	Egyszerűbb hálózatmonitorozási feladatokat önállóan, összetettebb feladatokat irányítással lát el.
23	Kis és közepes méretű hálózatot tervez, hálózati hibaelhárítást végez. Szakmai tudásával támogatja a felhasználót igényeinek megfelelő definiálásában.	Ismeri a kis és közepes hálózatok tervezési alapelveit (konvergált hálózat, háromrétegű hierarchikus hálózati modell, hálózati dokumentáció) Ismeri a hálózati hibadetektálás (OSI modell rétegein alapuló hibafelderítési eljárások, viszonyítási alap) és a hibaelhárítás lépéseit.	Szakmai tudására és tapasztalataira támaszkodva segíti ügyfeleit a valós felhasználói igények kialakításában. Törekszik a felmerülő hiba mielőbbi, szisztematikus detektálására, annak precíz dokumentálására. Ügyel a meghibásodott alkatrészek elektronikus hulladékokra vonatkozó előírásoknak megfelelő kezelésére.	Kis- és közepes méretű hálózatokat önállóan tervez. Hálózati hibákat önállóan azonosít. A kompetenciájába eső hibaelhárításokat elvégzi, az azon túlmutató esetekben tapasztaltabb szakember segítségét kéri, ehhez a detektálás eddigi lépéseiről pontos leírást ad.
24	IoT eszközöket kezel, az eszközökből származó adatokat felhőszolgáltatásokhoz csatlakoztatja. Az új IoT eszközök kezelését leírások alapján megismeri, azokat feladataihoz felhasználja.	Érti a dolgok internetének (IoT) koncepcióját. Ismeri az IoT eszközökből származó adatok összegyűjtésének lehetőségeit, az IoT eszközök vezérlését.	Nyomon követi az IoT terület fejlődését, törekszik ezeket munkájában mielőbb adaptálni (pl.: a megjelenő eszközöket, szabványokat, biztonsági előírásokat).	Önállóan tervez és épít meg egyszerű IoT megoldásokat.

25	A munkája során jelentkező problémák kezelésére vagy hálózati folyamatok automatizálására programokat készít Python, vagy más hasonló célú programozási nyelv segítségével.	Ismeri a Python, (vagy más hasonló célú programozási nyelv) nyelvi elemeit és alapvető moduljait. Tisztában van a REST API architektúrával, ismeri az API és RESTful API célját és működését. Ismeri a RESTCONF és NETCONF protokollokat.	A hálózati eszközök programozási lehetőségeit kihasználva törekszik a hálózati változásokhoz és más körülményekhez jól igazodó infrastrukturális környezet kialakítására.	–
26	Munkaterületét a baleset- és tűzvédelmi előírásokat is betartva tisztán és rendben tartja.	Ismeri a munkakörébe tartozó baleset- és tűzvédelmi előírásokat.	Igényes munkakörnyezetére és tudatosan rendben tartja azt.	Önállóan alakítja ki a baleset- és tűzvédelmi előírásoknak is megfelelő munkakörnyezetét.

Bajai SZC Türr István Technikum –
Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Kar
Okleveles technikus képzés
Informatikai rendszer és alkalmazásüzemeltető technikus képzésben
TUDÁSBESZÁMÍTÁS AZ EGYETEMI TANULMÁNYOK ALATT

A felsőoktatási intézmény által – az oklevél mellékletét képező – igazolás kiállításának feltétele: a középiskolában kreditbeszámításban éritett tantárgyak és a szakmai vizsga legalább jó vagy jeles eredményű teljesítése.

A felsőoktatási intézmény által kiállított igazolással tanúsított ismeretek egyetemi tanulmányok során való beszámítása (kreditbeszámítás) a Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Kar által meghatározott kreditelismerési eljárásban történik az alábbi alapképzési szakon:

Mérnökinformatikus alapképzés

Végzettségi szint: alapfokozat

Szakképzettség: mérnökinformatikus

Képzési terület: informatikai

Képzési idő: 7 félév

Az alapfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 210 kredit

Munkarend: nappali és levelező

Az Egyetem által szervezett Mérnökinformatikus alapképzés tudásbeszámítással elérhető összkreditértéke:

- 30 kredit – Kiberbiztonsági specilaizáción nappali és levelező tagozaton
- 25 kredit - minden specializáción, nappali és levelező tagozaton

Az adott szakma képzési és kimeneti követelményeiben foglaltakat meghaladóan, vagy magasabb szinten elsajátítandó szakmai ismeretek, oktatási tartalom a szakmaválasztást követően, a szakirányú oktatás során épül be a képzésbe. A képzésbe beépített többlet ismeretanyag elsődlegesen felsőfokú alapozó ismeretek elsajátítására irányul.

Megfeleltethető tantárgyak (kreditbeszámítás)

Az egyetemi kurzusok és a szakma tananyagtartalmának kapcsolata, átfedések, beszámítható tartalmak:

Mérnökinformatikus BSc tantárgyai	**félév**	**kredit**	**óraszám**	**Informatikai rendszer és alkalmazásüzemeltető technikus szakma kapcsolódó tárgyai**
Hálózati alapismeretek	1.	5	52	Hálózatok I. 12. évfolyam
Informatikai szakmai angol - I.	2.	2	26	Szakmai angol 11.évfolyam
Informatikai szakmai angol - II.	6.	2	26	Szakmai angol 12.évfolyam
Adatbázisok	3.	5	52	Adatbázis-kezelés I. 11. évfolyam év végi jegy
Informatikai projektfeladat	5.	5	26	IKT projektmunka II. 12. év végi jegy
Szerveradminisztráció (Kiberbiztonság specializáció)	5.	5	52	Szerverek és felhőszolgáltatások 12. évfolyam év végi jegy
Szabadon választható tantárgy: Rendszerüzemeltetői projektfeladat mérnökinformatikus hallgatók számára		3		Szakmai vizsga Projektfeladat vizsgarész
Alapozó matematika	1	2	26	Matematika 11-12. évfolyam
Bevezetés a generatív mesterséges intelligencia használatába	1	2	2	Digitális kultúra, MI ismeretek

5. Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Informatika és távközlés
- A szakma megnevezése: Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus
- A szakma azonosító száma: 5-0613-12-03
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Informatika és távközlés ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -

A kötelező és a nem kötelező foglalkozások, a programtanterv

Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. 1. félév óraszám		1/13. 2. félév óraszám		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	7	252	9	324	14	504	14	504	24	746	35	630	35	630	35	1066
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
A jelen és a jövő infokommunikációja	Informatikai és távközlési lapok I.	3	108									6	108				
	Informatikai és távközlési alapok II.			4	144							8	144				
Programozási alapok	Programozási alapok	2	72	2	72							8	144				
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka I.	IKT projektmunka I.	1,5	54	3	108							6	108				
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka II.	IKT projektmunka II.					3	108	3	108							7+1	217+31
Asztali és mobil alkalmazásfejlesztés, szoftvertesztelés és adatbázis kezelés	Asztali alkalmazások fejlesztése					2,5+1	90+36	2,5+1	90+36			4	72	6+3	108+54		
	Adatbázis-kezelés I.					2+0,5	72+18							4+2	72+36		
	Adatbázis-kezelés II.									2	62					2+0,5	62+15
	Asztali és mobil alkalmazások fejlesztése és tesztelése									7	217					7	217
	Szoftvertesztelés							2	72					4+2	72+36		
Webes technológiák	Webprogramozás					2+1	72+36	2+1,5	72+54					8+3	144+54		
	Frontend programozás és tesztelés									6+1	186+31					6+1	186+31
	Backend programozás és tesztelés									6	186					6	180
Szakmai angol	Szakmai angol					2	72	2	72			2	36	2+1	36+18	2+0,5	62+16

A tantárgy órakeretéből minimálisan hány százalékot kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni:

Munkavállalói ismeretek	0%
Munkavállalói idegen nyelv	0%
Informatikai és távközlési lapok I.	80%
Informatikai és távközlési alapok II.	60%
Programozási alapok	80%
IKT projektmunka I.	80%
IKT projektmunka II.	80%
Asztali alkalmazások fejlesztése	80%
Adatbázis-kezelés I.	80%
Adatbázis-kezelés II.	70%
Asztali és mobil alkalmazások fejlesztése és tesztelése	70%
Szoftvertesztelés	70%
Webprogramozás	80%
Frontend programozás és tesztelés	70%
Backend programozás és tesztelés	70%
Szakmai angol	0%

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.29-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

Ágazati alapoktatás

A belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség

Alkalmassági követelmények
Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra Fizikai eszközök:

- Tanulónként • 1 db korszerű laptop, vagy asztali PC, Windows asztali operációs rendszerrel, internet kapcsolattal, minimum 22” -os monitorral. A PC hardverparamétereit tekintve meg kell felelnie az alábbi elvárásoknak:
  - alkalmasnak kell lennie a képzéshez használt valamennyi szoftver optimális futtatására;
  - hardveres virtualizációt támogató CPU-val kell rendelkeznie;
  - a CPU teljesítményének, valamint a memória és a háttértár kapacitásának alkalmasnak kell lennie az aktuálisan legszélesebb körben használt operációs rendszerek bármelyikét használó virtuális gép futtatására.
- Tanulócsoportonként:
  - 1db projektor, interaktív panel vagy Webex Board
  - 1 db multifunkciós hálózati nyomtató
  - Hálózati szereléshez szükséges szerszámok és szerelési anyagok (pl. krimpelőfogó, UTPkábel, csatlakozó)
  - Elektronikai áramkörök szereléséhez szükséges szerszámok (pl. forrasztópáka)
  - Elektronika játékos formában történő oktatására alkalmas készlet (LabVIEW, Arduino készlet vagy ezekhez hasonló funkcionalitású készlet)
  - IoT eszközök és alkatrészek (pl. próbapanel, LED, ellenállás, szenzor)
  - 6 tanulónként
    - 1 db WiFi router (vezeték nélküli forgalomirányító)
    - 1 db korszerű laptop
    - 1 db korszerű, iOS operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet
    - 1 db korszerű, Android operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet
    - 2 db kis és közepes vállalati hálózatok forgalomirányítási feladataira és internetkapcsolatának biztosítására alkalmas IOS-t futtató, integrált forgalomirányító
    - 2 db kis és közepes vállalati hálózatok kapcsolási feladataira alkalmas, IOS-t futtató, VLAN-képes, menedzselhető kapcsoló

Szoftverek:

Az oktatás során használt tanulói PC-k mindegyikére az alábbi listában szereplő szoftverekből a legfrissebb verziójú változatnak, a szoftvertípusokból pedig az ágazatban legszélesebb körben használt szoftvereknek kell rendelkezésre állnia.

- Irodai szoftvercsomag (pl. Microsoft Office)
- Weblapkészítéshez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. Microsoft Visual Studio Code)
- Python programozási nyelvhez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. PyCharm)
- Virtualizációhoz szükséges szoftver:

- virtualizációs szoftver (pl. Hyper-V, VMWare Workstation)

- konténer technológiát megvalósító szoftverek (pl. Docker, Kubernetes)

- Windows és Linux operációs rendszerek telepítőkészlete

- Packet Tracer hálózati szimulációs szoftver
- Hálózatmonitorozó szoftver (pl. Nagios)
- Forgalomfigyelő szoftver (pl. Wireshark)
- Git

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra Fizikai eszközök:

- Tanulónként • 1 db korszerű asztali PC, Windows asztali operációs rendszerrel, internet kapcsolattal, minimum 22” -os monitorral vagy Full HD kijelzős notebookkal. A PC hardverparamétereit tekintve meg kell felelnie az alábbi elvárásoknak:
  - alkalmasnak kell lennie a képzéshez használt valamennyi szoftver optimális futtatására;
  - hardveres virtualizációt támogató CPU-val kell rendelkeznie;
  - a CPU teljesítményének, valamint a memória és a háttértár kapacitásának alkalmasnak kell lennie az aktuálisan legszélesebb körben használt operációs rendszerek bármelyikét használó virtuális gép futtatására.
- Tanulócsoportonként:
  - 1db projektor, interaktív panel vagy Webex Board
  - 6 tanulónként
    - 1 db korszerű laptop
    - 1 db korszerű, iOS operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet
    - 1 db korszerű, Android operációs rendszert futtató mobiltelefon vagy tablet

Szoftverek:

Az oktatás során használt tanulói PC-k mindegyikére az alábbi listában szereplő szoftverekből a legfrissebb verziójú változatnak, a szoftvertípusokból pedig az ágazatban legszélesebb körben használt szoftvereknek kell rendelkezésre állnia.

- Irodai szoftvercsomag (pl. Microsoft Office)
- Korszerű képszerkesztő alkalmazás (pl. Adobe PhotoShop)
- Weblapkészítéshez használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. Microsoft Visual Studio Code)
- Asztali- és mobilalkalmazás fejlesztésére használható korszerű fejlesztőkörnyezet (pl. Microsoft Visual Studio, Android Studio, IntelliJ IDEA)
- Virtualizációhoz szükséges szoftver:
  - virtualizációs szoftver (pl. Hyper-V, VMWare Workstation)

- Windows és Linux operációs rendszerek telepítőkészlete

- Git

Kimeneti követelmények

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az alapoktatás olyan általános és széleskörű tudás és képesség megszerzését biztosítja, ami egyaránt szükséges és hasznos minden ágazati szakmában betöltött munkakör esetén. Az alapoktatás végén a tanulók rálátással rendelkeznek az ágazat minden fontos részterületére, ami biztosítja számukra, hogy megalapozott döntést hozzanak arról, hogy melyik szakmában szeretnék folytatni a tanulmányaikat. Ennek megfelelően mindenki tisztában lesz alapszinten a számítógép és a mobil eszközök működésével, szükség esetén szétszed és összeszerel egy számítógépet, telepíti az operációs rendszert, otthoni vezetékes és vezeték nélküli hálózatot állít be, elkészít egy weblapot, kisebb alkalmazásokat kódol, elektronikai kapcsolásokat állít össze, valamint betekintést nyer a mesterséges intelligencia és más jövőbe mutató technológiák felhasználási lehetőségeibe. Az alapvető szakmai készségeken túl kiemelt szerep jut az alapoktatásban a társas és kommunikációs készségek fejlesztésének is, a tanulók képessé válnak egymással együttműködve, csapatban, projekt alapon dolgozni.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**
1	Adott kapcsolási rajz alapján egyszerűbb áramköröket épít próbapanel segítségével vagy forrasztásos technológiával.	Ismeri az elektronikai alapfogalmakat, kapcsolódó fizikai törvényeket, alapvető alkatrészeket és kapcsolásokat.	A funkcionalitás biztosítása mellett törekszik az esztétikus kialakításra (pl. minőségi forrasztás, egyenletes alkatrész sűrűség, olvashatóság).	Az elektromos berendezésekre vonatkozó munka- és balesetvédelmi szabályokat a saját és mások testi épsége érdekében betartja és betartatja.
2	Alapvető villamos méréseket végez önállóan a megépített áramkörökön.	Ismeri az elektromos mennyiségek mérési metódusait, a mérőműszerek használatát.		

3	Elvégzi a számítógépen és a mobil eszközökön az operációs rendszer (pl. Windows, Linux, Android, iOS), valamint az alkalmazói szoftverek telepítését, frissítését és alapszintű beállítását. Grafikus felületen, valamint parancssorban használja a Windows, és Linux operációs rendszerek alapszintű parancsait és szolgáltatásait (pl. állomány- és könyvtárkezelési műveletek, jogosultságok beállítása, szövegfájlokkal végzett műveletek, folyamatok kezelése).	Ismeri a számítógépen és a mobil informatikai eszközökön használt operációs rendszerek telepítési és frissítési módjait, alapvető parancsait és szolgáltatásait, valamint alapvető beállítási lehetőségeit.	Törekszik a felhasználói igényekhez alkalmazkodó szoftverkörnyezet kialakítására.	Önállóan elvégzi a kívánt szoftverek telepítését, szükség esetén gondoskodik az eszközön korábban tárolt adatok biztonsági mentéséről.
4	Elvégzi a PC perifériáinak csatlakoztatását, szükség esetén új alkatrészt szerel be, vagy alkatrészt cserél egy számítógépben.	Ismeri az otthoni és irodai informatikai környezetet alkotó legáltalánosabb összetevők (PC, nyomtató, mobiltelefon, WiFi router stb.) szerepét, alapvető működési módjukat. Ismeri a PC és a mobil eszközök főbb alkatrészeit (pl. alaplap, CPU, memória) és azok szerepét.	Törekszik a végrehajtandó műveletek precíz és előírásoknak megfelelő elvégzésére.	Az informatikai berendezésekre vonatkozó munka- és balesetvédelmi szabályokat a saját és mások testi épsége érdekében betartja és betartatja.

5	Alapvető karbantartási feladatokat lát el az általa megismert informatikai és távközlési berendezéseken (pl. szellőzés és csatlakozások ellenőrzése, tisztítása).	Tisztában van vele, hogy miért szükséges az informatikai és távközlési eszközök rendszeres és eseti karbantartása. Ismeri legalapvetőbb karbantartási eljárásokat.	A hibamentes folyamatos működés elérése érdekében fontosnak tartja a megelőző karbantartások elvégzését.	
6	Otthoni vagy irodai hálózatot alakít ki WiFi router segítségével, elvégzi a WiFi router konfigurálását, a vezetékes és vezeték nélküli eszközök (PC, mobiltelefon, set-top box stb.), csatlakoztatását és hálózati beállítását.	Ismeri az informatikai hálózatok felépítését, alapvető technológiáit (pl. Ethernet), protokolljait (pl. IP, HTTP) és szabványait (pl. 802.11-es WiFi szabványok). Ismeri az otthoni és irodai hálózatok legfontosabb összetevőinek (kábelezés, WiFi router, PC, mobiltelefon stb.) szerepét, jellemzőit, csatlakozási módjukat és alapszintű hálózati beállításait.	Törekszik a felhasználói igények megismerésére, megértésére, és szem előtt tartja azokat a hálózat kialakításakor.	
7	Néhány alhálózatból álló kis és közepes vállalati hálózatot alakít ki forgalomirányító és kapcsoló segítségével, elvégzi az eszközök alapszintű hálózati beállításait (pl. forgalomirányító interfészeinek IP-cím beállítása, alapértelmezett átjáró beállítása).	Ismeri a kis és közepes vállalati hálózatok legfontosabb összetevőinek (pl. kábelrendező szekrény, kapcsoló, forgalomirányító) szerepét, jellemzőit, csatlakozási módjukat és alapszintű hálózati beállításait.		
8	Alkalmazza a hálózatbiztonsággal kapcsolatos legfontosabb irányelveket (pl. erős jelszavak használata, vírusvédelem alkalmazása, tűzfal használat).	Ismeri a fontosabb hálózatbiztonsági elveket, szabályokat, támadás típusokat, valamint a szoftveres és hardveres védekezési módszereket.		

9	Megkeresi és elhárítja az otthoni és kisvállalati informatikai környezetben jelentkező hardveres és szoftveres hibákat.	Ismeri az otthoni és kisvállalati informatikai környezetben leggyakrabban felmerülő hibákat (pl. hibás IP-beállítás, kilazult csatlakozó) és azok elhárításának módjait.		Önállóan behatárolja a hibát. Egyszerűbb problémákat önállóan, összetettebbeket szakmai irányítással hárít el.

10	Internetes források és tudásbázisok segítségével követi, valamint feladatainak elvégzéséhez lehetőség szerint alkalmazza a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Naprakész információkkal rendelkezik a legmodernebb információs technológiákkal és trendekkel kapcsolatban.	Nyitott és érdeklődő a legmodernebb információs technológiák és trendek iránt.	Önállóan szerez információkat a témában releváns szakmai platformokról.
11	Szabványos, reszponzív megjelenítést biztosító weblapokat hoz létre és formáz meg stíluslapok segítségével.	Ismeri a HTML5, a CSS3 alapvető elemeit, a stíluslapok fogalmát, felépítését. Érti a reszponzív megjelenítéshez használt módszereket, keretrendszerek előnyeit, a reszponzív webdizájn alapelveit.	A felhasználói igényeknek megfelelő funkcionalitás és design összhangjára törekszik.	Önállóan létrehozza és megformázza a weboldalt.
12	Munkája során a jelentkező problémák kezelésére vagy folyamatok automatizálására egyszerű alkalmazásokat készít Python programozási nyelv segítségével.	Ismeri a Python nyelv elemeit, azok céljait (vezérlési szerkezetek, adatszerkezetek, változók, aritmetikai és logikai kifejezések, függvények, modulok, csomagok). Ismeri az algoritmus fogalmát, annak szerepét.	Jól átlátható kódszerkezet kialakítására törekszik.	Önállóan készít egyszerű alkalmazásokat.

13	Git verziókezelő rendszert, valamint fejlesztést és csoportmunkát támogató online eszközöket és szolgáltatásokat (pl.: GitHub, Slack, Trello, Microsoft Teams, Webex Teams) használ.	Ismeri a Git, valamint a csoportmunkát támogató eszközök és online szolgáltatások célját, működési módját, legfontosabb funkcióit.	Törekszik a feladatainak megoldásában a hatékony csoportmunkát támogató online eszközöket kihasználni.	A Git verziókezelőt, valamint a csoportmunkát támogató eszközöket és szolgáltatásokat önállóan használja.
14	Társaival hatékonyan együttműködve, csapatban dolgozik egy informatikai projekten. A projektek végrehajtása során társaival tudatosan és célirányosan kommunikál.	Ismeri a projektmenedzsment lépéseit (kezdeményezés, követés, végrehajtás, ellenőrzés, dokumentálás, zárás).	Más munkáját és a csoport belső szabályait tiszteletben tartva, együttműködően vesz részt a csapatmunkában.	A projektekben irányítás alatt, társaival közösen dolgozik. A rá-osztott feladatrészt önállóan végzi el.
15	Munkája során hatékonyan használja az irodai szoftvereket.	Ismeri az irodai szoftverek főbb funkcióit, felhasználási területeit.		
16	Az elkészült termékhez prezentációt készít és bemutatja, előadja azt munkatársainak, vezetőinek, ügyfeleinek.	Ismeri a hatékony prezentálás szabályait, a prezentációs szoftverek lehetőségeit.	Törekszik a tömör, lényegretörő, de szakszerű bemutató összeállítására.	A projektcsapat tagjaival egyeztetve, de önállóan elkészíti az elvégzett munka eredményét bemutató prezentációt.

SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**

1	Használja a Git verziókezelő rendszert, valamint a fejlesztést támogató csoport munkaeszközöket és szolgáltatásokat (pl. GitHub, Slack, Trello, Microsoft Teams, Webex Teams).	Ismeri a legelterjedtebb csoportmunkaeszközöket, valamint a Git verziókezelőrendszer szolgáltatásait.	Igyekszik munkatársaival hatékonyan, igazi csapatjátékosként együttdolgozni. Törekszik a csoporton belül megkapott feladatok precíz, határidőre történő elkészítésére, társai segítésére.	Szoftverfejlesztési projektekben irányítás alatt dolgozik, a rábízott részfeladatok megvalósításáért felelősséget vállal.
2	Az általa végzett szoftverfejlesztési feladatok esetében kiválasztja a legmegfelelőbb technikákat, eljárásokat és módszereket.	Elegendő ismerettel rendelkezik a meghatározó szoftverfejlesztési technológiák (programozási nyelvek, keretrendszerek, könyvtárak stb.), illetve módszerek erősségeiről és hátrányairól.	Nyitott az új technológiák megismerésére, tudását folyamatosan fejleszti.	Önállóan dönt a fejlesztés során használt technológiákról és eszközökről.
3	A megfelelő kommunikációs forma (e-mail, chat, telefon, prezentáció stb.) kiválasztásával munkatársaival és az ügyfelekkel hatékonyan kommunikál műszaki és egyéb információkról magyarul és angolul.	Ismeri a különböző kommunikációs formákra (e-mail, chat, telefon, prezentáció stb.) vonatkozó etikai és belső kommunikációs szabályokat. Angol nyelvismerettel rendelkezik (KER B1 szint). Ismeri a gyakran használt szakmai kifejezéseket angolul.	Kommunikációjában konstruktív, együttműködő, udvarias. Feladatainak a felhasználói igényeknek leginkább megfelelő, minőségi megoldására törekszik.	A felelősségi körébe tartozó feladatokkal kapcsolatban a vállalati kommunikációs szabályokat betartva, önállóan kommunikál az ügyfelekkel és munkatársaival.

4	Szabványos, reszponzív megjelenítést biztosító weblapokat hoz létre és formáz meg stíluslapok segítségével. Kereső optimalizálási beállításokat alkalmaz.	Ismeri a HTML5 és a CSS3 szabvány alapvető nyelvi elemeit és eszközeit (strukturális és szemantikus HTMLelemek, attribútumok, listák, táblázatok, stílusjellemzők és függvények). Ismeri a reszponzív webdizájn alapelveit és a Bootstrap keretrendszer alapvető szolgáltatásait.	Törekszik a weblapok igényes és a használatot megkönnyítő kialakítására.	Kisebb webfejlesztési projekteken önállóan, összetettebbekben részfeladatokat megvalósítva, irányítás mellett dolgozik.
5	Egyszerűbb webhelyek dinamikus viselkedését (eseménykezelés, animáció stb.) biztosító kódot készít JavaScript nyelven.	Alkalmazási szinten ismeri a JavaScript alapvető nyelvi elemeit, valamint az aszinkron programozás és az AJAX technológia működési elvét. Tisztában van a legfrissebb ECMAScript változatok (ES6 vagy újabb) hatékonyság növelő funkcióival.		Egyszerűbb JavaScript programozási feladatokat önállóan végez el.
6	RESTful alkalmazás kliens oldali komponensének fejlesztését végzi JavaScript nyelven.	Tisztában van a REST szoftverarchitektúra elvével, alkalmazás szintjén ismeri az AJAX technológiát.		
7	A tiszta kód elveinek megfelelő, mennyiségű megjegyzéssel ellátott, kellőképpen tagolt, jól átlátható kódot készít.	Ismeri a tiszta kód készítésének alapelveit.	Törekszik arra, hogy az elkészített kódja jól átlátható, és mások számára is értelmezhető legyen.	

8	Adatbázis kezelést is végző konzolos vagy grafikus felületű asztali alkalmazást készít magas szintű programozási nyelvet (C#, Java) használva.	Ismeri a választott magas szintű programozási nyelv alapvető nyelvi elemeit, illetve a hozzátartozó fejlesztési környezetet.	Törekszik a felhasználó számára minél könnyebb használatot biztosító felhasználói felület és működési mód kialakítására.	Kisebb asztali alkalmazásfejlesztési projekteken önállóan, összetettebbekben részfeladatokat megvalósítva, irányítás mellett dolgozik.

9	Adatkezelő alkalmazásokhoz relációs adatbázist tervez és hoz létre, többtáblás lekérdezéseket készít.	Tisztában van a relációs adatbázis tervezés és kezelés alapelveivel. Haladó szinten ismeri a különböző típusú SQL lekérdezéseket, azok nyelvi elemeit és lehetőségeit.	Törekszik a redundanciamentes, világos szerkezetű, legcélravezetőbb kialakítású adatbázis szerkezet megvalósítására.	Kisebb projektekhez néhány táblás adatbázist önállóan tervez meg, nagyobb projektekben a biztosított adatbázis környezetet használva önállóan valósít meg lekérdezéseket.
10	Önálló- vagy komplex szoftverrendszerek részét képző kliens oldali alkalmazásokat fejleszt mobil eszközökre.	Ismeri a választott mobil alkalmazás fejlesztésére alkalmas nyelvet és fejlesztői környezetet. Tisztában van a mobil alkalmazásfejlesztés alapelveivel.	Törekszik a felhasználó számára minél könnyebb használatot biztosító felhasználói felület és működési mód kialakítására.	Kisebb projektek mobil eszközökre optimalizált kliens oldali alkalmazását önállóan valósítja meg.

11	Webes környezetben futtatható kliens oldali (frontend) alkalmazást készít JavaScript keretrendszer (pl. React, Vue, Angular) segítségével.	Érti a frontend fejlesztésre szolgáló JavaScript keretrendszerek célját. Meg tudja nevezni a 3-4 legelterjedtebb keretrendszert. Alkalmazás szintjén ismeri a könyvtárak és modulok kezelését végző csomagkezelő rendszereket (package manager, pl. npm, yarn). Ismeri a választott JavaScript keretrendszer működési elvét, nyelvi és strukturális elemeit.	Törekszik maximálisan kihasználni a választott keretrendszer előnyeit, követi az ajánlott fejlesztési mintákat.	Kisebb frontend alkalmazásokat önállóan készít el, nagyobb projektekben irányítás mellett végzi el a kijelölt komponensek fejlesztését.
12	RESTful alkalmazás adatbázis kezelési feladatokat is ellátó szerveroldali komponensének (backend) fejlesztését végzi erre alkalmas nyelv vagy keretrendszer segítségével (pl. Node.js, Spring, Laravel).	Érti a RESTful szoftverarchitektúra lényegét. Tisztában van legalább egy backend készítésére szolgáló nyelv vagy keretrendszer működési módjával, nyelvi és strukturális elemeivel. Alkalmazás szintjén ismeri az objektum-relációs leképzés technológiát (ORM).	Igyekszik backend működését leíró precíz, a frontend fejlesztők számára könnyen értelmezhető dokumentáció készítésére.	Kisebb backend alkalmazásokat önállóan készít el, nagyobb projektekben részletes specifikációt követve, irányítás mellett végzi el a kijelölt komponensek fejlesztését.

13	Objektum-orientált (OOP) programozási módszertant alkalmazó asztali, webes és mobil alkalmazást készít.	Ismeri az objektum-orientált programozás elvét, tisztában van az öröklődés, a polimorfizmus, a metódus/konstruktor túlterhelés fogalmával.	Törekszik az OOP technológia nyújtotta előnyök kihasználására, valamint igyekszik követni az OOP irányelveket és ajánlásokat.	Kisebb projektekben önállóan tervezi meg a szükséges osztályokat, nagyobb projektekben irányítás mellett, a projektben a projektcsapat által létrehozott osztálystruktúrát használva, illetve azt kiegészítve végzi a fejlesztést.
14	Tartalomkezelő rendszer (CMS, pl. WordPress) segítségével webhelyet készít, egyéni problémák megoldására saját beépülőket hoz létre.	Ismeri a tartalomkezelő-rendszerek célját és alapvető szolgáltatásait. Ismeri a beépülők célját és alkalmazási területeit.	Törekszik az igényes kialakítású és a felhasználók számára könnyű használatot biztosító webhelyek kialakításra.	Kevésbé összetett portálokat igényes vizuális megjelenést biztosító sablonok, valamint magas funkcionalitást biztosító beépülők használatával önállóan valósít meg. Összetettebb projekte-

				ken irányítás mellett, grafikus tervezőkkel, UX szakemberekkel és más fejlesztőkkel együttműködve dolgozik.
15	Manuális és automatizált szoftvertesztelést végezve ellenőrzi a szoftver hibátlan működését, dokumentálja a tesztek eredményét.	Ismeri az unit tesztelés, valamint más tesztelési, hibakeresési technikák alapelveit és alapvető eszközeit.	Törekszik a mindenre kiterjedő, az összes lehetséges hibát felderítő tesztelésre, valamint a tesztek körültekintő dokumentálására.	Saját fejlesztésként megvalósított kisebb projektekben önállóan végzi a tesztelést, tesztelői szerepben nagyobb projektekben irányítás mellett végez meghatározott tesztelési feladatokat.
16	Szoftverfejlesztés vagy -tesztelés során felmerülő problémákat old meg és hibákat hárít el webes kereséssel és internetes tudásbázisok használatával (pl. Stack Overflow).	Ismeri a hibakeresés szisztematikus módszereit, a problémák elhárításának lépéseit. Ismeri a munkájához kapcsolódó internetes keresési módszereket és tudásbázisokat.	Törekszik a hibák elhárítására, megoldására, és arra, hogy azokkal lehetőség szerint ne okozzon újabb hibákat.	Internetes információszerzéssel önállóan old meg problémákat és hárít el hibákat.

17	Munkája során hatékonyan használja az irodai szoftvereket, műszaki tartalmú dokumentumokat és bemutatókat készít. A munkája során keletkező digitális anyagokat mások által is átlátható rendszerben tárolja, az anyagokról rendszeresen biztonsági másolatot készít.	Ismeri az irodai szoftverek haladó szintű szolgáltatásait.	Precízen készíti el a műszaki tartalmú dokumentációkat, prezentációkat. Törekszik arra, hogy a dokumentumok könnyen értelmezhetők és mások által is szerkeszthetők legyenek. A dokumentációkat elektronikusan tárolja, azokat csak a valóban szükséges esetben nyomtatja ki.	Felelősséget vállal az általa készített műszaki tartalmú dokumentációkért.
18	Munkája során cél szerint alkalmazza a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Alapszintű alkalmazási szinten ismeri a legmodernebb információs technológiákat és trendeket (virtualizáció, felhőtechnológia, IoT, mesterséges intelligencia, gépi tanulás stb.).	Nyitott az új technológiák megismerésére, és törekszik azok hatékony, a felhasználói igényeknek és a költséghatékonysági elvárásoknak megfelelő felhasználására a szoftverfejlesztési feladatokban.	
19	Részt vesz szoftverrendszerek ügyfeleknél történő bevezetésében, a működési környezetet biztosító IT-környezet telepítésében és beállításában.	Ismeri a számítógép és a mobil informatikai eszközök felépítését (főbb komponenseket, azok feladatait) és működését. Ismeri az eszközök operációs rendszerének és alkalmazói szoftvereinek telepítési és beállítási lehetőségeit.	A szoftverrendszerek bevezetése és a működési környezet kialakítása során törekszik az ügyfelek elvárásainak megfelelni, valamint tiszteletben tartja az ügyfél vállalati szabályait. Ügyel a meghibásodott alkatrészek elektronikus hulladékokra vonatkozó előírásoknak megfelelő kezelésére.	Az elvégzett eszköz- és szoftvertelepítésekért felelősséget vállal.

20	A szoftverfejlesztés és tesztelés munkakörnyezetének kialakításához beállítja a hálózati eszközöket, elvégzi a vezetékes és vezeték nélküli eszközök csatlakoztatását és hálózatbiztonsági beállítását. A fejlesztett szoftverben biztonságos, HTTPS protokollt használó webes kommunikációt valósít meg.	Ismeri az IPv4 és IPv6 címzési rendszerét és a legalapvetőbb hálózati protokollok szerepét és működési módját (IP, TCP, UDP, DHCP, HTTP, HTTPS, telnet, ssh, SMTP, POP3, IMAP4, DNS, TLS/SSL stb.). Ismeri a végponti berendezések IP-beállítási és hibaelhárítási lehetőségeit. Ismeri az otthoni és kisvállalati hálózatokban működő multifunkciós forgalomirányítók szolgáltatásait, azok beállításának módszereit.		
21	Munkaterületét a baleset és tűzvédelmi előírásokat is betartva tisztán és rendben tartja.	Ismeri a munkakörébe tartozó baleset és tűzvédelmi előírásokat.	Igényes munkakörnyezetére és tudatosan rendben tartja azt.	Önállóan alakítja ki a baleset és tűzvédelmi előírásoknak is megfelelő munkakörnyezetét.

6. Oktatás ágazat – Oktatási szakasszisztens szakma illetve Okleveles Oktatási szakasszisztens szakma

A szakma alapadatai

Az ágazat megnevezése: Oktatás
A szakma megnevezése: Oktatási szakasszisztens
A szakma azonosító száma: 5 0188 25 01
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Oktatás ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:
Technikumi oktatásban: 140 óra (11. évfolyamiot követően),
Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények:
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: Szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

Oktatás ágazat – Oktatási szakasszisztens illetve Okleveles Oktatási szakasszisztens szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. óraszám 1. félév		1/13. óraszám 2. félév		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	féléves	heti	féléves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	8	288	10	360	16	576	15	540	26	806	35	630	35	630	35	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18	0	0		
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
Ágazati kompetenciafejlesztés	Élménypedagógia	2	72	2	72							4	72	0+3	0+54	0+1	31
	Játékos személyiségfejlesztés	2	72									2	36	0+1	0+18	0+1	31
	A tanulás tanulása	1	36									2	36	0	0		
Pedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai feladatok	Értékteremtő gyermeknevelés			3	108	2	72	0,5	18	3	93	5	90	5	90	3+1	93+31
	A gyógypedagógia alapjai					1	36	1	36	1	31					3	93
	Pszichológia			1	36	2,5	90	3	108	2	62	2	36	7	126	4	124
	Pedagógiai gyakorlat	1,5	54	2	72	5	180	5	180	7	217	6+1	108+18	6+1	108+18	7	217
Gondozás és egészségnevelés	Gondozás és egészségnevelés			1	36	1	36					2	36	2	36		
Családpedagógiai alapismeretek	Pedagógiai szociológia									2	62					2	62
	Mentálhigiéné							1	36	2	62					3	93
Szabadidőpedagógia	Szabadidő-szervezés							1	36	2	62	1	18	1	18	2	62
Kommunikáció	Kommunikáció					0,5	18	0,5	18	1	31	2	36	2	36	1	31
Gyermekirodalom	Gyermek- és kamaszirodalom					1	36	1	36			2	36	2	36		
Ágazathoz kapcsolódó tartalmak	IKT a pedagógiában									2	62	1	18	1	18	1	31
	Zenei nevelés					2	72	1	36	2	62	1+2	18+36	1+2	18+36	1+1	62
	Mozgáskultúra	1	36	1	36	1	36	1	36			1	18	1	18	1+1	62
Egybefüggő szakmai gyakorlat	Egybefüggő szakmai gyakorlat						140								160		

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.29-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

OKTATÓTERMI/CSOPORTFOGLALKOZÁSHOZ ALKALMAS ESZKÖZÖK, SZOLGÁLTATÁSOK

- IKT, digitális eszközök, okos-, interaktív (smart), flipchart tábla
- asztali számítógép, laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor
- internet szolgáltatás, tv (központi, zártláncú)

A foglalkoztatás és az aktivitás eszközei (Tanműhelyben kialakított helyiség(ek))

- audiovizuális eszközök
- gyermek tablet, gyermek laptop
- író, rajz filctollak, flipchart tábla, papír
- kül- és beltéri társasjátékok
- textil kézimunka eszközei (szabásminták, szabóolló, textil, filc, tű, kötőtű, horgolótű, fonal stb.) egyéb anyagféleségekkel végzett kézműves foglalkozások eszközei (pl.: papír, karton, festék, ecset, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.)
- különböző hangszerek
- kül- és beltéri sporteszközök

Játékeszközök

- a különböző életkoroknak pedagógiai és higiéniai szempontból megfelelő játékok
- játékok finommozgások fejlesztéséhez
- játékok nagymozgások fejlesztéséhez
- utánzó, szerepjáték játékeszközei
- a különböző életkoroknak megfelelő gyermekkönyvek
- ütős, húros és fúvós gyermekhangszerek
- bábok, paraván, diavetítő
- alkotó tevékenység eszközei (gyöngy, gyurma, karton, festék, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.)
- különböző asztali, társasjátékok
- fejlesztő játékok

Egyéb eszközök

- elsősegélynyújtáshoz, betegség tüneteit mutató gyermek gondozásához szükséges eszközök
- 2 db tűzoltó készülék

- tanterem elmozdítható asztalokkal
- tankönyvlista szerinti tankönyvek
- felszerelt informatikai terem
- internet hozzáférés
- projektor
- laptop
- TV

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra

Az ágazati alapoktatás eszközeivel megegyezik.

OKTATÓTERMI/CSOPORTFOGLALKOZÁSHOZ ALKALMAS ESZKÖZÖK, SZOLGÁLTATÁSOK

- IKT, digitális eszközök, okos-, interaktív (smart), flipchart tábla
- asztali számítógép, laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor
- internet szolgáltatás, tv (központi, zártláncú)

A FOGLALKOZTATÁS ÉS AZ AKTIVITÁS ESZKÖZEI (TANMŰHELYBEN KIALAKÍTOTT HELYISÉG(EK))

- audiovizuális eszközök
- gyermek tablet, gyermek laptop
- író, rajz filctollak, flipchart tábla, papír
- kül- és beltéri társasjátékok
- textil kézimunka eszközei (szabásminták, szabóolló, textil, filc, tű, kötőtű, horgolótű, fonal stb.) egyéb anyagféleségekkel végzett kézműves foglalkozások eszközei (pl.: papír, karton, festék, ecset, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.)
- különböző hangszerek
- kül- és beltéri sporteszközök

Játékeszközök

a különböző életkoroknak pedagógiai és higiéniai szempontból megfelelő játékok

- játékok finommozgások fejlesztéséhez
- játékok nagymozgások fejlesztéséhez
- utánzó, szerepjáték játékeszközei
- a különböző életkoroknak megfelelő gyermekkönyvek
- ütős, húros és fúvós gyermekhangszerek
- bábok, paraván, diavetítő
- alkotó tevékenység eszközei (gyöngy, gyurma, karton, festék, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.)
- különböző asztali, társasjátékok
- fejlesztő játékok

Egyéb eszközök

- elsősegélynyújtáshoz, betegség tüneteit mutató gyermek gondozásához szükséges eszközök
- 2 db tűzoltó készülék

- tanterem elmozdítható asztalokkal
- tankönyvlista szerinti tankönyvek
- felszerelt informatikai terem
- internet hozzáférés
- projektor
- laptop
- TV

Kimeneti követelmények

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az ágazati alapoktatás során a tanuló elsajátítja a gondozási-, nevelési-, oktatási feladatokhoz szükséges alapismereteket, készségeket. Megismeri a gyermekek, tanulók szükségleteit, a környezet rendjének, tisztaságának fontosságát. Elsajátítja a társas kompetenciák fejlesztéséhez szükséges attitűdöket. Képessé válik viselkedési- és helyzetmegoldási minták nyújtására, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatására. Elsajátítja a gyermekek, tanulók szabadidős tevékenységének támogatásához, intézményi rendezvények, ünnepségek előkészítéséhez, szervezéséhez, megvalósításához szükséges képességeket. Tapasztalatot szerez a kreatív alkotó tevékenységekben, írásos- és nyomtatott anyagok másolásában és összeállításában, informatikai berendezések, eszközök kezelésében. Megismeri egy nevelési-, oktatási intézmény tevékenységét. Gyermekszeretet, empátia és tolerancia jellemzi, jó együttműködési és kommunikációs készséggel rendelkezik.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Azonosítja az egészséges fejlődés jellemzőit és felismeri az egyéni különbségeket.	Ismeri a gyermekkor serdülőkor és ifjúkor testi-lelki és szociális fejlődésének alapvető jellemzőit.	Munkája során szem előtt tartja a gyermek érdekeit, szükségleteit.	Támogatja a gyermek és fiatal fejlődését, pozitív megerősítést alkalmaz.
2.	Pedagógiai helyzetekben egészséges önérvényesítéssel és ennek megfelelő kommunikációval vesz részt. Viselkedéskultúrája a helyzetnek megfelelő.	Ismeri az énkép és az önismeret fogalmát és befolyásoló tényezőit; a kulturált viselkedés fogalmait, szabályrendszerét, illetve ezek alkalmazásának lehetőségeit.	Törekszik önismeretének fejlesztésére. Választékosan és jól érthetően fejezi ki magát. Hitelesen és erőszakmentesen kommunikál.	Kulturált és toleráns viselkedés jellemzi, betartja kompetenciáinak határait.

3.	Meséléssel, játékkal és a kreatív alkotás módszereivel vesz részt a gyermekek képességfejlesztésében.	Ismeri a mesepedagógia, a meseterápia és a kreatív alkotás különböző módszereit és a hozzájuk kapcsolódó fejlesztés lehetőségeit.	Kreativitásra törekszik, az alkotás örömének érzését közvetíti a gyermekek felé. Tudatosítja az újrahasznosíthatóság elvét, lehetőségeit.	Támogatja a gyermekek/tanulók képességeinek kibontakoztatását az egyéni különbségek figyelembevételével.
4.	Támogatja a gyermekek, serdülők és fiatalok személyiségfejlődését. Játékos személyiségfejlesztő módszereket alkalmaz.	Ismeri az adottság, képesség, készség, jártasság, kompetencia, kreativitás, intelligencia és tehetség fogalmát és felismerésének lehetőségeit.	Segíti a kreativitás és a tehetség kibontakoztatását az egyéni különbségek figyelembevételével. Törekszik saját képességeinek fejlesztésére.	Kompetenciahatárainak megfelelően részt vesz a gyermekek személyiségének és tehetségének ki bontakoztatásában.
5.	A gondozási, nevelési folyamatban azonosítja az ember alapvető és magasabb rendű szükségleteit.	Ismeri az emberi szükségletek rendszerét és a szükségletek egymásra gyakorolt hatását.	Szem előtt tartja a gyermek/tanuló érdekeit, autonómiáját, identitását, a környezeti nevelés értékeit.	Kompetenciáinak megfelelően részt vesz a gyermek/tanuló szükségleteinek felmérésében és kielégítésében.
6.	Kiválasztja a pedagógiai helyzetnek megfelelő tevékenységeket. Megérti és alkalmazza a szakmai feladatok ellátásához	Ismeri a nevelési folyamat jellemzőit a gyermek fő tevékenységformáit.	Folyamatosan kapcsolatot tart, egyeztet a munkáját irányító pedagógussal, az oktatóval, a szakember-	Az intézményi iránymutatásoknak megfelelően, kompetenciahatárait betartva támogatja a nevelő munkáját.

	kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.		rel. Szakmailag elhivatott, magatartása szabálykövető.	
7.	A pedagógiai gyakorlat során szerzett tapasztalatait, megfigyeléseit a követelményeknek megfelelően jegyzeteli, rögzíti.	Rendelkezik a pedagógiai folyamatok rögzítéséhez szükséges ismeretekkel.	Hospitálási naplója elkészítése során munkája igényes.	A pedagógiai folyamatok rögzítését önállóan végzi.

8.	A munkáját irányító szakemberrel egyezteti a napi nevelési-gondozási feladatok menetét.	Ismeri az intézmény napirendjét, követi a programok tervét.	Kezdeményező a programok bővítésében.	Bekapcsolódik a tevékenységek lebonyolításába, segíti a megvalósítást.
9.	Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Power Point bemutatókat készít. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket; az etikus médiahasználat szabályait.	Az informatikai eszközöket felelősen használja, a jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi. Törekszik digitális kompetenciáinak fejlesztésére az ökológiai lábnyom csökkentése érdekében.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.
10.	Tevékenyen részt vesz a gyermek higiénés szokásrendszerének kialakításában.	Rendelkezik az egészségvédelemmel és gondozással kapcsolatos alapvető ismeretekkel.	Elősegíti az egészségtudatos és környezettudatos életmód kialakítását.	Felelős a saját és a rábízott gyermekek, serdülők, fiatalok egészségének védelméért. Személyes példát mutat a gyermekek egészségnevelésében.
11.	Szemléltető eszközöket készít, kézműves foglalkozásokat tervez és előkészít.	Ismeri azokat a vizuális kommunikációs eszközöket, amelyek a szabadidős tevékenységben és a szemléltetésben használhatóak.	Törekszik kreatív, változatos, igényes, precíz kivitelezésre, takarékos felhasználásra.	Az alapanyagokat a környezettudatosság szempontja szerint válogatja, használja.
12.	Felismeri a veszélyforrásokat és az elsősegélynyújtás szükségét.	Ismeri a veszélyforrások elhárításának módjait.	Ügyel a biztonságra saját munkája és a gyermekek, serdülők, fiatalok tevékenységei során is.	Kompetenciahatárainak megfelelően biztosítja a gyermekek, serdülők, fiatalok környezetének biztonságát.

13.	Értelmezi a nevelés alapfogalmait és a nevelési folyamat jellemzőit.	Ismeri a nevelés fogalmát, célját, folyamatát, feladat- és eszközrendszerét.	Elkötelezett a gyermekek nevelésében, személyiségük fejlesztésében.	Pedagógiai ismeretek birtokában felelősen, a személyiség tisztelete mellett végzi a rábízott feladatokat.
14.	Szakszerűen megfogalmazza a nevelhetőség és nehezen nevelhetőség kérdéskörét.	Megérti a személyiség fejlődését meghatározó tényezők kölcsönhatását.	Fontosnak tartja a gyermekek, serdülők, fiatalok egyéni képességeinek a kibontakoztatását.	Munkája során segíti a pedagógust a gyermekek/tanulók nevelésében.
15.	Értelmezi az érték és norma szerepét a nevelési folyamatban, illetve annak viszonyát a nevelési céllal.	Ismeri az érték és norma szerepét a nevelés folyamatában	Fontosak számára az emberi, természeti értékek és a közösségi normák.	Segíti a pedagógust az értékközvetítésben, a nevelési célok megvalósításában.
16.	Segíti a gyerekek, serdülők, fiatalok társas kapcsolatainak kialakulását, figyelembevéve a társas kapcsolatok jellemzőit.	Ismeri a gyerekek, serdülők és fiatalok közötti társas kapcsolatok jellemzőit és a legfontosabb csoportjelenségeket.	Törekszik a gyermekek, serdülők, fiatalok társas kapcsolatainak segítésére.	Támogatja az intézményi szocializáció értékteremtő, személyiségformáló hatásait.
17.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett. Előnyben részesíti a környezettudatos tevékenységeket.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**
1.	Személyiségalapú megközelítést alkalmaz a pedagógiai folyamatokban.	Ismeri a személyiségfejlődést befolyásoló tényezőket és tudja értelmezni a kapcsolatrendszerüket.	A gyakorlat során felismeri a személyiség fejlődését meghatározó és veszélyeztető tényezőket.	Munkája során figyelembe veszi a gyermekek/tanulók személyiségfejlődésének jellemzőit.

2.	Komplex módon, sokféle szempont figyelembevételével valósítja meg a gyermekek/tanulók megismerését.	Tisztában van a gyermekek/tanulók megismerésének módszereivel.	A gyermekek/tanulók megismerése során törekszik minél több ismeretet szerezni róluk és társas kapcsolataikról.	Munkája során a tudomására jutott információkat a szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli, különös tekintettel az érzékeny adatokra.
3.	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat.	Ismeri a különböző életkori szakaszok élettani, fejlődéslélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, tapasztalatait.	Felelős a gyermekek, tanulók tipikus fejlődéstől eltérő sajátosságainak felismeréséért, s erről a munkáját irányító pedagógus/oktató tájékoztatásáért.
4.	Értelmezi és átlátja a nevelés és a szocializáció különböző színtereit, komplexitásukat, összefüggéseiket.	A szocializáció fogalmát ismeri összefüggéseivel együtt.	Közvetít a szocializáció különböző színterei között.	A munkáját irányító pedagógussal/oktatóval együttműködik, felelősséget vállal munkájáért.
5.	Felismeri a csoportműködést befolyásoló, segítő és veszélyeztető tényezőket a gyakorlatban.	Személyiséglélektani és szociálpszichológiai ismeretekkel rendelkezik a csoporttal kapcsolatosan. Ismeri az egyén és a közösség egymásra gyakorolt hatásait.	Szem előtt tartja az egyéni igényeket, megfelelő empátiával dolgozik. Törekszik a személyiségfejlődést befolyásoló és veszélyeztető tényezők felismerésére a gyakorlatban.	Váratlan pedagógiai helyzetekben adekvátan reagál, de betartja kompetenciahatárait. Munkájában elfogadó az egyéni sajátosságokkal, tulajdonságokkal szemben.

6.	Adekvát információkat szerez a gyermekek/tanulók családjáról és azokat megfelelően kezeli.	Részletes szakmai ismeretekkel rendelkezik a családról, mint az elsődleges a szocializációs színtérről.	A gyermekek/tanulók családjával önállóan tart kapcsolatot a pedagógus/oktató iránymutatása alapján.	Munkája során a tudomására jutott információkat a szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli, különös tekintettel az érzékeny adatokra.
7.	Felveszi a kapcsolatot a csa-	Ismeri a családközpontú nevelés gya-	Munkája során betartja a szakmai, etikai	Felelősséget érez az objektív, tudatos, megfigyelésekkel

	ládtagokkal, ennek során adekvát módon kommunikál.	korlatát, a mentálhigiéné, a családi mentálhigiénés gondozás és a segítő beszélgetés szerepét a pedagógiai munkában.	szabályokat. Tájékoztatási kötelezettségére a hitelesség és tapintat jellemző.	alátámasztott tájékoztatásra, részt vállal a segítő beszélgetésben.
8.	Segíti a játékfeltételek megteremtését. Részt vesz a játékeszközök beszerzésében, előkészítésében, elkészítésében.	Játékpedagógiai és játékpszichológiai ismeretekkel rendelkezik.	Segíti a kötetlen játék megteremtését, és szükség szerint irányítja a játéktevékenységet. Felismeri és kezeli a játékhelyzetekben előforduló konfliktusokat.	Felelősségteljesen összekapcsolja a játékot a ráépülő tevékenységformákkal pl. munka jellegű tevékenységgel és tanulással. Önálló ötletei vannak, részt vesz az előkészítésben, szervezésben és bonyolításban.
9.	Segíti a jeles napokkal, hagyományokkal, népszokásokkal kapcsolatos programok szervezését és lebonyolítását.	Ismeretet szerez az óvodai és iskolai programokról, jeles napokról, a hozzájuk kapcsolódó népszokásokról, hagyományokról.	Tiszteletben tartja a kulturális különbségeket.	Jelentőségüknek megfelelően tisztelettel használja az ünnepi szimbólumokat, jelképeket

10.	A csoport szabadidős tevékenységeinek megszervezésében együttműködik a pedagógussal/oktatóval.	Tisztában van a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésének személyiségformáló hatásával, ezt a gyermek/tanuló életkori sajátosságaihoz igazodva használja fel.	Nyitott új játékok, szabadidős tevékenységek megismerésére. Aktívan közreműködik az intézményen belüli és kívüli tevékenységek tervezésében, szervezésében és a megvalósításban. Környezettudatos viselkedésre ösztönöz.	Felelősségteljesen, a baleset- és munkavédelmi szabályokat betartva végzi munkáját. Önállóan kezdeményez szabadidős programokat.
11.	Megfelelő körülményeket teremt a gyermekek/tanulók egészséges személyiségfejlődéséhez.	Ismeri a személyiség fogalmát, összetevőit, a személyiségfejlesztés lehetőségeit, módszereit, a reális énkép, önértékelés, önismeret kialakításának módjait, továbbá a nehezen	Elkötelezett a gyermekek/tanulók egészséges személyiségfejlődése iránt. Gondot fordít saját személyiségének folyamatos fejlesztésére.	Tisztában van kompetenciahatáraival a gyermekek/tanulók személyiségének kibontakoztatása szempontjából.

	Felismeri az egészségestől eltérő személyiségfejlődést.	nevelhetőség fogalomkörét.		
12.	Szerepet vállal a gyermek/tanuló egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek, körülmények biztosításában, és figyelembe veszi az egyéni különbségeket.	Korszerű egészségfejlesztési, egészségvédelmi, életkor-specifikus higiénés nevelési és gondozási ismeretekkel rendelkezik.	Személyes példát mutat, keresi az új módszertani lehetőségeket a gyermek/fiatal egészségneveléséhez. Együttműködik az intézményhez kapcsolódó egészségügyi és egészségvédelmi szakemberekkel, intézményekkel.	Segíti az egészség megvédésére irányuló tudat- és magatartásformálást.

13.	Alapvető az elsősegélynyújtási technikákat alkalmaz.	Ismeri az elsősegélynyújtás alapvető teendőit.	Ügyel a biztonságra, törekszik a balesetveszély elhárítására.	Szükség szerint elsősegélyt nyújt.
14.	A munkahelyén a kapcsolatfelvétele kulturált, betartja a kapcsolatteremtés szabályait. Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzettípusait, a kommunikációs stílusokat és az aszszertív kommunikációs eszközöket.	Kommunikációs képességeit folyamatosan fejleszti, előtérbe helyezi az asszertív kommunikációs módokat. Beszédmódjában igényes és példamutató. Kommunikációjával nevel, pozitív példát nyújt.	Felelősségteljesen kommunikál. A gyermekek, tanulók életkori és mentális állapotát figyelembevéve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.
15.	A gyermekekkel/tanulókkal és azok családjával bizalmi légkört alakít ki és tart fenn. Segíti a kapcsolatfelvételt és fenntartását a munkájában érintett személyekkel, családokkal. Támogatja a család és	Alapvető ismeretekkel rendelkezik a családról, a családi nevelés elsődlegességéről. Tisztában van a családokkal való bizalmi kapcsolat megteremtésének és fenntartásának lehetőségeivel.	Tevékenysége során tiszteletben tartja a személyiségi jogokat és a személyes adatokat.	A gyermekek és a családok érdekeit tiszteletben tartja, munkatársaival együttműködik. Kommunikációja nyitott, hatékony. A tudomására jutott információkat diszkréten, bizalmasan kezeli.

	az intézmény kapcsolattartását.			
16.	Alkalmazza a személyi higiéné alapvető szabályait, megjelenése ápolt.	Tudatában van az egyéniségének és hivatásának megfelelő megjelenésnek	Magával szemben igényes és ezt kulturált módon másoktól is elvárja.	A gyermekek/tanulók számára igényes, kulturált megjelenésével pozitív példát mutat.

		és összeegyezteti ezeket.		
17.	Pedagógiai ügyviteli feladatokat ellát.	Ismeri az intézmény dokumentumait, adminisztrációs teendőit.	Munkája igényes, pontos, precíz. A környezet védelme érdekében tudatos anyag- és energia-felhasználásra törekszik.	Figyel a határidőkre, kompetenciahatárai betartásával a munkáját irányító szakember útmutatásai alapján dokumentál.
18.	Adekvát módon használja az IKT eszközöket.	Ismeri a munkájához szükséges IKT eszközöket és azok alkalmazását.	Kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. A környezetterhelés elkerülése érdekében törekszik az eszközök megóvására és szakszerű használatára.	Képes önálló információgyűjtésre és tájékozódásra a digitális térben az adatvédelmi szabályok betartásával.
19.	Alkalmazza tanulásmódszertani ismereteit. Felkelti a gyerekek/tanulók tanulási érdeklődését.	Ismeri a tanulásirányítás szervezési feladatait, a tanulási technikákat.	Közreműködik foglalkozások/tanítási órák előkészítésében, aktívan közreműködik a lebonyolításában.	Az oktató/pedagógus iránymutatásai alapján megvalósítja, felügyeli és segíti a tanulási folyamatokat, tevékenységet.
20.	Eligazodik a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer hálózatában.	A prevenció fogalmát és a hozzá kapcsolódó tevékenységeket ismeri. Tisztában van a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer felépítésével és működésével.	Munkáját mindenféle megkülönböztetés, előítélet nélkül végzi.	Preventív jellegű tevékenységeket végez. Betartja a jogszabályi és egyéb előírásokat.

21.	Azonosítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátosságait.	Ismeri a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését befolyásoló tényezőket, segítésük	Munkájában elfogadó az egyéni sajátosságokkal szemben. Elkötelezett a kiemelt figyelmet igénylő gyer-	Kompetenciahatárait betartva adekvátan reagál az egyéni sajátosságokból fakadó pedagógiai helyzetekre.

		lehetőségeit, módszereit.	mekek, serdülők, fiatalok szükségleteinek kielégítése iránt.	
22.	Támogatja a gyermekek, serdülők, fiatalok művészeti, kreatív alkotó tevékenységeit.	Alapvető ismeretekkel rendelkezik a pedagógiai munkához kapcsolódó művészeti területekről: zenei nevelés, gyermek- és ifjúsági irodalom, kreatív alkotás, testkultúra.	Elkötelezett a gyermekek, serdülők, fiatalok kreatív, művészeti fejlesztése iránt. Tudatosítja az újrahasznosíthatóság elvét, lehetőségeit.	Önálló ötletei felhasználásával segít a foglalkozások szervezésében, előkészítésében, megtartásában.
23.	Az életkori sajátosságoknak megfelelően kiválasztja és használja a gyermek- és kamaszirodalom alkotásait.	Ismeri a hazai és nemzetközi mese- és kamaszirodalom kiemelkedő alkotásait.	Törekszik a kiválasztott alkotás szemléletes, élményszerű előadására.	Az ünnepnapok, jeles események és napi tevékenységek témájához igazodó alkotást önállóan választ.
24.	Az általános és szakmai ismereteit önállóan bővíti és bemutatja.	Tisztában van a folyamatos képzés, továbbképzés lehetőségeivel, érti az élethosszig tanulás célját.	Nyitott és fogékony a szakmai és a környezetében zajló változásokra.	Másokkal együttműködve járul hozzá a szakma, az intézmény fejlődéséhez.

25.	Segítséget nyújt a foglalkozások, tanórák és tanórán kívüli tevékenységek eszközeinek és anyagainak előkészítésében	Ismeri az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőzési szabályokat.	Gondosan, takarékosan, rendeltetésszerűen kezeli a rábízott eszközöket, anyagokat.	A munkáját irányító pedagógus/oktató utasítására végzi az előkészítő munkát.
26.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett. A környezettudatos tevékenységeket előnyben részesíti.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

Mozgáskultúra tantárgy

Óraszámok:

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
9. évfolyam	1	36
10. évfolyam	1	36
11. évfolyam	1	36
12. évfolyam	1	36

A tantárgy tanításának fő célja

A testnevelés tantárgy tanítása során cél a gyakorlati tevékenységek és az ismeretek átadása, a tanulók azon készségeinek és képességeinek fejlesztése, melyek hozzájárulnak munkájuk gyermekközpontú, magas szakmai színvonalú műveléséhez. A tanulók ismerjék meg a:

- a testnevelés személyiségfejlesztő rehabilitációs, rekreációs tevékenységét
- a gyakorlati mozgásanyagon keresztül oktatási, képzési feladatok ellátását
- a testnevelés, a mozgásfejlesztés módszereit, oktatási-nevelési törvényszerűségeit
- általános iskolában a tanórai és tanórán kívüli nevelő munkához szükséges ismereteket

A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások: óvodapedagógus, tanító, testnevelés szakos tanár

Készségek, képességek	**Ismeretek**	**Önállóság és felelősségvállalás mértéke**	**Elvárt viselkedés-módok, attitűdök**	**Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák**
Birtokában van az alapvető mozgásos készségeknek.	Tisztában van a mozgásos képességeket fejlesztő játékos gyakorlatokkal.	Mozgásos készségeit, testkultúráját folyamatosan fejleszti.	A gyerekek képességeihez, fejlődési szintjéhez alkalmazkodik. Kreativitásával, hozzáállásával pozitív példát mutat.	Önálló információ gyűjtése és tájékozódás a digitális térben az adatvédelmi szabályok betartásával. A mozgásos játékok kísérése digitális tartalmakkal. Digitális tartalmak létrehozása.
A mozgásos anyagokat az életkori sajátosságoknak megfelelően válogatja, felhasználja.	Megnevezi a testnevelés alapelveit, a mozgásfejlődés szakaszait.	Felelősséget vállal a rábízott gyerekek, serdülők, fiatalok esztétikai nevelésével, igényességével kapcsolatban.	Törekszik a gyerekek serdülők, fiatalok számára a leghasznosabb egészségneve-	

			lési, mozgásfejlődési feladatok választására.	
Bemutatja a feladatokat, ezzel motiválja a gyerekeket a játékra, mozgásra.	Tudja az élményszerű elő-adás kritériumait.	Az előadói technikákból felelősen válogat, az életkori sajátossá-goknak megfelelően alkalmazza azokat.	Kellő nyitottsággal, empátiával fordul a gyermekek, serdülők, fiatalok felé. Személyiségével, előadói	
Nyitottan fogadja a változásokat.	Ismeri a mozgásfejlesztés, egészségfejlesztés eszközeit, módszereit.	Önállóan választ a gyerekek, serdülők, fiatalok életkorának, aktuális állapotának megfelelő játékos feladatokat.	Rámutat az egészségfejlesztés és a mozgás hasznosságára, a nyitott befogadói hozzáállást igyekszik átörökíteni.	
Eligazodik a szakirodalomban. Kiválogatja a gyermekek életkorának megfelelően.	Tájékozott az egészségfejlesztés, mozgásfejlesztés terén, szükségességében.	A nevelési célok elérése érdekében felelősségtudattal használja a különböző mozgásos feladatokat.	A gyerekek, serdülők, fiatalok érzelmi állapotához, tudásszintjéhez, szükségleteihez alkalmazkodik.	
Képes az adott területen az egész életen át tartó tanulásra.	Tudja, ismeri, önállóan meg-keresi az önfejlesztéshez szükséges forrásokat.	Képes önmagát kritikusan értékelni.	Legyen igénye a folyamatos fejlődésre, önképzésre.	Folyamatosan keresi a digitális fórumokon a tantárgy-hoz kapcsolódó szakirodalmat, zenei anyagokat, egyéb bemutató anyagokat.

A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Témák	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
Mozgás jelentősége a különböző életkorok fejlődésében	5	5	3	3
A motoros képességek fejlődése és fejlesztési feladatai, képességfejlesztő gyakorlatsorok	10	10	10	10
A testnevelési játékok szerepe, a játéktanítás módszertani elvei	15	15	17	17
Bölcsödében alkalmazott mozgásos játékok	2	2	2	2
Óvodai játékos gyakorlatok	2	2	2	2
Iskolai játékos feladatok	2	2	2	2

A témák címe mindegyik évfolyamon megegyező, a tartalma azonban változik.

9. évfolyam:

A tantárgy témái az egyes témakörökhöz:

A mozgás jelentősége a különböző életkorok fejlődésében (5 óra)

- természetes mozgások(kúszások, mászások, utánzó járások, járások, futások, szökdelések)
- Ügyességfejlesztés (babzsák)

A motoros képességek fejlődése és fejlesztési feladatai, képességfejlesztő gyakorlatokkal (10 óra)

- Motoros képességek felosztása, fejlesztési feladatok óvodás korban.
- Testtartásjavító gyakorlatok, helyes testtartás megérzése, Váll, kar, hát és lábizomzat fejlesztése játékos feladatokkal.
- Zenére végezhető mozgásformák, gyermektáncok zenére
- Lábboltozat izmainak fejlesztése

A testnevelési játékok szerepe, a játéktanítás módszertani elvei (15 óra)

- Mozgásos játékok felosztása -szerep, utánzó játékok
- Terhelés fogalma, összetevői
- Módszertani ismeretek, tervezés szintjei (bölcsőde, óvoda)
- Kisgyermekkorban előforduló tartáshibák és lábstatisztikai rendellenességek megelőzése és azok javítására vonatkozó ismeretek
- Népi játékok
- Ügyességet fejlesztő testnevelési játékok

- Fogójáték eszközzel és anélkül-gurítással dobással

Bölcsödében alkalmazott mozgásos játékok (2 óra)

- mondóka, körjáték

Óvodai játékos gyakorlatok (2 óra)

- Játékok futással, járással kúszással mászással

Iskolai játékos feladatok (2 óra)

- Játékos feladatok eszközökkel pl ugrókötél

10. évfolyam

A tantárgy témái az egyes témakörökhöz:

A mozgás jelentősége a különböző életkorok fejlődésében (5 óra)

- Természetes mozgások (járások, futások, szökdelések akadályok leküzdésével)
- Ügyeségfejlesztés különböző eszközökkel (kötél, bot,,,)

A motoros képességek fejlődése és fejlesztési feladatai, képességfejlesztő gyakorlatokkal (10 óra)

- Motoros képességek felosztása, fejlesztési feladatok kisiskolás (7-10 éves) korban.
- Állóképességet, kondicionális képességet fejlesztő gyakorlatok játékos formában
- Gerinctorna
- Hajlékonyságot, mozgékonyságot fejlesztő gyakorlatok- egyéni összeállítás, feladatvezetés

A testnevelési játékok szerepe, a játéktanítás módszertani elvei (15 óra)

- Labdás ügyességfejlesztés testnevelési játékokkal kisiskolás korban
- Lábboltozat izmainak fejlesztése
- Törzs izmainak fejlesztése, testtartás korrekciós gyakorlatok
- Testnevelési játék- labdával(pontszerző)
- Fogójáték eszközzel és anélkül-gurítással dobással
- Zenére végezhető mozgásformák, tánc szerepe a mozgáskultúra fejlesztésében.

Bölcsödében alkalmazott mozgásos játékok (2 óra)

- Népi játékok, körjátékok énekkel

Óvodai játékos gyakorlatok (2 óra)

- Érzelem szabályozás-kifejezés-felismerés pl. "Érzelmi hőmérő", „Add tovább!" (a simogatást, ölelést, a szót...)
- Önmegnyugtató, relaxációs játékok pl. szoborjáték, stresszlabda...

Iskolai játékos feladatok (2 óra)

- Akadálypálya erő, ügyesség fejlesztésre

11. évfolyam

A tantárgy témái az egyes témakörökhöz:

A mozgás jelentősége a különböző életkorok fejlődésében (3 óra)

- Sorversenyek, váltóversenyek természetem mozgások alkalmazásával

A motoros képességek fejlődése és fejlesztési feladatai, képességfejlesztő gyakorlatokkal (10 óra)

- Motoros képességek felosztása, fejlesztési feladatok 11-14 éves korban.
- Kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése
- Ízületi hajlékonyság egyéni és páros gyakorlatokkal

A testnevelési játékok szerepe, a játéktanítás módszertani elvei (10 óra)

- Motoros képességek felosztása, fejlesztési feladatok 11-14 éves korban.
- Kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése
- Ízületi hajlékonyság egyéni és páros gyakorlatokkal

Bölcsödében alkalmazott mozgásos játékok (2 óra)

- Népi játékok

Óvodai játékos gyakorlatok (2 óra)

- Játékok figyelem és emlékezet fejlesztésére
- Akadálypálya-ügyességfejlesztés

Iskolai játékos feladatok (2 óra)

- Ügyességi feladatok csoportos összejövetelekere (gyerekzsúr)

12. évfolyam

A tantárgy témái az egyes témakörökhöz:

A mozgás jelentősége a különböző életkorok fejlődésében (3 óra)

- Sor és váltóversenyek összeállítása, levezénylése-önálló munka

A motoros képességek fejlődése és fejlesztési feladatai, képességfejlesztő gyakorlatokkal (10 óra)

- Motoros képességet fejlesztő gyakorlatok összeállítása, különböző eszközök alkalmazása, feladatvezetés.
- Tánctanulás
- Gerinctorna zenére
- Erő, gyorsaság fejlesztése

A testnevelési játékok szerepe, a játéktanítás módszertani elvei (17 óra)

- Fizikai képességek fejlesztése (erő, gyorsaság, állóképesség, légzőgyakorlatok, mozgáskoordináció, ízületi mozgékonyságot fejlesztő gyakorlatok)
- Játéktanítás előkészítése
- Zenére végezhető mozgásformák, tánc, relaxáció,
- Tartáshibák megelőzése, javítása
- Mozgásos játékok, testnevelési játékok-önálló szervezés, tanítás, játékvezetés

Bölcsödében alkalmazott mozgásos játékok (2 óra)

- Népi játékok

Óvodai játékos gyakorlatok (2 óra)

- Kreativitás, önkifejezés kommunikációt fejlesztő játékok

Iskolai játékos feladatok (2 óra)

- Ügyességi feladatok eszközökkel

7. Oktatás ágazat – Okleveles Óvodai nevelő szakma

A szakma alapadatai

Az ágazat megnevezése: Oktatás
A szakma megnevezése: Óvodai nevelő (kizárólag felsőoktatási intézménnyel kidolgozott szakmai oktatás megszervezése esetén)
A szakma azonosító száma: 5 0188 25 02
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Oktatás ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:
Technikumi oktatásban: 140 óra (11. évfolyamot követően)
Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények:
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: Szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: a szakirányú oktatás megkezdése előtt: szükséges

Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

Oktatás ágazat – Okleveles Óvodai nevelő szakma (2024. szeptember 1. után) óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként

		9. óraszám		10. óraszám		11. óraszám		12. óraszám		13. óraszám		1/13. óraszám 1. félév		1/13. óraszám 2. félév		2/14. óraszám	
		heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	féléves	heti	féléves	heti	éves
Ágazati alapoktatás és szakirányú oktatás órakerete	Összesen	8	288	10	360	16	576	15	540	26	806	35	630	35	630	35	1085
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5	18									1	18				
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv									2	62					2	62
Ágazati kompetenciafejlesztés	Élménypedagógia	2	72	2	72							4	72	0+2	36		
	Játékos személyiségfejlesztés	2	72									2	36				
	A tanulás tanulása	1	36									2	36				
Pedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai feladatok	Értékteremtő gyermeknevelés			3	108	2	72					5	90	5	90		
	A gyógypedagógia alapjai					0,5	18	1	36	1	31					3	93
	Pszichológia			1	36	2	72	3	108	2	62	2	36	6	108	4	124
	Pedagógiai gyakorlat	1,5	54	2	72							7	126				
Óvodai nevelési feladatok	Óvodai nevelés					0,5	18	1	36	3	93			3	54	3	93
	Óvodai nevelés gyakorlat					5	180	5	180	7	217	4	72	6	108	12	372
Gondozás és egészségnevelés	Gondozás és egészségnevelés			1	36	1,5	54					3	54	2+1	54		
Családpedagógiai alapismeretek	Gyermek, család, társadalom									2	62					2	62
	Mentálhigiéné									2	62					2	62
Játékpedagógia	Játékpedagógia							0,5	18	2	62			1	18	2	62
Kommunikáció	Hatékony pedagógiai kommunikáció					0,5	18	1,5	54	1	31			4	72	1	31
Gyermekirodalom	Gyermek irodalom					1	36	1	36			2	36	2	36		
Ágazathoz kapcsolódó tartalmak	IKT a pedagógiában									2	62	1	18	1	18	1	31
	Zenei nevelés					2	72	1	36	2	62	1	18	1	18	1+1	62
	Mozgáskultúra	1	36	1	36	1	36	1	36			1	18	1	18	1	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat	Egybefüggő szakmai gyakorlat						140								160		

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2024.06.20-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.

A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

Oktatótermi /csoportfoglalkozáshoz alkalmas eszközök, szolgáltatások

- IKT, digitális eszközök, okos-, interaktív (smart), flipchart tábla
- asztali számítógép, laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor
- internet szolgáltatás, tv (központi, zártláncú)

A foglalkoztatás és az aktivitás eszközei (Tanműhelyben kialakított helyiség(ek))

- audiovizuális eszközök
- gyermek tablet, gyermek laptop
- író, rajz filctollak, flipchart tábla, papír
- kül- és beltéri társasjátékok
- textil kézimunka eszközei (szabásminták, szabóolló, textil, filc, tű, kötőtű, horgolótű, fonal stb.) egyéb anyagféleségekkel végzett kézműves foglalkozások eszközei (pl.: papír, karton, festék, ecset, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.) - különböző hangszerek
- kül- és beltéri sporteszközök

Játékeszközök

- a különböző életkoroknak pedagógiai és higiéniai szempontból megfelelő játékok
- játékok finommozgások fejlesztéséhez
- játékok nagymozgások fejlesztéséhez
- utánzó, szerepjáték játékeszközei
- a különböző életkoroknak megfelelő gyermekkönyvek
- ütős, húros és fúvós gyermekhangszerek
- bábok, paraván, diavetítő
- alkotó tevékenység eszközei (gyöngy, gyurma, karton, festék, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok stb.)
- különböző asztali, társasjátékok
- fejlesztő játékok

Egyéb eszközök

- elsősegélynyújtáshoz, betegség tüneteit mutató gyermek gondozásához szükséges eszközök
- 2 db tűzoltó készülék
- tanterem elmozdítható asztalokkal
- felszerelt informatika terem
- internet hozzáférés
- projektor
- laptop
- TV

Eszközjegyzék szakirányú oktatásra
A külső gyakorlati képzőhely eszközei

Oktatótermi/csoportfoglalkozáshoz alkalmas eszközök, szolgáltatások

- IKT, digitális eszközök, okos-, interaktív (smart), flipchart tábla
- asztali számítógép, laptop (web 1.0, 2.0), tablet, projektor
- internet szolgáltatás, tv (központi, zártláncú)

A foglalkoztatás és az aktivitás eszközei (Tanműhelyben kialakított helyiség(ek))

- audiovizuális eszközök
- író, rajz filctollak, flipchart tábla, papír
- kül- és beltéri társasjátékok
- diavetítő, vetítővászon
- textil kézimunka eszközei (szabásminták, szabóolló, textil, filc, tű, kötőtű, horgolótű, fonal stb.) egyéb anyagféleségekkel végzett kézműves foglalkozások eszközei (pl.: papír, karton, origami lap, festék, ecset, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok,
  (gyapjúfonal, csuhé, gyékény, fűzfavessző stb.)
- dallam- és ritmushangszerek, hangvilla, furulya, metalofon
- kül- és beltéri sporteszközök, mozgáskotta, kooperációs ejtőernyő, labda, babzsák, tekebábu, tornakarika, Wesko mozgásfejlesztő készlet
- papírszínház fakeret
- szőnyeg, mesepárna

Játékeszközök

- különféle játékformák eszközei (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, készségfejlesztő játékok, logikai játékok, ügyességi játékok, memóriajáték)
- szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás eszközei
- a különböző életkoroknak pedagógiai és higiéniai szempontból megfelelő játékok
- játékok finommozgások fejlesztéséhez
- játékok nagymozgások fejlesztéséhez
- utánzó, szerepjáték játékeszközei

- a különböző életkoroknak megfelelő gyermekkönyvek
- ütős, húros és fúvós gyermekhangszerek
- alkotó tevékenység eszközei (gyöngy, gyurma, karton, festék, színes ceruza, olló, ragasztó, újrahasznosítható és természetes anyagok, szövőeszköz stb.)
- különböző asztali, társasjátékok
- építő játékok szerepjáték kellékei
- puzzle
- népi játékok, pörgettyű, jojó, kereplő *Egyéb eszközök*
- elsősegélynyújtáshoz, betegség tüneteit mutató gyermek gondozásához szükséges eszközök
- tanterem elmozdítható asztalokkal
- tárolódoboz, szekrények, könyvespolc,
- felszerelt informatika terem
- internet hozzáférés
- projektor
- laptop

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek leírása

Az ágazati alapoktatás során a tanuló elsajátítja a gondozási-, nevelési-, oktatási feladatokhoz szükséges alapismereteket, készségeket. Megismeri a gyermekek, tanulók szükségleteit, a környezet rendjének, tisztaságának fontosságát. Elsajátítja a társas kompetenciák fejlesztéséhez szükséges attitűdöket. Képessé válik viselkedési- és helyzetmegoldási minták nyújtására, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatására. Elsajátítja a gyermekek, tanulók szabadidős tevékenységének támogatásához, intézményi rendezvények, ünnepségek előkészítéséhez, szervezéséhez, megvalósításához szükséges képességeket. Tapasztalatot szerez a kreatív alkotó tevékenységekben, írásos- és nyomtatott anyagok másolásában és összeállításában, informatikai berendezések, eszközök kezelésében. Megismeri egy nevelési-, oktatási intézmény tevékenységét. Gyermekszeretet, empátia és tolerancia jellemzi, jó együttműködési és kommunikációs készséggel rendelkezik.

ÁGAZATI ALAPOKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Azonosítja az egészséges fejlődés jellemzőit és felismeri az egyéni különbségeket.	Ismeri a gyermekkor serdülőkor és ifjúkor testi-lelki és szociális fejlődésének alapvető jellemzőit.	Munkája során szem előtt tartja a gyermek érdekeit, szükségleteit.	Támogatja a gyermek és fiatal fejlődését, pozitív megerősítést alkalmaz.

2.	Pedagógiai helyzetekben egészséges önérvényesítéssel és ennek megfelelő kommunikációval vesz részt. Viselkedéskultúrája a helyzetnek megfelelő.	Ismeri az énkép és az önismeret fogalmát és befolyásoló tényezőit; a kulturált viselkedés fogalmait, szabályrendszerét, illetve ezek alkalmazásának lehetőségeit.	Törekszik önismeretének fejlesztésére. Választékosan és jól érthetően fejezi ki magát. Hitelesen és erőszakmentesen kommunikál.	Kulturált és toleráns viselkedés jellemzi, betartja kompetenciáinak határait.
3.	Meséléssel, játékkal és a kreatív alkotás módszereivel vesz részt a gyermekek képességfejlesztésében.	Ismeri a mesepedagógia, a meseterápia és a kreatív alkotás különböző módszereit és a hozzájuk kapcsolódó fejlesztés lehetőségeit.	Kreativitásra törekszik, az alkotás örömének érzését közvetíti a gyermekek felé. Tudatosítja az újrahasznosíthatóság elvét, lehetőségeit.	Támogatja a gyermekek/tanulók képességeinek kibontakoztatását az egyéni különbségek figyelembevételével.
4.	Támogatja a gyermekek, serdülők és fiatalok személyiségfejlődését. Játékos személyiségfejlesztő módszereket alkalmaz.	Ismeri az adottság, képesség, készség, jártasság, kompetencia, kreativitás, intelligencia és tehetség fogalmát és felismerésének lehetőségeit.	Segíti a kreativitás és a tehetség kibontakoztatását az egyéni különbségek figyelembevételével. Törekszik saját képességeinek fejlesztésére.	Kompetenciahatárainak megfelelően részt vesz a gyermekek személyiségének és tehetségének kibontakoztatásában.
5.	A gondozási, nevelési folyamatban azonosítja az ember alapvető és magasabb rendű szükségleteit.	Ismeri az emberi szükségletek rendszerét és a szükségletek egymásra gyakorolt hatását.	Szem előtt tartja a gyermek/tanuló érdekeit, autonómiáját, identitását, a környezeti nevelés értékeit.	Kompetenciáinak megfelelően részt vesz a gyermek/tanuló szükségleteinek felmérésében és kielégítésében.
6.	Kiválasztja a pedagógiai helyzetnek megfelelő tevékenységeket. Megérti és alkalmazza a szakmai feladatok ellátásához	Ismeri a nevelési folyamat jellemzőit a gyermek fő tevékenységformáit.	Folyamatosan kapcsolatot tart, egyeztet a munkáját irányító pedagógussal, az oktatóval, a szakemberrel. Szakmailag elhivatott,	Az intézményi iránymutatásoknak megfelelően, kompetenciahatárait betartva támogatja a nevelő munkáját.
	kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.		magatartása szabálykövető.	

7.	A pedagógiai gyakorlat során szerzett tapasztalatait, megfigyeléseit a követelményeknek megfelelően jegyzeteli, rögzíti.	Rendelkezik a pedagógiai folyamatok rögzítéséhez szükséges ismeretekkel.	Hospitálási naplója elkészítése során munkája igényes.	A pedagógiai folyamatok rögzítését önállóan végzi.
8.	A munkáját irányító szakemberrel egyezteti a napi nevelési-gondozási feladatok menetét.	Ismeri az intézmény napirendjét, követi a programok tervét.	Kezdeményező a programok bővítésében.	Bekapcsolódik a tevékenységek lebonyolításába, segíti a megvalósítást.
9.	Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Power Point bemutatókat készít. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket; az etikus médiahasználat szabályait.	Az informatikai eszközöket felelősen használja, a jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi. Törekszik digitális kompetenciáinak fejlesztésére az ökológiai lábnyom csökkentése érdekében.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.
10.	Tevékenyen részt vesz a gyermek higiénés szokásrendszerének kialakításában.	Rendelkezik az egészségvédelemmel és gondozással kapcsolatos alapvető ismeretekkel.	Elősegíti az egészségtudatos és környezettudatos életmód kialakítását.	Felelős a saját és a rábízott gyermekek, serdülők, fiatalok egészségének védelméért. Személyes példát mutat a gyermekek egészségnevelésében.
11.	Szemléltető eszközöket készít, kézműves foglalkozásokat tervez és előkészít.	Ismeri azokat a vizuális kommunikációs eszközöket, amelyek a szabadidős tevékenységben és a szemléltetésben használhatóak.	Törekszik kreatív, változatos, igényes, precíz kivitelezésre, takarékos felhasználásra.	Az alapanyagokat a környezettudatosság szempontja szerint válogatja, használja.
12.	Felismeri a veszélyforrásokat és az elsősegélynyújtás szükségét.	Ismeri a veszélyforrások elhárításának módjait.	Ügyel a biztonságra saját munkája és a gyermekek, serdülők, fiatalok	Kompetenciahatárainak megfelelően biztosítja a gyerme-

			tevékenységei során is.	kek, serdülők, fiatalok környezetének biztonságát.
13.	Értelmezi a nevelés alapfogalmait és a nevelési folyamat jellemzőit.	Ismeri a nevelés fogalmát, célját, folyamatát, feladat- és eszközrendszerét.	Elkötelezett a gyermekek nevelésében, személyiségük fejlesztésében.	Pedagógiai ismeretek birtokában felelősen, a személyiség tisztelete mellett végzi a rábízott feladatokat.
14.	Szakszerűen megfogalmazza a nevelhetőség és nehezen nevelhetőség kérdéskörét.	Megérti a személyiség fejlődését meghatározó tényezők kölcsönhatását.	Fontosnak tartja a gyermekek, serdülők, fiatalok egyéni képességeinek a kibontakoztatását.	Munkája során segíti a pedagógust a gyermekek/tanulók nevelésében.
15.	Értelmezi az érték és norma szerepét a nevelési folyamatban, illetve annak viszonyát a nevelési céllal.	Ismeri az érték és norma szerepét a nevelés folyamatában	Fontosak számára az emberi, természeti értékek és a közösségi normák.	Segíti a pedagógust az értékközvetítésben, a nevelési célok megvalósításában.
16.	Segíti a gyerekek, serdülők, fiatalok társas kapcsolatainak kialakulását, figyelembe véve a társas kapcsolatok jellemzőit.	Ismeri a gyerekek, serdülők és fiatalok közötti társas kapcsolatok jellemzőit és a legfontosabb csoportjelenségeket.	Törekszik a gyermekek, serdülők, fiatalok társas kapcsolatainak segítésére.	Támogatja az intézményi szocializáció értékteremtő, személyiségformáló hatásait.
17.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett. Előnyben részesíti a környezettudatos tevékenységeket.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

SZAKIRÁNYÚ OKTATÁS SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

Sorszám	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**
1.	Személyiségalapú megközelítést alkalmaz a pedagógiai folyamatokban.	Ismeri a személyiségfejlődést befolyásoló tényezőket és értelmezi a kapcsolatrendszerüket.	A gyakorlat során felismeri a személyiség fejlődését meghatározó és veszélyeztető tényezőket.	Munkája során figyelembe veszi a gyermekek szemé-

				lyiségfejlődésének jellemzőit.
2.	Komplex módon, sokféle szempont figyelembevételével valósítja meg a gyermekek megismerését.	Ismeri a gyermekek megismerésének módszereit.	A gyermekek megismerése során törekszik minél több ismeretet szerezni róluk és társas kapcsolataikról.	Munkája során a tudomására jutott információkat a szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli, különös tekintettel az érzékeny adatokra.
3.	Felismeri a különböző életkorok, különösen az óvodáskor élettani, fejlődéslélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat.	Ismeri a különböző életkori szakaszok, különösen az óvodáskor élettani, fejlődéslélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, tapasztalatait.	Az óvodapedagógussal együttműködve felelős a gyermekek tipikus fejlődéstől eltérő sajátosságainak felismeréséért.
4.	Értelmezi és átlátja a nevelés és a szocializáció különböző színtereit, komplexitásukat, összefüggéseiket.	A szocializáció fogalmát ismeri.	Közvetít a szocializáció különböző színterei között.	Kompetenciahatárait betartva segíti az óvodai és családi szocializáció folyamatának összhangját.

5.	A gyakorlatban felismeri a csoportműködést befolyásoló segítő és veszélyeztető tényezőket.	Személyiséglélektani és szociálpszichológiai ismeretekkel rendelkezik a csoporttal kapcsolatosan. Megérti az egyén és a közösség egymásra gyakorolt hatásait.	Szem előtt tartja az egyéni igényeket, és megfelelő empátiával dolgozik. Törekszik a személyiségfejlődést befolyásoló és veszélyeztető tényezők felismerésére a gyakorlatban.	Váratlan pedagógiai helyzetekben adekvátan reagál, de betartja kompetenciahatárait. Munkájában elfogadó az egyéni sajátosságokkal, tulajdonságokkal szemben.

6.	Adekvát információkat szerez a gyermekek családjáról, és azokat etikusan kezeli.	Részletes szakmai ismeretekkel rendelkezik a családról, mint az elsődleges szocializációs színtérről.	Munkája során a tudomására jutott információkat a szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli, különös tekintettel az érzékeny adatokra	A gyermekek családjával önállóan tart kapcsolatot, de az óvodapedagógus iránymutatása alapján.
7.	A családtagokkal adekvát módon kommunikál.	Ismeri a családközpontú nevelés gyakorlatát, a mentálhigiéné, a családi mentálhigiénés gondozás és a segítő beszélgetés szerepét a pedagógiai munkában.	Munkája során betartja a szakmai, etikai szabályokat. Tájékoztatási kötelezettségére a hitelesség és tapintat jellemző.	Tudatában van az objektív megfigyelésekkel alátámasztott tájékoztatásnak.
8.	Felkelti a gyerekek tevékenységek iránti érdeklődését.	Ismeri az óvodai nevelés területeit, a tevékenységi formákat, a tevékenységirányítás módszereit, az ezekhez kapcsolódó szervezési feladatokat.	Közreműködik óvodai tevékenységek előkészítésében, aktívan részt vesz a lebonyolításban.	Az óvodapedagógussal együttműködve megvalósítja, felügyeli és segíti a tevékenységeket.

9.	Segíti a játékfeltételek megteremtését. Részt vesz a játékeszközök beszerzésében, előkészítésében, elkészítésében.	Rendelkezik játékpedagógiai és játékpszichológiai ismeretekkel.	Segíti a kötetlen játék megteremtését, és szükség szerint irányítja a játéktevékenységet. Felismeri és kezeli a játékhelyzetekben előforduló konfliktusokat.	Felelősségteljesen összekapcsolja a játékot a ráépülő tevékenységi formákkal. Önálló ötletei vannak, részt vesz az előkészítésben, szervezésben és megvalósításban.
10.	A csoport játéktevékenységeinek megszervezésében együttműködik az óvodapedagógussal.	Ismeri a játéktevékenység személyiségformáló hatását, és ezt a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva használja fel.	Nyitott új játéktevékenységek megismerésére. Aktívan közreműködik az óvodán belüli és kívüli tevékenységek tervezésében, szervezésében és a megvalósításban. Környezettudatos viselkedésre ösztönöz.	Felelősségteljesen, a baleset- és munka- védelmi szabályokat betartva végzi munkáját.

11.	Segíti az anyanyelvi nevelés megerősítését a verselésben. A verseket, meséket az élhangsúlyos magyar beszéd alkalmazásával adja elő. Közreműködik a vers- és mesehallgatás feltételeinek megteremtésében. Részt vesz szemléltető eszközök elkészítésében.	A verseléshez, meséléshez aktív ismerettel rendelkezik, kiválasztásuk során alkalmazza a gyermekpszichológia útmutatásait.	Segíti a szabad játék keretében a gyermekek vers, mese kezdeményezését, a tevékenységükbe aktívan bekapcsolódik.	Felelősség teljesen vesz részt a tevékenységek előkészítésében, szervezésében és megvalósításában.

12.	Segíti az ének, zene, énekes játék, gyermektánc feltételeinek megteremtését. Részt vesz a zenei nevelésben, a motivációs eszközök beszerzésében, előkészítésében, elkészítésében. Erősíti a zenei anyanyelv elsajátítását, Kodály zenei örökségének tovább élését.	Rendelkezik a zenei neveléshez alapvető ismeretekkel, mondókák, dalos játékok játéklehetőségével. A ritmus- és dallamhangszereket meg tudja szólaltatni.	Fontosnak tartja a szervezett és szabad játékidőben a zenei nevelés feltételeinek megteremtését.	Felelősségteljesen összekapcsolja a zenei nevelést más módszertani tevékenységi formákkal. Önálló ötletei vannak a mondókák, dalos játékok motivációként, köztes motivációként történő alkalmazására más tevékenységek során.
13.	Segíti az ünnepekkel, jeles napokkal, hagyományokkal, népszokásokkal kapcsolatos programok szervezését és lebonyolítását.	Ismeri az óvodai programokat, jeles napokat, a hozzájuk kapcsolódó népszokásokat, hagyományokat.	Erősíti a magyar és európai keresztény kultúra értékeit. Tiszteletben tartja a kulturális különbségeket.	Jelentőségüknek megfelelően tisztelettel használja az ünnepi szimbólumokat, jelképeket.
14.	Segíti a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység feltételeinek megteremtését. Részt vesz az eszközök beszer-	Ismeri a gyermekek vizuális kreatív tevékenységéhez kapcsolódó módszereket (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka). Rendelke-	Támogatja a képzőművészeti, népművészeti alkotásokra való rácsodálkozás képességének a fejlesztését.	Felelősségteljesen végzi a gyermekek forma, szín és képi látásmódja fejlődésének segítését. A tehetségígéretes gyermek fejlesztése érdekében közreműködik a tárgyi

	zésében, előkészítésében, elrendezésében.	zik a szín- és formaismeret alapvető elemeivel.	A hagyományos értékeket tartja elsődlegesen követendőnek.	feltételek megteremtésében.

15.	Segíti a mozgás feltételeinek megteremtését szervezett keretben és a szabad játék idején. Segíti a szervezett és szabad játék keretében a mozgásfejlesztés megszervezését, lebonyolítását. Részt vesz a sporteszközök beszerzésében, előkészítésében, tisztántartásában.	Rendelkezik az óvodás gyermekek mozgásfejlesztéséhez szükséges ismeretekkel.	Felismeri és kezeli a mozgás közben előforduló konfliktusokat.	Felelősségteljesen, a baleset-, gyermekbaleset, munkavédelmi szabályok betartásával végzi munkáját.
16.	Segíti az óvodásokat a külső világ tevékeny megismerése keretében a természeti és társadalmi ismeretek, fenntartható fejlődés megismerésében. Részt vesz a tevékenységekhez szükséges eszközök beszerzésében, előkészítésében, megóvásában.	Rendelkezik az óvodás gyermekek életkori sajátosságát figyelembe vevő, az épített és természeti környezet megismertetéséhez szükséges ismeretekkel.	Segíti a természeti és társadalmi környezet értékeinek megismerését. Tudatosan megjeleníti munkája során a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségét. Környezettudatos viselkedésre ösztönöz.	Felelősségteljesen cselekszik, nyilatkozik, a gyermekek tevékenységét segíti a környezettudatos nevelés érdekében. Önálló ötleteivel gazdagítja az óvoda/Zöldóvoda törekvéseit.
17.	A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal tevékenység keretében vagy a szabad játék során elősegíti a játékos cselekvéses tanulást, a gyakorlati problémamegol-	Ismeri az elemi matematikai kifejezéseket és játékos formában a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva alkalmazza, a szabad játék keretében (helyhatározók, halmazok, 10-es számkörben több, kevesebb,	Támogatja a spontán játékos matematikai tapasztalatszerzést.	A szabad játék során a matematikai tapasztalatokat megerősíti, önálló ötleteivel segíti.

	dást. A matematikai tevékenységek megszervezésében együttműködik az óvodapedagógussal.	ugyanannyi, ellenpárok: magasabb, alacsonyabb, hosszabb rövidebb stb.)		
18.	Képes a munka jellegű tevékenységek irányítására, segítésére.	Ismeri a munka jellegű tevékenységeket az óvodában (önkiszolgáló, közösségért végzett munka, naposi és egyéb munka, környezet-, növény- és állatgondozás).	Tudatos pedagógiai szervező munkával támogatja gyermekek munka jellegű tevékenységét.	Önállóan szervezi a napirendnek megfelelően a gyermekek munka jellegű tevékenységét.
19.	Megfelelő körülményeket teremt a gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez. Felismeri az egészségestől eltérő személyiségfejlődést.	Ismeri a személyiség fogalmát, összetevőit, a személyiségfejlesztés lehetőségeit, módszereit	Elkötelezett a gyermekek egészséges személyiségfejlődése iránt. Gondot fordít saját személyiségének folyamatos fejlesztésére.	Tisztában van kompetenciahatáraival a gyermekek személyiségének kibontakoztatása terén.
20.	Szerepet vállal a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek, körülmények biztosításában, és figyelembe veszi az egyéni különbségeket.	Korszerű egészségfejlesztési, egészségvédelmi, életkor-specifikus higiénés nevelési és gondozási ismeretekkel rendelkezik.	Személyes példát mutat, keresi az új módszertani lehetőségeket a gyermek egészségneveléséhez. Együttműködik az egészségügyi és egészségvédelmi szakemberekkel, intézményekkel.	Segíti az egészségnevelésre irányuló tudat- és magatartásformálást.
21.	Alapvető elsősegélynyújtási technikákat alkalmaz.	Ismeri az elsősegélynyújtás alapvető teendőit.	Ügyel a biztonságra, törekszik a balesetveszély elhárítására.	Szükség szerint elsősegélyt nyújt.

22.	A munkahelyén a kapcsolatfelvétele kulturált, betartja a kapcsolatteremtés szabályait. Az eltérő szituációkban adekvátan	Ismeri a kommunikációs alapelveket; a kommunikációs alapfogalmakat (folyamat,	Kommunikációs képességeit folyamatosan fejleszti, előtérbe helyezi az asszertív kommuniká-	Felelősségteljesen, a gyermekek életkori és mentális állapotát figyelembevéve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.

	használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	szereplők, helyzettípusok, stílus, asszertív kommunikáció).	ciós módokat. Beszédmódjában igényes és példamutató. Kommunikációjával nevel, pozitív példát nyújt.	
23.	A gyermekekkel és azok családjával bizalmi légkört alakít ki és tart fenn. Segíti a kapcsolatfelvételt és fenntartását az érintett személyekkel, családokkal. Támogatja a család és az óvoda kapcsolattartását.	Alapvető ismeretekkel rendelkezik a családról, a családi nevelés elsődlegességéről. Megérti a családokkal való bizalmi kapcsolat megteremtésének és fenntartásának fontosságát	Tevékenysége során tiszteletben tartja a személyiségi jogokat és a személyes adatokat.	A gyermekek és a családok érdekeit tiszteletben tartja, munkatársaival együttműködik. Kommunikációja nyitott, hatékony. A tudomására jutott információkat etikusan kezeli.
24.	Alkalmazza a személyi higiéné alapvető szabályait, megjelenése ápolt. Részt vesz a higiénés szokásrendszer kialakításában.	Ismeri a személyi higiéné alapvető követelményeit (testápolás, tisztálkodás, pihenés, egészséges táplálkozás stb.).	Magával szemben igényes és ezt másoktól is elvárja.	A gyermekek számára igényes, kulturált megjelenésével pozitív példát mutat.
25.	A rábízott pedagógiai ügyviteli feladatokat ellátja.	Ismeri az intézmény dokumentumait, adminisztrációs teendőit.	Munkája igényes, pontos, precíz. A környezet védelme érdekében tudatos anyag- és energiafelhasználásra törekszik.	Figyel a határidőkre, kompetenciahatárai betartásával dokumentál.

26.	Adekvát módon használja az IKT eszközöket.	Ismeri a munkájához szükséges IKT eszközöket és azok alkalmazását.	Kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. A környezetterhelés elkerülése érdekében törekszik az eszközök megóvására és szakszerű használatára.	Képes önálló információgyűjtésre és tájékozódásra a digitális térben az adatvédelmi szabályok betartásával.

27.	Eligazodik a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer hálózatában.	Ismeri a prevenció fogalmát és a hozzá kapcsolódó tevékenységeket. Tisztában van a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer felépítésével és működésével.	Munkáját mindenféle megkülönböztetés, előítélet nélkül végzi.	Preventív jellegű tevékenységeket végez. Betartja a jogszabályi és egyéb előírásokat.
28.	Felismeri a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket.	Ismeri a gyógypedagógia területeit, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését befolyásoló tényezőket, segítésük lehetőségeit, módszereit.	Munkájában elfogadó az egyéni sajátosságokkal szemben. Elkötelezett a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítése iránt.	Kompetenciahatárait betartva adekvátan reagál az egyéni sajátosságokból fakadó pedagógiai helyzetekre.
29.	Támogatja a gyermekek kreatív, művészeti alkotó tevékenységeit.	Alapvető ismeretekkel rendelkezik a pedagógiai munkához kapcsolódó művészeti területekről: zenei nevelés, gyermekirodalom, kreatív alkotás, vizuális nevelés, testkultúra.	Elkötelezett a gyermekek kreatív, művészeti fejlesztése iránt. Tudatosítja az újrahasznosíthatóság elvét, lehetőségeit.	Önálló ötletei felhasználásával segít tevékenységek szervezésében, előkészítésében, megtartásában.
30.	A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően kiválasztja és használja a gyermekirodalom alkotásait.	Ismeri a hazai és nemzetközi meseirodalom kiemelkedő alkotásait.	Törekszik a kiválasztott alkotás szemléletes, élményszerű előadására.	Az ünnepek és jeles napok, események és napi tevékenységek témájához igazodó alkotást önállóan választ.

31.	Általános és szakmai ismereteit önállóan bővíti és bemutatja.	Ismeri a folyamatos képzés, továbbképzés lehetőségeit, megérti az élethosszig tanulás célját.	Nyitott és fogékony a szakmai környezetében zajló változásokra.	Másokkal együttműködve járul hozzá a szakma, az intézmény fejlődéséhez.
32.	Segítséget nyújt az óvodai tevékenységek eszközeinek és anyagainak előkészítésében	Ismeri az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőzési szabályokat.	Gondosan, takarékosan, rendeltetésszerűen kezeli a rábízott eszközöket, anyagokat.	A munkáját az óvodapedagógussal együttműködve végzi.
33.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett. A környezettudatos tevékenységeket előnyben részesíti.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért.

Okleveles Technikus képzés a Bajai SZC Türr István Technikumban

Általánosságban az Okleveles technikus képzésről

Okleveles technikusképzést azok a technikumok indíthatnak, amelyek a miniszter erre irányuló engedélyével rendelkeznek. A program a technikum és egy felsőoktatási intézmény – valamint a duális partner vállalat(ok) – együttműködésén alapszik. A 2021/2022-es tanévtől kezdve elérhető képzési forma.

Mi az okleveles technikusképzés lényege?

- A képzésbe beépített többlet ismeretanyag elsődlegesen felsőfokú alapozó ismeretek elsajátítására irányul.
- A képzési idő a „hagyományos" technikumival megegyező (5 év).
- Az ágazati alapoktatás a közös ágazati tartalommal folyik, vagyis az első két évben ugyanúgy az ágazati alapismereteket sajátítják el a tanulók. A többlet oktatási tartalom a szakmaválasztást követően, a szakirányú oktatás során épül be a képzésbe.

Mik az okleveles technikusképzés előnyei?

- Jelentős előny a felsőoktatási felvételin:

Legalább jó (4) minősítésű szakmai vizsga esetén az adott felsőoktatási intézmény meghatározott képzésére jelentkezéskor **a felvételi pontszám kiszámítható a szakmai vizsgán kapott**

százalékos eredmény ötszörözésével (**maximum 500 pont**). Emellett a jelentkezők természetesen jogosultak az általános szabályok szerint – például nyelvvizsga, sporteredmény, vagy szociális helyzet figyelembevételével – szerezhető többletpontokra is.)

- Az adott egyetem/főiskola meghatározott képzésén való továbbtanulás esetén **akár 30 kreditpont elismertetésére is lehetőség van** (így a felsőfokú tanulmányok időtartama le is rövidülhet). A tudásbeszámítás feltételeit és a felsőfokú képzés időtartamát a technikum és a felsőoktatási intézmény együttműködési megállapodása rögzíti. A kreditbeszámítás eredményeként felszabadult időt a hallgató akár képzési területének bővítésére vagy munkavállalásra is tudja fordítani.
- A tanuló abban az esetben is kérelmezheti a megszerzett tudás elismerését, ha más felsőoktatási intézményben tanul tovább (a beszámítás az adott intézmény eljárásrendje szerint történik).
- A képzést elvégzettek a magasabb szintű szakmai ismeretekre utaló **„okleveles technikus" megjelölést** használhatják.

Okleveles Technikus képzés a Bajai SZC Türr István Technikumban a 2023/2024 tanévtől

A Bajai SZC Türr István Technikum 2023/2024 tanévtől felmenő rendszerben a Oktatási szakasszisztens szakmában illetve 2024/2025 tanévtől kezdve Okleveles Óvodai nevelő szakmában vezeti be az Okleveles Technikus képzést a Bajai Szakképzési Centrum (fenntartó) és az Eötvös József Főiskola által kötött együttműködési megállapodás illetve vonatkozó miniszteri engedély alapján.

A Bajai SZC Türr István Technikum 2024/2025 tanévtől kezdve Okleveles Pénzügyi-számviteli ügyintéző illetve Okleveles Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakmában vezeti be az Okleveles Technikus képzést a Bajai Szakképzési Centrum (fenntartó) és a Neumann János Egyetem által kötött együttműködési megállapodás illetve vonatkozó miniszteri engedély alapján.

A fenti megállapodás főbb területei, tevékenységei:

- Pályaorientációs tevékenység összehangolása
- Szakmai oktatás, duális képzés szervezése
- Közös tananyagfejlesztés
- Kulcskompetenciák fejlesztését támogató programok, szakmai versenyekre való felkészítés
- Egyebek opcionálisan (pl.tudásmegosztás; K+F, közös projektek)

<u>Az Okleveles Technikus szakma alapadatai I.:</u>
Az ágazat megnevezése: Oktatás
A szakma megnevezése: Oktatási szakasszisztens
A szakma azonosító száma: 5 0188 25 01
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Oktatás ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolában: -, Technikumi oktatás-

ban: 140 óra (11. évfolyamot követően), Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség:
Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Eötvös József Főiskola által előírt egyéb feltételek: nincsenek

Az Okleveles Technikus szakma alapadatai II.:
Az ágazat megnevezése: Oktatás
A szakma megnevezése: Óvodai nevelő (kizárólag felsőoktatási intézménnyel kidolgozott szakmai oktatás megszervezése esetén)
A szakma azonosító száma: 5 0188 25 02
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Oktatás ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolában: -, Technikumi oktatásban: 140 óra (11. évfolyamot követően), Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség:
Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: a szakirányú oktatás megkezdése előtt: szükséges
Eötvös József Főiskola által előírt egyéb feltételek: nincsenek

Az Okleveles Technikus szakma alapadatai III.:

Az ágazat megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment
A szakma megnevezése: Pénzügyi-számviteli ügyintéző
A szakma azonosító száma: 504110901
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség:
Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: a szakirányú oktatás megkezdése előtt: nem szükséges

Neumann János Egyetem által előírt egyéb feltételek: intézmények közötti megállapodás szerint

Az Okleveles Technikus szakma alapadatai IV.:
Az ágazat megnevezése: Informatika és távközlés
A szakma megnevezése: Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus
A szakma azonosító száma: 5 0612 12 02
A szakma szakmairányai: -
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
Ágazati alapoktatás megnevezése: Informatika és távközlés
Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -

A szakmai oktatásba történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség:
Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: a szakirányú oktatás megkezdése előtt: nem szükséges
Neumann János Egyetem által előírt egyéb feltételek: intézmények közötti megállapodás szerint

A. Többlet oktatási tartalom és kreditbeszámítás rendszere (Eötvös József Főiskola):
A többlet oktatási tartalom és kreditbeszámítás az 5 0188 25 02 Okleveles Óvodai nevelő szakma esetén az intézmények közötti külön megállapodás szerint kerül meghatározásra.

B. Többlet oktatási tartalom és kreditbeszámítás rendszere (Neumann János Egyetem):
A többlet oktatási tartalom és kreditbeszámítás az 504110901 Pénzügyi-számviteli ügyintéző illetve 5 0612 12 02 Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma esetén az intézmények közötti külön megállapodás szerint kerül meghatározásra.

C. Többlet oktatási tartalom (Eötvös József Főiskola):
A többlet oktatási tartalom az 5 0188 25 01 Okleveles Oktatási szakasszisztens szakma jelen Szakmai Program által tantárgyakra meghatározott óraszámok, tartalmak és követelmények változatlanul hagyásával azok mellé épül be a 11-13 oktatási évfolyamokon.

A Eötvös József Főiskola által kiállítandó igazolás kiállításának feltételei
A Képzési Kimeneti Követelményekben, Programtantervben leírt feltételek teljesítése.
Az 5 0188 25 01 Oktatási szakasszisztens szakma, Okleveles technikusképzésben, a Bajai SZC Türr István Technikumban történő tantárgyi követelményeinek teljesítése.

Kreditbeszámítás az Eötvös József Főiskolán
Minden az Eötvös József Főiskolán elfogadott kurzus látogatása a felsőfokú képzés során lehetséges, a követelmények teljesítésének kötelezettsége nélkül.
A pedagógia és pszichológia tárgyak vizsgakötelezettség nélküli látogatása segítheti a szigorlatra való felkészülést.

Az Eötvös József Főiskola Csecsemő- és kisgyermeknevelő Ba szakán elfogadott tantárgyak és kreditek a Bajai Szakképzési Centrum Türr István Technikumában okleveles pedagógiai szakasszisztensként végzettek

Kód	Tantárgy	Előadás	Gyakorlat	Félévzárás	Félév	Kredit
CS303L	Családpedagógiai alapismeretek	2	0	v	3	3
CS101N	Informatika	1	1	f.jegy	1	2
CS102N	Bevezetés a pedagógiába	2	0	v	1	3
CS111N	Gyógypedagógiai alapismeretek - SNI	2	0	v	1	3
CS106N	Általános pszichológia	2	0	v	1	3
CS108N	Nyelv és beszédművelés	0	2	f.jegy	1	3
CS109N	Gyermekirodalom és módszertana I.	1	1	f.jegy	1	3
	Szabadon választható tantárgyak					10
					Összesen	**30**

Az Eötvös József Főiskola Óvodapedagógus Ba vagy Óvodapedagógus nemzetiségi szakiránnyal Ba szakán elfogadott tárgyak és kreditek a Bajai Szakképzési Centrum Türr István Technikumában okleveles pedagógiai szakasszisztensként végzettek esetében

Kód	Tantárgy	Előadás	Gyakorlat	Félévzárás	Félév	Kredit	Megjegyzés
ÓK401N	Társadalomismeret és szociálpszichológia	2	0	vizsga	4	3	
ÓK402N	Családpedagógia és gyermekvédelem	1	1	vizsga	4	3	
ÓK101N	Pszichológia I. Általános pszichológia	2	0	vizsga	1	3	
ÓK304N	Informatika	1	2	f.jegy	3	2	
ÓK103N	A játék pedagógiája és módszertana I.	1	1	vizsga	1	3	
ÓK104N	Anyanyelvi ismeretek	1	1	f.jegy	1	2	
ÓK110N	Óvodai gyakorlat I. (egyéni)	0	30	f.jegy	1	2	
ÓK001N	Óvodai gyakorlat VII. - nyári gyakorlat (egyér	0	30	ai	2.v.4. fv. utáni nyár	2	
	Szabadon választható tárgyak					9	
	Összesen Óvodapedagógus vagy Óvodapedagógus nemzetiségi szakiránnyal szakon					**30**	

Az Eötvös József Főiskola Tanító Ba vagy Tanító nemzetiségi szakiránnyal Ba szakán elfogadott tárgyak és kreditek a Bajai Szakképzési Centrum Türr István Technikumában okleveles pedagógiai szakasszisztensként végzettek esetében							
Kód	Tantárgy	Előadás	Gyakorlat	Félévzárás	Félév	Kredit	Megjegyzés
TAK212N	Családpedagógia és gyermekvédelem	1	1	v	4	3	
TAK402N	Társadalomismeret és szociálpszichológia	2	0	v	4	3	
TAK701N	Magyarország története és művelődéstörténet	2	1	v	7	3	
TAK102N	Pszichológia I. Általános pszichológia	2	0	v	1	3	
TAK103N	Informatika I.	2	1	v	1	3	
TAK506N	Zeneirodalom	2	0	v	5	2	
TAK503N	Poétika - műelemzés	1	1	v	5	2	
	Szabadon választható tárgyak					11	
Összesen Tanító vagy Tanító nemzetiségi szakiránnyal szakon						30	

Az Eötvös József Főiskolán az 5 0188 25 01 Oktatási szakasszisztens szakmában, Okleveles technikusképzés keretében történő kreditbeszámítás esetén a felsőfokú tanulmányok ideje nem rövidül le.
A 30 kredit elfogadásáról szóló tanúsítványt minden szakon azok kaphatják meg, akiknek a képzés végi szakmai vizsgájuk legalább jó (4) végeredménnyel zárul.

V. KÉPZÉSI PROGRAM - FELNŐTTOKTATÁS

Általános szabályok a felnőttoktatásban 2020. szeptember 1 után tanulmányaikat technikumi rendszerben megkezdőkre vonatkozóan

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény, illetve a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet határozza meg, hogy a felnőttek oktatásában 2020. szeptember 1-től tanulmányaikat technikumi rendszerben megkezdők esetén a képzésben résztvevő személy és a képző intézmény felnőttképzési szerződést köt egymással.

A felnőttképzési szerződést bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja, ha

- a képzésben részt vevő személy a képzés folytatására egészségileg alkalmatlanná vált,
- a képzésben részt vevő személy fizetési hátralékát a felnőttképző felszólítása ellenére sem teljesíti vagy
- a képzésben részt vevő személy a kontaktórákról 30 tanítási óránál igazolatlanul többet mulasztott

Ha a képzésben részt vevő személy egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven foglalkozást vagy egy adott tantárgyból a foglalkozások harminc százalékát meghaladja, és emiatt a képzésben részt vevő személy teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha az oktatói testület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Az oktatói testület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a képzésben részt vevő személy igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz foglalkozást, és a szakképző intézmény eleget tett a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 163. §-ban meghatározott értesítési kötelezettségének.

1. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: 09 Gazdálkodás és menedzsment
- A szakma megnevezése: Pénzügyi-számviteli ügyintéző
- A szakma azonosító száma: 5 0411 09 01
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése:
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A szakképzésbe történő belépés feltételei:

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.22-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.
A Bajai SZC Türr István Technikum felnőttoktatásában az adott szakmára vonatkozó követelmények, és tartalom megegyezi a nappali rendszerű oktatáséval.

Oktatás teljes időtartama:	1,5 tanév (3 félév)
1/13 évfolyamon alapoktatás	12 hét
1/13 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét
2/14 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

A foglalkozások óraterve a felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz függelék szerint

2. Gazdálkodás és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment
- A szakma megnevezése: Vállalkozási ügyviteli ügyintéző
- A szakma azonosító száma: 5 0411 09 02
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Gazdálkodás és menedzsment ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A szakképzésbe történő belépés feltételei:

Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények:

- Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
- Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.22-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.
A Bajai SZC Türr István Technikum felnőttoktatásában az adott szakmára vonatkozó követelmények, és tartalom megegyezi a nappali rendszerű oktatásával.

Oktatás teljes időtartama:	1,5 tanév (3 félév)
1/13 évfolyamon alapoktatás	12 hét
1/13 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét
2/14 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét

A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

A foglalkozások óraterve a felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz függelék szerint

3. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus, Logisztika és szállítmányozás szakmairánnyal

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Közlekedés és szállítmányozás
- A szakma megnevezése: Logisztikai technikus
- A szakma azonosító száma: 5 1041 15 06
- A szakma szakmairányai: Logisztika és szállítmányozás, Vasúti árufuvarozás
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Kereskedelem ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: Logisztikai feldolgozó, Raktáros
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 75 óra

A szakképzésbe történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges.
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges.

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.29-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.
A Bajai SZC Türr István Technikum felnőttoktatásában az adott szakmára vonatkozó követelmények, és tartalom megegyezi a nappali rendszerű oktatásával.

Oktatás teljes időtartama:	1,5 tanév (3 félév)
1/13 évfolyamon alapoktatás	12 hét
1/13 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét
2/14 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét

A foglalkozások óraterve a felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz függelék szerint

4. Informatika és távközlés ágazat – Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Informatika és távközlés
- A szakma megnevezése: Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus
- A szakma azonosító száma: 5-0612-12-02
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Informatika és távközlés ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.

A szakképzésbe történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: Nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: Nem szükséges

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.07.15-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.
A Bajai SZC Türr István Technikum felnőttoktatásában az adott szakmára vonatkozó követelmények, és tartalom megegyezi a nappali rendszerű oktatásával.

Oktatás teljes időtartama:	1,5 tanév (3 félév)
1/13 évfolyamon alapoktatás	12 hét
1/13 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét
2/14 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét

A foglalkozások óraterve a felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz függelék szerint

5. Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus szakma

A szakma alapadatai

- Az ágazat megnevezése: Informatika és távközlés
- A szakma megnevezése: Szoftverfejlesztő és -tesztelő technikus
- A szakma azonosító száma: 5-0613-12-03
- A szakma szakmairányai: -
- A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- Ágazati alapoktatás megnevezése: Informatika és távközlés ágazati alapoktatás
- Kapcsolódó részszakmák megnevezése: -
- Szakmai oktatás foglalkozásainak száma: tanulói jogviszonyban: 5 éves technikumi oktatásban legalább 2100 óra megtartott foglalkozás (közismereti tartalom nélkül), 2 éves kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben legalább 2100 óra megtartott foglalkozás.
- Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: -

A szakképzésbe történő belépés feltételei
Iskolai előképzettség: Alapfokú iskolai végzettség
Alkalmassági követelmények
Foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálat: nem szükséges
Pályaalkalmassági vizsgálat: nem szükséges

Projektoktatás

Intézményünk a tanulási eredmény alapú (TEA) képzési struktúra illetve a hagyományos tantárgyi rendszer alkalmazása közül az utóbbit választotta. Az egyes tantárgyak tartalma, ismeretanyaga igazodik a hatályos Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározottakhoz, illetve követi a 2020.06.29-től hatályos Programtantervet. Az ágazati alapvizsgát és a szakmai vizsgát a hatályos Képzési és Kimeneti Követelmény szabályozza.
A Bajai SZC Türr István Technikum felnőttoktatásában az adott szakmára vonatkozó követelmények, és tartalom megegyezi a nappali rendszerű oktatásával.

Oktatás teljes időtartama:	1,5 tanév (3 félév)
1/13 évfolyamon alapoktatás	12 hét
1/13 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét
2/14 évfolyamon szakirányú oktatás	18 hét

A foglalkozások óraterve a felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz függelék szerint

V. PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK

A Bajai SZC Türr István Technikum pályaorientációs célja, hogy a tanulók saját életpályájuk megalapozásához ismereteket kapjanak mind önmagukról, mind munkaerő-piaci környezetükről, és kellően megalapozzák a pályaválasztási döntésüket. Ismerjék meg saját helyzetüket, céljaikat, alakuljon ki a szakmai elköteleződés, és az élethosszig tartó tanulás igénye.

Iskolánknak átfogó képet kell nyújtania pályaorientációs szolgáltatásai kapcsán, azon szakmai területekről, melyek az intézmény szakmai oktatási kínálatához tartoznak. Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő az intézmény által kínált szakmai területeken, fejlesztve ezáltal önismeretüket és pályaismereteiket.

Kiemelt feladatunk a pályaorientációs szolgáltatások területén:

- az általános iskolai tanulók önismeretének fejlesztése, pályaválasztási szándékának feltérképezése

- az intézmény oktatási profiljához tartozó szakmai területek sokrétű megismertetése, pályakép felvázolása a tanulók elé

- az iskola képzési kínálatának megismertetése, népszerűsítése

- tanulmányi területek, ágazati oktatás, szakma kínálat; felvételi eljárási rend megismertetése

Ennek érdekében a Bajai SZC Türr István Technikum a következő pályaorientációs szolgáltatásokat nyújtja:

1) **Pályaválasztási tájékoztató kiadvány**
   6 oldalas színes kiadvány az iskola által kínált szakmákról, általános tudnivalókról, eljuttatva a régió általános iskolai tanulóihoz, gondviselőkhöz, pedagógusokhoz.
2) **Interaktív pályaorientációs foglalkozások** 5-6-7. évfolyamos általános iskolások részére, ahol az oktatók a korosztálynak megfelelő, játékos formában mutatják be az egyes szakmákhoz tartozó tevékenységeket, önismeretet fejlesztenek, pályaképet vázolnak fel.
3) **Nyílt nap** (kontakt formában) – Az érdeklődő 8. osztályos tanulók és szüleik számára nyílt közismereti és szakmai tanórák tartása a személyes benyomás és tapasztalatszerzés céljából. Az intézmény által oktatott szakmákról, intézményi infrastruktúráról, az iskolai életről átfogó, személyes interakcióra épülő kontakt oktatási nap megszervezése.
4) **Online tájékoztató.** Online, szabad hozzáférésű formában az intézmény szakmai profiljához kapcsolódó, szakmai területek bemutatása, pályakép és munkaerőpiaci helyzet ismertetése. Az intézmény szakmakínálatának, felvételi rendjének ismertetése.
5) **Pályaválasztási kiállításokon való részvétel**
   A Bajai Szakképzési Centrum ill. a Bács-Kiskun Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara által szervezett vagy egyéb pályaválasztási rendezvényeken, bemutatókon való aktív megjelenéssel az iskolánkban oktatott szakmák bemutatása, önismeret fejlesztés, pályakép ismertetés és szakma kipróbálási lehetőség biztosítása.
6) **Pályaválasztási tájékoztató szülői értekezlet**
   Helyi pályaválasztási fórumokon, szülői értekezleteken iskolavezetői szintű képviselet, az intézmény által kínált szakmák, az iskola bemutatása, valamint a felvételi eljárás ismertetése.

Záró rendelkezések

A szakképző intézmény Szakmai programját az oktatói testület a fenntartó, a szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény esetében a főigazgató és a kancellár egyetértésével fogadja el.

A szakképző intézmény Szakmai programjának elfogadása és módosítása előtt ki kell kérni a képzési tanács és a diákönkormányzat véleményét. A szakképző intézmény Szakmai programja nyilvános.

A Szakmai program hatálybalépése

A Szakmai program 2026. szeptember 1. napján az oktatói testület általi elfogadásával lép hatályba, és visszavonásig érvényes.

A Szakmai program felülvizsgálata

A Szakmai program felülvizsgálatára jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén kerül sor, vagy ha módosítását kezdeményezi a szakképző intézmény fenntartója, oktatói testülete, a diákönkormányzat, a képzési tanács, a szülői szervezet. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell beterjeszteni.

A Szakmai program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....

igazgató

P. H.

Bajai SZC Türr István Technikum
1
* BAJA *

A szakképző intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A Szakmai programot a szakképző intézmény **oktatói testülete** 2026. augusztus 28. napján tartott ülésén megtárgyalta.

Aláírásommal tanúsítom, hogy az oktatói testület véleményezési jogát jelen Szakmai program alkotása során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....
Bor Katalin
igazgató

Bajai SZC Türr István Technikum 1. *BAJA*

(Mellékelve a véleményezésről, elfogadásról készül jegyzőkönyv, jelenléti ív)

A Szakmai programot a szakképző intézmény **diákönkormányzata** 2026. augusztus 28.napján tartott ülésén megtárgyalta.

Aláírásommal tanúsítom, hogy a diákönkormányzat véleményezési jogát jelen Szakmai program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....
Mihálovics Maja
diákönkormányzat vezetője

(Mellékelve a véleményezésről, elfogadásról készült jegyzőkönyv-kivonat, jelenléti ív)

A Szakmai programot az intézmény **képzési tanácsa** 2026. augusztus 28. napján tartott ülésén megtárgyalta.

Aláírásommal tanúsítom, hogy a képzési tanács véleményezési jogát jelen Szakmai program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....
Csóka Hajnalka
a képzési tanács elnöke

(Mellékelve a véleményezésről, elfogadásról készült jegyzőkönyv, jelenléti ív)

Fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A Bajai SZC Türr István Technikum jelen Szakmai programját felülvizsgáltam és jóváhagyom.

Baja, 2026. augusztus 31.

.....
Valterné Pataki Gabriella Éva
a Bajai Szakképzési Centrum főigazgatója

.....
Virág Tibor
a Bajai Szakképzési Centrum kancellárja

Bajai SZC Türr István Technikum

Szakmai Program, Felnőttoktatásra vonatkozó 1. sz. függelék

FELNŐTTOKTATÁS – Gazdálkodási és menedzsment ágazat – Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakma (2025. szeptember 1-től) óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként (1,5 éves oktatás)

Bajai SZC Türr István Technikum, esti rendszerű felnőttoktatás, óraterv, 5 0411 09 01 Pénzügyi-számviteli ügyintéző, 1,5 éves oktatás, Érvényes: 2025. szeptember 1-től		1/13. évfolyam														2/14. évfolyam (18 hét)							Képzés során összes óraszám
		1. félév (12 hét)							2. félév (18 hét)														
		Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Éves kontakt óraszám	Éves online óraszám	Éves digitális óraszám	Éves (2/14. évfolyam) összes óraszám	
Kizárólag ágazati alapoktatás tantárgyainak óraszáma		8,8	2,8	0,8	106	34	10	150															
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,3	0,1	0,1	3	1	1	5															5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv															0,8	0,1	0,1	14	2	2	18	18
Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	2,3	0,9	0,3	27	11	3	41															41
	Vállalkozások működtetésének alapismeretei	2,7	1,3	0,3	32	15	4	51															51
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	0,6	0,2	0,1	7	2	1	10															10
	Digitális alkalmazások	3,1	0,4	0,1	37	5	1	43															43
Vállalkozási gazdálkodási feladatok ellátása	Gazdálkodási ismeretek								2,1	0,8	0,1	38	14	1	53	0,9	0,4	0,2	16	7	3	26	79
	Gazdasági számítások								0,3	0,1	0,1	5	2	1	8	0,5	0,2	0,0	9	4	0	13	21
Pénzügyi ügyintézési feladatok	Pénzügy								3,6	1,3	0,1	64	24	2	90	2,0	0,9	0,3	36	16	5	57	147
	Irodai szoftverek alkalmazása															1,2	0,5	0,1	22	9	2	33	33
	Adózás								2,4	0,7	0,1	43	13	2	58	1,4	0,7	0,0	25	13	0	38	96
	Dokumentációs feladatok								1,2	0,5	0,1	22	9	1	32	1,9	0,9	0,2	35	16	3	54	86
Számviteli és könyvelési feladatok ellátása	Számvitel	3,0	1,5	0,4	36	18	5	59	2,2	0,7	0,1	40	12	2	54	2,2	1,0	0,1	40	18	2	60	173
	Számviteli szoftverek alkalmazása	1,6	0,8	0,3	19	9	3	31	1,2	0,3	0,1	22	5	2	29	0,8	0,3	0,1	15	6	2	23	83
	Számítógépes könyvelés								0,7	0,3	0,0	13	5	0	18	2,2	0,8	0,1	40	14	2	56	74
Szakmai alapozó és szakmai törzsanyag Összesen I.		13,4	5,1	1,5	161	61	18	240	13,7	4,7	0,6	247	84	11	342	14,0	5,8	1,2	252	105	21	378	960
Szakmai alapozó és szakmai törzsanyag Összesen II.		20,0							19,0							21,0			378				

KKK szerinti minimális vetítési alap óraszám:	2100 óra
Oktatás összes óraszám:	960 óra
Oktatás összes óraszám aránya a KKK szerinti vetítési alaphoz:	960/2100= 45,7%
Alapképzés óraszáma:	240 óra
Szakképzési rész óraszáma:	342+378=720 óra
Alapképzés aránya az összes órához:	240/960=25%

FELNŐTTOKTATÁS – Gazdálkodási és menedzsment ágazat – Vállalkozási ügyviteli ügyintéző szakma (2026. szeptember 1-től) óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként (1,5 éves oktatás)

Bajai SZC Türr István Technikum, esti rendszerű felnőttoktatás, óraterv, 5 0411 09 02 Vállalkozási ügyviteli ügyintéző, 1,5 éves oktatás, Érvényes: 2026. szeptember 1-től		1/13. évfolyam													2/14. évfolyam (14 hét)							Képzés során összes óraszám
		1. félév (12 hét)							2. félév (18 hét)														
		Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Éves kontakt óraszám	Éves online óraszám	Éves digitális óraszám	Éves (2/14. évfolyam) összes óraszám	
Kizárólag ágazati alapoktatás tantárgyainak összesítése		8,8	2,8	0,8	106	34	10	150														
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,3	0,1	0,1	3	1	1	5														5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv															1,0	0,1	0,1	14	2	2	18	18
Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	2,3	0,9	0,3	27	11	3	41															41
	Vállalkozások működtetésének alapismeretei	2,7	1,3	0,3	32	15	4	51															51
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	0,6	0,2	0,1	7	2	1	10															10
	Digitális alkalmazások	3,1	0,4	0,1	37	5	1	43															43
Vállalkozások üzemvitele	Üzleti adminisztráció								2,3	0,9	0,1	42	17	1	60	0,9	0,4	0,1	12	6	2	20	80
	Pénzforgalmi nyilvántartások								1,2	0,6	0,1	21	10	2	33	2,2	1,6	0,3	31	22	4	57	90
	Kis- és középvállalkozások gazdálkodása								1,8	0,9	0,2	33	16	3	52	1,5	0,6	0,1	21	8	1	30	82
	Munkaügyi gazdálkodás								1,7	0,5	0,1	31	9	2	42	0,9	0,4	0,1	13	6	1	20	62
	Adózási ismeretek								1,3	0,5	0,1	24	9	2	35	2,2	1,6	0,3	31	22	4	57	92
	Könyvvezetési alapismeretek	1,7	0,8	0,3	20	10	3	33	1,3	0,6	0,1	23	10	2	35	1,0	0,9	0,2	14	13	3	30	98
Titkári ügyintézés feladatai	Szövegbevitel számítógépen								2,3	0,0	0,0	41	0	0	41	1,9	0,0	0,0	27	0	0	27	68
	Dokumentumszerkesztés								1,9	0,4	0,1	34	8	1	43	1,3	0,0	0,0	18	0	0	18	61
	Titkári ügyintézés								1,3	0,6	0,1	23	11	1	35	0,7	0,4	0,1	12	6	2	20	55
Üzleti kommunikáció	Ügyfélszolgálati kommunikáció	1,7	0,6	0,2	20	7	2	29	0,8	0,4	0,1	15	8	1	24								53
	Kommunikáció a titkári munkában	1,3	0,8	0,3	15	10	3	28	0,8	0,4	0,1	15	7	1	23								51
Ágazati alapvizsga szóbeli vizsgarész összesen Ágazati alapvizsga szóbeli vizsgarész összesen		13,4 20,0	5,1	1,5	161	61	18	240	16,8 23,5	5,8	0,9	302	105	16	423	13,6 21,0	6,1	1,4	193 297	85	19	297	960

KKK szerinti minimális vetítési alap óraszám:	2100 óra
Oktatás összes óraszám:	960 óra
Oktatás összes óraszám aránya a KKK szerinti vetítési alaphoz:	960/2100= 45,7%
Alapképzés óraszáma:	240 óra
Szakképzési rész óraszáma:	342+378=720 óra
Alapképzés aránya az összes órához:	240/960=25%

FELNŐTTOKTATÁS – Informatika és távközlés ágazat – Szoftverfejlesztő és -tesztelő szakma (2025. szeptember 1-től) óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak heti és éves óraszáma évfolyamonként (1,5 éves oktatás)

Bajai SZC Türi István Technikum, esti rendszerű felnőttoktatás, óraterv, 5 0613 12 03 Szoftverfejlesztő és -tesztelő, 1,5 éves oktatás, Érvényes: 2025. szeptember 1-től		1/13. évfolyam														2/14. évfolyam (18 hét)							Képzés során összes óraszám
		1. félév (12 hét)							2. félév (18 hét)														
		Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Féléves kontakt óraszám	Féléves online óraszám	Féléves digitális óraszám	Féléves össz óraszám	Heti kontakt óraszám	Heti online óraszám	Heti digitális óraszám	Éves kontakt órszám	Éves online óraszám	Éves digitális óraszám	Éves (2/14 évfolyam) összes óraszám	
Kizárólag ágazati alapoktatás tantárgyainak óraszáma		11,3	3,9	1,3	135	47	16	198															**
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,3	0,1	0,1	3	1	1	5															5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv															0,8	0,1	0,1	14	2	2	18	18
A jelen és a jövő infokommunikációja	Informatikai és távközlési lapok I	2,3	0,8	0,3	28	10	4	42															42
	Informatikai és távközlési alapok II	3,2	1,1	0,3	38	13	4	55															55
Programozási alapok	Programozási alapok	3,2	1,1	0,3	38	13	4	55															55
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka I	IKT projektmunka I	2,3	0,8	0,3	28	10	3	41															41
Hatékony tanulás, önfejlesztés és csoportmunka II	IKT projektmunka II															3,2	1,4	0,3	57	25	5	87	87
Asztali és mobil alkalmazásfejlesztés, szoftvertesztelés és adatbázis-kezelés	Asztali alkalmazások fejlesztése	1,8	0,8	0,2	22	9	2	33	3,5	1,3	0,1	63	23	2	88								121
	Adatbázis-kezelés I								2,3	0,7	0,2	42	13	3	58								58
	Adatbázis-kezelés II															1,1	0,4	0,2	20	7	4	31	31
	Asztali és mobil alkalmazások fejlesztése és tesztelése															2,9	1,3	0,3	52	23	5	80	80
	Szoftvertesztelés								2,3	0,7	0,2	42	13	3	58								58
Webes technológiák	Webprogramozás								4,3	1,6	0,2	78	28	3	109								109
	Frontend programozás és tesztelés															2,9	1,3	0,2	52	24	4	80	80
	Backend programozás és tesztelés															2,5	1,2	0,2	45	22	3	70	70
Szakmai angol	Szakmai angol	0,5	0,3	0,0	6	3	0	9	1,2	0,4	0,0	22	7	0	29	0,4	0,2	0,1	8	3	1	12	50
Ágazati alapoktatás szakmai óraszáma Összesen I		13,6	4,9	1,5	163	59	18	240	13,7	4,7	0,6	247	84	11	342	13,8	5,9	1,3	248	106	24	378	960
Ágazati alapoktatás szakmai óraszáma Összesen I		20,0							19,0							21,0			378				

KKK szerinti minimális vetítési alap óraszám:	2100 óra
Oktatás összes óraszám:	960 óra
Oktatás összes óraszám aránya a KKK szerinti vetítési alaphoz:	960/2100= 45,7%
Alapképzés óraszáma:	240 óra
Szakképzési rész óraszáma:	342+378=720 óra
Alapképzés aránya az összes órához:	240/960=25%

Záró rendelkezések

A szakképző intézmény Szakmai program, Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függeléket az oktatói testület a fenntartó, a szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény esetében a főigazgató és a kancellár egyetértésével fogadja el.

A Szakmai program, Felnőttoktatásra vonatkozó 1. számú függelékének hatálybalépése

A Szakmai program, Felnőttoktatásra vonatkozó 1. számú függelék 2026. év szeptember 1. napján az oktatói testület általi elfogadásával lép hatályba, és visszavonásig érvényes.

A Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1. számú függelék felülvizsgálata

A Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függelék felülvizsgálatára jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén kerül sor, vagy ha módosítását kezdeményezi a szakképző intézmény fenntartója, oktatói testülete, a szakképző intézmény igazgatója. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell beterjeszteni.

A Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függelék módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....

igazgató

P. H.

A Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1. számú oktatói testületi nyilatkozat

A Szakmai programom Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függeléket a szakképző intézmény **oktatói testülete** 2026. év augusztus 28. napján tartott ülésén megtárgyalta.

Aláírásommal tanúsítom, hogy az oktatói testület véleményezési jogát jelen Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függeléket alkotása során gyakorolta.

Kelt: Baja, 2026. augusztus 28.

.....

Bor Katalin

igazgató

(Mellékelve a véleményezésről, elfogadásról készül jegyzőkönyv, jelenléti ív)

Fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A Bajai SZC Türr István Technikum Szakmai program Felnőttoktatásra vonatkozó 1.számú függeléket felülvizsgáltam és jóváhagyom.

Baja, 2026. augusztus 31.

.....
Valterné Pataki Gabriella Éva
a Bajai Szakképzési Centrum főigazgatója

Bajai Szakképzési Centrum 3.

.....
Virág Tibor
a Bajai Szakképzési Centrum kancellárja

Bajai Szakképzési Centrum